Lwowska Narodowa Naukowa Biblioteka Ukrainy im. W. Stefanyka.

Odział Rękopisów

Zespół (fond) 4

ZBIÓR RĘKOPISÓW BIBLIOTEKI BAWOROWSKICH

Dział 1

802. Dyariusz Seymu Konwokacyjnego 1764 zebrany przez Tomasza Sołtyka, wojewodę Łęczyckiego.

STRONY NIEZAPISANE NIE ZOSTAŁY ZDIGITALIZOWANE

Львівська бібліотека
АН УРСР
ВІДДІЛ РУКОПИСІВ
Баб. 802

II 20 6

Nr. 802.

IV. E. 43

Numero 9no.

Dyaryusz Roczny Anni 1764. Zebrany przez JWPana Tomasza Zoltyka Woiewode Zmyrskiego

Dyaryusz Seymu Konwokacyinego 1764.

Die 7. Maij w Poniedziałek. Po skończonej w Kollegiacie S. Jana Wotywie, zjechali się do Zamku Posłowie y Senatorowie, którzy iuż ze wszystkich Stron Kwitami Woiewodzkiemi, byli umocnieni, skąd dy dań y kurytarze ku Izbie Poselskiey napełnione były Listami Wiadomemi, od Xiąż. Czartoryskich, Panów Potockich y innych z Ich Partyi, iakie publicus Manifestus zowiemy. Długo do Izby Poselskiey nikogo nie puszczano, dla tego żeby Arbitrowie wprzod do Izby nie powchodzili, á w samey Izbie żeby tumultu niebyło, czyli dla iakiey innej racyi. Warta na ten czas stała Chorągwi Wyżerskiey Mierzelina W.K. ale ią odesłano ad Deputum, tak przez Arbitrów tłoczącyś się, iako przez mnogość Ludzi, którzy mocno drzwi pilnowali wszystkich, dla czego godzin ze dwie Posłowie w Izbie Senatorskiey zatrzymali się, po danym zaś haśle przez wystrzelenie z Armaty iedno, nie wiem na którym mieyscu, za danym Znakiem Xiąż. Lwowey iako mi powiedano, gdy się wstrzymenie Izby z Kawki Arbitrami napełniło, Posłowie zeszli się do Izby, gdzie długo nic nie Exekwowano, tylko iakby zwykle między niezmierną mnogością ludzi y naiściem nieuwyczaynym. Imć Pan Małachowski Kasztelan Krak. Starszy Laski Marszałka do tego grona posłano iako powiedzieli, zapraszaiąc go do Izby dla Sessyi. Zagaienia gdy się go zaś dobrzeć nie mogli, zabrał Ogłos X. Piaseczyński Sekret. Wołyński, do praszaiąc się, że powiedział

Imć P.

Imć P. Krayczy do rzeczy do Izby nie przychodzi, y tysiąc czas drogi wy-
cięcza, aby Poseł Woiewodztwa Poznańskiego Zagaić Sessyą y pro-
nosić kazał. Przeciwnie Imć P. Pan Podkomorzy z Posłem Inflanc-
kim woiskim oświadczaiąc, y przypominaiąc Zasługi, w rzeczy Izbie
Imć P. Krayczego tam przez lat wielu odprawuiącego, aby go Czas
krótki dolżehać. Wzparł go także głosem swoim, y zdaie Imć P. Pod-
stoli Koronny, po którym Imć P. Woiewodzic Podlaski odez-
wał się, że posyłano już do Imć P. Krayczego kilkakroć, aby przy-
szedł dla Sessyi zagaienia dokonawszy się za kwadrans, a ten
kwadrans godzina już iest przeszła; Posłany zaś Poseł za
prawdą Imć P. Krayczego upewnił, że iest nad Konferencyą, bo-
da zapewne ma bydź długa, więc w takowym oczekiwaniu nie
iest rzecz słuszna wyciągaiąc czas, ale Woiewodztwa Poznańskiego Poseł
Sessyą niechay zagai, iakoż już do Zagaienia zabierano
się, aż przyszedł Imć P. Woiewodzic Podlaski Generał Poselskim upe-
wniaiąc słowem, że wyiedzie do Izby Imć P. Krayczy przyszedłszy
y prosił o pułgodzinny cierpliwości czasu pozwolono na to, y
wszędzie patrzano na Zegarki, ale przed wypuszczeniem kwadransu
przybył Imć P. Maiątkowski Krayczy Koronny, którego zaraz
wprowadzano, aby Zagaił Sessyą po przywitaniu się z nie którémi
Posłami Imć P. Krayczy gdy siadł na swoim mieyscu y zaczął
mowę chcąc także podziękować, przerwał mu głos Imć P. Woiewo-
dzic Podlaski, y oświadczył się że ponieważ Woyska Zagraniczne obwo-
dzą Miasta, y w Mieście są kwaterowane, więc według Prawa sub Ar-
mis Deymować nie możemy, a do tego już od kilkadzie-

siąt Posłow.

sięt Sondu, y wielu Senatorów y Ministrow Starszych Braci naszych de Invaliditate tego Sejmu iest Zaniechiony Manifest dzisiym na pomnieszenie Laski, y Sessyi Zagaienik nie pozwalam. W tym zaraz Czasie stał się tumult przez Ulanow przed Izbą Poselską stoiących wszczęty, y wszyscy się porwali do broni; tak że Izba Poselska napędniona była dobytym orężem, ale nikomu nieszkodliwym, bo ten tumult wprędce się uspokoił, przez błaganie wszystkich rękami długie, y stable pochowano, po uspokoionym tumulcie znowu się dobiegano, aby Imć. Krayczy Zagaił Sessya ktory stadszy na swoim mieyscu, to wszystkich krotkiey wyraził słowie, że przeciwko Wolnego głosu oppressyi, Zagaić niemoże, ale chyba Za Boga prosić będzie, aby on Exploty swoia utrzymał laskę y zaraz złożywszy laskę, ruszył się z Izby Poselskiey z laską ktorego do drzwi odprowadzili Xięże Straznicki, y inni. Tu się znowu powtorny wszczął tumult w Izbie, y do szabel się porwali, ale nie wszyscy, lecz wprędce że pochowano, drugi raz błagaiąc rękami. Po wyiściu Imć. Krayczego ze Posłom Woiewodztwa Poznań y Kaliskiego konnaderacya oppanowana, przeli pod laskę; a Imć. Kossowski Pisarz Sieradzkiey podniosł laskę y Zagaił Sessya czytaiąc z karty Mowę nagotowaną, po Zagaieniu nastąpiły głosy ex Turno in Ordine Woiewodztwa na Marszałka, w ktorych za powszechną zgodą Xięże Imć Czartoryskiey Jenerał Ziem Podolskich, do laski zapisany.

Na Zaiutrz to iest Dnia Maiy w dzień S. Stanisława Partya Sejmuiąca przeciwna z kompromisowemi y nadwornemi Woyskami z Warszawy wyiechała; W ktory dzień Partya Sejmuiąca

ad Canum

ad Casum wszelkiey przy wyiezdzie od przeciwnych zaczepki w Zie
pełney Ludzi nadziei, y Mosbwę trzymała gorliwości.

Die 9. Maij we Środę, gdy nastąpiwał czas Sessyi zagaienia, y Senat
zichać się miał do Senatorskiey Izby JW. Xiąż Marszałek W.X.
Warty Marszałkowskiey do Izby Senatorskiey nie pozwolił. Więc
w ten dzień Krewy Xiąż. Marszałkowie W. Litt. trzymali Warte, gdy
się zichali Senatorowie nastąpiła denuncyacya z Izby Poselskiey
przez delegowanych według Zwyczaiu Posłow o obranym Marszałku
po których Senatorowie wzichali się, w Izbie zaś Poselskiey przy
gaieniu Sessyi y destynowaniu Deputacyey o obraniu Mar:
szałka nastąpiły Posłow Rugi, względem Posłow Poznańskich
y kaliskich, którzy byli poszli pod Laskę którzy nayprzod
przy Lasce explikowali się y legitimitatem obrania swoiego
dowodzili, a po tych explikacyach per Turnum za Zgodą
powszechną ad Electionem przypuszczeni, w zabieranych
z Turna głosach wielu Posłow przymawiało się o gwałt przez
Szabel dobycie w Izbie Poselskiey uczyniony, domagaiąc się
aby to Actus nefandum bez kary nieszło, a przynaymniey
aby w dalszym czasie praktykować się nigdy nie mogło na
Seymie teraźniejszym konstytucyi dopisać oświadczyli się.
Gdy się skończył Turnus Posłowie Poznańscy y kaliscy iuż
z Miysc swoich wstawali ku życiu Marszałkowi obranemu
pod Jego dyrekcyą Laski, niemniey y Izbie Całey nieomylnie
dla Dobra Publicznego pod dyrekcyą takiego Marszałka pomyś:
nych ewentow nabieraiąc nadzieie, oraz do tych Izbie za swiąpodzie
Kowali.

kowali legitymacyą.

Die 10. Maij w Szwarcach Znowu Zagaiona Sessya w Izbie Poselskiey, Senat także Ziechał ze Izby Senatorskiey, ktorego delegowano trzech Senatorow Zapraszaiąc Izby Poselską do złączenia się ze Sobą zabrał tedy głos Xiąże Marszałek Koła Rycerskiego Zgadzaiąc Porządek zdania, czyli się Zanat chce łączyć z Izbą Senatorską, czyli to złączenie do dnia jutrzeyszego odłożyć co do Woli Marszałka oddano; Zabierano w tym rzeczy gdzy w rzeczach Materyach, iedni proponowali ustanowienie Nad wszystkich per pluralitatem, drudzy oświadczyli się utrzymywać niedozwolenie Liberum Veto inni sobie oświadczali, aby złączenie się z Izbą Senatorską było cum regressu do Izby Poselskiey, żeby się dziecie nad Sessye Prowincyonalne, dla naradzenia się w Interessach Prowincyi; Inni Contra dowodzili że nad Sessyami konwokacyinych pod Konfederacyą agitacyych się nie godzi to nie było praktykowano. aby do Izby Poselskiey przyłączeniu się zaraz się mieli; Inni proponowali uradzenie y naznaczenie czasu non quem, sed qualem do Elekcyi Króla, czyli złączyć się z Izbą Senatorską, Byli przed złączeniem ma być przedsięwzięte. Inni o opisanie y oboźrzenie Pułków Konwentow domagali się inni wnieśli deliberacyą niedawney przez Marszałka W.K. Warcy, aby Xiąże Marszałek przynoważ Imieniem Izby Poselskiey Xięcia Imci Prymasowi, delegowanie do Marszałka W. Kor. domagaiąc się

takowey

talowey Warty przyrzeczenie, y wiele innych proponowano Materyi. Rastą pisł potym Izby Poselskiey z Izby Senatorskiey złączenie się, gdzie Xiąże Marszałek Izby Poselskiey oświadczył się w Mowie swoiey Xięciu Imci Prymasowi o przytomnemu Senatowi Posłow żądania. Odpowiedział Xiąże Imć Prymasowi, w Zupełney Sprawy układności na Izby Poselskiey Propozycye, delegował do Imci Pana Marszałka W. Kor. Zalecaiąc delegatis domowić się o przyrzeczenie Warty Marszałkowskiey do Izby Senatorskiey, na reszcie podał Izbie Poselskiey w Punktach ig. Propozycye na czym się naradzać maią, na koniec Sessya odłożona do dnia następuiącego.

Die 11ma Maij w Xięstwie Po zagaieniu Sessyi Xiąże Imć Marszałek kazał Rycerskiego, miał mowę do Imci Prymas donosząc z skonfederowanymi Panami Rzpltey o skutku delegacyi do Imci Pana Marszałka W. Kor. z Woli tychże Panow naznaczoney z dopowiadaniem się o przyrzeczenie do Izby Senatorskiey Warty Marszałkowskiey, że Imć Pan Marszałek W. K. żadney delegowanym nie dał Audyencyi ale żądał godzin 24 Czasu do wzmysłenia się. Zabrał potym głos Imć Pan Chodkiewicz Podsędek Smoleński, żądaiąc aby per decisionem Stanow Rzpltey Kommenda nad Cherąszczyzną Węgierską Imć Pana Marszałkowi W. K. była odebrana. Odezwał się potym Imć Pan Wilczewski za dzięczaiąc aby Xiąże Imć Wasa Ruski jako Schef Regimentu Gwardyi dla bezpieczeństwa Obrad Publicznych Dysponował tey że Gwardyi trzymać Warty nikt nie mieszał

Imć Pan Zabrudzki

rya zatrudniać Czas przy większych Rzpltey Interessach do ułatwienia potrzebnych, dołożyć y to, że może mieć Jm.P. Marszałek W.X. swoje Rade z przyczyny wszechwojennej Rzpltey y zaszłych Manifestow, ktorego dysponować mogą do tuteyszey Ekarty / Marszałkowskiey odnowienia. Zdaie się więc rzecz przyzwoitszą wszczęty pozor: nosciu przygaszać ogień, niżeli go więcey rozniecać; Lecz że Voto: rum Pluralitati nae Seymach sub Vinculo Confederationis obser wowaney inaczey dysponować zdaią się powzięte w tey Mate: ryi Postanowienia na Resztę decisum, aby wydać Ordynans Imieniem skonfederowanych Stanow Rzpltey Panu Furmie Rot: mistrzowi Chorągwi Węgierskiey do Laski W.X. należącey, á dla bezpieczeństwa Obrad Publicznych ustanowionej: w tych terminach Ponieważ Jw. Jm.P. Marszałek W.X. niechce wypędzać obowiązkow Ministerij Swey odłączyć się, a Corpore Rzpltey więc skonfede: rowane Stany Rzpltey daią Ordynans, y wskazuią P. Furmie Rotmistrzowi Chorągwi Węgierskiey do Laski W.X. należącey, aby z tąż Chorągwią Węgierską przeszedł pod kommendę Marszałka W.X.Lit. a jeżeliby temu Ordynansowi niebył posłuszny przy: kładnie karany będzie, który to Ordynans, aby Rzplta dzięki przy mował, y Jmć Marszałka był podpisany, decydowano. Do kapi: tanym y podpisanym tamowym Ordynansie odezwał się Jm.P. Wie: lopolski koniuszy koronny Posel Krakowski, że niedosyć iest na tym że Chorągiew Węgierska pryzie pod kommendę Marszałka W.X.Lit. ale potrzeba, żeby jako Rotmistrz, tak y Cała Chorągiew poprzysię gła na Wierność skonfederowanym Rzpltey Stanom; Zabrał po

tym głos

tym głos Imć P. Podlski Wdzki Podlaski w tych terminach że non
sufficit odebrać kommendę nad Chorągwią Węgierską J.K. Mci Pana
Naszego Wk. ale ludzi niechce wypędzić Ministerij swoi obowiązków
odłącza się a Corpore Reipubl. y Jurysdykcyą uszedła mamy być
odięta, po nim znowu zabrał głos P. Wilczewski, że decydowały
skonfederowane Stany Rzpltey aby odiąć kommendę Imć P. Mar:
szałkowi dworu, ale ad Casum Transmigrationis Babylonis, to iest,
gdyby raz Chorągiew posłuszną być niechciała, ale raczey Fortu
Manu bronić się y z Warszawy wymaszerować przedsięwzięła.
co znią na ten czas czynić, nie nie postanowiono, więc zdałoby
mi się wynaszać J.K. Mci Wdzy Ruskiego jako Chef Gwar:
dyi Pieszey koniu, aby on na tę Chorągiew Węgierską zlecił mieć
oko, á lin Casu nieposłuszeństwa y rezystencyi woy, aby temuż
Regimentowi Gwardyi indyspanował się y dysarmował. Było y
innych wiele głosów o tóż się dopraszaiących. Zaczym napisano dru:
gi Ordynans dla Imć Wdzkiego Ruskiemu, obowiązuiący go, aby ta:
kowy Regimentowi Gwardyi zlecił na tę Chorągiew wspomnioną
y ad Casum nieposłuszeństwa dysarmowanie.
Nim ten drugi Ordynans napisano, zabrał głos Xiąże Sapieha do:
nosząc skonfederowanym stanom że już dnia wczorayszego po:
słał do P. Fumieli przykazuiąc mu pod zagrożeniem, aby się z War:
szawy z Chorągwią nieważył wymaszerować. Po napisanych tych
dwóch Ordynansach wnosił znowu Imć P. Chodkiewicz Woźn
Zmudzki, że ludzi Imć P. Kosman W.K. odpisał się a Corpore Sy
mulacyi Rzpltey

mniejszey Rzpltey, więc aby Jemu kommenda nad Woysłuiem per decisionem Stanow ma być odebrana, y w tak ważney wniesionej Materyi nieodstępuiąc od niey, żądał decyzyi. Na to odezwał się Jm. Wielmożni wyliczaiąc zasługi Jm. P. Hetmana W.K. oświadczył trudność, y delikatność tey Materyi z wynikaiąc mogących konsekwencyi, a zatym dopraszał się rozwagowania tey, żeby przez ten czas naradzić się można co w tak ważney przedsięwziąć oboliczności: Był y innych wiele głosów radzących prostać wprzod od Stanów skonfederowanych do JW. Hetmana W.K. kor. zapraszaiąc go do wspolney o Dobru Pospolitym Rady y ieżeli mysl, niżeli do decydowania w tey tak delikatney przystąpić Materyi. Po tych głosach odezwał się Xiąże Prymas donoszący Stanom skonfederowanym że partykularnie przysłał iuż od siebie dwuch Senatorow do Jm. P. Hetmana W.K. to iest Jnowrocławskiego y Przemyskiego kasztelanow, zapraszaiąc go do jednosci, wynikłego z tąd od wielu Posłow dopraszanie się aby ci Jchm. Senatorowie donieśli y opowiedzieli delegacyi swoiey skutku, z Woli tedy Posłow y Xięcia Prymasa, ci chociaż nie od Stanow Rzpltey legacyi uczynili Relacyą, donosząc że po wielu explikacyach, perswazyach Jm. P. Hetmanowi W.K. przełożonych, aby od Manifestu ustąpił Rzeczy, ale Był się z Stanami skonfederowanemi że na ustnie odebrali Rezolucyą, że swego nie odstąpi przedsięwzięcia, Cesymu tego, ponieważ sub Arbitris Exoticis odprawowanie się nie ma Zacnym, y kontynuowac go nie dopo

może

może, ale owszem tak Senatorow jako y Posłow w Warszawie znayduiących się do Siebie zapasa. Po ratyfikowaney uBytnionby Relacyi Wielu Posłow o głosy upraszał, lub dięże Prymas Zabrdowszy głos radził nayprzod tym nadzwyczaynym Stanom, aby materyi do materyą nie tagiąc, ale nad jedną wprzod naradzaiąc się do drugiey przystępowali y z tych miar dwie nad Sessyą nastepuiące do naradzenia się y rezolwowania podał Propozycye Imo. Utrzymanie Wiary S. y Jey pomnożenie 2do. Obmyślenie Securitatis internae et externae na koniec solwowała Sessyą do dnia iutrzeyszego.

Po solwowaney Sessyi będąc posłuszny Ordynansowi od Stanow skonfederowanych Rzpltey danemu przyszedł do Izby Senatorskiey P. Furnier Poimistrz Chorągwi Węgierskiey do Lublina W.K.M. należącey, który przed Księciem Marszałkowskiem koła Rycerskiego na Wierność skonfederowanym Rzpltey Stanom ią nadał, po którym Sessyą Zakończona.

Die 12ma dięże Marszałek koła Rycerskiego zagaił Sessyą obliguiąc, ażeby według podania od dnia Prymasa Materyi na dzień oneydzieyszy porządkiem były traktowane y iżeliby tego będzie potrzeba, ażeby Turnus był zachowany dięże Prymas Ty. czył przystąpić do pierwszego Punktu z podanych od Siebie ad deliberandum Propozycyi, y podał Projekt, który był zaraz czytany o Wierze Katolickiey utrzymania Jey y pomnożenia Zadney nieczynienie wzmianki o Dyssydentach, na który zgadzali się wszyscy.

dięże Lubomirski

Xiąże Lubomirski Strażnik koronny Poseł Sandomirski. Zabrał głos
tym odmiennie proponuiąc ad deliberandum podaney obszernie mowy
o opatrzeniu bezpieczeństwa wewnętrznego de abusu władzy Hetmańskiey
o oddaniu Woyska Koronnego winne ręce podczas Interregnum; o oddaleniu się obydwoch Hetmanow od rady naszey przez Manifesta przeto
konkludował: aby Kommendę oddać Xięciu Wojewodzie Ruskiemu
całego Woyska pod imieniem Generalnego Regimentarza y prosiół o
Turnum. Jest w tey Materyi mowa drukowana Xcia Strażnika.
Xiąże Prymas zaraz Turnum explikuiąc jako przy tym
samym Interregni pacifice traktował z Jmć Kalinowskim, jak
mu perswadował, iako namawiał, iako przestrzegał aby się nie od-
dalał od niego, aby według Woli swoiey nie zażywał Woyska
Kompatryiego; y czynił Relacyą jako mu Jmć Hetman od
powiedał, iako Xiąże Prymas nie ma mu nic do rozkazania, jako
od Samey Rzpltey dependuie, przeto kiedy się oddalił a Corpus
Rzpltey sprawiedliwie sądzi aby za zdaniem złych Jego
tych Stanów nie tylko władza Jmć Hetmana ulewona, ale
y zaraz Kommenda odebrana dla zabieżenia nieszczęśliwościom
Po Xięciu Prymasie Woiewodzie Jmć Xx. Biskupi y Senatorowie jedni
dosłownie, drudzy oziębłe przeciwko Hetmanowi, drudzy za Het
manem, ale ich bardzo mało było iako się niżey pokaże ex Cal:
culo Votorum. Jak zaś przyszedł Turnus na Jmć Pana Kalinowskiego
Powinszowaniu y Przemyślnieyszą uczynili Relacyą swoi
ey delegacyi do Jmć Hetmana z kim samo co y przeciwym po
wtorzyli iako im dał Jmć Hetman Respons.

Kasztelanic

Nastąpił potym Woiewanie Rycerskiego Stanu per Turnum Za czawszy od Woiewodztwa Krakowskiego, Skone trwało aż do Samego Wieczora Cała Sessya gdzie się nasłuchać było iak unanimi Sensu Wszyscy a wszyscy prawie przeciwko Jm P. Hetmanowi długiemi wyliczaniami abusorum Hetmańskiey Władzy. Po Zakończeniu Sessyi złożonowane Woota przy Swiey Stolicy przy Marszałku Seymowym Jm P. Kurfiei Secretarz koronny na odięcie Władzy Hetmanom koronnym, a na oddanie Jey Mci Woiewodzie Ruskiemu czytał z Senatu, Senatorskich Woiew 30. przeciwko odiennym 6. P. Cgnidzkiey zaś Sekretarz Seymowy z Equestri Ordine Poselskich Woiew 128. przeciwko 3. dla trzema. Po takowey decyzyi Naymia: nie Projekt Kommendy nad Woyskiem koronnym Woiewodzie Authoramenti dzięcie Woiewodzie Ruskiemu, y Zaraz Za Zgodą skonfederowanych Stanow tenże Projekt przez Bytane: Z Bogu się wszyscy generalnie cieszyli, Winszowali, y Wiwat wołali: Dzięki Woiewodzie Ruskiemu iuż Z Swego Krzesła y powstawszy się od niego ku przodkowi Izby solennissime podziękowawszy, Za tak luchaiące Oyczyzny Serca, a dla niego Życzliwe. Potym przy Stoliku u Stoła Prymasa Przysięgę dyktował, Ktorą Jam Xiądz Prymas dyktował, a Potym zalecował Sessyą na dzień Poniedziałkowy.

Die 14. Maij w Poniedziałek Za przyściem Xiądza Prymasa do Senatu przed ktorym niosą Laskę Marszałkowską Jego Jmci P.

Obniński

Obmiśliei dla słabości JW. Kasztelana Czerskiego zaczęta się
Sessya o godzinie 4owey. Xiąże Marszałek Sejmowy dziękuiąc
Bogu za Opatrzność nad Stanami skonfederowanemi dążą-
cemi do uspokoienia prowincyi wyraził ieżeli iest zgoda
ażeby Posłowie Litewscy Konfederacyi oświadczyli swoie
desideria. Na co powszechna stanęła zgoda. Co dla Prymas
stwa powzięto. Stanęli Posłowie nazwani Wyżgier.
y Narbutt, a gdzieby mieli mieć miysce do deklaracyi
wszczęła się kontrowersya, bowiem zabrała zgodzinę, nayprzod
sami siedli w ławkach ku lasce ale się temu oppanowali
Posłowie Wwdztwa chcąc ażeby przy lasce swoiey mieli decla
racyą y to ieszcze stoiąc, allegowali racyą tego że nie dawno
czynięc Relacyą Poselstwa swoiego od Porty powracaiąc JMP.
Minister Podkomorzy W. X. Lit. przy lasce z odprawił Cere
monią. Drugą dawali przyczyną że ci Posłowie delegowani
nie są permanentes, ale tylko transeuntes iuż byli przerwali
sami ci delegaci od konfederacyi W. X. L. Żeby przy lasce
mówili, ale siedząc, jako im iuż postawiono było stołki, ale y
na to nie przezwoliły Stany, tandem za zabraniem głosu JMP.
Koronna stało się w momencie że powzięli między Sobą Wileń-
skich siedzieć. O co mowę wyraził JMP. Heraclin y miysca
im swego Wwdztwa przydał iako Posłowie naprzewolniey
sobie miysce, gdyż ieszcze na to Stany szemrać nie przestały JMP.

Stolnik

Stolnik W.o R. Lo. głosem y zdaniem swoim to uspokoić, że nie mają o co się stawy urazić gdy im Woiewodztwo Wileńskie miejsca swego przekazuje. Pierwszy tedy Imć P. Poseł Zabrał głos, po uwiadczeniu dzięk Prymasowi, Senatorom y Rządowi za zachowanie y innych expressyi całą nadzieię uszczęśliwienia swoiey Prowincyi od nastania securitatis od nadużytków sconsulentacia Sekta w obronie Stanów Zgromadzonych, po tym Zaczął wyliczać long[?] raubu gwałtu, nadużyć, Laboystwa, profanacyi kościołów, asmata mana Pardowane Szymki, Zrybunalu exadzaiące na nich niegodnych, nie przyzwoitych nie Processyonatow etc. Prosił o kompassyą y kommiseracyą nad sobą y nad uspok. Bracią ucisnionemi, dodał na reszcie że ten fine Prowincyą Litewską uczyniła Generalną konfederacyą od ktorey drugi Poseł Imć P. Narbutt Zabrawszy głos podobnym sposobem iak pierwszy nayprzod przeczytał za pozwoleniem Stanow Instrument swoiey delegacyi po: tym samą konfederacyą w ktorey wyrażaią wszystkie Crimina na Ziemi Wieczy Wileńskiego przez Siebie y per Complices po: pełnione, na ktorey są podpisani Marszałek konfederacyi, Senatorowie Duchowni, y Świeccy, y wielka rzesza Szlachty, po czytaniu skończonym konfederacyi powtorzył temuż Imć P. Narbutt wyszedł złamiey, y Bydgoskich wielkie Manifestow contra specificos excessus Ziemi Wieczy, po skończeniu

ktorych

których, dopraszał się o satysfakcyą od Stanów na w Xięzi Mar
szałek, potym Xięże Prymas uczyniwszy kompassyą nad tak
mizernym Stanem uczynili nadzieie windykowania tego w Lyst:
Xięgi przez pomoc Woysk Zagranicznych dla którego końca
ią spowiadzenie zdy: wszycyi Carowey, którey oświadczyli za
nas wdzięczność y deklarowali podziękowanie przez osobną de
putacyą osobliwie że to uczynila bez naymnieyszey
pretensyi szczególnie względnie. Przyiazni y za swoie
pracuiące. Nastąpiły potym wielu Posłów Litewskiey Prowin
cyi oskarżania y powściągane o partykularne o popełnione
gwałty, najazdy y zabóystwa osobliwie Pałacu Bisku
pa Wileńskiego ostatnim razem dawnieg Zas wyrażone było
uczynienie przez Exc. Stolnika W. X. a. y o nayście Pałacu
Podskarbiego Litewskiego gdzie zabito dwoch Szlachty, gdzie
y sam Exc. Stolnik W. X. L. był w niebezpieczeństwie życia.
Nawet Exc. Horain Poseł Wileński za pozwoleniem Stanów
czytał List od Żony swoiey świeżo napisany, którym mu B:
Znaymnieie ialnie ią teraz ponosi gwałty w Dobrach swoich Ca:
ła Sessya trwała na tych oskarżeniach, nayżywsze Zas wyra
żenia były od tych, którzy partykularnych doznali krzywd
na Fortunie, Honorze, y niebezpieczeństwie życia przymi
wiali się y złożony Posłuch, y dodawali: aby te Crimina
nie były sine pretextate, prosili, aby ta Konfederacya od Sta

nów approbowana

nów approbowana była, dziękowali Carowey Za Subsidium w tak
krwawym Stanie oświadczali wdzięczność przez delegacyą ozo:
bliwą do Niey, obiecywali prosić Pa Boga Za nią Zmiędzy
innych Imć. kasztelani, który na pierwszy o Wierze proiekt
dosyć dobrze, y ad sensum Ecclesiæ mowił, aby w naymnieyszym
punkcie żadnego uszczerbku nieścierpiała, o Dyssydentach do-
dał, aby się Zniemi zachowanie według Prawa, nie pozwalaiąc
im zbrodni, nie przyrzekaiąc żadnych do urzędów, nie daiąc Sta:
nowisk owszem gdyby można, aby y te prodbierać, których są Sol:
sessores, insi Zaś Posłowie w tey materyi ieszcze sobie mowić
nie mieysce zamowili. In religione wszyscy się zgodzili na ap:
mowienie Projektu do approbowania konfederacyi, y tak że
Prymas przychylaiąc się do wszystkich zdania solwował Sess:
syą, aby iuż decydowane było przyięcie konfederacyi, po:
wtore, aby obwarowane było bezpieczeństwo Regimentarza Woy:
skowych dla Woyt. Ruskiego, także aby nastąpiła konfe:
rencya z Posłami Cudzoziemskiemi.

Die 15. Maij we Wtorek. Dzi Prymas przyszedł z JW. kasztel:
lanem Czerskim o godzinie dziewiątey, który zaraz zabawiwszy się
wyszedł. Dzi Marszałek Zagaił Sessyą w tym sensie, iżby za w
dzięczować opatrzności Boskiey, że nas w jedności utrzymuie
y prosić, aby nam dodawała Rady, abyśmy co nayprędzey to,
czśmy rozpoczęli, y prosił o przeczytanie Projektu
do przyięcia konfederacyi, zgodzili się wszyscy, ale chcieli ieszcze

Wotować per Partes

Notowac per Turnum w tey Materyi, ale Em: P. Sobnik W: X. Lit. pogodził pretendujące molestacia. Wte Sława: Po przeczytaniu Pro: jektu o konfederacyi Litewskiey wolno się będzie przymowić tym, którym by się co nie podobało, inni zaś, którzy na nię przystaią, y się approbuią, nie maią racyi, aby Czas darmo przepędzali na mowie: nie, na co się ostrzegaią Zgromadzenie. Potym Zaraz czytany był Pro: jekt przyięcia y approbacyi konfederacyi Litewskiey przez Sekretarza Lasckiego Anno 1763. die 26. Aprilis uczynioney, uzna iemy gorliwości charakter Prowincyi Litewskiey, która się zawsze dowiadła przeciwko oppressorom &c &c wiele sensow w tey Materyi praecessit, dalsze Sława tego Projektu, pomienioną konfederacyą approbuiemy do konstytucyi przyimuiemy, w Akta ingrossować będziemy, Sekretarz do Cawey Rady. nadmieniamy, która tyle nam wiadomo by &c &c. która iest nam tak przyiazna, że nic nie wy: ciągaią, tylko iedney w Rzeczpospolitey; Posła zaś od konfederacyi aby się w nie nie wdawał, y Cawwey Em:ci tylko szczegulnie bawiał był prodzieżowanie. Instrukcyą uformowany przez Xcia Radziwiłła Wileńskiey, y Mińskiey kadencyi Kasztelana y Anni kuiemy, Delegata w Rzeczpospolitey Exmiemy o prozb tych, które ex partibus Confederacyi, y za wzaiemnym Zgodzeniem się wypadły nie dla Waloru Sędziowego Delegata, ale dla wzaiemney ugody, któ: re za ważne mieć chcemy, a ktoby kolwiek by się sprzeciwił tey Naszey Deklaracyi, tego pro Hoste Patrie deklarujemy. Po prze czytaniu tego Projektu Em:P. Mlewski przymawiał się.

Turnus

Iurnum odpowiedział wielu, komu się nie podoba Projekt, wolno się przymowić, a my się wszyscy zgadzamy. Że Prymas potym mowił, potrzeba a czas wyciągnąć tego od nas, abyśmy na ten Projekt zupełnie odpowiedzieli. Pytał się zatym że Prymas Senatu Byli zgoda iest na ten Projekt, wszyscy Senatorowie y Ministrowie unanimi voce odpowiedzieli: zgoda. Potym że Marszałek Ayerstwiey kazał po trzy razy się pytaiąc czyli iest zgoda na ten Projekt, za każdym razem odpowiedziano: zgoda. Po tym wszystkim Im P. Horain Poseł Wileński powiedział, aby tu przytomni Senatorowie Ministrowie, y Obywatele Powinni W. X. L. którzy się nie pisali y nie przysięgli na tę konfederacyą, a tu się znaydnią przytomni, aby podobnie iako Rzeczy y pakta do tey mowili zgodą na konfederacyą, na co się wszystkie Województwa zgodziły, co partykularnym zdaniem swoim Sukarzem Posel kaliski y Im P. Stolnik W. X. L. potwierdzili: osobliwie Im P. Stolnik mowił wiele o tym, aby iako nayspiey ubespieczyć Stany konfederowane przez zmocnienie się gruntowniey te konfederacyi, za Sowagą Rzeczy Litewy y przystąpieniem Jeh do tey konfederacyi, aby się nigdzie nie godziła, ani w Litwie inney konfederacyi, iako y u nas, tylko pod dzierżawą Prymasem y dzierżawą Woiewodztwa Ruskim, y aby się ogień nie szerzył na przeszłe go przytłumić y bespieczeństwo Regimentarstwa dzierżawy Ruskiego Woiewodztwa ugruntować, na co się wszyscy zgodzili. Posel Podlaski zaczął swoią Mowę od tego Sensu. Dnia wczorayszego osłaniano za in Communi Osoby o krzywdy, gwałty, okrucieństwa, Zabóystwa, a Osobliwie Jeh nie wymieniano iedni z przyiaźni ku drudzy z bojaźni, za maskiem trwać wyiawić, że to iest nie lekko in Sigil Osobliwie tylko dla

Woiewodztwa Wileńskiego

Woiewoda Wileński 113. ta wymowadzał godność Imienia, które ochędza, y wielkość Substancyi, którey na to Zażywa, niech się nikt nie dziwuie, że kiedy prawdę mowię delikatnie mowię nie umiem, swiadkami tego koniuszy koni oblane, Miasta, Zyski, Ulice gwałtami napełnione tu że Imienia tego Zabieżeć Dewizemy przyszli do tey konfederacyi y mamy nadzieię, że za pomocą Bożą Radą Stanow skonfederowanych, y kompassyą nad nami Carowey Imci, która nas seluruie swym Woyskiem, od tych gwałtow ochronieny się dla tego daley prosił o wysłanie Imci Pana Oskierki Czesnika W.X.L. do Carowey Imci y żeby wszystkie Expressye uczynił iako wyżey mowiłi. Na to wszystko tak Litewskie, iako y koronne Zgodziły się Woiewodztwa, między innemi Sochaczewskie, którey mocno się przymowił o ubezpieczenie Kommendy dla Woiewody Ruskiego, Imci P. Pyszny ociężyć domawiał się krzywdy. Tandem dalsze Marszałek po skończonym mowach o ubezpieczanie konfederacyi Litewskiey przymowił się czy iest wola Bytania Projektu do ubezpieczenia Kommendy dla Woiewody Ruskiego, który Projekt za Zgodą wszystkich Stanow zaraz był czytany in hoc et similia verba: Ktoby był nie postąpił w tym kommendzie dla Imci Woiewody Ruskiego, ktoby zatrzymywał, chronił, przechowywał idących pod kommendę dla Imci ten prosto Statu Bezprawie bluźnierstwa. Postanowiwszy, aby albo in Spacio sześciu niedziel do Domow się przenieśli, albo prosto pod kommendę osobliwie w Litwie Hetmana Litewskiego, gdzie będą mieli swoią pracą, na których się naybardziey Pan Mirkowski uskarzał, na który Projekt wszyscy się zgodzili. Nowogrodzkie potym Poseł przymowił się o Przysięgę

Ministrow y

Ministrow y Senatorow Litewskich. Wielun ki y Lemberski ich upomnili Imci P.a Podskarbiego W.k. aby zaleczasu porzad Regestra do kalkulacyi, y czy sie ta znayduie, lub nie; Imc P.a kaliszki prosił, aby Xżą B. Biskupa Smoleńskiego dał przykład zeby pierwey y uczynił Jurament na konfederacyą Litt. Wiele sie przymawiało o przypisanie konfederacyi Litt. y Rycerstwu bezpieczeństwa kommendy Xięcia Wiśniowieckiego, tandem poraczywszy sie z Panami swoimi Senatorowie nawet y Xżę Prymas przez nie jakie Czas ku stanowieniu o Juramencie Senatorow y Ministrow W.X.Litt. na Konfederacyą, jak za Xięcia na Nieświeżu Hetmana W.X. miał bez tey mowy. Iuzem dwa razy przysięgał, raz jako Senator, drugi raz jako Hetman powinna by mi była dana wiara &c. Et sunt vitanda Juramenta in rebus evidentibus, jednakowoż jeżeliby ku temu koncu Juramenta potrzeba, dla nanicmiey Consensus Stanow Zgromadzonych, nie zbraniam sie, jednak sie nie sprzeciwam aby miał kto powątpiewanie o mojey wiernosci, ani przychylnosci dla Oyczyzny. Ale Imć Pan Kanclerz W.X.L. mowił y Ziuaw o dowiedział, obligując, aby przed Panami przysiągł. Imć P. Wileński Zaś dodał, aby y ci przysięgli, którzy maią jakie Possessyą w Litwie, Xżę Zaś Kanclerz Litewski znała sie nieco tego wymawiał ale tandem przystał, aby wszyscy Przysięgę uczynili, y Ensami na zaiutrz w Salach Xięcia Prymasa, na co wszyscy przystali, a Xżę Prymas obiawił sie Pisma przydaiąc Materyą do deliberandum na dzień iutrzey, tj. o Woiennym bezpieczeństwie, o Pospolstwie Pruskiego, aby prowizia swoie dali do Sądów Trybunalskich, po

wore o konfe

wtore o konferencyach z Ludzkiemi Ministrami, o bezpieczeń stwie y o Granicach. W. Na Poniedziałkowey ieszcze Sessyi Imć P. Podlo: mierz kowey między innemi skargami na dwa Woiewodztwa Wileńskie dodał że pierwsze porwanie się do Żabel w Podlachiey Ziemi pierwszy zły przykład tego całey przypisał. Teraźnieysze także przy Zaczęciu teraźnieyszego Seymu, też samo z gruntu dobycia Żabel tego iest dziełem, lubo nam ramta Swoia ten Excess przypisuie, y tak Nas niegodziwie oczernia, y pewnie by życzenia by ły swey złośliwych myśli swoich, gdyby nie Moskwa, którą my dla samey Obrony Nas y Wolności sprowadzili, y którey nam Carowa Jmć ta pomoc pozwoliła, tu exurrebat na Pochwały Jey, y Zagrzewał do wdzięczności, y podziękowania.

Na Wtorkowey Zaś Sessyi gdy Imć P. Lomżyński deprezał się gdy kilka razy, iak mu był pozwolony, nie nieprzestawał do nabawiaiącey się materyi, Całą dyskurs obracał na Podkarbiego W.K. Że z tey należy do bezpieczeństwa wewnętrznego, aby się iak nayprędzey likwidowały Zawisłe Percepta y Expens, obszerszemi go argumenty, żeby nie mięszał Materyi osobliwie go upominał Xiążę Prymas, prosząc go, aby poprzestał, ponieważ ten Punkt iest między Punktami de deliberandum tego Seymu boco będziemy ventylować, nigdybyśmy nieprzyszli do końca; gdybyśmy zaczęli iedną materyą a nieodwłocznie w Bok drugą rozpoczynali, y tak się uspokoił. Imć Podkarbi ma tu swoich Przyiaciół, którzy go dobrze obstrzegli, osobliwie Imć Schmidt y cieszyli co będzie mówić o Starbie to na Sołtyk, bo Imć Podkarbi ma złą stronę trzymać.

Die 16. Maij we Środę

Die 16. Maij we Srodę. Xiąże Prymas przyszedł nie Sessyą, wpodle do drugiey po Obiedzie, a Marszałek Dworu Jego niosł przed nim laskę. Imć P. Kaszte lana Pierszego niebyło przez Całą Sessyą; Mało jeszcze było Panow, y Posłow, zaczęli więc Sessyą wpodle trzeciey godziny.

Xiąże Marszałek Sessyi Prymowy Zagaił Sessyą, w Seńs podobny: Dobre Zażywanie czasu Znayduie w wszystkich swoy szacunek dla tego wżywam Jmć Panow, abyśmy mogli jako nayprędzey używać tegoż prawdziwego nam Czasu do uskutecznienia Oyczyzny, y do Zabezpieczenia dalszym inkonwenienciom.

Xiąże Prymas gdy Zabrał in hac verba, Stało się Zadosyć Żądaniom Jmć Panow, którzy nie dnia wczorayszego oświadczyli wysłuchaniem wszystkich Przyszłej, tak Senatorow, Ministrow, jako y Posłow do Pierwszego kroku na konfederacyą Generalną dotyczącego: Że tak iest nie wątpimy tu Znayduiących się y gdzie indziey będących za Zaczym mnich przed Imć. Xięciem Wileńskim commodo tempore uczynią Przyszłej. Wszystkie voce odpowiedziano Zgoda. potym Xiąże Prymas dodał, czyli iest Zgoda do przedsyłania Projektu na konferencyą z Ministrami Cudzoziemskiemi. Odpowiedziano Zgoda. Wyszedł tedy na środek Izby Senatorskiey S. Sekretarz Cymu y czytał Projekt do pomienionych konferencyi, długi, w którym wyznaczeni są do każdego Dworu Ministra po kilku, tak z Senatorskiey jako Equestri Ordine, tak z Wielkiey Polski, Małey Polski, jako y z Litwy ad conferendum; Niektore maią być konferencye tak w residencyi Xięcia Prymasa niektore osobne. Niemożna było kommotować nominowanych Osob, bo prędko czytany był Projekt, wkrótce

dodane, aby na

dodano aby na konferencyi u Ministra Peterburskiego delegati oświad-
czyli udzieję Swoiey Carskiey Mci Za Sasiadowy, Nas teraz Manutencyą
w teraźnieyszey Oyczystey Sytuacyi żeby się domawiali jako Car-
wa niel od nas nie pretendowac y pretendowac nie będzie, ale nas
wedlug dawnych Traktow vtrzymac Zachowa &c. &c.

Po przeczytanym Swoiciu Imć P. Horain Poseł Wileński odezwał się
prosi się ieszcze przymowic o to: co się godzi mowić, iako Moskwa
w granice się nasze wdziera, ludzi Zabiera, przechodzącą w Szystkich
nas infestat &c. Sstą. Wieluński toż same potwierdził, że nie-
tylko Moskwa te nam uciszenye Czyni, ale y Prusacy takżym Ex-
cessom aby na konferencyi Nasi Delegati mowili o ustanowie-
nie Sądow Pogranicznych z Ministrem Pruskim &c. &c.

Imć P. Radacheuski iden przymowił się także, że nie mamy tego Ro-
zwodztwa, ktoreby co nie cierpiał od Moskwy, Zatym potrzeba
aby nasi delegati do konferencyi mocno to przedzyli Ministrom
Moskiewskim &c. Xże Prymas dodał konferencye te nie tak się
Zaczną, potrzebaby Instrukcye podac przez Swoiciu vformowany
do tych konferencyi. Odpowiedziano Zgoda. Potym dodał Mowi:
Jam dawniey z Imć P. Benoit o Sądach Pogranicznych z Prusami; od-
powiedział mi, że sobie tego Sam Pan Bog dawno życzy. — Przymowił
się y Imć P. Hetman W.L. o toż samo. Odpowiedział Xże Prymas,
Jam pamiętał na moiey konferencyi dawniey z Imć P. Rezydentem Pru-
skim y o Wilkim K. Litt. Potym wstępkiem Zabrał głos Imć P. Wawrz
Iwanowski: na ktory cicho się stało w Izbie Miał ten mowę Zuba

Arkusz

Artykuł, który czytał. Wtorey Zamknął sposób rządzenia Porządney Rzpltey na trzech władzach, władza Ustawiająca, Władza Exekucyjna Władza konkludująca. W którey mowie swoiey o wszystkich Prawach jako się dzielą Sądowe, Jurysdykcyjne; nawet Duchownych, aby się tu Expedycye kończyły a Zagranicę po Decyzyą nie wyjeżdżały. Potrzebną o wszystkich Prawach nauce y Edukacyi Młodzieży, nie zapomniał. Dysydentów dla dobrego Porządku, y Ubezpieczenia Publicznego aby mieli liberum Exercitium. Mowił o tym dla tego Sumptuarium jednym słowem Expedyt projekt podał do rządzenia się dobrego w Rzpltey: Po którey mowie Jmć Xiądz Bonay Kanonik Wileński odezwał się: mówiąc: Mć Panie to samo y my mamy w Instrukcyach na Sejm ale nie teraz przystąpimy się teraz proszę do konkludowania y uspokojenia Projektu o konferencyach. Tandem zabrał głos Jmć X. Biskup Chełmiński, tylko że cicho mowił, mowę go słuchano, a gdzieniegdzie powtarzano. Jednakowoż ja wszystko słyszałem będąc blisko: Mowa y Jego mowił contra Dissidentes y Cała Mowa Jego była contra Dissidentes. Cytował Statuta Litewskie Prawa Jagiellońskie od Władysława Jagiełły aż do Roku 1492 aż do Panowania Zygmunta Augusta. Potrzebną jako aby mieli sobie na sejmie Extraordynaryjnym Prawo. Jakem ich Dissidentibus servabimus, jako ich do tego czasu hołdować przyrzekają w Pakturach konwentach, cytował Prawo 1717. y na Sejmie 1736. W takich Artykułach Zostawać powinni, a przecie nie inwazyjne na Prawo wiele sobie przywłaszczy, zbory budują nowe, dotychczas

po wielu Miejscach, osobliwie w Toruniu, maiąc na to Reskrypt Za-
pieszczowany nieboszczyka kanclerza W. Koronnego, Ktoby
kogo z Religią Chrześcijańską, Dzieci, kościoły katolickie odbierałby
czerwał Lutrze, a gdzie odebrali, jako w Warszawie, a po nie-
których Miejscach Dyecezyi Poznańskiey śpiewali Te Deum Lau-
damus publicznie, a Zdrayce strzelali po Zwycięstwach Króla Pru-
skiego. Kiedy się o to domawiamy gwałtu nam mocą Zagranicznych
Dysydenckich Potencyi; a przecie na to nie potrzeba uważać, przy
prawach się trzymać, wpadłe o to widząc takowe gwałty Prawa
pisałem do Regencyi Królewskiey do Berlińskiey, a do samego
Króla Pruskiego, mam na to Responsa, gotowem się pokazać,
jako mnie obiecywali, abym wolno bronił tego w Państwie Dy-
sydentom Łaskami sprawiedliwa iest, abyśmy ich tylko ciera
pieniem utrzymali, a więcey nic nie powiedzieli. &c. &c. &c.

Potym xiądz Biskup Poznański zabrał głos, ponieważ był tknięty
od Biskupa Chełmińskiego in hac Verba. Admirował potrze-
ba Zelum około wiary Xiędza Biskupa Chełmińskiego, ale mnie
circa Veri nie podobno; że się tak działo w mojey Dyecezyi, bronię
go ma Authorite, prosiłem, żeby mu ten list do Króla
y Ministra, do którego nie tobie nad Prawo nie powiadać, a prze-
cie inaczey czyniono dla jakiejś Politykii. Zaczym jako za-
istem interminata Fidei, tak circa Ejus manutentionem obstawać
nie przestanę. Zaraz potym Stolnik Kasztelan Chełmiński
głos zabrał Wiara Chrześciańska u nas jest przedmurzem Chrze-

ściaństwa

sciaństwa, ktorey nigdy nieodstąpie, Projekt już iest gotowy, tylko go podpisać, już Zaszły mocne Reflexye Jchmgw. xięży Biskupow, ktorych iest Jmia Cnota Religii Zgadzam się Zniemi. Opatrzenie bezpieczeństwa iuż iest determinowane przez danie kommendy J.W. xiędzu Woyście Pułtuskiemu nad Wysłuciem, ale kiedy mię dochodzą Wiadomości że ab occidente immittet periculum, Smucim się dopraszać o ubezpieczenie granic Naszego xięstwa Oswiecimskiego; á lubo Mc Rycerstwo Ostrzyd delegowane naszym Za Wyjechaniu domowi jako Senator Etc. Jmć P. Ilińskiá Podkomorzy y Poseł Lomżyński kędwiż się dopraszaiąc głosu, ieżiż mowił contra Dissidentes, czytał Punkt w tey Materyi dany sobie od Ziemi; co sobie Dissidentes, co postrzegł, iakie ich potrzeba asseconować, y prosił, aby ten Punkt był podpisany w Pacie o Wierze, y do konstytucyi przyięty y o kommissyą prosił do zweryfikowania tych bezprawiow ad Dyssydentow popełnionych. Jmć P. Lipski Poseł Poznański jeszcze żywiey zelował o tym, gdzie dowodził, że kilka kościołow zabrali, y na zbory obwrócili. Jmć P. Sosnowski similiter się przymowił Circa Fidem. Xże Prymas potym. Ponieważ iuż mamy Punkt o Wierze, niemamy więcey co mowić, bo tak czas zabieramy; ale na to jeden się Poseł odezwał: aby ieszcze o Wierze mowić per Turnum: ale niemiał daley głosu, bo się wszyscy Dymissyi rwali, y chodząc po Izbie, długo między sobą konferowali; tak ich zatrudniła Wiara że oney y nieiwspomnieli daley. Tylko xże Prymas, jak się długo nagadali w ten sens zaczął swoy głos.

Determinowano

Determinowana na Dzień dzisieyszy Materya o Konferencyach z Ich: dozziemskiemi Ministrami, że tychże Zaczęta a nie do końca Bona z Ja: toby mi się aby przystąpić do niey, a odwierzenia jeżon Zostawić ad concludendum. Niemogą Jeb: Mć Delegati ad conferendum z Ministrami Cudzoziemskimi rezolwiwać się, poki nie będą mieli Pw: jakoby udzielonego y podpisanego, w jakiey maią Materyi conferre. Już od sto lat o Tytuły Carskiey Mci, krola Szwedzkiego między nami iest kwestya, y temi Państwami do tego czasu nieodecydowana Za: czym poki nie będzie uspokoiona, poty wszystkie Konferencye nie będą skutecżne. Zaczym życzyłbym aby Projekt był do tego rapi: tam, y przeczytany. Odpowiedziano Zgoda.

Jmć Stolnik Litewski. Kiedy Projekt do konferencyi będzie komunikowany, ktorym potrzeba podziękować tym Sorencyom że influxu do naszego uszczęśliwienia wrzey Anarchiey zostaiącym, potrzeba nam wprzod, aby nam były kommunikowane, y przeczytane tych Dworow Deklara: cye, a tak dopiero przy bezpieczeństwie Kommendy W. Xięstwa Litew: y Rus: kiego mogłe być Ewakuowana Moskwa Żebyśmy się nie zdali przymuszenie przystawać na te Projekta, y Deklaracye pomienio: nych Dworow.

Xiąże Prymas. Nie tego szczęścia byłbym ja ewakuowac Moskwę ale kiedy nasze Woyska ieszcze rozdzielone, y kommenda tylko na papierze odbiera, a sposobu ieszcze niemasz do zgromadzenia Woyska naszego, zaczym niemasz racyi ieszcze ewakuowac Moskwy: kto ia nie szkody nie czyni, za swoie życie Xięstwa Litewskie Woyska Ruskie wszystkie moie salary filuię dla miłości Oy: czyzny, zdrowie, życie, Honor, y Substancyą, ale wobojętni żeby

ię aby ten hazard

ię aby ten hazard moy nie był próżny, kiedy ieszcze niemasz Zu-
pełnego poddania się Woyny Kommendzie. Imć P. Hetman wielką
część ma Woyska ieszcze od siebie dependuiącego, a rachował także
ma Regimenta y Chorągwie iak się przemaci za Wisłę będzie
mocnieyszy gdzie 35. Chorągwi Zastanie Zaciągnionych; więc po-
się o Rezolucyą, zgromadzonych Stanów, ażebym albo Cudzym, albo
swoim Woyskiem Zapobiegł temu szerzącemu się wpowiązkach złemu,
przeto Moskwa będź nie może ewakuowana.
Imć P. Wda Podlaski. Zgadzaś się z Imć Panem Wdą Ruskim dodaiąc
Charakter kommendy y władzy iest próżny nad Woyskiem, kiedy
Woyska niemasz, a choćby y był, kiedy Własną go Wolą niemo-
że zażyć, Zacnym potrzeba aby Stany Zezwoliły na to, aby Zaży-
ł Imć Wda Ruski y Swego y Moskiewskiego Woyska tak y tam
iak będzie widział nayprzedniey y nayprzydatniey. Cy Bysmic
Wrzyscy krzyknęli Zgoda, aby Imć Zażył tego Woyska tak do
przyciągnienia reszty kompletowych nasych, iako y do ubespie-
czenia nas od przeciwnych. Imć P. Pod Dorpacki, Imć P. Instyga-
tor koron. o toż samo partykularnie się domowili.
Imć P. Wda Pomorski. Toż samo powiedział, y prosił
o Projekt, na to aby Imć Wda Ruski zażył Woyska Moskiewskiego
według potrzeby, á kiedy o fanicie y swoie na to dzieć Jub:
starczyą, ażeby iuż była delibarowana wdzięczność o tym Projekcie
Imć P. Podkomorski radził aby wcale nie ewakuować Moskwy, gdy
Pułtuska nie będzie ubespieczona, Zacnym prosiemy Imć Wdy Ru-
skiego, aby Zażył sprzodkiem tymi Woyskami do ubespieczenia

Nas, á także

Nas, a takich zażyć sposobów, któremi by mogł przyjść do Exclusyi
prawierzonej Sobie kommendy do uiaknienia nas.
Xiąże Lubo Sy mowił: że radby się przychylił do zdania Em. P. Dzydu-
szyckiego: bo notandum uważy miał Mowę Em. P. Dzydu Sygnki,
aby nie Moskwa była zakłamowana iżby iey tey pod mo-
tyw kommendy Xięstw Wołoskiego, y Zeby niemowiono że
co robimy, to przymuszeni robimy, bo pod flintami Moskiewskiemi: ale lubo kommenda jest oddana Xięciu Wołoskiemu
iednak iżby nie ma sposobu aby przyszła do Exclusyi; więc po-
trzeba abyśmy pozwolili zażyć tak swego iak Exclusyiarskiego
Woyska, którym niemoże nigdzie zwłaszcza Woli swoiey ale za
zdaniem y pozwoleniem skonfederowanych Panow: Odpowiedzia
no zgodą. Em. P. Stolnik Litt. Zalecił ludowi o sposobie
obeyścia Bencia kommendy Xięcia Wołoskiego, o Zażyciu
Woyska Moskiewskiego przez niego, o Posle do Carogy, o kon-
ferencyi z Ministrami Cudzoziemskiemi.
Xiąże Prymas opisował Stany że dawniey miał konferencyą
z Moskiewskiem y Pruskiem Ministrami o Sytuacyi; przed-
stawili mu Swoie Reprezentacye do traktowania onych Ma-
teryi; y dali mu Resolsa na to: Że według Traktatów tak z Ko-
lem Pruskiem jako y Moskwą te Państwa Zachowuią się Zna-
mi y do konferencyi skutecznych Ministrowie przystąpią, ieżeli
Stany Nasze zgodą oświadczą. Ich o Tych Sytuacyach Króla
Pruskiego, y Carogy.

Em. P. Pisarz Koluy

Imć Pisarz Polny koronny Zgodził się na to, tylko żeby Cawwa
lier gwarantował nam Swoie Przyiaźń, pomoc utrzymania
nas w tey Sytuacyi, w ktorey teraz Zostaiemy. Zaczęli potym
przypominać Podskarbiego, ale Wielu odpowiedział, że o tym nie:
masz teraz Czasu mówić.
Tandem Projekt podpisano ubezpieczaiący Kommendę Regimen:
tarza J.K. Mci. Wdzy. Ratyfikuiąc. In Religione to owano Punkta
na jakim te Projekta przyimuią. 1. O Religii y Dyssydentach. 2do. O
konferencyach. 3. O Bezpieczeństwie Wewnętrznym.
Postanowiono Relacyą na tey Sessyi, jako Imć. Hetman na
Pilicy Mosty pozniosł, Szomy popalił.
Die 17. Maij. we Środę. Po przyiściu Xcia Prymasa do Senatu w
Posgodzinny Zaczęła się Sessya. Xiąże Marszałek Sejmowy Zagaił we
Mowa: Od tego Zaczynać mamy nasze dzisieyszy nabożeństwo na ktorey wczo:
rayszą Zakończyliśmy Sessyą. Precendowalismie Wnie Panowie Deklaracyą
y Rewersów Dworów Petersburgskiego, y Berlińskiego, bez ktorych
niemożna przystąpić do konferencyi z Posłami tych że Dworów, za wstą:
pieniem Xcia Prymasa, bydź Pytane za Zgodnym Zdaniem Wnie Panów, wol:
no się będzie przymować do nich, a potym o Wierze, y Dyssydentach.
Xiąże Prymas J.K. Mć Zabrał. Dnia Wczorayszego Zgadzam przymo:
wiemyś Stanął, aby Projekt był przeczytany o konferencyach, także
o Wierze, a nominatim o Dyssydentach, nowyś dla nich nie pretendu
iąc Wpraw. Iżby to dawno y przedtym ustanowione było, gdybyśmy
indrestaynego mieli Duszka, ale niedochodzeniem Sejmów pewnie
wszystko, przechadzaiąc Sobie wielą Propozycyami bez konkludo:
wania, Co y Ja sam teraz doznaię. Dla Tego y teraz pod Deliberacyą

Dni stawiliśmy

Dni stawiliśmy, á maldśmy co zrobili, po jednemu wizę prosz wo:
wáć á Turno. Imieniem Całego Wdztwa, albo Generała powinniśmy
się zkollegami, á tak multilogwia uchronieniu się nie przebrnęli. Prosz
więc przystąpić do Projektu o Konferencyach, o Plenipotencyach, o Rew er:
sach Ministrów z Deklaracyami Dworow Moskiewskiego y Berlińs.
Em. S. Wiedeńskiej: in Materia o Konferencyach mówił. Prosz nayprzewy
o Reversalia Documenta, á dopiero będziemy z nimi robić: także nale:
żałby y o Wiersz Punkt nayprzewszy uspokoić, wcale wiele wie:
czynamy, á nic nie konkludemy.

Domawiali się znowu tego Sobotnie rozmi, ażeby podać Projekt o Kon:
ferencyi z Ministrami Cudzoziemskiemi, ażeby ci Panowie, którzy od
Nas pretendencyą Tytułów, rzeczy żadney przy Tytułach nie pretendowali.
Potym przestali mówić: tylko wielka Pauzy o Reversalia Instru:
menta nalegali. Tandem dzie Prymas przystąpił do tego, aby zlan:
cellaryi Pego Pytanie były, y Projekta Pego podane Ministrom Rossyj:
skiemu y Berlińskiemu, także Responsa, czyli Reversalia tychże
Ministrów Sekretowemi; Czytał że tedy Em. Wdzie jewski z
dwóch kancellaryinych Xiędza Prymasa.

Sens Projektu o Tytuł Carowy, Całey Rossyi: Po Smierci Xiędza Nasze
go Polskiego &c. Prymas y Cały Stan Rzpltey nie bronią Tytułu
Carowy Mci, Całey Rossyi pod Warunkiem, aby żadnego kawałku
kraju nie pretendował Rusi białey y Czerwonej, aby przyszłemu
Królowi zostać się także Tytuł Rossica &c. &c. &c. 6. 9bris. 1763.

Rewers na ten Projekt Em. S. Kayserlinga maiącego pełnomocnem
Plenipotencyą od Carowey do ratyfikowania wtey Materyi. Imieniem
Mocy Monarchini upewniam Całą Rzpltą sposobem nayuroczy:
szym że nie chce y nie pretenduie nic od Rzpltey, oprócz w

potrzebie każdey

potrzebie każdey bronić się y dopomoc gotowa &c. &c. 10. 9bris. 1763.
Zaleźie Drugi Instrument czytano sub data 11. 9bris. A. 1763. aby Ty-
tuł Cesarza Całey Rossyi we wszystkich Expedycyiach był przyda-
wany Całey Rossyi a aby na Całym Sejmie był przez Pytany &c.
Pytanie zaś kwitu Subsidiego: Zaleźy był Przyjęty Zgoła
Mamy wzgląd na Tytuł kwitu Nayiaśnieyszey Imci Pańskiego, ktory ieżeli ja
przyznały wszystkie Potencyie Europeyskie, tak y my przyznaiemy,
Salvis Juribus Rzpltey. &c. 10. 9bris. A. 1763.
Reverzjał Sens przez Pana Benoit takowy. Kroi Imć. Pan moy Miły
Wielce kontent Z tey deklaracyi, Zdaiąc mi abym in Virtute Plenipo-
tencyi mi danej uprawnił Rzpltą, jako się Zniey wiernie Zachowa
według dawnych Traktatów &c. &c. &c. 10. 9bris. A. 1763.
Po przeczytaniu tych Przyjętych y Recessów Posel Wileńskie Imć.
Mości przymował się Tak: Mam Instrukcyą od Swoiey Ziemi aby
Stany Skonfederowane nie dawały tych Tytułów tym Monarchom
aż in plenis Ordinibus &c. dopiero Sejmuiąc zaraz reponuie: y my się
także referuiemy ad Plenos Ordines.
Potym Imć. Wileńskie Posel Sanbit z Instrukcyi sobie danej.
Rzekł Sejmuiąc znowu dodał: y My powtarzaiąc wszystkie Czyn-
ności jednalnowe, jeżeli teraz nie damy tych Tytułów, do żadney
Konferencyi Ministrowie nie przystąpią, na ktorey konferencyi wiel-
Zależy; y to obszernie wywodził iako potrzeba Przyiaźni Z temi Sa-
siedzkiemi Potencyami jakie dowody roy Przyiaźni daią od Krolu
Pruskiego dla tego Posel przyiechał, Carowa Moskiewska dlatego
przysłała Woysko że nie chce ubliżyć Wolnościom chce utrzymać
Sławę naszą, oświadczyła się wspierać nas bronić; Miała była dawną
rzecz wyniść

niey wyniść Moskwa ale kiedy preportencya taka gotz musiała się
zatrzymać, jako się pokazało w Prudzięcizu &c. Wszyscy gdzie kolwiek
byli, są y będą Moskale Saskawie się obchodzić będą Za swoje Pieniądze
dać żyć będą jednym Słowem Prawa y wolności naszych dopilnować &c.
Potym proszono o gdzy: Imć P. Zbijewski Kasztelan Kaliski Zabrał
głos, chwalił Stany Zgromadzone, że tchną jedności Duchem. Dziękował dum Imci Czarnoryskiemu Marszałkowi Seymowemu że je
wprowadził z pod Starey Laski, á widzę wiele odelatorych aby jakiey
porządku nie nabrały, prosił aby Laudum było napisane, y
przeczytane. O Legacyi do Porty Ottomańskiey y Chana Tatarskiego
O Senatorowaniu jako się od nas odelatał Hetman W.K. o Oddaniu kommendy nad Woyskiem Xiu Imci Czarnoryskiemu Wojewodzie
Ruskiemu, o Odmianieniu P. Stanisławskiego, o Naznaczeniu innego
na Jego miejsce, o naznaczeniu Jemu Pensyi, co wszystko ucieszyło
wszystkich dopraszał się &c. &c.
Odprawiedzieli interlocutorie nie wiele mowiąc aby Punkta pierwsze
wspomnione: potym umilkli, gadaiąc tylko jeden do drugiego.
Tandem Xiądz Prymas prosił o gdzy per Turnum, o Konferencyach z Ministrami Stronnemi. Zgodzili się na Turnum.
Imć X. Poniatowski Biskup kujawski tylko tyle powiedział zgadzam
się z Xięciem Prymasem, y Prezydentem Kancellaryi Jego. Xiądz Czartoryski Poznański, y Massalski Wileński Biskupi zgodzili się mówić
nic maiąc. Imć X. Szeptycki Pelni takze ale relative ad Plenos Ordines. Bajer Chełmiński zgodził się, ale dodał że to tylko takowe
zdanie P. Benois á nie Zdaniem Prałatskim.
Xiądz Prymas powiedział, że Ministrowie maią na to Plenipotencye. Za

Bym prosili

czym prosili wszyscy o te Plenipotencyę aby ie widzieć mogli, dekla-
rowano ie pokazać &c.

Jm.P. Wodzinski Biskup Smoleński przyznał że są potrzebne Konferen-
cye o Tytułach: ale bez tych Stanow nie możemy o tym decydować
Jm.P. Massalski Hetman W. Litt. zgodził się mogą nas Moscowie u
bezpieczyć za pokazaniem Plenipotencyi, ale żeby były Reversalia od-
dane sobie samych Monarchow, że nie nie będą pretendowali od nas
Jm.P. Dąmbski Woiewoda Smoleński Cicho mowił: jednak przecie to gdzieś
potrzebuią aby przyszłemu naszemu Królowi Zachowane były Tytuły
Rossica Prussica &c.
JP. Sapieha Hetman Polny Litt. Jm.P. Ogiński Kasztelan Trocki bardzo się
zgodzili. Jm.P. Lamoyski Woiewoda Inowrocławski zgodził się tylko
dodał że potrzeba będzie u tych Dworow zawsze trzymać Posłow naszych
aby nas zawsze ostrzegali w naszych Interessach u tamtych Dworow
negotiuiących się.
Jm.P. Cettner Woiewoda Bełzki zgodził, ale dodał aby Carowa, y Król Pru-
skie dali Dyplomata swoie do Archiwum nostrum z podpisami Rzeczy-
ich pro Securitte jako nigdy nie będą pretendowali od nas
P. Lodenski Woiewoda Bełzki przymowił się o do Wiary y do Konferencyi
na czym zawisła Securitas interna & externa, potym aby Reversalia
weszły w Konstytucyą względem Tytułow.
Jm.P. Mostowski Woiewoda Pomorskie pozwolił na wszystko. prosił o
odmienienie Stanowiska á naznaczenie innego na Jego miejsce
Jm.P. Ilijewski Kasztelan Kaliski zgodził się
Jm.P. Kasztelan Inowrocławski Płoszczeński miał długą mowę dekla-
rując że Stany teraz skonfederowane mogą wszystko determinować nie
reflektuiąc się do trzeciego Stanu, bo my zawsze możemy radzić bez Króla,

ale Król bez nas

a Król bez nas nie może. Zawiść sobie mamy odcymerować, Bogu nam nikt ani król odebrać niemoże &c. Zaczym przystąpiono na Tytuły Króla Pruskiego, y Monarchini Całey Rossyi &c.

Bursztynski Smoleński, Sędzicki Mińskі, Jabłonowski Wielikі Kasztelanowie brevibus zgodzili się na Konferencyę y na Tytuły.

Kochanowski Kasztelan Czechowski naypierwey o Wierze mowił, odsłużyny iż naypierwey względem Stanu D. Biskupow, aby ty dopilnowali, żeby iakiego uszczerbku nie miała.

Jałiński Kasztelan Oświecimski, o Wierze powiedział że Rzeczpospolita nasza dotąd wierna, pokii prawowierna, o Konferencyach się zgodził na Projekt y o Tytułach, ale ostrzegał y dopraszał się, odsłały Łaskawe Swego Xięstwa

Jm.P. Oginski Marszałek W. Litt. zgodził się prosząc aby Reversały były oddane. Xżę Czartoryski Kanclerz W. Litt. zgodził się o admissie Posłuchowiska się domawiał mocno, y o przysłanie nowego do Stambułu, bowiemby oznaymił o naszym stanie, y że Jm.P. Hetmanowi odebrana Kommenda, żeby więcey do niego nie był. Korrespondencyi

Jm.P. Fleming Podskarbi W.L. na to wszystko akcedował się gdyż zgodę pokazuje &c. Po skończonych Woiach Senatu Xięże Marszałek prosił Equestrem Ordinem, aby per Turnum ustawiał się na Konferencyę, y o Tytułach; y tak zaczęli Woty, naypierwey iechał wszystkich Posłowie mowowali Interes Wiary, osobliwie przeciwko Dysydentom, bowiem podali Memoryał uszczypliwy y bezbożny Dawnych Stanow.

Woiewoda Krakowski Jm.P. Małachowski Cześć Kanclerzowi mowił Zgo-

zdził się

dzilo się na wszystko z Pokoy dla naszego Króla. Deklaracye aby były p
iąte ad Acta, żeby potomne nas nie krytykowały wielki, żeśmy tego sobie
postąpili. O Wierze do Biskupow się referowało kollegy Pierwszego de
dali aby Dyssydenci nic nie trzymali de Pane bene interentium.
Województwo Poznańskie zgodziło się Imć P. Garnuski dodał Panie Na
sze są Polskami obwarowane Zaczym życzy żadnego nam wszeborbu
nie przynieść o Precedencyą Koron Postronne Państwa niech się ugodzi
o Wierze mowił że Xiąże Prymas dał Exdowod, kiedy Dyssydentowi ode
brał Generalstwo Porty, a dał Katolikowi Imć P. Mokronowskiemu,
o Krorym też potym przymowione się aby ta Fidelitem przysięgą przed
Xiędzem Prymasem in Facie Stanow. Kollegy per verba Placet Zgodziło
Województwo Wileńskie przez P. Horaina zgodziło się na wszystko, tylko do
dał, Adde Statum, depone Scleum, sine detrimento Kraju, sine de
rogatione Statutu naszemu Królewi. Dodał o Złey Monecie, aby na
Konferencyi przymowili się Deputati. Dyssydenci nicili się tym kontes
tuią że maią od nas sine interpretatione Legis, maneant nobiscum et
convertant.
Xiąże Prymas interlocutorie odpowiedział nie bardzo gdzie Imć P. Horain
ski iako też Pruski odpowiedział o Monecie naszym Polskim, Wa
Lydzi winni że Waszą Monetę dobrą też przyimują &c. &c.
Powiaty Lidzki y Wileńskie zgodziły się krotko.
Powiat Brzeski, z którego mowił P. Wawrzecki długo seni
ex Zdroje o Wiarę, contra Dissidentes, którzy są jako rakiem zarażeni
Zaczym według mego zdania sprosić Extra Castra, a jeżeli chcą być partes
Corporis Nostri to niech będą jako wdowy ay panienkie, które zawsze
będą powinny upszegane y obcinane ne monstrum efficiant Corpus

O Statutach Dod

O Tytułach dodał: Tytuł Króla albo Cesarza, Monarchom bez Dziedzictwa
nie bardzo się podoba iednak się zgodzić zdaie się sat supra.
Woiewodztwo Sandomirskie Xiąże Lubomirski Marszałek koronny mowiąc o kon-
ferencyach o Tytułach nayprzod Jego Królewskiey Mci zalecaiąc tego Tytułu nayłaskawszey
Łaski Jmci Panskiego. Zgodzić się na wszystko z Kollegami swemi. Jmść
Dobrzelin ostatni o Dyssydentach dodał: Xiążęby się kiedy gdzie Casu napadł
aby miał kanclerz zapieczętowawać jakie Instrument Dyssydentowi na
iakie Walians, albo jakie Państwo, lub Królewskie Exemptorie aby
był pozwany do Trybunału.
Reszta Woiewodztwa zgodziła się we wszystkim na wszystko, y niebyło nie
osobliwego notowali, bo wszystko iedno mowili, a Casu wiele zabrali, bo
się aż do siodmey przewlokła Sessya y starzli na Ziemi Zakroczymskiey,
dokładnawszy im Xiąże Jmć Pan Zachował, solwowała Sessya na iutrzey-
szy dzień to ad liberandum et agendum punkta podaiąc: Po skończo-
nym Turnusie będą podpisowane Instrukcya do konferencyi, względem
Dyssydentow względem iedzenia Secularis interne et externe. 13 Dnia
Wczorayszego przybył do Posłów Jmć Pp. Posłów Obozny Litt. iuden do Wiel-
kiego, do Bielskiego także iuden tylko nieiadem iakie się Xięże, y niemasz
go wydrukowanego.
Dnia 18. Maij do Sessyi. Xiąże Prymas nieiechał przyszedł, bez kaszetana, tylko
Marszałek Dworu Jego niosł Laskę, po drugiey godzinie Zaczęta Sessya.
Xiąże Marszałek Koronny nic nie mowiąc simpliciter tylko dał gł. Zanat.
Ziemi Drohickiey. bo na niey solwowana była dnia Wczorayszego Sessya
Siarczey Poseł Jmć P. Osolinski z Obligacyi Przysięgi na Instrukcya, bronił
Wam contra Dyssidentes. winszych Postępkach Zgodził się cum Clausu-
lach zawsze Zgodnych dnia Wczorayszego.
Kollega Jego Królewski mowił mowił żeby nigdy niebyło liberum Exer-
citium dissidentium, a Starostwie Spiskim Zboy zdemolowawszy nowo Ex
gurowane. Szkoł zakazać &c. &c. my po Ich Państwach nie mamy liberum

Exercitium

Exercitium, za co oni u nas mieć mogą. o Tytułach y Szanowaniu się zgodzić się cum Pluralitate.

Ziemia Mścisław Butler similiter. Kollega Jego similiter tylko dodał; Iżeliby Dissidentes szukali Protekcyi u Monarchów Postronnych pro Perdaet. libus uznani bydź powinni według konfederacyi 1733.

Ziemia Sochaczewska, Ziemia Gostynińska zgodziły się cum Pluralitate w powszechnych Voturach na wszystko. Łaski dodał. Oyczyzna nasza tak długo wolna, jak długo wierna y pobożna.

Woiewodztwo Brzeskie kujawskie. Sobowski. Za jako deputowany do konferencyi z Ministrami Postronnemi dopilnuie, aby Królowie nasi ci same mieli Tytuły Rossia. Prussia. w Inszych zaś Sumnienie moie do J.O. Xięcia Kanclerza Lit. rangnam ad stellam Solarem obracam. o Wierze zaś: do zdania Imć. Stolnika Lit. Że sama Polizyika nie powinna Dissidentów odstawać od Szlacheckiego y Polskiego &c.

Powiat Pińskie cum Pluralitate. Woiewodztwo Mścisławskie similiter.

Woiewodztwo Bracławskie. Swięcicwskie o Dyssydentach mowił: aby cokolwiek im przeszłych Saymów było pozwolono, toraz polityka powiada, dawać nayczęściey longo intuitu; na Tytuły dopiero pozwolić jako obaczy po konferencyach zabezpieczenie granic, których Moskwa już wiele zabrała, y zabiera codzień: Czytał Projekt Woiewodztwa Bracławskiego y Kijowskiego do opatrzenia granic, czytał Traktat Przymuszowski; którego Zachodzące nie czynią dumawiał się o gwałty, które Moskwa czyni; Toż samo mowił o granicach między Tatarami y Tatarami, o Szlakach Pogranicznych bezpieczeństwa &c. Woiewodztwo Mińskie. Powiat Mozyrski y reszta aż do ostatnich Posłów zgadzali się cum Pluralitate in omnibus Punctis. Z. Inflanckich tylko Zyberk mocno mowił contra Dissidentes, jakie gwałty czynią Katolikom wyliczaiąc specyfice.

Po skończonych Votach miał mowę Xiędz Prymas długą; naypierwey o Wierze o Dyssydentach. Królestwo Nasze, Orthodoxum mowić można pokaz

Wiara, potym Wo

Wiara, potym Wolność, pilni moc mieli Dyssydenci, potym wstawiczne nieszczęśliwości, dla tego Columina Legum są napełnione przeciwko nim, są napełnione Prawami, bo się co raz zawsze na nowe sprzeciwiali Sanctom Państw szczęśliwe gdzie Bog iedyn, y iedna Wiara &c. Panowanie przeszłego naszego Monarchy byłoby bardzo nie naganne, gdyby nie słuchał Ministra Dyssydenta &c. Teraz temu zabieżmy; Da Bog de Sancto Ielo raczego Ducha że się Znami mogą &c. że zaś układanie Pacta conventa nazwano trudnością wpraszam WMPanow, ieżeli Zgoda Ich, abym podał Deputatów ex ustawy Ordine do układania Pacta conventa, osobliwie trudnicyszych, a to dla Skrócenia czasu, którego tak wiele zabieramy nad Pogadankami y czytał ex Senatu wybranych. Swoich Kolicia Marszałka, aby także Nominował ex Equestri Ordine, co samo uczynił za Zgodą wszystkich, Nominował po kilku: Notandum że zaraz dnia Pierwszego tak się złączyła Izba Poselska z Senatorską, podał xże Punktów 19. ad deliberandum Statibus, oto te Punktow 11. 13. 16. 17. 19. są delegowani aby znich formowali Pacta do konstytucyi iak Gdzie mądrze, y ostrożnie ułożą, będą czytane in Izba Senatu: dopiero wtenczas, komu by się co nie podobało, aby się przymowił, ieżeli nie będzie nic nagannego, per Verbum placet aby się uczyscy Zgodzili: a tym sposobem mowił że Prymas możemy nayprędzey y nayszczęśliwiey konkludować; gdybyśmy zaś nad kazdą propozycyą tak długo bawili iak teraz nad dwiema już dwie niedziele nazwięc, robyśmy y przed Zielonymi Świątkami rego Sejmu nieskończyli. &c. &c.

Tandem powzięto aby Pacta napisać otwarte y Dyssydentom dać: ale na to przecz nikt nic nie odpowiedział, tylko Imć P. Potocki Woiewoda Podlaski głos zabrał: Pawcy Zdaią Dyssydentom, aby do Szarey Woyska wyszli byli admissibiles: dziwuie się Europa że Żydów cierpiemy, a Braci

ci naszych Dysydentow Szlachty cierpieć niechcemy &c. &c. Bog wie co pra-
wił y z reszta zgodził z Im: P. Zamoyskim Woiewodą Inowrocławskim; ktory
iakom wyżey namienił powstał w swoiey mowie liberum Exercitium
Religionis Dissidentibus. Tandem wzneth się stąd. jedni prosili o Przykład o
Wierze, drudzy o sposobie toraz immediate w Przyszłym obiadania Przy-
tow do Konstytucyi promiscue gadali; wreszcie tak w Farbu: bo myśl by-
ta niektorych lubo się Innych nie chcieli aby ieszcze nie czytać Przy-
kładu o Wierze; ażby posiedł na Konferencyą z Cudzoziemskiemi Posłami
gdzieby go jak chcieli tak obmyślili; albo też iżeliby miał bydź czytany
w takiej, jakiej jaż był napisany in Communibus Terminis. Tandem
Im: P. Wilkowski przerwał w Pysznym myśli y mowy prosił o głos. ieżn
mu dany. w ktorym naypierwey mowił, że na nie się nam nie przydaie
o innych sposobach myślić o uszczęśliwieniu Oyczyzny, gdzie niepo-
myślemy y nie uchwalimy toraz: jak maią bydź Sądy odprawowane
y jak konkludowane; wyliczał wszystkie niedogodności z Try-
wania Seymow, y czytał swoy Przykład concludendorum Comitiorum
per Subalternatum blisko dwoch godzin Zabawiwszy na to czasu, ale go
nie bardzo cierpliwie słuchali tylko że mocnego dobywał głosu w czyta-
niu, tłumić ich przecie jak mogł, gdzie niedokończył.
Tandem zaczęła się kłotnia o Przykład o Wiarę, powstawali Zmiey-
dlugo się naradzali, wżni niżnie między sobą szeptali, jednym Słowem
bardzo wiele zabrali czasu a posrodku Izby Senatorskiey, iedni chcieli
słuchać Przykładu, drudzy się oczągali; Ci się mocno ozięblemi pokazali
Arcybiskup Biskupi, wczym y Posłowie nielitoscy, y Arbitri nowowali Ad
Notandum że ta Materya dissensiue agitowali, ponieważ wyrzykaniami
nielitoscy Senatorowie w tey Materyi mowili nie per Turnum, a Posłowie
per Turnum aszyscy zabrali Głos. Zaczym iaden się z Posłow odezwał,

Mci Panowie

Mci Panowie iszcze Senat per Turnum nie decydował de Dissidentibus.
Jmć Xże Prymas zgłasza się Senat z Rycerskim Stanem y prosił aby
czytany był Projekt o Wierze, ale znowu proszono iako się zgadza, prosiemy
o Wota specifice, tak do pierw Xże Prymas. Ponieważ jest Wola Jchmć PP.
Posłow; aby Senat ustawał Zaczym prosiły y tak się zaczęły wota Sena
tu in Materia Wiary y Dissidentium od Wiary.
Jmć Xże Wawrzeniec Biskup Kujawski Guilielmus Jw powiedział: że zgadza
się z dzięcim Prymasem.
Jmć Xże Czartoryski Biskup Poznański tyleż tyle zgadzam się z dzięcim
Prymasem y Biskupem kujawskim.
Szeptycki Biskup Płocki: przecie wszęcz mowił y dodał iako będąc
na Funkcyi odsądzić Dyssydentów od jakichkolwiek Urzędow, czy w Zupach
czy na Czach y dodał na co się zdadzą Prawa kiedy nulla jest Jch
executio nulla Penalitas in Transgressores
Jmć Xże Bajer Biskup Chełmiński mowił: dosyć na dniu wczorayszym
dowiedzieni jako wcześ mamy postąpić cum Dissidentibus, przywodzę Jch
abusus tegi, Jch Exorbitantias, to nas samych powinne pobudzić do żarliwości
o Wiarę, jako sami Jchmć Dissidentes zdania o swoiey Sekcie, prosię aby in omni
formalitate et Cautela był napisany Projekt.
Xże Biskup Smoleński Kochowicz się przystuchał zdaniom Wa
szym Jw. Posłowi, przyznać musi że się zgadzam Duchem Bożym kiedy
tak za Wiarą obstawicie się. Zdało by mi się jeszcze dodać te dwa rzeczy potrzebne
mne. aby czytowane Konstytucye 1717. y 1736. w Projekcie, że Jch przy tych
zarzuconych Konstytucyach, ale cum explicatione obcych terminów w
tych konstytucyach. Idem. necessarium, aby dodać, tollendo omnes abusus,
które Jchmć PP. Dissidentes ważyli czynić.
Jmć P. Mszalski Hetman Wielki Lit. aby ten Interes Religij ad Tres

Ordines referowany

Ordines referowaé.

Imć Pan Ogiński Kasztelan Trocki zgodził się cum precedenti Voto.

Imć Pan Zamoyski Woiwoda Sandomirski. Wysokie są mądre ale za Dyssydentami. Tych Bytnym ani ruszyć ani nie przydawać, raczej by potrzeba ubezpieczyć co Zbawca. Wspaniałe są Sądy na nich Biskupie, Assessorskie, y Trybunały, do tych ich przywać, iżeliż jakie popełniałyby zbawstwo. Oprócz tego ani teraz skonfederowane Stany, ani też Ordines nie mogą ani interpretować ani odmieniać ani przydawać nic do Traktatów, jakie zaszły między Polską y Postronnemi Państwami Oliwskiemi y Welawskiemi, w których może że jest co napisano, jakoż musi być determinate nie mowię, bo wyznaję mowię Winę Jem że dawno czytał. Do

Imć Pan Sapieha Woiwoda Smoleński: Wielkie Reflexye Imć P. Wasy Senatorskiego akceptuję y stosuję się do nich, coby miało wynikać niebezpiecznego ex Dissidentibus Jchmy JM. Biskupi niech dispicuią.

Imć P. Celtner Woiwoda Bielski: niech zostaną przy Prawach swoich.

Imć P. Podolski Pielni Woiwoda mocno Zelował za Wiarą, y prosił o delikowanie gdzieżkolwiek wystawionych Zborów.

Imć P. Sokołowski Woiwoda Witepski ad Mentem Legis niech będą konserwowani.

Imć P. Zaleski Podlaski Woiwoda. Niech jako bez chce szepce, za przy wiernych gotów jestem umierać. Nie potrzeba Praw poprawiać, boby znowu Nasi nasze poprawiali. Życzę niedawać obrazy Jeis vigoribus do nieszczęśliwych Oyczyzny &c. mocno Zelował za Dyssydentami.

Imć P. Massowski Woiwoda Pomorski. Zachować w tey mierze konstytucyi dawnych ostrzeżone za Wiarą.

Imć P. Zbijewski Kasztelan Kaliski: Nie konsentuję się tym, czego Imć Oyczyzna potrzeba &c. Zgadzam się cum pluralitate Rycerstwa.

Imć P. Dembiński Sieradzki

Jmć P. Dembski Starodubski Wileńs. zgadzam się z Xięciem Prymasem.
Jmć P. Moszczeński kasztelan Smoleński. Rzeczy utrzymuję przy swoich prawach.
Jmć P. Bużyński kasztelan Smoleński. Cum Pluralitate.
Jmć P. Jabłonowski Wiślicki kasztelan. Anathema sit kto kolwiekby im co więcej pozwolił, albo zmiał pozwalać.
Jmć P. Morski kasztelan Przemyski. Wiarę y Prawo każdego Sanctia, którego my powinni utrzymywać: należy nam więc Boga kochać, y Prawa zachowywać, kiedy tak uczyniemy nie Dyssydentom nie pozwolony. Ad hoc Ordines rzy Maceryi nie referowali, bo by tak y wszystkie nasze Uchwały mogły podpadały Litterom Resolutionis.
Jmć P. Kochanowski kasztelan Czechowski. Conservować Dyssydentes pacem Legis.
Jmć P. Jabłonowski Bracławski kasztelan. Zabiad gdyż przeciwnie sententiaby Exabrupto. Mingły te nieszczęśliwe czasy, kiedy Jchmć Dyssydenterowie więcej byli nad nami gorzy przy Wielkich Fortunach, Wielkich Familiach przeważyli liczbą Senat, ale Bog Miłosierny widząc prawdziwą u nas Sobie Katolików Miłość y gorliwość o Wiarę rozproszył Jch y zagrzebał w nie pamięci. Vidi impios exaltatos quasi Cedros Libani, et transivi et ecce non erant. Nasz Stan ma moc Prawa pisać, á lex fortior propter Eam, qui sine Lege exist. są już Prawa dawne, są świeże ostatnie 1717. y 1736. mogą się y teraz przydać kiedy Zachodzą Exorbitancye; nie się niebłeszy Salutom Wolnościom y Obrzędom, bo o Dyssydentach Polskich nie niemasz napisanego mam motiva mowić Za Wiarą et Contra Dyssidentes, bom Katolik, bo się boję abym nie zniszczał z moją Familią tak jak y tamci &c. &c. Popierać zaś Dyssydentów jest to bydź o Wiarę podejrzanym.
Jmć P. Bżiński Marszałek W.L. Coś tam wiele przebąkną[ł] przy nowem K. Czartoryskim kanclerz W.L. nie bardzo wyraźnie y głośno także mo[wił], że nie można było poiąć bo zrzędu jednak się zgodzić cum Pluralitate y z Xięciem Prymasem.

Herming Podhorski

Fleming Podskarbi W. Lit. na ro[k] się zgubił. Tandem stanęła zgoda do czytania Projektu de Religione osobliwie de Dissidentibus. Sekretarz Sejmowy przeczytał raz: dobrym[i] tego że źle, jakoż w samey rzeczy źle bo communibus terminis był napisany; poprawił go przy stole; czytał drugi raz ale znowu źle, jednym słowem że sześć razy poprawiony Projekt, zwiellicemi badaniami, y kontradyktami, ale potym Senatorowie nie dopuścili do podpisu Projektu, pókiby nie był dzisiejszego wczorayszego, co jest teraz w nim wyrażono: osobliwie o Dobra tylko Duchowne, de abusibus y de via agendi contra Transgressores. Ledwie tedy przeczytał do końca y podpisał dnia te Sympas Projekt y Marszałek Sejmowy in Tenore Sequenti: Dyssydentom in Religione Christiana w Koronie y w W.X.L. Znaydującym się tak co do osób jakoż y Dóbr Duchownych tylko, trudzić w nowemnie Szlacheckiey podług Konstytucyi 1717. y ostatniey Konfederacyi 1733. za wiedzeney Konstytucyi 1736. Solum zachowawszy volendo omnes abusus, et procedendi via agendi contra Transgressores ad ejusdem Instantiam in quovis Foro competenti. Tandem dnia te Marszałek przeczytał Deputatom ex Equestri Ordine do układania Projektow jakowym się ich nazwisk. Potym dnia te Sympas zdawał się być bliski Sessyi godziny pułdziesiąt. Materyą jeszcze de Securitate interna y externa na dzień jutrzeyszy. Rotundum we Środę przybył do Posłów do Wielkiego Xięstwa Litewskiego y do Bełzkiego jakoż nowiny, o których nie mogłem się dowiedzieć jak się zowią. Dnia dzisieyszego nie było Sessyi dla Wody Ruskiego powiedzieli że Chor. Xięstwa Podlachorzego koronnego, Xięcia Stanisł. Kalinowskiego nie było także posłali bowiem z Skotnicy wczoray z Pod Warszawy za Wisłę na lubliniec, zkądsiemi pojechał także y Xiędzan Jenerał

nad Sanem

ząd Senatorski.

Die 19. Maij. w Sobotę. Xiąże Cymas w Sąd do drugiey przyszedł do Senatu: Zabawiono się zgodliwemi rozmowami nieiakiemi z Xiążęciem Sczyp. Tandem Xiąże Marszałek Sejmowy: przykład się iest że Zgoda wtenczas nowa do przyymowania Posłów do konferencyi z Ministrami Cudzoziemskiemi. Odpowiedziano powszechny. Daley kontynuował Xiąże Marszałek; iako Traktaty mamy z temi Potencyami tak ci zachowywać chcemy, a iako zachowujemy przeto upewniamy przeszłe Potencye, y na ten koniec do rozmowienia y wszystkich y winnych rzeczy Materyiach naznaczamy Deputatów: do każdego Dworu Ministrów po kilku Deputatow, tak ex Senatorio iako Equestri Ordine: których czytać przeszło, nie można ieszcze było nazwować: obligujemy delegowanych osobliwie do Ministrow Dworu Rossyiskiego y Berlińskiego, osobliwie kiedy nam te Dwory przez Plenipotentów, przez Rezydenta, y Dyplomata deklarowały, omnem securitatem naszych Granic, a Tytuły im pozwolone żadnego nam uszczerbku nie przyniosą, na wieczne czasy, aby ci Tychże Deputowani mocno się dzierżeli y dowiadywali; a Posłowie Ziemscy niech podadzą swoie decisia z Instrukcyi sobie danych względem Xięstwa, granic, krzywd takich, albo niezachowania Pactów: &c. na przeszłey niejakiey czas Zaleca Posłom dysputować, przymawiaiąc się o przeymowanie co ustanowiono. ale Xiąże Marszałek mowił aby się rozpoczęli do Deputowanych na konferencye. Tandem Xiąże Marszałek kontynuował swoie. Że teraz dla krótkości czasu, Tychże Deputowani wyprawić nie będą mogli do Zalecenia konferencyi, więc na przyszłe sejmiki Electorales odwieczy wolno im rozmawiać nas

będą: Ten zaś

będzie. Ten zaś Projekt reformowany dopiero w Poniedziałek będzie Czytany, o
prowadzano zgoda. Xięże Prymas w Mowie swoiey Senatowi y Rycerstwu
dziękował za gorliwość Oboy Fidem na Dniu Wczorayszym oświadczoną
y że PP. Dygnitarze sub tolerantia zostawili: Dalsze Materye, mowi Ie
cy Xięże, aby czasu nieutracić zacnego, o które radzeniu niemaiąc, aby za
tem do Rokowania, y Deliberandum były podane na które mogą
być razem odsłone Projekta naprzeciw.
1. Względem Elekcyi Czasu krótka. 2. Jak się maią stawić Stany na Elek
cyą. Krótka. 3. Jak się ma obierać Marszałek nad Sprawie Elektorskie 4. Futu
ra Rex non quis, sed qualis esse debeat. 5. Jakie maią Respekta wzglę
dem Palatinatus. 6to. Sejmiki Relationis kiedy y jak, 7mo. Jak długo ma
być Sejm Elekcyonis 8vo. Wolno się będzie przymować o Sprawach uszkodzi
o Polach obespieczeństwie wspomnionym. Jest Projekt na to wszystko, prosząc o
wysłuchanie cierpliwe, po przeczytanym Projekcie wolno się będzie przy
mować każdemu co będzie rozumiał.
Jak skoro Xięże Prymas nie przyszedł zaraz do czytania Projektu. Dobrze
abowiem konwent zaczął mowić o Podskarbim, o kłótniach pomowiarzy
przerwali na mowę nie mogli się długo zgodzić, kłatasowali, jedni o prze
czytanie prosili Projektu, drudzy o Skarbie rezonowali między sobą
że niemożna było nic zrozumieć. Rostrusti Wisa Pomorski Zabrał był
głos, y kiedy Xięże tylko powiedział, zagłuszyli go, musiał przestać,
bo go nie słuchali. Xięże Prymas upomniał ich kilka, Dworzan wyznacz
ta od Senatu et ex Equestri Ordine do Calculum Skarbu, będzie to-
wszystko sam koło; Teraz prosi słuchać Projektu o Trybunale. Wy
szedł tedy in Medium Senatus Sekretarz Sejmowy, y Projekt czytał
in hac et similia verba. Lubo uszkodzeń bezpieczeństwu mamy Warszaw
Prawami y Trybunałem dadane, jednakowoż tak temi Czasy szwan
kuje że y Prezydujący Deputatowie nic nie pomogą; á ten defectus do
wodzi się, że

dzi się, że w wszystko do wyboru Osob na Trybunał Zawisł: godnych
wyć bogoboyrych, Prawo umieiących obiemu należy, zkąd Gracchus
mierzał po Sejmikach, gwałty na Reassumpcyach; tysiąc że się bezpra
wnie, nie porządnie Sejmiki odprawuią, Deputacyie, przeto vprzeią
ce przeszłych postanowieniu, aby na Sejmikach Deputackich Zacho:
wane były Prawa Annorum 1611. 1613. 1631. 1685. Tak wiele
Ziem, Powiatow Palatinatus Votorum, chcemy aby we wszystkich Woie
wodztwach względem Elekcyi wszędy zachowana była indispensabili:
ter Palatinus, potrzeba, aby Osoby były godne, zdolne, Possessionati,
Wilku Annorum 24. nigdy mniey postanowiemy, a gdyby na dwor
miała być pannus Votorum, drugi Pierwszemu ma ustąpić. Aby mię:
dzy mikiem były te, które się Sędzim naznaczone; gdyby Ziemstwo
miało przeciwko Sejmikowaniu, te Pisma wsyscie do bliższego Po:
wiatu. Regestr Szlachty Possessyonatow prawdziwych przez Sarzetę spisać,
spisanych zawczasu przeczytać, czyli się Znaydują presentes, praesentium
kredki wstrzymać, pisać; jeżeliby się jakie nowy Znaydował Possessyonat;
ma Prawo polskie Swego Szlachectwa, y swoiey Possessyi, Ktorey na:
był. Synowie Annorum 21. po Possessionatis wzięmią się o kreskienie
gdzie się powinć, mało maiąc Zakupywać, Landum w Kreskach podpi:
sać; Vota do Grodu podać, y per Extractum wyięte Elekta odsłać, y
przysiędz albo w Sądzie, albo Zaraz na Sejmiku tak Electus: Actus
Sejmikowania ma się Zachować indispensabiliter o godzinie Dwie
dziana.
Po przeczytanym Przyiściu Securitatis interne o Elekcyi Deputatow na
Trybunały: hałasowali; Bog wie co gadali: Wtym Im P. Mostowski
Woiewoda Pomorski zaczął mowić: Za Matonya potrzebnie abiliby z
dawnych Konstytucyi; teraz nam potrzebnieyszy widzę mowić o Skarbie
ale go zagłuszyli swoim hałasowaniem, gadaniami, wzięmi, że przestał

mowić, y przez

mowić, y przez nie jakie Instrukcyam milczeć ale przeciw upatrzonej czas, że wstali mowić. Zaczęć tenże Im.P. Pomerski Wadz. swoy dyskurs o Podskarbim koronn. Im.P. Podskarbi ma gotowe zebrane pieniędze Lecz Skarbu koronn z Ekonomij &c. jako ich y na co zażywa powinien się rachować, że wiele chowa Cudzoziemców, á powinien tylko chować Polaków na Urzędach Skarbowych, jeżeliby od rego czasu miał ich dobry rzymać pozwać go ad Zonos competens, podatek Żydowski rewidować. Do strzegania Granicy y Exponowanie potrzebuie czasu, przedtym do kalkulacyi Podskarbiego naznaczano tylko jednego Senatora z Senatu Posłów, teraz cały Stan skonfederowany powinien wiedzieć o swoim Skarbie, więc naznaczyć wyiący Senatorow z po jednym Posłe z każdego Województwa &c.

Im.P. Mielżyński Kasztelan Poznański kontrdicit się przymowanie: Przez te Wieki za nayweższa nieszczęście Ojczyzny, żeśmy żyli w nieporządku niporządek z tąd wynikał, żeśmy nie mieli rady z tąd jedna ochyda Senatora &c. Zaczym aby rady dochodziły nadsyłanie takie rzymać Pluralitas jest koniecznie potrzebna.

Im.P. Dzieduszycki w tey Materyi także dał swoie zdanie. Sprawiedliwości Senatora stoiąc: niesprawiedliwości upadaiąc &c. Przeczytany Punkt, jako napisany dostatecznie, swoie znayduie approbuiąc, tak y to żeby nayprzod nie konkludowano w nieboszczyk tylko dwuletnich przymawiam się aby za fundacyi nie były kupowane, panalizan na przedaiących nieć będzie; na teraźniejszy Sejm tylko Pluralitate ale z pospolite Sejmiki stanęły, jednakże potrzeba aby na miejscach zwyczaynych odprawowane były: aby Szlachta nowi Legitimationem swego Szlachectwa pokazali aby imparos sine legitimatione nie przypuszczani byli do Regestru: Anonymus Terminus Elekcye iako się ma rozumieć o Wojewodach, Podkomorzych, Sędziach, Deputatach, kommissarzach &c.

Obrany na Tumb

Obrany na Funkcyą aby przysiągł że nic nie dał za kryształ, ale nie na-
jako się nie starał. Że zaś Elekcya per Pluralitatem więcey iak dzień za-
bierze potrzeba naznaczyć drugiey rzeczy. Oppozycya Jednak całey jed-
go przeciwko temu, ktoryby nie miał Posłuchu, albo był pod Sukcesem.
Salicy akceleranda będźie nie może Sprawiedliwości w Lublinie dla na-
ciśku Spraw, a Szczupłości czasu nobilitować dla Widzenia Kijowskie-
go y Brzeskiego, upraszam aby Trzecia Kadencya we dwoie
będź mogła Inkwenatu.

Mość Poniatowski Stolnik Ziem. wrzy Mazowsz: Wrzy Obrzeliżnosci
dotychczasowey Oppozycyą, każdy mieć może wiele Reflexyi a słuszne-
go może szczęśliwemi albo nieszczęśliwemi uczynić, więc proszę aby ten
Projekt był na nam pozwolona ad deliberandum przez dzień ie-
dzien. Wzięcie zaś niech mi się godzi podziękować Mość Obrzeliż-
nemu proszę się do Jego zdania, aby nie był przysięgi na te jakom
się nie starał albowiem gdybyśmy nie przysięgali, nie sięgalibyśmy
bany Boskiey na nas więcey, prawda żeby tak być powinne że y
starać się nie należy, y przysięgać sprawiedliwie bez biedy wszyscy
znamy że na Przysięgą jakom się nie starał nigdy się z prawdą
albo nadto nie zgadza, chociaż Mość Panowie nad tym uczynić Re-
flexyą, czyliby niemożna tey niebezpiecznej okazyi Grzechu krzy-
woprzysięstwa na inny sposob obwić a bez grzechu. lepiey by był
zdaniem moim Populanitate mieć Elekcyę. Populanitas zaś nic innego
tylko Miłość Boby. pochodząca z Estymacyi Przymiotów Jego, y
wszystkich Darów natury y Fortuny, ale mowić tu może, iest wiele Osob
z nie przeciętnemi talentami, przecie nie mamy, ani nie miewaią
Popularitatem bez darku, y to iest rzeczy pewna: nadto
się ten przychyla do talentów bez swiadczenia tylko y nadzieji

jakiejkolwiek

jakiemyśić korzyści, bez których Popularitas bydź niemoże. M. Explikuwał tu in particulari jakim się to robi sposobem Popularitas, przyjaźnią, uprzymorzeniem, uszanowaniem, prowadzeniem, zapomożeniem, promocyą Młodych edukowaną, nie zadawaniem y nie odmowieniem nic Bogu co bydź może &c. Opuszczam przeto ten Artykuł o Przyjaźni &c. &c.

Imć P. Sanowski; niechce prowadź Obrady porządku, prosi o ten Projekt ad deliberandum, aby na Generały był wydany y to tym dodaie wszystkie Woiewodztwa maią swoię stanowić na ustawie Praw ale nayprzod na Zadawaniu y Exekucyi &c: Jeden Rzymianin posłany do Obcych krayów na nauki Prawa, y przywieziony do swoiego kraiu Prawa, przy prawie swoim y wdzięczne do Rzymu kazał nieść przed sobą Rozgi y Topory dawne znać że nie nieważne Prawa, jeżeli nie będą w Exekucyi y Rygorze, tak y u nas &c. uczynić applikuie.

Imć P. Wieluńskie Woiewodztwa maią Instrukcye w tey Materyi Zaczym upraszam aby zaraz wybrać co się będzie trzymać do tey Materyi.

Imć P. Płuskie zgadza się ze Pluralitate: Wspomniał kiedy fundowany Trybunał przez Zamoyskiego, stanęła potym korrektura zaczym y teraz może bydź jeszcze lepiey ta Materya ułożona zgadza się z Imć P. Dzierzkiem, Woźnickiem, aby Deputat nie przysięgał na Seymiku jakiem się nie starał. Imć P. Laskie Similiter, tylko iszcze do tego Veto dodaie aby po zostałym w Domu Braci jakiego prejudicium nieuczynił. Imć Pan Wiślicki – moralizował długo nad stanem naszey Oyczyzny, skarżył się że potrzeba poprawy per Pluralitatem, przytrzymał Stan teraźnieyszy Oyczyzny do Gmachu spustoszonego, którego potrzeba ratować y reparować.

Imć P. Bakowskie. prosił żeby nie przysięgali Deputaci, jakie się nie starali, ale jako kto nie zapłacili.

Imć P. Duninowski

Imć. Kiaskowski Marsz. contra Pluralitatem; ale mu zaraz in continenti
Imć. Stolnik odpowiedział. WMć. zadosyć uczynił swoiey Instrukcyi
przymawiaiąc się ad conservandum Liberum Veto, ale my tu teraz Uwolnienia
Pluralitatu, zatym musisz się przychylić do Naszego Zdania
Imć. Kossowski Cieszy się z Projektu podanego de Pluralitate przez
Imć. Wilczewskiego, prosił ab, byli deputowani do przyrzenia go.
Imć. Opaliński Oppressyat Liberum Veto z swoiey Instrukcyi na którą
przysiągł, y prosił o kommunikacyą Projektu de Pluralitate do swego Sejmiku.
Imć. Pan Sandecki. zgodził się w tey Materyi do Zdania teraźnieyszych
Stanów zgromadzonych: ale actu tu trzeba się substancyą do
wyścia z Opieki, á per consequens że może być zaiętą ad publica
Munia od lat 16. skończonych.
Imć. Bystry, Imć. Siadowski concluserunt de Pluralitate.
Imć. Piaskowski znowu się odezwał, aby penes Pluralitatem opisane było
jus Majestaticum, ne involet in Pluralitatem.
Tandem Jże Prymas; Ponieważ się iuż zaleciłone Wota WMć Panow
na trudnieyszych Projektach iednych, y podzielone na trzy Pozycye
ad Meliorem discussionem per delegatos jeszcze nam te Projekta dziś
potrzeba przebyć. Czas Sejmu Electionis przyszłego Króla, który na-
znaczamy Ponieważ pierwszy post Festum Assumptionis B.M.V.
in Augusto 1764. Miejsce między Wolą y Warszawą Electyi; Woje:
wodztwa mogą zmiędzy siebie obrać pewne Osoby y przysłać na dzień Elek:
cyi, które zechcą, mogą innym przyiechać na wspaniałość iey uczyny
Zgoda Porządek podczas Sejmu Electionis y bezpieczeństwa, tak w wcho:
dzeniu na Sejm, iako y podczas Sejmu reassumuiemy na przyszłe
Elekcyę opisany porządkiem pod Pyrgiem w tymże porządku opisa:
nym. Obiecanie Marszałka Koła Rycerskiego, aby nie trudnił, zaraz

pierwszego dnia

pierwszego dnia rabaczeniem, w ten sposob, aby każde Województwo z między siebie wybrało kilka Osob godnych, y zdatnych, ktoreyby tak obrani przyszły uszyscy do Obozow, y iednego obiorą z między siebie Marszałka. y na to odprawienie Zgoda. Tandem Xiąże Prymas solawował Sessyą, Zostawuiąc Materyę ex Resultato przyrzeczonych Pojiektow od delegowanych, y względem Króla na Poniedziałek.

Die 21. Maij w Poniedziałek. Zaszła Sessyą o godzinie Trzeciey. Xiąże Marszałek zagaił od rego. Czyli iest zgoda WMPanow podpisać Pojiekt do konferencyi z Minijstrami Cudzoziemskiemi? Odpowiedziano Zgoda. Tym czasem Imć X. Załuski Biskup kijowski zabrał mowę w Sessyach podobnych: Nauczyłem się dawne, iakie consulere Patriæ est maxima virtus, także sapientis est mutare Consilium in melius, bytem nieco oddalony dla sprawiedliwych przyczyn, od nadzeyych Stanęło; ale się wracam na dno Oyczyzny, nie wstyd mię rego, bo mutare Consilium in melius, to rzecz, ktorey mię obwinić; nie na to nie uważam bo wiem, hominum est male audire, et mihi beneagere; mam się za szczęśliwego, ani się lękam mego Procedens, życzyłem życzę y życzyć zawsze dobrze Oyczyznie, Manifestowałem się nie przeciwko Oyczyznie, ale przeciwko gwałtownym uprzykrzonych postępkom. Iak nadchodzą w Sprawach, kiedy przy zaczętey Radzie porwano się do Oręża, Primus, qui protulit Ensem, Primus ille fuit, Potrzeba było na Sprzeciw podobny porwania się przeciwko Braci do Kabel przy zaczęciu Sejmu manifestować się ale przy tym bo nie mam Sam Bogiem się świadczę, Erit Dominus in Cujus Conspectu sto. Trzęsła Publiczna odstrychnęła się od Rad Rospalitych, więc przez dwa dni, bezczynnie się do Rozprawie stało. - - Kiedy ieszcze bardziey Oyczyznę kocham niż Familiją, bardziey wiarę, niżeli wszystkie rzecz, a boiąc się o Wiarę, żeby nie miała uszczerbku w takim Zamieszaniu;

a mnie Roma am

u mnie Roma amen, anvi sem się limy słyszałem, że jest nadzieja zabicia
nia złemu, ujgnąć się mię, triplex funiculus celerius non rumpitur, Bracia
ci, Bracić Cyrcyny, y Bracić Polscy, quam Corneus consulere Fra-
tres in Unum, więc złączmy tym ogniwem z WMcPanami prosię ich
instanter, instantius, instantissime, ażeby primas maledictus Exsincker
candelce był niewdzięcznie karany, a lubo będzie nie inwestigowany
ny; przecię niechay Decret na taliego stanie nus est Culpa,
servus sit pena capite plectatur choć nie mieczem, ale piorem nie
chay będzie na niego Decret gotowy. Niech się nikt że mnie nie gorszy
jako z Duchownego żebym miał pragnąć krwi ujrzenia, Zelus mei
jako Senatorskie wchodzi do rey zemsty y kary niech będzie Decret
na niego servus sit pena, a potym będę żadnym prosił jako Duchowny,
niech nowy będzie Decret gotowy na rego krwie, a tak insi będą
się bojąli &c. Napiszemy sobie Confiatam Legem, aby żadnego nie pu-
szczali ad Consilia Armatum, niech się będzie mieć szabli dla Ordo
bey Szlacheckiego Stanu, ale pod Lesicami niech nie będzie ubezpiecz
nych Pisa
rzow, niech nigdy, a nigdy Arbitri czynią z Conditionis, tak
szczery jako Duchowni nie mieszczą się między Kacerzemi, ale wsze
gregati & separati Deputati niech słyszą y patrzą: Samiż rzucić WM.
Panowie na owę straszną Hystoryą waszeńskiey Bytranny, gdzie
na Radzie przy Zaczynaiącey się Wolności PO. Kmiecie posłał na
opinię Oyca, pada na jakie &c. która Monarchią wywrócił. czy mo-
że będzie wyższa pora do Zawojowania nas jako teraz w niego-
dzie Zastaiących Divide & impera; a w Dzie za na niegody tylko
Domowa Woyna, w Za rey Farsalus tylko Tyrannia na Dobry Pospolitą
na którą słyszę tyle obarzenia, niechay się jednak porywać na nie bo:

weim że sive vino

wiem że sive cinco, sive cinco, semper tamen manebo, bo wiem że się tym wszystko kończy, bella geri placuit nullos habitura triumphos. potym sensa Rzeczy Imć. Biskupa Kijowskiego, które Pedwie mogłem pochwycić bo prędko mowił et in fervore.

Jść Prymas. Precz więc Senat złożony z Rycerskim Kołem nexu kontri donationis przez niejakie czas obchodzony owieczkę pod osobą Barana: ma miłe przyimuie do siebie przypuszcza do Rady, y spodziewa się że nasze sentymenta upundrowane na Wierze przy Prawach obcyrowane będzie Rz: Na Dniu onegdayszym sobowadem Senatu, na którey nie wiele my zrobili dla wyrywaiących się głosów, Zatym teraz postarowamy y dochowamy sobie, że w Worowaniu y radzeniu do brym się przyczynimy; że zaś były czytane Projekta względem konferencyi z Ministrami Postronnemi, że potrzeba było mieć Reversały á ulatwiaiąc wątpliwość Stanu Rycerskiego relatiwnie Ministrów aby mi były Kommunikowane, jakoż sami mi je przysłali, osobliwie do Szwecyi, bo Prusy jeszcze się reprezentuią do swego Monarchy, od którego lubo maią Plenipotencyę, jednak zdania Zupełnego względem Tytułu y okoliczności tego jeszcze nie maią. Napiszą potym do swego Dworu przysłanych Dyplomata z ratyfikacyą wszystkiego Przysłać nam zatym należy abyśmy na konferencyę odpowiedzieli: Zatym niechaymy iuż o tym mowić, Zdaymy to na delegowanych, jako to nam czyste ich sprawy, tak spodziewać się nam godzi, że Ministrowie Postronni dadzą nam Reversa, do których czytania Projekta przystąpimy; Odpowiedziano na Zgoda Czytany tedy był Projekt od Jm. P. Kayserlinga po Łacinie: Hermana Carlus Felix Rossia Gratiosus Dei Ordinarius & Plenipotentiarius — oświadcza się z Przyiaźni

Monarchini Jwo

Sponsorskim swoim z Rzeczypltey &c. Declaramus et Nos Titulo Tenus Ruthenum nullum Jus sibi nec Successoribus in Terras, Ditiones quas Respblica possidet competere, quinimo S.ta Caesarea Mtas spondet se tuendam defensuram & manutenturam Serenissimam Remplicam in suis legibus et Libertatibus, et inta Septem expressas seu Diplomatibus hoc totum Opus confirmaturam. Dat. Varsaviae &c. Potym był czytany Respons czyli declaracya od Residenta Pruskiego: Król Pan Moy z danego Tytułu wielce kontent, bierze mu skuteczowa ne Stany Rzpltey potwierdzić rzeczy, ale iż mi upawnić że Stany że to uznanie królewskie Tytułu nie ulegnie inszym Prawom Stanów Najaśniejszego Rzeczypltey.

Tandem że Prymas pytał się jeżeli Zgoda podpisał Projekt. Odpowiedziano Zgoda Zeszym był czytany Projekt przez S.ta Cancellaria wten sam. Kiedy expedycyi in terminowani jesteśmy że bydzie ta dowane do Prawodawstwa względem Tytułu Carowej Mtci Kiowskiej y Królowi Pruskiemu przyznanych, zdaie się aby nastąpiła konferencya ze do Delegowanych już Deputatów inni jeszcze dodani byli, bowiem przez rozmowę swoią dopilnuią wiernie w czystości obo wiązku y Posłania do Radzenia, które w Instrukcyach maią podane przyimą &c. a że teraz wtak krótkim czasie ta konferencya expedycyowa ne bydź niemoga, na przyszłym dla Boga Sejmie Electorskim ktore S.S. Deputati o uczynionym informować nas będą. Zaraz Sala Ziemska Zgoda. Rzecze Prymas znowu mowił czy Zgoda aby ten Projekt przeczytany był podpisany? odpowiedziano Zgoda. Sala interveniit Imć P. Horain, aby y Stany ten Projekt podpisały. Drugi się znowu Poseł przymowił, że w tym nie są wyrażone Salutes: Traktata 1686. y 1704. Inny znowu na to domagał się aby in Diplomate nie tylko Carowa była podpisana,

aby y Stany

ale ex Stany, czyli Ministerium Succursalie było podpisane; Odpowiedziano na to; że desyć jest, kiedy się sama Carowa podpisze cum Successoribus, seu Successorach. Potym bawiono się około stołika, przy którym Sekretarze siedzi układano lepiey Projekt, y wyskrobywany znowu czytano: w którym omnes dubitates odmienione, á wszystkie okoliczności dodane, osobliwie że nasz król ma się pisać Rex Russiæ, y że potym żadnego Walora nasze przyznanie nie było miało, potym Generał Carowa niemka, &c. y tak dopiero podpisał Projekt Xięże Prymas, y Xięże Marszałek Sejmowy.
Następuie znowu czytanie Projektu względem Sejmu Elekcyinego in hac et similia Verba. Na to Dnia 5 nayłaskawszego naszego Króla Pana a Sejmu Elekcyinego przyszłego naszego Panowania naznaczamy dzień 20. Augusta 1764. wzywamy wszystkich Obywatelow - - - exceptis Prawem przekonanych, ten Sejm trwać ma nayprędzey Niedziel sześć, może mniey, á nie więcey; naczym iakoż przed Sejmowym Elekcyinym mogą Województwa Ziemie sobie wybrać pod pewną liczbą; lub według Exercycyi Posłow, lub inaczey, iak się będzie podobało, czego wszystkiego Pryncypalnie nie zagradzamy. po przeczytaniu tego Projektu Imć P. Kuczyński Ex: ze immediate głos zabrał in hac Verba. Ociczyźnie dawy Boże, iako nayprędzey obrać króla, Elekcya którego na oney dzień 5 tym dniu naznaczona, á teraz Projekt do niey przeczytany determinuie pro hac solennitate dzień 20. Augusta; życzyłbym aby ten czas był przewłoczony aby post Bartholomei, ponieważ Województwa dalsze, osobliwie Litwa przyjdzie przez nasze kraie, jeszcze na ten czas Zniwa nie będą, skończone, mogłibyśmy ponieść jakie ubezpieczenie: Nasze Województwo ma Prawo, aby przez pospolite ruszenie wypłacone nie było, Obywatel Dzierżący należy się na Nasz wypłacie, trudno Pospolstwo brać ufa się w borzym. Mamy króla obrać przyszłego, Wolne Elekcya Litwa

Vide obstawać

Tego obstawać, mamy Kwita obiecać Polaka rodowitego Ecclesiae y Statui: że zaś w Polszcze iest Zagrzeczony stosy Francuski Polskiemu nowi Dominy przykro się czynicy, więc na wzor innych Potencyi, gdzie Monarcha ne= dum nowy, y kraju zażywa rodowitego Swoja Imieniem Wnderwa mego według Instrukcyi mi danej domawiam się y dopraszam się, aby kaze przyszły Monarcha nie tylko pod oras koronacyi, ale y potym z Ca tym Senatorem Polskiego Zakazał Swoja, a widząc gotowi Dyssydenci nie odpisze się od tego. Excepto Officyerow Cudzoziemskiego Autoramen tu, dla czego prosze aby ten Projekt w pod28 inter Pacta Conventa. Iuże Prymas ma Prawo nominowania Kwita, á lubo przeciwym by Senatorowie do= pry te inni Biskupi, á jeszcze nie na Zamku Warszawskim miescu odważyli się to czynić, więc żeby się tenże nie pokuszkowały te Abusus Zabronić temu Zawczasu należy y contrario Actus annichilować. Iuże Że Prymas nie pierwey przystąpi do Nominacyi aż nastąpi Consensus omnii Senatu.

Poseł Kaliski S. Posłowski głos zniosa Zabrał: Zgadzam się we wszystkim co do Electcyi, ale poty nie przystąpi, poki Pacta Conventa nie będą ułożone, poki Exorbitancye nie będą poprawione, poki Vabrera Projekt nie będzie ułożone. Nayznaczniejsze Ważne Ozdoby nie dochodzenie Seymow y złe Consilium Formia, Zaczym poki nie nastąpi ta nayprzeyrzysta naprawa Radnaszych poty do Electcyi nie przystąpi.

Imć Krajewski reponuit na to: każdy Poseł ma swoje desiderata ale y ja sam á przecie ich nie proponuie, bo niechay impertinenter agere, ale iakośmy sobie przyrzekli, żeby porządkiem szły Rzeczy, upraszam aby Projekt przeczytany był ale nayprędzey podpisany, abyśmy dalej postępowali do innych Materyi. Kaduli się nie co interloquendo. ale

Imć P. Dzierzanski

Imć P. Dzierżyckiej replikował. Sejmu teraźniejszego Iztora iest przyczyna, aby Exorbitancye na nim były poprawowane, w naszey Instytucyi mamy, abyśmy konkludowane były, co iest nayprzód Exorbitancya, zaczym przed determinacyą Czasu Sejmu Electionis wprzód de forma concludendorum Consiliorum nie tylko mowić, ale y czynić należy, przeto ani incompetenter, ani inconvenienter nie iest głos uczyniony. Ks. Imć P. Sosnowski. Nie trzeba mi odpowiadać, osobliwie nie będąc pytany. Mamy iuż uformowane Projekta de modo concludendorum Consiliorum y de Pluralitate, ale że ta Materya bardzo obszerna, y delikatna dłuższey potrzebuie czasu y deliberacyi, zaczym żebyśmy się teraz niezdawali nic nie robić, kiedy Projekt Electionis konkluduie, osobliwie non quid, sed qualis esse debeat: kiedy Bog da się nam uprzeymie w tey Ojczyźnie y dzieci uszyscy iesteśmy równie, y że przy tey łaskawości może nam ten nie dawać, kogo Sobie Wolne upodobamy, upodobanego obieżemy, obranego ukoronujemy, ukoronowanego słuchać będziemy; płodna iest Ziemia nasza, która nam rodzi zboże nie tylko do Swoiey, nie potrzeba nam chodzić do Cudzych krajów po zbawienie szukać go, ale y do korony: dum modo Rex sit Catholicus, Iustus, Fortis, et Magnanimus, te Cnoty przyszłego Króla będą, bo Łaski do Naszego Serca, że będzie Hasłem, które Stanowi nasze wcieszą po całym Cwiecie, y że niosą, ią w Sercznie Wielki; takiego więc nam potrzeba Króla, urodzonego y wychowanego, a żebyśmy wczasie nowin mogli bydź pod Jego rządami uszczęśliwieni, tego żądam takiego życzę, o takiego prosię: niech Bóg w tey Materyi da czyli za Zgodą jednostayną czyli per Turnum.

Imć P. Herain żąda moie zdanie z Imć P. Sosnowskim Instrukcyą obligowany abym

wany abym o takiego dopraszał się Króla.

Tandem daley Instrukcie czytano, y Sejmikom antekwirującym ex Relatione Dzień 9. Lipca naznaczono. Że zaś Generał Pruskie nie doszedł, a Jadwin w tych Vndzrzach niemasz, przeto naznaczono Im dzień tenże 9. Lipca, aby ad Effectum obrali Kapreweyck, y sposob obmyśla wysłania Posłow na Sejm Elekcionis.

Im. P. Poniatowski Stolnik Litt przymowił się do tey Materyi: Ponieważ Vndzrzą Ziem Pruskich nie maią certum Numerum w obieraniu Posłow, zatym opisać im teraz należy, tego aby od Nowam Innych Woiewodzw w Koronie y Litwie obierali Posłow, ut tollantur omnes abusus.

Im. P. Mostowski Woiewoda Pomorski: simulate contradixit: w kilku Słowach

Tandem długa była Konferencya o determinowaniu Posłow nad certo Numero w Prusiech. Wszyscy się jednak zgodzili y prosili o Turnum do uroswadzia wtey Materyi.

Im. P. Krajewski jeszcze interloquendo mowił: Vndzrzą Ziem Pruskich czynią sobie Prawnicy, ezwarty, ktorey my nie uznaiemy, ani tey Schmyw exceptey nigdy nie przyimiemy, aby tak miały in Numero in determino nadzie znami przeto prosimy przystąpić do Turnum ut extendatur Manutenetur.

Im. P. Woiewoda Pomorski bardzo zadzine kilka Słow powiedział. Mieszkowie dzieie się wielkie krzywdy Prawinsi naszey, y Prawom y Zwyczaiom. Książe Prymas zaczął bronić. Ponieważ Im. P. Woiewoda Pomorski Prawa tylko allegnie, a nie produkuie Ich, ktorych w cale niemaią; y ono ieden dwa Powiaty Lombarskie y Pyrzyckie iest Prawo, aby po Dwa Posłow obierano w tych Powiatach, y drugie stanowić powinny do tego Prawa.

Ostrowski Biskup Kuiawski: z Xięciem Prymasem zgadzam się bo się nigdy od niego nie odstępuie.

Xże Biskup Poznań

Xiądz Biskup Poznański Czartoryski, czy można przewolić, aby tanta malitia
dnie Posłów, niemy nasze Stany przewyższali.
Imć X. Mazowiecki Biskup Wileński. Nie mogę pretendować tego, czego my
przewolić a nie możemy a nie powinniśmy.
Szaniawski Biskup Płocki. Przeszłości Domina Seniorum Iuriorum może napisać
Prawo a dla tych Urzędów zaczym zgadzam się z Xięciem Prymasem.
Imć X. Bajer Biskup Chełmiński. In absentes nie możemy nic decydować,
zaczym prosiłbym, aby sobie samim na Generale swoim uchwalili.
Załuski Biskup Kijowski. Czytałem wiele, szukałem wiele, nie mogłem
znaleść nigdzie Prawa aby sine determinato numero wzywali Posłów,
zaczym abanas od Pierwszego Numeru redigendus
Wołczyński Smoleński Biskup. Złączy się z zdaniem Xięcia Prymasa.
Wielkopolski Woiwoda Sandomirski. z Xięciem Prymasem. Mazowiecki Kasz
telan Wileński z Xięciem Prymasem. Dymitr Woiwoda Siradzki. Był tem na
przeszłym Seymie Electionis, widziałem in magno numero Posłów
tych Urzędów, za co im teraz z krzywdą czynić? jednak ad Plurales
Zamoyski Woiwoda Inowrocławski. Mają ta swoich Biskupów mieć
Wodę nie mogę skarzyć że in absentes w stanowieniu. Będąc w po
rzątku wzrzymać słuszeli na radzie abusus patrzeć.
Cetner Bydgoski, Podolski Płocki Wiedeński Z Xięciem Prymasem
Potocki Podlaski Woiwoda. Zdaje się to niby z krzywdą Jchmć
gdy Imć Pan Woiwoda Sieradzki chciałby chciał zaniemi mówić nie im to nie po
może, że Ty Plurales conclusio, złoży się za się zgadzam.
Mostowski Woiwoda Pomorski Mamy Statutum Wielkiego Przywi
mamy exceptą tak Xięstw Mazowieckie, Pruskie, Manifestu, mo
że oburzy się do Konfederacyi, upraszam tym aby na te Reflexye nie
względ ex legem Pacis nie pozwalam nie przyjąć Skargi Swoiney: &c. Że to Sta
nowił niby poświęconej Osobie Biskup Kujawski przy
stąpił do niego

stąpił do niego, dając mu Sarcendotyy na otrzeźwienie go. Co mieli we złych sprawił. Tandem ciągnęło się Sessya aż do 4ga do Ormey godziny, uszyscy a uszyscy uwrowali Zgadzaiąc się aby wkaźdym Powiecie Wadzew, Ziem Pruskich był powod zawsze Posła obierano. Vota rachowano ex Senatu. Imć X. Sekretarz koronny Kuiskie deklarował 23. przeciwko 4. Sekretarz Zaś Sejmowy deklarował wszystkie Vota affirmative, contra unum negative: a tak Xiąże Prymas skończył Sessya podaiąc Materyą nadzien Sukcesyi do Belgimina nibus de Sejmu Electionis et de Pluralitate concludendorum Negotiorum.

Die 22 Maij we Wtorek Sessya się zaczęła o 8mey godzinie Xiąże Prymas czekał długo w Senacie, póki się nie pozjeżdżali. Tandem około Trzeciey Xiąże Marszałek Sejmowy Zagaił Sessyą, mytatuz się Expedycyi czyli Vota Mandatowe aby Projekt był przeczytany, który dnia wczorayszego był skończowany Pluralitate o Województwach Ziem Pruskich. Ale Pan Starosta Pose q Podkomorzy Lomżyński prosił instanter aby imć. Podskarbiego koronnego słuchać Rachunków.

Imć. Koniecpolski Podkom. Lit. Kiedy mowa między Posłami zaszła myśl aby Sobie gawarzyć, ktorego powinności. Sprawiedliwie wprzod imć. Pan Łyżnicki, ale wprzod nich będzie przeczytany Projekt wczorayszy.

Przymuił się do tego y imć. Sapieha Litewski przeczyć Podskarbi Nadworny po przeczytanym Projekcie prosił y to, aby o Skarbie naszym prosił Materya imć. Dembińskiego dodał, kiedy się jeden ma rachować Podskarbi, to y drugi niech się rachuie.

Tandem Sekretarz skończył Że czytany był Projekt o Prussach in hoc et similibus Verba. A że cum denegatione innych Województw obie mianę indefinitum Numerum Posłów Wadzew Ziem Pruskich, dano to Expedycyi że Prussaki Generały albo nie dochodzą albo gdyby dochodzili tenże abusu przewyższałyby Nasze Prawnego. Dnia tego Expedycyi Corum juste Consulendo przychylaiąc się do konstytucyi 1647.o Dawch Powiatach: po Dwoch Posłow z każdego Powiatu aby obierali niniejszą konstytucyą postanawiamy: Ktorych Numerus będzie

Certus 30.

Czetwer 30. Ide. Pan Glinka się na to znowu odezwał, iżby dla Prus
pozwalania z każdego Powiatu po Dwoch, tu y my bydlińcy prosili aby
z Naszego także Woiewodztwa Mazowieckiego z każdego Powiatu było
po Dwoch, y tak nam przyszłemu Posłu, y przeciw się dostanie każ-
demu pozdrowić: ale mu nikt na to nic nie replikował. tylko długo
między sobą konferowali tak Posłowie jako Senatorowie.
Tandem Swiętek był odprawiony o obraniu Marszałka Stanu Rycerskiego
na Sejmie Elekcyonis. Salwa jest ostrzeżone dawno mieysce Elekcyi
między Wolą y Warszawą, podobnież y my to samo uczynili
o tym gadamy; aby Ześ na przyszłey dla Boga Elekcyi Nowego Kró-
la, nie nie rozumiał tego Altus raz po Zagaceniu to nastąpić ma aby
Woiewodztwa, Ziemie y Powiaty z między siebie wyznaczy Posłów, którzy
się zjadą y Zgodę między sobą, którzy Znowu z między siebie
obiorą Marszałka Sejmu Elekcyonis; Co się ma rozumieć y o Prus-
kich Woiewodztwach. Odpowiedziano na to Swiętek Zgodą
Nie tandem Zaraz Znowu domawiano się o Alternaty Marszałkowe y
o tryplikaty Posłów do Elekcyi Marszałka, o Jabłonowskiego Hetma-
na Litewskiego Pocz. y Pan Morykoni, który y radził, aby nikt
nie ważył się nominować przyszłego Króla y nigdzie, tylko między
Wolą y Warszawą, oprócz Samego Zdania Prymasa: czuy powoła-
się niektórzy od Tryplikaty; ale tandem conclusum: Zdano do
Woiewodztw. Nadpisany Posłow Woiewodztw Ziem y Powiatów na obra-
nie Marszałka Rycerskiego tudzież na Sejmie Elekcyonis, salwa alter-
nata Prussiae, y tryplikata Posłów, na ostatek pozdrowienia Zgoda.
Nastąpił Swiętek o czynieniu na Elekcyą, o porządku podczas Elek-
cyi, który referowali do konstytucyi 1647. y 1733. pod wszystkiemi Wo-
wodztwami y rygorem w tych konstytucyiach opisanemi. y tak te
Swiętka podpisał Xże Prymas y Xżę Marszałek.
Tu się jeszcze przymawiało o Most na Wisle y o Szopie na Solcu, ale, mało
o tym się kto na to odezwał.

Tandem Xże Prymas

Tandem dzięże Pymas. Kiedy iuż się y Zalewiz Bone y podpisane wczwyż pre
wyrane Projekta, naszy prie teraz Projekt o Królu przyszłym non quis za
quali esse debeat. Kiedy iuż do tego przyszyscimy Punkta, że mamy
pomyślić o cnotliwe Życzenie Boga y Królu: nie na tego mamy się ślu
nić którego by uradzenie samo wyznaczał, ale którego oglądamy na
przyszłej Elekcyi do rządzenia Wolnym Narodem: takiego który z Boga
y z Matki urodzony Szlachcic Polak, który umie Prawa Ojczyste,
Cnotami y Przymiotami Zaszczycony w którym wszelka dostojność
y Wielkim nieobłożony Etc. Drugi Projekt względem Sacrum Con
ventorum wyznaczyć delegatow do uradzenia Saltery, którzy delegaci
podbierdą desideria Każdego Woiewodztwa, aby na te Salta Conventa
byty gotowe na Elekcyą przyszłego Króla. Niektorzy przymowali
się tu aby Starostwa Spiskie y inne incompatibilne podbierać
y na Woysko obwić y to ma wnieść w Salta Conventa, aby król nie:
dziad Mato ma przysięgać.
Imć P. Kossowski Sędzia Podlaski zabrał głos pierwszy. Mowiąc mamy Instru
kcyą Naszego Woiewodztwa na którąśmy przysięgli, aby król przyszły
był Szlachcic Polak z Oyca y Matki. Po Zalewie uradzony, aby po Pol:
ku chodził, na co jeżeli nie będzie zgody exonerando Conscientiam
tego posłu o Turnum do Sacri Conventu to dodaią, aby ich Jchmć delega
ci uradzili te Punkta, aby się do teraźniejszego Seymu zmieni reformowali.
Imć P. Radziwiłłowski Sta Orszyckie też samo powtorzył względem
Instrukcyi Królewskiego, y że przysięgł jako się o to będzie dopraszał, za
czym ay ten o Turnum nalegał.
Imć P. Horain similiter kuda wkuły też samo mowił, y dodał aby zawsze
Polskiego Języka Zażywał.
Imć P. Bukowski Jako niegdyś Izraelitom wybranemu Ludowi dawał
Bog Królow z ich Narodu, y potym byli rządzili, tak y my mamy
nadzieią że będziemy mieli swego Polaka, ani się damy opanować Obcy
cim jakim Zagranicznego Rządu Potencyi in religijus Zgadzał się.

Imć P. Turowski

Jm P. Purwiski przyganiał dwiema przeszłemu Panowaniu y wszystkie
nieszczęściwości im przypisował: Teraz dzięki Prymas zabieżeć może wy-
stkiemu że przez otwarcie Polaka będą Zamknięte Wrota do podobnych
nieszczęściwości o Stroju. w dodaiąc niechcący król chodzi po Polsku y Dru-
dzy czy z Senatu, czy z Dygnitarzy Koło, albo niemiecki Polonizuie.
Jm P. Dobrzeckie dopraszał się o Polaka króla y wyliczał chorowagcie
jak była uszczęśliwiona Polska za Polaków. o Stroju nie potrzebuią
dysputować, bo w istocie accydentalna Stroy nie niema do uszczęśli-
wienia, tylko dobre Serce, wspaniały Umysł, wiadomość Rzeczy y
Praw przyrzenie złego y Dobrego &c. y inne talenta, ty nam maią
rekommendować do Tronu Osoby.
Dzięki Prymas, jeszcze nieuiemy kto królem będzie a nad tym się bawią
my, iuż niech będą delegowani ad Pacta Conventa, w których ab-
dy, w będzie conveniens o Oyczyźnie o Królowi teraz proszę żeby in
sze były traktowane Materyie.
Ale nie słuchaiąc zdania Dzięki Prymasa znowu zabierano głosy. Jm P.
Kossowski przekłady Podskarbi, wyliczywszy iakie Projekta podpisane, y iak
małemi zwłoki przez tak długi Czas, a to złey przyczyny, że nowy przyrzy-
patrzyszy Materyi nie determinuiemy do Forma Consiliorum Conclu-
dendorum, jak tu o czym mowić, kiedy nie wiemy iak konkludować. Przy-
pomniał Podskarbiego koronnego o Rachunkach, przypomniał także że
na każdym Symie na początku może być czytane Senatus Consilia,
a to przeszłoczono &c. &c.
Tandem znowu głos zabrał Jm P. Krasiński aby teraz co kolwiek decydu-
był wszystko per Turnum decydowano wziąwszy w Projekt czterdzieści
pięć Materyi naprzykład: potrzeba Wasza przez Wisłę na Dzikiego. 2. W:
wstrzymić Miast ab exoffitio. Sądy Kapturowe gdzie się dawiące wi-
zmiennie robić. Rex nonquis sed qualis esse debeat. nie dla tego mowię
abym miał myśl do Exstyka, bo jak niegdyś Scewola kiedy nie

tego zabił król

tego zabić krola, ale innego rozumieiąc że krol Jego Nanda nieprzyiaciel, pa:
lił w Ogniu Rzeczpospolitą; iakbym Żył dał mu z siebie
gdybym miał na Cudzoziemca pozwolić. Ja wychwalał Polaka, utrzymywa:
dzał pożytki dla Oyczyzny, dodał iak to dobrze nie szpada, ale Szabla za:
sięgała Polska &c. przeto dodał aby koniecznie po Polsku chodził, te utrzy:
mowali iakie z ludzkiem sługę swoiu szlachcic w kraiu á z Polskiego iakie
pożytki, mogł by bydź zachowana lex Sumptuaria, nie iest to śmiech,
ani rzecz bagatelna w Ia mowię. Przyganiano Macedończykowi Persa:
nom te Vestis delectat. Patnior mores exornet &c. Wszakże wszystkie Nacyie
swoim kontentuią się swoiem. wszakże Zwierzyta &c. Nawet wielory b
w Bobrową, nie stroią się Skorką dla Dmiany swoiey. skąd wychodzi Miłość
now za granicą, bo Regis ad Exemplum, totus componitur Orbis &c. A Za:
tym o te wszystkie Materye prosił o Turnum.

Jmć Posłowie życzyli, aby porządek zachować y iak z Projekta podane
wprowadzować, á tym dać Posłom Materyom, które ułożone bydź mogą
nie dziś et Tempore.

Ale znowu Jmć Rostowski gdy zabrawszy mowił przeciwnie. Tan:
dem jako słuszność. Xiążę Prymas zaczął z nieiakim kontentowaniem mowić
ponieważ Jmć Panowie darmo czas nawiście, porządek Materyi mieszą:
cie, a czas y Zdrowie nie wystarcza. Solvuntur Sessyą y poszedł zaraz
indignabundus

Restandum. Jest Punkt, który Xiążę Prymas oświadczył, że delegowani do
Konferencyi, ponieważ wiele jest Materyi ad resolvendum przez Cudze
ziemskich Ministrów dopiero nam uczynią Relacyą na Sessyi Electo
ris, a Niedzielą dowiedziałem się mysterium dla czego tak nieyakiś ma wy
pis Rezolucyą: Po kilku Xiążę Prymas y drudzy do tego należący kon:
ferowali prywatnie z Posłem Brandeburskim y Posłyniem o Sprawach jak
ich chcą przyznać; odpowiedzieli że lubo mamy specyalne Plenipotencyą
nie możemy jednak tego Punktu tak nagle rezolwować, ponieważ wielkiemy

sejsam Rempublica

sufsam Rempleam, a my chcemy gruntownie wszystko zrobić.

Die 23. Maij: we Środę Sessya zaczęła się po Trzeciey godzinie; nie był na niey Wdy Sendomirskiego, ani Pomierskiego Kanonnego, potym Kilku Posłow wyszło podczas Sessyi nieukontentowanych, bo się gdzie nie mogli dopisać.

Xiąże Marszałek. wtych kilku dniach nie a nie nieuważiliśmy jedną tylko w korzyści Zostaje nam Strata Czasu, o małe rzeczy toczy się wnią nasz, o Wielkich Zapomnienie, przeto Smiem upraszać WMPanow, abyśmy myślili (ażeby tedy) aby wnaszey pieczy dniach wszystko nadgrodzić

Xiąże Prymas. Materya naźnim wczorayszym jako mnieyszey im poruczona nie powinna opierać się o Turnum y Czasu tak wiele zabierać; należałoby wyjść dziś przystąpić do Projektu de Pacta Conventa gdzie y ten Sundestacyja kwalifikowanym apelowaniu będzie podany Delegowanym do układania Pactorum Conventorum.

Xiąże K. Zułtuski Biskup Kijowski we te kopy zaczął mowić. Czytałem w Historyach o Rzymianach Vidi Romanos Pentemq; Togatam, alem nigdy nie czytał aby Senatu jakie odbierali Zwyczaiow, samo nadeń Zwyczaiow nie dependuie od Szpady, Kanclerza, Pałasza, Marszałkowego Buławy, ale od odważnego Serca &c. Tyle potrzeba in Vestem Talarem Talarow, co y na prawdziwą Barkę, którą się może nazwać cuerta superflua, tyle wychodzi na Cudzoziemską Sandenkę, co y na wymyślne kontusze, ale ci temu nie podoba Kop, temu Kopacya. M. Xiąże Pan Bóg Pana miał do rospatku. Prosi nam potrzeba do Parlamentu Pana, a nie przymuszać Do Zupana; bo Vestis non est Testis, qualis in interiori est. Kwitowie nie rządali Wąsaki bo ich nie mieli, ale mocą Prawa mocarstwa Zwyczaiu &c. moi jednak tego z Xięciem Prymasem y ten Projekt ad Pacta Conventa reformie. po rey skończonej Mowie wszyscy prawie mowili poważnie o Turnum.

Xiąże K. Chodkiewicz. Zostaiemy wolność Kwitów w tych rzeczach, które nam nie nie zabierają; niech mi się godzi przypomnieć że Czas tracimy. Nam potrzeba kwita Polskiego z Polskim Sercem, nie z Polskim Swoim &c.

Xiąże K. Ostrogski

Jm P. Wojewodzki. Pomnaża się Prawa zgromadzonych stanów, kiedy nie tylko
własne upowiedzowane proponuie Materye, ale fundamenta z Instrukcyi woie
wodztw bierze do Prawa, Planta o Swoiey Instrukcyi dostatecznie jest opi:
sana na dniu wczorayszym przez Jm P. Krasickiego. Zgadzam się z Zdaniem
y do Projektu podaie do Laca Conventa. Ale Inni powiedzieli o Turnum, y
iuden kaliski powiedział że Prawa gdzieo. Sam sam chudy Szlachcic,
nie żałuie straty Fortuny, niechay oy Panowie nie Żałuią, więc oy czego
rudno żałować.

Jm P. Dzierzk: Chwalebna iest gorliwość ludzi o Wielkie rzeczy dbaią
cemi y o swoy kraiu, a nie powszednie, pod Zagranicznym Zakrzy
bydź może Serce Polskie, a tym bardziey teraz nie mając oglądanego
Pana, nie maiąc rady domawiać się o swoy, nie zdaie mi się teraz abyś
my na przyszłego krola pisali Prawa. Przeciwnowie sami przy
puścili nas ad Legis-latorum, więc powinniśmy im dziękczynić y Respekt
niegodzi się bez krola independenter stanowić na niego Prawa, Za Mate
rya o Swoiey z Instrukcyi wniesiona, może bydź proponowana, a nie per
Legem decydowana

Jm P. Bystry Dzień wczorayszy sine puncta przeszedł, czego się y pokie
wam o dzisieyszym kiedy vpadem płynęą godziny, chcemy nas poz
stali. Prosimy z uprzeymością w im za Prawa przywileiowe. Król
jak ma chodzić nie dysputuymy, nayodpowiedniey Swoy krola y
Prawa ubezpieczamy, my mowimy o tym, a Król nad wszystko Zczuie, wspo
minaiąc o koronacyi krola, Zaczym smiem vpraszać. Niech się Pie
niędzy Skarbu per Ostatnie Senatorskie według Prawa, wolno koronu
z tamtąd sprowadzić, Tandem constituendam pretium Monety osobli
wie z Zdaniem. Pomnożenie Artyleryi mieć powinno consyderacyą.
Jakie P. Dzierzki ulerzyrdziemy a Pan nie może przyść do Skoty Jakoy
takie Jakie drugi ulerzyrdziemy od Panow. Potrzebam jak się mowi Kon.
cy y wiele cudowne rzeczy kreszczeli Oczami gwałt; bo się więcie
wiele o koronacyi, osobliwie Instalowaney y Wielkiey, aż Sam Xiąże

Marszałek

Marszałek przyszedł do ich Xiążąt mitygować Ich.

Tandem Imć Pan Sieniawski Poseł Wileński: Mości Panowie Bracia! Nie Polakiem żebym nie życzył Polaka. Digitus Dei obcięta nam kwita. Instrukcyą sta czyć wzgłędem tey Materyi. A kiedy Vox Populi Vox Dei zgadzam się y ja zgłędem moim na Polaka, ale Polaka Pobożnego, sprawnego, łaskawego, miłosiernego, pamiętnego, leczącego Xięże Prymas nie powinien nominacyi na tytuł w Sześć Osób obcięcie Andrzeja, Pacza Conventa abym zawsze najpierwsze tu przed nami przeczytane y podpisane były w tytuł tuszę Materyą o swoją Instrukcyą nieich idzie do Pacza Conventu.

Xięże Marszałek Dzień dzisiejszy tylko będzie jak y wczorajszy że go same Konferencye napełnią, a nie obszernego nieuczynimy Zaległym mieć proszę Wielmożnego abyście dali Wiarę J.O. Xięciu Imci Prymasowi, który ten Punkt o swoją Instrukcyą do Pacza Conventu insinuować będzie, a tym czasem przystąpmy do Skarbu Koronnego, y do deputowania na Assystencyą Skarbowych Podskarbich, y Sekretarzów dawniey czyli Podskarbich.

Xięże Prymas. Dyskursy Praesa Starem to mi dany wiarę, jako do Pacza Conventu ten Punkt o swoją Instrukcyą przydzie. Trzeba się prędko będzie do tego radzić do Sądzenia Skarbowych Podskarbich et Senatu; do Skarbu do Sekretarzów prezydujących Podskarbich, do Zupp. do Ekonomij, do Cenzu, do Artyleryi, które do Pacza Conventu; y na koniec Pacza do każdego Województwa Złożona Biskupów y Senatorów czyli deputowanych. Sekretarz do Skarbu W. W.X.L. prezydujących deputowanych.

Podkanclerzy Poseł. Że w tych względach Turcyi Jestrzebiec Jo Mć Xięcia Prymasa wydawnie do Publicznej deklaracyi, które prosi abym był do Prymasa; podana jednak o swoją Materyą piszące nieuspokaja mię dumnie nie wyjść instancyjne się domagania y proszę o Turnum.

Sanguszko Poseł. Sądzę dzisiejszy dzień po Janie III. upłynął, jako nam się potrzebuje Wiele zbyć uraca, kiedy na Polaka Zgoda, niech że po Janie, quo

Remo Sanguszko

nemo surrexit maior przyszedy Monarcha nie tylko Ojcowie, ale y Swoiem
postawie. Zdania Senatorskie proszą Prezesy Stanow, o to ustawy aby swoie
obrady miały w Sanoku, dla złych przepraw, powtore aby Exules, którzy Sela-
chcieli nam odebrali handle, winem y wodami, byli od nich odelatowani, po-
wzięte, aby Landa nasze były approbowane.

Im P. Pułka z Mszczonowa Posel. Jaz tydzien minął y jakem się dowiadczał
o tey sprawie Xięstwa Podkarpackich, kiedym się przeciw dobrze zabrał
dzisiaiszey Prezesy Stanom, alem jeszcze nie jest zadziałał: w tym że jazd
miał naznaczono delegowanych ex Equestri Ordine, potrzebaby, aby ieden
był naznaczony z każdego Woiewodztwa Sowitsze Oparcie Sec W.X.R. iuxta
Statut od Zydow kastelanow, którzy teraźnieyszey Im P. Podkarbi koronny
woździł na Zydow od kasztelu srebrnych po ℔. 3. od Zelaznych po ℔.
prosze Prezesy Stanow, aziby Im P. Podkarbi przysiągł siła tey Sum-
my wypłat, y na woią obrone &c.

Woiewoda Pomorski Mostowski Przeczyta ieden tylko iuż nie ma Prowent
Podkarbiego, trzeba Sejmu maiąc, Kastelanie uczynić Relacyą Woie-
wodztwom, a Woiewodztwa chcą wiedzieć iakie ma Skarb Prowenta y
Expensy zaczym z czystym aby każdego Woiewodztwa był ieden Posel
deputowany do Kastelanow Podkarbich y oto Posły prosze X. Primasa
Im P. Wileńskiego. Przed Sądzeniem Zydowskim ustawy uradzili każdemu
wiadomo co proponował Im P. Krakowski niebedę powtarzał, to mnie
impertynie przykro się odbywa a dla Dobra Pospolitego y nie zaczynamy
o nic nie koniczemy o czasem nic nie myślemy żebyśmy Postanowili
Zostawili. Co mowił Dawniey to teraz powtarzam, Inne Prawa
są dobre, ale żeby się Sejmy nie zwały co raz lepszego nie o tym, o iakie
bez Sejmow nigdy nic nie dokażemy, zkąd się albo o iednaiszych
albo co raz to w gorszym stanie zostawać będziemy. Teraz nam posta
nowić koniecznie potrzeba na Ordynaryinych Sejmach przeszłych gdy
nic nie dokażemy; Podaiem iuż Projekt Prezesuiącym Stanom nic złego
mieszy o tym, coż to się dzieie, teraz potrzeba aby Lege perpetua

byli

być postanowione, kiedy o innych Materyach przyimuiemy Projekta, tym bardziey o tey mowić nam należy. Więc prosię o dokładanya, proszę y o Turnum.

Jm.X. Ostrowski Biskup Inflanckie obwiesiwszy się do Jm.P. Wileńskiego tylko powiedział, iż na to są Konferencyie.

Jm.P. Kossecki Pisarz Polny Litewski: Jm.P. Wileńskiego bardzo dziwuie Projekt, tylko że nie jakiey bojaźni sprawuie Wolność, więc prosię o Turnum.

Jm.P. Osolinski Pisarz Ziemski w kwestyach Dwach wszystkim zachodzącym Sekretarzom pozostałych Sukcessorow przeszłych Sekretarzow czynie Explikacyą Ao 1738. Rachunku po Andrzeiu Ojca naszego ś. ięcia dawnemu Sekretarzowi Jm.X. Grey Biskup Kuiawski y inni wiedzą, którey była do tey roboty wyznaczona, że Expensa przewyższa Recepty, a nam się należy od Rzeczypltey Tertium quartum, nie Rzeczypltey do nas; Kwita prawo nie mamy do Sejmy niedochodzicy. Regestra zaś są wszystkie w Archiwum Jm.P. Wileńskiego, których nie kompetuiemy, ponieważ nie spodziewaiemy się aby na tym Convocationis Sejmie miała być za daleczona Materya, która należy do Pierwszych Ordines Sejmowych Ordynaryinych.

Jm.P. Oskierko: Exkuzuie abybyła Polska Żydom się ale Pańszczyznę przestroga przyponinam Sprawiedliwość Żeby uchwalowała Aequilibrium mentenum.

Poseł Podolski: Na co się Żydzi pieczę na Sejmy, kiedy nigdy na nich nic nie uchwalaiemy, zaczym proszę o Turnum de Pluralitte.

Jm.P. Zgniewicki: Dawno czas nawiemy upadaiącą gdzie co gdzie iden drugiemu. Do tego należy czasem rzeczy Jo. Mość Królewskim Żydzom się na kontra Polska, niech nie będzie protestor ale mowi, niech go nie kapelusze ale Polska zdobi Czapka. Ges

Jm.P. Jezierski Lubelski: o Stycia konstytucyi dosyć mowiono nie mamy co przydać Żydzom się na Polska. Jm.P. Podskarbi jeszcze za granicą

do Dobrzeckich

do Dobr swoich wyiechać będzie słuchać Ojczyzny jak Syn Matki,
iszcze nie nie grzeszy & á jiż go winią. Tomasz niewierzy & aż
zobaczy &. Zanosi za nim prozby, dla tamtych przyiedzie, że zdrowi
Mieczami Zbawiciel mimo otworzy do Serc Waszych, bysmy nie byli
oddani Pawłowi: Notandum na Że Wuia Pomorska. Sawed. a mocno
instabat na Podskarbiego: ja wiem, że Chrystus nie powierzy & swoich
Owiec Pawłowi tylko Piotrowi. — Ja się tak do tego moich
Im. P. Kuczyńskich: Nie rzucam Słów wyborn ale Ludzi wiele ku tej
gdy mowie, ty proszę o Turnam instrukcyą Oekonomiczną: Pluralitatis ne
Szymach odważam się jeszcze prosić o Pawłowicze, albo Wojciech niech
będzie napisany referendarzem się do Sacra Conventa.
Brzeski Im. P. Kossowski narzekał Znowu na czas prze
ciągniony; wiemy go na Zdrowie z Smiechach. Niechcę y Ja hoc in-
currere peccatum, ale samę rzecz mowię. Do Rachunków PP. Pod-
skarbich prosię o to Respekt, aby od Starostw Rusz y Pol. spec-
fice byli wyznaczeni do Regestrów Exmow PP. Polskich
boby ieden nie wystarczył. Exmi PP. Polscy podali pod ważpli
wość Prawo; jakoby się na trzech z tym nie powinni sprawić Se
nmi; á przeciw Prawo mowi Że na każdym Sejmie mają się stawić
wać Podskarbiowie. Dobry to Exmom, przeciw Stanom, kiedy się
w Role rachuie á za co? Exmi mają zabierać fugere tego Charakte
ru. Z każdego Województwa niech będzie delegowany ieden Pod do
słuchania Podskarbiego Rachunków —. Ratione Salarii kon sen
tuiemy iaż wzięte praecessorum reprezentacye, osobliwie Imci Pana
Sędziemirskiego Dobrodzieja, niech to idzie ad Sacra Conventa, nie wie
my iszcze kto będzie Exmi, ale tego mamy że będzie rządził gdzie
jak salarium, zaczym to minutionis nie obiecuiemy, ale
de concludendis Comitijs jako nieraz namieniono potrzebaby mocno

pomyśli.

pomysłić; tylko słysze znowu wzięcia nas moment skrupuły aby sny
nie poruszyły Braci naszych pozostałych ugrantujemy wpierw
Sprawiedliwość y Trybunały &c.

Imć P. Zgoliński drugi Pisz Drohiczki. Proszę aby tak senio nie przymuszano
li o ten rachunek ponieważ pokaże się złe ulewanych y podpisanych
Regestrów za sukcessorów będzie nakazało, nie Rzeczypliczy na powiększenie
zaś delegowanych do Rachunków słuchania prawa nowe zachowaić, a
nowych nie stanowić radzi y dopraszać się

Imć Skorzewski Pisz Wieluński. Mowić że Imć Pan Podkomorzy Koronny in
plenis Ordinibus czynić powinien kalkulacyą, nie na sejmach koronacyi
cyalnych, y exorbitantyi, nie życzałbym się tu ad decidendum tego
co należy bo to Ordinis, tylko będzie bez kroku nie żeby na takie Indy
Życzyć przeszłe Rozrandum wskończywszy wyrzec z tego Senatorskiego
a nie być do końca

Imć P. Wrocławski. Jako człowiek na nogach swoi, tak Rzeczy na radzie, tego
tu tu nie masz, ani się tego spodziewać nie można, ponieważ nikt nie
chce senio mówić y utrzymać formam concludendorum Omittendum nie
chyla się do upadku y upadnie.

Imć Radomski. Też samo Materyą de modo concludendorum Omittendum
rum protestowałby o Turnum na to proszę &c.

Imć Pan Gomoliński Pisz Łęczycki: Jeżeli jakaś inna Materya to Liberum
Veto będzie powinno w konsyderacyi, lubo przez nie psuć się Sejmy, jed-
nak nie można go za pierwszym Zamachem wypędzać za granicę: Plu
ralitas na Sejmach byłaby nowa postać y ollazya Zerwania nie przeszło
go Sejmu: Zatym rada moja pisać abyśmy się na Sejmiki do Pluralita-
tu, niechay wzwarzą Urzędnicy y Szlachta, czyli im plus będzie, a jak się
zgodzi, na tenczas Leges perpetua Pluralitatem na Sejmie ugruntować
co o Elekcyach też się nie sprzeciwiam owszem, aby uszły, y wpisały się
Elekcyjne Sejmiki były concludowane Pluralitate

Imć P. Pisz Łódzki

Im: P: Posel Ziemi Drugi. Nasłuchawszy się Lingvas Multas absolwuie przychodzi nad Czasem stanowionym, wnoszemy materyę mniey ważną im porzuconey; a potrzebaby poprawić exorbitantye, które con fundendo Oyczyźnie. O Lwów Żydów jakie ma być. o Strzyżę Żydów niech idzie do Pacta Conventa: o Podskarbim, potrzeba ma prawidzie, żeby in Convocationis to iest iuxta w Ordynaryiny, Zuzym niech się rachuie, niech wcznie przykład z Im: Podskarbiego W. W.X.L. który chce reddere Rationes &c.

Im: P: Konowski z Chełmskiey Ziemi mowił, de Sturalitte iakie iest potrzebna na Seymach ordynaryinych, dla których niedochodzenia P: Podskarbiowie dotąd nie Byrili in Fame Oyczyzny Calumniey &c. Tandem Xiąże Prymas. Skarżymy Skutkowie iakeśmy trzydzieści tu stawili, niewiem kiedy skończemy dla tego wyrywania się zgdsami; dla tego vpraszam aby już więcey nie zabawiać gdy po interlocutorze, ale per Turnum deydować, a na tym się skończy, a Juro do Pacta Conventa będą deputowani, a Im: P: Posłowie moie desiderya niech wyłuszczą z Instrukcyi y niech podadzą Delegatis, daley będziemy radzili o Sprawiedliwości y Ekonomii.

Die 24. Maij we Środę. Po Trzeciey godzinie zaczęła się Sessyia: bo nierychło przyiechali się Posłowie. Xiąże Marszałek Exgaud. Trzeba nam się brać do skutecznego Obrad Exekucyi, wiemieśmy że niemasz nic więcey którzyby nie życzyli tak wiele dla Oyczyzny uszczęśliwienia: Iest zdrowy Zwyczaj aby wynaczyć Deputatów dalszych ieszcze do Ekonomij których Numer czytał Sam Xiąże Marszałek.

Xiąże Prymas Zabrał głos. Siedmnaście dni siedzieliśmy a nasza była na przeróżnych głosach, Widzieli Mościowie w Oyczyźnie Naszey Cierpi bez rady Zamieszania y Zagmatwania Żydów od Nas Rady Rządy Zgody od Nas dokończenia skutecznego, przystępmy do tego od Nas

Sukcesu a musze

salwować może nie upieramy się na swoje dla Kwia odesłanie do delegacji ad Sacra Conventa, weźmy przed się rzecz Krzyż Przez 70. lat nie mieliśmy Sądu Boga dziękować należy, że nas tak nie widocznie ucisnąć Opatrność Jego. Dzieci nawet sami z siebie z natury Instynktem radzą o sobie: my mamy Rozum, mamy sposobność, przecie ani Rozumu, ani sposobności Zażywać nie chcemy, przeto, kiedy nas Bóg w jedne Zgromadzenie na Sejmie Ordynaryi, z nas samych obligiuje y obowiązuje Wm Panów abyśmie nie radzili jeden drugiemu przystępowali do układania tego, a ma wchodzić w konstytucyą, mamy prawda przeciwności osobliwie o Liberum Veto, na Materyą nie może być tak nagłe ułożona, Zostawmy ią do rozważenia do Braci naszych Deputowanych, może Bóg na Sejmie Electionis pomyśli o tym, ale nay lepiey na Sejmie Convocationis, wolno będzie Kwlowi Sejm Zdzięczamy nie naturalnie. Teraz o rzeczach mianowicie nam należy ex praesentibus, o sprawiedliwości, o Sądach, o subsidiach, o Skarbie, i jakoby Pospolite mogły być odprawione. te Materye są nayważniejsze. A teraz jeżeli Kwla Wm Panowie proszę przystąpić do czytania Projektu o Elekcyi Kwla przyszłego &c.

Wm P. Mokronoski Pisarz Ziemski: Im bliżey przystępujemy do Kwlestwa tym Sejmu, tym więcey dla znacznemy niebezpieczeństwa. Ten Sejm Bellum quam Comitium nazwać się może nie utrzymuję Przykładu, zaczym krótko mowię, proszę o Turnum.

Tandem czytano Projekt jakiego Kwla obierać mamy. Ten jest zaszczyt Wolnego Narodu Naszego, Dzimy sobie nie tego obierania Kwla, którego nie widzieliśmy, tylko mianowicie, kto Cnoty &c. ale Polaka &c. jak wyżey był S. Sacra Conventa, aby przeszłe napisane były na co delegujemy WP. tu przeczytane delegowanych od Prezydencyi Ziem Sejmowych, Punkt o Swoją Przyszłego Kwla aby

był w Sacra Conv

być w Lasta Conventa w Dzony. Ktoby wiedzieć powinowaw do Sanu Rudzkiemu ex co pisze pisuje bracie Zagranicznie, tego po koste Pa: trzeć debetuiemy.

Drugi Projekt do Ruiszy i Elegnatów Rzeczpltey do Archiu przy Im: P. Podskarbim W.K. y Lastosze koronnym deputuiemy 6 P. y dzień naznaczamy, kiedy te Jedni aniss non obstante absen: cia wszystkich Zrecidiuiey kwerymentuiey, Inwentarze spisuiey y przy: szły na przyszłym Symie Konwatorii Stanom Zgromadzonym uczynią Relacyą.

Trzeci się Podawał aby Lasta Conventa w Dzione te teraz na tym Symie czytane były.

Trzeci Projekt był czytany o Elekcyi Krakowskiey aby delego wani zbierowali spisali po Województwach Kandomiskim y przyle: głych wszystko przy Im: Podskarbim koronny y Podkanclerzym kra: kowskim, o czym na przyszłym Symie uczynią Relacyą.

Wiele się na dzwał o Zapach y o Sobi, ale nicdługo mowił razem mowili, niemotna były pisać co powiedzieli.

Czwarty Projekt o Stępie na Szyn y o Rusi na Wisle, aby Im P. Podskarb koronny wystarał się o nią przy Imie Rzeczpltey.

Xiąże Prymas domowił się aby raz na zawsze był Rusi wystarowany y utrzymowany: Podzym długo bandze korzystowali osobliwie o Rusi jaka Enie ją będzie Imata do skarba koron, po czem brat Dawida, bo Xięcia, a Czecha, a mały Dani przyszedł ze Statkami y na dawne powracaiący. Co z Pan Kanclerz Krakowski czynić libera teraz Przewoz trzyma, y czy może Jaccessu ten pons być mowiony.

Za Im P. Podskarbi Ward Podlaski. gniewał się że tak długo gu: dali y głos Zabrawszy mowił: Według zdania Xięcia Prymasa słabiey, ale te chodzenia po Sebie, gadania, się jadzyn Zgorsze

niem przeto

niem przez prozę nie gadać, ale czynić &c. ma się z zdaniem swoim względem Mostu przemówić.

Czytany był wyż Projekt. Most na Wisłę Im P. Podskarbi koronny wystawić na sejm Extraordinis, który ma być konserwowany na zawsze, a także ten tymczasowy za murowany z Kwaenty od tegoż Mostu: od tego Mostu płacić będzie po groszy trzy od konia z każdego będącego, po groszu od pieszego z Wozu, niemine excepto, oprócz przyjeżdżających na sejm, y odjeżdżających, którzy nic płacić nie będą. Im Pani Krakowskiej od Wozu tymczasowego będzie płacić wyżej Im P. Podskarbi ile teraz bierze z Arendy od Przewozu, a po Śmierci nikomu nicmia wynosić przywileju ani na Przewozie ani Mostu: który Punkt ma być wkrótce w Sacta Conventa z Assekuracyi konkluzyi; który także ma być płacić Im P. Podskarbi za murowanie przyjęte będzie w Lachowskich. Od Statków w Lachowskich Państwich y Szlacheckich potrzeba będzie płacić po Zł. Polskich. a od Cudzoziemskich po Zł. Ośm na dobrodziejstwo, jako Lwowa y powszechnie także Statki Lwowskie płacić będą obligowani. &c.

Im P. Sołtyk Woiewoda Podlaski. Im P. Dzieduszycki. Im P. Skrzetuski Kasztelan Lwowski Zabrało względem wymienionych Projektów przymawiania się, dopraszając się aby delegowani jak nayprędzej do wszystkich Statuyi expedyowali swoią Pracą y Starym Commercium wolni.

Im P. Sosnowski. Dochodzimy innych Rzeczy Stroty, Projekt wnoszę deputatom Consiliarum nicma Skoku nie bierzemy rzeczy chyba Liberum Veto na przeszkodzie. Ja nieznayduie w tym że w Radzie, chciałby to mówić abo Projektu niemasz. Jednak ieżdy mi zasmiała się jasna Sumienia

Ruda Kasztelan Sk

Rada Regia Prymasa, jeżeli byśmy wspolnie nie mogli mieć
wnikliwem rozrachowaniu Conciliorum ad Pacta Conventa, aby przez
Sejmie Extraordynaryinym ten Interes Zakwestionowali. Rozrachowanie
przez dzisiejszy Senatus, była Konferencya z Posłami Ruskiemi, którzy
się prosili oświadczyć że Monarcha Jego M. z nieżyczy z niechcie
takiey Odmiany w Polszcze z Pluralitatem introducendo, obligowany
abowiem dozwolić się przy dawnych Wolnościach: po tey tedy
Konferencyi, ta mowa wypadła Im P. Posłowie, po której po
widaią że już niemasz Pluralitas, że się wspominać nie będzie.
Regia Prymas przypomniał Im Panowie Posłowie przynowić
o sprawiedliwości, posłuchać tylko prosił przeczytam, kogoby za
delegowani, y tak exclusive Ordine cesyad deputatos do pomienio
nego Processu.
Im P. Posłowie Ruscy Posłi Ruskie domawiali się aby Pacta Conventa
nie per Delegatos, ale przez Cały Stan Seymu Convocationis; albo
też dla Skarwii, aby z każdego Woiewodztwa iden Poseł był de
legowany z Instrukcyą swoiego Woiewodztwa.
Im P. Woiewoda Inowrocławski odezwał się czy mamy przysięgać ja
ko się fideliter zachowamy w Układaniu Pakta Conwen
tow. Na to nikt nic nie rzekł. Ale prawie wszyscy Posłowie się
odezwali, aby iden Poseł był delegowany od każdego Woiewo
dztwa ad Eadem Pacta.
Regia Prymas Ruś Panowie, exclusive się Im P. Woiewoda Sendomirski
Suis Legalitatibus z Delegacyi swoiey, zaczym Zaznaczam że
Pand Secmbeka Woiewody Inflandzkiego tuton dla słabości swo
iey iest absens, może być deputowany na Miejsce Im P. Woie
wody Sendomirskiego, odpowiedziano wyrażamy.

Im P. Pawlo

Imć P. Dunaiski w ostatnich mowie swoiey wyraził. Jako kw. Imć prze-
szły dekretowad per Salta Conventa Ord Cysc w Rok dawać własny-
ch Pieniędzy na Szkoły Lycenber, czego że nie dotrzymad sprawie-
dliwy ma Dług Rzeczpltа do Domu Sałuiego za Przydanie tych Pie-
niędzy, o które upraszamy Xięcia Prymasa aby napisał do tego
Dworu Sałuiego, in Casum denegowania tey Summy aby Imć Pan
Instygator Koronny wziął Intromissyą do Królewskiego Pałacu. Na
co Zgoda y Xięże Prymas Skwitował Asygnę. A Imć P. Dunaiski na
dniu ieszcze y tym dekretowad mianowicie y wprowadzonej że Spi-
ra monecie, za które szkody ma także odprawiad Pałac Papie-
Brühla, jak się dowiemy mamy więcey dokumentów.

Die 25. Maij w Xięzech. Xięża Warszawscy Prymasy. Mamy
zdowiedzenia jako dnia Pisternus Magister est Podkomi, więc
mamy o tymże Materyi, którzyśmy wczoray wspomnieli, to iest odwo-
ry Cyrkuł Pojazd o Mostie na Wiśle, o Szopie między Wolą y War-
szawą odroczony podczas Sejmu Electionis jeżeli Wola Wniesiona
przeczytany będzie y podpisany. Odprawiedliwo Zgoda. Obligujemy
się Pan Imć P. Podskarbiego koronny, aby Most wystawił na
Wiśle sine impedimento Nauigacyi wytrzymiwszy kwotę zto-
goi Przewozu Salva solutione Imć P. Kraiowskiey tey Summy
którey teraz bierze ad Vitae tempora, Dalsze oświadczamy, aby
raz Imć Sołtysowa nie wyrabiała konsensa do Cedendum,
jako także aby poz Tata nikomu Przywileiy nie były dany, ani
pieczętowany na Przewoz, ani na Most. Mostowe Zaś także
wyznaczamy: od koleii y od wszelkiego bydlęcia po groszu trzy,
od trzody innego po groszu, od cielęcia pieszego po groszu, Żeby
Zaś medicina nie była peior morbo tollendo omnem deperditionem

contra deperditores

contra Deputatores rigorem grzywien Sow. naznaczamy. a
od Statkow Panskich y Szlacheckich po Zł. Cztery. od kupiec:
kich po Zł. Osm warzymy, osobno nudos, osobno do gory
plynge &c.

Przeyr Przykt względem obrania Krola. Kobe kwicik-by
Smiał y chciał Krola nominować y obierać Cudzoziem
ca, y pieniędze brać nato y ieżeli by mu to było dowiedzia
no prio kosste Patricia do Laczenia, sub Confiscatione bonorum
Suorum aby Creditoribus et Summis debitibus Suis Matrimo
nialis; Ktoże Prymas sam bydz nominował przy retego Kro
la przyiazc się po trzy razy Stanow, czyli Zgrod. Komu iakże
mu zaś vdawać się o Prawa Regalia Prymasa nie dopuscimy
a ktoryby się Biskupy ważył nominować gdzie indziey Krola, ta
kiego także po kosste Patricia uznacemy sub Confiscatione bono-
rum hereditariorum et sequestratione bonorum Episcopalium. Krol
zaś obrany Prawa y Pacta Conventa opisane przysiąże nie
Dmieniając nic Praw dawnych Krolow Laczyw się o Kenny-
ka aż do ostatniego Krola Augusta Trzeciego.

Anda Podlesie interlocutorie Powiada Prymasowskiey ie-
zeli się przymawiaiw, ktora nie tylko na Nominacyi Kro-
la Funduie się, ale y koronacyi, y innych rzeczach, ktore się
trafiaią w czasie bezkrolewia, aby by dawnemi ugruntowane
Publica Fama ostad że Ci Biskupi, ktorzy się a Corpore Re-
publicae Denuati bydą y do pilnich się Universalow Zabierają
więc przeto mocno do tego się aby się w Powadze Prymasowskiey
nieiwdawali y nigdy zadnemu aby na nich był natrudzony

Ale Sami

ale sami będą niemogą karani, Intraty ich niech idą sub Confiscationem & sequestrum. Zaczym Znowu poprawiamo Projekt tego, y dodamo. Że Czasem Zas Infirmitatis Jego Prymasa, Imci X. Biskup Wielkopolski Primarius á przytomnych ma urzędy rządzić y sprawować będzie, aggdyby się kto inny ważył nominować y koronować Króla nad te nasze Dyspozycyą ma prawdać nigdy Praw, y tak Ancient. Starożytnego Naszego prawa Swobodę przy Zwolicie przy prowadzonemu do Exekucyi: Zaraz potym Imci P. Kluski Podkomorzy Lwowski Rzekł, że mocno chybuje gdyż Imci Biskup Krakowski wstawił sobie Baldachin pod Polskim Prymasem, Nie Jaki nowe idee tu o godność Prymacyalną trzeba tamą Zabiedzie Zahamować, y Skassować, y kilka razy o tym Elemencie. Na co wielcy się oderwali prosimy skassować. Notandum Co Mowił Imci P. Kluski Imci P. Rzeczycki obruszył się do tego Pa Kluski mowił co to Wam Panu szkodzi cudzy Baldachin aż Inny sobie go gdy Pa wystawić. Jakże y Imci P. Nakwaski Kasztelan mowił ale nie do Pana Senatu: tylko niby perswadował Pu Kluskiemu, jak kiedy widzimy, mieszają Audyencye Ich Mościom. Odpowiedział P. Kluski niech sobie go wystawią w Kościele a Swiątyni nie tu przy Polu Prymasa Ale. Zatym Ten Projekt czytać już gotowy dalej, a gdyby się który Biskup lub Arcybiskup oprócz Prymasa Ale jakby Ex inordine za Jego Prymasa, albo Dygnitarskiego Jego, naprzód, gdyby w Warszawie miał Baldachina Zażywać na takie go Dygn Praw Ale. Kapitularzy, Dobr Duchownych, a Schwestrany

Dobr Duchownych

Dobr Duchownych przez Zwierzchność przy Exekucyi nabaczeniu.

Tu przydano. Leszy się wielu do Prymasa, gdzie przypisowano Projekta miedzy Wodą Pomorskiej do Xięcia Prymasa, ku temu W. X. Pr. y my się Zgadzamy, niechay Imć. Marszałek W. Lit. przeda do Radania nie zebrawszy Dnia y niech obiedzą Baldachin wszak się ktory Cudzoziemiec Sobie dowiedzieć y urazić nie może na co odpowiedziano Xiędz Prymas, bom y tego sam nie chciał ponieważ Imć. Wasze nie masz tego za złe żeby tylko przy stole, ale nie zaraz per terras personas w tenże siedlczemu powiedziano.

Tandem piszcze do tego Projektu dodano, a in Casum intimitatis Xięcia Prymasa jakowymy wyżey nomenclatis ma w sygnale munia mieć obite Biskup jeden przytomny pierwszy z Wielkopolskich za wyrażonym jednak Xiędza Prymasa swoim Zdaniem: Expensa zaś, które wrazie się mogą w tym czasie Intervenyi na Komendy Publiczne za assygnacyami Xięcia Prymasa y Ludzi Jego aby czynione były przez Jchmć. PP. Deputowanych postanawiamy etc.

Jeden Posel Jchmć. Delegati do Sacta Conventa prezentent. Testamentum. Drugi Posel to samo powiedział.

Projekt Znowu czytany o Zniesieniu Exactionum po Miastach, które Zwykle są na jakie kolwiek Zjazdy y Sessye, ponieważ Miasta są ozdobą kraju, a ruinuią się tą oppressyą exactionum Zatym ie Znosimy Posanti tego y na Zawsze pomienione Miasta uwalniamy tak w koronie jak y w Xięstwie Litewskim. a Posłowie albo Deputati od tych czas nay mowac sobie maią Stanowe z tym warunkiem, aby nad 15. od sta węgier nie pobierali

ważyć

uważaiąc szacunek Kamienniczy, albo Domowstwa. Ale o tym dłużey
konferowali y dysputowali, Zaczym jeszcze ten Projekt nie finitus
bo im się zdało wiele potrzeb 15. od sta Ex.
Tandem Projekt czytano o ważności Dekretow, Zapisow, Manifestow: Uznano
ważne: które były czynione przed oznaymieniem Interregnum Króla przez
Xięcia Prymasa; nieważne które po oznaymieniu. O Szlachcie Kapturowych
porządkowych, y o Dekretach wiele mowiono. O Poznańskich powiedziano że
iako Sos Dwie legitime są obrani iako się pokazało, tak y
Szlachcie Kapturowi, Zaczym Ich Dekret & omnes Acten są ważne
Innych Woiewodztw maią potym wzrzyść y decydowanie, ktorzy Szlachcie
Kapturowi legitime obrani, a ktorzy nie per consequens y Iudicata Ich.
Ad Notandum Imć. Bystry głos Zabrał. Ponieważ w tym Projekcie jest
wzmianka o Manifestach y uznane są za ważne: co mowiąc y tych
tych Manifestach które są przeczytane w Grodzie Warszawskim czyli
będą ważne. Jeden Imć. Radziwiłowski dowodził się aby Manifest przeciwko
Naszemu Autorowi Sejmu teraźnieyszego nie był auctoryzowany.
Inny Ked się dowiadał gdzie te Manifestacyi Cuią liczą tudzież indagował
się przeczytane te Manifesta contra Pluralitatem, iuris indentur
y jako mogą mieniały Valorem, y aby były eliminowane Acta.
Imć. Kossakowski. Wspomniał Manifest Imć. Stry Warszawskiey,
ktoregośmy nie przypuścili do Ksiąg Sejmowych prosząc instancyami
tem, aby nie były ważny, takie same kaduc Actus Sejm były ważne.
Imć. Turowski Wspomniał Manifest Horodyńskiego przeciwko Sej-
mowi Convocatoriis, a przeto Actis nie był eliminowany.
Imć. Walkowski kaduc Ked. Manifesta ante Actum Sejmu przy-
słane mogą subsistere, ale Manifest Biskupa Krakow ze odstąpił
że Zaden nie mowił xięcia Biskupa Krakow, tylko simpliciter Bisku-
pa Krakowskiego jako sub Acta Sejmowania uczyniony anihilo

wać, eliminowa

wać, diminuować ex Actis.

Im P. Szyd Dubski się odzwał Imć Pan nie dependuie nic ex omnes Ejus Actus do Starosty, tylko do Pisarza, zatym o susceptu, ten Actus ta uczynione być musza, ważne ani stanowić niemogą, prejudicare.

Im P. Wnd Podlaski. Jeśli wszystkie Manifesta będziemy approbować jako jest w Projekcie, kobyśmy o to approbowali przez co pozbawi Stanisławum podług exceptis bis, które są postanowione przeciwko Naszemu Zgromadzeniu, albo wadzie nie o nich niemówić. &c.

Im P. Sanocki Pan Projekt o Manifestach uważa kontrowersyą ale z jakiego długo by o tym potrzeba mowić, życzy Boży na tym aby nie był approbowany.

Im P. Dłuski dodał: Jak dystyngwował przyjąć Manifesta jest ważne, bo się dzieje juxta Regulas Juris, tylko Instr. Manifestu nie ważna, bo jest contra Regulas Juris weji juxta primam Conditionem mogą być przyjęte, juxta secundam eliminowane.

Inne ustały kontrowersye o Manifestach.

Im P. Lipowski długo rezonował o tobi Sachodniowey, o krzywdach które w tey Materyi zachodziły nad tury Projekt jak ma być tot. uregulowana etc. Im P. Dobiecki Mowno się także przymował w tey Materyi względem Całego Województwa Sendomirskiego.

Im P. Mielzyński Kasztelan Poznański Żalił się iż to zaczęto się jedną Materyą do innej składamy, nie kończywszy jednej rzeczy zaczynamy drugiej: Zatym upraszam aby o Manifestach, potym Landach, Sądach Kapturowych teraźniejszych być ta taktowana Materya a decydowana, żeby jedna nie zastępiła drugiej.

Im P. Stolnik Lidz. Nie chcę się nie tykam nowych wnosić do mieszania Materyi, weji jako Im. Kasztelan Poznań bardzo na stopnie się dziwuie, a za Mnie sza mego upraszam aby wszelki Obwiązek miał być Projekt napisany a przeczytany, a tak Bóg da trudności rozwiązane być może.

Im P. Sieciechowski

Im. P. Swiejkowski o approbacyą swoich Landow opowiadał, y dodał że w Brzeskim wiele się nowych przyrzadow Kancellaryi, potrzeba na to kogniscyi z gwmadzeniem Landow, o co upraszam Zmierzenia mego — Tandem przeczytano Pozwy o otwarcie y Zamknienie Sessyi po ogłoszeniu Aktu przeszłego Króla przez Xięcia Marszałka, o Landach Woiewodztw Poznańskiego y Kaliskiego jako się legitimi Oeres przyznane, Drugiey Zasadzony Sędziow y Sędy Kapturowe, Dekreta ich y Sprawy kassowany, y sędziom dalszy Zakazanie. etc. Długo znowu między sobą kontrowersyi o rzad drugich Sędziow przeciwnych Kapturowych. Tandem Xięże Prymas Jako Woiewodztw Poznańskie podał Pozwy o swoich Sędziow Kapturowych, tak y inne Woiewodztwa gdzie się dupplikowanie Sędziowie Kapturowi niech podadzą na pismo, Ja teraz tak mowię Sessyą a upraszam między się Zjechanie, bo y dzisiay deryę nie rychło zasiadziemy &c.

Die 26. Maij we Sobotę. Xięże Prymas dziś zawczasu przyiechał y obydwa Marszałkowie dla tego nieczekaiąc wszystkich zaczęli Sessyą. Xięże Marszałek więc zagaił temi słowy. Przyspieszaiąc interessa, które jako się importuiące, tak nieodwłoczney potrzebuią Rezolucyi za zgodą WMPanow, mamy Pozwy gotowe napisane prawne możemy ich przeczytać. Odpowiedziano Zgoda.

Jednak Im. P. Dzikowski interessent y prosił aby na znowuż wzięcy Delegatow do Skarbu aby mogli słuchać Kalkulacyi Sukcessorów dawnych Podskarbich Zaczęwszy od Przebendowskiego, aż do dzisieyszego, Czas na to wielkie Dzieło mały nie wystarczy; przeto sprawiedliwie się dopraszam o przydanie wzięcy Delegatow do tey pracy. Im. P. Kossowski przeszły Podskarbi Nad. przymawia się do tego, Sprawdzi żeby zaczęć od przeszłego Przebendowskiego aż do teraźnieyszego, bo Sukcessorowie są po to stałe Rezenta, a teraz potrzebne pro tali

title publica

litte Publica Oyczyzny, nayban dziey jednak od teraźnieyszego Za-
częć by należało, z którym wojsky jest do czynienia, jak z przeszłemi,
o którym powiadaią że jest w Warszawie, Ja o tym niewiem, ale
albo jest, albo nie jest presens, jeżeli jest powinien się te w zgro-
madzonych stanach prezentować, Ja go niewidzę, to jakby niebył:
jeżeli go niemasz, te rym bandzey agendum jest Znim ctę y ma
się ukontentować że wszystkiego.
Im P. Wileński reprosiło: Im P. Podskarbi ma się że wszystkiego
zachować, ale nie z Ekonomij y Typ, tylko przyszłemu Królowi
ma zachować prżać ex Aste.
Im P. Mydachowski Poseł Pomorski dodał Prowenta z Ekonomij y
Typ ante Fata przeszłego Króla należeć powinny do Sukcessorow
Króla, a jest Fata na oporządzenie Pokoiu Królewskiego y pogrzebu Jego
Im P. Kossowski uprzeczywił rzymad. że nie wcale do niego
te Prowenta nienależą y nikomu się niepowinien zachowac ex Aste
tylko Samey Rzeczypltey. Po rey kontrowersyi czytano Projekt
o ważności Dekretow y Zapisków od Dnia śmierci Króla przed ozna-
mienim życia de Fatis Króla że się ważne po publikacyi Fa-
torum, gdzie by się przy tym znalazły także ważne: Salwy po-
stawiaiąc się, na ostatek do Zgoda.
Przymnożono się o Dekretach kontraktowych; aby niemiały wa-
żeru, ale na to nie nie powiedziano: Tandem poniesiony Projekt
podpisany. — Projekt Prowizyi o Dziach Kapitulnych y kapi-
tulach czytano: Ale Visi sunt do tempora tak wzmiotły do nieiakiey
y rozdarła serca że na sessyiach prowincyalnych obrano Posła y
Sędziego kapitulnych pod Dawna Skarżeniami y dwoiste nasta-
pią Sądy, y prowincyalne od swoich Sentencyi wyżey Sądowi,

jdnodniowi

jedni drudzy Conscientia nie powiązali się z gwmadzonym stanom, drudzy legitime obawiali usprawiedliwili się w Okazach zgwmadzonych Stanów, przeto tych legitima Landa tak na Sądach jako y Sądziów Kapturowych winniśmy, drugie zaś Landa pod inszemi Marszałkami napisane tak w względem Sądów, jako y Sądziów Kapturowych cum Omnibus eorum actibus pro nullis et irritis declarujemy.

Imć P. Stolnik Litewski dodał do tego Projektu: in Contravencionem tey konstytucyi; aby na końcu tey uchwały było podane Fordum ad respondendum tychże Projektu.

Imć P. Podolski Pośl po illacyi Imć P. Stolnika Lit. pytam się Wmciów, czy można aby Forum Jamczne mogło formować Delicta przeciwko wszystkim obywatelom; mogłby się powiązać aliquot Vindictae genus przeto wymazałbym, aby inszy sposob obmyślić.

Imć P. Stolnik Lit. reponuit niechcę za tego aby to Forum przeszło Lit. actus sądził, bo my te tey konstytucyey znosimy; ale jeżeliby się ważyli po tey teraźniejszey konstytucyi jakie formować Jurys: dlatego składać Sądy, y sądzić formalnie tedy legitimi Sądziowie Kapturowi tamty illegitimos y jako usurpatores sądzić: y na tym stanął Zgoda: Projekt Województwa Brzeskiego czyniono o krzywdy partykularne, które się tam podziały po Sądach Kapturowych etc. Imć P. Stolnik Lit. y ruszy przymowił. Nihil nie mogę tu bydź Życzyć Województwu Brzeskiemu nademnie jednakie jako jest Projekt o inszych Województwach w podobney Materyi dobrze napisany wprzyszłości może służyć y dla Województwa Brzeskiego, a który Województwo ma partykularny Interesso, może bydź de Cetero tey konstytucyi dodany.

Imć P. Pośl Poznańskie popar Stolnika, niech będzie jeden Projekt generalny ad omnes, który by wszystkie akcentowało Województwa.

Imć P. Przedrzycki

Imć P. Przeździecki z Litwy Posł: her Low wawwad sobie aby na Kiejstaw Le:
rewskie gdzie się podobne staty exerbitancye podobna zakład konstytucya.
Imć P. Plinka Poseł Łomżyński prziałowwał Laudum swoiey Ziemi, którym
nie jakiego P. Podkomorskiego, który się za Przyiacielem obrad clandestine
Pisarzem Łomżyńskim, Dom gdzie Akta były odbił, y zabrał pri Sen:
ią Jury odległey, y zdzieli, przez niejaki czas exercebał Akras Ludź
ciałko odsądzone od Pisarstwa; chciał koniecznie P. Plinka aby to
Judicatum Laudi było potwierdzone nobilium Punktem konstytucyi.
Na to illacya P. Plinkii, nie bo było zezwolić, y iuż było Punkt ad:
Jany, iuż go mieli wdzięć do konstytucyi, ale że się bardziey więcey
Posłow domowili że to bydź niemoże.
Imć P. Sokolnicki Litt: z Materyą wyexplikował: przeprasaiąc że ten Punkt
niemoże bydź do konstytucyi wdziany. bo te zkadrdzi Partykularne
nosi dawno zaczęta, jeszcze stante Vitæ Króla. Dwoch Posłow w
Trybunale jakom się o tym informowało: takie kaypadzieiy za
chodzi w grodzie Pinskiey, gdzie na to potrzeba, którey to bydź nie
może formowany, przeto żeby mi się kontentowali dopiero nie
dawno przeczytanym Przykładem de Laudi, które się jedno appro
bowane, drugie zkassowane.
Kiejstut Czartoryski Kanclerz Lit: popard Sokolnicka w ten sens, że
gary wyplatay gdzieny, którzemi się wszyscy regulują nawet y Rze
miesłnicy, y starają się o to, abyśmy tez po Sydach nie upadały
my jako przez Sydzin przepadziliśmy, a do ultimatum Publicam
mało co nam referuie: Zaraz traktat Materyą o Sądach Kapitu
rnych: a Imć P. Łomżyński abyż bydź przekonywany tak jako Imć
P. Czerny kunterry Interes wmieszał: Rotundum to go chwalił który ale
ale przecie to Imć Materyą jest extra Materiam, przeto wyraszam
Imć P. Łomżyńskiego aby bydź przekonywany tak, jako Imć P. Przedziecki

wymownych

w podobnych Particularnościach Z Recepta nie może na siebie brać Prowincyam Judicyariam y rzeczy S. Pisma wspólczesny Postąd Z tym jednak dokładem Z aby Laudum Ziemi Lwowskich per totum approbowany. Ale na to nic nie odpowiedziano. Sądzono na Sędziów Kapturowych źle obranych y Zgwałtami dodane do Projektu y nyger by rzecz, aby ich powinni Ad idem forum, y Amnestya żeby Ich nigdy nie obraniała. Na ratum przyszło o Generalny Projekt Amnestyi aby nikomu pozor pactam Complicy nie służyła in posterum. Odpowiedziano Z będzie dobry na wszystkich, którzy kolwiek per hostibus patriæ będą delictanckowane.

Projekt dla Ryzwa dot. względem Sądów y Sędziów Kapturowych przeciwnych Stanu; Pierwszych Ryzwine obranych y przykładnie approbowany, drugich y Laudu Ich Znosimy y kassujemy y per hostibus patriæ delictanckujemy, y iżiby co chcieli attentare powinni Ich ad Justitiam Instygatorat dot. do Konfederacyi Generalney Litewskiey Radzić Zamy.

Znowu był Projekt czytany generalny o Kapturach przychylając się do Constitucyi Roku 1733. Takież o Suspensach o Exemptach, o Zbrodniarzach: aby Zachowane były per omnia ostrzegając Interlocutorzy Jm P. Kasowski przydał do tego Projektu, aby ich Casum Fatorum jakiego Sędziego Kapturowego Wadzerdo mogło sobie substituere inszego; ale na to nikt nie odpowiedział Bo: słusznie; y rzecz mamy tych Sędziów nie tylko dwoje, ale y nasto. Dalej w Projekcie czytano, Ryzwa Oboźnickie, y Fatorskie aby tegoż samego dnia a rychlej miały Sejmiki Ludzi Kraiowych Pisz Wadzten w Powiatach nakazujemy.

Wadzten Siradzkie prosił, aby Dwoch miał Komisarzów, jeden

w Siradzu

w Sieradzu obranego, drugiego w Piotrkowie. Daley jeszcze w Brzesku czytano. Ordynacye wszelkie na Sądach Kapturowych cum deputatione Osob kassuiemy.

Tandem Imć Xiądz Biskup kujawski głos zabrał, który mu przerwał Imć Pan Sowiński przestrzegaiąc Podskarbi czynności się z swoim, ołtrzymuiąc to Sowiński; Senator mowi y tak supersedował. Gdy był Formalia Xiędza Cieszy się że tak iuż wiele po Ambitusie Publica przeszły z Gościem Swoiemi, Zaczym mam nadzieię że wszyscy WMPanowie zagrzani Duchem Boski Publici przystąpią do Brzeski obymiarek, czyli Szymiowaniu, który iuż iest gotowy do przeczytania. Imć Pan Sowiński Zaraz się odezwał, ale y to potrzebne, aby Laczyć chcieli teraz niższego Jaku od przeszłych Podskarbich do Skarbu przyszły, y coś wszyscy o nich mowić y skarbkowanie potrzeba, żeby się był Becał do nich nie przymierzał.

Imć P. Wiśniowski Na to odpowiedział Nie powinien się inaczey teraźniejszy Podskarbi zachowaić, tylko iak dawni według Prawa Podskarbiowskiego. Imć P. Sowiński Zaraz wyposnił: Przysięgamy Woyny delegowanie ieszcze do Likwidacyi Rachunków Podskarbiego, y tak się odzwał z swoią mową prawda to iest że Otcze iasna Sacramenta ustanowił ale y to prawda gdy iasne Jarzmo Swiadek Deum. Laczym nie chcą się do przysięgi, oddał takie aby ci, którzy Jakichkolwiek Jurgieltów biorą byli sine Reservatione.

Imć P. Sowiński do tego się przymował: aby nie tylko delegaci przysięgli super Realizatorem Likwidacyi Pieniędzy, ale także od Imć Podskarbi aby przysięgł Jako się zachowi Vox ipse.

Imć P. Sowiński znowu się odezwał: Tego nie chce przysięgnąć to ten niebędzie słuchał Rachunków Podskarbiego. Drudzy się do mowili o Delegaty aby Imć Podskarbi był słuchany ex Ipse, niżeby takowemi kontrowersyami Imć Pan Morzkowski Zabrał głos w swoim Swoiey Interesie o swoy Dług

przeciw kwo stowarzy

trechtnć set tysięcy, które Antecessorowie Jego dali in Rem Rzeczypltey assekurowany do oddania go Lubli[n] kommissyami d. 1 Lat: które kommissye z kommissyey od Rzeczypltey wyznaczoney na uznanie tego Długu czytad y długą mowę Strony do kompassyi nad sobą pobudzad, y podad Projekt Summy do kassy, który był czytany przez Sekretarza Sejmowego, po przeczytaniu którego. Zgodzili się wszyscy, nemine Contradicente, aby ma tę Summę Skarb Litewski wypłacad przed Sejmem Convocationis, potym znowu niektorzy poczęli dysputować, że teraz potrzeba pieniędzy na potrzeby publiczne, ale inne expedire nad daymy ma potrzeby; niech beirze lichy mundaia tak długo y cierpliwie czekad: oprocz tego musiad jakiey kompozycyey z Ich Mar: bom Litewskim, kiedy ma tak Datum przewlakaią. et sopita hac Causa. Im P. Pocius Rużański znowu się zaczął dowodzić aby Delegowani ad Omnia genera & species Skarbu przysięgali na in facie Sen: fedowanych Stanów y aby Im P. Podskarbiego Skarbu exspe. Im P. Dzierżek Sufczyński: Do tąpedniego rozpatrzenia się w Skarbie, potrzeba także nadzienia dłuższego, bo to idzie o sprawiedliwość y Skarb pod bytę powinien wtak wielkiey obliczności, mam za niektore Projekta, ale jeszcze nie są gotowe, nie tak jednak przyjdzie do nich a delegati zabiorą się do swoiey roboty; potrzeba tego tamtego na rzecz, a żeby przysięgli.
Im X. Biskup Kujawski odezwał się: Ja drugi raz nie będę przysięgał bom już raz przysięgał: w rozrachunku. Że Jm X. Biskup Kujawski jest także delegowany do Podskarbińskich Rachunków Litewskich dawania. Im P. Kossowski Zaraz repetował tamtego Ja na sesyi: stem tamtemu y tamtemu jak Wm Pan.
Im X. Biskup Kujawski znowu replikował Im P. Kossowskiemu. Niech tak będzie; ale nam prawda wiedzieć potrzeba o tey Materyi, y

wiedzieć jak

wiedzieć jako w niey postępowane.
Imć P. Kochowski Exwizu ex instanti reposcit dawnieyszy Jam się tego nauczył nie chcieli W. M. Pan.
Xiąże Prymas widzieć się zdrowie na wszej Zawsi z tych przymowek, wstał z miejsca tylko powiedziawszy sobie Sessya się Zawarł Sąd, z takim Wielu, a wielu się jeszcze Zostało między Laverem Znayd ował się Xiąże Kanclerz Litewski, który referował między niemi ale niemożna nic było słyszeć, na resztę wszystkie się nie stało.
Die 28. Maij. Zaczęła się Sessya o godzinie trzeciey bo się nieryehło pobudziło. Dziś pierwszy raz Imć P. Wesel Podskarbi W. K. z Twardowskim Woyda Kaliskim przyszli do Senatu.
Xiąże Marszałek Zagaił Sessyą Lubo Mareszta Skarbu na dniu onegdayszym niemiey Zawrzeć Sessya się czas niemały prosiło bo pół pożytku Zabrała, mam jednak Wam dzisieyszego, się spomnieć Sessyi, że na nadzwyczaynym jednomyślnym Zdaniem.
Xiąże Prymas. Na dniu onegdayszym było Wotowana Sessya na pory tuteyszy, czyli Delegati do Skarbu maią przysięgać? albo nie? Drugie czyli Imć P. Podskarbi W. K. ma się rachować ex Ase, y czyli także ma przysięgać super Realitate Rachunków że Sessya Życzy sobie dzisiay aby ex Tunc było rezolwowane.
Rzeczono proszemy o Turkus. Zatym Xiąże Prymas Zaczął swoje Votum. Przysięga Deputatorum do słuchania Rachunków Pod. Skarbiń: Jnick nigdy nie bywała, bo nigdzie o niey niemasz Statu, bo nunquam dabatur. Zgromadzone Stany intimata fidelis Nationem, y Wiernosci Equestris Ordinis ex negotium Zawsze committebant, nigdy nie był poszlakowany Ich Honor, który w tym dniu y Zawsze umieli piastować, Za Rewizyi przysięgi nie dostrzeby było a wiele przyjęta, jako się na dniu onegdayszym pokazało, jutro

by się

by się wymawiali złey przystuzi; drudzy gdybyśmy na Delegowanych mieysce naznaczyli, podobnie by się excludowali, Senatorowie, iż raz przysięgli, quidquid novi suivum Quartam, y zkąd gdyby Senator jakie postrzegł w Rachunkach defekta, dosyć iby niechybnie Stanom, Panskich zaś PP. Podskarbich niegdzie się mieć z pożytecznych, którzy swoy charakter podobną przysięgą stwierdzili. Dla uniknienia zaś złorni życzyłbym tym sposobem obierać rachunki jak by się obierano dawnieyś PP. Podskarbich obierano jestże tesaurum ex quantitate non ense, przeszłe lata nie zgodzi na złemu darować na przyszłe lata, aby się ex ense zachował konstytucyą naprzemy przez życzyłbym przykładnie się do mego zdania, a niedawny zachęcenie Bogu z próżno strawionego czasu: Zawsze pro bono Iurpum, który się należy.

Imć X. Biskup kujawski: Wyperswadowany jestem o godnych ludzi Ustawą Onineś delegowanych do Składania Rachunków Podskarbińskich, że się intaminata Fides należy Zgadzam się w tey Materyi z Mcią Xiędzem Prymasa Sentymentem, co do Rachunków, życzę aby ad Normam Lekkuiacyi Imć. Mszczyńskiego były expedyowane. W. Poznań Biskupa nie było na tey Sessyi.

Imć X Biskup Wileński: Rzecz to jest nie Ceremonialna, a praktyczna, ażeby nie przeciągnęła, o Przysiędze delegowanych do Skarbu potrzeba dać wiarę bez Przysięgi: nowy Sędzia kiedyś. Co do drugiego punktu y kwestyi nie godzę się formować jakim sposobem Imć. Podskarbi ma się rachować: Przeczyście że Skarbu się składa jedno bez drugiego być nie może, Zatym ex ense Rzeczypltey rachować należy Imć. Podskarbiemu: Wolno być Rzeczypltey dowiedzieć Imć. Podskarbiemu, ale wiedzieć powinna co da

die, zawsze tak

rucie zawsze tak bywało, y jeżeli jakie rapiaty się abusus, te nowa sunt diligenda sed Corrigenda.

Jm:X. Biskup Płocki: Delegati niech nie przyjmuią, a Jm:P. Podskarbi niech się rachuie ex Ipsis.

Jm:X. Biskup Chełmiński: Jest to miejsce y Czas do tego lata czynnosciendi, y deferendi, jeżeli nie maią Prawa, ani nie było de Juramento, to bez Prawa trudno przymuszać Delegatow do przyiazdu, jeżeli się będzie Pluralitas probabo nowe postanowić Prawo, przychyla się do niego in futurum. Ad Idem. Czyli ex Ipsis czyli według Zwyczaiu ma się rachować Jm:P. Podskarbi Ziemski się z Regiem Prymasem.

Jm:X. Biskup Smoleński: Przysięga Senatorska niemoże będzie zastąpiona, aby drugi raz przysięgał: Kalkulacya Jm:P. Podskarbiego, czyli ex Ipsis ma będzie, czyli ex Ista prawdy; zdaie mi się że ten Pan Minister nie może mieć instancyi drugiey do przysięgi do Skarbu, y czynności Urzędu Rzeczypltey, iakie prawi Juramenta przeszły Ante Relacyą Pluralitatis, która nastąpi.

W:. Sendomirski Wda. y Wiliński Kasztelan niebyli nayczęściey przy tym, Sendomirski przysiadł niektore y rady niezawsze.

Jm:P. Wda Kaliski: Nieche obszernym Illumacyi wyrażeniem tych słow: liczności, bo się dosyć dostatecznie przedzine, Kwestyą o Przysiędze Wda by mi się zdała; ponieważ stała się po Delegacyi Senatorskiey ex Ultimo Comitiorum do Rachunkow, y o tak godnych Subiekt umiejętności dysputacyą w Rzeczypltey. Odkładanie Rachunkow Jm:P. Podskarbiego niech będzie iuxta antiquum morem, na przyszły czas wolno inaczey dysponowanie Rzeczypltey.

Wda Sieradzki: Kasztelan Inski zgadzali się z Regiem Prymasem.

Wda Smoleński

miała Rzeczpta: abyby z nie nieuwidziała o skarbie swoim. etc.
Kasztelan Lubelski Ad Idem Nie potrzebaby Przysięgi: Ad Idem
Dopiero Nowa prałatyka na teraźniejszych Podskarbich, two:
rzych prosi circa Idem Consequentiae:
Kasztelan Sieradzki z Xięciem Prymasem się zgadza.
Kasztelan Inowrocławski; gdzie Prawa są, tam niepotrzeba Zwyczaju, gdzie Prawa y Zwyczaj, tam Prawa y Zwyczaj Zachować należy, według których jak się przedtym zachowali ex Acte Podskarbiowie tak y teraz powinni się zachować ex Acte według Konstytucji 1736. Delegowani bezpieczne w Grobie, bez Przysięgi, aby Przysięga
Kasztelan Smoleński: Potrzebuje Wiary Delegatów ex utroq Ordine
tak dobrym y charakterystycznym ludziom, gdyby to nasze pisd, potrzebaby do każdey Sentencyi multiplikować Przysięgi: Ad Idem. ex Acte
dlatego się rachuje Imć P. Podskarbi, a Pensya Jego mieć będzie asekurowana. — Imć P. Hetman Kasztelan Zakroczymski z Xięciem Prymasem zgadza się.
Kasztelan Czechowski: z Imć P. Kasztelanem Inowrocławskim złączy & Votum swoje.
Kasztelan Poznański: Czas mi krótki Zabrania długo mówić. Objaśnienie w tey Materyi Xięcia Prymasa w Zgromadzeniu assecurowane we Wszystkim Patriae. Inne Sentymenta Zabrały mi miey explikacyi Wybor ludzi do Rachunków nie powinien być przymuszony do powinności Przysięgi Delikatność Zdań Sumnienia Imć P. Podskarbich Obcyzna Nowości ten im wspomnieć będzie Sentyment. y rozkazuje to ad Alterius quadrantem Zakaz odkładać ratowniem Villicationis suae.
Marszałek W. W. Lit. Kiedy Imć P. przeczytał nie powinności nie Przysięgę, a prosi aby się Podskarbi rachować ex Acte.
Imć P. Podskarbiowie Zostawili sobie Votum swoje na ostatku po skończonych Votach Rzeczypospolitey.

Wandzie Krakowskie

Województwo Krakowskie. Jm P. Iwanicki Koronny Wielkopolski Imienia Swoich kollegow. Delegowani do Radzieiowic są u mnie instruowani Fidei Viri, tak o każdym, jak o sobie trzymam, nie potrzebna Przysięga Jm. Podkanclerski ad praesens niech kollegium juxta Usum &c. ex Ajse, Woli na ten potym Sejmiku, jakie chcieć stanowić Prawa.

Województwo Poznańskie y Kaliskie negative o Przysiędze. Ad Secundum Posesor bez kontradyktu przysięgać powinien et tenetur ex Ajse Jachunek, Zaczym y Jm. Podkanclerski ma dać Rachunek ex Ajse, przysięgać by Zaś na ten czas musiał gdyby się jakie Defectus w Rachunkach pokazał.

Województwo Kaliskie Nomine kollegow Jm. Horain: Daz Przysięga uczyniona nieinwalescia do powtorzenia osobliwie w Koronacyi, jednakowoż na teraźnieyszych delegowanych, kiedy nie masz ani Prawa, ani Zwyczaju nie ydzie, aby miała bydź potrzebna przysięga ad Actum. Z Przejdiecia, że Podkanclerskie nie rachowalisie ex Ajse przychylnym się do Zwyczaju, tylko że Zwyczay wyplywa ze Zrzenia Bożego dla tego mieli się rachować ex Ajse.

Województwo Sendomirskie dzięki Swoich Ex Turno Województwa Rzeczy ex kow mocy chcę mieć Zamknięte, gdyby tylko sentymentami o niepotrzebney przysiędze, słuchać tylko bydź dalszych wywodów, ponieważ ja jestem delegowany do kalkulacyi. Co do rachunku oddania Jm. Podkanclerskiego ad mentem konstytucyi 1580 et 1736. stosuję się, a Rzeczy, które sprawiedliwe essata wydaie, przy nadchodzącey Sessyi Jm. Podkanclerskiego konsumowane bydź.

Jm. Wyrowicz Kalisz negative na Przysięgę, affirmative na Kalkulacyą ex Ajse

Jm. Tymiński z Księcim Prymasem.

Jm. Madalinski Bydź by nie miała przysięga przy przyięciu Deputacyi

ad Actum

Ad Idem Antiquus Usus ma się teraz Zachować Imć P. Podskarbi,
na potym Wolne Przyzwanie, jako chce dysponować.
Imć P. Dobiecki. Nayświeższy Sejm ten Reguła dla teraźniejszego
Podskarbiego; Zatym antiquus Usus ma sobie postąpić. Wyjąwszy też
Przysięgi delegowanych, tak mi się zdaje y tak w samey rzeczy jest
że nie będzie miał więcey Cnoty ta Przysięga, jak przed przysięgą a
Zatym niepotrzebna Przysięga.
Imć Wendzreg antiquus Usus endine dwa, jedni affirmative dru-
dzy negative: nie chcemy tylko na mieyscu Sądu, ktorzy w
osobliwego powinności.
Z Kalisckich jeden mowił. Żeby kupców nie drzeć na komorach: O
Monecie Żeby że Jey Pierwiey nie dopiero Podskarbiowie, jako o
sobie przed Podskarbi z Bogu Za to Delatii Rachunek: ex
Ese teraźniejszy powinien się rachować, na granicy potrzebą po-
bować Monety, jeżeli Zła to ją nie puszczać, lecz dobra przepu-
szczać na Cłach y komorach, aby tylko Sami Szlachta byli.
Imć P. Tyzenhauz. Że Panowie Senatorowie przysięgają, lecz na jakie
bywaią delegowani komissye, bo nam maią do finitam Senten-
tiam, na rzecz Zaś do Rachunkow Delegacyi tylko się będą mieli
Relative do Stanow, Zatym nie potrzebne przysięga, ad Delu ex Ese.
Imć P. Sire Wileńskie Mężnie. Imparticato Consilio wymyślono przy-
sięgę dla teraźniejszych Delegowanych przez Za przysięgą nie będą
y Rachunków słuchać nie będą, bo też przyznam y rachować nie umiem
gdyby zaś Imć P. Podskarbi miał być słuchany ex Ese, tysiąc by nie spra-
wiedliwość, dla jednego, lecz inni nie tym sposobem wydani Rzeczpo-
Imć P. Skirzewski. Nie słuszne Nowatorstwo o Przysięgę, być abajas
przeciwko Bogu y Sumnieniu.

Podskarbi Nadworny

Podskarbi Ruś kijowski domagał się aby y sam Podskarbi W. K.
przysiągł, y Regestranci, kontrarezerskanci, domawiał się o kwotę
należącą ad Scatulleją w Skarbie koronnym; Sprzeciwił Sekretarz
dra jako jest nie dawno przydany Podskarbiemu koronnemu in adjun-
ctum, jako na ten przysiąg, a jeszcze nie nie wie w sey w Skarbie o tem
co y gdzie. Imć Podskarbi Wk. sam zapewne nie potrafi, żeby
y za maszy wchodzić in Ejus rationes, y na jestże będzie potrzeba przy-
sięgać. A Imć Xiądz Biskup Pbski ad 3cią na Sessyi konferencyi że będzie
jeszcze potrzeba przyjść do Skarbu.

Imć Pan Kanclerski Nowa rzecz przysiąg na cudze Regestra, rzeczy
zdawney do potrzeba Zażywać jako Sobie co do Rachunków Imć Pod-
skarbiego nie mogą, za obwiązaniu nowym Prawem, Prawa piszą
się na przyszłe czasy, nie na przeszłe. Zatym nie ma się na kogo
ex ofice, ani nie powinien przysiągać: konstytucya Anno 1736. po-
trzeba dobrze Zrozumieć, co innego w niey jest na przeszłe, co inne
zo na teraźniejsze. etc.

Imć Pan Kijowski przeszły Podskarbi, który nayblizszy od przeszłego
aż dotąd nastawał na Podskarbiego koron. teraźniejszego, powiadał
wiedzieć aby y delegowani przysiągli y sam Imć Podskarbi aby
przysiągł y odebrał Regestra ex ofice y rachmistrz. Senatorowie
świeccy Ustawą Nową Przysięgę czynią Senatorowie Zostali
Dygnitarzami przysięgali, Sędziowie Pisarze przysięgli Zostali
także Dygnitarzami przysięgali, Delegowani Senatorowie do Kon-
sytucyi przysięgali Zatym y teraz żeby Jchmć Dygnitarz do
Rachunków powinni koniecznie przysiądz, jako y sam na teraz
przytomny Imć Podskarbi powinien Actui Ten Regestrowy przysiądz
y rachować się ex ofice, non ex quantitate Exercitowie Sto Tysięcy
według konstytucyi Anno 1662. y 1736. y to ma Zachowane na

Radzyn Sejmie

Każdym Sejmie, wiem ex praxi tak Siedmnasta że Skarb koronny
czynił Prezentę Swoiey, a jakże może mowić że Skarb koronny
miałby tylko czynić Ekstraordynaryą sto Tysięcy potrzeba się tu zastanowić, a to się za Prowizyenczą Ordynaryną, co się za Extraordynaryą
jakiey Cudzey, jakiey Woyskowey. Sama Pensya Stodwadzieścia Ty-
sięcy Imć P. Podskarbiemu w Znaczey, Zacym koniecznie potrzeba aby
się ex Asse rachował etc etc.
Jeden Pod Skarbi Nadworni kalkuluiąc bydź powinna ex asse, toby niebyła
formalna: dowodził się o Monecie że nie tylko w Wadzie, co Parad,
co Miasto, ale co Wieś ma swoią Kalkulyą, y teraz przy tak jak
mi piszą wymyśla Z pieniędzmi spodziewaią się jakiey nowey Re-
duktyi, potrzebaby uprzednie Publicum nowey Deklaracyi
Imć P. Bukowski: Conclusio powiedział Imć P. Podskarbi powinien się za-
chować nie ex Asse ale ad Asses; bo nie tak abo za Szeląta aby tyl
ko pieniędzy miała.
Imć P. Dunajewski: Wspomnienia tu de usu, według którego ma się
rachować Imć P. Podskarbi, tego nijakie nie znayduie nam wyczytać
ponieważ przez Trzydzieści lat niebyło Zachowany, bo się przez ten
czas dla niedochodzących Summ Podskarbiowie nie rachowali, a
Prawo wyraźne jest Imć P. Podskarbi odpisać się od niego nie może
przed nim Pod ad Asses, quod tabit ex Asse.
P. Siedlkowski: Senatorowie do Trybunałow lubo się Senatorowie
przysięgaią; Tak że na konfederacyą przysięgli, Zacym y do Sądzenia Trybunałow powinni przysięgać, bo to dzieie się bezpotrzeby
Interes Publiczny. Szczerpała Sam iest a Strona Iey w Skarbie
Stoi, którey każdy się in Libertate musi przykry wszystkiego
Z Ciężkością, y Z trudnością co na swoie potrzeby odbiera, co Iey
Własnego iest, tak że tedy in Paralitate Exekucyi, może

nabiera Zaś

nakazanie Im.P. Podskarbiemu, Zaczym niech się rachuje ex Acte; Panowie Officyalistowie niedla Podskarbiego zbieranie powinni pieniędze tylko dla Rzeczypospolitey. &c.

P. Krynicwiecki: Na Rany, które cierpi Rzeczpta nie ma nic mowić dla Zachowania jakiey samey Sobie, względem przysięgi delegowanych do Kalkulacyi Im.P. Podskarbiego radzę czynić Respectu. Prawda że Senatorowie już raz przysięgli, ale teraz Delegowani powinni przysiędz, ponieważ na Sądzeniu Rachunków exercebunt formam Judicij, a do wszelkich Sądów, wszędy odnowiani przysięgają. Że się Podskarbi rachować powinien ex Acte: To się zaczęło 1562. za Zygmunta Augusta, konstytucyą nową potwierdzone 1736. co innego było za Jana 3. kiedy Zyd Bucat kontraktem wszystko Skarb nierachował się ex Acte. Teraz niema Im.P. Podskarbi że całe swoie kontrakta, nie jest Arendatarius Prowizor, ale jest Actor & Prefectus Rei Monetariae musi się koniecznie rachować ex Acte in Actem: Żeby ani Im.P. Podskarbi nie miał krzywdy, ani Rzeczpta nie miała uszczerbku: á potrzeba ma się rachować podczas każdego Sejmu czy potrzeba, czy nie potrzeba —.

Widzę ex Actis Dignitas Prymas że pokazuie się Praerogativa na Rachunek ex Acte przerwać Turnum: Mowię już godzina siodma niedokończemy tey Roboty dzisiay Sessya, wyrwać, co inszego nieobyczaynszey się: na to zgadzali. Osobliwie Im.P. Wda Pomorski. Że się niemogą przerywać Sądowe konferowania, potrzeba to było dokończyć choć przy świecach, bydźmy prosili o nową konstytucyą na Podobne Casus. etc.

Die 29. Maij wczoray. w Sądzie Czwartey Zaczęta Sessya dlatego, że Im.P. Wdy Kaliskiego y Im.P. Podskarbiego nieznaczenie

czekano

czciano. konferuje między Sobą y chodzące do Drugiey po Sebie, jednak
pomienienie nieprzyszło, y niebyło dla czego &c. jest winnych Commissarzow.
Ieżeli Marszałek Zagaił Sessyą: Iakie Dnia wczorayszego Turnus
stanął na Wadzie Sme konsilium odwoławszy kategoryą; tak nie prawiąc
darmo czasu nadługich przemowach daię ią do remizi Woiewodztwa.
Pierwszy Porządek tego z Woiewodztwa uwinął się z Iuramento Delegowanych
do Kalkulacyi; a na Podskarbiego conclusit aby ex Asse Dekret Ekstrahowali,
nem iuxta antecedens Actum.
Drugi raz iasno powiedział dodaiąc żeby na Stack tamowanie
były konserwowane Nieiney sen Woiewodzkiey, Dissidentes, Plebiy y Bydgoszczy;
ale exnunc ażeby były expedyowane sub certis penalitatibus.
Nowandum nie pisze na żadney innych Woiewodztw bo niebyło nic nowego,
tylko affirmativam vel negativam sententiam dawali, nie
ktorych tylko annexto, w osobliwego mowili, a na koniec było
wyrażenie Pluralitas Vocorum.
Z Woiewodztwa Lubelskiego drugi Porządek Imć Pan Jezierski poprzedzaiąc głosy, stanąwszy że powinność z Actu tylko samey Oyczyzny, a nie żadnie Imć Podskarbiego, y Ia także Oyczyznie
służąc luboam y miłuię, a przeto y na jednego Syna tey Oyczyzny nasłyszeć nie chcę, kiedy żadnie moie otwieram, aby się
nie ex asse, ale skrupulose Statysty tey zachowali. Prawda Imć Pan
Marszałek nie ex asse się zachował bo sam tak chciał, ut ex-
plecet dla Oyczyzny officium, a dla siebie aby nie było be-
neficium; y konstytucya 1736. samemu tylko Imć P. Marszałkowi służyła, która czytała wyraźnie, a nie miała tyczyć się
skrupulezych Podskarbich: wszyscy iesteśmy tey Oyczyzny Synowie, y Stanu, wszyscy pod jednym Prawem żyiemy
a nie w jednym

a nie w jednym rygorze, dla jednych wiedz Oyczyzny Martwy, dla drugich krawcha, Jchmć PP. Rzeczpospolitej, azeby wszystkim wystarczyło potrzebaby im nadzwyczaynie mieć Rzeczpospolitą, aby nasze tak wielkie nasycili serca. Byli niedawno kontrakci nie ktorzy Polacy, byli kontrakci y Sasi, ktorzy y przedtym, y dotąd jeszcze Oyczyznym chlebem tłuste napychaią brzuchy. J.O. Prymasowi jestem teraz nayprzewyższym w Zgromadzonych Stanach, w dogodzie y Krzyżow będę jestem czułym y dobrym Pasterzem, znaią Owieczki swoie, a przezorność swoią nikogo nie dozwalaią, aby jadowite tysknowanie, adresem złotem. Jeżeli albowiem na to nie będzie miał względu, to nie spes Salutis, nec Cura peculiaris nastąpi. &c.

Z Jeźnic Warszawskiej Jmć P. Pokrzyk Lit. Sam wybor tak dystyngwowanych osob moim zdaniem Dyspensuie Jch ad praestanda. & do Skarbu, jako zawsze szanuie godne zdania W. Mć Pana, tak y teraz Stanislawi podaią. w Wolney Oyczyznie przy zawarciu Zgody nie powinna milczeć, skarania Obywatela będą mogą, ale umiarkowane niechay ad praesens Jmć P. Podskarbi raczy się ziąć ratą antiquorum Census, a abhinc Prawo o tym postanowi aby się Jchmć PP. Podskarbiowie ex ipso sumiennie zachowali: ustanowiony Projekt do teraźniejszej Skarbowey, aby do skarbu przyszedł wyprawiam.

Jmć P. Wileński wnosi aby się do Skarbu tysknego teraz ex ipso zachował, exceptis ad stipendia Regimentis Provincialibus z ktorych fundus Regnant na sejmie Conservationis ma się Kalkulowac.

Jmć P. Poznański

Im P. Sosnowskie między innemi Reflexyami: to powziął, aby jako Im P. Podskarbi Litewski per Errorem trzymaiący, teraz do Dwóchsetnego Tysięcy dochodzi jeszcze Sto Tysięcy, tak Im P. Podskarbi Koronny nie z Exc: rzeczywistego Sto Tysięcy imaginowanych, ale z Sześciuletniego Soku tysięcy ciągnie a in Posterum Prawo postanowi aby Rachunek ad Altimum quadrantem.

Im P. Dzierzek z tychże osobliwie miał Reflexyą, czas teraźniejszy nie wystarczy na wysłuchanie dokładne Rachunków Podskarbińskich więc prosił, aby go stany przedłużyły, z tym Seymu Podskarbiego Nadwornego przestrzegł do Podskarbiego Koronnego aby się teraz rachował ex Ase aby czy Pokoju, czy niepokoju Seym, aby z pod Starey Laski były dane gaż na znaczenie do słuchania Rachunków Podskarbiego.

Następuie czytanie Woyska delegowanych na Przyięcie do Skarbu. Przed Im P. Sekretarz Koronny, aby nie przeszkadzali ex Senatu 24. contra 2.

Im P. Sekretarz Seymu Ex Equestri Ordine - - - - - 119. contra 10.

Na odsłanie Rachunków ex Ase Im P. Sekretarz Ex Senatu 14. contra 12.

Na rezolucyą ex Equestri Ordine aby ex Ase rachował się - 97. contra 32.

Zaraz Jegzie Prymas sobie wziął Sessyą deklaracyą na jutro przyszłego.

Die 30. Maij. we Srzedę. Jegzie Prymas zaraz po Ceremonii przeszedł na Sessyą, która się dopiero Jegzie po Procesyi. Im P. Wardy Kaliskiego, ani Im P. Podskarbiego Koronnego z dnia nie było na Sessyi.

Jegzie Marszałek Zagaił. Iż się nie które Interessa Oyczyzny Exemplarnie zakwitczone, jeszcze inne na Dacie godzinę, abyśmy skończonych jak nayprędzey dopędzili, się na delegowanie od Jegzia z Jey strony Kanclerskiego Ministrowie, maią Listy do Przeswietnych Egzemplarzy dzonych Stanów, jeżeli woła W Pan Pisarz przystępuiemy do Ich przeczytania.

Im P. Gliński zaraz interessował. Nie przystępuie do niczego Mi Panowie polscy Podskarbińskie Interessa niebędzie zupełnie expedyowany. Na

Dnia Wczorayszym

Dnia wczorayszym domagałem, aby Illmor. Ceb. etc. in instanti byli relegowani Dissidentes, plebeji Judaei: etc. aby in instantia desyi stąd Cathy Przeswietney Rzeczi dopuszczano się.

Odpowiedział Xiąże Mieszuch. Niebądź W.M.P. tak bardzo sollicitus, bo ten Interes jest aspolubiony Zupełnie, prosz przystąpić do czytania Listow kurlandzkich: Odpowiedziano Zydu. Tandem Imć Horain Referendarz Litewski wyszedł mi Imć Panie czytać Listy, ale że ma się bardzo Ręka trzęsąc się. Ze do pisczytywaniey miałem ich niepodałem, bo ma się niezmiennie Ręka trzęsąc się; przystąpił do niego Imć Wdzie jewski trzymałem mu te Listy tak do odpiszczenowania, jako y do czytania. Za tym czytał List pierwszy od Birona do Xięcia Prymasa, y do Senatorow.

Tytuły takie Celsisimo Illmo Reverendmo Duo Primati Celsimis Illustrissimis Archiepiscopis Excellentissimis Duci mei plurimum honorandis etc

Ad Comitia Vestra celebranda Senatorum Cameralium Demetem Sac Annae Equitem et Fiscalem delegavi aut praetet negotia mea ibi iuxta majorem in modum ego commendatum habeni aut Fidem ei praestet in meis negotiis exposuit etc Ad ultimum Vitae meae halitum permanebo Die 20. Maij 1764. Nitavie Ernestus Joannes Biron

Drugi List czytał od Starow kurlandzkich takie do Xięcia Prymasa y do Senatorow w podobny sens jako pierszy: podpisany Imieniem Starow przez Recipientem Jch: Fryderyk Joannes Gotardus Princ. Die 20. Maij. 1764. Nitavie

Trzeci List czytał Sekretarz Sejmowy do Xięcia Marszałka y do Posłow od Birona po tytułach pierwszych w Dolne. Duci mei et Amicis Observandissimis. Podobny sens maiąc odmieniwszy się podpisał się addictissimus. Ernestus Joannes Biron

Czwarty List czytał Sekretarz ten że Sejmowy od Starow Kur-

kandzkich

Kurlandzkich do Sejmu Marszałka y do Posłow. po tych zaś innych ten był na ostatku Dzień colendy sinis. Cum contrez nobis de electio ne Sejmina Marschalci in Vestri Comitijs, dele uniore Vestra cum Senatu, ijq; ete d mittimus Diem n. ete, cuius Fidei ha beat, in ijs que Vobi peragent ad diem lin dat ete.

ij 20. Maij. 1764. Nitawicie Po annex Gerardus Gwiazdowski

Po przeczytanych Listach Imć Sosnowski mi ć długą mowę: Nie bowie sensu ramienia, bo ma być zdradzowana. Jakie nam przed zdaniu Mniejszości kurlandzkiej będziemy ich słuchali a teraz możemy cokolwiek pomowić, y objaśnić Interes kurlandzki: Chyba gdzieindziej w Polszcze, kiedy nie w Dziadowicach w tej naszej Dziedzinie, Nasi Dziadowie, y Pradziadowie przestali nam krwią y Życiem zaprawowany Klynot Wolności, Zostawili nas wowczas od Jagiełły Wielkiego aż do Zygmuntów stad się czerpią dwoch Stanow nasz Rycerski, dalej potym w Swiatej Jednośc, że w samo teraz nic czynić niemożemy. Przeciwnie się temi czasy stało że w Czynie Rzymu nie widzieliśmy: Nie widzieliśmy Stanu naszego w Senacie przez lat tyle, a przecie kroć przeszły ciągle jdącego Prerogatiua wolności nabliższemu oboim wod Dziedzicow Xięstw kurlandzkich upominającego go o wszelkim bespieczeństwie a to nadgradzaiąc prawe do swego Panowania jako Listy polaczonej, nie ma się w tym kroć, kiedy wydał Dyplomata albo bez Naszego Stanu wyznaczył kommissyą do Gdańska, expedyował ią przez kommissarzow, z ktorych ieszcze Żyią Imć Kurlandczyk y Wardą Inflandzki, ktorzy wyciągnęli cokolwiek potym rzeczonego dla Rzeczypltey, że nad przeszły obwiązek stołowniey Chorągwi; dla ktorych wad drugiey stołowniey takiey chorągwi, albo Zamiast dwoch set

kommyet

kwnych, pojęcia Reikowy pro necessitatibus Oyczyzny. Coby by dobrego mad
bydź w Polskiey abdicalney Exystencyi Luterskiey; ale noverca ntis fortunæ Casa skazany na wygnanie; niemog dać ani tey obligacyi, żadnego
ustępu, ani nieboszczyk kwadracyi dyspensacyi: Tym całem zdaleka kwoli
Sumie przeszłemu budowanie inney, żaby bez fundamentu. Zwracał na
to Senat, y za wiele wszystkich głosów nie za ważnością Prawa, wydał nowe
Diploma następnemu Swego; któremu nie na partykularne Exystencyi, ale de:
bent Trony: z Racyi nowego Diploma wydał, bo ten ze Exystencyi Pierwszego
miał być uwolniony z całey swoiey in perpetuum Familiey, a choćby
nieboszczyk uwolniony niemog do Diploma subsistere, bo bez Naszego Sta
nu zgaśnąć nie; a że ustanowienie prawdziwy budynek kaźdy
rachuje się, y upadać musi; ale w racyi się dwa Senatu z tuchatem
wiele zdania, które były nigdy Dawane, y których nie ręczymy ale
gdzie mi się przypomnie P. Xcia Imci Kanclerza W. W.X. Lit. jako
zelował, y obstawał pro Legibus Nostris, jako się sprawiał za Stanem
Naszym, jako za Materyą Status do Exekucyi Statutu należał, potrze:
baby Mowę Jego przeczytać dla wzbudzenia w Nas ardyjencyi ja:
kim stylem była odbiona y jakim Duchem o Wolności, y Prerogaty:
wie Rycerskiey, o Stanu była napełniona; Jego W. dług o Mi:
nistra Dzietrosi. Dalej nie dosłuchawszy mocy nie wzruszone,
y za pamiętkę niechay w tvomne czasy na serach Waszych jak
nas Stupack niedziannych bydź wyrysowane. Bey rzymy się na
Was y pozostałych Braci Naszych w Domach, oni swoiemy nad prze
paścią jak przyszłych nad maiącym jądro nie obawiemy się, poki
iak jest upadkiem Naszym nie przerwiemy: Jest Ociczyzna
albo Stan nasz. Rycerski bydź zdrowiem Skarbami Zawsze złączo
ny, albo na Zawsze odalony: Zapomniał był [illegible] przeszłych o Nas

jak przez lat

już przez lat 20. ale wy przecie niektórzy Senatorowie pamiętacie o nas, my zawsze z wami, my wam zawsze stoiemy za Bractwo y Ojczyznę przeciwnych; Rzeczowie wielcy y nowości O: pilnie nowie oto teraz, w przeciwko obwarowanie obalić, niech Wasza gorliwość postawi na nogach. Zalecamy Was Exurge o valide hero — Utor a rogo Deus — Dybajmy teraz niedomolitwy się o niebezpieczeństwie upadku Stanu naszego by dobry ja lucz Prescypcya, żebyśmy nigdy w niewolstwo nie mogli nasz Ojczyznę wdanie y porozgrzywy. Wodzan przed Bog na was, mane jesteście z dami moje w wolności y gerlicznej wiary naszey Stanu Rzeczpospolitego przez Zrywanie Sejmów przez Fabry Dworskie, ocalego być udalony, że nie może być przywrócone. Nie Ojczyzna quam Carthago Roma podita fores: Przed kilku teraz szczęśliwa Zawitała pora, że w jedno złączeni jesteśmy, jedney Ojczyzny z Stanów skorzystowanych protestujemy; Zażyjmy Prawa naszego y kwestandelu Interes Deydujmy; stoję Bitwa kwestandelu ich ni Juribus per omnia & Conditionibus pisze non adimplentis ad adimplendis in pacifica Possessione Xięstwa kwestandelskiego contrahat. Mam na to Projekt gotowy, który albo przeczytam, albo oddam do Laski. Zawołano na Exicidium absortentowanie Exula Imć P. Tymiński z Dos zabrał. Gdy bym widział że mowy z dos wszelkiej Ojczyzny mowi obyczaj Contra Senatus Consilia, które by tu przeciwko Prawom, jako Xięstwo kwestandelskie dependuje z Supremo Dominio Rzeczypltey to jest od Trzech Stanów, jako nam violatio na naszego Stanu Diplomata na Xięstwo kwestandelskie być wydane; ale że Imć P. Starz Sosnowski swoją mowę to objaśnił obficie, którego od Stanu naszego nie się przeciwowanie y uchylenie o Projekt tylko prosię aby przez Imć ubiony być przeczytany, a

do tego Projektu

do tego Projektu jeszcze abym dodam, jako teraz przyszły niemasz podobnych Diplomatow wydawać zwykł Senat Gdański, w przyszłe także aby do Pacta Conventa były dołożone.

Imp. Szwedzki konstytucyą 1736. nadała królowi mocy niektóre w prawach, aby in materya stanu bez naszego stanu miał z dygnitarzami Senatorem: przeto Diploma na syna swego expedyowane jest nieważne. Wizerunek swego stanu Kurlandzkie jeszcze nie chcieli, teraz go potrzeba uchwalić, y abexpiczyć byle tylko królestwa Pruskie dopełnił to, co należy, albo sam w osobie swoiey jeżeli może, jeżeli dla starości niemoże aby syn jego, imieniem jego y zamian jako sukcessor w Bytność Komissarzow stanom Rzeczypltey in persona sua, to uczynił.

Król Stanisław Przeciw tak ustanowionemu Stanu Rycerskiego 1662. że bez niego in Materia Status nic uchwalić niemoże na przeciw tym Senatus Consultum 1758. o przestrzeganiu nas między sprawiedliwie mowiemy Skrypturami, jako Król Kurlandzkie uczynione do minie Rzeczypltey za przestrzeganiu przywileiow Kurlandyi, do tego czasu dependuje. Świadkami są jeszcze żyjący Imp. Carolowi Xiędzy Kurlandzkiemu Krystanowie że nic więcey innego, tylko Kurlandzkiego na Kommissyi Gdańskiey tylko Bytność nasi Wielmożowie do was teraz należy do tego abyście do przyprowadzili do tego dla stanu naszego Rzeczpltey. Co się zaś nie dopełnić może dopełnić może; aby syn odebrał inwestyturę a imieniem Ojca, y za siebie uczynił homagium W. Xiędzu Kurlandzkiemu expressyo Imp. Carolowi Xiemu że mu ma dać Kurlandzkie Rycerskim, y prosić o Przywileie Jego, aby były Bytne.

Kasztelan Kaliski exkuzował się dla tego na Senatus Consilium

Gdy

będzie przypisać się na Resultatum, bo że upewniono że Biron już
więcey niemiał używać, bo obawiać się aby Xięstwo Kurlandzkie nieod-
padło od nas bez swego Xięcia etc. jednak kiedy pozwalaią że
ten Interes wcale ad P. Ordines należy Exkuzuią się z Imć. Panow
Posłow, Deputowani Xięstwa kunderowi by Radzie Ruskiemu że nie uwa-
żaiąc na niedostatek konsensu przy na końcu Stan Rycerski uwzymo-
wali, prosić o przeczytanie Instrukcyi Imć. Posłow swoiego.
Imć. Herman Pisarz Litt. Zgadzać się na wszystko, tylko do tego,
aby do Zakończenia tego Interesu nowa jakaś Deputacya była naznac-
zona Commissya, y żeby był nakłonowany na konferencyią z
Posłami Rossyiskimi.
Poseł Inflandzki prosił, aby na Materyą była odłożona do Sey-
mu Extraordinarii; ponieważ tylko teraz się dwa Stany, a przy-
patrzy należy y do kwita, osobliwie że jeszcze nie iest odebrane
Instrukcyi, a kwit wart się należy będzie czynione in Facie iednych
Stanow.
Imć. Nakaczowski Pisarz Sandecki. Niech mi nie będzie czernidłem moiey
Niewinności: że mam mowić przeciwko Imć. Brzostowiczowi Litt. niech mnie
nikt nie karzy tym, żebym miał w mowie dla jakiey krzywdy kowie
Zakończenia, ale mowię z rozkazu Sena. Wniosek na Materyą Xięstwa
Kurlandzkiego rozumiem że w tey sprawie Rad naszych nie będzie u-
miejscowiona, że Xięstwo kurlandzkie od Korony Polskiey jako y dawniey
czasy dependuie, niech na tym mieć Extraordinarii kwit, który ma
nayprzednieysze Prawo ad instruendum et Instruendum
ten Interes będzie Zakończony, kwit nasz przyszły mogą
mieć za rok, mogą się uchylić Xięstwo Kurlandzkie etc. Rad
ieden to jednak Stanow Rzeczypospolitey Rzeczy, ktorzym oznaymuie

przydać się mogą że Wolą moią do Ich Zdania zawsze tego było y jest
Imć P. Posłom dett: P. Imć Senatorskiego Dzięki się Bydź Bus Dem,
Będącym nasze Stan Rycerski do uczynienia się nas przy Prawach Naszych
Jest w nas Prawo uczestnictwa Zdwiema Stanami, Złotego jako Złotym się
czynika, y to Prawo do Dzierżawy Kurlandzkiey, które zawsze y teraz jest
dependuiące od całey Rzeczypltey; przypomnieć nam sobie potrzeba y
Senatorów Złotemi Stanami nie Senacus Consilium jednych, drugich ani
Królewskie Respekta, ani uchylenie się kroku od nich ani inne Rzeczy
nie odwiodły do sprawiedliwego y swobodnego przedsięwzięcia, które:
rzy Całość Stanu Rycerskiego jedynie upatrowali, innych także, które:
rych krzywdzić nie można, którzy inaczey mowili a inaczey myślili
porzucaiąc na Persuazyie Dworu wiedzieli że tego Biron był na zawsze
niezdolny, upatrywali utratę y Upadnienie naszego bez tego
cia od naszego Państwa, ale ci sami Senatorowie widząc teraz wolnego
dzenia Birona, uznali go nie tylko uprzeyliwionym Wolnością, ale y we
dług Prawa mu danego kurlandyi Posesorem. Przeto nam złączonym
złotemi potrzeba przyznać konstytucyą 1736. Całego się z przeszłym
czenia dzieci Birona do kurlandyi. Co dzięki kontrowersyi Senatus Con:
silium mowić nie powinien Zam, nie chcąc Bronić tylko dzięki Zamy Za
pamięć na ten czas o Rycerskim Stanie. A Zaś do godzin wnieconego,
ażeby ten Interess odnieść do Seymu Coronacyinego, aby tam przy sobie
niemiał utraty. Tak się spodziewam, Boy nam da takiego Króla, który
powydzie za Szczęściem Całey Oyczyzny, za Zdaniem Całey Rzeczypltey
prawą gorliwość y wdzięczność nasze rzetelnie przyimie, więc nie potrzeba się
dalej Zastanawiać nad pomienionemi, y tym podobnemi. Reflexyami, na kon
ferencyach ii z Ministrami Dworu Rossyiskiego pomawiali, teraz usilnie
prosimy tego, który nam Wiara otworzył, do uszczęśliwienia Stanu Ry
cerskiego aby do końca dopomagał, a Przyiaciel Dzięki Boży, nie
nam

Nam zaraz będzie przesłany.

Emes. Kiedyniewski Podług tej Instrukcyi na Sessyą przeszłą o gwałceniu Praw domagał się aby Resultatum Senatus Consilij 1736. y Dyplomata były stwierdzone Rządem, y Konstytucyą

Sessyi Lanckoroń Deputowani Dopominał się o Świadectwie od Stanów od Roku 1722 jakie do tych czasów Senat Zelował za Prawa Cydzyste, a na ostatku na Senatus Consilium, jakie w Języku wiadome, jak Krwawe Stowarzyszenie Istota Rzeczyp.tey Być nie może bez Stanu Rycerskiego, a nie ten nie ma Zupełney Władzy nie stanowi, tylko trzy Stany, albo dwa przy Bez konsensu Nr. Za Historyą Całą przypadłe Konsekwencye o Nieistnieniu Kurlandzkim jako się rzekło jako do nas przyszłe Zonę jakie Obywatele Lemaitatem Inwestytury y Homagij Prawnych y przestarzałych Kurlandzkich do ostatnich czasów, których ustawne Prawa nadwerężona Exemitas Stanu Rycerskiego gwałcenie podpalone Prawa y immunitates Jego. Albo i tak nie pamiętna Historya o Indygenacyi Ossolińskiej, gdzie jest do tego było przyszło, że nietylko Zapomniano się wcale o Stanie Rycerskim y Senatus Consilium przewrócono, ponieważ przez chodzenie od Senatora do Senatora przez karty pisane ex parte do Commissyi Dalińskiej; jakoby to nie były Senatus Materye, jakoby to nie należało do Rycerskiego Stanu; przyszło dalej y do tego bezprawia, czego nigdy Rzeczpta konsens nie przeszła, że y Nieistnieniem Kurlandzkim przy libitum stało dysponowano kiedy więc Bóg miłościwy na nas wyprowadził, y sub nexu Confederationis nas złączył z Stanem Rycerskim potrzeba te same Natury, a Nieistnienie Kurlandzkie, o jakowe kiedy się z swoimi Stanami od siebie Zgromadzenie Rycerskie wtrąca, było tylko jedno wypadnie kiedy ex przestarzałej Homagij albo przez siebie, albo przez Syna Sukcessora, Imieniem swoim y Ojca pięciu wieków Stany nie pozwala; Co w Języku ugruntowane może Nowa Commissya, o której dopomina się.

Exces Pyman

Xięzia Prymas. Kiedy się agitowała Senatus Consilium o Materyi tey
swoią kurlandzkiey, depondencyą na owczas wtey Rzeczy przemowił
type że Resultatum Plenarium tenoremq; tego, iż Personam tenentia
tamta: nie może inaczey mieć że ich Mcia Panowie Rycerstwo
Xięzia Prymas, mowi dem że sine Tertio Ordine nieno Zemy Deputowac, prosi:
tem aby za Materyą Statem do Prymu było od Ścisna przez
nimowę być temporowany, lubom pierwey Resultatem podpisał
ponieważ tak obwiązki na mnie wymuszą: ale teraz kiedy iestem
in plena Libertate i Actibitte Exercendi Obym dla uspokoienia Exp
nej przystępić do przeczytania Projektu przez Imć. Posłow iest
go podanego. NB. Gdy przeczytano Projekt, pochwalono że bardzo dobry
Dalej powyn Xięzia Prymas ta zaba kompromisowac Posłowie
Expedyowane y podpisany przez kommissarzow kommissyą
z. 21. Octob. 1737. teraz Posłowie Sekretarz Seymowy w Arty
kułach 10. Zamknięty: po przeczytaney tey kommissyi Imć. Pan
prawi odzwiadcz się. Za wolny Rzeczy Instrukcyi powiedz Tur
num ponieważ to iest Materya Statu, nie może być tak na
gle decydowana. ale po zagadzie: Xięzia Prymas daley mowił
że ponieważ constat tak z Resolutyi z 1736. y z kommissyi
1737. że Xięcia Kurlandzkie dystrikt kurlandzkie i feudum iest
dane; przeto tegoż Xięcia kurlandzkiego y Potomkow kurland
kim należy się utrzymać całą Jus suum, salvis Conditionibus
non adimplectis ad adimplendis. A zaszłe Diploma ex Senatus
Consilio 1758. y bez konsensu Stanu Rzeczypospolitey Synowi kró
lewskiemu dane za nie ważne uznane, które nie powinno Xięcia
Kurlandzkie obstare y prejudicare, a statibus Curlandiae postępo
wanie należało.
Imć. Xięzia Posłowie Litewscy Interesa nasze, które nas nayba

dziey

dzicy pewnemu opuszczamy przesłaniemy, á Xięstwo kurlandzkie
rad mocno promowaniemy jest z Xięcia Meklem y Miedem płyt-
nącego, ale nicdla nas, bo żadnego żniey Xięstwa nie mamy: Seym
teraźniejszy jest widzę jakie Jarmarki jakie, na których się kupcy
gujemy, a nie nic się słuchamy; potrzeba by na mocie o pożytku
dobrym w Państwie o zgodzie obrymach y seymikach, o Elekcy
niey dobrey o Monecie etc. a te poniższemi terminami mocić, po
czyta się śmiano cuda Izba ale jak się śmiano przestali kontrakcy
wad swoich mowę Wac Panowie się śmiejcie boscie Panowie, bo
swoje rzeczy interesa wyrabiacie a my ubogie Szlachta płacz
emy; na nas Rzecz Pospolita, Panowie ją nie znaicy, mocnicyscie
słabszych opprymuiąc etc. etc. długo się w szczerzad w tey Ma
teryi przez upraszan W:M:Panow, kiedy teraz mamy moc
stanowienia, rad radzimy y starzemy się bene się Patrie et Re
bis, a Xięstwo kurlandzkie nie ruszcie.

W:M: Dziedziczki. Dziękuiad Im:M: Panowiemia że nayprzod
Zacnych Matrony kurlandzkiey, że przedtym stanu Rycerskiego po
dporze Prerogatywy, że wzbudzicie Ducha w nim Wolności, etc
przydad, aby Xięcie Biron y Successorowie Jego żadney słuszby nie
mieli u Dworu Rossyiskiego, ale zupełnie od naszey Rzeczypo
spolitey dependowali.

Sandem na ostatek Bytanie Projektu o kurlandzkiey Dymprzy dal
ruiem: Aby Xięcia Biron nie przez siebie przedtym wypędzić Domag
ianom przydaiemy, aby Tan, albo jeżeliby na stawić nie powiadał
przez Syna Za siebie y Za Syna oddad obrzekamy, aby słuszby
żadney Cudzoziemskiey nie przyimowaly aby post extinctam fa
miliam Mesalliam Sexum uwolnia się kurlandzka do Stanu Rze
czypoley podług Kontraktu 1736. y konwencyi we Gdańsku

expedyowanych

expedyowanej 1737. Letorą do Konstytucyi przy Dworu mieć chcemy
że żeby Zaleceniu a Pogranicznych Nasych Woiewodztw y
Powiatów o Granicach y o Cłach y sprawach Handlowych abligendo Rege
ze Commissyą aby w tym były nie Znaczone dyspozycye ich
Pactis Conventis bydźmy. Co Pan Nadworny o przypisanie tego Po:
jektu; o którym były Dyzye kwestyą a Stolika przy tey
ciu Synaxie niżey Senatorami y Posłami; którzy po wszelkim
Miejscu na swoim Ceby konferowali. I na ostatku przypisa
no Projekt: a dnia 2d Synaxa Solennis Sessye proszęcy aby ich
przed Sciansze, Gdzie Cali na Sessye, bo jeszcze mamy wiele do
układania, a czasu mało.

Die 3. Junij w Sejmie. Postanowiono że na Sessye dzisiey
szą Zeszła na Czytanie Projektow dwóch: dlugich niektorych
wlaśnych ich prawideł na Expedycyą Nowa forma Regiminis.
Dnia 4. Nastąpiło Zaraz w Sessye, przy nieobecności Panow y Posłow
Ponieważ Dnia Onego dopiero stanęli my na Projekcie o
Skarbie, aby teraz Jednym Staraniem Votorum ułożony,
napisany wielki się przybor bydź Czytany. Czytano Tedy pierwey
Projekt: Ponieważ przez te Konfederacyą obligo:
wany b. Imć. Podskarbi nie tak jako przedtym do Ceremonialnych
ale w Dług Imć. Rachunku exacte ad Asses, aby
nie rachunki przez natrudzenie tych y tych etc. ad omnes
species Inwentow w Skarbie, y do Likwidowania wszelkich Re
gestrów, wszystkie Expensa przeszłego Interregnum
za wiadomością Jmć Pana Marszałka, aby przyjęte były
Zalecamy z Ekonomicznych Inwentow na Sejmie Coronatio
nis

bydź

będzie Bynik kalkulacyą na Skarb w morach etc aby nikt się nie
znaydował tym Sami Szlachcic ab Acta Possessionis Officij, aby się
nadziwał cum injuria na Podskarbiego sub amissione Podskarbstwa etc
W. Długo potym deliberowali o tych przydatkach w Injunkcie.
Imć P. Kalinski dodał a gdyby się boć rehnig Skarbu konserwacyi
stanie Interesy nie, aby per Commissyą nie pisowano.
Imć P. Bystry mowił. aby Jeszcze nie pisowano z tym Injunkcie powie
ba się wiecy nienawiści y zgryzienia.
Imć P. Kalkowski Recommendował Nowicz na Komorze Lubl:
Bynikiey Zostawienie, ponieważ ani jest Szlachcic, a ani Chłop.
ale wziąwszy ab R. Rabina conversat: obiecuie Zgodzić na tę kwo
tę 500. Fl. aby mogł być konserwowany Circa Possessionem
tey komory. Długo Znowu o tym gadano, ale wynalezli ta
kowe expedient, aby na bystky summe 500. Fl. Szczęście
nie finalnie.
Injunkt do Rachunku z Sukcessorami przez Ekst Podskarbich ab
Sukcessorowie Przestępst W. Podskarbich, aby, którzy maią co
we Regestrach rok z ich podali do Likwidowania, którzy nie
maią gotowych, aby ie wpisowali na Sessyą Extraordinaria
na Znaczony. Wstawiam że nie powinno w Injunkcie jak się
mają nadziwać, Byli we Esse, czyli ipsa Consequentia essum.
Imć P. Biskupi Inflanckie mowił z Zgrawością nadziwać prosząc z
obligacyą, aby z Sukcessorami in eadem forma były expedyo
wane Regestra, jak Stara Zmieszczyzna Podskarbim W. K.
Imć P. Kalinski Zgrzeszył Imć P. Lasockiemu z Wielkim Krzyżem
y wzięciem że w Skarbu maią być niemoże Sessyam
y wszey Materyi

y wiey Materyi ustawać.

Jm P. Lasocki Deputowany Ziad. Chociaż mowi Jm P. y my wszyscy wdzięczy Prawa, przystałem na Projekt dla Jm P. Podskarbiego, który wszystkie gotów uczynić, zgodziłem jednak gdy nie gdy Senatorze aby Sukcessorowie Prezydenci Podskarbich i całem Jerma Rzymskiej Rachunki jako teraźniejszy wyjęcowi samo opuszczam, a Urzędy moy nie mi obstaie niemoże do mowienia. Rzeczy Pożądane Rachunki mowię jest dawno in Archivis dispositum teraźniejszy dysputacyi

Jm P. Dantzki. Jm P. Podskarbi Dzisiejszy wie co wziął y co ma y co na co obrócił: ma się ex Ase rachować, Sukcessorowie Jego nom item nie wiedzą w mieli y mają bo tylko Papiery nieb przyszłe na prawdziwą komputacyą Jego rzecz, a wszystkie bydź udowodnione

Jm P. Instygator Koronny Swięcie to jest rzecz w Animadwersyi dla tamtych Sukcessorami Wiele dana Zabiorą, wyjąc pomyślą ona Znaczenie kwoty y jako długo maią bydź likwidowane.

Jm P. Sanowski. Ponieważ to rzecz jakieś Zakończenie jakem przedtym mowił, tak y teraz powiadam Modificandi sposób. Rachunki tak dla Sukcessorów jako y teraźniejszego Podskarbiego to jest jako Jm P. Podskarbi Koronski oddanie pieniędzy z Skarbowej Summy lub Arendowanym przymuszeniem, tak y Koronny Rekrucie kwoty albo Dymicie kwoty w tysiącach w ich na wzmiankę go Sukcessorach nie potrzeba Rachunki. Powtorzony jednak jest Projekt dla Sukcessorów aby ex Ase, ad Casum uczynili Rachunkowy na Sejmie Commissarii, którzy to nie mają gotowych Rachunków.

Jm X. Biskup Płocki. Od kilkuset lat w tym nie porządnym

Stanie

Stanie Zostaiemy. Przeciez Bog na Nas weyrzal: y Dal nam w poznaniu przez nowy sposob uregulowania Skarbu Koronnego bierzemy prawo ku temu Expilet y Sprzedaz Bydlat, ktory przez ty prosty Expilet tedy czytany Expilet, w ktorym na Znaczenie kommissyi Skarbowa warowiczna, w Warszawie zebrana z Podskarbiego W. K. z Radzinskiego, y z przydanych do tego ex Senatorii y Equestri Ordine, Podskarbiowi W. K. bydz przezdowad, inni Assessores pluralitate Votorum bydz powinni. Senatya dla teraznieyszego Podskarbiego 120m. Dla Radzinskiego 30m. dla insych Assessorow po 12m. Co kwartal maia podpisywac Regestra, ktorzy maia bydz przyslani. Regestra y Pieniadze zawsze maia bydz ze trzema kluczami. Dla przyszlego zas Podskarbiego ex Kto naznaczone 60m. Maia sie z tego kollegium wszyscy na kazdy Sejmik, a ktoreby z Sejmikow nie zjechali na naznaczony Consilium, ktore winni bydz do Rzeczy, Senatoribus, y Legatis, ktorzy pod ten czas w tego kollegium Rachunkow bydz obwiesani absentii y obstawic winni maia. Zawsze expedycyi kommissyi dosyc Zeby sie ich ad minimum siedmiu znaydowalo, ktory nie bydzie carebit absentia, ktora bydz powinna Jahrmarkowa, Instrukcyi nowey uchwalic bez uciszenia, ktory od Woiewodztw y Grodow wszelkie Miary, Wagi, Lokcie, garce, kwarty, kwatorki ustanowia, ustanowia z Skarbowey Skarbowe do Miast przynoszone: wszelkie wszelaki, Kosty, y wole ustanowia, Rzeki portowe nie zgubiwszy, ucznia, Officyalistow wszystkich postanowia. Tam Consilio Kommissarzow nowe ad libitum Podskarbiego

Regulacyen

Kryminalnych Sądach innych ludzi ad Obrzędnia Skarbu pertanowiących: Ktorych ad proprios usus zażywać nie będą. Spiritualis Persona ad Jurisdictionem Spiritualem adsydać będą. Za nowe przemysłane poznosz etc. etc. Jednym Słowem nowa wcale forma ułożona ad omnes Casus Cogitabiles etc. etc. Ktorey nie mnożna było dostatecznie wszego pod pewn.

Drugi Projekt do Tyże Kommissyi Skarbowey albo Ekonomiey Generalney, ktora ią nie ma wdawać in Materias Status szczegulnie do Skarbu y Cła generalnego; ktory w Skarb ma wnosić na Rok jakowy Likwidowali 12. Millionow. Tu są wszystkie rzeczy specifice pokazane. Przez kommissya Radomska ież będzie niepotrzebna.

Trzeci Projekt o Miarach, Wagach, Garncach, Sołtuszach in quantitate y qualitate po wszystkich generalnie Woiewodztwach, Ziemiach, y Powiatach, aby wszędy była Uniformitas.

Czwarty Projekt. O Stwarzaniu y Lustratorach, ktorzy będą pensyonarij przysięgli, ale nie tylko maią przysięgać Lustratores lecz także y Possessores o Powinnach y Regestrach w ktorych doydą Intraty Zwłaszcz lat, y srednie Roku wczmą rzetelney y niechybney Intraty: O Gmdowych Stanowiskach będą nieco kontrowersya Zaczym do tego, aby jakieby im mieli czynić Powinności; z ktorych są obłożowani reparować Zamki; Lustratorowie do nich do Kommissyi Generalney, ktora na znaczy złoty inny Centum quantum na Reparacye tak Zamkow, jako y miysc do Jurysdykcyi Sądowych należących etc.

Do Woiewodztw Wielkopolskich mowili o Pogdwornym; aby u nich był zniesiony ten Zwyczaiu taraz, wszak to tylko było potrzebne

nowienie.

nowione na dwa Lada deklarowano pomyślić o tym.

Piąty Punkt. Dla Xięstwa Lit: o Inkwizycyi Officium po Miastach Jego, żeby wszystkie gravamina na Sameinicach były przeszłe, żeby Żydzi nie byli czynsze na Sameinicach Zapisy Darowne, y Szlachta żeby żadnych gruntow nie kupowali po Miastach, a jeżeliby kto chciał kupić, aby ad aequalia z Miastem był obligowany onera publica y prywatne.

Szosty Punkt. Podobny y dla Koronnych Miast, tak względem Officium, które wszędzie Znieść, Libertacye y Jurisdykcye Duchownym omnes abusus zakazane, któreby mogły depatrocinari Miastu, jakimkolwiek sposobem handlowania, kramow przedawania etc. etc. uwolnienie zaś ab Officio na ten Czas przynaie po tymi Consultationis.

Siodmy Punkt. Ad recidendum Archivum w Krakowie et ad concludenda nieboże munimenta, radzi Ekonomia Regni, ruda Warszawy na co te omnia naznaczonych y potym na odwiezienie Exuvia do Krakowa jakie zaś przywiezą do Warszawy zdzione były in Archivo Regio pod Lektorem Imć Pod: skarbiego koronnego.

Osmy Punkt o Sędziach Kapturowych ponawiamy konstytucye 1674 y 1733. numerum pierwszych Sędziów kapturowych jeszcze nie naznaczyli, ale to ma nastąpić. Województwa Brzeskiemu kujawskiemu przeznaczono in Casum Fatorum, któregoby Sędziego kapturowego, aby sobie innego obrali.

Dziewiąty Punkt. O Delatorach Fiskalich. Pardonich o Sędziach Fiskalich, Pardonich. o Podatkach Fiskalich w Sądach kapturowych.

Dziesiąty Punkt

Dziesiąty Punkt O konfederacyach Starozakonnych po Woiewodztwach; które ieżeli się z prawem zgadzaią approbuiemy, ieżeli za przeciwne Prawu kasuiemy.

Wspomnieno o Nobilitacyach y Indygenatach nowo tabiż się dzieie, aby to nigdy u nas nastało: iest u nas dosyć Szlachty, ktorzy w boiu orzą, za Stołbłów służą, bydło pasą, nie mogąc się pomieścić dla tych adwentyiow, y gdyby wyłączonych ex Plebeis.

Tandem Xiąże Prymas. Dosyć cieszymy w znacznej liczbie przeczytali Punktów, iest ich ieszcze więcey gotowych, nadzieia ieżeby się skończyć mogły prędko prosi na pierwszey się godzinie z Rana: Oznayma ieżeli WMPanowie ze Imć P. Woiewodą Smoleńskim, iakoby to w Senacie prosił o konsens do wyiechania za granicę, na poratowanie zdrowia, tak był u mnie na pożegnanie, y prosił aby mu dzisiaia Senatu na podpisanie się nie było za konsens Boney Rady Naszey, y iak będą Deklarował te konsyderuiąc aby y tego podpisu Punkt

Ieszcze przytym Zaraz Xiąże Prymas Sobrawszy Sessyą.

Die Lecta Iunij w Sobotę Xiąże Marszałek Zagaił Sessyą lubo się nie wszyscy Ziechali; bo przecie dnia przeszłego Zadzwonili. Zdiali iest Vota y Zgoda WMPanow, aby w tych Materyach, ktore nasze na dniu wczorayszym Traktowali dalsze Punkta czytali odpowiedzia nasze poczęły. Ale interwenit Xiąże Prymas; za to dawnieysze ieszcze Interesa nie do konsensu Boney a Konieczne potrzebne: to iest Reversa Jchmć P. Ministrow do Pyiskiego, y Berlinskiego względem Trzebaw WMPanom wiadomych, na ktore skarżdowane Stany iaż się Zgodzily, ponieważ Zadney miary Jchmć P. Ministrowie nie chcą przystąpić pułci Tego dnia nie było Reversa, ktore z przeszłego Tygodnia

bylo

były, tylko teraz podpisane y Pieczęciami stwierdzone, które są po-
dane Delegowanym do konferencyi cum hoc adjecto - Wyż: Delego-
wani Jchmć dopilnuią się według rego Rumusu Jm P. tłáy ebrlin-
gr y Lipsina Minister Sędnomocnych aby w 7. Hyginie ode-
brali Dyplomata od Cesarzowey Mci: a tymtem na tym aby żadney
uszczerbku ten tytuł Cesarza Cały Rossyi nie przynosił y
injurica Publice, jako y Privatorum aby były nadgrodzone.
Wzyłem też Krolestwo y Tytuł ten przy znania mu podobnie
być czytany Rumus Pana y Rezydenta Krolestwa z podpisami
y Pieczęciami Jch, kto adjecto, aby Delegowani do konferencyi z
temi Ministrami Krolestwa mieli aby ratyfikacyą Samego Krola
Krolestwa salvis Possessionibus Rossis Ziem Krolestwa do Pol-
li należących debrali w naznaczonym czasie aby ten Tytuł
nie przeszkodził nowad naszym krolom.
Zaraz po przeczytaniu pomienionych Projektach z
Rumusami dla delegowanych do konferencyi: Jm P. Hrynie
wiecki Projekt czytał do Acta Generalnego. W Projekcie pierwszym
Lanne Cumory, etc, Przy Cumorii bezprawnie przynależne
kassujemy, Dowcipkie, to jest do przekładzących podwod przez
Lody, a Prawa jakie maiące ad Vectigalium do Commissyi
Ekonomicznej odsyłamy; pod to Ad generalne podpadaią niemal
według Konstytucyi 1726. et 1736. w Projekcie prowizy które idą
albo do Lądow, albo na Jarmarki, albo na Składy, albo Cłem są
które przeszły według Rumacyi z Dob do Dob etc. Mostowe
zaś y grobelne, które potrzebuią ustawicznej Reparacyi wszyscy
płacić będą do Wołu y konia po groszy 6. gdzie są Mosty ka-
mienne, gdzie mniey kosztowne po groszy Dwa, albo po-

z Prahtów

z Trabtów Ordynaryjnych spr. wadzać Kupców, na Sessje Miasta obracać zabaczyjemy, spasne od Woltow wolno bać będzie, Lecz gdy zboże w Gdańsku, wymyślenie z Skutkami summum ostrzegamy o wolno powracać do Grodu lub Ziemstwa.

Im. P. Wiśniewski przymawiał się mocno o Gdańsku, gdzie o nie znośnych krzywdach wiele mowił, y o wyznaczenie Komor: jego domagał się; aby Gdańszczanie z dobrowolnością stawnie.

Im. P. Instygator Lwowny wiele Exorbitancyi przytaczał, y jakby ex Dominio Nasz mysleli, y chcieli się wybić.

Im. P. Siestrzewski excypował P. Wołyńskiego Woiewodztwa, które pobrał jedno w Brzesciu Litt. pr. 7. ft. od Lwowiej, drugie w Łodzie także: ale go inni zahuczeli

Im. P. Woiewoda Podlaski nastrzegał na strate czasu, stwierdzał wszystkich o gadanie rzecz tak dalece że Zadney nie wiadomości potrzebaby, abyśmy mieli rzecz Wam ile iest Ast nowiejących: ale jeden Poseł Poznański Approbował: Mianowicie Woiewodztwo mamy Nam Ast nowiejących, iesteśmy in Articulo wolno każdemu mowić & pro suo sensu przymowić się:

Im. P. Chrzanowicki powiadał Swoiego o Pogłownym Żydowskim, że wielkie niemoiętności czynią Starsi Żydzi innemu Żydostwu, wypłacaiąc 220000. przeto przychylaiąc się do Konstytucyi 1624. ustanawiamy do wypłacania należytego takowy sposob, a mianowicie Januarij 1765. ma się zacząć. Każdy Żyd handlem lub Rzemiestem się bawiący od Głowy po Złoty 4. Synowie y Córki nubilni Synowie od lat 12. a Córki od lat 12. od Głowy po Złotym 4. dwiema Ratami wypłacać będą powinni, albo do

Rozstrzygnąć

nayuboższych do nayzamożniejszych, od nayubogatszych do nayuboższych
idąc od każdego po Złp. 3. etc. Exemplarze będą na to
naznaczeni maiąc Sensyą po Złp. 1000. Przez zdwiema Szlachty
z zdwiema Żydami Żydów spiszą y ich Taryffę do Grodu czyli
Ziemstwa, a drugą do Pisarza Skarbowego odesładzą; a ta Taryf-
fa służyć ma na lat 10. etc.
Będzie dowcip jeżeli Żydzi będą annexi glebae; to może wszystko
dosiąść, jeżeli nie to będzie zawsze decess dla śmierci y uie-
kania Żydów, a jeżeli nastąpi decess, tenże go nadgrodzi, bo Pa-
nowie bowiem Bóg, zaBym potrzebaby aby w tak bystra Instrucya
Im.P. Obywatelskie. Żadnego zawodu nie będzie ani zakłócenia
Taryffa to wszystko ubezpieczi choćby jedni pomarli to odrodzi się
pokolenie. Pomału tedy nigdy nie upadnie
Będzie dowcip Znowu za Żydami replikowano, że się to na nich nie opre
szyło na Posessorach jak Boga do Taryffy dostawać nie będzie
Im.P. Sucharzewskie Zgasić to: a! Przecież my płacimy pogłowne
jak haracz Turcelli, dla tegoż ubodzy Szlachta jest z robotami cho-
dzą, niema nikt nad Nami pokrzywdzenia, a o Żydów stychać tak wielkie
domawiania się o względy.
Pan Sokorski. Wynalazłem Projekt Pogłownego Żydow które jeszcze
nie wyszedł na Wysko potrzebaby Projekt ultima Consummacie
od Bańki Piwa 10. gorcy Złp. 1. od gorczki Złp. 6. od Okowity
za Wina Złp. 9. tak dopiero Zniesiony będzie Haracz Pogłownego.
Im.P. Kamieńskie przymawiał się do tego. Względem kwarty Wszyst-
kiego byłby znaczna na Instrucyą Stanowe, jak w Czyszach mo-
gła na Wysku. Idzie do Inwestygacyi Instrukcyi po Województwach, jeżeli
się podobna

się podoba mam inspekt Swój: każdy Pan Zapewnia się Zdobyć liczbę Urzędników przeciw Turamento Egzekucji do Ziemstwa lub Grodu o dawanie sprawiedliwey Rachunek swoiey Intraty i tabami ziemskie Starostwo. Wszak przedtym jadąc do Drezna, starając się o Starostwo wojewodzkie, nie żeli ludzi pojdzie do Ziemstwa: Ja often mam Conscientiam z mocy tey Commissyey, Woyewodzkiey od Jmć. Chorążego Warszawskiego o Starostwie Warszawskim Sądeckim, przeciwko Szlachcie possessye a Chorążemu possident Dobra dla Pogłownego, które potrzeba koniecznie znieść. Przymuszą do Jmć. to powszechnemu zgromadzeniu Jego, wiele Regimentu pieniędzy bierze, a mało do Exekucyi zachodzi, a wszystkie Persone idą na Grodzkie Officyerowie, ale przeciwko Jmć. Panowie że tak prawdę mowiąc o Nobilitacyach tak dodad. Nie potrzeba nam Boskiego poprawiania wszystkiego w jakim stanie uwiedł, w takim niech Żyje.

Jmć. Kozłowski Żarz z Pilikowad explikuje się w jakim Stanie ten Regiment odebrad gdzie znalazł pod Chorągwiami po 15. lub 16. ludzi bez broni jako nam przez Commissarzow uczynił rewizyą, teraz każda Chorągiew kompletowana do 50. ludzi. Chciały wszystkie usprawiedliwić o niedostatki Woyskowe, tak mnie przed tym byli dali ludzie przed Jmć. Krakowskim, o usprawiedliwienie tego, więc y teraz proszę o Commissyą, a polacze się Bratkowie, a dotąd u nas pusta złanow, dawno potrzeba rewizyi po Całey Polszcze, bo że nie maiey o Żołnierzu ratuy: prawdę Officyer jeżdżący z Assygnacyami; mizerniey się jest na kwestyą, bo temu wszędzie pić dadzą, a Officyer za swoie musi się ukontentować, takie objeżdżanie szkodliwe ich y Długowi. Kraju etc.

Jmć. Pobiedziski

Imć. Stolnik Lit. Będąc milcza tak w tym Rzeczy stanie, widzieliśmy
w jakim Stanie przed tym Zo. rasad, a teraz w jakim teraz, by tam
kollegą na kommissyi Ludwikiey Imć. Generałe, chcieliśmy rad
co dobrego zrobić dla rzeczy Rzeczpospolitey y zgrandu dobrey sprawie kassy
dla nowo pisany, ale nam cie sami, którzy byli pasimi do pomiędz prze-
szkadzali; ale tym czasem Sprzeciwa o Ekonomij Publicznej chcemy
kontentować y pod pisać, także czy o Pogłownym Żydowskim.
Imć P. Stanisław Plinianski: a żeby Kwarta pod zastawą była o mo-
gła przyniść pożytek, a nie zabawienia Sprzeciwiey na Sejmie
cye, tedy potrzeba skassować, oroszę do prassan.
Regent Szyman Dzielowski Za Sprzeciwa tym, którzy ie podali; prosił aby
mowa by bydź podniesiona, co jako nastąpi zaraz bydziemy czytać in
ny Sprzeciw na postawienie Woyska miasto Pogłownego Sumptem
Ukrainne Consumentiu.
Regent Kurcz Znowu Żydow przypomniał względem Tak Pog Sw:
nego, aby herody, albo Kolędowe nie były in respansione.
Imć P. Wielunski prosił aby Żydzi z Dworu, a nie z Dyla, bo
by tak wielka była kreyda gdyby tych Sadownicy co abo z Dy-
Imć P. Dzierzbicki: Żydzi Imć P. Podskarbi Koronny bydzie czynić
Rachunki Co Rok na Consilio Ekonomico na Sejmie każdym, a kiedy czyn
nie bydzie na totum negotium pójść ad Senatus Consilium, gdzie
Król, Senatorowie, Ministrowie y po jednym Pośle od Woiewodztwa
bydą, się znayduiąc w na sejmie Nowa Fantis Deum, w otey
nay przyzwoitszey porze Stan Cały Rzeczpospolitey nie bydzie wi
dział, w Sejmy nigdy nie bydą dochodzić, bo prosto nie bydą
y potrzebne, kiedy nayważnieysza negotia Senat bydzie decydo-
wał: Zyczy sobym przecz aby pierwszego Dnia Sejmu, kiedy się

już sprzeciwać

już spodziewać niemożna poprawy Termin conclusi Dierum Consiliorum, Marszałek obstante etiam contradictione Seymowey był obrany po obraniu którego aby się Sprzątka jeden z Złączyłd ze Senatorskiey y Consilij Economicii Materyą exspedycyi w Expedycyi którego nieby się zawsze ad Officinam Legum ad Audendas Leges.

Jmć P. Wisłouch przymawiał się odrzuconą dla Prowincyi Litewskiey aby była czytana, gdyby Jaz Senatus Consilia decydował Consilia Economica y Seymu by już wiele nie potrzeba.

Jmć P. Chadurski Względem Expedycyi Woyskowey Koronney zamowił sobie gdzie do Expedycyi Woyska Litewskiego o summie tey Economicznej tak mowił. Gdyby Senatus Consilia decydował Economiczne summy, to to sequerez co latet in mysterio: Senatus Consilia prezentowały by Rzeczpospolitey y jakby się niestarano o dobrodzieystwo Seymow, bo by już takiey rzeczy niepotrzebne były. Bezpieczeństwo sprawiedliwość y Economika są to Filary Państwa Naszey Rzeczypospolitey, bezpieczeństwo fundyje się na dobrey harmonii y Traktatach Zagranicznemi Sąsiedzkiemi, Sprawiedliwość na obieraniu Officiorum Palatialium Votorum y Reminiscencyi Exclusyi Praw: Economika gdy do Senatus Consilium przyjdzie, wzięty do Prawa do Seymu? Zaczym prosby pomyślić o modo conclusionum Consiliorum, a które do Cała machina rzeczy, lub nie pożytku Naszego dependuje, y aby Zgromadzenie Seymow zabezpieczone było dekretowało, a jeżeli nie przyjdzie do tego nie iż ex malitiositate Fatorum, lecz y inne decydować możemy rzeczy, a tego niepotrzebujemy; niechay Jdanie Jmć P. Dzierzbickiego będzie autor

mane

mane względem obrania Marszałka Sejmowego dnia Pierwszego Pluralitate Votorum a ad negotiendum negotium Commissyi Ekonomicznej Skarbu Koronnego nikt się z Posłów Senatorem, a po Stronie Boney tey wrocić nikt się inszemi do Poselskiey Izby

Exces Kanclerz Litewski Do Stanowienia Osob, które z Formowały przeze mnie Jak nam Commandowane Zobjaśnieniami Wzięcia Projektu do podźwignienia mey pracy, do tych Projektow jest gruntem ubes pieżenie Sejmowe, wiele nowych do Pluralitte jednak niemoże się na nie rezolwować obawiaiąc się clamantes po Wsiadztwach Braci, Ekonomia mogłaby w to powaśnić reddendo rationem z Sejmu do Sejmu Wszcić by się potrzeba do Konstytucyi nalezącey na Pierwszym dniu obrania Marszałka, ale Alternatę, y inne sprzeczki y Marszałka nie dopuszczaią, y Sejmy nie dochodzą, ale kiedy Marszałek stanie, Izba Poselska Złączy się z Senatem, Commissya Ekonomiczna rekognoskować może, inaczey nie bespieczeństwa Złączby wypaść mogło. Zaczym ten Projekt Zostawić do Pierwszego ad Deliberandum a drugie podpisać; jako to Commissyi Do Jeneralnego Zydow Ruskich Pod Bunczuk o Dach na Bugu Zgodzi się Litwa Ekonomia po Commissyi wyznaczoney y expedyowanej może na Wdzięczność podwoz do Lwowa po dwoie do Litwy pary 2 Komisyi, względem Zydow Zbyt nia by była aggravacya mieszczan y Starozc, aborzyc y bojarzy. Nabadzeniu mamy Zydzi na 2 Milliony te się tajemnice y sekrety potrzeba ich dwoie, ale potrzeba y dla nich Protekcyi. Ja Exc. Wdzięczność moje jako Zwykłem podawać pod rozsądek Przeswietnych Starozakonnych y teraz podaię.

Kiedy Zydzy niemaią ani na Projekta dalsze, ani na podpisanie iaż do brze wiadomych, tylko czas dawno Zabieramy konstytucyami na Pierwszych sobwcy Sessyą ad Jutrum.

Die 4. Junij w Sonie

Die 4. Junij w Poniedziałek dzień Prymas. Jeżeli Wola JMci
uniwersałow przed Zagajeniem Sessyi. Imć. Siemianowski Kasztelan
Ruski ma senatorską expedycyą Przyjęty. Odprawiedziano zgoda possimy:
Zaraz przystąpiono do Lectury Artt. dec. dnia Prymasa y przy końcu
ulgiony d. Imć. Kasztelan, potrzeba dzień Lectore Rotham Juramenti czytać.
dzień Marszałek Zagaił Sessyą. Gdy się ten przykład a sam wrobić bardzo
trudno, dobrzeby momentow tego zażyć na Dobro Rzeczypltey nowych nie
wnosić trudności ale do skutecznego odbycia Dwóch Projektow przystąpić.
Odprawiedziano zgoda.
dzień Prymas. Sobowałem Sessyą, na dniu onegday szym na materyi
o kommissyi Ekonomicznej y Sprzedawania ordynaryjnego dla krotkie-
go czasu, ktorego tylko trzydni mamy do Rady, a dzień y Sobota
muszą się obrócić na podpisanie konfederacyi, już wżumieniu bydź tego
dla JMPanow na Projekt o Ekonomij; a nieswina też dlatego na dniu
onegday szym Imć. Halickiego jako sprawiedliwa, znalazła ta-
wagę y szacunek; tak jest do Projektu przydzione ktory nam za
raz będzie czytany. Tym czasem Biskup Kujawski d. zabrał.
Rudawo czytałem co dawni Pisarze o Polakach napisali. Solomi
dum nimiam gaudere libertatem, amittunt eorum. Była kiedyś
złota Wolność u nas, ale teraz obwinia się w Liceman, bydź złota
kuta, która zamienia się w żelazną. W. na przytoczyć Hist. Historyą
o Janie Jelen k. Lenka Francuskim o tey kuli złotej. Radbym ni
dziad na Sejmach Stanu litarem ale per Vota secreta, jako wy-
dałem Projekt in meo scripto, w Londynie Italianie o Winę Jadw
brosky przepisali P. czego przeciwko Ex. Jm w brosinie nie za:
ustępie się kiedy secretnie Punkt Jego honoru Zgrzenie sine
punctura etc. etc. Zydzi po Całey Polsce na zbyt złoty dla

katolikow

Katolikow handluiq: w Warszawie pewne tego Plugastwa, lubo jest
Zelaz aby Ich nikt nieckował pod rygorem Zapowiedzianey ste grzywien
y sadzenia Wiez. Zhamienia Podolskiego przeciw wygnaniu, w
Lublinie za Miasto ragowani; w Warszawie tylko przeciwko Pry
wilejom dawnym Mazowieckich y Lwowskiey przeciwnych, jakim Sta
rania jakim sposob Zycia dobrze w sadzonego nadaie kupcom y
Rzemieslnikom, przeciwnym się Ludzi publicznych, oraz z bespieczne cho
dzenie w swieta y Niedziele robiq, swoie Zabobonne Nabozeństwa z
krzykami odprawuiq, z Zlodziejami przechowanie maiq y sami
Sadney Pamietne na sq Historye, jakim na w Warszawie
Rzeczpospolitey Szlachcica, w Sieradzkiey Szlachciankey Zabili Ro:
ku 1704. Zapowiedziane rzeczy na w Warszawie przedawcy y
Zerzeli też miasto prawicznem, nie jest jak slychac, bez się
na gospodarstwo Ze jaz swego maiq Sendzica. Potrzeba by Ich wy
pędzić według Prawa semel pro semper za Pana Cyganie, nie tak
jak przedtym, kiedy Ich wypędzano, a Dzieci jak na komedyi, mniey
Ich wyszło, a więcey przyszło: jedney Rzeki Ich wypędzano
a drugie przywracano dla bezecnego Zysku. Ao 1712. Piskey
Poznańskie: jeden wiele Ich bylo wygnało. Ao 1720. Cyganie
Poznanienses zabrzeg ich Warszawskie; na czytaq exempt ex
Synodo nie potrzeba nic więcey tylko te Prawa o Swieckie y
Duchowne przeprowadzić do Exekucyi; względem też Ich Pogan
skiego zdawaloby mi się aby nie dawano, bo gdzie gdzie
nie wiara, ale przez kabaty etc. Gdzie Swiadectwo
nie Bytowe potrzebne y w miejscu Skarbowym kosztuie
cze 1673/1699/1736. drugie Warszawskie na Sejmie Ody
nayzimu Edwi Pierwszego Sejmowania nabazaly, które

na pamięć

rea samuiąc że postanawiamy na przyszły czasy. Po Zagajeniu
Sessyi przez Marszałka Prawy Laski, albo in Casu nieprzy
tomności Marszałka starey Laski przez Pierwszego Posła, ie-
mości Corbinis na bydź Woiewodzie per Turnum na Marszałka
nowey Laski non obstante contradictione Cujusvis, które ma
miesce etiam y przy wocieach, po ktorych Posłach Obiiczaiąc
Porządku Marszałek ma[illegible] pisć do Senatu, po powitaniu krola
Jmci Stany maią słuchać Radzieckiey Elucubracyi y Le-
misyi Skarbowey Zeliberacia wszystko y podpisch wszystko
potym się powinien do Jeby Posielstwo, gdzie przystoyny do
Posłuchania, do Audyencyi, y iezeli na nie Łaskę Jmci Pan
pisze że Marszałek y Posłowie, Z Instrukcyi swoich Posłowie
powinni Posielstwo odprawić że Marszałkowi, które Marszałek po
winien bydź, Żaden Poseł innego nie powinien Materyi, prze ktorey
skoro Bona nie będzie. De modo Concludendorum Consiliorum ad-
hibendo Materyi na przyszły Sygn, po Sessyi Coronacyi nie
Przysięgi na postrzeżenie Praw Dom Zalecaiemy. Ponieważ często
Senatus jednego Warszawa, bywaią przeciwne Senatorom drugiego
Warszawa, po secundo jedna Prowincya Ziemia Powiat nie
niemoże imponere Całey Rzeczypospolitey. Tandem przeciw opodpisa
nie tego Posielstwa jedni, drudzy jeszcze dysiderowali.
Jakoż wiele czasu Zabrali konferencyami między sobą przed
nim po praniali, podawali jeszcze niektore punkta przed
czytali potym Cały Posielstwo, y podpisali. Po podpisaniu Ex

S. Wawrzecki

S. Wawrzeńcu jeszcze chciał przymówić z Dworu o to się do
prałat: Xięża Mościeh sensu mu odpowiedział Ja niepewny
głosu bom jaż Pijelit podpisał. S. Wawrzeniec pokazał nie
akcentowanie y prawidła w mierze, że ekspro interesuje
Zawsza S. Wawrzeniec nieprosząc jaż ogłos, tylko niby dicendo
jednak go słuchali cztery powiedział resztę że ma to jego
zdanie nec pro, nec contra nikt nic niepowiedział: in S. Sessyi
li tylko do chrzcin ich radzi Posłow, nie mieli na co odpowiedzieć,
bom Ja tego nie znalazł, co mowi.
Nowy Zawsza Pijelit o Ekonomij Skarbowey Za Zgodą
Zgromadzonych Stanow nie nachodzamy na komisyą Skarbo
wą ordynaryczną Podskarbiego W.K. Podskarbiego Nadwornego
ex Senatu 4. ex Equestri Ordine 12. ktorzy się 1. Aug:
na do Warszawy zieżdżą przed Elekcyą tak w Grodzie wszy
scy Juramentum præstabunt in Eam Formam etc. Jako oprocz
Senatu nie á nie od nikogo sobie nikt przekazu brać nie będzie etc.
Komplet zawsze będzie pierwszy Dzień, będą Konsultowali
Skarbitate Dziedzic będą Zjazdy od 8. do 12. od Wieczora
od 3. do 8. Kwestyi rozważać na Sessyi w Izbie Woyskiey
kim przez kwartały, każdego kwartału siedzieć będzie po
Siedmiu Czterech Instrukcyi nowey nieuczynimy. Pisarza
Regenta Skarbowych Zaznacza, Pisarze Rachunku oddawać
będą specyfikacyą, od Tego Czasu Dzierżawcom tam y tam
idącego, albo przejeżdżającego, tyle y tyle miał Dowóz etc
po przysiędze. Senatu Podskarbiemu Wk. 120 Tysięcy Nadwor
nemu 20

nemu 30. Tysięcy. Innym kommissarzom po 12. Tysięcy. Jeżeli by się który absentował dieta proportionabe aby na ten Sejm wygrzewna w kwarta Bonej Daine etc. etc.

Dnia 5ta Prymas Dzień ten Jch Mć, który ten Projekt napisali y podali, y prosił za Jm P. Podskarbim Wa. aby proportion absentiom na Sessyi nie prędko wyznaczał wypłacania Zpeca cyi Jemu należącego, ponieważ tu raz przy Wadnie rzeczpospolitej ex Casu. Na co unanimiter Zgodziła się wszystko y ten Projekt podpisał Dzień Prymas, y Dzień Marszałek.

Ten Projekt Odczytany y uchwalony o Cle Generalnym, które maiey wszystko w Jzystkiego płacić, także wszystkim, aż do ostatniego Człeka: exceptis quibusdam exceptiendis jako w tey o trymbyso. Ten Projekt jest podpisany. Tamten Projekt o Pocztowym: który nayważniey Zatrudnił bo go kilka razy poprawiano, czytano, jednak nigdy nie było do ukończenia wszystkim. Przymawiał się do niego Jm P. Dobrzelski, ale że nie favorabiliter Zagadnienie. Także Jm P. Stan Pietrkowski ale y ten nie do końca był głosu: Na ostatek Jm P. Sekretarz Litt. niby chciał pozdawać, dlaczego go słuchali, ale nic nie wskorał: poprawiali niby po Jego głosie Projekt, ale obojętnie, Za Czym urzawa się Zaczęła: wtorek Dzień Prymas wpadł w pessyą, y tyle tylko rzekł Mi Panie Marszałku sobie my W.M. Pessyą, y poszedł.

Die 5ta Junij we Wtorek Dzień Marszałek Zaczął Sessyą przyszły aby wszystko uprzątnąć y ostatek momentach można Zakończyć

poreszcie

przedch jako wotowania, tak nie przystępuje do żadnych Mate
ry, żeby te uchwalowali: ale że mogą jeszcze bydło Senatorów z
Posłów Mć. Panowie Inflandzkie prosili, aby tym czasem woy
ewoze Xięstwa Inflandzkiego dzisiejsza prowincyą: tako rzecz prze
chadzali, jednak pożądali Całey rzeczy miedzy materyą, mowy: że
Dziedziczne dobra Szlachcicow powracały się w lenne dzierżawy
sercom nasza przez Woyny, Powietrza Postrzegli się byli
Obywatele Xięstwa Inflandzkiego, y prosili Rzeczypospolitey
aby uznała te Prowincyą za jej primitivum haeres przyswo
iła, ale nigdy nie przyszło do tego, zaczym teraz Za Zgodą Stanów
skonfederowanych może wziąć swoy skutek.
Mć. Kasztelan Pomeński: Wniesiona Materya bydź powinna
w konsyderacyi, bez niey żadnych bywszy rzeczy nie może
się dziedzic, może wziąć aby o Sprawie, na którym dnia
wczoray szczęśliwy stanęli: bydź zachowany Interes.
Mć. Chodkiewicz jednak przeczytawszy Projekt do Inflandt mowił
żeby mogł bydź przeczytany, przeczytano: y przeczytawszy go Kaz
Materya by dawnem odmianie Sądów Ziemskich na czas
inny, do Praw Subjectionis o Dobrach Dziedzicznych, żeby
się uwolniły Ziemowie do swojey natury, o Ordynacyi o Urzę
dach Powiatowych, o kościele Pewchickiego Dymensurskim. Przy
czym ten Projekt y podpisane przez X. Prymasa, y Jmć Marszałka
Zaczęła się tandem Materya o Pogłowne Wielkiey Polski y
Małey Polski. Mć. Pomorskie: Sedlemorey Księstwa dwoje miał
mowy przeciwko kommissyi: Chwoinickiey: niech będzie za kom
missyą ale in Ordine dla przykładu nie czynienia, a nie dla rządzenia

bo nam powoli

be nam prawli Sejmy Zniesie, ani my mozemy teraz pozwalac na te
ne Podarki, ktore na nas wkłada teraźnieysza Dysproporcya y przyszły
Ekonomiczne kommissye pokazuie będą Dobra Zniesione pogdane, bo
miasto umnieyszenia ciężaru pozwolemy na wzięcy, Za czym nigdy
nie to nie pozwole.

S. Dalsi na replikowano nowine nas interesuie Rada Polska w Pe
gdzie jako Wielka Polakow, ale nie potrzeba nam w takie wnosic
dzieli kommissya Ekonomiczne wszystko uspokoi:

Im P. Bonowski nostrum y do kadnie otworzone Dzieli przez
Jchme Dekretowany Sad pod Prezydencyą Jn X. Biskupa Pelcie
o kommissyi Ekonomicznej iest zarzadzeniu naszej przeciwko
Za w sprawie dobre Jchmen nasze podczas kwitnienie y Sami Wam Panowie
pochwalicie to wszystko, ale tylko idzie że nowego podczas nie
my sie ciężaru nie znosząc dawnego, tak w bydle masi, pokie kommis:
sya Ekonomiczna nieudzi na Woysko Polskie, jako wsie przy
cze jaż sa Projekta wszystkie Materyi, tak y o Pogdanie tyle rady
nie poprawny y czytany.

Im P. Gomolinski: kommissyi sie kontrenuiemy do Prezydenta de
nie do ustanowienia czego, bo to nalezy ad pleno Ordines.

Im P. Kossowski Nie czuy Laden y nieboy Zabierac czasu osobliwie te
tempora prave non remorante Dei, nie zabierajmy gdzie bo ie
tylko dwa dni mamy ale musiey mowic. — Wchodzi Pogdanie in
questionem chwale Lekarza P. Podkomorzego Dyecezeskiego, ktory
tak dzieli swoie przekłada Reflexye o Pogdanie, ale jak znie:
sienie na instanti pogotowe, Woysko bydź nie może sine certo
fundo swoiey Zapłaty, wowcz Daty sie do nas trivia rerum facies

Zeby Pan

żeby nam zyiedzali Dobra etc. jako przedtym: Kommissya ieszcze
nie wie ieszcze będzie miała Processu ciągu, zaczym potrzeba żeby
na Projekt o Pogłownym, które dopiero w trzecim zniesione będzie;
jako kommissya Ekonomiczna, że albo całe będzie być mogło
zniesione Pogłowne albo po miedzach, albo in Perte. Ale potym straszą
na się żaczęła urzawa: Pozwalaiących y nie pozwalaiących, chcącego
ma ieszcze mowić Imć. Podkomorzemu Lubyckiemu nie pozwolono
gdyż od powiedział że się y nie podpisze y Manifest uczyni
Imć. Plinka rabi że ieden trzyma z Imć. Podkomorzym, ale go
zlekceważono, który nie uważaiąc na to, krzyczał, mowił swoie choć go
nie słuchano, nawet wyszedłszy na środek między Posłami rzekł
wedle głosu żeby się y na oppressye przez Pogłowne y na gwałty
tych wolnego głosu, a przeciwnych głosów Marszałek
Pomiętnie powiemy z miejsca mowić, albo jeżeli się w Marszałka
niego nie chce uwolić, w tym się nie uwolić, rabi się uwolić, ale nie
stała urzawa; Xiądz Prymas w pod wszelkim pozorem chciał pod
pisować Projekt o Pogłownym, ale go Podkomorzy y Plinka
y niektórzy Mazowieccy zkabiecami w Danem prosili aby
nie podpisował: Ieszcze więcey w padł Pozorem Xiądz Prymas
y zaczął sam Formam że pozwalam na podpisanie przeszłodzi
dzieć od Senatora do Senatora etc. Zyda per Formam: ale znowu
Plinka mowił pozwalam na Formam ale przeszłodzi nie tym
sposobem: Zastanowił się Xiądz Prymas y powiedział Mć Panie
że mam głos do Senatu nie do Mć Panów, mam Mć Panowie
swego Mć Pana do niego dependencyą Mć Panów głosy: Od
powiedział Plinka W X Pr. masz głos do Senatu y do Nas;

wtakiem rzeczy

W takim tedy kadencie y tumulcie Debrad sam Xiądz Prymas Vota od
Senatu Zgadzaiących się na podpisanie; przeciwne tylko dwóch
Woiewodów Surazskiego y Pomorskiego: Potym idzie Merytorika wnoszenia y od
bierania Vota, które jak Debrad conformia zastawa
niem tym czasem Xięcia Kanclerza, Woiewody Ruskiego y innych
którzy pracowali nad Pactami z Xięciem, nad Pinkami y
niektórémi Starozwiecznemi Starozakonnemi Żydami y ci non tam libenter
gaem reverentes przeczytali, y podpisane Projekta: Lubo jeszcze jedna
do dokończenia mowić, mamy jeszcze czas windykowania tey naszey
oppressyi, która absolutnie non ex Pluralitate pochodzącym tych
ich przyiście czas podpisowania kwestyi etc. etc.
Tandem nastąpił Projekt o kwarcie dwoyey elekcyi, który przy
czytaniu NB. Notandum tey godziny przyszli do Senatu Imć.
Woiewoda Kaliski, y Podkanclerzi W.K. y zasiedli swoiey miejsca
Imć. Woiewoda Podlaski Prymasowi do kwarty: my się zgadzamy na
spam indictam kwartę: czy czegoś jeszcze abyśmy w niczym nie byli sub Titulo
kwarty: bo z tych Chanitatis do czego się mogą przydać y
Imć. Xięża Biskupi kiedy my się znamy do miłości Oyczyzny
nich y swoiego bliźnich Stan w nich się nie dopisuie, zamyślamy tak
Charakter, ale też sama dziwna jest u nich w nas, nie chcą pi
sania mogą, ich y nasi, dwie nam kurzam kiedy nie, ale nich
dadzą y pomoc pieniężną, powinni by się sami znać do rzeczy y ex
amore Oyczyzny sami dla niey się offiarować excepto Xięciu
Prymasa, który ma jakie sami widzemy nad innych nayważnieysze
zapewne oko Imć. Xięcia mego do pana Pana się. Wzięły się za
w Sali Żydowa Generalna: Pinkas Żydowski S. M. Scholi nayczcigodniey
nayuczoney

naymocniey nalegali aby Biskupi dali subsidium Charitativum
tak jak Stanowstwa widzą Lustracyą Kwarty. Tandem podpisa
no Pozwolenie o kwarcie.

Potym Jm P. Posła Wileńskie przymowili się o swoie Stanowstwie, a żeby
nie tylko kwarty nadawać, ale żeby na dwa lata Tynszy, które
ma zostawowa, kommissya Ekonomiczna dała jeszcze 20. Tynszy
na reymanie Ludzi w Pogranicznych miastach Swoich.

Jm P. Wołczyński Kasztelan Brzeski Przyjęliśmy wszystkie gener. podat
kowania, więc prosimy aby Jchm XX. Biskupi nie byli od nich ex
cypowani, a że o kwarcie jest Pozwolenie napisany, do którego by się nay-
lepiey miescić mogło; więc o nowy prosze Pozwolenie na subsidia Charit.

Jm P. Borzęcki Jchm XX. Biskupi Zachęcali Nas abyśmy że-
bralili na Sprawiedliwą kwartę Amore Patriæ więcy sami mieli
dadzą przykład tey Miłości Oyczyzny przez pozwolenie na
subsidium Charitativum o co Jch prześli Miłość Oyczyzny Zelebrowa.

Jeden Poseł Halicki Jeszcze nie wypadł się Zdrow Jchm
dzięj Biskupow, za Miłość Oyczyzny, którey się tylko dowy
słamy, więc upraszamy o Dobrodziejstwo deliberacyą, że się do naszey
kwarty z Dobr swoich przyłączy.

Jm P. Kossowski przeszły Podskarbi nad. Przytym Jchm XX. Bi-
skupi czynili wszystko, czego od Czasu potrzebowała Rzpta
a Czynili to non ex impositione, tylko ex subsidio Cha-
ritativo, jako mamy Vestigium tego Ao 1717. Teraz jak
się pokaże na kommissyi Ekonomicznej że Oyczyzna potrzebu
subsidium charitativum, wtenczas Rzeczpta ad Sanctam Sedem
(bo tego sami sprzątać nie mogą) bez dyskursu
Recommissa się do tego z Oyczyzny do pomocy, ale Miłosciwie

teraz widzę

teraz widzę bardzo żydzamy się na Biskupow jak na Żydow, już dawno przyrzekowany Projekt o pogłownym Żydowskim, a nie przyszło przeciw do niego więc może o przeczytaniu Żydowskiej, o Projekcie o Pogłowne.

Imć P. Rakowski widzę teraz Deputat pisze sobie Prawa może by to napisać ale że już podpisała Projekt o chwarcie do Izby żeby ich Biskupow będzie należało podpisać Prawa Znamienitego, tylko Fundacja niemasz Animozitatem, więc aby Pogłowne z Duchownych nikt nie będzie znieszone, jak nasze będzie skassowane.

Imć P. Marsz Podlaski nie mogę cierpieć co mu przymowił Imć P. Kossowski znowu gdos Zabrał: Litwowcy Polski nie nie mowią przeciw Jch M. M. Biskupow, bo Jch Znamienitsze dysputowanie, między Żydow nie mieszam, ale tylko mowię, aby cum tam Clero et Fratrum Amore Sabridium Charitativum nie denegowali, teraz z tego Czas Żebyśmy się domowili, o tym Miejscu bo kiedy indziej o gdzie indziej nie mowiono od stu lat jesteśmy przez przykład, nie ma mi nikt mieć za złe Jeszcze do niego przymawiam etc. etc.

Imć P. Sapiecha Hetman Polny Lit. aby Skarb Rzeczypty był powiększony żeby M. M. Biskupi ubogaceni Dobrami od Boga i pod[illegible] się do Bożej Sabridii Charitativ. etc. Gdzie Projekt o Pogłownym Żydowskim czytano. Którego Exekucya ma się zacząć 1. Januarij 1765. oprócz opisania jak wyżej jak się ma stać Sustrauya Żydow, że byli Consentialia, każdy Żyd, z Żydowek po dwa złote od głowy Pogłownego, a Sprawiaj Corki do lat dwunastu po złotemu, albo w szyscy gene

Palatin Podlas

ralitor od głosu po Złotych dwa, exceptis nondum ablatis: na tym tedy Punkcie naywięksa się zwykła kontrowersya, nayzaciętsze między Posłami: jedni chcieli aby po Złotych Cztery, głowa na głowę generaliter, drudzy aby po trzy generaliter, trzeci aby tylko po dwa generaliter. Xięża Duchowni na ten Swoy Punkt przyszedł do Senatu z nayważnieyszą prawwą do Xięstwami, nie wiązącemi z Posłami; a ieżeli potym Xięża się więcey domagaią o dwa Złote, iak o trzy albo cztery, tak prosili o Tymum ale nie przez głosy, tylko Xięża Biskupi Złe obchodzi do Senatorow. Potym Poseł rozpoczął Votta, y wykonuiąc Votum Plenipotentiarum: ktorzy czytano na dwa Złote generaliter. Ex Senatorii Ordine Vota 16. przeciwko 13. Ex Equestri Ordine na dwa Złote generaliter Vota 66. przeciwko 56. y tak wygrali Xięża a ci się wstydzili; a chcieli czterech, albo trzech Złotych generaliter głowa na głowę od kogo Xięża —.

Xięża Kanclerz Lith. kiedy przeszłemu roku Jch M. Pan Delegowanemu do układania Materyi na Swoy Punkt rzeczy iak dokazali; że y te Swoy Punkt maią swoią Resolucyą, będzie to Fassis memorandum, czekaią tego szczęścia y Xięstwo Litewskie, aby mogło poprawować swoy Jdessidorium, prawa Jego Złotego mego jako Swoy Swoy tytuł Swego Xięstwa, uprzeiane o przeczytanie Swoy Punkt. Ministrat Lith o zniesieniu Exoffitium Zwich, de Collendis Orenibus na Kamienicach, Collendis albus-ibus, de tey sumptuacyi, nad w Swoim przy stanie głowne stany. Poczem po czytaniu Swoy Punktu y czytano w Ważyć wyrażonych Materyach Exoffitium Znoszą z Przynależnych Miast Zaczęty Dwór, stanęli na konwencyi, kanclerstwo Zwyczay Dopuszczaią Testamentowe na Kamienicach Zwyczay wyderkaffy na tychże Kamienicach ab Ao 1676. Zwyczay tey sumptuacyi nam Zachowany, mieć chcą; aby przy Szabasach, Szpadach nieskorzystali, oprocz Magistratow Zakazuią etc. etc.

Jm P. Zyborg Pos Ord

Im P. Zyberg Pod Inflandeli potym przymuie się, aby Fundusze, bydź
kasty na kamiennicach były konserwowane, co do
sigma Pisania
pieczęci naszych się obligacye na Chwały Posłów się obligacye za
Dusze Zmarłych etc. Lice jak było po Siedmy dnia Prymas zdawał
Sesyą y zaraz wyszedł.

Die 6ta Junij we Srzedę. Na schyźlku Sessyi naszey
ponieważ ieszcze maiący dosyć do czynienia porządnego y iednomy
nego nam potrzebe zdania: Dnia Wczoray Jego stanęliśmy na Po
jdzie Wielkiego Xięstwa Lit. relatora do Miast, ktoś mogł służyć y ta
wszystkim jeżeli Wola WMPanow to go przeczytał Sekretarz Sessyi.
Im P. Drewnicki zaraz dodał prosimy żeby był Czytany, y Miastom konn
ym opisywany.
Xięże Prymas Jakem już częstokroć upraszał WMPanow, tak y teraz
upraszam, abyśmy porządek między sobą zachowali, Nieletore Inte
ressa do Sessyi Extraordinaryum dostawiamy, o ktore kiedy Mci
przystoi prosić będziemy á Walnieysze teraz nam skarbowe o
wey potrzebie; Deputata Woiewodztw niech będą zebrane do Projektow
ktore jako przeczytaią wolno się przymuie tylko nie powiadaiąc
wgdzy jednomyślnie: Po Projekcie Skarbu koronnego będziemy
zaraz mieli Projekt o Miastach Lit. ktorey Projekt zaraz prosił
przeszłey Sessyi o Skarbie Lit. jakoż zaraz wyszedł Sekretarz
nadszedł, czytał pomienioney Projekt, y przeczytał. Mało co dodaiąc
jakom dawniey Jego Panskie Rozwagi: przed ktorego podpisaniem
dodał Prymas Duchowny mowił. Jako Prymas nie tylko koronny ale y
W. Xięstwa mam honor y obligacyą tym gratulować Im P. Biskupa Ki
lenskiego, jako pierwszego wey Rzeczypospolitey jeżeli w tym Projekcie
niemasz co wyrażonego, aby miało być ijusticium Ecclesiae
praejudicium Immunitati Ecclesiasticae.

Biskup Kijowski

Biskup Wileński odpowiedział. Niedmiennie ten Projekt złożony y podany ale od dalszego wanych, który jako Prowincyą na pewne zdania za Sprawiedliwy, bo Zgoda Zajęcy się z Prawami tak y za od niego nie dbiegam: Jeżeli żeś coby winien był miał na pierwszym Jmmunitati Ecclesiastica do Samego W. Xięcia Mci należy odnaś.

Domagano się tandem aby ten Projekt był podpisany, ale za tem aby y Miastom służył Lennym, Zaczęto się urzadzać. Jedni chcieli aby był podpisany, drudzy, aby jeszcze Obyrany. Jmć Biskup Chełmiński mając y tego do prasżał się o głos, ale mu wyperswadowano tylko aby jeszcze nie był ten Projekt przeczytany, a się stało: po przeczytaniu Jmć Biskup Chełmiński Zaczął Mowę. Chwała Bogu zeszły się do Zbiorki złe Sprawy Pogorszyło Stanu Senatorskim, teraz można przyprowadzić do Skutku Zamysły Nasze. Jchcem w Zamiast; aż widzę y tego 2 #jeden nie przyszło, mowię to in Realitate, czytano kilka razy Projekt o Miastach Litewskich; zgadzam się aby był podpisany, ale żeby ten Projekt miał służyć y Miastom Lennym, tego pisze nie mogę, kiedy Ja y godzić nie mogę kiedy od skarżonych Sprawie jesteśmy Delegowani do złożenia Projektu dla Miast Lennych mamy go za pewną Copią a zatym naszego nie Bytności naszego nie służy imponere Nam co; co Miastom Lennym nie służy, są to jakieś elucubrationes swoje Dyspozycje albo Zapomnienie, albo Nasze prawy względy, wszak nad tym Projektem nie sam tylko Zasiadałem mam świadka y Cooperatora do Rzeczy o Mi-

prawie Interesse

rowie Interessa duchowne bardzo nas zatrudnią, na wiecznie pamiętać potrzeba, y mieć w tych do jakiego kwapienia dążemy &c.

Kazałeś nam w liście Waszmości pamiętnym WMPanowie Posłowie delegowani do odbienia Projektu Traktatu Sejmowego do uczynienia dosiadomienia Ich, a jakie to będzie mogli abyśmy przystali na tudzy Projekt, który nieinien czyni est Sanctis; bo my swoy mamy w Rękach Nasych y pasujemy jako in aequalitate Zostający, abyśmy nie przychodzili na tę wezwanie y kanikę y aby nasz Projekt był czytany Notandum na tey zaczęła wrzawa gadania, chodzenia po Izbie

Posłowie Wielkopolscy prosiny o przedpisanie jak przeczytanego Projektu á nich w nim będzie dodane aby Ich mości nie było w swoim y w Niedzicke.

Tandem Izbę przemi przeszli że tenże czytać Projekt na piśmy przez delegowanych od prezydenta Jm X. Biskupa Chełmińskiego, do tey Izbie wprzyszłych do go słuchania, y w pod tego Projektu zaczęli gadać y wrzeszczeć, że na tey nieiakowe w nim punkta, które tey rzeczy pasuiny do Ekonomy: więc zabistrzec niemogą przez Schizmatyce Cerymonią zagadzanymi y takowemi przestrzegą go czytać y nie dokończyć. Posłowie tylko aby pierwey podpisać, y ich Biskupa Chełmińskiego y delegowanemi na tey Izbie Posłów, z dalszą wrzawą mowę. Po którey długiey komedyi zaczęła mowę: Wiadomy wszystkim stany chrześcijańskie że jest takowe zbawienne dla Rzy

czpsty adrysi

czyzny odbiegli Projektow y sprawiedliwość Ich. Teraz przystępuie ad disquisitionem Sprawiedliwości, ktorey że się, wzięte rzecz ie, mowić musze o rzeczy pierwszey y essentialney, ktora przed tym była w obu tych, a teraz Nam iest adiudicata, więc ia jako Kanclerz w Stanom służę Deowany w pradzie mię: liśmy że Prowincyą tę kanclerze że względu sprawy Assessorskiey mieć mieli Assessorow sine Voto Nuncow, ktorzy nie mieli Voti definitivi tylko Consultivi, a przy nich tylko kanclerzach była definitiva Sententia, ktory Prawo tym ia wstępuie ex Zelo et amore boni Communis, wdzięczność ia Pluralitten Assessorow, bego tu teraz bezkarnie nie mogę nie mowiony, y obligowac Patronum Regnantem aby to nasze adzienie za sprawiedliwe przyiąć raczył: słuszny Bym był mowę prosił aby Jego Projekt wtey Materyi był czytany na ostatniem expedycyi przeszłego.

Tandem Projekt czytano. Lubo ten Trybunał Assessorski Ich Mci Instytucyą Anno 1683. stanowiony, zaszłych na się ciężkich Processatych wadami jednak ludzi przypadki Czasu, zdaią nam sprawę dawnieyszych przeszłych przez Deputowanych ad Pacta Conventa zalecamy, aby do Ordynacyi Sądów Assessorskich to było przydane, aby Decreta Assessorskie tey były wagi iako Relacyie Ich Mci iako Trybunału nie były appellatione, aby Pluralitte votorum stanowiły, Assessorow liczba aby z 20. mniey, albo więcey była postanowiona aby zasiadali Kanclerze, albo Podkanclerzy, Senatorow dwóch, Deputowanych Ex Equestri Ordine, ad tres na znak Boni, przyięli, z Urzędu

Janikow Sekretarz

dnibus Scriptorz, Referendarz, Sadsharbi Nadw. Instygator Ni Instygator Pisarz Litewski Pisarz Decretow, ktory nie ma mieć do tum definitivum tylko informativum. Ani Ci definitivum zkan derem, ni absentia Podkanclerzego, ni absentia tego znowu a znowu pozwem etc. Referendarze zaś pro Causis Coronarij gdy mie li czterech Assessorow.

Tandem bardzo się mocno do maniuano, y prosiono, aby ten Przykład był podpisany, ale iszcze Pan Bakowski prosił o gdz, ktory mu iest dany. Nie zmiernie wychwalał dzieie kanclerza Zmiepo gitych przymiotow, ale nayBardziey tego kowizma, że ten Vadzy ex Amore boni publici ustępił, ktore poprzednicy kan derze mieli, y ktora, wzniesienie ii Starakitatem Assessorow, wspomniał także niebosczyka kanclerza koronnego, wielkie mowie, y wielkiemu Panu Imieniu Jego, y prace nie bespiecz wanych, wyraził ma sensibilitate, jako Trybunał koronny w Lu blinie 1739. ważył się jego Decret kassować Swoim Decretem, ktory jako stał się expostulatorium Mandatu, tak go pro nullo et diminuendo ex Actis mieć chcemy, y nakazujemy. Et in his for malitatibus podał Przykład, ktory Zeraz akceptowały Stany y prosiły aby tak o Assessorij, jako de diminuendo Decreto były oba dwa Przykłady podpisane. Co się stało in instanti.

Imć P. Sapiehowski Swoją, wytworną, nayprzewazną nad Sprawiedliwość omnes Actus dzieie kanclerza, ale nayBardziey teraźnieysze dzieła, y Cnoty Jego przykładny, y do naśladowania trudney w dzie:

dzie Lobie Władzy

cie sobie Władzy in definitiva Sentencia, że w nim Imieniem Stanow wszystkich czynił odmowienie. Tamten zaś Pod o Biskupa Wileńskim mowił, jako na Sochnacki Exp. z Recommendacyą Exp. do Archybiskupstwa Wileńskiego nie swoje ale Całego Xięstwa Litewskiego otrzymam afra: które w Xięstwie Litewskim wielkie godność maiąc, zastąpi Oyca, przestrzedze Xięcia Jaśnie Oświeconego, prosi Exp. mandatorych Stanow, aby jako Wielkie polskie z Małej polskiej maiąc swoich Archybiskupów, z naszą Prowincyą była się zaleczona Prerogatywą etc. różne na to przypowiadał plenitates & motiva, ale po słowie Boney mowiec: strzeżona Laska Jaśnie oświeconego tak że nieiestna była nie Xiążęcia Litewskie starożytne Exercycia, Rycerskie kwiata: to samo z herbami Xięstwa, na którym wiele czasu zeszło. Biskup Poznański Exmiejsca się zaszedł, Gdańsk trzeci się odezwie, ale nic nie mowił, jakoż się Tamten Biskup o to się nie przymowił: Jak ten Kasus ustał. Exc. Rzewuski Starosta Bielski dwakroć pochwalił Xięcia Kanclerza z przyłożeniem mu za ustąpienie Władzy swoiey in secunda definitiva Sentencia w zgodach Respective. Tamten Exc. Tyszkiewicz. in Forma miał mowę względem Archybiskupstwa Wileńskiego dowodzącą że to iest rzecz sprawiedliwa z potrzebna z przyzwoita. od Roku 1569. jako się stała Zupełna unia Wielkiego Xięstwa Litewskiego z Koronną, tak Exc. z nastąpiła wszelakiego w Xięstwie Dygnitarstw, Urzędów, z wszelkich Prerogatyw: nawet Altaris: nakaz Laski nadoymuiąc z nie innych krwi ma Wielkie Xięstwo Litewskie, a nie tu przymowienie: wszystkiego że nic nie ma być sprawiedliwszego, jako aby miasto z Archybiskupa swego etc. etc.
Posłowie Boney mowią, Exmowa się wszelka & niezmierny Kasus

Autory

który także długo trwał, a jak się uspokoił.

M. P. Dziedzicki gdy zabrał, a którym ty chwale dzieła Kanclerza z pochwalowaniem jak y drudzy: ale znowu sam gdy wziął Francyą: do Biskupa Wileńskiego, jako się wszyscy budujemy z przykładu życia Kanclerza Litewskiego y z prudkiey pokory Pięy, że Amore Patriae do boni Com: munis ustąpił swoiey Powagi y Władzy: tak y Im. P. Biskup Wileński z przeprosieniem którego mowię y który tak nieskończonemi Zasługami Cnotami może wziąć motivum, aby swoiey ustąpił pretencyi, a przynaymniey abym Jednemu nie wrodził praejudicium. Są tu inne Materye, które nas pomnąć, abyśmy w tey krotkiey Czasu: Zeszłości, a naypryzpiesznieyszey Sprawiedliwości w Trybunale zaszłym uprzątnęli, aby Projekt jako interessuiący bonum publicum był czytany o Trybunale Koronnym Tandem Im. P. Jezierski zabrał głos: wtenczas prosiło mi się jak wczoray niedostatnie mowić, przeto muszę krótko Dworowanym Stanom mowę przebiedz. Mili Panowie a Przyiaciele Nasze Sejmowanie wcale się nie uwłaczamy, bo cokolwiek albo w rzeczpospolitey, albo w nieszczęściu na pewno na Jeden wyjść może na boni mores, co nie liczę nie Jeden, budujemy jakby kogo Wieży, wodamy o Materyi aby a nic nie wynikło budowaniu. Za jeszcze do tego czasu nie nie przyszło, niczem się nie znamy Bóg, tylko nie słyszę, że które się podobało Projekta. Które służą motnicy czyn te podpisuię, do Mili Panowie Nowate Dobra, zgnate Ofiarowania,

Jeden z dla Dos

będzie to dla Nas jakiś mysterium, kiedy taka pogarda Wotnych
ydowow. W rzeczami niepotrzebnych Materyi w Zaczęty to bieda:
Boże: żeby się to nie skończyło Bydź jakiej konfuzyi. Tandem wielu dot:
tekszy Materyi. C Arcy Biskupstwie Wileńskim prowincjał rzeczy
się bowiem nie undała, a jak Ciele chodzi czystem wiele kosztow
nieuczynem się jako ambitiosa w Duchowieństwie wiele złego po
wiół Damus Episcopus Acumenicus Bydź pretendował będąc Ar:
tiochenskie, nastąpiła potym Schisma in Orjentali Ecclesia, kto
re do tego czasu trwa Lepiey Grzegorz niepamiętam który zwykł
kiedy za nieprzyiaciół swoich Sobie Tytuł servus servorum Dei.
dobry Boże żeby y u nas przy Prałatach ta jaśniała Cnota. Przy tey
czym nie powinien tu zginąć Kanclerza przykład Sobiery Jego. Tandem mi:
wił o Sigdowskich Unicie Biskupow, którzy dosyć znaczne importun
przez Posłow ne y Ustawy, jeszcze jakiemi się kwarty domagali od nich
Nomine Subsidij Charitativi; nie było a tego w przywilejach gwałtownych
Oyczyzny że y przytem Kościelnych nie chcieli dawać, y teraz nie będą czy:
mowni jeżeliby nakazowano na ten Subsidium pomoc, którey uchowaj Boże.
wnie Bog nam będzie łaskaw, kiedy będziemy dla Duchownych nasz pienią
żek na Żydow, którym maią przywileje Pozdrowne, podobno y u nich Jezyk
na rzeczy w Jezyckich dworskich Pyskiem, które bystry czytane a w Jezyku
tacki postawiał, tak dalece że się podczas Jego mowy czytowano Cała Jeka
owa jak się zmiał przestali mocno żelgować, nowięc jako widzę Jeh M. Pan
cia nasze Żeby w Ubogim w Jezyku bydź powinno ja sam et Senatores mi
zmiłkow sobie dobrze: etc. In Religion a Pyman Duchowieństwo K. kanclerzowi
że Prejudicat in Ordine Sprawiedliwości w Tych Respectach. A Interes
Arcy Biskupstwa Wileńskiego jako nay prywatny należy ad S. Stolen y do
Prezydenta Lwa, tak że od Nas Jego Nie może bydź nowowa:
ny y nazwa odwołać Sejm, wstrząsnąć Jurisdykcyą Żeby tylko wielkim po
dziękowaniem ogłosić, ale się na to y nie obyczaiem Jego wypełnić.

Die 7 Iuny 1764 we Czwartek Xiąże Marszałek Nuncyi zabierac czasu zacznijony te traktowac Materye ktore nieodwłocznej żądaią decyzyi; y dał głos zamowiony Jmć P. Wołkanowskiemu, ale Litwa zaraz poczęła krzyczeć ze pudgodziny straszny był chaos, ze Litwa się domagała mowy w interesie Biskupa swego, a koronni dopominali się osobliwie Kaliski danego głosu, nawet Kasztelan Poznanski ruszył się z miesca poszedł do Prymasa y deklarował się, ze wyidzie z Izby, uczyni manifest przeciwko tey absolutnosci y gwałtom, ale to mowiot wtym chaosie, y przed Prymasem tylko. Tandem Sam Xiąże Marszałek głos zabrał. Mościanowie niemamy na kogo innego narzekac tylko na nas Samych, my Sami daiemy Sobie z nas Samych zły przykład bardziey Litą pieśn, niżeli głosami, y czas zabieramy, y publiczne interesa tamuiemy, y nieskutecznie czyniemy; przeto głos zamowiony daię Jmć P. Kaliskiemu

Jmć P. Kaliski krotko mowię abym nie zabierał czasu, zachodzą okolicznosci podpadaiące pod ordy y doswiadczenie nasze między Sądami Kapturowemi, y Marszałkowskiemi; y takiey Ię mamy trzymac Jurysdykcyi; y zebysmy wiedzieli do ktorey Ię mamy udawac in rostris desiderys, więc proszę o tym przeczytac Projekt ktory oddaię do laski: ale ledwo co skończył

Jmć Biskup Urlenski zaraz zaraz mowi Wrem ze dla mnie hac ostra tempestas, ktorą ażebym uspokoił mowić muszę, Powinnością nasza do Kleru zawsze sławna Statecznością swoią podczas Woyny y pokoiu, przecię naywięcey krzywdy cierpi, kiedy postom Jey do tego Ich obligowała, y oto Ię nadmie wzrowaiącym dopraszali: domowo chciała mieć audyencyą, niebyła Jey dana, czytane niebyła wysłuchana, a już Kondemnowana, słuszne ma zale do tych obywatelow z ktoremi wrownosci Praw y wolnosci Życie, jednakowo zaprosza y zakłinam zmieysca mego zatrzymanie Xiążąt Panowie cokolwiek ku Sprawiedliwe zale, a zamowiwszy Sobie głos wolny, chcieć nadmienia przeszłym Swoie proponowac desideria. ale Litwa zapalona niepozwalała

Na nic chcąc dzisiay popierać swoy interes, nikomu nie pozwalała mowić y tak znowu trwał chałas długo.

Jm P. Hadnicki: Mam mowić o Proiekcie o Trybunałach bo mam racyą y obligacyą Sprawiedliwosć iest fundamentem krotestw, a zatym lubszym nie dobey ułatwienia nieddat dosyć będzie punkt 15 twoy Do Xięcia Xięże Prymasie nam ad deliberandum podany, y kiedy ta Propozycyia iest niby pierwszym celem obrad naszych proszę od niey nieodstępować.

Jmść Pan Stolnik Litewski: Vigore mocy Instrukcyi proszę aby Do rekt już wniesiony o Sądach Marszałkowskich podczas Kapturow był uspokojony.

Jm P. Malicki: Nie zabieram czasu długą mową ale Sztregulnie proszę zachowawszy się tak iak już nie raz y przy rzeklismy sobie y Jo Xięcia Prymas mocno obligował: niewnosimy nowych materyi poki proponowanych nieuspokoicmy, iest tak wiele rozpoczętych, albo są potrzebne, albo niepotrzebne, iezeli są potrzebne approbujmy ie, ieżeli niepotrzebne deklarujmy, musi się przecie do Zakończyć kiedy będzie dobrze rozpoczęte.

Litwa się odezwała ieżeli nam będzie na dzień jutrzeyszy nasz interes apekurowany to go dzisiay Supersedujemy. Proszono o czytanie Projektu y pozwolono o Sądach Marszałkowskich.

Projekt układaiąc kollizyą między Jurysdykcyą Marszałkowskich Sądow y Kapturowych podczas Interregnum, y bespieczeństwo zachowuiąc dla obywatelow, deklarujemy, że Causa Iuris et facti według Prawa należeć maią do Sądow kapturowych a vrotentia rum et crimenum recentium do Sądow Marszałkowskich, a uważaiąc przytomnego tu y razem Prawi praciiącego Jm P. Marszałka Wwskiego temu zlecamy tę władzą non praeiudicando in futurum Jurysdykcyi Marszałka Wk. y podpisany zarak był ten Projekt Zdrugim o Sądach apesorskich

Projekt o Trybunałach wkorotce Dla lepszey Wodrbs y Prowincyi wygody Trybunały tak ordynujemy. W wielkiey Polszcze będą się odprawiały w Poznaniu Piotrkowie y Toruniu pod czas Deputata mi

we, w małey Polszcze w Lublinie y w Lwowie. Woiewodztwa Ziemie y Powiaty wszystkie będą obierały na Seymikach tak Marszałka iako y Deputatow plurabitate votorum, Deputaci będą powinni posessionati: Liberum veto tylko ma służyć contra infames, notatos, et Processibus oneratos Deputaci zaraz po obraniu swoim przysięgę wypełnią przed nayperwszym na ten czas znayduiącym się kłodzkim zasie wotowac nieznaią to za wekstu udzią y przestrzegą urzędnicy zamowiwszy się między sobą. Przysięgac będą według dawney aryngi iako niekogo nieobligowałemdei Przysięga inserowana będzie powinna w Laudum, y ad Acta perobiatam ma bydz podana. Porządek Urzędnikow ma bydz zachowany w wotowaniu Seymik Deputacki będzie może przeciągniony dla iakich zachodzących tru dnosci do trzech dni, anizey dalej. Potym ma nastąpić gospodarski, a gdyby się stał iaki gwałt podczas Seymiku przez porywanie się do Szabel albo rębanie, tedy takowi violatores Securitatis maią bydz porwani do bamecznego urzędu albo starszego eo instanti plurabitate votorum sądzeni, et sine moderamine panarum zaraz maią bydz karani. Elekcya Marszałka ma bydz przez gałki albo kartki. Deputaci nieznaią się abstenowac sine consensu totius stuba. A ponieważ Duchownych niebywa komplet, przeto choćby niebyło Duchownych Swieckich mogą sądzić wszystkie sprawy. Duchowni w Trybunałach przysięgac będą. w Wielkiey Polszcze Prezydent z kapituły Gnieznieńskiey, a w małey Polszcze Prezydent z Lwowskiey kapituły. Komissyą Radomską znosimy, przeto causae militares et razne fisci mieysca nieznaią. W tych Trybunałach prioro będą Pisarze trzymali każdy z Własnego Woiewodztwa gdyby tego była sprawa na ustąpi z Izby Sądowey. Akta Trybunalskie tam się konserwowac powinny gdzie się agituią Trybunały. Pensya Deputatom y Pisarom będzie ze Skarbu Koronnego naznaczona. Wpisy dawne cassantur a nowe będą powinny uczynione. Dokumenta będą powinny kommunikowane per copias cum Iuramento. Mieszanow będzie powinno po 30 non amplius a dependentow mieć mogą po dziesięć. Komissarze będą naznaczeni do uczynienia tego wszystkiego

Projekt do rożnych Zakonow Wiele wstępuie do Zakonow, ktorzy albo przed wstąpieniem albo przed uczynieniem Professyi Votes Suas disponunt

przeto presenti lege stanowiemy, aby zadna ktora Jure Nature na nich przypada kontentowali się tylko dziesiątą częścią, a religium quantum aby wdowom zostało

Projekt dla Woiewodztwa Mazowieckiego aby iako wkażdey Ziemi osobno obierali sobie Posłow tak aby obierały sobie y Deputatow pluralitate votorum każda Ziemia osobno naznaczamy.

Potym Regestr Woiewodztw czytano ktore wktorym Trybunale ma się stać dnia y ktorego miesiąca. Tu nadopolanie dopraszali się o trzeci Trybunał w Krakowie

P. Dobiecki przymowiał się o uderzenie Sprawiedliwosci w Ziemstwach y Grodach przeto podał Projekt aby Woiewodztwo Sandomierskie miało trzy Ziemstwa Sandomierskie Radomskie y Nowomiejskie applikuiąc do nich po trzy Powiaty. Ziemia zas Łęczycka aby się sama Sądziła. Elekcya Sędziow Ziemskich aby była za wydaniem uniwersału Woiewodzi Sandomierskiego; y alternaty do Sądow aby były po Powiatach

Jm P. Rożycki przymowiał się o sprawiedliwosc Swego Generału Ruskiego y Projekt czytał, aby podobnie Ziemstwa mieć mogli.

P. Kobierzycki domagał się aby nie dzielić Trybunałow, ale im dopowiedział P. Drzewicki niechcemy mieć perpetuos Deputatores

Jm P. Kopowski dodał Rzadz nie długo delegowani do Trybunałow rektury.

Xiąże Prymas Ponieważ niektore perplexitates zachodzą w Projektach Woiewodztw względem Sprawiedliwosci Więc jeżeli się Woiewodztwa uniwiecie Projektow Sobie komunikuiecie, mieysce y czas naznaczaią a Ja upraszam Jm Xiędza Biskupa Płockiego y Chełmińskiego, ażeby zaczytey Lepszy Woiewodztw poważyli, y Dopomoc do ułatwienia y udoskonalenia doskonałego.

Jm P. Łuckynski upraszał aby Ziemia Mielnicka miała Swego Deputata y podał na to Projekt

Jm P. Woiewoda Inowrocławski Wiele mowiał o stanie Rzeczpty, o krokach Mieszkach ktorzy aby niebyli dożywotni bardzo ostrzegał, a naybardziey y nayważniey o władzy Hetmanskiey ktora iest mocnieysza niż Krolewska

mamy sobie diego powenstrowac ze się zraydują znami Jchmć Hetmani Litewscy; na oddalonych tylko ktorzy pozwolonej władzy od oyczyzny zarywaią przeciwko oyczyznie mam Projekt gotowy ktory proszę przeczytac. Zusią znowu zaszła wtrawa ieden prosił o czytanie tego Projektu drudzy niepozwalali: ale potym Hetman Litt głos zabrał Zawsze się Rzeczpta wystrzegała nowitates y Hetmanow w uszanowaniu miała, niewiem zkąd ta tempestas powstała bo ieżeli się występni Hetmani iestesmy pod sądem, osoby mogą bydź karane nie ustawy, a przeto aby iakie niewynikły nieszczęśliwe konsekwencye, nie tylko czytac Projektu, o władzy Hetmanskiey niepozwolemy, ale go y słuchac niechcemy.

P. Praszkowski Prosiot o czytanie Projektu zgadzaiąc się z Jmć Panem Wodą Inowrocławskim y przywodząc na pamięć Golembską konfederacyą

P. Chrzptowicz Niemozemy tu tey materyi decydowac ktora należy ad tres ordines ponieważ król rozdaie Buławy.

Jwć P. Kasztelan Inowrocławski: Mamy dwa przykłady z dwoch ministrow Jo Xcia Kardstro Litt y Podskarbiego Koron ktory chętnie dla miłości oyczyzny poddali się na odmianę circa sua ministeria skonfederowanym stanom y na Projekta ktore są podpisane pozwolili: lubo eque złaski Jkmci maią te ministeria iako y Hetmani, przeto mamy nadzieię, że y ci sami ktorzy tu razem z nami zekwolili na pomienione Projekta amore boni publici przychylą się do zdania stanow skonfederowanych: cum gubernandam dla siebie clausulą: aby Hetmanska władza in posterum była obwarowana &c

Jwć P. Kasztelan Przemyski Morski: Przyszedł ten czas wktory może my sobie poradzic, zabezpieczyc złemu, leym albowiem teraźniey szy iest leym Exorbitantiarum Sanandarum, teraz możemy albo przymnożyc albo umnieyszyc władzy Hetmanskiey, uważamy tyle Projektow obmyślali y o Hetmanach możemy deliberować, ieżeli mogła Rzeczpta odebrac komendę Hetmanowi, inaczey się dysponować, toć może y odmienic aperpetuam dictaturam

zrobić od czasu do czasu temporalem de
P. Bozręcki: Toż samo dzięga mowę dobrze napisaną y na pamięci maią
zwawo potwierdzoną y prosiot o przerzytanie Proiektu wktorym
niewiemy co się zamyka.
Jm. Pan Wawrzecki: zas bronot Hetmanow iako tu tego decydować
niemożemy, iako to iest przeciwko Prawom, ktore gdybysmy zrzu
cili obawiać się potrzeba nowey formy rządow y nieszczęśliwego
upadku wolności
Jm. P. Jaklinski Kasztelan Oswięcimski: Seym teraz nieyszy iest
zgromadzony na exorbitancye iakoż zaraz wpoczątkach powta
rzamy przeciwko Manifestom, zaczęliśmy de Religione et Regno
odebraliśmy władzą Hetmańską. Ten Proiekt Jm. P. Wodzi Kro
wrocławskiego iestże nie czytany, iestże nie słuchany, a już po
twierdzony, wszak tak nazwanego, aby a delegatis ułożone Proie
kta były Izbie kommunikowane, my sami sobie iesteśmy niepo
trzebnemi, ieżeliśmy mogli przemiesz władzą Hetmańską zrzedne
go na drugiego, a iakże niemożemy myślec y mowic oney władzy
ktora stara nieyszą nad krolewską: rozumiem że to nie niebędzie
zubliżeniem Jchmciow Pp. Hetmanow Lit, rownie znami żeluią
o całość Oyczyzny zebędzie wprzod przeczytany Proiekt niż wzgar
dzony.
Jm. P. Gurowski: Podobnie żelował przeciwko Hetmańskiey władzy
ktora iak przestanie bydź dozywotnia uwolni nas zney bolaźni
wktorey zawsze zostaiemy
Jm. P. Bukowski: prosiemy y chcemy tego aby Proiekt podany przez
Jm. P. Wodzi Krowrocławskiego był przeczytany, a ieżeli do tego czasu
nie masz zgody to prosiemy o Zurnum
Jm. P. Zedrot: Hetmańska władza Prawami ubezpieczona ieżeli
ktory co zgreszy Hetman może bydź karany na osobie a nie na
Urzędzie przeto niepozwalam ani na czytanie Proiektu ani na Zurnum
Jm. P. Stolnik Lit: Przydałem tu kilka razy powtorzone głosy, aże
by występne osoby karać Hetmanow nie ich urzędy, ale coż mowić
nato

na to, kiedy teraz osoby niepotrafiłyby występkow popełniać gdyby im ta władza nie dała okazyi do grzechu, Mamy doświadczenia takiey ta władza Hetmanska rozciąga, czego niedokazywała nad prawo sobie pozwolone, przeto ochydziliśmy się już raz martwie mocnego przez odebranie komendy czego są świadkami tu przytomni Ich M.M. Hetmani Litewscy, którzy nas uszczęśliwiają społecznością swoią, Wzi powienna będzie dalsza ich reflexya że nas potrzeba przymusza abyśmy się tak zbytniey władzy oparli, która się na wolności nasze targnęła. Niepodpadają tey krytyce Hetmani Litewscy, którzy nam społnie rad dopomagaią przeto przeszkadzać niemogą, abyśmy się wkoronie ubezpieczyli: Wiem ia takiey władzy będzie powinien Hetman podczas woyny, ale wiem y to że moc Hetmanska nie iest dobrze zrozumiana. Doznało WKlitt tey absolutney władzy y dożywotney przeszłych czasow ktorey niewspominam, bo wiadomo wszystkim, lecz się to nie ściąga do żyiących, którzy tu znami przytomni są, omni exceptione majores, zadrym Zachowaymy Ich tak iak są; ale niemogąc przeyrzeć co nam przyszłe wieki przyniosą Salvis moderatis Potestatibus etiam w Litwie niech nie będą dożywotni, a w koronie ta ustawa nasza niech się zaraz za typa y Prowincya Litewska, niech nam pozwoli do umnieyszenia tey mocy w koronie y do przeczytania projektu niechay nie przeszkadza. Odezwało się potym kilka Posłow razem prosząc o Turgum

Jm.P. Hetman WKlitt odpowiedział Pluralitas niemoże konkludować materyam Status która iest o Hetmanach

Jm.P. Kasztelan Poremyski: Znowu się żalić na Hetmana, iako y teraz kompubowe Woysko plądrować mu dobra, prosiłbym przez miłość Oyczyzny o czytanie Projektu y o Turnum na niego

Jm.P. Wawrzecki: My będziemy prosili przez miłość Oyczyzny o czytanie Prawa de

Tandem Xiąże Prymas Teraźnieysza Materya ponieważ ma swe trudności: Wzięcie Leym następuiący może ią uspokoić y ratyfikować wad Leszna.

Die 2da Iuny wSiątek Xiąże Marszałek, Jaką niesforność wpoczątku
Seymowania naszego uczuiała Oyczyzna, takiey doznała y wtych
dniach przeszłych, day Boże abyśmy głos wolny, głos Braterski wzbu
dzili Nas, nietylko do wzaiemney miłości, ale y te inspirowali sen
tymenta, ktoreby służyć mogły do ucalenia dobra pospolitego
Xiąże Prymas Niechcę próżnemi drogiego czasu trawić słowami, mowię
drogiego, bo za niego Bogu odpowiedzieć potrzeba, ale tylko proszę
aby Projekt Imć P. Wody Inowrocławskiego był czytany.
Biskup Wileński Wtorzy na mnię od moiey Prowincyi Xięstwa
Lit. obowiązek determinował mnie do oświadczenia moiego zda
nia, przeto niewinność postępku krytykowana bydź nieinogła, ktoż
winien ze krótki obrał nierządy pokarał się między nami, ktoż
Kardego obrażał obywatela, Zatamowany tu głos wolny wzbudził
takową wnas gorliwość, ktora przyszedszy do reflexyi Swoiego pry
watnego Prowincyi odstąpić na wolnieyszy czas względu. Nadnio
wkorzystnym niespodziewany y straszny Projekt, ktory tym był po
trzebnieyszy do uwagi im był oczekiwany, y ktorego w podanych po
pozycyach od Xcia Imci Prymasa nieznandowalismy, wniosł go Imć Pan
Woda Inowrocławski, ktory, kiedy rząd Państwa naszego w nowe
Swoiey na inszą przelewał formę, to nas niedziwiło y owszem ci
szy to że kiedyż tedyż przystępiemy do tadu, leż ten Projekt opisu
iący władzą Hetmańską czyli Woyskowe Ministeria tybe wnas
wzbudził animozyi że nieprzystępt do tego aby był czytany, atoli
że iest na partykularney Lustracyi przez delegowanych zpomiędzy
nas formowany, proszę aby nam bydź mógł do jutra kommunikowany.
Xiąże Prymas Sprawiedliwe zdanie Imć X. Biskupa Wileńskiego wzgl
dem Projektu nadnio wkorzystnym proponowanego approbuię, aby
nam był do przeczytania kommunikowany odpowiedziano unoka
bio zgoda aterąz proszę aby Projekt do Skarbu Lit. był czytany
z na to zgoda
Projekt Skarbu Lit. Chcąc pomnożyć skarb W. Lit. ku pożytkowi Rze
czypey postanawiamy że Podobnie iest wszytko iak do Skarbu Koron
To tylko notandum Że na tey Komissyi Skarbowey będzie zasiadał Pod

skarbi W.X.L. lub podskarbi nadworny dwoch ex Senatorio Ordine Siedmiu ex equestri. Pensyi teraz nayszemu Podskarbiemu Sto dwadzieścia Tysięcy, a następcy Ozmdziesiąt Tysięcy Podskarbiemu nadwornemu Sto Tysięcy innym apesorom po Osm Tysięcy. Wszyscy przysięgać będą, zpiąciu osob komplet, Skarbnego Regenta obiorą, Instruktarz nowy zrobią rachować się będą na Seymie, religia tak w koronney Komisyi y ten Proiekt podpisany.

Tandem Proiekt o Kwarcie lub Tu nieco dysputowali o podymnym ale ustatawszy trudnosci był podpisany.

Proiekt Cła generalnego w Litwie podpisany na wzor koronnego

Proiekt o zamianę gruntow Starostwa Homelskiego Xcia Kanclerza Litewskiego podpisany.

Proiekt Powiatu Mozyrskiego granicząccego z Woiewodztwem Kijowskim był czytany, wiele zabrał czasu bo się z obudwu stron przymawiano, rayami y konstytucyami certowano, Jm X. Biskup Smoleński miał w tey Materyi długą mowę ale nic nie skonkludowano w niey.

Xiąże Prymas na reszcie Zachodzi kontrowersya między Jm X Metropolitą Ruskim y Woiewodztwem Ruskim Podolskim, więc do przeyrzenia tego interesu y ułożenia Projektu onim uprasza Jmć Biskupa Płockiego Wody Bełzkiego ateraz Solwuie Sessya

Notandum Dnia Dziewiątego zrechawszy się na Zamek zawczasu dopiero zaczęli Sessyą o czwartey godzinie która trwała w pułdrugiey, bo bardzo długie były Projekta. Był na tey Sessyi Jm P. Podskarbi Koron y Jm P. Woiewoda Kaliski. Na jutrzeyszy dzień Spodziewamy się Projektow, o Arcybiskupstwie Wileńskim, o Hetmańskiey władzy, o Subsidium charitativum, od Biskupow, o Xięstwie Siewierskim, o którym tu nadmieniaią, słyszałem, że to nie iest kupione, ale tylko wyłupione, przeto będzie niemoże independens od Rzeczpty, ponieważ antiquitus było avulsum ze Śląskiem razem, przed kilką dniami oświadczył się Xiąże Prymas że w piątek y sobotę będą podpisowane Konstytucye, że mieli zakończyć Sessyą przed Świątkami, ateraz maiąc tak wiele interessow podobno aż przewieką y po świątkach, a perconsequens odbiorą, y Seymiki

przedteymowe y Seym Electionis nadatey, bo maią novum emergens o czym na inszym piśmie iest nanotowane względem Xięstwa Kurlandzkiego.

To także notandum Że wiele maią odmieniać poprawiać dodawać w Proiekcie Trybunału Koronnego dla tego nie iest iszcze podpisany.

Die 9. Juny w Sobotę Xięzy Marszałek zostawiona na dzień drugi sessya od Skonfederowanych Stanow ad deliberandum materya rozumiem, za powszechną zgodą Swoy wezmie Skutek, przeto Smiem upraszać WMPanow, ieżeli iest wola aby był czytany Proiekt o Władzy Hetmańskiey. Podobali iedni oto prosić Bractwo o arcybiskupstwie Wileńskim, co kolwiek było wdanego chatasu pro et contra

Kasztelan Smoleński. Prowincya nasza Sprawiedliwe skargi y urażenia przyprosti przed zgromadzone Stany, które na Koronne Prorekta osobliwey maią względ Litewskie mijają; oto Prowincya nasza od kilku dni przekłada potrzebę czytania Proiektu względem Duchowieństwa, a potrzebę Sprawiedliwą dla porządnego, nieodwłocznego zachowania Processu, który bydź może przez appellacye do własnego arcybiskupa, także dla godności y zasług naszego Pasterza. Tytuł arcybiskupa Wileńskiego nie nową godność, bo iszcze od Alexandra Króla Potwierdzeniem nadany, wprasach tylko Xięży czynszownych zaniedbany, za sługi Biskupa teraźnieyszego Wileńskiego dawne są przez godnego Oyca nietylko W. X. Lit. ale y wiadey Kreyptey, a przez niegoż tego y prace Jego powiększone, powinny znaleść u Przeswietnych Stanow konsyderacyą, oto się dopraszam iednym głosem całey na tey Prowincyi, niechay Proiekt takiey iest wagi, czy małey czy wielkiey będzie przeczytany. Jeżeli iednego Woiewodztwa Ziemi y Powiatu desideria odbierają Swoy Skutek, niemogę pojąć racyi dla którey takowa zachodzi trudność do przeczytania Proiektu od całey Prowincyi Lit. udotowego &c

Kasztelan Przemyski. Chwalebna y potrzebna iednomyślność y zgoda około prerogatyw Swoich W. Xięstwa Lit. iest okazya y dla nas także powinniśmy mieć względy na Koronne interessa. Cokolwiek Przeswie

tym Konfederowanym Stanom podaiemy Projektow te takiey kto
re wypływaią z propozycyi do Xcia Prymasa ad deliberandum nam
czynione na początku Leymowania. Przeto materya z czterech punk
tow tu powinna mieć mieysce, y projekt przez delegowanych napi
sany prosze aby nieodwłocznie był czytany.

P. Chalicki za Biskupem Wileńskim z funkcyi mocy y obowiązku
prosze przeswietnych Stanow o iednostayne Zdanie.

P. Suchodrzewski Jako Krepta Prawami się opisała mieć iednego
Prymasa, tak niemoże tey Prymasa ubliżać powadze, ani prawem
nowym uwłaczać prawa dawnego 1696 o Prymasach, Biskupstwo
Wileńskie ma alternatę z Poznańskim, gdybysmy pozwolili na Ar
cybiskupstwo Wileńskie, tegoby samey wyciągało z Prymasem, nie
godzi się iednemu wymowac, a drugiemu dawac, niedawamy oka
zyi do zwyczayney emulacyi, która może pociągnąć za sobą zamie
szanie Oyczyzny. Niemowię ia nic przeciwko Jmci Xiędzu Biskupowi
Wileńskiemu, który iest godny z urodzenia y talentow, ale tylko
przestrzegam żeby wodmianie godności niebyło iakiey szkody Oyczy
znie, bo to odprawnie y w duchownym stanie może bydź ambicya
co iest grzechem. Przy niedostatku iest że Jm X. Biskup Wileński przed
wszystkiemi Swoiey Prowincyi Pany ma pierwsze krzesło, alternatę
z Poznańskim zastrzeżone nasze Prowincye daleko obszerniejsze
żadney niepotrzebuią odmiany, zachym prosze, y Prowincya Litewska
niechay się do nas stosuie.

Jm P. Dzierzkojowski Dziękowałby Xcia Kanclerzowi Lit że in
audita praxi odstąpiod definitivam Lententiam: w sądach aspe
rosciach, taki godzien wiekopomney Stawy, który non Sinum quem
sed Patrie bonum, coby każdego powinno pobudzić do nasla
dowania y praktykowania Jm P. Hetman W. Lit osłodziod pra
wda rządy Swoie Sprawiedliwością, przezroznością pilnością wy
Miłością Oyczyzny, po niedawno zeszłym Hetmanie, ale zdra
Lem odmiana mogłaby nam absolutną wprowadzić Hetmańską

władzą, która dobru publicznemu naywięcey szkodzić może, przeto
kiedy na krolow prawa piszemy, możemy
wzięcy toć możemy y mnieyy, mogliśmy odebrać takosmy y odebrali
władzą, toć możemy ley y ukrowć, przeto prosżę opatrzytanie Projektu
P. Potocki Za Alexandra krola Biskupstwo Wileńskie już było Ar
cybiskupstwem, tylko nieworem cujus incuria poprzestało tey pre
rogatywy, ma Polska dwoch Arcybiskupow, czego niedysputujemy
niechże Prowincya nasza aby jednym się zaszczyca in virtute an
tiqui Juris
Jm P. Stolnik Lit. Przeswietne Xięstwo Lit. zyda mieć y widzieć
swego Arcybiskupa, niedziwuię się temu, bo cnoty tego Prałata,
godnym go czynią nayważnieyszych dostoieństw, y radbym mu obie
ma dopomoc rękami, ale że widzę iako nadwa Projekta od kilku
dni zachodzą opponycye, y przy wolnych głosach nie decydować nie
można, bo Litewska Prowincya niedopuszcza Projektu o Hetman
skiey władzy, koronne stany econverso tamuią Projekt o Arcybi:
skupstwie Wileńskim, przeto prosżę o turnum który Projekt ma
bydź dyetany. prosżono zgoda ale nieprzyszło zawsze do tego
Kasztelan Wiślicki w Prostocie serca mego wyznaię cokolwiek
się tuięga do dobra publicznego w okrzyknieniu Ministrow niech tak
będzie, kiedy y sami nato przystaią, ale się zastanawiam na opi
nieniu władzy Hetmanskiey która wypływa z takiego źrodła, oczy
zną uszczęśliwiaiącego, y wolnosć utrzymuiącego, wiadomo to
wszystkim że dotychczas władza Hetmanow, iest to altare contra
altare wystawić, która nigdy o żadne niebezpieczeństwo Ojczyzny
nie przyprawiła. Niech będzie Projekt o Hetmanskiey władzy ale
de novo ułożony na konfederacyi, sub presidentia Hetmanow do
pierwszego wtorku dyetaci porwołać
Xiąże Prymas Dnia wczorayszego tak była ułożona materya względem
Projektu o władzy Hetmanskiey, przez Jm P. Wodz Inowrocławskiego

włożonego na konferencyi aby na dniu drugiego tym kommunikowana była
Więc nie masz co disputować tylko sprzegulnie przerzytać ten Proiekt.
Jmć P. Hetman Wlkd Będąc powiększony dnia wczorayszego głosem Xcia
Prymasa aby nam był ten Proiekt kommunikowany zezwoliłem
na to, ale nam nie iest kommunikowany do tego czasu, y niebyliśmy od
nikogo rekwirowani z kollegą moim tak przedtym do konferencyi;
tak y teraz nikt nam go nedał do przerzytania zatym niemożemy
na to przystać, aby inszy nobis uformowany miał tu bydź czytany.
Jako tedy nie wiemy zkąd wypadł bo nie z proporycyi Wszey mi wia-
domo nie masz o władzy Hetmanskiey tylko o pomnożeniu Zołdu
Woyskowego prosze zatym iesztze o kommunikacyą
Xiąże Prymas expikował Zeten Proiekt iest sprawiedliwie uformowany
z czwartego Punktu propozycyi ad deliberandum podanych: musi bydź
przyięty y czytany, kiedy go delegowani do konferencyi wtey Materyi
od skonfederowanych Stanow doskonale udoświadczy do przerzytania
y decyzyi naszey podaią
Jmć P. Hetman Wlkd Wewnętrzne emulacye y niepotrzebne kollizye
ten Proiekt uformowały, niech krytykują osoby, a urzędow niech nie
tyskają bo tę Rzeczpta zawsze oto upomni
Jmć P. Woda Inowrocławski Będąc delegowany od Przeswietnych Stanow
vigore Proporycyi No 16 ad deliberandum podanej z Jmć Biskupem
Poznańskim Wdą Bełzkim, y innemi ex equestri ordine, takem się
z Jmć temi delegowanemi Stanu udoświadczył Proiekt o władzy Hetmanskiey
tak y inne wyszły Proiekta, o Ekonomij Generalney, aze Artykuł
wspomniała No 4. o Sądach bardzo Rzeczpltey potrzebnych musieli-
śmy się zapatrzyć y na władzą tychże Sądow woyskowych, Nadzorna
Rzeczpta wiele nieszczęśliwości zabsolutney władzy Hetmanskiey
która przeciwko prywatnym wiele dokazywała tak w Litwie iak
w Koronie, przeto iako wolno Rzeczpltey pochwalić co dobrego, nagan
co złego, odebrać co szkodliwego, może więc y odmienić co się nie
podoba. Nie godzi się zatym oddalać Proiektu tego który zmianem
Skonfederowanych Stanow iest udoświadczony, potrzeba koniecznie aby był
przerzytany. Zawołali ledwie nie wszyscy z Korony Dzioda, prosimy

o przedrytanie albo porzucenie o Turcum, y wtym zaraz mowic Xiąże Prymas ale Litwa zawrzeszała

Jm P. Stolnik Lit. Mci Panowie kiedy Xiąże zaczyna w tey materyi mowic to zaczyna Turcum ale Litwa chałasowała Jm P. Stolnik Lit. Mci Panowie Przedrytanie Projektu nie iest Jego decyzya.

Jm P. Horajm prosiot o Solwowanie Jeszcze przez te dni naradziemy się y obaczemy na co pozwolic.

Xiąże Prymas Upraszam Wm Panow kiedy iest wsporka odwa Projekta o Hetmanskiey władzy y Arcybiskupstwie Wileńskim, a strona stronie tamuie Swoie Projekta, niechay ieden po drugim będzie czytany, bytc wczytaniu zazyc cierpliwosci y głosami niepszeszkadzac.

Jm P. Hetman Lit. Słyszałem ze ten Projekt ma zrobic Hetmana, Prezesem patrzącym na Woysko y dyspozycye Jego, nie wiem iak sie to ma zgodzic z Hetmanską władzą. Tym czasem zmuszył się poruszeh dwa konferowali: Hetmana namawiali y Litwę deklaruiąc ze y ich Projekt będzie czytany, y tak ich utrudzili ze pozwolono ab utrinq na czytanie obydwoch Projektow

Projekt o Hetmanskiey władzy. Iak wiele nam należy na Woysku tak wiecey na rozporządzeniu Woyska, na Lekwidacyi, na Płacy, cokolwiek się regulowac może do Woyska wszytko się czyni pod prezydencyą Hetmana y naznaczonych do tego Komissarzow, ktorzytco komissarze przysięgę wypełnią przed Hetmanem, y tu Rota czytana będzie przysięgi: w ktorey ten punkt dołożony, przestrzegac będą aby się przysięgze Hetmanskiey zadosyc działo. Pisarza Woyskowego y Regenta obiorą, Hetmana zwyczayna pensya dochodzic będzie. Komissarze po 12 mieć będą. Largicye na Woysko do Komissyi Woyskowey należec będą nie do Hetmana samego. Sędziego Woyskowego tez sama naznaczy Komissya. Postaniki do Hetmanow od Komissyi razem z Hetmanem przysmowani będą. Pensya dla nich ze Skarbu Koronnego. Że zas niemożna stanowic liczby Woyska według dawnego regulamentu ma bydz pokompletowane. Aze pretia rerum zczasami crescunt obmyslona płaca Woysku iest Trzupła, Komisarze Woyskowi

podatku Regestra Consilio Economico, Skaby potrzeba augmentowac płacy
Woysko podczas woyny od samego Hetmana dependowac będzie
Projekt o Arcybiskupstwie Wileńskim. Powszechne zdanie Prowincyi
tney Prowincyi. WXLitewskiego, aby Biskupstwo Wileńskie na arcybi-
skupstwo przemienione było za sprawiedliwe uznaiemy, ile zemie
może będzie cum praejudicio Primatialis Dignitatis et cum instantia
ad Sanctam Sedem.
Do Projektu o sprawiedliwose w Trybunałach niektore punkta
przydano ktore P. Gawronski czytał. Mieysca dla Trybunałow
w Piotrkowie y w Poznaniu gdzie są wyznaczone Woiewodztwa iedne
do Poznania drugie do Piotrkowa. Woiewoda Pomorski domagał się
aby trzecie mieysce było naznaczone w Bydgoszczy bo się Toruń
niektre podjąć. w Małey Polszcze czas Lublin y Lwow. a Krakowia
nie y teraz się domawiali aby był naznaczony y Krakow, y takze
Woiewodztwa podzielone. Iako Posłowie tak Ziemscy, Woiewo-
dzcy, Podkomorzowie y Deputaci Stawać powinni pluralitate votorum
ktory postępuie dziedziczne lub zastawne przed rokiem miei maią
Na to Deputaci przysięgać niemaią takom się niestarał ale na to
iako woła nie kupowałem anim się nie starał o nie, y iako pod
czas Trybunału dependowac od nikogo niebędą. Duchowni przy
się gać będą wkapitule et cum testimonio Electionis Luce przysłać
ktoby woła zakupował na takiego personalitates personales et Cri-
minales et activa voce carebit, ogdyby kto walił się tumultu
pod czas Leymiku robić powinien będzie pozwany ad cognoscen
standam do Sądu nayblizszego, pudroka wiecz siedzieć y Przysię
gę czynić dać, Senatorowie y Urzędnicy zsiadać się maią
wszyscy na takowe Leymiki. Sententye Deputaci dawać maią
per tacita Suffragia na kartkach, absentować się niemoże
nisi lenia infirmitate, bez pozwolenia totius Izbe ktoremu
powinien będzie dan naznaczony absentie pro determinato tem
pore. Komplet z Liescu naznaczony a Siodmy Prezydent albo
Vice President. Poznanskiey y Piotrkiey kapitule podwoch Depu

Salow obierac nazwaszamy. Warszawska kapituła mieć powinna
Kanonikow Szlachtę, zktorych obierać powinna dwoch na Trybu
nał koronny. Konnexye wszelkie abrogantur. Trybunały do ni
kogo delegowac niemaią Postow, tylko Szczegulnie do Krola y
Xcia Prymasa.
Jw P. Woda Podlaski Proponowat aby Biskupi nigdy y nigdzie za
dnych niezagarali Leymikow y na nich niebywali: zyczę aby
ten pobożny Stan łasniał purpurą, nie krwią, zasem Szla
checką farbowat się, niech niedobiera Stanowi tey prerogatywy,
a ieżeli ma iakie Prawo to niech będzie y Stary do Benedykcyi
nie do prezydowania niech pilnuie wiany aby krzywdy niemiał
piata, niech będzie mediatorem między zwasnionemi. JW Biskup
pi czy niedosyć to iest tego ze pierwsze mieysca między nami
posiadaie, pierwsze woty daiemy, wszędzie na tym mieyscu ubi
Leges cudentur, oprocz tego znayduie się ieden Biskup, ktorego
Decerya w trzech Woiewodztwach iest iakże razem w każdym na Ley
mikv prezydować może, a gdzie indziey dwoch Biskupow widzimy
Woiewodztwie, a lubo to ten Stan iest Swięty przecię może się przy
mysłać iakowa ambicya, iako w ludziach, ktora zawsze nie
inaczey się kończy tylko iakim nieszczęściem, niechay ten pobo
zny y Swięty Stan w pokorze zyie, a my go y od bytności na Ley
mikach y od go Krzywien uwalniamy.
Xiąże Biskup Poznanski Czartoryski Reflexuie sobie odpowiedz
moią Jw P. Woiewodzie Podlaskiemu ex Lege et documentis nasze
rzeczy Sessyi wszak nemo Sapientior Lege confirmata przes.
Xiąże Prymas Niemoże bydź czas pomyślniejszy do radzenia
o dobru pospolitym iako wnastępuiących dniach przy uroczystości
Ducha Swiętego ktory niechay zapali Serca Wm Panow do iedno
ści Lentymentow, ktorey to uroczystości winszuię Wm Panow
a na przyszłą środę Sobotnią Sessyą.

Die 13 Junij

Die 13 Iuny we środę Xiąże Marszałek naycelnieyszy Stan Affektey
w którym złożona iest rada, tak się do usiłowania Oyczyzny przy
kładać może, ze ią wiednosci zastawuie, pomnoży y ubespieczyć zawsze
potrafi; czego się nieomylnie spodziewam wnaczytonym do końca
obrad naszych czasie.
Xiąże Prymas Iestem w nieomylney nadziei ze Duch S. Duch iednosci w ser
cach naszych obiawi który będzie kierował do końca obrad zbawiennych
Duch S. iest miłości istotą, miłość nie czyni rozdwoienia dla tego wiedno
ści y miłości ducha nowemy to co prawo każe, poprawiony to co prawo każe,
iest projekt gotowy już kilkakroć czytany o sprawiedliwości. Drugi o
radzie woiennej y władzy Hetmanskiey, proszę przystąpić do zakończe
nia tych dwoch materyi; ieżeli Wmciowie chcecie aby były determi
nowane per turnum ia go zaraz zaczynam bo inne materye nie
były wtrącane, którego tylko się okazyą gadania, ponieważ czas rady
naszey od dwoch dni dependuie, Piątek y Sobota ledwie wystarczy
na podpisy ubezpieczonych konstytucyi naszych. Przystąpmy więc do ko
missyi rady woiennej dla powszechna stanęła zgoda, żaden y słowa nie
mowił in contrarium. Straszne się burzyli wszędy. Dziś zwiekszy
chmury nady dessut, o arcybiskupstwie Wileńskim ani wspomnieli.
Projekt o władzy Hetmanskiey Iak wiele zawisło na władzy Hetman
skiey tak więcey na rozporządzeniu Woyska, przeto mając względ na
bespieczeństwo Oyczyzny, na pracą iedną osobą umiejącą gdzie dnie
o zapadłe Woyskowe o ugruntowaniu Woyska o inkonwenienciach da
ią na zawsze consilium bellicum tu w Warszawie ustanowiony
na którym ma prezydować Hetman W.K. do którego będą przydani 4.
ex Senatorio ordine 4. ex equestri teraz po koronacyi Króla, potym
od Seymu do Seymu, a ieżeliby się Seym zerwał, to zaraz po obraniu
Marszałka y złączeniu się Izby poselskiey z Senatorską, gdzie Komissya
Ekonomiczney Rachunki będą ukwitowane, Król Jmć z Senatem
y Stanem Rycerskim obmyślą y postanowią innych którzy przysięgę
wypełnią in eam Rotham iaka iest napisana y którą czytał &c. &c.

Consilium bellicum obierze Pisarza Woyskowego y Regenta pod imieniem
Hetmanskim będą wszytkie wychodzi instrumenta dyspozycye ordynan
ce Woyskowe ex eodem Consilio. Komisarze pensyą mieć będą po 12 conss.
Pod nieobecność Hetmana zawsze primus in ordine in Consilio bellico pre
zydować będzie, od Ktorego Woyskowego ktorego Consilium bellicum posta
nowi appellacye będą do tegoż Consilium, ktore wnterespa publiczne
wdawać się nie będzie, kostanicki maią bydź przymowani nie od samego
Hetmana ale ratem cum Consilio pensye dla nich ze Skarbu koron
Largicye na Woysko także od tegoż Consilium dependować będą, iako
też regulament Woyska wedle Konstytucyi 1717. y zasług pomno
żenie Woyskowych, podczas zas Woyny całe woysko od Hetmana de
pendować będzie zupełnie. Zgoda na to wszytko bez naymnieyszey
kontradykcyi; prosili o podpisanie tego projektu
P. Wawrzecki prosiod ogłos wktorym przedtym krotki Projekt o Hetma
nach teraz nieyszych Xięstwa Lit. Ponieważ dzieciyści Xięstwa naszego
byli y są intamenata Fidei Hetmani do doprasza się Xięstwo Litewskie
aby przy Swoich prerogatywach y dawnych prawach zostali; co ażeby
było in suo robore nineyszą konstytucyą stwierdzony.
Jmć P. Sosnowski wychwalał Hetmanow Lit potym prosiod o proiekt
apezoryi Lit gdzie wdzięczność nieskończoną oświadczod Xciu
Kanclerzowi za iego Heroizm w ustąpieniu definitywo Lententui.
Jmć P. Dzieduszycki Władza Hetmanska rozprzestrzeniona potrzebuie
umiarkowania, aby zas niebyła zniesiona, potrzebuie rozważenia,
teraz się temu wszytkiemu poradzić może, zawiedliemy nieraz
za Sobieskiego Sapiehy y Lubomierskiego czego mamy przykład
y zteraznieyszych Hetmanow ktorzy de potym dodał: kiedy się spo
dziewamy przyszłego regnanta Piasta, ktory iestże w Xięstwach Boskich
iest, mogłaby ta władza nabrać ad Jus Majestaticum; obawiaiąc
się iednak, aby umnieyszywszy władzy Hetmanskiey, nieposzkodzi
Krolewskiey, coby z czasem mogło przynieść niepomyślność oydyzna
potrzeba obiedwie strony ubespieczyć, inter Majestatem et libertatem
rowna będzie powinna waga, to iest aby distributa ministeriorum belli
ci

et pauc nieod samey dependowała Woli Krolewskiey, ale aby stany podawały kandydatow a krol z nich iednego wybierał zabiorą się tak emulacyi wszelkim inkonwenienciom ke o co z Instrukcyi Swoiey doprasza się y projekt podał o exorbitancyach w distribucie wakansow który zaraz przeczytał wten sam Lens tak mowiąc

Jw. P. Wielunski: Bardzo nam się ten projekt podoba prosiemy go podpisac

P. Łętrzynski: ad casum przeciem potrzeba nam wprzod krolow opisac a potym Hetmanow oco prosze ad turnum przystąpic.

Jw. P. Radachowski Stolnik Sandecki: Nieinowenia to iest Przeczytey ze Ministrom raz potym miała drugi raz pomnieyszała Władzy Marszałkow Kanclerzow Podskarbich y na to cytował Konstytucye y Statuta 1496. 1505. 1717. 1736. y teraz kiedy przyszedł ten czas wktory może poprawic co iest zdrożnego, zgodzic się musimy aby Hetmanska władza według projektu przeczytanego była obwarowana. Consilium zas bellicum upraszam aby się agitowało raz w Warszawie drugi raz w Lwowie. Rekomendacye zas aby do zadnego partykularnie niebyły czynione tylko od Stanow Przeczytey

Jmć Pan Sosnowski prosił aby nie straciwszy darmo czasu ale tylko Projekt podpisac

Jw. P. Potocki Starosta Gniezenski: otoż samo prosił, także żeby Komisya Woyskowa mogła bywac w Lwowie

Jw. P. Kopowski Poseł Drohicki: z Instrukcyi postrzyżkowey prosił aby Hetmani niebyli Senatorami którzy się Stugami Przeczytey Salvis modernis Posesporibus

P. Dziedzyczki: Wiłość wgłosie Swoim aby iako władza Hetmanow koronnych iest opisana, podobnież opisanie Stukiso in posterum władzy Hetmanow Litewskich

Xiąże Prymas kiedy Wm Panowie tak wiele czasu zabierasz Swoiemi głosami zacznijmy za zacznijmy turnum y proszę Przeczytanego Senatu czyli zgoda na podpisanie Projektu. Odpowiedziano zgoda

Xiąże Marszałek Kiedy Przeswietny Senat iak się zgodzi na podpisanie pomienionego projektu pytam się Vmm Panow ieżeli iest Stanu Rycerskiego zgoda Odpowiedzieli wszyscy zgoda y podpisany projekt Zatecenie Pytano znowu Deputatom ad Pacta Conventa Zatecz futuro Regnanti aby Dekreta Sądow apesorskich były sine appellacione aby Krol na Sądach pomienionych przychylił się do pluralitatem aby apesorowie przysięgli byli, aby apesorowie pensyą należną mieli, aby mieysce wyznaczone było na Sądy apesorskie, aby ludzie z Zagranicy wolni tu do nas przychodzić mogli, aby na Sądach apesorskich ex Civibus persona znaydowały się. Czemu się opponował zaraz Jm P. Gorki Wda Podlaski, ale tylko aby Sami Szlachta się znaydowali. Oco była controversia

Jm P. Kradurski Wychwalał Xcia Kanclerza ex ejus facto, o Sądach Inflantskich dozrastał się aby penes antiquam formam zachowane były.

Jm P. Stadnicki niezabieraiąc czasu, za instynktem Ducha Swego mowię aby roczna pensya Xciu Kanclerzowi Lit naznaczona była

Jm P. Matachowski Stasta Sandecki. Chwalił Xcia Kanclerza Lit prosił aby apesorowie do Sądow wyznaczani byli ex utroque ordine na dwa roki od Seymu do Seymu. Pensyi dla Xcia Kanclerza dopominał się

Jm P. Krajewski Instygator Koronny przymowiał się, że iakoto iest pure Sąd Krolewski apesorski tak wybieranie y naznaczenie apesorow należeć powinno ad placitum Krola

Jm P. Matachowski Stasta Piotrkowski reposuit. Sądy Relacyine są Sądy pure Krolewskie, gdzie może Krol kogo chcesz mieć prosa Lesorubus, iako mięc teraz Decrypta decyduie, aby apesorowie byli cum votis decisivis, więc y teraz tak decydować powinna, aby od Seymu do Seymu a Statibus byli naznaczani apesorowie.

Jm: Madachowski Sbasta Ostrogęcki tosz samo powtorzod y oto się
Dopraszał.
L. Chrynrewiecki Ostrz samo dopraszał się a pensya dla Xcia
kanclerza litewskiego niech będzie z kwarty z tych Starostw które
Actu possidet
Jm P. Mtocki Sbasta Zakrzewski Prosze niech te Starostwa będą
Zakonnotowane y Sprawiedliwa kwarta
Tu Długo chodzili po Srodku Izby y Długo dyskurowali.
Jm P. Sosnowski Jeszcze nieoschło piora do podpisania projektu
o apesory: zatym prosze aby nadgroda Sprawiedliwa dla Xcia kan
clerza Lit: mego Dobrg była apekurowana y naznaczona
Xiąże Prymas Mutanowie czas krotki wyciencziony Leym Convo
cationis naznaczy kto ma zasiadac na Sądach apesorskich
Mazowiecki Hetman Wlit upierał się przy tym aby teraz była decyza
Xiąże Czartoryski kanclerz Lit Starym Obyczaiem przez 40 lat za
mey tylko miłosci mam doświadczenia takie może będz opo
znienie Sprawiedliwosci: proponowałem aby ustawicznie były
Sądy, aby Dekreta Stawały plurabitate votorum, aby naznaczono
exp. apesorow, kanclerz y Podkanclerzy niemogą zawsze pre
zydowac, niechby zawsze primus in ordine prezydował, niech
by y teraz byli naznaczeni apesorowie na Leymie Convocacyi,
niechby y ta determinacya apesorow była Juris Majestatici
bylo dogodzi Sprawiedliwosci. kwarty się ze Starostw nie do
pominam dla siebie ale o Sprawiedliwą pensyą mowię albo
iak będzie Wola Prześwietnych Stanow. Odpowiedzieli wszyscy
zgoda prosili o podpisanie projektu o apesory.
Wszczęła się kwestya o Metrykantach, o Pisarzach, o Instyga
torze. Determinowano aby Instygator y Pisarz mieli tylko
Votum consultivum non definitivum, apesorowie aby wpry
sędze mieli dobrono puduabo
O Metrykantach Długey się zabawili; naprzod decyzya stanęła
aby byli Szlachta, tak teraz iak y napotym, potym koniec nie

chcieli; aby co instanti odmienić tych, ktorzy nie są Szlachta, boż
się ma rozumieć y o Pesarzach. Tandem ledwie z konkludowano
Salvis modernis Poseporibus wkoronie dodano, bo P. Henski
Pesarz Apesorski Litewski: będąc actu Posłem przyszedł do Stolika
Xcia Prymasa aby go nie kazał wtę Salvę prosić, ponieważ nie
mogł być Posłem gdy niebył Szlachcicem et quidem posesionatem
P. Wilkrewski y Biskup Kijowski: interloquendo mowili: zeto
czyrko o takich ludzi, bo tego niepotrafi ani Patron Grodzki ani
Trybunalski; bo tu więcey potrzeba umieć więcey mieć wiado
mości wszystkich Praw de nobili wennych subseliach Sprawie
dliwości, bo to teraźnieysi są zastarzeni, veri Iurisperiti; nie pod
Starzeli: Nato odpowiedziano, mogą się znaleść takowi Szlachta
mogą się nauczyć tego Szlachta, a ktorzy są Starzy to niech umie
rają, Szlachcie niech nieprzeszkadzają, ale przecz to conclusum
Salvis modernis Poseporibus y tak potym był podpisany projekt
o apesorzy.

Zaraz: czytan Projekt czyli dodatki do projektu o Trybunałach.
wkatedrze Warszawskiey Prałati y Kanonicy aby byli Szlachta,
ieden Deputat na Trybunał obrany, Wszyscy duchowni Deputaci
aby na reasumpcyi przysięgali: Fundacye wszystkie ad ad 1717
przyjęli: Item Testimonio aby żaden dziek na Stolicę niebył przy
mowany de
Imć P. Mostowski: Wda Pomorski: konieczney się domagał aby w Bydgoszczy trzecia była Kadencya dla Wielkiey Polski
P. Dembinski: aby trzecia Kadencya była w Krakowie dla Małopolski
Imć P. Morski Kasztelan Przemyski czytał reszte Swoie punkta y
Swoie uwagi: ktore mogą bydź przydane do Trybunałow
Xiądz Prymas Ponieważ ten projekt o Sprawiedliwości niemoże się
dziś zakonkludować dla wielości materyi y nowych uwag potrzeb
do jutra odkładam do decyzyi a teraz Solwuię Seszyą.

Die 14 Iuny we Czwartek. Xiądz Marszałek Otrzeźwiaiąc momenta
czasu nieprzerwodzę się zdługą przemową tylko do rozpoczętey na
dniu

dzim wiroraypryw Matemy: o Sprawiedliwosci przystępuie
Xiąże Prymas Inviritute concordati ktore dotyd Jmt. Pando Lg. Woda Sandomierski ex commissione Aw 1736 Kreczptey z Nuncyatura, y kto re iest potwierdzone a Sacra Sede o Opactwach aby za prezentami krolewskiemi były dawane Kwieckim Xięży Szlachcic, y ktore już iest in executione anienamy dotąd in Volumine Legum ani oryginale ni: gdzie sladu nieznayduiemy, chyba in Actis Nuncyatury może się znay dować, zkąd extrakt Jego można będzie wyiąć. Wzięc aby teraz kiedy reszcie nienamy wszytkich zgromadzonych tak Senatorow iak Po słow możemy tym czasem uborony przeczytac proiekt. odpowiedziano Zgoda
Proiekt o Opactwach Approbacyą konkordat tytuło modyfikacya Konsty tucyi Grodzinskiey, Poselstw do Oyca S. zaszłe Concordatum in Articulis 14. comprehensum, nową teraźnieyszą stwierdzamy konstytucyą y in Volumen Legum ingrossowac rozkazuiemy. Prezenty aby były Iuris Patronatus Xięży, Abbates tak Commendatary iako y Klasztorni aby byli Szlachta dawne prawa ratyfikuiemy, co się ma rozumieć o Opactwie Heldayskim, do ktorego propter tenues Proventus to iest Klasztorowi Hebdowskiemu Beneficium Kryspinowskie przyznaw my y applikacyą Jego przez Xcia Biskupa Krakę naznaczamy.
Proiekt o kanonikach katedralnych według Prawa Aw 1559. aby wszyscy byli Szlachta. Toż samo w Warszawskiey katedrze aby zachowano było. w kollegiatach wszytkich aby ignobiles nie byli przypuszczeni Prelati.
kapitułę kanonicznek Warszawskich de nova radicie ufundo waną z Marywitem, y wszytkiemi Summami, Dobrami utwier dzamy, loci Ordinarij Iurysdykcyi oddaiemy y protekcyi Krolewskiey
Probostwo Piotrkowskie do Prezydentow Trybunalskich inkorpo ruiemy.
Missyonarzow Lowickich fundacyi Kardynała Radziejowskiego approbuiemy
kollegiaty Warszawskiey z katedrą porownaney Dobra na dystry bucie obrocone approbuiemy
Akademie Krakowską Zamoyską Wileńską cum omnibus Iuribus et Privilegijs utrzymuiemy Wiele się tu zaszło do poprawy głosow y dług

P. Wilczewski mowiod aby żadnego nigdy y nigdzie nie przyjmowali stanu ficium ponieważ to iest krzywdą Ludzi porom naszym, ktorzy kiedy zostaią Xięgą ubywa dla nich chleba y fundacye się odmieniaią
P. Dobiecki dopomnial się o przeczytanie Concordat in originali albo przez extrakt o Opactwach ktore poszły w komendę. Takze że Komendował Akademią Lwowską według Przywileiu Jana Kazmierza ufundowaną, a Augusta III. nowym Przywilejem potwierdzoną ktorey Akademia Zamoyska prejudicium czyni. Ale inni posłowie odezwali się aby ta materya poszła w kolegia, gdzie tu albo wiem de cognitione Przywilejowi, przeto ma miejsce tak się iak sprawa zaczęła w Apesoryi; albo iak Starosta Ostrożycki dodał w szkołach Relacyinych.
P. Kuczynski promowował aby Woiewodztwo Podlaskie y Ziemia Mielnicka iako miały Prawo per pluralitatem obierania Deputatow tak y teraz aby się przy nim utrzymały. Co nalezy do Projektu o sprawiedliwosci prosił pamiętać o Gdansku, w ktorym dzieią się wielkie niesprawiedliwosci aby do niego była wyznaczona Komissya, y Projekt do tey Komissyi aby tu był przeczytany.
Jmć Pan Dąmbski Woda Lidzki. Żalił się że mu przez trzy dni głosu nieporzwolono, mowiił wiele o głosie wolnym et de Jure vetandi że projekta się bez niego podpisywane, dodał aby Biskupi na Leymikach wszelkich nie prezydowali, ani ich zagaiali, ażeby Biskupi ani Xięża Szlachty do Duchownych Sądow nie pociągali in Causis Decimarum, ale mere in Spiritualibus, bo w tych Sądach nigdy Szlachcic koncia nie doydzie, Niepotrzeba pomnażać Deputatow Duchownych, owszem iako Xięstwo Litewskie obchodzi się bez Duchownych Ministrow y Deputatow, tak niech się obchodzi y Korona. Maią swoie kondycye Duchowni w ktore wchodzić się niemyślą, niechże się y oni w nasze niemyślą.
Jmć P. Jakubowski Kasztelan Oświęcimski. Co się Skarbowy w tym dziale naybardziey obwiniamy, na dzis nadzieiamy a czas tracimy, nowe Materye proponuiemy, a o prozbie Sprawiedliwosci zapomnieliśmy

ktory iest nayprzyzwalniejszy. Przydał tu kilka punktow swoich regulujących się do Trybunału, o ktorym prosił konkretyzować kategoryą y akademicy uspokoienia w rzeczy nieprzestrzegać.

Jm.X. Załuski Biskup Kyowski. Przydał mowę drukowaną dwoch arkuszową ktora będzie przysłana de immunitate Ecclesiastica, ktorą mową całą Izbę z irytował, tak dalece iego nie słuchali gadali, chałasowali iedna kowoc co mogł głosu dobywał, nieprzestawał, poty przydał poki nieprzeczytał. ale zaraz in contenti nierabie rząc głosu krotko odpowiedział P. Dembinski Posel Kraiu Mieszczr Biskupie Chrystus Pan powiedział, quod est Dei Deo, quod est Cesari Cesari, Chrystus Pan ani Apostołowie niewyiezdzali tak z Edikomunikami tak Wm Pan.

Biskup zaden nie Sekundował kyowskiego ktory non in tempore opportuno, tą tak długą przydał mowę y wiele czasu zabrał.

Jm P. Czerwczynski Bracławski domawiał się aby o Sprawiedliwości była kontrowersya materya, o Trybunałach o Leymikach Deputackich aby pluralitas na nich była zachowana, aby posesionati byli obierani Deputatami, aby w sztabie woyskowey, y na dyspozycyach Dobr zostaiący, niebyli obierani Deputatami.

Jm P. Godzki Woiewoda Podlaski. Iest na co ubolewać iest się na co żalić że nam Duchowni czas tak krotki dla publicznych obrad zabieraią Swoiemi mowami, pismami, z ekskommunikami z Sonichami wyiezdzaią co non est de tempore bo się tego nasłuchamy dosyć in Cena Dni. Notandum tu Jmć Xiądz Biskup Kyowski niemogąc tego wystrzymać wyszedł podczas tey mowy z Izby Senatorskiey, ale Jm P. Woiewoda tym bardziey rozpoczął się z swoią mową. Niedziwota to iest, że y w naydoskonalszym zgromadzeniu znayduie się ieden przeszkadzaiący, niebyło okazyi wnoszenia na Stan Swiecki takich pogrozek Excregubra tylko myśl Jmci aby przeczytał, co drukować każą, do kosza z tymi ekskommunikami, nietu do Senatu, bo gdyby nas wszystkich ekskommunikował, ktoryby się został w Senacie: Nechcemy my aby

Stan Swięty Biskupow był pociągany do takowych ciężarow ale chłopi Szlachcow, którzy rownie posiadają grunta iak nasi, którzy z naszemi żenią się poddankami niech rownie płacą z naszemi mowiłbym więcey, tylko że Jmć niemowiał tylko szyfrem, mowiłbym więcey ale że go nimasz, ale że wyszedł nie więcey wtey materyi niemowię tylko o kontynuacyą projektu o sprawie Juwosu dopraszam się.

P. Dzieduszycki kiedy nie mamy Projekt gotowy o Sprawiedliwości względem podzielenia Trybunału nierozdzielnie tylko aby po wszystkich Woiewodztwach Seymiki Deputackie stawały plu ralitate votorum, bo ieżeli chcemy Sprawiedliwości chcieć powin niemy Trybunałow, ieżeli chcemy Trybunałow chcieć powinni emy Deputatow, Deputaci zaś inaczey być niemogą pewni, iak kiedy pluralitate votorum będą obierani &c

Xiąże Czartoryski Łowicz Materyą wieroaysza o Sprawiedliwości niema nic w sobie coby było nagannego, wszystko iest do usta nowienia Oyczyzny, o Liberum veto gra dzie, iestem Posłem Woiewodztwa Wołyńskiego od którego mam instrukcyą popatrzyć na aby pluralitatem niedopuszczał, nie iestem Panem całego Woiewodztwa tylu Braci pozostałych z Woiewodztwa, iestem tylko Woiewodzeniem Zdania ich, niemogę nic decydować wolą moią, przeto zmieyscia mego nie sprzeciwiaiąc się innym Woiewodztwom które tak ardenter promowuią pluralitatem na Seymikach Deputackich, ia biorę ad referendum tę Materyą do Braci moich wolno im będzie akceptować y Seymiki swoie odprawować, czy pluralitate czy antiqua forma, niebędą mieli racyi na mnie żadnej się, kiedy im y słowa y obligacyi na mnie woiewodzeney dotrzymam Na Projekt o podzieleniu Trybunału zgadzam się, ale to sobie przy czaco, aby Sprawy Xiędzego Woiewodztwa do drugiego się nie przenosiły, potrzeba wyporządzić takie Sprawy tak Swieckie iak

tak Duchowne maią Sędzie w Trybunałach, mowię o Duchownych bo te zamyślania Sprawuią wiele, co inszego iest o zażywaniu y Sprawowaniu Sakramentow te należą do Sądow Duchownych ale inne o Testamentach, o Dziesięcinach, o Prezentach te mogą mieć Forum w Trybunałach, gdzie Duchowni zasiadaią. Dekret Warszawski y Trybunalski między Duchowieństwem y Ziemią Warszawską niech będzie zgodą Stanow Skonfederowanych approbowany; muszę o tym mowić bo mam in Instrukcyi podorożeć Tu wiele Posłow razem prosili o głosy.

Xiąże Prymas nietylko Stypę ale y mam oczywiste doświadczenie iak wielkie zachodzą kollizye inter Constatus, przeto naznaczemy Komissyą do uznania wzaiemnych pretensyi, o które inter Constatus chodzi, a Resultatum tey Komissyi podamy ad Pacta conventa. Tu znowu wiele Posłow razem do prosili się głosu.

Jmć P. Moszczyński Kasztelan Inowrocławski: Chwała Bogu że przecię mogę mowić do Materyi: iuż od trzech dni wniesiony po rożnych Dyspektacyach, rozumiem że znayde approbacyą Ten punkt podobno zapomniany, który iako iest powszechny, tak od wszystkich musi bydź upodobany, ex variatione Spraw ustawiczne oriuntur kłotnie, przeto naywięcey na tym należy Sprawiedliwości, aby ordynacya Spraw każdego Woiewodztwa iako nayporządney była udorona. Odpowiedziało wielu uno labio że już ten punkt iest konnotowany. Reposuit Jmć P. Kasztelan przeprasza za moię niepamięć

P. Madachowski Stolnik Brzeski: Projekt już dobrze udorowany o Sprawiedliwości, kiedy znowu iest odnowiony przykładem Woiewodztwa Wołyńskiego, na nic inszego iest moich nieotworzam tylko ad referendum do Braci moich, co Potrzebne Stany postanowią circa pluralitatem na Seymikach Deputackich et liberum veto.

P. Trzebicki Za to iest przyczyna liberi veto że etiam in hoc Consilio rum loco naywięcey contraria Stysrzemy. Czekaią nas Bracia nasi wdo: mach, czekaią ludzie, ktorzy na nas pracuią co im pomyślnego przy nieśiemy, a unas końca nimasz ktotni ktore ią zgubą czasu y zrodłem nieszczęśliwości; opisaliśmy Podskarbich, Kanclerzow, Hetmanow, a o monecie, ktora nas naybardziey zakłoca, o Leymach o Leymikach, o Sprawiedliwości bez ktorey żyć niemożemy, wtak głębokie brniemy kontradykcye y właśnie chcemy aby w Reces po szła, na ktorey uszczęśliwienie wszystkich obywatelow zależy. Podzielenie Trybunałow Sprawiedliwe będzie zwygodą wszystkich. Pluralitas bezpiecznie będz może przyięta ktora przez 200 Lat była praktykowana &c

Projekt był czytany na Trybunał Wielkiey Polski w Piotrkowie wP. Znamiu y Bydgoszczy ktore Woiewodztwa gdzie ią mamy sądy y takie Sprawy.

Imć P. Wilczewski: Woiewodztwo Mazowieckie ma Swoie exiepta ktore przykazuią aby Posłow y Deputatow obierano pluralitate votorum może będz zachowana, libera vox vetandi ale y forma ltas Leymikow powinna będz bez zrywania obserwowana. Jeżeli Woiewodztwo Wołynskie niebędzie chciało przystąc Znami to proszę o Turnus. O Gdanszczanach bardzo obszernie mowiod względem krzywd generalnych a naybardziey Brata Swego bezpr y wzgardę Dekretu Trybunalskiego podał projekt do formowania Komisyi na Gdansczanow &c

P. Laskowski contra pluralitatem mowiod &c

Xiąże Prymas Intanta dissyptantią głosow niemożna nic zrozu mieć, a czas ucieka kiedy ią nic zrozumiemy to nic nieprobiemy, Więc proszę WmPanow przystąpmy ad turnum o Sprawiedliwości bo pewno potrzeba czytać konstytucye a wsobotę podpisować. Widzieć WmPanowie iak iest Sprawiedliwość zagwarantowana proszę powtornie o Turnus na te propozycye. czyli Leymiki Deputackie

mają

maią stawać pluralitate, y czyli to co Stanowiemy ma bydź zrefe
rencyą do Braci. Wielu krzyknęło zgoda prosiemy o Turnum Xiąz
Xiąż Prymas zaczął Turnum. Ponieważ już są podzielone Trybunały
na co niemasz żadney kontradykcyi; ponieważ dawno była prakty
kowana pluralitas, y po wielu Woiewodztwach pluralitate obiera
no Deputatow. Więc Votum moie daię aby pluralitas była zacho
wana w obraniu Deputatow na Trybunał a to co Stanowiemy ma
bydź sine referentia przez Posłow do Braci pozostałych, chyba tylko
referent na Leymikach Relacyinych ze taka uchwała Stanęła Ley
mowa.

Biskup Kuiawski Ostrowski y Biskup Poznanski Xiąż Czartoryski
zgodzili się z Xiędzem Prymasem w krotkich Słowach

Biskup Wileński Masalski Ten chyba niebędzie zydrał pluralita
tem komu Cnakiiś bezprawia y nieporządki; ale kiedy znayduią się
wielu którzy maią powątpiewanie, czy mogą nato przystać, y za
myśl moię zastanawiam osobliwie że wiele Woiewodztw Xięstwa
Litewskiego to Sobie wkosztow Ostrzegło. Projekt pluralitatis lubo
iest zbawienny, iednak kiedy Bracia o nim niewiedzą prosię aby mogł
bydź z referencyą do nich.

Biskup Płocki Szeptycki in Sensum Xcia Prymasa znaie niechęć,
Trybunałow, kto niechce pluralitatem.

Biskup Smoleński Wodzinski Istrentes justitiam przymusza
ią nas abyśmy iako już są podzielone Trybunały pozwolili na
pluralitatem bez referencyi do Braci na co się zgadzam, to Sobie
tylko ostrzegam aby popodawane karski do generalnego pro
iektu o Sprawiedliwości aby niebyły podpisywane

Gn. P. Wielkopolski Wda Landomerski Zgodził się z Xiędzem Prymasem
y dodał że maią skrupuł niektórzy względem referencyi do Braci.
maią im wyperswadować że nie stany Skonfederowane dependuią
od inszego Woiewodztwa zdania, ale Woiewodztwa powinny dependować
y akceptować uchwały Stanow których im kommunikuią do wiadomości
y powszechnego Dobra

Hetman Wielki Masalski Wielkie iest Problema czy libertas Sentiendi
czy pluralitas concludendi iest zbawienniejszy do Wiem to prawda że

ze partykularnosci nie niewskora Sanctis Generalibus ale był zwyczay podpisowania zostawuiąc Salwy, wzięc tym ktorzy inaczey sentiunt wolno będzie podpisać Salva referentia do Braci, bo cogere kogo y extorquere od niego votum iest rzecz niezwyczayna

Wda kaliski Twardowski. Delikatna to bardzo materya konsequencye za sobą prowadząca dobrzeby się o niey spytać Braci pozostałych, atym czasem do Leymu się Coronacionis odłoży wszak dopiero po nim nastąpią Seymiki Deputackie

Wda Lieradzki Dąmbski. cum referentia do Braci

Wda Inowrocławski Zamoyski. Ten termin ad referendum na tera zneyszym Leymie niema mieysca, bo tu nicdzie o Poborach iak na dawnych Leymach bywało, kiedy Posłowie zdanie Stanow brali ad referendum do Woiewodztw Sitę miały dawać, teraz Stanowiemy prawa fundujemy Trybunały, nie mogą ani mieć mogą Woiewodztwa krzywdy kiedy y Trybunały będą miały Oltskie z Deputatow pewnych na trybunały zacnym zgadzam się z Xiem Prymasem

Xiąże Woiewoda Ruski Czartoryski z Prymasem Bełski Witebski Połmorski Limiter z Prymasem Kasztelanowie Limiter iedni z Xiem Prymasem drudzy w Wdą Inowrocławskim

Xiąże Czartoryski Kanclerz Lit y Marszałek Wlit nie podpisali się apluralitate et Sine referentia, tylko niektorzy Kasztelanowie Xiąże Marszałek Leymowy po Skończonych Votach Senatu prosił Rycerskiego Stanu aby także raczyli przystąpić ad turnum. Odpowiadano zgoda Pan głos Woiewodztw Kraie po ktorym wszystkie Woiewodztwa Ziemie y Powiaty wotowały iedni pro libito, drudzy według Instrukcyi iedni przydłuższe mieli prefacye, inni mowili Simpliciter, zgadzam się z tym albo owym, że się już zmieszkało, bo się dopiero po drugiey tey Skończyła Sessya, niemożna było nie notować, bo y mało co było Spytać, ponieważ Xiąże Marszałek z Sekretarzem Koronnym y Sekretarzem Leymowym, ktory miał pioro kałamarz y papier przystępuiąc do każdego Woiewodztwa notowali Vota, y przy Swiecach u Stołka Marszałkowskiego po zakończonym wotowaniu porachowawszy Vota, przy Swiecach także przeczytali, aby pluralitate Votorum byli obierani Deputaci ato na

maby dz dine referentia do Braci.
Na co est Senatu Woiow 23. przeciwko 6.
Ex Equestri Ordine 78. przeciwko 25.
Litewskich było Woiow 17. obuistnych ktorzy referowali Ly do swoiego
Proiektu a na koronę zetwalali Superpluralitatem iednak w referacie
Die 25 Iuny w Piątek Przed pierwszą Xiąże Prymas Xiąże Marszałek
Stanęli kilku Panow y Posłow chciał zaraz Xiąże Prymas zacząć
lepszą do czytania nowych listow z kurlandyi ale niebyło Sekretarza
Koronnego zacząć Supersedował tych listow, y żadney wzmianki
o nich dnia drugiego niebyło
Xiąże Marszałek Prosze uniżenie WMPanow będziecie łaskawi
kiedy przystąpić do Słuchania, tak o Sprawiedliwości iako y dal
szych Proiektow
P. Bystry zaraz vprosił Sobie ze czytał Proiekt Swoy do rozgranicze
nia Swoich kawałkow co mu pozwolono ponieważ bez krzywdy Stron
nabydz tylko zeby wiedzieli między Sobą granice. Naco pozwolono
Jmć Pan Mielzynski Kasztelan Poznanski Na tym Stanęliśmy od tego
zacząć mamy to iest od Sprawiedliwości, osobliwie względem Proiektu
dla Woiewodztwa Poznańskiego
P. Kobierzycki Poseł Sieradzki mowił o Sukcessyą po Zrebickim
Biskupie krakę apelacyą Konstytucyami 1676. 1677. Naco
czytał Proiekt y był przyięty.
Przystąpiono potym do Proiektu o Sprawiedliwości ktory iuż tyle
razy czytano. P. Gawronski go czytał dodawszy w Małey Polszcze Zy
buiat ma Sie agitować w Lublinie y w Lwowie. w Wielkiey Pol:
szcze w Piotrkowie y Poznaniu rzadnego Roku, drugiego Roku znowu
w Piotrkowie y Bydgoszczy y tak zawsze per consequens. Deputa
ci Duchowni w kapitułach przysięgać będą, y testimonium przy
szłą od kapituły do Trybunału przywiozą. Do Xcia Prymasa Posel:
stwo będzie tylko in absentia Majestatis. Inkwizycyi żadnych
Deputaci tak Duchowni iako y Swieccy nigdy niebędą Słuchali ale
rożne dodatki
Po skończonym Proiekcie tym Wiele prosili ogłosy y zarem kilku
mowili ze tego niemożna było porzucić chcieli.

P. Walechnowski wgdosie Swoim obstawał za Xiem Prymasem y mocno
Ze domowiod aby etiam in presentia Majestatis były delegacye domey
od Trybunatu nasz zerwolono bo tak już przedtym była determinacya.
Jmć P. Ilinski Starosta Zytomierski Prosiot o Sprawiedliwosc dla Generała
Kyowskiego, aby Grody Kyowski Zytomierski y Owrucki Swoie Sądy
reasumowały. oto się ukłonioł y Biskup Kyowski w Senacie
P. Drewuski poset Halicki dodał dwa punkta Swoie do proiektu swa
wiedliwosci: Będzie było 26. Deputatow zktorych by można roz
toyc połowę do Lublina a połowę do Lwowa. ktory tak się zrada
do Lublina wszyscy aby losem wyciągali Swoie imiona zkto
rychby wyszła połowa do Lublina a połowa do Lwowa; przez co
zabiegłoby się żeby się nikt nie starał o Swego Deputata, coby nie
wiedział gdzie będzie zasiadał. Powtore aby taktowy Regestr mogł
się Sądzić kazdego czasu, to iest że wolno Patronowi domowic się
przyczynowac żeby się mogł Sądzić kazdey godziny.
Jmć P. Woda Podlaski Locki Już się wiele dmiany Stało w proiek
cie Sprawiedliwosci przez przydawanie y umnieyszanie rożnych
punktow, zaczym y ia przymowic się muszę y dodac co iest po:
trzebne, takze obiasnic co iest obwiętnego: napisano w Proiekcie
aby Deputaci przysięgali po elekcyi przed Senatorem, niedodano
takim, otoż ia y dodaię y explikuię, aby przysięgali Deputaci
przed Senatorem Swieckim nie Duchownym. Powtore y to iestże
potrzeba rezolwowac, gdyby kogo porwano zatem do Piotkowa
y do Lublina a iego indispensabilis requireretur personalitas
na obydwoch mieyscach coby tym skynął, ia niewiem prosze
o decyzyą Stanowych Stanow. Kaźne apesoryi to Sobie iestże
precawco, aby plebeyi wcale y na zawsze byli oddaleni, o Metry
kantach zas ktory się actu że dodano Salvis Consuetudinibus to się
ma rozumiec o samych Metrykantach, nie apesorach niepię
knieby albowiem było tak się trafiało, aby Szlachcic Stad a mie:
szczanin siedział &c

P. Morski Kasztel

Im San Morski Kasztelan Sirewyski aby Deputaci przysięgali przed Senatorem Swieckim tylko y o Pisarzach aby byli z każdego Woiewodztwa przy piorze podczas Spraw Woiewodztwa.

P. Chądzynski Poset Rozanski Toż samo mowiol o Pisarzach Dodał aby Dekret Warszawski contra Spirituales był in suo robore zachowany, ad Acta Interregni przyięty, aby nas Duchowni nieporywali do Swoich Sądow, aby Dobr Ziemskich quocunq titulo Duchowni nienabywali, y cytował iakis przykład teraz tak się stało per tertias personas. mowiol dalej o Soli dla Ziemi Swoiey zatrzymaney, rybał Instrukcyi Swoiey punkt, o Koronacyi przyszłego krola aby była w Warszawie dla Spustoszonego Zamku Krakowskiego ma hac Sola vice, ale go skrzykowali Posłowie Krakowscy.

P. Wilczewski Poset Wrski o Pisarzach w Trybunale, y o pensyi dla Deputatow z Komissyi Skarbowey aby była naznaczona dla inkonwenienciey które mogą nastąpić ieżeli Deputati niebędą pensionati.

Jm P. Kopowski przesły Podskarbi Nadw. Dał się Boże czesmy tę Materyą wzięli na ostatku która iak iest naypotrzebnieysza tak oporem idzie, wiele w tym proiekcie iest coby potrzeba odmienić, wieleby y dodać, naprzykład ażeby Deputaci przysięgali przed Senatorem nayprzewszym, który się na Leymiku znaydować będzie, ale y to defectuosum, teraz będą bywały Leorsim po Ziemiach Leymiki Deputackie, gdzie się żaden niebędzie znaydował może Senator, przed kimi że przysięgać będą, lepiey by było na zawsze aby etiam in presentia Senatora na Leymiku przysięgali Deputaci przed Marszałkiem y Apesorami, także, ieżeliby się Senator oddzielał na Leymiku y contra pluralitatem co attentował, żeby był rygor na niego napisany &c

P Bodzęcki Iest nam ubolewać że ten proiekt ma ostatnie miejsce tak potrzeby y zbawienny, który mnogością miał ryi nietylko napełniony, ale y zamięszany, kiedy każdy dodaie

swoie widzimisię, lepiey by go do zupełnieyszego ułożenia Spa
rtii na delegowanych do których każdy swoie myśli mogł
donieść, ale y tak oficiał już iest z konieypowany, proszę aby
był podpisany, byłe to dodać aby Deputaci przed Swieckim Sena
torem przysięgali

Xiądz Prymas Prosiłbym o Turnum nato. czyli ten Projekt o Spra
wiedliwości już kilka razy czytany podpisać, takie czytania
będzie rozłączony na Wielkopolski y Małopolski Trybunał

Jwć. Wda Łomoski Mostowski niechciał Turnum, ale takie
expedyens podał, aby Wielkopolski Trybunał Sądził się
Drugiego Roku w Piotrkowie y w Poznaniu, a drugiego Roku
w Piotrkowie y Bydgoszczy, y tak zawsze podzielistey na
kadencye, byłe całego Roku Trybunał niewakował, dla Satys
fakcyi pacyentow.

Biskup Smoleński Wodzinski Wyznaczeni do Projektu Spra
wiedliwości Starałsmy się aby nic niebyło ubliżone do spo
prawy Trybunału, abem kiedym Słyszał y widział, że nieza
kie kartki popodawano kiedy ten nasz czytano projekt,
w takowych Materyach które na naszey Lepszy niebyły bra
kowane ani wzmiankowane przeto ostrzegam sobie że
na nie nie przystanę, ani ich niepodpiszę abym miał przed
Stanami publicum fidem

Jwć. Mostowski Wda Łomoski Zapomniałes WMPan po
dobno że ia byłem na tey delegacyi, proponowałem to czego
niemasz w projekcie o reasumowaniu konstytucyi de non
alienandis bonis która że się znayduie między Konstytu
cyami Xięstwa Litewskiego żeby niebyło dubium że dla
nas Statyc niemoże, proszę o reasumpcyą tey konstytucyi;
takie niedozwalał aby pomnażać Deputatow Duchownych
z tych Kapituł iako się wyrey zamienito

Biskup Płocki Szeptycki interbountorie odpowiedział Wdzie
WMć. tu między nami nie iestes absolutny niemożesz całey
Rzeczypsteey zakazywać

Jm.P. Sonia bowski Stolnik Lit. kiedy nie czas przychodzi po tak
długich kontrowersyach do podpisania projektu Sprawiedliwości
w którym znayduie się nowych Praw postanowienie dawnych
odmiana, ktora nie inszym końcem się dzieje tylko na poprawę
obyczajow. na przykład było przedtym w przysiędze Deputatow
iakom się niestarał odmieniono iakom kwesek niezakupował
niech mi się godzi spytać Jchm Xięży Biskupow iako Pasterzow
naszych, y Dyrektorow Sumnienia, czyli idąc do poprawy oby
czajow badzicy ich niepopsuiemy tą przysięgą. rozwiązbe
Sumnienie przysięgze ze niezakupował, a przecię zakupował,
y tak więcey będzie niepodciwych niż podciwych Deputatow
podciwy zapewne niebędzie Deputatem, ani się kiedy tego do
czeka, kiedy się niebędzie starał, mogę się mylić na tym
ale tednako wnosić rozsądnie potrzeba, że się to nie obeydzie
sine popularitate, popularitas bydź niemoże bez iakiego
starania datku obietnicy rzstowania promocyi ale nie
napieram się o Zurnum ale rozumiem że oswiecony będą
od naszych Pasterzow wtak delikatney materyi.
Xiąże Prymas na tę propozycyą Jm.P. Mazowieckiego musz
się przyznać że nas mocno dotchnęła ktorey że my sami
tylko rozsądzać niemożemy tak proszę o Zurnum y tego sam
zadrżymam ale nieprzychodzi do tego podzi wiele razem mowić
jedni prosili o Zurnum drudzy prosili o podpisanie Projektu
Tandem po długich konferencyach projekt o Sprawiedliwości
podpisany
Xiąże Prymas znowu swoy Projekt iestże przydał y przeczytał
prosząc aby był podpisany Zmierzający się do Sprawiedliwości
Ponieważ z czasem może się iestże co upatrzy do przydania
albo umnieyszenia w sprawiedliwości ustawnie, aby na każdym
Sejmie Ordynaryinym po złożeniu się Izby poselskiey z Sena
torską do likwidowania Regestrow Podskarbińskich, ten Projekt

ktorysmy podpisali był podany Arcyprzey do uwagi: ieżeli nie
potrzeba czego przydać y odmienić zostawiwszy dla niego libe
rum vebo.
P. Gawroński nie dopuścił do podpisu tego Projektu Prymaso
wskiego dając racyą. Gdyby Leymiki Poselskie stawały per
pluralitatem tak iak Deputackie pozwoliłbym bo na ten czas
z kardego Woiewodztwa Ziemi y Powiatu byłby Poseł, y Stysz atby
coby się działo, a kiedy poselskie Leymiki nie per pluralita
tem bywaią często się trafi że niektorych Woiewodztw niebędą
Posłowie, zacnym mogłoby się co napisać prejudicium
Woiewodztwu, naprzykład memu albo innemu, więc niemożna
przystąpić z przeproszeniem Xiążęcia Prymasa do podpisa
nia tego Projektu.
Biskup Smoleński Woiczyński Iako delegowany do Likwidacyi
Skarbu Litewskiego po długim wyprowadzeniu Percepty y ex
pensy Podskarbiego Litewskiego takie po explikacyi Lukes
sorow przeszłego Podskarbiego Lobodzia podał dwa kwity
y przedstawił się, tak dla Lukcesorow Lobodzia, iako dla Lod
skarbiego teraźnieyszego, y dodał że actu w Skarbie Lit
znaduie się Milion Trzechset Sto Tysięcy residui, zawoła
no zgoda proszono o podpisanie kwitow Lobodzia dla Luk
cesorow reszte należy się 40 Tysięcy.
Biskup Wileński Masalski Chwalił Podskarbiego Litewskiego
dziękował mu za tak przykładną administracyą Skarbu y
za tak znaczne pomnożenie.
Xiąże Lubomirski Strażnik Koron Iako delegowany wyna
szał także Super Lidera Podskarbiego Lit prosił aby mu
były przyięte Sto Tysięcy, które anticipative dał nieboszczy
wi Królowi z Dobr Stołowych, rekomendował także P. Niemie
rzyca Chorążego Sandomierskiego aby mu Summa naznaczona
od Kreptky 52. Tysięcy była wypłacona ze Skarbu Litewskiego
P. Wołłowicz także delegowany do tego Skarbu pomnożył te pochwały

y podziękowania Podskarbiemu Litewskiemu.

Biskup Kujawski Ostrowski Deputowany do Słuchania Kalkulacyi Podskarbiego Koron, po wielu takze pochwałach dodał, znaleźliśmy w Regestrach Percepty przez trzy lata trzy miliony Siedmkroć sto Tysięcy Siedmdziesiąt wtak małym czasie tak wielki zysk pokarał, ale taka była Percepta taka y expensa, ktorą explikował y gdzie była wątpliwa eskulował y residui tylko 17. Tysięcy wyprowadził potym wszystkim Projekt do kwitu przeczytał, y podpisał z likwidacyami na Stoliku Xcia Prymasa

P. Malicki przymowiał się względem Skarbu Litewskiego iako podpisał Regestra w ktorych miał wielku okolicznościach powątpiewanie, ale nie przysięgał na to exonerando consciam explikował się wekym miał skrupuł y że podpisał relative do Przeswietnych Stanow iak będą decydowały.

Jm.P. Woda Podlaski Godrki Iako delegowany do likwidacyi Rachunkow Podskarbiego Wk. Wszędy idę za Sprawiedliwością tak będąc na Słuchaniu Rachunkow nie umknąłem ręki do podpisania ktore widziałem y zważyłem Sprawiedliwe, y lubo zachodziły takie wątpliwości; te są Sprawiedliwą explikacyą ułatwione to tylko do uwagi podaię, że kiedy teraźnieyszy Jm.P. Podskarbi przewyższył Grabowskiego tak znaczną importancyą do Skarbu, dać mu potrzeba wiarę osobliwie że się ad apsem zachował adla zachęcenia dalszego proszę o podpisanie kwitu.

Jm.P. Morski kasztelan Przemyski Jeszcze dokładniey wychwalał Podskarbiego Koron wytłuszczył lepiey wszystkie trudności y solwował, osobliwie o milicyi ktorą chował dla bespieczeństwa Skarbu, y na ktorą przez trzy lata wydał dwakroć sto Tysięcy y cos więcey przeto domagał się aby mu kwit Sprawiedliwie był podpisany.

Poseł Nowogrodzki Niesiołowski Znowu Podskarbiego Lit. chwalił

P. Kopowski przeszły Podskarbi Nadwor Byłem na tych rachunkach Jm.P. Podskarbiego Koron tu przytomnego, nieradowałem fatygi dla przykrości Oyczyzny, czytałem Percepty y Expensę nie podpisałem

niebyło dokumentow, takze uważaiąc expensę ktora podpadać może
interpretaoni et dubietati y tu takze zastanowiotem się z podpisa
niem, ale kiedy widzę ze Jmć. Podskarbi Koron tantos ma za sobą Ora
tores ieżeli się będzie zdało Kreczptey według zwyczaiu y prawa kwi
towac Jmć. Podskarbiego niesprzeciwiam się temu ale Rekomen
dował Starom P. Kobierzyckiego, y innych Sukcesorow Strebskiego
Biskupa Krakę ktory na rożne potrzeby podczas Woien Szwedzkich
Kozackich na Artyferyą y Kamieniec Podolski dał Kreczptey 4800.
czerwonych Złotych raz, drugi raz 40 Tysięcy Złotych in majori quan
titate darował Kreczptey, a kilkadziesiąt tylko Tysięcy Sukcesso
rom zostawiot, z czego niech biorą przykład Drisieysi Jchmc Xięża
Biskupi iak maią Successores Cyckzynie w potrzebach Rey ce
y prosiot aby P. Kobierzyckiemu indulate oddana była Summa
ze Skarbu Koronnego iako Sprawiedliwa, y od tak Kochaiącego
Oyczyznę Biskupa zostawiona.
Tandem po wielu namowach we środku Panow y Posłow podpi
sane są kwity dla obydwoch Podskarbich
Xiąże Prymas Po podpisaniu kwitow winszował obiema Pod:
skarbim imieniem Stanow za prace ich y takie przykładne dla
Oyczyzny przystugi.
Projekt czytano o Zamku Warszawskim aby był wyreparowa
ny umeblowany przykupiwszy dwie kamienice za Sprawie
dliwym otaxowaniem Rafałowską y Kowenską, albo wszytko
expensą Skarbu Koron. dla przyszłego Króla aby miał przy
stoyne pomieszkanie co wszytko będzie przyięto wrege:
strach Przenti lege cavemus.
Projekt kapuiący Komissyą Radomską zktorey rednc inte
resa będą się agitowac wkomissyi Oekonomicznej Skarbowey,
drugie na Komissyi Woyskowey
Xiąże Woda Ruski Czartoryski dodał aby Skarb Litewski przy
łożył się na reparacyą Zamku Warszawskiego iako maiący
gotowe pieniądze.
Xiąże Kanclerz Czartoryski Odpowiedział niemoże się przykładać

Skarb Lit: do takze w Grodnie musi reparowac Pałac Krolewski.
Projekt o Mennicy. Gdy wielki iest natrut fałszywych pieniędzy zalecamy radzie Skarbowey aby ludzi takuk sprowadzili ktorzyscy znaią na minerałach, abysmy potym otworzyli Gory Swoią monetę mieli w chodzenie zdych monet zatamowała, a ieżeli się takie pokażą aby na Skarb konfiskowała &c
P. Przedrzecki Iuż prawie mrokiem trzy Projekta ktore aż P. Expeditus przeczytał bo Sekretarz niemogł dopiero 1. aby Projekt o Arcybiskupstwie Wileńskim puścić w Recess do Seymu Coronationis. 2. aby Kanclerzowi Litewskiemu za dotychczasowe letnie prace pensyą dożywotnią do Tysięcy naznaczyć 3. aby Marszałkowi konfederacyi Lit P. Brzostowskiemu ze Skarbu Lit pensyi sto Tysięcy wyliczyć. Na co się zgodzili wszyscy, y te chcieli zaraz podpisać tylko wiele już niewidno było, ani świec niepotrzebnie stoi. bo na teraz wielka burza y ulewa wszczęła się
Xiąże Prymas tandem Solwował Sesyą zdeklarowaną że po wyżey mianych rzeczach desiderijach Woiewodztw przystąpią do czytania Konstytucyi:
Die 16 Iuny w Sobotę Xiąże Prymas tak deklarował tak zaraz o pierwszey przyszłey przed którym niosą laskę Kasztelan kaliski. bo już Czerski pożegnał Prymasa y odiechał, na miejscu Jego iednak ma bydź kasztelan Rawski
Xiąże Marszałek Jeszcze tę resztę momentow czasu chcemy konsekrować dla dokończenia rozpoczętych interessow.
Xiąże Prymas na tym ostatku musiemy koniecznie porządnie postępować, ale zaraz poczęli trzy czy iedni chcieli aby Projekta były czytane Woiewodztwa Lit, drudzy chcieli proponować Swoie Desyderia y tu długo gadali.
P. kasztelan kaliski Dzierzewski. Będąc delegowani ex mente Prześwietnych Stanow do formowania Projektow z propozycyi Waszey Mci. na początku Seymowania podanych, postrzegliśmy iako y skonfederowanym Stanom luculenter constat że Lit od nas Wielu Braci oderwało providendo publicae Securitati złożyliśmy

Projekt otym, ktory prosze aby był przeczytany.
P. Glinka Miechow dopusci do przeczytania tego Projektu dalsze rzeczy
My teraz nie mamy żadney Satysfakcyi w naszych desideriach we
dług Instrukcyi naszych przeto nie porwolę nanie
Xiąże Prymas odpowiedział Jeżeli tak WM Panowie tumultuarie
wszystko czynić będziecie to ia będę Solwował Lepiey, y Bog wie
poki ten Seym się pociągnie y tak się nieco uspokoili y Projekt czy
tany o bezpieczeństwie ludzi radzących sądy odprawuiących y wszel
kę Sprawiedliwość odprawuiących. Ponieważ Swawolni ludzie
podczas tego bezkrolewia biorą sobie iakąś wolność nacierać
domy dwory manu armata et tumultuarie nachodzić sądy
Seymiki ludzi rozpędzać y bić, na takich oprocz Prawa Zygmunta
pierwszego praesenti lege stanowiemy, y nieważąc względu
na żadne osoby aby byli pozwani ad cupusvis instantiam Nobilis
do sądu nayblizszego et pro qualitate delicti karani. Gdyby
się podczas Seymu Seymiku trafił esses adhibito brachio mili
tari maią być ujmani y sądzeni de in casu ucieczki rigoreu
Infamiae et confiscationis Bonorum naznaczamy de
P. Mrokowski Poseł Ziemski Domowiot się aby ten rygor nie
tylko na Szlachtę ale y na Senatorow był ferowany, prosze
w tym Projekcie per expressum położyć bo to Libertas et aequa
litas Ią rodzone Siostry. Odpowiedziano nato że iest w Projek
cie ostrzeżono nieważąc względu na żadne osoby y tak Pro
iekt ten podpisany.
Czytano potym Projekta W.X.Lit o Pogodowym Żydowskim, o
Artyleryi Lit, o Chorągwi Węgierskiey de longo tractu czytał
to P. Szaduerski Specialiter dołożono, aby Generał Artyleryi Lit
likwidował się ze wszystkiey Perepty od objęcia komendy.
2do aby pomnożyć płacą na Chorągiew Węgierską Marszałek Lit
ktory ma prawo pomnożyć tyż Chorągiew wprzodku ią trzyma
a niema płacy do Rzeczpsty tylko 12 Tysięcy
Xiąże Prymas prosił aby przystąpić ad desiderią Woiewodztwo
to iest aby Kardę Woiewodztwo per Turnum Wotowało według Instru
kcyi: ale tym czasem wyszedł na Swodek Sekretarz Seymowy y

Zaraz czytać Projekt dla Instygatora Lit. aby pomieniony Instygator
porwał P. Marszałka Konfederacyi Lit. Xcia Woyd Wileńskiego de abusu
Imienia y honoru Swoiego aby Komportował Munimenta o Dobra Nieświe-
ckie y Studzkie ze zas Wiele trzymał ludzi y za Zyda Krola y teraz na
oppressyą Praw y aequalitatis pomnożył y pomnaża gwałty oppressye
y szkody czyni, y zeby podczas Elekcyi niebyło niebezpieczeństwa
od niego przeto Jaremy moc Hetmanom W. Lit. areby takowe za
ugrz zabierali rozpraszali, Garnizon Stucki y gdziekolwiek Ie
taki inny znayduie aby ze wszelką ammunicyą zabrali do Kon
federacyi Generalney Lit. oddali y iey dla spokoyności Kraiu wszel-
kim sposobem dopomagali: Kryknęli wszyscy zgoda y ten Projekt
chcieli zaraz podpisać, ale P. Starosta Zytomierski intercepit mo
wiąc niemasz zgody Ponieważ ieżeli mamy prawo o każdym
Szlachcicu ze nieminem captivabimus nisi Iure victum, tym
bardziey niemoże extendi ten rygor na Xcia Woyd Wileńskiego
iako Senatora.

Projekt względem Komisyi do Gdańska od P. Wileńskiego Posła
Wskiego ułożony o krzywdy generalne które czynią Polakom
w swoiey monecie względem szacunku drzewonych złotych pod
czas defalkacyi w fakturowaniu drzewa talow klepek w wybie-
raniu akcyzy w branniu kordyków &c a osobliwie w Jebraniu
y ukrzywdzeniu rodzonego brata będącego na ten czas Depu
tatem w niesłuchaniu Praw y Dekretow Trybunalskich &c
być czytany, doprasza się o Satysfakcyą nad niemi y aby ten
Projekt ad Pacta Conventa futuro Regnanti był podany.

Instygator Koronny Krajewski dodarł. Iako tey historyi był oczy
wistym Świadkiem y przydał iakie takie Starosta Krzyżtopski
od Gdańska ponosi krzywdy &c

P. Woda Pomorski Mostowski exkutował Gdańszczanow że maią
Swoie Prawa, ktorymi się rządzić muszą, to tylko mamy iedno porto
we miasto y porządne, ktore zniszczyć chcemy, pamiętaiąc Pomo-
rowie iako niedawno opprymowane było wymysłoną przez Ministra

saskiego kompisyą, że kompisyć wiele to miasto zawsze kosztuią Wzbi
mają iakie defekta zostawić to futuro Regnanti.
Projekt iednak na instancyą wielu Woiewodztw prosiących y kry
dzących był podpisany do Gdanska Miasta
Woda Sandomirski Wielopolski miał głos w swoim interesie o Sum
mie dwakroć Stu Tysięcy ktorą mu apekurował przez intercyzę
wposagu Żony Lubomirowski Hetman na Starostwie Lanckoronskim
czy iakiemsi innym, ażeby mogł mieć apekurowaną pomienioną
Summę przez Stany Skonfederowane ponieważ tenże Pan Jego
Jego miał wiele erogare Substancyi in interesse Rzeczpty. przej
rzytał Projekt do tego, oddał go Sekretarowi, prosił po kilkakrotey
aby go przeczytano, nieprzystało do tego, nieczytano tego Projektu
czym będąc zmartwiony wyszedł z Izby
Woda Pomorski Mostowski po skończonej mowie Wody Sandomier
skiego zaraz głos zabrał y prosił, aby Koronacya futuri Regnantis
pro hac Vice była w Warszawie a Jmć P. Krakowscy na ten raz
niech ustąpią swoiey pretensyi, iako na dniu wczorayszym uprosił
oto Jmć. Rożanski Poseł.
Kasztelan Inowrocławski Moszczynski. Stypreliminy rachunki y kwity
teraźnieyszych Podskarbich, a dawnieyszych Podskarbich Lubiesko
row Lą iestrze zawrestrone, zatym spodziewam się że Projekt iako
sprawiedliwy otey materyi przyięty będzie. ale nikt na to nic nie
odpowiedział tylko Xiąże Marszałek zaraz zaczął dawać głosy
dogadzaiąc prągnieniom Woiewodztw per turnum zatym dał
głos Woiewodztwu Krakę
Woiewodztwo Krakę Starosta Sandecki Madachowski mowił y
te punkta podał 1. Woiewodztwo nasze ma Ozm powiatow prosi
aby miało po dwoch Posłow. 2 Xięstwo Siewierskie przydane do
Polski Constytuowane iego. żeby pogłowne płacało według opisania Ku
stratorow iak Xięstwo Zatorskie y Oświecimskie 3. Jmć. Rychtera
Burgrabiego Krakę ktory był przytomny rekomendował iako maiącego
interes Dobr w Inflantach czy w Kurlandyi y ktory się kładnia Xcia
Prymasowi y na wszystkie Strony

Woiewodztwo Poznanskie proponowało 1. proces Xięża Gaydeckiego zia
kas Panią Druszynską do Krymu wyprowadzony, aby tu mogł być pome
diowany w Nuncyaturze Nacio Xiąże Prymas zarazł delegował Imci Xięża
Biskupa Kyowskiego y Kogos drugiego. 2. Incorporacya Probostwa Wzeho
wskiego do kapituły Poznanskiey na Deputata iednego: niepozwolono
nato contradicente Wilczewski 3. o Komissyi Kolskiego Starostwa
Woiewodztwo Wrlenskie P. Horain proponował 1. o kapitule Wrlenskiey
2. o Starostwie Lwowie ktore trzyma y Zona ma Jus Communi
vum aby po Smierci Ich iezeli kto chciał będzie mieć Zlaski kro
lewskiey to Starostwo aby Lukrezyi Jego dał sto Dyszcy oco
Się rekomendował wszystkim przypominaiąc zasługi Lwowskie
Sto aby Koronacya przyszłego Krola była w Warszawie tandem
wyszedł z Swego mieysca obchodził Senatorow y Posłow, iedni
Krzyżeli zyczą, drudzy negabant co długo czasu zabrało. Xiąże
Prymas widząc mowił Mć Panowie kiedy Się takiemi gadania
mi długiey bawić będziemy to wiele desideria poydą w Rzecz.
Tandem P. Wawrzecki Lozet Brzezawski longo sermone rekom
mendował Panny Kanonicrki wiele nato porwalali, ale wiele
niepozwalali: Projekt podał ale go niepodpisano
Woiewodztwo Sandomierskie Xiąże Strażnik mogł bym Stanąć pro Domo
mea rekomendacyi interes Kunegundy wiadomy wszystkim Co
nam Kwestya deklarowała, y Spodziewam Się że kiedy dla innych
iest Krzywda, y dla nas nie będzie Skapa, ale przystępuię ad desideria
Woiewodztwa mego 1. O Urzędach Powiatowych. 2. Porządek Urzędników
czyli iak ma być zachowany. 3. o Soli Kuchedniowey z Bochni.
4. Distributorow Soli znosimy. 5. Dekreta Radomskie względem
Czopowego znosimy &c
Woiewodztwo Kaliskie Pan Rydzynski proponował 1. aby żaden nie
ważył Się Summy dawać osobliwie Duchownym na Wyderck. Justi
Straznic Smiali z tego terminu iezeliby więcey dał iak warte
dobra powinien być porwany iak daiący tak biorący, y aby daiący za
cost Summy per medium et Delatori naznaczone quantum złotych &c
2. Okowpory czyli o Dziesięciny, aby gdzie Się były zachowane a gdzie

Ich niemasz aby nastąpiły, y Biskup powinien sobie postąpić iuxta
Bullam Urbani 8. podał nato Projekt wszyscy Zawołali uno labio
Zgoda y prosili aby na całą polskę była ta konstytucya bo y my mamy
podobne Projekta wstrak to iest interes całey Rzpltey prosiemy
o podpisanie
Xiąże Prymas odpowiedział niemore bydz podpisany
P. Glinka reposuit to my tesz nie niepodpiszemy się
Woiewodztwo Trockie P. Ukolski proponował aby z kraju ich niemow
wszystkich generaliter wypędzić
Woiewodztwo Lenderskie P. Kasta Piotrkowski Malachowski propono
wał 1. Żeby żadne fundacye nowe niemiały approbacyi Zawołano
nato zgoda 2. aby Projekt kaliski był podpisany y żaden punkt
z niego ani wyrzucony ani odmieniony niebył. 3 aby Plebani po
całey Polszcze do Akta Metryki Szlacheckich Dzieci ochrzczonych po
dali pod vadio 500. Marcarow na Plebana ktoreby tego zaniedbał
uchylić, te metryki powinien podawać co Rok po każdym nowym
Roku Zarat, a w Grodach lub Trybunałach powinni Susceptanci dawno
przyimowac do Aktow, abysmy tym sposobem mieli pewność Szlachty.
3. o Tatarach aby przez Lustratorow wszędy były z likwidowane
y podpisane po całey Polszcze 4. aby Powiaty obierały podwoch
Posłow.
Woiewodztwo Leczyckie P. Gomolinski A. Iest kościoł w Siedrym mieście
Regni Collationis Zdetronowany, chce nowy wystawić ieden Szlachcic
ale chce aby mu Ius Patronatus było przyznane, ktore ieżeli nie
będzie przyznane to maiąc materyały gotowe wystawi znich kar
czmę. 2do Swoy interes promowował o zamianę gruntu swego
z Krolewskim 3. Rekomendował Rafała Chylinskiego in opinione
Sanctitatis aby na Woies do Rzymu co contribuat Skarb Koronny.
Xiąże Strażnik interlocutorie powiedział niech Ly nato Biskupi
zdoza bo ich Interes.
P. Stolnik Lit. rzekł do blisko siedzących Posłow, ieżeli iest Swięty ktoby
ten cud uczynił żeby pieniądze Lit. w Skarbie to [illegible]

Woiewodztwo Brzeskie Kuiawskie 1. o rzece warcie y o mostach na niey
2. o Postach aby ich więcey miano 3 aby podczas interregnum pena capitis
na nayezdzikow y tumultuy czyniących.
Woiewodztwo Lyowskie P. Starosta Zytomierski rekomendował swoy interes
ze oney iego utrzymywał Starostwo Biadoczeuskie przez kilka lat
wydał nato kwakroć czterdziesciat Zyscy prosiod o wzgląd nato
Wodztwo Ruskie P. Bozęcki proponował 1. aby niebyło żadnych
nobilitacyi. 2. Interes Krzeptyckich o dobra rekomendował takze
y P. Bukowskiego aby lennosc otrzymał 3 o kompozycyach z Xięzą
o Dziesięciny
Ziemia Chełmska P. Gotejowski proponował 1. aby mogła sobie Xięzia
mia Chełmska chować bo Smolakow przeciwko nasiadom. 2. aby Popo
wtrow od lat 16. brac w poddanstwo bo się wiele tego chultai. 3 aby
przyszłego krola opisac zeby nam Pacta conventa dotrzymał
nietak iak przeszły, y projekt nowy de non prestanda obedientia
wzyc. 4. wprzyszłe Ministrom dobrym, iako przemonebo Regestc
P. Potocki iakis projekt czytał na konwokt nowy cum Victu et
amictu ale go niesłychac było.
Ziemia Chełmska 1. aby Sami Szlachta byli promowowani na
Plebanie 2. aby Plebey się nieuczyli. 3. do approbacyi rekomendował
Bazylianow Chełmenskich y Jezuitow Krasnostawskich
Wodztwo Wołynskie Xięzę Lowicz proponował naiąi nayprzewey
prefatyą. Interes uniwersalny y opis instrukcyi Wodztwa mego
obligacie mnie abym zgromadzonym Stanom przedłożył, iakie się
pokazuią exorbitancye Iurysdykcyi duchowney, nietylko w moim
Wodztwie ale y winnych, iako Duchowni Swieckie osoby do swoich
Sądow pociągaią w sprawach mere Swieckich, nietylko o Dziesięciny
o chłopow ograniec, nawet o pozywanie do Trybunałow, więc aby
tym inkonweniencyom zabiedz et restituere confidentiam inter
hos Constatus mam Projekt gotowy ktory oddaię do przeczytania
Iak Sekretarz Seymowy zaczął Projekt czytać in hac et simila verba

Ponieważ Zwierzchą Krzywdą Stanu Szlacheckiego Stanu y uymą honoru się
dzieje takie wyniszczenie fortun Szlacheckich, przez ewokacyą osob
Świeckich do Sądow Jurysdykcyi Duchowney; przeto aby od tąd nie
wadzili się czynić tych exorbitancyi pociągaiąc do Sądow Swoich Sub
gravamine cohore et pretextu Sub nullitate Actus zakazuiemy we
rzuiemy ex Decret Trzemeszna Sądow Warszawskich. Co rotandum
iak tylko zaczął se Słowa Lekrebatt tak Xiąże Prymas zwierzchą
niecierpliwością porwał się mowiąc pokor tego będzie y
wyszedł zaraz Solwuiąc Sessyą Swoim odeyściem. Atu się
wielki wszczął fremitus na Duchownych zodgrażaniem czynić
gorszym ze sobie poradzimy sie
Die 18 Jury w Poniedziałek. Xiąże Marszałek Stanęliśmy wobra
dach naszych na Woiewodztwie Wołyńskiem Ktoremu daią głos do
kontynuowania desideriorum Suorum
Xiąże Prymas Dnia onegdayszego rozeszliśmy się dla pewnych
a Wszanom wiadomych przyczyn zaczym aby dla zachodzących
interessow niebyło przeszkodą udałem Projekt udatwiaiący wszel
kie Differencye ktory proszę przeczytać.
Projekt Xia Prymasa Acz między Stanem Duchownym y Świe
ckim zachodzące kollizye zawsze w recess odsyłamy, ktore nigdy
zupełnie niebyły uspokoione y niezakontrone, iako y nadmie
onegdayszym dla wielu racyi Sprawiły niekontentowanie
przeto ad Pacta Conventa wzbrone mieć chcemy, ażeby przyszły
nasz Krol po Szczęśliwey da. Bog Koronacyi wyznaczył Komissyą
ktora rozezna między Stronami pretensye y ktotnie przy obe
cności Jmci. Nuncyusza y zupełnie na zawsze zakończy y uspo
koi: Odpowiedziano Zgoda y Projekt podpisano
Xiąże Czartoryski Łowczy Koron Lubo by mi się zdało należało
na przerwany głos moy na dniu onegdayszym ale Zdrowie
zdrowie maiąc Jo Xcia Jmci Prymasa wkonsyderacyi ktore dla
Dobra publicznego przez przeciągnione Sessye Sakrytkuie Projekt

tegosz Xcia Imci akceptuię a moy niedokonczony aby był przeczytany cały vprasznam. Cały tedy od początku był czytany Projekt Xcia Lowczego ktorego attentissime wszyscy słuchali ale się na niego nikt nieoderwał nec pro nec contra tylko sam Xiąże Lowczy kontynuował głos swoy. Mam vczute Woiewodztwa mego desiderią do ktorych Lowczemu się muszą l. o Gdanszczanach ktorzy pro libitu suo imponunt pretia rerum y do Projektu Jmci P. Wilczewskiego referuię się. 2. Kommanderya Xiąząt Radziwiłłow aby się dostała Jmci P. Steckiemu kawalerowi Maltanskiemu. 3. Akademia krakę y Zamoyska ze poniekąd vpadaią w swoich Przywileiach aby protekcyą Rzeczypey były wsparte. Sprawa zas Szkoł Szlacheckich Lwowskich iako iest odesłana na sądy Relacyine tak od nich niechay Lwowcy czekaią decyzyi tym czasem ab excessu et usu Akademy niechay będzie suspendowana. &c

P. Braskowski kolega Xcia Lowczego dał Sprawiedliwe Xcia Jmci Lowczego kiedy nie są uspokoione Projektem Xcia Prymasa idzie się do nich nie przymawiam ale tylko moie inne Projekta do przeczytania podaię ktore były 1. o Popowiczach. 2. o neofitach aby wpod dawstwo in omnis competentibus były brani 3. o kanonickach Warszawskich aby były zniesione bo są Prozepa oto &c

Woiewodztwo Podolskie mowido 1. o Fortecy Kamienieckiey o kommendancie iey, o okopach S. Trzyycy aby był wzgląd na to wszystko ze skarbu koronnego według konstytucyi 2. Prosto o dodanie Leyzku przedseymowego y Leymu Electionis na dalszy czas, kiedy iestesmy musieli ofiarować nieiaki czas na teraznieysze obrady

Woiewodztwo Smoleńskie 1. aby Dygnitarstwa Urzędy wszelkie Starostwa według Praw Xięstwa Litwie Indigenis były rozdawane y ieżeliby iakie Przywileie były zaprzeczone contra mentem Praw, pro nullis ie mieć chcemy. Drukarnią Scholarum Piarum Wileńską utwierdzamy y kanonizacyą Ich Fundatora rekomendujemy konwikty wszelkie znosimy. ale na to Extinguisi: że na ten Projekt ostatni nie porwalamy

Woiewodztwo Lubelskie P. Zamoyski Amnestyą ktoraby mogła pokrywać

wszelkie exempa y aggrawacye podczas Interregnum poczynione Zno
szemy, Monopolia na wszystkie rzeczy ustanawiamy. Areby kaz
Towarzysz miał 10 porcowych podczas pokoju a 10 podczas potrzeby
Woiennej.
P Szczerski kollega Rekomendował P. Turnier Rotmistrza Chorągwi
Węgierskiey Marszałka Wk. y siebie samego aby Respekt miano wzgląd
na niego iam chudy pachołek Szlachcic co mogę czynić dla Oyczyzny
mam Dziewięcioro Dzieci potrzeba ie żywić y Edukować dla Oyczy
zny. Projekt był czytany o Amnestyi contra violatores Legem, et
vasores Bonorum de pœnis Ich karać będziemy y Forum ubiquita
rium ad respondendum nakazujemy.
Woiewodztwo Bełzkie Akademią Zamoyską rekomendowano o rozgra
niczenie Woiewodztwa Bełzkiego z Ziemią Chełmską y Lwowską Ord.
Woiewoda Bełzki Sam podał Projekt o zamianę pos Swoich Dzied
rzych ziakich is Królewskiemi de
Woiewodztwo Nowogrodzkie o Kostach aby miało przy czynionych,
o wprowadzeniu monety dobrey.
Powiat Wołkowyski Na żadne Projekta partykularne nieposłu
chał. Podkanclerzy Magister aby był Szlachcic pochodzący Polak Katolik
w Polszcze w Litwie y w Prusach, exkludowani przy dobrach Starościch
aby nigdzie niebyli trzymani; wszelkie urzędy y honory wkł:
twie aby niebyły dawane nikomu tylko Litwinom de
Xiąże Kanclerz się odezwał Pacty są Juris Regij, Juris Majesta
tici niemowiemy tu nic o nich Stanowić, ale ad Pacta conventa
odesłać po wsiach y Miasteczkach niemogą bydź wszędy Szlachta.
Woiewodztwo Podlaskie Fundacye Nowo erygowane zaprzieymy, y dal:
szych zakazuiemy. Koronacya przyszłego Króla aby tu w War
szawie pro hac vice była postanawiamy, o co wszyscy
Exkonfederaci mowią zgodą, a osobliwie wszystkie maiątki pro
sili na to o Turnum
Xiąże Prymas głos zabrał. Za zmową Stron y prerogatywy pow:
nienbym się trzymać Praw względem Koronacyi Króla w Krakowie
ale że Krakowski Zamek niebezpieczny mogłby się znaleźć Zwalis
iakimi

tak mi dymiot relacyą Dn. Fontanna trudno murow głowę przebić
musiemy się na tym uspokoić evitando niebezpieczeństwo życia
y tu koronacyą natrachuje, chciano zaraz Projekt otym stypać ale
Starosta Landecki z P. Dembinskim opponowali się, że nato niemasz
zgody y poskonczonym Turnum Wdrów zamowiot sobie głos P. Malacho
wski do obasnienia tak wiele juz wydano pieniędzy ze Skarbu
na reparacyą Zamku Krakę.

Wdrwo Wiepskie aby Xięża Jezuici Dobr nabyć mogli na takąż
Fundacyą nową, aby zapłata Sędziom pogranicznym determino
wana była na zawsze

Wdrwo Mazowieckie Notandum Dnia 9ego Sessya zaczęła się o
sperate o godzinie wpuść do Dnia 8mey, przed obiadem trwała blisko
wpuść do pierwszey, y solwowana po obiedzie na drugą jednakowoż
nie rucchali się tak wpuść do trzeciey gdzie Xięża Marszałek zaraz
dał głos pierwszey ziemi.

Dla głos Ziemia Czerska J. Post Magister aby był Polak Szlachcic
tolk. 2. Prawa o dwoch Komisarzow y dwoch Lustratorow. 3. o Sol.
Luchedniowey

Ziemia Warszawska Stolnik Lit. De Securitate Dobr Ziem:
skich Pani takiey Duninowey aby się niedostawały do rąk du
chownych Kommunistow. Panny Kanonicrki aby były approbo
wane. Baci Jego tak był Podskarbim Wlit. nieznaią rescrze za
pudroka kwitu od Kreczptey aby Projekt był do niego przekazany prosi
Sprawę Dn. Lustrzewskiego Starosty Lędzyckiego która posła
evocatorie do Sądow Kapturowych aby ad Forum competens
była odesłana, Bibliotekę Biskupa Łyowskiego usibus Cydzyny
naznaczoną aby była w protekcyi Kreczptey rekomendował.

Sędzia Warszawski Kollega tylko się o koronacyi w Warszawie
przymowiod ale mu zaraz reposuit P. Dembinski czy może
jedna Ziemia przepisać Prawo całey Kreczptey

Ziemia Wiska Mowiła o Soli y o koronacyi w Warszawie

Kollega drugi P. Rostkowski o koronacyi w Warszawie y czynił relacyą

że ojciec w Krakowie widział delokacyą Zamku krakę, y gdyby tam drugi raz pozrzał toby kark złamał; reparacya zaś Zamku taka pobie lono kawałek muru.

Ziemia Wyszogrodzka O Beatyfikacyi Rafała Chyńskiego, o koronacyi w Warszawie, o kwit P. Poniatowskim.

Ziemia Zakroczymska P. Mlocki: o koronacyi w Warszawie, o Beatyfikacyi Rafała Franciszkana, na koszty Regis collationis aby nikomu niebyły dawane prezenty tylko za rekomendacyą Posesorow. Officyała Mockiego Kokitnickiego rekomendowano Na co rzekł P. Dembinski niebyt nigdy postem Xiędz Officyał ale Dekret Warszawski aby był przyięty do Konstytucyi, o zabiorze nu z tey monecie Wmpanowie rzekli teraz wto nie wejrzycie to fortuny nasze upadną Nato znowu rzekł P. Dembinski: Oto lepsza Materya iak o Officyałe. O Fundacyach nowych zaczętych aby były utrzymane a więcey in posterum zakazać, o Podstaroście które aby był Polak Szlachcic katolik, naznaczyć mu certum quantum a reszta do Skarbu. O kwicie P. Poniatowskich, o soli na starostwo Zakroczymskie y na miasto Zakroczym. Na co mu znowu reposuł P. Dembinski: Przebrało się teraz w Wielkie Soli jednak iak Wmpan przyjedziesz do Krakowa na koronacyą to Wmpanu damy Soli

Ziemia Czechanowska O konkordatach względem Opactw, o Woiewodach Smoleńskim Inflantskim y Kasztelanie Sochaczewskim aby do Wod wyiechali: o koronacyi w Warszawie, żeby sowy w Krakowie miasto wesołey koronacyi niemieli pogrzebu, w takie nowi casus novam formam legem

Ziemia Łowicka P. Glinka chciał mowić, niemogł mowić bo wielu gadało nawet Sekretarz Leymowy gadał z Biskupem Kijowskim dla tego krzyknął na niego, aki diabli P. Sekretarzu aby Wm nie gadały y Jmć X. Biskup powinienby zachować modestyą tak sobie tedy takim sposobem zrobiło rum y audyencya. Domawiał się X. o soli dla Ziemi. 2 o płacach na których stoi pałac Królewski ze wszystka

cerkumfera

circumferencyą do 1726 pozwolonych do vkywania Augustowi. 11. 3. 6to
Tytułach ktore corocznie deklarowad August 11.1. Vkerpty, 4. aby Duchownym przez zastaw Dobr niedawac. P. Platera rekomendowad do pieczęci annexy rzeczy Lit. P. Vodz Pomorskiego takze prezentowal Stanom za sługi de
Kollega Jego Malachowski Starosta Ostrzycki: Mam w Instrukcyi 66. punktow, ale ze juz znayduią się in generalitate więc nie tabieram czasu de
Ziemia Rozanska Koronacyi w Warszawie y to per Turnum
Ziemia Lewska Fundacyą w Skurcu Maryanow rekomendowad y koronacyą w Warszawie
Ziemia Ruska Lot y koronacyą w Warszawie
Woiewodztwo Podlaskie Ziemia Drochicka mowida o niepotrzebnosci Posłow Cudzoziemskich podczas Elekcyi, o niedawanie więcey Starostw iak dworze iednemu, Jura Communicativa aby Kobietom nigdy niebyły pozwolone, o Sędziach Kapturowych, aby certum numerum constitue re na przykład 20
Ziemia Mielnicka O fundacyach ktore są przeciwko prawu 1699 sine consensu Reipby za nieważne mieć chcemy 2 aby teraznieysze podatki uchwalone obrocone były na zniesienie pogłownego.
Woiewodztwo Rawskie Ziemia Gostynska aby dwa Beneficia przyłączone były do Kollegiaty Warszawskiey pro quotidianis Distributionibus, ale P. Wilkrewski per omnia negavit. Xiąże Biskup Poznanski expedit wad mnie że to iest Sprawiedliwa et conveniens dla chwały P. Boga ale P. Wilkrewski znowu negavit. per omnia zeto iest inconvenience z krzywdą Synow Szlacheckich, ktoryby mogli mieć takie Beneficia pingviora de
Woiewodztwo Brzeskie Litewskie P. Sosnowski miał mowę przedtym z subtelnym sposobem wspolitosci ułożoną o Królu, ktorego się spodziewamy naszey krwi, naszego rodzaju przedziwnych cnot, wyborney edukacyi. Dosyć iest praw w Paktach Konwentach naszych napisanych, przeto niepotrzeba na potym dzego nowych Stanowić mabydź ta mowa drukowana
Woiewodztwo Mscislawskie aby Sołtysi indigenae dawane były Woiewodztwa z Starostwa w Litwie
Woiewodztwo Mynskie Toż samo promowowało y kanonicki aby były approbowane

towar Szczyrski y Mistrzo Inflantskie O Dobrach Biskupstwa Inflant
skiego aby były wykupione
Po Skończonym Turnum Woźnie y po oddawanych Projektach, których
iest niezmierna moc P. Dziadyszycki zabrał głos, którego treść
cała, ne futurus Rex egeat, osobliwie Polak przestawał, aby Do
wenta wszystkie z Dóbr Ekonomicznych Stołowych Cel, Żup, Zbie
rane były, a ieżeliby co wydali P.P. Podskarbiowie ustrasz Gentis
na teraźnieysze potrzeby Exceptey aby potym oddano było ze
Skarbu Koronnego futuro Regnanti, y kalkulacyą oddadzą temu
Królowi, a ieżeliby taki decessus pokazał się, obligowani będą
do restitucyi ze Swoiey Substancyi. potym dodał punkt o Popo
wiązach którzy maią Przywileie od dawnych Królow Halickich, aby
byli immunes od Poddaństwa, oto prosił Jm P. Kasztelana Wisli
ckiego aby ten interes wyexplikował. iakoż zaraz zaczął Jm Pan
Kasztelan mowić, ale go niesłychać było, y już się ciemno bo już
była godzina dziewiąta, po Skończonej mowie Kasztelana Westlickiego
Xiąże Prymas Ponieważ desideria Woźnie tak długo nam czasu
zabrały zesmy musieli ten Leym przeciągnąć przeto deklaruią
ze Leymiki przed Leymowe będą 23. Lutey. a Leym Electionis
23 Augusti y na tym Solwował Sessyą na godzinę 9. zrana
Die 24 Junij wewtorek zrana po dziewiątey godzinie Xiąże Mar
szałek po Skończonych desideryach dnia wczorayszego Woiewodztw
przystąpiony teraz do czytania gotowych Projektow
Projekt o Lukieporach przeszłych Podskarbich z których iedni nie
byli przytomni na teraźnieyszym Leymie, drudzy nieoddali Rachun
kow na Leym Coronationis Komportowac się maią, y Summy zaległe
una cum Provisione od nieyszego Leymu oddadzą: a ieżeli nie po
dadzą Rachunkow, na Komissyą Skarbową będą pozwani ad instantiam
Instigatoris Iżi gdzie takie rachunki Summy pozostałe z Prowizyą
oddadzą presenti lege postanawiamy. Ten Projekt zaraz podpisany
P Woda Pomorski Mieszanowie potrzebaby dodać ieszcze w tym Projekcie
taka Prowizya ma bydź oddana, y od dawnieyszego czasu, boto są zra
dzone Summy, iedna zdami się u Jm P. Marszałka Nadwornego, druga u Jm Pana
Mar

Mostynskiey, a teraz pro publico będą potrzebne ponieważ w skarbie ma
do się znaydnie residuitatis.

Notandum iest tu do kilku dni Imć P. Jordan Starosta Siemuchowski,
którego po skończoney mowie P. Wody Pomorskiego P. Dembinski
podczaszy Krakę non in forma mowy, ale tak kilką słowami inter
locutorie rzecz pierwszy czy Stypreli rekomendował in hac verba
Mościowie Imć P. Jordan prosi o Komissyą którą chce expedionować
z Biskupem Krakę o Granice ale na to nikt nic nieodpowiedział
iak by tego nie słyszeli

Projekt o Koronacyi przyszłego Króla w Warszawie kiedy deside[r]yi
miasta Krakowa niemożemy Subvenire ani Prawa zachować,
o koronacyi Królow w Krakowie, ponieważ Zamek Krakę iest tak
spustoszony ze ruiną y niebezpieczeństwem grozi, Kamienie
takie się niespodobne, przeto miasto Warszawę na przyszłą Koro
nacyą naznaczamy, po koronacyi zaś będziemy delegowali JJ. Kto
rzy obadzą Status Zamku, donoszą Krzepley którą pomysły o repa
racyi nieżawdrey de

Starosta Sandecki Malachowski Zgodzić się na to potrzeba zeta[m]
są szczęśliwe Państwa, gdzie nieobywatele nad Prawami, ale
Prawa nad obywatelami panuią. Wiele nastręczają o zgwałce
niu Praw przeszłego panowania, to teraz do tego iesteśmy obligo
wani, abyśmy w kluby wpadli co wyszło do zrobienia Praw. Teraz
nam mowić potrzeba o Elekcyi, nie o koronacyi, Nasza Prowincya
Małopolska tym iest zaszczycona że się Kraków mieyce naznacz
one do koronacyi Królow, niebyło praktyki iestże żadney, iak
na Stanisławie Królu, którego iak koronacya była nieważna, tak
się y panowanie nieutrzymało, od unij Prowincyi Lit z Koroną
Prawa 1564. 1569. 1638. Swego od nas wyciągaią poważenia, które
przez przewrotność Antenatow naszych miasta Warszawę y Gro
dno, dla zaszczytu Prowincyi podzielili przez Alternatę na Seymy
Miasto Kraków dla prerogatywy tey Prowincyi do koronacyi Królow
naznaczyły, kiedy więc słyszę że zachodzą zazdrosne żądania Pro
wincyi Wielkopolskiey, do Was się uciekamy Przeswietne z konfede
rowane

rowane Stany, tey Sztukamy od Was do koronacyi wzaiemnosci ktorą my Swiadczemy wobieraniu Pana, do Was Senatorowie nasze zanosiemy prozby, abyscie Schmalcom Wielkopolanom zazdrosne wyperswadowali mysli. Prosiemy y was WXLitt godni mężowie abyscie nam Prawa 1596 przy złączeniu się z koroną dochowali Przodkowie nasi y Wasi nic Sprawiedliwszego nie sądzili nad to, iako aby pokiu unia będzie Pan nasz każdy tu obrany u nas wkrakowie był namaszczony &c

Jmć P. Wielopolski koniuszy koronny Musiałbym nieznać się na mowie charakterze gdybym odstąpił mojey Instrukcyi a na koronacyą w Warszawie zezwolił, nasłuchałem się godnych circa tego Scriptam zelantow, odpisać od nich niemogę, Słyszę że zachodzą kwestya o odmianie miast do koronacyi, Słyszę przeciwne Prawu Instrukcye, które mieć niepowinny akceptacyi bo są takim powiedzeniu przeciwne Prawu, przeto iako prawa nietylko się przepisane Królom y nam Samym, tak y futurus Regnans y my Sami zechcemy zachować się przy Prawie, y mam nadzieję że to Prawo do wszystkich zachowane będzie.

P. Sosnowski Niemasz nic tak zuchwałego iako ośmielać się tamać Prawa, ale reconciliante lege z powodu necessitatis musi się postąpić Sprawiedliwie, niedla tego nieszczęśliwy Stanisław że w Warszawie koronowany, tylko że niesprawiedliwie obrany, niemasz tu o czym dysputować, parcamus legi parcamus necessitati &c

P. Dembinski Niechcę się sprzeciwiać woli Stanow Skonfederowanych, ale czytając zadosyć Instrukcyi mojey Sprawiedliwie dopominam się przy tey w Krakowie koronacyi, chciano nie gdys Ludwika Węgrzyna koronować w Gnieznie, ale ostante lege musieli się Coronatores przenieść do Krakowa. Jan trzeci chciał tego dokazać w Lwowie, ale darmo nieudało się tak mocnemu y walecznemu Panu przeto y my dopraszamy się aby Prawo tyle razy powtorzone niemiało krzywdy &c

P. Starosta Sandecki Gdzie prawo zachodzi kilkakrotnie powtorzone zachodzi, niemozna nieprzeciwko niemu mowic tylko go sacro sancte zachowac, a Matey Polskie aby ten ieden zaszczyt zostawic
P. Rostęcki Za małopolską takze mowiac inter cetera to dodat
Tu czas proiektowania nie stanowienia, tłumanie Prawa nie iest zaszczytem nacyi; powaga krola y na tym zawisła kiedy nie z zgwałceniem Prawa będzie ukoronowany, ta przykosc w determinacyi mieysca do koronacyi przyszłego krola, potrzeba się obawiac aby niedała okazyi Małopolskiey Prowincyi do iakiego zamięszania podczas Elekcyi; przeto życzyłbym aby się zachowac przy dawnym prawie de
P. Sosnowski Gdyby niebyło Prawa wolnoby nam gdzie chcieć na znaczne mieysce koronacyi krola, nietylko w koronie ale y wsi twrie, ale wiedząc ze iest Prawo niechcemy go tłumac tylko prosic my o dyspensę, wszak nieprosiłbyśmy o nię gdyby Prawa nie było de
P. Bystry Lwow sam Krakow przyznaie ze nie iest sposobny do przyięcia koronacyi zatym prosiemy o pozwolenie de
P. Poninski Akceptuie na władzą zawsze poprawienia odmienia y nowego postanowienia Prawa, przeto kiedy może zawsze, może y teraz osobliwie prosi krola vie ze nas Jmban Wielki Rostkowski upewnia iako na swoie oczy widział spustoszony Zamek Krakowski de
P. Rostkowski Będąc in Augusto w Krakowie Burgrabia Zamku oznaymił mi relacyą y przestrzegł, abym się niewarował wszędy chodzić bo są pokoie niebezpieczne, nawet sam Pan Fontan na powiadał, zatym niemożna się nabak odzywiste niebezpieczeństwo podawac. Tu się wielki chaos y mobus zaczął
P. Łopacinski koronacya bydź niemoże widzę bez obrażenia Prawa ale ex necessitate potrzeba potrzebuie Prawo, a zatoż niech będzie alternata Sejmu w Krakowie z Warszawą, wszak za cztery lata Zamek Krakowski bydź może zreparowany.

P. Stadnicki Teraz wiele praw poprawiliśmy y nowych przydaliśmy; toć mamy potestatem y odmienić mieyscie koronacyi, uczyniona mamy relacyą ze Zamek Krakę bardzo niebespieczny, a ktor się kiedy na oczywiste niebespieczeństwo podaie
Więc do
Xiąże Prymas Nieidzie tu o kardynalne Prawa, ale idzie o bespieczeństwo zdrowia y życia, zatym P. Fontanna niech da testimonium o Zamku Krakę. Notandum P. Fontanna zaraz stanął w Izbie Senatorskiey przy Rei Prymasie y powiedział Zamek Krakowski potrzebuie reparacyi, bo w Izbie Senatorskiey y Dolselskiey pogniły belki ale Starosta Sandecki Zawodał żadną miarą nieprzystoiemy nabę krzywdę bo to rzeczy dosyć czasu do koronacyi mogłby bydź Zamek Krakę zreparowany de
P. Trzebicki Przypadki mogą odmieniać prawa a osobliwie leges ktore są temporales takie się rozumieć mogą, o koronacyi Krolow przeto kiedy zachodzi okoliczność niebespieczeństwa życia ta wielu zgromadzonych obywatelow, możemy się bespiecznie dispensować
P. Piaskowski Jako Dzierżba teraz odmienia Prawo o Trybunałach miasta poprzydawała, gdzieby się agitowały, tak y o koronacyi odmienić może osobliwie ze nie in perpetuum kiedy P. Architekt da testimonium Spustoszałego Zamku Krakowskiego
Xiąże Strażnik Lubomirski Powinniśmy się zgodzić z Ich MM. krakowskiemi iako Małopolski Poset abe kiedy ten interes iest wrzekomy Drężey nietak chcący iako muszący dymić, więc dla uniknienia długich kontrowersyi proszę o Turnum. Nato długo krzyczeli iedni pozwalali drudzy nie
P. Sosnowski Zbliżamy się już coraz do tego że się staniemy między Wolą y Warszawą a coraz to większa rośnie między nami niezgoda więc prosię przystąpmy do większości głosow a iednoś zostawmy do Seymu ordynaryinego
Projekt zatym zaraz czytano o koronacyi Dla Spustoszałego Zamku Krakę ktorego niemożna na przodzie zreparować miasto Warszawę do koronacyi przyszłego Krola naznaczamy. Do sprowadzenia Kleynot

tow iako Korony berła &c y innych apparatus aby Sprowadzone były
tu do Zamku Warszawskiego na Delegacyey po koronacyi będą Ich
wu do archivum Kraky odesłane, iak zaś tylko nayprzedrey będzie Zamek
Kraky zreparowany tak zaraz wkrakowie krol Jmć zbory Seym ex-
traordynaryiny co teraz w Paktach konwentach będzie dotoroco &c
który to projekt zaraz podpisano.

Projekt o X. Prymasie Xcia Prymasowi od tego Seymu do drugiego Ele-
ctionis ex Senatu y Rycerskiego Stanu dodaiemy certum numerum
Senatorow y Posłow z którymi we wszystkich interesach radzić się będzie
y rezolwować oprocz większey importancyi, które do Seymu Electionis należeć będą.

P. Woda Podlaski Przymowiał się aby Xciu Prymasowi była naznaczona
na pensya który tak wiele ma expensy przez tak długie siedzenie
in publico na co się wszyscy zgodzili.

Gdy dnia po obiedzie około godziny trzeciey zaczęła się sessya Klapę May
statek dał głos Jw P. Drewnowskiemu który rekomendował Jw P. Dzie-
dzyckiego ażeby pensya od Klepsty naznaczona od Kiedrzyey Antecessorow
Jego Konsulerowi koronnemu za Poselstwo do Krymu osm Tysięcy
Talerow była ze Skarbu zapłacona.

Kasztelan Poznanski Mielzynski contravenit tey rekomendacyi Jeżeli
tak będą płacone rożne długi to nasze pogłowne niebędzie nigdy
zniesione.

P. Dzieduszycki Długo wał za przyięciem Projektu przeprasiał Jm Pana
Kasztelana wyexplikował się doskonałey w swoim interesie y był
Projekt Jego podpisany.

Jw P. Woda Podlaski Podzki Podał Projekt na Pensyą Xciu Prymasowi

Starosta Wielunski Męcinski mowił prosiemy Seym zakonczyć a
temi Projektami non onerare Volumina Legum y Skarbu koronnego
Naznaczono iednak Xciu Prymasowi 150 Tysięcy.

P. Trzebuski Domowił się aby Xciu Marszałkowi była naznaczona pensya
iako y Sekretarzowi Seymowemu

P. Woda Poznanski Toż samo mowił że ten był zwyczay do Marszał-
kow Seymowych

P. Podowski powiedział Panowie oto niedbają chudi pachołcy niech biorą

Xiąże Marszałek Widząc łaskę Wmcianow tym się kontentowac będą
czym przeszli antecesorowie moi, krzyknęli wszyscy niemasz zgody
Wołali aby sto Tysięcy Xciu były naznaczone y tu długo była kontrower
sya wszyscy naglili aby koniecznie przyjął sto Tysięcy, kilkakroty pro
iekt na to czytano, szturmował się Xiąże Marszałek po kilka razy mo
wiąc bardziey mnie kontentuie łaska Wmcianow nireli ta pensya, ale
nieustawali wodzic sto Tysięcy
P. Dzieduszycki prosze aby pusta antiquam była pensya naznaczo
na zeby z przeszłym Marszałkom niedrymie przepadaiem y przyszłym
zwyczaju zadnym naznaczono Xciu Marszałkowi 60 a Sekretarowi
Leymowemu 16
Xiąże kanclerz Lit podziękował za pensyą niechcąc iey wcale mieć
ktora mu była dożywotnia co rok do ze Skarbu Lit naznaczona,
zapewnione tylko iest serce moie z umysł wdzięcznoscią, a lubo iako
wiadomo iest całemu Xięstwu Lit w moim Ministerium przez 30 lat
nieszukałem ani żadnych zysków precerentarskich ani od zeszłego
Króla żadnych awantażow iednak ustępuię tey donatywy Rzeczy
bardziey kontent zostaie tey łaską, podobnym sposobem y Xiąże Marsza
łek lubo daią dowody Stanu Rzeczy pospolitey nieiest w pretensyi takiey zapłaty
dosyć będzie dla niego aby go futuro Regnanti rekomendowała. Także
Jw. P. Marszałek W.X.Lit, że nieustannie zawsze zastępuie prace
Marszałka W.K. y dawne ma Swoie zasługi nayprzyzwoitszych
potrzebuie względow tak od Rzeczy pospolitey iako a futuro Regnante, dla czego
prosze ten Proiekt przeczytać y podpisać. ktory podał Sekretarowi
w ktorym rekomenduie Jmć Marszałka Lit imieniem Skonfede
rowanych Stanow futuro Regnanti.
Stolnik Litewski Kiedy Rzeczpta ma względ na iednych, temu będzie
miała w rekompensie Jmć X. Sekretarowi koronnemu do tego
podaią Proiekt.
Kasztelan Poznanski Blisko następuiące Leymiki wyglądaią nas, y
sam Leym teraźniejszy woła na nas abysmy go zakończyli, więc na
żadne daley niepozwalam Proiekta tylko na przeczytanie y podpisa
nie konstytucyi
Jw. P. Kasztelan Inowrocławski Sprawiedliwe są przyczyny Jw. P. Kasztelana

żołnierskiego domagania się zakonkludowania Seymu ale Projekt o Subsesorach przes Tych Podskarbich napisany potrzebuie dodania iednego punktu, to iest naznaczono oddawać Rachunki na przyszłym Seymie a niepotrzebnie delegowanych do likwidowania y odbierania tych Rachunkow, zatym upraszam z mieysca mego, aby kogo się będzie podobało przeswietnym Stanom delegować.

Wda Podlaski. Na czasy na początku Seymu narzekali, y co nam się przykrzeło, to nam się widzę teraz podoba, kiedy tak proporzycyc Xcia Prymasa wielki Skutek, iako y desideria wszystkich Woiewodztw się uspokoiło, niepotrzebaby przeciągać czasu ani nowych podawać projektow dla tego ten projekt o Jm X. Sekretarzu na ktory pozwalam niech będzie metą wszystkich innych, y tu przecytano dla Jm X Sekretarza za ktory drukowat obchodząc Panow y Posłow ktorzy się poruszyli z mieysc y długo dyskurowali chodząc po srodku Izby

Notandum ze tu w tym przechodzeniu obserwowałem długo razem konferuiących z sobą Xcia Lowczego Woiewodzi Podlaskiego P. Stawskiego Siemiechowskiego y Sekretarza Seymowego Supponowałem ze dyskuiuią o kompanii Lewurskiey, o ktorey wyżey namieniłem, ale nie przyszło do tego. Ponieważ P. Glinka zaczął wszy głosno mowić nuż się powracać na swoie mieysca mowiono zas wten Lens Mieszanowie pokiszko tego będzie na partykularnych rozmowach Mieszanowie zas trawiemy darmo, swoie tylko interesa wyrabiaiąc, a my Posłowie iesteśmy tanquam pieces, o trzymat. Satysfakcyą in scissis Seymu otrzymał Xiąże Prymas, a my Szlachta nic niewiemy, czym do Domu do Braci powrocimy, pogdowregosmy nieznieśli, porwolilismy na sto generalne na kwarty, a niewiem iakie akcyzow generalnych mieszanej Soli doprosić się niemożemy, ktora nam należy według prawa ktorą nam w Kress odkładaią. Przebog czasy powiemy Braci, cosmy dla nich dobrego zrobili, za niewiem iak się im będzie stawić na Seymikach Relacyum, ale to mniejsza godzi będzie na Seymie Electionis przyiedzie nas tu Mazurow 140 Chorągwi, niewiem kto im tu będzie odpowiadał, podaię to do reflexyi Przeswietnych Stanow, tymczasem rekomenduię Przeswietnych Stanow Jm P. Platera Woiewodzi Mińskiego do pieczi mnieyszey Litt y Jm P. Woiewodzi Pomorskiego ostroż

wym względem Krzeptsey y proszę niechaby ten Proiekt odemnie podany
wezmie Skutek kiedy się innych doprosić niemogę
Xiąże Prymas widząc że już blisko Dziewiąta Dziękował Przeswiętnym Sta
nom za powtorną Pensyą 150 Tysięcy deklaracyi wszelką wdzięczność,
Jw. Xiędz Sekretarz koronny zaś przezemnie dziękuie za oswiadczoną taską
ale maiąc względ na Skarb niechce pieniędzy tylko prosi aby był re:
komendowany od Przeswiętnych Stanow futuro Regnanti y Proiekt onim
podał Sekretarzowi do przeczytania. Na co zawołano zgoda y Proiekt
był czytany. Tandem Xiąże Prymas Jutrzeyszego dnia nabożdziemy się
tabi Konstytucyi tylko te które teraz napiszą dzisiay, wszak WM Pano
wie wiecie co w nich iest ponieważ już są uformowane z Proiektow
przeczytanych, y podpisanych przezemnie y Xia Marszałka dla krot
kości czasu, y zebysmy potrzeć mogli przyść do końca Seymu, ale na
to powstała wrzawa domagaiąc się czytania konstytucyi; mowiąc na
wz się będziemy podpisowali kiedy w konstytucyach może co będzie przy
dane albo umnieyszone. Na to Xiąże Prymas reponuit powinna nam
będzie dana wiara wszak in facie Przeswiętnych Stanow podpiszemy wszy
stkie Proiekta. ale koniecznie domagano się czytania. Wtym P. Kospo
wski Poseł Brzeski chciał znowu nowy Proiekt czytać, ale go zagłusz
no niedopuszczaiąc nowych Proiektow czytać Tandem Xiąże Prymas Lo
wował Lekcyą na godzinę dziewiątą zrana
Die 20 Iuny we środę po dziewiątey godzinie Xiąże Marszałek. Jeżeli
iest Wola y zgoda WM Panow aby był Proiekt przeczytany o Sprawiedliwo
ści WXL. Lit. Odpowiedziano zgoda y tak czytany był Proiekt który we
których punktach od nowa nam koronnego napisany, który zabrał zedwie
godziny iak czytano punkt o corocznym pisie Szlachty Litewskiey czyli
okazywaniu Wielu się doprasza koronnych Posłow aby ten punkt y
koronie mogł stuyć Dla tego P. Woda Pomorski głos zabrał. Panowanie
Cudzoziemskie przeszłych Krolow zniosło nam Woysko y popisy Szlachty
maiąc w tym polityczne maxymy, ktoremy poreglądaiąc dochodziemy
iak nam były y są do tego czasu Szkodliwe przeto ieżeli nagle niemo
żemy augmentować Woyska aby ten porządek mieć będziemy z popisu
Szlachty w każdym Woiewodztwie Ziemi y Powiecie, że y o pewności prawdzi
wey Szlachty będziemy wiedzieli, y o pewnych herbie ktory mogą wsiąść

na konia y podawat Projekt nato od siebie ułożony ale
Xiąże Prymas Mościanowie daliśmy sobie słowo abyśmy tylko Projekt o
Sprawiedliwości dla Prowincyi Lit. przeczytali. Zaczym prosze abyśmy do niego nieprzystępowali tylko iak się ten Projekt skończy abyśmy nastepuiące Konstytucye podpisywali. Prawda zaś że chciałem na dniu wczorayszym
żeby nieczytano Konstytucyi; ale że wielu się oto domagało z Senatorów
więc tytuły tylko przeczytamy dla iak nayprędszego dokończenia Seymu
a potym zaraz podpiszemy. ale Ich. Posłowie poczęli mocno przymawiać
się temu wprzódy że tego zrozumieć niebyło można.
P. Kopowski iednak przeszły Podskarbi Nadwor z tego wprzódy dobył głosu
Mościanowie nie niemowiemy nowego o popisie Szlachty który iest ufundowany na Prawie wstarze Mała Polska miała popisy Szlachty w Nowym
Korczynie a Wielkopolska w Warszawie wyprzód ten popis czyli okazowanie albo Generał ex usu nastąpiły potym Seymow zwyczaiu bo pokiby wały takowe Generały kommunikowały sobie Wodrtwa Instrukcyi
doglądały żeby Instrukcya niebyła przeciwna iedna drugiey, y tak
zgotowaną rzeczą Posłowie iechali na Seymy które zgodnie stanowiły,
iak popisy ustawy, tak się na Seymach wrodzy Prowincyalne Sessye
dla kombinowania proporcyi in Instrukcyi Wodrtwa że iest tych Generałow do tego czasu vestigium że w Uniwersałach na Seymiki
przedseymowe zostawuią spatium na dzień dla Generałow. ostrym
Prawo reasumowane Konstytucyą 1736. po skończoney tey mowie
znowu się zaczęła długa wstawa iedni chcieli tego popisu drudzy
niechcieli ledwie potym przyszło do dokończenia przeczytania Projektu Lit. o sprawiedliwości, w którym obostrzono aby na wszelkie
Seymiki szły ziarły nikt niepozwalał armata manu w pancerzach toycach z pistoletami krociami &c cum pœnis et maximis rigoribus in transgressores &c
Tandem Xiąże Prymas prosił aby przystąpić do czytania Konstytucyi już zupełnie ułożonych y przepisanych Stanęła generalna
zgoda którą czytał Sekretarz Seymowy
Konfederacya generalna na Seymie Convocationis d. 7 May 1764 w Warszawie My Stany skonfederowane &c Lubo wspuł Braci naszym odiechać się podobało od nas niektorym y przez Manifesta Swoie odstąpić tey

konfederacyi nieuważając tego postępku Jchmości, y wiedząc że Seym jest
vocationis ma moc concludendi pluralitate przystąpiliśmy do Salwo
wania Oyczyzny wtak krytycznym y niebezpiecznym czasie że iest
tey prefacyi długa argyinga, wktorey czytał Tytuł nayprzewey de Fide
y przeczytał konstytucyą. potym de Dissidentibus y przeczytał całą
cum novis clausulis duabus. Trzeci o Arjanach tylko tytuł. czwarty
takiego króla obierać tylko ten punkt że ma po Polsku chodzić piąty
o czasie Seymu Electionis tylko tytuł. y tak daley tylko tytuły czy
tano. Jak przyszedł Tytuł o Xięstwie kurlandzkim proszono aby całą
konstytucyą czytano, ktorą czytał y przeczytał, ale in tractu czytania
odezwał się z swoią reflexyą Hetman W.Lit względem Woyska ktore
dać powinien in casu potrzeby Rzeczpey Xięstwu kurlandzki. że tylko to
Prawo napisane generalnie sine ulla clausula et rigore. pro usu Jnf.
Hetmana, aby ta kwestya była proponowana y rezolwowana tak
skoncz całą konstytucyą P. Sekretarz na czym się uspokoiło P. Hetman
tak skończono czytanie tey konstytucyi; dopiero się clarius P. Hetman
explikował naco mu odpowiedziano że dosyć iest napisana Kon
stytucya y dalej niepotrzeba się wdawać in antiquitates ktore ma
jores pariunt difficultates. y natym Solwowana Sessya na poobiedzie
ktory Xiąże Prymas od poniedziałku zawsze miewał w Zamku dla
przyszłego powrotu do Izby Senatorskiey

Tegoż dnia 20 Juny po obiedzie Xiąże Prymas oddał Sekretarzowi Sey
mu Jnstrument Króla Pruskiego ratificacionis reversalium Posła
Swoiego y Rezydenta danych Rzeczpey podpisane ręką własną
y pieczęcią wielką zapieczętowany d. 12 Juny 1764. Berlini Fridericus
Rex. ktory głośno distincte przeczytał wktorey ratyfikacyi iest dos
tono sine praejudicio Jurium et possessorum do Rzeczpey pertinen
tium; po przeczytaniu ktorego instrumentu niezmierną radość posło
wie pokazali; domagali się widzieć podpis Króla, widzieć iego Charakter
niektorzy ten podpis całowali; naco drudzy mruczeli, że to iest samo
pochlebstwo y Szlabierstwo, drudzy mowili że podłość umysłow że
co wszystko niejaki czas zabrało.

Tandem Sekretarz Seymowy daley następuiące czytał iedne tylko tytuły

drugie same konstytucye według proporcyi na sejm wydanych od Xcia Prymasa.

Jak była konstytucya czytana o cle generalnym P. Glinka in tractu czytania movit quæstionem, iako to będziemy płacić ten nierządzony na Szlachtę włożony podatek po dziemu: odpowiedziano że Consilium Œconomicum opisze. Glinka reposuit ale chcemy my tego, iakże powiemy Szlachcie, tu woleny my sami kiedyśmy się tak poddali ustanowić, z czego wtedy się chłopstwo kłotnić, iedni woleli aby dalej czytać konstytucyą, drudzy niepozwalali, iednym słowem trwał ten chaos przez dwie godziny; osobliwie awantura Biskupa Płockiego z Wodą Pomorskim pomnożyła tę kłotnią wten sposób.

P. Woda Pomorski siedział na swoim mieyscu y często przy tey wrzawie utrzymywał sentyment P. Glinki y drugich osobliwie P. Młockiego Starosty Zakrzewskiego aby była determinacya quanti płacenia. Wtym Biskup Płocki przeniósł się z swego mieysca na drugą stronę na przeciwko P. Wody Pomorskiego a widząc y słysząc dowcipnych o determinacyą począł przeciwnie gadać. aby nie pokoy tey determinacyi dalej czytać konstytucyą, ale kiedy P. Woda nieustawał w swoim zdaniu y mowieniu, Biskup rzekł do Wody Pomorskiego WMPan się naywięcey wdaiesz mięszasz y wyrywasz, odpowiedział mu Woda Pomorski wdaię się y mowię, ale nie o zakrystyi ani o kościelnych rzeczach. Na co Biskup Płocki papyą uwiedziony grożąc pięścią Wodzie powiedział gdybym kijem nieboy tobym cię tu dał, iak się to stało, tak straszny fremitus powstał między Posłami y Senatorami, Woda się zaczął nieustraszenie z mieysca, a Biskup z tego uniknąwszy się dalej burzał y groził, ale większy iescze fremitus, krzyki powstały na Biskupa iedni konsolowali Wodę drudzy go zapalali do zemsty Posłowie, żalili się na wzgardę Senatu, na wzgardę skonfederowanych Stanow, prosili y wołali o stąd na Biskupa aby go odsądzić od Senatu prosili o Prowincyalną Lekcyą. Tandem po długich kontrowersyach udali się wten enteres, kanclerz Lit y P. Stolnik Wodę reflektowali; Xiąże Woda Ruski y Xiąże Marszałek Biskupa, krotko mowiąc po długich krowodach iedni

przyszedszy za rzec Biskupa do Wody bo się okrutnie ociągał y bardzo
y takze przeprosili. P. Mlocki iednak wtrzeszrat z płaczem prawie aby
Biskup przeprosiod Senat caly y Posłow, ale iego nieuważaią z płacz-
liwych głozow, wpunkcie uspokoili wszytko, cicho się stało, nastąpiła
potym Deklaracya względem Cła, aby podwoy złote Polskie płacono
do Skarbu Koronnego od Sta a quartam partem osobno do Skarbu
Litewskiego.
Po przeczytaney Zas Konstytucyi o Kwarcie ponieważ wszyscy pisa-
rze Skarbowi są skazowani Xiąże Prymas rekomendował Stanom
Jm P. Zadomskiego y podał Proiekt nato, aby go futuro Regnanti Sta-
ny rekomendowały, co nastąpiło przeczytany Proiekt y podpisany.
Tandem inni rekomendowali takze P. Zapolskiego. P. Drowski przy-
mowiot się kiedy iednych rekomendują, a odmiegich podeiwych
y zasłużonych ludziach zapominaią w Skarbie to ich naylepiey
powypędzac z Polski.
Podczas czytania Konstytucyi o Sprawiedliwości y Dyspozycyi
Trybunału postrzegli Posłowie, zeto wbrono co sobie obstregali upro-
szeli aby Pisarze w Trybunałach niebyli perpetui, ale tak się sto-
rze Woiewodztwo będzie sądzić, Pisarz aby przez trzymał tegoż Woiewodtwa
albo Ziemi, wKonstytucyi wbrono w Piotrkowie o Pisarzach
Salvis modernis possessoribus, ktory termin znowu wrzucił
Posłow osobliwie Mazurow. P. Karnicwski osobliwie reprezentował
gorszą stronę tego, że co innego było napisano w proiekcie a co
innego wKonstytucyi. Posłli pod kredką Podskarbiowie Kanc-
rze Hetmani, a za co się nieznaią y Pisarze ktorych mieć nie
chcemy perpetuos Dictatores.
Notandum Pisarzem iest P. Gotębowski należący do Xcia Prymasa
za dla tego in gratiam Iego wbrono Salvis modernis possesso-
ribus, pracował wtym mocno y długo Xiąże Prymas obchodził
Posłow prozno, prosili Cartonysey obchodzili Limulter ale nic
nieuskorali, wielu się raktowało, ale Mazury żadną miarą

osobliwie P. Karniewski nie przystali nato. asz P. Stolnik prosił Xcia Prymasa aby już dał pokoy. y ten punkt wymazać Salvis melioribus Posesporibus rzeczy tak dokarać, przyszedł do Maiorow mowiąc, już będzie pewni ten punkt wymazany, dopiero się cicho stało ażeż Prymas opuściwszy rzecz Solwował sępiąc że nic niedokarał co umysłał. Resztę się zostało wiele do czytania y podpisowania na Piątek y Sobotę.

Die 22 Iuny w Piątek rano Xiąże Marszałek Jako wiadomo wmościanom zesmy już weszli w czytanie Konstytucyi tak na dniu dzisieyszym potrzeba się zakończyć Odpowiedziano zgoda do

P. Jezierski Dopiero smy postanowili Prawo pierwey się Sami przestąpili; wszystko się widzę iuż u nas dzieie non ratione sed voluntate do Długa miała mowę y mocno dotykaiącą wyraźnie prawdę Rotundum we środę była zawarga y niespokojna do dnia dzisieyszego o komisarzow, tak ad Consilium Oekonomicum iako ad Consilium Bellicum, iest tedy napisano wtenczas przy Konstytucyi że komisarze ad utrumq; consilium będą obierani pluralitate voto rum od Stanow Rzeczpltey, ale iedni podani ex Senatu od Xcia Prymasa, a ex equestri ordine podani od Xcia Marszałka y tak się zaraz zgadało Prawo, które na początku będąc było powinno zachowane, także z Wielkiey Polski niepodano żadnego komisarza do żadnego Consilium o co się Wielkopolanie uwarili, także że Kardernu komisarzowi naznaczono po 12 na Rok co iest z krzywdą Skarbu Koronnego ktory chcąc pomnożyć zaraz go ułożemy. Że tedy bez reflexyi dały okazyą do kontrowertowania y długiego mowienia. Zacnym iedni domagali się aby daley były czytane Konstytucyie

P. Jezierski prosił o rekolligą.

P. Suchodrewski o Swoich komisarzow z Wielkiey Polski mowił aby byli pozwalani żeby Wielkiey Prowincyi niebyła krzywda

P. Bogacki dodał, że z naszey Prowincyi niech będą komisarze amy im sami obmyślemy pensyą bez Skarbu krzywdy.

P. Cierowski prosił o wyznaczenie komisarzow Swoich przez zgodne wyznaczenie Stanow

Xiąże Prymas animował do dalszego czytania Konstytucyi aż się

nic nemoże ani odmieniać ani przydawać bo Projekt do tey Konstytucyi
był czytany kilka razy, a dzisiaj y Xiąż Marszałek podpisany przeto
potrzeba nam dać wiarę że to samo iest ingrossowane do Konstytucyi.
P. Woda Podlaski Zechcemy się tu na ten Seym zebrzemy porządek ustawi
enia y pomnożenie Skarbu, a tu widzę inaczey się dzieje, wdorzucony
na nas Cła nowe kwarty &c y to miało pomnożyć Skarb, a iuscy za
raz z tego Skarbu tak wielkie pensye naznaczamy, y co Paweł dał
to Piotr weźmie, a usługa Oyczyzny dla uszczęśliwienia tey powin
na bydź z chęci, darmo, nie z taką wielką zapłatą &c
P. Sosnowski Zdaie mi się że Dwino Entheo wniesiona iest propo
zycya kiedy Jchmć wpadaią w myśli Xcia Prymasa y Wody Podlaskiego
ażeby oszczędność Ekonomiczną zachować, przeto zgadzam się y za
zdaniem, tylko mechanizmi się godzi y to przydać, że ieżeli nad
którym punktem Konstytucyi będziemy Sperati, to się znowu wnowe
zapuścimy morze y głębokie Seymowania, a tu fugiunt freno non
remorante dies.
Xiąż Prymas Lubo to nie iest piękna aby po przeczytaney Konstytu
cyi co przydawać albo wymoważ iednak kiedy iedno zachodzi zda
nie aby bez pensyi Skarbu byli Komissarze nieodbiegam &c
P. Drucki Na corby się zdały nasze ustawienia kiedyby były
bez exekucyi na potym tak y teraz będą zaczynały, a kiedy chcemy
aby napotym były obserwowane, więc y my ich teraz obserwować
powinniśmy; przeto Stet in suo robore Konstytucya o Komissarzach,
a Woiewodztwa Wielkopolskie ieżeli sobie życzą swoich Komissarzow bez
pensyi Skarbowey możemy ich akceptować per additamentum
do Konstytucyi, a nie poprawiać Konstytucyi &c
Woda Podlaski Nie chcę ia tego aby były kassowane Konstytucye, ale
tylko podaię do reflexyi, ale ktoż to iest kto te kurie Konstytucye
przeto wolno nam ie mutare ale in melius kiedy z pożytkiem
Skarbu Rzpltey, bo to blisko Millon przybędzie do Skarbu, kiedy
Officyaliśtowie Skarbowi będą bez pensyi, iako się same Woiewodztwa
ofiarują. Komuż to ia mowię oto Wolney Rzpltey ktorey wolno
iak chce tak postanowić. Potrudze ia się niewola od ktorey ustem

wolałbym do Chin uciekać niżeli te cierpieć dla tego nikogo nie pytamu stam tylko proponuię te

Xiąże Marszałek Lymowy Gdybyśmy zezwolili na umnieyszenie przydanie albo odmienienie iakiey podpisaney od Xcia Imci Prymasa y odemnie konstytucyi byłoby to quid Monstrosum przeto upraszam aby datey były dyktane konstytucye

P. Woda Podlaski wpad wpapyą znowu mowiłł, niemowię nigdy nie ex partialitate, nie zazdrościę nikomu, Starostem zawsze był szczerze y służę Linea nota, niechcę aby kapowana była konstytucya cała, nie rest to monstrum co się dzieie dla dobra pospolitego, y co pochodzi z miłości Oyczyzny, przeto com mowiłł to y teraz wnoszę

P. Piaskowski Cokolwiek teraz stanowiemy to wszystko się dzieie dla dobra publicznego, kiedy zaś same Woiewodztwa tak się lakomią na ustugę oyczyzny, że chcą mieć komissarzow bez pensyi Skarbowey, ia się sam tego podeymuię, abe prosię aby wszyscy Officyalistowie Skarbowi byli bez pensyi Skarbowey, a nayprzewey. Jw. Podskarbi W. K. naznaczoney sobie pensyi dla miłości Oyczyzny niech ustąpi.

P. Chalicki Sołejowski Wniesiono tu przez propozycyą aby Komissarze bywali obierani pluralitate votorum ut sonat constitutio a teraz niemi obrani pluralitate tylko podani, co miało vrazić y dać materyą iakoby się na początku tu zgwałcała konstytucya Ia odpowiadam że niema żadney kolizyi, ponieważ tak Xiąże Imć Prymas ex Senatu, y Xiąże Marszałek ex equestri ordine podali komissarzow tak ad Consilium Economicum iako y Bellicum nemo se opponit, przeto nietylko pluralitate ale unanimitate stanęli niemaz żadnym oco skrupulizować.

P. Lasnowski Każda intencya dobra czyni dobrze postępku, musi dobra bydź konstytucya, kiedy od wszystkich była w prowincie pochwalona y akceptowana, odmieniać zaś konstytucyą byłoby to nowe otwodzić krzywdę inkonwenienczy, jednakowoż kiedy Jchmć odstępuią pensyi Skarbowey, niegodzi się tak ich cnocie tak Skarbowi krzywdy czynić, niewielka rzecz wymarać pensyą per się wszystko

P. Trzyniewiecki Niedla tego mowię abym bronił wniesioney propozycyi, ale rebym wnijść tey otworzył konstytucyi już napisaney. Projekt do tey konstytucyi, y sama z niego uformowana konstytucya dobrze wewszystkim Senat, ktora chce aby na potym bywali obierani Komissarze na Seymach co dwa roki pluralitate votorum, teraz zas na początku są delegowani, na ktorą delegacyą żadna nie zaszła kontradykcya, co do pensyi Skarbowey tey odstępuię ale prosze aby y Xiążęta Podskarbi iako primus officialis Skarbu dał ten z siebie przykład.

P. Wstrouh Byłoby to nigdy nieskończonym dziełem rzeczy zrobić ne odmieniać ale kiedy odmiana się dzieie in melius, łatwo się stanowi y niedługo czas zabierze, budzą się wielie z Improw ze obywatelskim sercem dla miłości Oyczyzny tey się podeymuią ustugi, bez pensyi Skarbowey, owszem spodziewam się ze nietylko Jchmć PP. Podskarbiowie ale y Jchmć PP. Hetmani będą naszemi poprzednikami adarmo służyć będą Oyczyznie, Stan zas nasz Szlachecki dla potrzeby Oyczyzny y pomnożenia tey dobra, wyrzecze się wszelkich starostw nawet y krolewszyzn.

P. Łobejowski Nic chwalebnieyszego iako darmo służyć Oyczyznie, ale trzeba aby naypierwey ci, ktorzy już są in Officys ustąpili swoich pensyi, powtore aby Komissye tak Skarbowa iak Woyskowa miała alternatę raz w Warszawie, drugi raz w Lwowie, bo tak daleko siedzieć y tyle czasu trawić darmo bez pensyi niepodobna

P. Stadnicki Intantum valebit ta wniesiona materya o Komissiach bez pensyi, inquantum nastąpi unanimis consensus, aże niemoże nastąpić bo ia sam niepozwalam, a circa positivam legem valet unius oppositio, więc daremnie czas trawiemy, co napisano tak będzie musi, prosze dalsze czytanie konstytucyi.

P. Lesnowski Na odmianę konstytucyi pozwolić niemożna, bo quod semel sanctum, semper sanctum et inviolabile est, żaden moment prawda niepowinien będzie unas wolny, ktoregobysmy niemieli konsekrować Oyczyznie, iednak cudzą usługę ofiarować

darmo, bytobyto prożne nabożeństwo, zacżym prożno y bego pretendowac aby bez pensyi mieli pracowac tak długo potrwaią Lwowe interessa komissarze, Woiewodztwa zas wielkopolskie kiedy się taksa tryfikuią chętnie ich wolą przyimiemy per additamentum do konstytucyi.

P. Wda Podlaski Znowu się rozgniewał y głos zabrał. Od kilkudziesiąt lat mam ten zwyczay y prawo dla siebie, że cokolwiek gdzie proponowałem nigdym prożno nieproponował, przeto y teraz nie iest moia prożna propozycya, bo cum emolumento aerario mowię, bo z mnieyszości aerarium nieznoszey potrzeby mowię, bo ia tu proponuię tylko, nieodecyduię, zatym nie prożno niemowię do Chiano potym Projekt podał nowy do zreformowania tey konstytucyi ale go nieodpuszczono długim gadaniem y chałatem.

P. Glinka znowu się domagał aby Podskarbiowie y Hetmani od stąpili pensyi ale tey Jego mowy niesłuchano. Na resztę poddu gich umowach nastąpiła konstytucya, czytania konstytucyi o sprawiedliwości dalszey tylko per titulos. Między Ktoremi był czytany Tytuł Gród Łowicki Aby Xiąże Prymas dla Lwowich interessow miał Gród w Łowiczu. Potym wiele poprawiano konstytucyi per titulos według Projektow podpisanych, między Ktoremi iest przyięty o Popisie Woysk tandem Lotwowana Lestya na poobiedzie.

Po obiedzie około godziny trzeciey Bez zagaienia nayprzeyszło czytano konstytucye per titulos, tak przyszło o akademiach tu się zatrzymano na pretensye wielu posłow, osobliwie P. Dobieckiego, aby cała nietytuł tylko była poprawiana konstytucya o akademiach, tak ią poprawiano weszło się w wrzawa wielka pro et contra, Takowy był contestus konstytucyi akademie krakowską Wileńską Zamoyską przy prawach y Przywileiach dawnych zachowuiemy, Sprawę zaczętą między akademiami y Lwowskiemi Szkołami według Dekretu assessorskiego do Sądow Relacyinych odesłaną odsyłamy, inhibendo tantisper usum tituli Akademy Lwowskiey Ktory punkt tak wrzawę P. Madachowskich y P. Dobieckiego, że ta kontrowersya trwała ze dwie godziny, Woysko

Woiewodztwo Krakowskie y P. Starosta Lubelski: zelowali za Akademiami, ensi
zas Posłowie radzili iedni, aby ten punkt wymazac z konstytucyi, dru
dzy aby to negotium poszło w recess. P. Dobiecki czytał Dekret apel
sorski: w ktory się niemoże teraz wdawac Rzepta, ktory iest cura
cognitionem Privilegiorum, P. Starosta Lubelski powiedział, że
wszystkie Przywileie pretendowaney Akademij Lwowskiey Lubel
repetitie otrzymane, tandem niewiedzieli iak się to uspokoi, bo
ustała wrzawa. Sekretarz nieczytał już drugi raz Konstytucyi
tey, ale iak się go pytano, iakie to będzie iaka rezolucya, odpowie
dział że ten punkt ostatni wymazany. Potym wszystkie znowu
czytano Konstytucye per Titulos tylko, z projektem ad desideria Wo
iewodztw.

P. Dembinski: dziwuie się iest tu Sprawiedliwy Projekt podany aby
Lustratorow naznaczyc do Xięstwa Lieweiskiego względem Kwarty
Słyszę Xiąże Lieweiski teraz ludzi werbuie y reformuie dowo
wiada się, ale na to nikt nic nieodpowiedział, tylko się zaczęło ga
danie, a Jm X. Młodzieiowski posrzod zaraz do Stallum P. Dembi
skiego długo znim dyskurował, y tak to exanuit.

Nastąpiło czytanie Konstytucyi Xięstwa Lub ktorey iedne iestoż
drugich tylko Titulos czytano, iak się skończyło czytanie Konsty
tucyi Xięstwa Lub Nowy projekt znowu czytał Sekretarz Leymary
w ktorym Stany Skonfederowane daią moc Jch Prymasowi z Rzy
tomną radą aby mogł wydac wici na pospolite ruszenie in
casum iakiego zamięszania ieszcze pod ten czas Interregni, a
desideria inne ktore dla krotkosci czasu tu się pomieszczi niemo
gły w Recess do Leymu Coronationis odkładamy. Staranie się zas o
kanonizacyę Beatyfikacye Sług Boskich ad Sanctam Sedem futuro
Regnanti rekomenduiemy, y tu Specyfikowano Litku.

Tandem Xiąże Prymas Pożegnanie Wm Panow rezerwuię sobie na
dzień putrzeyszy, ateraz proszę przystąpic do podpisania Konstytu
cyi pozczytanych, a na zadne głosy ani Projekta już nieporwalan

prosze więc na mieysca y per Turnum przystępować do podpisywania
y tak poszli wszyscy na swoie mieysca Stolik przy mieszono Xcia
Prymasowi ktory się naypierwey podpisał, po nim nastąpili Bi
skupi y Senatorowie ordine cum Salvis w kilku w kilkunastu
wierszach, y wszyscy się ibi podpisali Senatorowie nazaiutrz
zostali Posłowie y na tym iest Solwowana Sessya na osmą zrana
Die 23 Iunij Wsobotę zrana Zagaiono Sessya Simpliciter od pod
pisowania Konstytucyi przez Woiewodztwa ktore zapraszał per Tur
num Xiąże Marszałek, y Stanęła Sessya wpuł do pierwszey Na Wo
iewodztwie Nowogrodzkim ktorą Solwował Imć P. Marszałek w Lit
na godzinę drugą.
Wstandum Imo Około dwunastey przyszedł do Senatu Xiąże Woia
Ruski przyniosł list, ktory odebrał od Imć P. Starosty Halickiego, w ktо
rym oznaymuie o Batalij iedney w Brzozowie y około Brzozowa,
gdzie się poszczęściło Imć P. Starostic Halickiemu zwycięstwo, iednodzie
siąt miało pan na placu y kilkunastu więcej wniewolą z strony
Imć P. Hetmana pod komendą Imć P. Mokranowskiego zostaią cych,
iakis Officyer miał zginąć Dobrowolski y Brelaka Brata Pułkowni
ka miano zabrać, toż się miało stać pod Lisiem, pod komendą Imć P.
Starosty Leszczyńskiego, miała tamtędy potyczka się et 20 Iuny. Dodano
na resztę że za siedm dni, będzie koniec, albo Imć P. Hetman musi
się poddać albo musi na Węgry uciekać, czytał ten list Imć P. Bukowski
Stolnik Sanocki przy Stoliku Xcia Prymasa ktorego wiele obstąpiło
słuchało bo przy drugim Stoliku Marszałkowskim podpisywali się do
Sowie między ktoremi Imć P. Drochojowski Poseł Przemyski taka
uczynił Salvę, Salva contra omnes Salvas, y przeciwko tym ktory
mniey się znami zgadzali. Co usłyszawszy Xiąże Lowcky pokazał
się z P. Drochojowskim, prosze takiey nie pisać Salwy mowiąc Xiąże
Lowcky in communi ale specifice w kim Wm Pan widzisz taką prze
ciwność, odpowiedział P. Drochojowski: wolno mi pisać co mi każe
Sumienie y miłość Oyczyzny.
Wstandum Ido Odwieczora po zakończonych podpisach mają za
raz inną robotę, to iest chcą generalną konfederacyą zrobić,

maią na to Projekt gotowy, czego ieżeli Dis niedokończą to resztę
Seymy odłożą na poniedziałek
Notandum Stio Postępkami Xcia Radziwiłła Są tu mocno alarmowani
osobliwie Podskarbi lit: którego nawiedzioł Xiąże Woda Wileński
zato żego konfederacya lit: zacrepiła w Nieświżu.
Die 23. Iuny po obiedzie w Sobotę Bez nayminieyszego zagaienia
po przyiściu Xcia Prymasa y Xcia Marszałka Kontynuowały Swoie
podpisywanie Wotów per Turnum, y za kończyły. Lecz się potym
uczyniło, potym przez niejaki czas pochodziły po Izbie, Xiąże Prymas
y Xiąże Marszałek zaprosiły wszystkich na mieysca, które tak
pozasiadali znowu się uciszyło, w którym uciszeniu.
Xiąże Prymas zaczął pożegnanie: Dziękuiąc Bogu że w tak krytycznym
czasie chwalebne postanowiły Prawa, którym Duchem zgody pobożego
dawnych, wychwalaiąc opatrzność Boską, która iako widzialnemi
tak będzie strażą żarliwości naszey o wiarę S. o kościoł Boży, prosiła
dał nadzieię w Bogu, że doda Ducha pomyślności, złączy rozdwojone
serca, które Spiski Braci rozerwały, zapobieży krzywdom ludu, na
prowadzi na drogę iedności; Lecz nam przedewszystkim mądrości potrzeba
żeby Brata Piastá przyszłego nam Pana y Króla, żyiemy w nadziei że
szczęśliwemi będziemy kiedyśmy tak swobodnie spokoynie y przy
kładnie doprowadzili do końca obrady nasze, iedno tylko w sercach
Braci oddalonych niespokoyność widzimy, ale y ci kiedy obaczą po
prawę obyczajów, przerzytaią ustanowione zbawienne Prawa, złączy
się znami rzeczą, y związek iedności znami ustanowią; przeto żyi
my wzgodnie żyiemy w związku nierozdzielnym serc naszych
a Bog nam błogosławić będzie; to prawda że początki wszystkie
zawsze bywaią przykre y nam były teskliwe, panowanie przeszłe
było tego okazyą, Berkrolewie teraźniejsze pod płaszczykiem wol
ności y miłości Cyckrzyc zatrwożyło nas Manifestami; ale upatrz
trąwszy te przeszkody y trudności, Bog nas ziednoczył: iest to Duch
Boskie, ten tylko tego niewidzi, kto niechce widzieć; Niech przydziemy
Bogu

Bogu odzwac dzięki za ustanowienie Praw de Za cały Senat y Stan Rycer
ski przepraszam ze niedulności moiey która się trafić mogła w tobie
moiey y prerogatywie Prymacyalney racyiey potrącić, dobrego zyczę
nia kardynału to pożegnanie moie, wznoszę oczy moie y serca do Boga
aby nas ubłogosławić raczył, a niepżyiacielskich złączył, Wobranym
przyszłego Pana pobożnego mądrego za którymby niebak ludźmi, iak
Seraphi władnął. Potym obrocił mowę do Kiia Marszałka dziękuiąc
mu za prace de y życzył błogosławieństwa od Boga.

Xiąże Marszałek głos potym zabrał. In exordio wypodził Lytu
anią Oyczyzny y Stanu Rycerskiego przez 20 lat, który tak długo
oczekiwał złączenia się z Senatem y radzenia o uszczęśliwie
niu Oyczyzny. Proporcyą miły radości zdwoch Materyi cedna żalu
druga radości; żal wyexplikował pochodzący ze wszystkiego bezpra
wia które było ogarnęło Oyczyznę. Radość opisał że nam się spo
kienstwo wróciło po 20 roku iuż Słońce zaiaśniało, że króla będzie
my mieli takiego, takiego nam Bóg przeznaczył, y my w sercach
życzemy, że okrzyknięty władzą Hetmanow zdrego będą pożyczić
kanclerzow Podskarbich Sprawiedliwość, tu wszystko wyliczał, co po
stanowili na tym Seymie zexplikuią wszelkich pomyślności, wy
rekaiących dla Oyczyzny. Dziękował Xiiu Prymasowi za starania
y fatygi; życzył zdrowia y lat naydłuższych, winszował y dziękował
Senatowi Duchownemu y Świeckiemu, Dziękował Marszałkowi
Lit. od którego głos odbierał. Winszował y dziękował Stanowi Rycer
skiemu, a iako przy odebraniu laski dziękował, tak przy złożeniu laski
y głosu przerwanie dziękował, przepraszał, ieżeli co było zdrożnego,
a kiedy już czas nadchodzi, abysmy Seym zakończyli którymu to
mieć władzę pożegnaniem wszystkich Stanow, o konfederacyi gene
ralney pomyślić należy, którą wyexplikował iak iest potrzeba
zachęcił do niey znadzieią iednomyślności y na tym skończył mowę
Lwowe

Xiąże Prymas Rady wszelkie kiedy iednością będą złączone wszy
stkim przyniosą uszczęśliwienie, zakończeliśmy Seymowe obrady,
opisaliśmy wszystkich prawami, ubezpieczyliśmy kray zewnętrzne

y wewnętrznie, teraz na dowód szczerey myśli wyciąga potrzeba, abyśmy wraz społi ogniwem iedności przez konfederacyą generalną przeciwko buntom, które widzimy, y o których słyszymy, bo nieznoże bydź nic nie bespieczniejszego, nadto mamy już dowody z Braci naszych, którzy się konfederują, o ruinie myślą, ogniem trwożą, desperacyą straszą, Zatym wyciąga po nas tego dobro całey Oyczyzny, potrzeba nam koniecznie związku, w którym trwać powinniśmy, y zastawiać się tako wym zamysłom y zapędom. Zapraszam więc do tego tak sprawiedliwego y zbawiennego dzieła, każdy osądzi tak potrzebne, kiedy przedrytany będzie Projekt generalney konfederacyi: Zawołali wszyscy iednym głosem zgoda prosimy o przeczytanie

Jmć. Młodziejowski stawaiąc przy Oltarzu Prymasie czytał głośno Projekt którego niektóre Sensa kładę Nieszczęśliwa Rzeczpta przez lat 20. przepędziwszy się w bezsprawiach, y wewnętrznych niepokojach przyszła do obrębów Swoich przez zakończenie Seymu teraźniejszego ale kiedy wiemy że się Bracia nasi przez oddalenie swoie wzmagaią Chorągwie zgromadzaią, Regimenta ściągaią, do Starby werbuią y przymuszaią, po domach się fortyfikuią, armaty kule Prochy sprowadzaią y w wszelkie rynsztunki woienne uzbraiaią dla zguby Oyczyzny. Przeto my Rady Duchowne y Świeckie te po zakończonym Seymie niechcąc Oyczyzny bez rady y obrony zostawiać przykładem dawnych Praw Anno 1438. 1439. 1572. niemaiąc sposobu ubespieczenia nas, iako tylko, abyśmy się w związek społi iedności dla wiary Swiętey której bronić chcemy dla wolności, dla bespieczeństwa fortun naszych, dla oddalenia nieszczęśliwości wszelkich, wszyscy się generalną łączemy konfederacyą przeto Marszałkiem tey konfederacyi obieramy. Na to staraiąc Jmć Młodziejowski zdaniem wszyscy krzyknęli Xcia Wodę Ruskiego prosimy. prosimy y tu zaraz Xiąże Jmć Woda Ruski powstał z krzesła swego nakłoniwszy się do wszystkich kilką słowami dziękował, ale go nieznoźna słyszeć było, bo natenczas wodali prosimy y niektórzy vivat wodali. Tandem Jm Xiąże

Rdo

Młodzieiowski po obraniu unanimi voto Marszałka czytał Konstytucyą Projekta Konfederacyi: Do pomienionego więc Marszałka generalney naszey Konfederacyi nazznaczamy Konsyliarzow ex Senatu NN ex Equestri Ordine NN. Woiewodztwa zaś po zliczaniu się na iedno mieysce do nas się przydadzą, y e medio Sui do generalnej Konfederacyi dwoch godnych Osob przyszlą. Liczba Konsyliarzow będzie VI. aby zaś ta Konfederacya nietrwoczysta Marszałek y Konsyliarze przysięgę wypełnią in eam Rotham. tu stytat przysięgę Osobną dla Marszałka, a insza dla konsyliarzow, ktorey to iest konsyliarzow te nayprzymuszalniejsze punkta, iako Lekse tu dochowaią y nikomu niewydadzą, iako zadnim korrespondować niebędą. dalej potym Styl Projektu. Dalemy naywyższą władzą temuż Marszałkowi konfederacyi generalney, po trzeby koronne ze Skarbu koronnego opatrywać, za wydaniem Wci przez Xcia Prymasa, ieżeli będzie potrzeba pospolitym ruszeniem rządzić y dysponować, a kiedy mamy deklaracyą pomocy Moskiewskiey bez naymnieyszey pretensyi; ktorey wdzięczność zanosiemy, Marszałek konfederacki będzie zażywał tey pomocy iak będzie widział potrzebę, chcąc aby była wolna Elekcya, przeto natura tey konfederacyi niema się sięgać do teyże Elekcyi; kaptur generalny według dawnych praw podczas Elekcyi naznaczamy, kaptury ordynaryjne znaią się agitować bez oppressyi od tey konfederacyi, ktora tylko ma bydź Sprzeczna na obronę Oyczyzny, poty wiedności trwać będziemy, poki będzie potrzeba, a ktoby chciał odstąpić od nas iako wiarodomcę mieć, traktować, karać, y do posłuszeństwa przymusić nakazujemy. Koronne Miasta do tey Konfederacyi przyimiemy, a odstępcy y niedotrzymiące wiary także podlegać będą. Indifferentia niektorych Braci ktora iest przeciwnych albo że aby się nią nik nie ochraniał przestrzegamy że y do spodziewanego zdarzenia się zachęcamy,

A iako Prowincya Xięstwa Lit. od pierwszey uny znami dotąd złącz
na, y prayznie teraz znami uszczęśliwienia Oyczyzny, tak zdrowia
szą naszą Generalną konfederacyą iedno chcący myśli będzie,
przeto ią do wspolney rady pomocy y do uspokoienia zupełnego
zapraszamy. ktorąsto konfederacyą rękami własnemi podpisa
ną do Akt Grodzkich podacierzy dz 23 Iuny 1764. w Warszawie
Po przeczytaniu wszyscy znowu zawołali prosciemy podpisać
to wszystko. Zaczym nayprzod Xiąże Prymas podpisał po nim
Jchmc XX. Biskupi; Jmc X. Biskup kyowski chciał znakę Salwą
podpisać ale mu niepozwolono, potym podpisaniu Xiąże Woda
Ruski przystąpiwszy do Stolika Xcia Prymasa wyiął Sakrament
ktorego kotę czytał Xiąże Prymas, wyprowadzili się wszyscy do
Sali Zamkowey gdzie był Stoł Wielki nagotowany u ktorego te
natorowie nayprzod, potym Posłowie, ale już non sub nomine
Posłow podpisywali się, po nich arbitrowie ktorych było niezmier
na liczba, y nietylko u tego wielkiego Stołu, ale y u małych sto
likow na papierze już tato nagotowanym podpisywali się
ktorych zostawiwszy Xiąże Prymas z Senatem y Posłami posrzed
gankami do Kościoła S. Jana, gdzie pontificaliter ubrany Xiąże
Biskup Poznanski; Te Deum laudamus intonował cum collecta
y tak się wszystko zakończyło.
Notandum Imo Że o konfederacyi niemyśleli ale tak się dowie
dzieli wten tydzień ze Xiąże Radziwiłł począł się rządzić po Felcs
porze y wotczynie determinowali się na konfederacyą
Notandum 2do Myśleli kiedy Projekt czytać konfederacyi czy
przed poiechaniem, czy po poiechaniu Seymu, gdyby byli czytali
przed poiechaniem toby się był Seym przeciągnął aż do poniedz
iałku wotowaniami pro et contra iako już mieli nato nowy
gotowe, ale to przedsię wzięli aby po poiechaniu Seymu czytać
Projekt, y tak się wszystko uspokoiło, y dziś zakończyło.

Xiąże Woda Ruski ma wyiechać do Puław y tam wszytko dysponować
Jmć Stolnik Lit ma się przebierać do Ryg: y tam się już ma bawić
do Elekcyi.
Jmć X. Biskup Chełmenski wyiedzie do Krakowa po koronę z kto
rą powinien powrocić pro 10 Augusti et cum aliis delegatis.
Mowy Xcia Prymasa Xcia Marszałka y konfederacya maią
być drukowane.

Dyaryusz Sejmu Electionis 1764. a. 27. Au
gusti zaczętego w Warszawie.

Po skończonej Nocturnie de Spiritu Sto w Kollegiacie Xgo
Jana przez JW. Jm Xdza Sierakowskiego Arcybiskupa
Lwowskiego, y odprawionym Kazaniu przez Jmcdzi
dza Wileńskiego Biskupa Smoleńskiego z jechali się
do Szopy tak Jchmć PP. Senatorowie Duchowni, y świec
cy, jako Ministrowie y Posłowie, których Jm P. Ogiński
Marszałek W. Lit. zapisał na swoje miejsca, Senato:
row do Krzeseł, a Posłow do Ławek. Ledwie po
dziękowszy Xdzu Jmć Lubieński Prymas, y Senatorowie
dał Benedykcyą Xdzu Marszałkowi przeszłego Sej
mu Convocationis do zaczynania swoiey roboty, ale ta
ceremonia była bez żadnych mow Publicznych: tan
dem jak Xdz Marszałek wyszedł ze Szopy z drugie
mi niektoremi Posłami do Ławek, poczęli się wzaie
dzaić Jchmć PP. Senatorowie, potym Xdz Prymas, nay
dłużey się jednak jeszcze bawili we Szopie Xdz Kanclerz
Litewski, y Xdz Woiewoda Ruski Czartoryiscy, ale y ci
odjechali. tym czasem Xdz Czartoryski Marszałek
Stary laski porządek czynił, tolumiq consequenter
według porządku Woiewodztw Posłow na swoich miey
cach, którzy są wypisowani z każdego Powiatu y Zie
mi, nad czym że dwie godziny czasu upłynęło. Tan
dem in ordine Electionis Marszałka zagaił Sessyą, usu:
nąwszy się z Taboretem złotkiana się Krukow dnay

blizszych

bliższych szopy Posłow. To krotko w swoiey mowie Zamkowy:
że jako z przeszłego Sejmu szczęśliwemi ciesemy się skutkami, tak y z teraźnieyszego podobnych spodziewać nam się potrzeba, a że całe opus dependuie od Electiey przyszłego Marszałka. Zaczym przystępuiąc ad Turnum, y daiąc głos Przeswietnemu Woiewodztwu etc. by tak się zaczęło wotowanie y kontynuowało; jeden tylko mowił Poseł Nomine całego Woiewodztwa, jako też y niektorych Powiatow, a Kartę oddał Secretarzowi z Kreskami Curiae Kollegow. Nemine tedy contradicente stanęło Marszałkiem Jmć. Sosnowskie Pisarz Lit. Sam tylko Jmć. Sosnowski dał Votum swoie na Jmć. Woiewodę Poslą Wileńskiego.
Notandum Rzecz ta była stysła; każdego mowiącego Posła jednakowoż wspaniałym trenore wysławiali Jmć. Sosnowskiego, y do Laski zaprasali. Między temi Jmć Gurowski Poseł Poznański, y ktoż Lubomirski Strażnik Koronny to dodali w głosach swoich: że kontynuuiąc Manifesta pobudzili, a Recessu do nich nie zwłocili, jeżeli się między nami Znayduią, albo Znaydować będą niechcący wiedzą że carebunt Autoritate:
Ktoż zaś Czartoryskie Marszałek Starey Laski delatorowad całemu Zgromadzeniu, że Jmć Zagurskie Starosta Owruckie jestno Recessu uczyni od Manifestu, dla tego może gaudere Autoritate. Jn religuo Jmć Sosnowskie odebrawszy Laskę, krucieńko prodzikowad, Juramend wykonad, który mu dyktowad ktoż że Marszałek Starey laski ex volumine Legum jako niegdyś przysięgad Marszałek obrany, przed Electiey Krola Michała. Po uczynionym Juramencie

nym Juramencie Zabrał głos Imć P. Sosnowski. Juravi et statui custodire Wyroki Stanów Rzeczypltey y Funkcyi na mnie w tey Izbie będę się starał wiernie zadosyć czynić, tym czasem czyniąc folgę złatygrowanym przeczytał po cichu Posłom z każdey Prowincyi delegowanych zdenuncyacyą do Senatu o obranie Sobie na Marszałka y solutował Sessyą na dzień jutrzeyszy na Dziewiątą godzinę.

Podczas uchwalania na Marszałka te się dwa przypadki trafiły. Nayprzód Zaraz za Głosami jednemu Adamowi, czy Pocztowemu Flinta sama wystrzeliła jak się komu zdało. Co znaczny rumor uczyniło, bo bardzo wiele na Głosy powybiegało: y lubo się to stało niechcący, każano go wziąć w Areszt za tę nieostrożność. Powtore przez srzodek Głosów, y pomiędzy Posłów przejechał jakiś Szlachcic z Pałoszem bardzo prędko, że mało kilku Posłów nie wziął, ale go mocno okrzyczano, on jednak nadrugą stronę przejechał.

Die 28. Aug. we Wtorek. Idąc Prymas Ledwie nie nay pierwszy przyjechał do Szopy. Zaraz po Nim y Posłowie powoli zgromadzili się do Szopy. Tandem Imć P. Sosnowski Marszałek Seymowy ruszył się do Głosów, za nim Posłowie; gdzie znowu długo się bawili różnemi Dyskursami; kiedy zaczęli prosić Posłowie Imć P. Marszałka, aby Zagaił Sessyą exkuzował się że jeszcze niemoże dla niepżytomności jednego Posła

go Posła, który będzie Oratorem od nas we Szwecie, Tym czasem napisano ustroiona Marszałkowskiego Posłow 18. z każdey Prowincyi po sześciu, Z między których naypierwszy nasza czony Jmć P. Tyzenhaus: który jak nadjechał; Jm Pan Marszałek Koronny Zagaił Sessyą krótkiemi w ten sens słowy: Rospoczęta dziś aby nas pomyślnemi ciesyła skutkami, których jakowemy sobie życzyć powinni, tak od przodku odsługiwać niemożemy; Przeto aby Przesuw Senat miał Zupełną wiadomość o naszey wczorayszey wobec delegowanych Jchmciów Kollegow ugodzie: których sam przeczytał: / aby tę denuncyacyą uczynili. Po przeczytaniu zaraz poszli do Szopy; których przyięł Marszałek wstał. y zdawszi do Ławek za krzesłami Senatorskiemi każawszy się umieścić Arbitrom. Miał tedy zaraz mowę Jm P. Tyzenhaus niezbyt długą ale dobrze ułożoną, w którey wyraził dwie przyczyny uspokoienia w Oyczyźnie Stanie Zostaiących, jedna przyszłego naszego na Tron jednomyślna Elekcya. Druga wzniosł pamięć przyszłey; Żal po śmierci Króla J. którego pięknie chwalił. / Zamięszał się w Radosci, kiedy ociemiały nasz Pan w godowe przyobleczony Szaty ete. uczynił exkursyą potym do Xięcia Marszałka Starey Saski z przodkami Jego, Która jak pięknie zakwitnęła po 28. Latach, tak teraz upatrywaliśmy Syna takiego, w którym by się rozkrzewiła, y owoc nam pożądany przyniosła; tu także chwalił Jm Pana Sosnowskiego, po którego oznaymieniu, obrócił mowę do Xięcia Przemasa z przodkami, także do Senatu Swieckiego, z którymi

jako jednomyślnemi

jako jednomyślnemi chce się Stan Rycerski jak nayprędzey
łączyć do obrania przeznaczonego od Boga do Bonum Koła.
Xiąże Prymas w ten sens zaraz Zaczął mowę. Ja Wolna y
pożądana Koła Rycerskiego doniesiona nam nowina, cieszy
nas niezmiernie, czyni nam nadzieję uszczęśliwienia na-
szego; Dzieło to jest Boga że jednomyślności prawdem
obrany Marszałek, mąż wybrany od Boga; Którego, Imie-
niem Senatu winszuię Rycerskiemu Stanowi, a do jak
nayprędszego złączenia się z nami zapraszam. Jesteśmy
w nadzieji że Duch miłości y jedności nieustanie w Ser-
cach Koła Rycerskiego etc. etc. Tandem po skończonej
mowie Xięcia Prymasa, zaraz ruszyli się delegowani Se-
natorowie, których wyprowadził Marszałek W. Lit. y poszli
do Okien: których Marszałek Koronny przy stoliku
swoim stojąc przyjmował, podziękował za odprawioną
delegacyą Imieniem swoim, y całego Koła Rycerskiego, zła-
czenie się ze Senatem na dzień jutrzeyszy oświadczył
y oznaymił Sessyą na godzinę dziesiątą.

Die 29. Augusti. Wczoray Xiąże Prymas po nadjechaniu
bardzo wiele Panow y posłów przybyło do Szopy quadrans na
drugą, po uczynionej zwyczaynej konferencyi w przed
Szopy Jmć P. Koronny Marszałek Koronny wyjechał do
Okien z posłami znayduiącemi się w Szopie. Tym cza-
sem Xiąże Prymas interlokutorie Jmć P. na dniu wczo-
rayszym delegowanych Senatorow to jest Jmć P. Platera
Kuratora Mieszczańskiego, Jmć P. Milczyńskiego Kasztelana Po-
znańskiego, Jmć P. Jakubowskiego Kasztelana Oświęcimskiego obli-
gował aby poszli do Okien zaprosić Koła Rycerskiego

do złączenia się

do złączenia się ze Senatem: co zaraz wypełnili bez żadne
go mowienia, ruszywszy się z krzesł; interim Jmć Só
snowski Marszałek Sejmowy w Obozach znayduiący
się przy Królu prosił Jchmć PP. Posłów Lithuanskich
aby przyjęli przychodzących Senatorów w ten sens. Dzień prze
szły jest przyszłego poprzednikiem w rozpoczętym Sejmo
waniu, zatym jako stanęliśmy na chęci złączenia się
Naszego ze Senatem, tak delegowanych od Senatu JMW.
Jchmć Panów Senatorów według Prawa y zwyczaiu do
koła naszego Rycerskiego zapraszam Jmć PP. abyście
Jch raczyli przyjąć: Jakoż z tego prawie momentu nade:
szli wzwyż pomienieni Senatorowie, których sam Jmć
Marszałek ruszywszy się z miejsca swego, z Lithuanskich
postami przyjął y prosto zaprowadził między Koron
Krakowskich y Poznańskich; których ulokowawszy wo
cień się aż do swego Taboretu, na którym siadaj; jako doy
rzeli że już jest naschowim miejscu Jmć Marszałek: za:
czął mowę Jmć Pater Nicolaus Mszczonowski, w której wi:
tał Rycerskie Kolo; chwalił przeszłego Marszałka
Starey Laskie, y teraźniejszego Nowey. prosił Stanu
Rycerskiego, aby sine dilatatione mogł się złączyć z Se
natem, a słuchawszy jako unitis fortiores być mieymy.
Jmć P. Milzyński Kasztelan Poznań. w podobney że mowie
materyi na ostatku dodał o Kiiku przyszłym, jako so:
nitus augurum, a w Stanisławie niby jako Piotrawin
w nieśmiertelney stanie stawie.
Jmć P. Jabłoński Kasztelan Gnieźnieński wychwalał Mar
szałkow Starey y Nowey Laskie: na żywaiące to Dzieło z
przyzwoleniu Boskiego; wychwalał Xięcia Prymasa, że:
czył mu: sic Deus servet inolumem, ut ille Patriam: obli:

gował Stan

gowad Stan Rycerski do złączenia się z Senatem; po za
konczonych mowach Senatorskich. Jm.P. Sobnowski Mar
szałek Sejmowy odpowiedział: Jasne są dowody Pre
swiętnego Senatu jako pragnie uszczęśliwienia Oyczy
zny przez delegowanych JW Jchmciow P.P. Senatorow,
ktorych magna veneror Domina, a że to bydź niemo
że bez naszego złączenia się, przed już bezpiecznie
smiem upraszać Jchmciow Panow do Senatu. Tandem
iako Senatorowie, tak y Rycerskie Kolo rusyło się
wszystko z Obozow, hurmem, y tłumem prosto do
Senatu: gdzie kiedy się pomieścić niemogli dla zasta
pionych mieysc przez Arbitrow, wrzawa wielka
powstała, nasi ktorych nie znowu co wiele czasu zabrało,
y przyszło na to: że za zdaniem Xięcia Prymasa y
Jm.P. Marszałka Sejmowego, uwiadomił się Jm.P. Mar sza
łek z Wielu postami do Obozow, kilka Woiewodztw
tylko się zostało w Szopie; ktorzy się przez moc drzewa
pali mieysc swoich: Interea w Szopie Marszałek W.Lit.
czynił mieysca; naypierwey kazał Krzesła Senatorskie
rozstawić dłużey tedy nie tak, prędko jak były
ułożowane, powtore Arbitrow przemykał z mieysc. Tym
czasem kiedy Jm.P. Marszałek W.Lit. te place czynił. Jm.P.
Podoski Starosta Rypiński Poseł, niewiem czyiey instin
ctu, uwiadł się w przod Szopy a przestawszy w mieyscu
swoich mieyscach posłow, upraszał aby wyszli za drzwi
mi do Obozow, dla lepszego uczynienia porządku, y
dla tamowania potym wrzenia, ponieważ to jest Zwy
czay ażeby posłowie przez Woiewodztwa, nie tak tur

matim w Sobie

natim wchodzili do Senatu, ale mu odpowiedział jeden Po:
set z Kujawskiego, kto Wm Pana postanowił, abyś między
nami ten porządek czynił: odpowiedział Imć P. Podowski
jestem Poseł, wolno mi mowić co widzę potrzebnego. na
to mu repowiedł ten że, y Ja jestem Poseł, nic niewidzę
niepotrzebnego, wolno mi tu siedzieć; a Imć P. Kossow ski
exPodskarbi Nadw. wpart swego Kollegę, dawniey ja
to wiem, gdzie kto ma siedzieć, na przeszłym Seymie
Electionis siedziałem na tym mieyscu, y teraz siedzieć
będę; tak zyskawszy Imć P. Podowski przestał kon
wersyi, a Posłowie pozostali utwierdzeni tą odpowiedzią
wcale nieuyszli z mieysc; Jak się zaś pokazały Place
wolne y przestrzeńsze we Izbie, postano do Izby
wprzód Imć P. Marszałka aby się uwiódł do Izby, ale żeby
Woiewodztwa wchodziły per Turnum bramami do Izby
przy dla Prowincyi naznaczonemi, y tak się wszystko
stało, ale jednak z naczeniem, ponieważ się ledwie po:
mieścili. Jak się uspokoił. Imć P. Sapiehowski Marszałek
Seymowy zaczął mowę, w ktorey swiadczył się swoim
sumnieniem jako pragnie uspokoienia Oyczyzny;
Witał Senat, Dziękował przeszłemu Marszałkowi ja:
ko przez 28. lat vsilnie laskawemu Marszałkowi, zalecił
tęgie w Rękach Jego za kooperacyą Imć Xięcia Prymasa,
Ktorego wyiechał; czynił nadzieję za przeniesiony 20:
letnow z pod Wilna y dzisiey pod Izbę pomyślna by:
dzie. stuzyła Laska w wydaniu Oarcu przyszłego Mo:
narchy; prosił Imć Xięcia Prymasa o błogosławieństwo do
szczęśliwego kontynuowania Zaczętego Dzieła etc.

Tandem Imć P. Prymas

Tandem Xże Prymas głos zabrał, Jawne są y widoczne Maią
dowci Boskiey nad nami dzieła, kiedy nam klimakter
przez 70. lat obcego panowania przemienia się w czas Oy
czystych Rządow. Dwa narody nasze Zaszczycone Imie
niem Rzeczypltey, Które wypielęgnowane pod Piastow,
Jagellonow, y Augustow rządami, teraz mocą Ducha Zgody
wraca się pod władzą Oyczystą y Zkrwi rodowitey Zaszczy
pia Berło Krolewskie. Jesteśmy w nadziei że będziemy
uszczęśliwieni Panem dobrym etc. czy może bydź godzina
uszczęśliwienia, jako kiedy do tego Dzieła na Czele Rycerst.
kiego Koła witam godnego, mądrego, walecznego, etc Mar
szałka, Któremu dyrekcyi winszuię, tak pilnego grona,
winszuię ay Tobie o Stanie Rycerski, tak przezornego Mar:
szałka, winszuię obiemu Stanowi jednomyślności y iedno
ścinności. Wznoszę Oczy y Serce do Nieba aby jakeśmy
się teraz złączyli daley potym jedno stanęli: Wiemy że
od tego Dzieła Zawisł rząd zbawienny, tu cel szczęśli
wości, albo nieszczęśliwości naszey; Jedność uszczęśliwia
Państwa, a rozdwojenie zgubić może. Obce Dusty, Zdo
bywanne na tych Polach rozsiane, czytamy, y pamięta
my jakie skutki nieszczęśliwe przyniosło, Zrabowane
wsie, zpustoszone miasta, wyniszczone prowincye, złupione
kościoły etc. takie to są skutki rozdwojonej Rzeczypltey,
y owszem kiedy może nieszczęśliwsze, to iedna głowa,
lub kilkanaście zprzewadzaią; przez Ambicyą interes
ukochany całe Państwo zrynie, to nam nieda bydzie
przebaczyć, jeżeli chcemy mieć Wiarę, Swobody, Stan y Bo
hoy etc. Starajmy się teraz ugruntować iedność y mi
łość Ducha, iesteśmy w tym Stanie, że możemy zpomie

dzy nas obrać

dzy nas obrać Krola, prędzmy przy Kładem Przodkow naszych
przeto idźmy za Wolą Ducha zgody. Żądaią po nas tego Pra
wa, Żąda Oyczyzna, Żądaią Sąsiedzkie Państwa, Zapa:
trzuią się na nas Cała Europa że za Zrządzeniem Boskiem
Krola Zkrui własney dobieramy sobie. Rozwiąźmy Wzaiem
wolnemi Głosami naszemi postanowiony Kaptur Gene:
ralny; uczyńmy porządek Elekcyi, Zabieżmy tumultom,
hucznem, strzelaniom według dawnych Praw. Wy stuż.
chaymy Żądania Posłow Cudzoziemskich, udźmy Pacta
Conventa etc. przystąpmy potym do Elekcyi, y te to sta
Punkta teraźnieyszego naszego Symowania. Ieżeli się
więc podoba podaią exSenatu do Kapturow teraźnieyszych
szych Im P. Golshuba Woiewodę Witebskiego, Im P. Podwo:
lskiego Woiewodę Pskiego. Im P. Czarnockiego Kasztelana
Brastawskiego. Którzy in contento mogą Zaraz Iura
mento wypełnić: na co stanęła Zgoda. Przysiągł tenczas
wey Im P. Cgiński Marszałek W. Lit. osobno. potym pomie
nionie Senatorowie razem przed Xięciem Prymasem, Którym
przysięgł czytał Xiąże Czartoryski Kanclerz Litt. Potym Xże
Prymas determinował Audyencyą Im P. Nuncyuszowi na Sto
działek, lubo iż był na Znaczył nabożeństwo. Tandem Xże Prymas
solwował Sessyą

Dic 30. Aug we Czwartek Od 9 do Jedenastey zjechali się
prawie wszyscy Panowie, jako y Posłowie, Im P. Marszałek Sey
mowy mieli Zabawę przy na Konferencyi we Lopie, wyszedł z Po:
stami do Chopna, gdzie krotkiemi słowy Zagaił Sessyą: Prze:
świetny Senat przychylaiąc się do Prawa wyznaczył emedi
sui trzech Jednego Senatora zaczędzkiego na Sądy Kapturowe
Generalne, tak y my stosunemy się do tegoż Prawa, y z każdey
Prowincyi po Kterem jeżdi Pana Senatora deklaracyą
Z Litwy Im P. Wielichowskiego Im P. Przeździeckiego, Im P. Horodyńskiego

Im P. Olędzkiego

Im.P. Chodzki Z Wielkiey Polski Im.P. Szamocki, Im.P. Pomoliński
Im.P. Dzierzbicki, Im.P. Krajewski. Z Maley Polski Im.P. Dunin Sa-
wicki Zatorski, Im.P. Staniszewski, Im.P. Poletyło. Im.P. Dłuski,
którzy wykonali Iuramend przed Im.P. Marszałkiem po Czte-
rech z każdey Prowincyi osobno. Tandem wszystkich Posłow
zapuścił do Senatu, gdzie Posłowie znaleźli już lepiey jak wczo-
raj gotowe miejsca; przez poprzybiane Karty na Ścianach
Szopy, gdzie które ma siedzieć Woiewoda, Ziemia, y Powiat; iż
dnalezwo y tak niemogli się mieścić Posłowie, dlatego prosili
Im.P. Marszałka nielitosty o miejsca, których Marszałek jak
mogł zaderwił, a na resztę dodał. Mieszanowice: mamy wielką
niewygodę w Chopach, a chętnie Zgromadzamy, Zaczym y te jak
można, tak się chcącym mieścić y zgodzić po bratersku, y
tak się uspokoili. Tandem Marszałek Sejmowy Zagaił Sej-
sya; Zachęceni prawdem Przeświętnego Senatu, jużeśmy De-
putatow do Kapturu generalnego obrali y na znać dali, te-
raz przychodzimy do Zrzodła, chcąc Zdrego czerpać wspólnie
prymi Stanowi, y jednemu Stanowi, jako do gniazda pragnąc wy-
dać Zgodę. Prawa, y Porządku Exclusyi pytał, do którego już
mamy ułożony Projekt, który za Zgodą JWWMM PP. Im Pan
Szaduński Sekretarz Sejmowy przeczytać może. Odpowiedzia-
no Zgoda; á zaraz Prymas dodał: ponieważ już jest Projekt
gotowy względem porządku Exclusyi, Zaczym proszę aby był
przeczytany, po przeczytaniu Wolno się będzie do niego przymo-
wić: Co nastąpiło. Im.P. Sekretarz Sejmowy wyszedłszy na
środek Szopy czytał porządek, y Ceremoniał, jakie się ma Za-
chować podczas Exclusyi: O Kapturze Generalnym, o Mar-
szałku Kapturu: że Kapturu ma się odprawiać u Marszałka
albo in absentia Jego u Starszego Deputata, Pisarz Ziemski
Warszawski ("Ziemi") będzie trzymał w Kapturze, ale kredki niebędzie
dawał; Ordynacya. aby po Nominacyi Króla nie strzelano w

w Polu, ani

w Polu, ani bliżey Okopów, ale za Zamkiem Warszawskim. Po-
stanek Cudzoziemski. Dzień Audyencyi Xiążę Prymas nazna-
czy, przed Zaczęciem Sejmu według Ceremoniału Poseł Cudzo-
ziemski u Xięcia Prymasa, y Marszałka stawić się ma, y pro-
sić o Audyencyą. Nuncyusz naypierwszy będzie miał Audy-
encyą, potym Posłowie, y Xiążęta udzielnych. Posłowie jeżeli za-
tem interes jeden tylko Symuią, mogą mieć razem Audy-
encyą. Jeżeliby na dzień naznaczony Poseł zachorował, prze-
strzedz powinien że będzie niemoże. Do przyimowania Nun-
cyusza będzie dwóch Biskupow, jeden Senator, Posłow sześciu,
Marszałkowie z Laskami, Marszałek powinien się powi-
nien z Karetami, Hayduckami, Lokajami, dwiema godzina-
mi przed wyiazdem Posła. Koniu będzie do tego trzech, Karet
prożnych 40. Dworzan 200. Regimentowych ludzi 100.
Trębacze, Pażowie Posłow, Kareta paradna Posła, a na
końcu Dragonij kilkadziesiąt. Audyencya w Okopach,
Xiążę Prymas przeniesie się do Okopow, przyimuiąc Nun-
cyusza wyżey do niego kilka kroków. Nuncyusz bę-
dzie siedział między Xięciem Prymasem y Xięzym Biskupem
Luvowskim. Świeccy Posłowie Cudzoziemscy siedzieć będą
między Marszałkami. Posłowie oddadzą Listy, które odpie-
czętuie Sekretarz Sejmowy, y czytać będzie publicznie
Posłowie będą rekommendowac Kandydatow do Korony
Xiążę Prymas dopowie od Senatu, a Marszałek Sejmowy
od Rycerskiego Stanu, Posłowie Xięcia Kurlandzkiego nie-
maią Marszałka Sejmowego siedzieć będą w dzień Elekcyi
kilka naypierwey przyiedzie Xiążę Prymas, potym Woie-
wodztwa; Zabierze głos jeżeli Zezwalaią, na tego, albo tego
Kandydata, Veni Creator Zaspiewa. Da wszystkim bene-
dykcyą na Zaiutrz wyiazd Xiążę Prymas Zaczynaiąc od

Woiewodztw

Woiewodztw gornych, pytać się będzie, kogo sobie życzą mieć Krulem: które to Woiewodztwa Suffragia dadzą in Scripto: po tym ieżże Prymas pytać się będzie po trzy razy czy Zgoda na nn: którego nominowac będzie jako będzie generalna Zgoda, ieżże Prymas obroci się do Marszałkowi mowiąc aby to uczynili w Mieyscu Elekcyi; po tym Te Deum Laudamus zacznie na mieyscu Elekcyi, Dadzą z Armat za Zamkiem. Po Elekcyi pojadą do Kościoła gdzie znowu spiewać będą Te Deum Laudamus, albo w Zamku jeżeliby nie przyszło do kościoła. Po Elekcyi Krul wsiada do karety Prymasowey, naprzeciwko którego siedzieć będzie Prymas. Potym przysięże Krul na Acta Conventa przysięgaiąc na Ewangelium w prawo wnieść w Acta, a da ieżże Prymas Krulowi Diploma Electionis, podpiszie, toż samo Marszałek Koronny uczyni, Krul podziękuie, po tym znowu Te Deum Laudamus spiewać będą. Po tym wszystkim Szlachta powroci do Domow swoich, a Panowie z Senatorami kontynuować będą w Zamku Koronacyą, gdzie czas na znaczony Koronacyi Krula ieżże Prymas wyda Uniwersał na Sejm Coronationis. Po przeczytaniu tego wszystkiego Jmć P. Marszałek Koronny Kiedy iest już nam wiadomy porządek y Ceremoniał przeczytany nigdzie mi się nie przeciwnie postąpić, przeto upraszam Jowistwa P. Jeżeli iest ich jednostayna Zgoda abym się na niego podpisał po podpisaniu Ieżycia Prymasa: Odpowiedziano Zgoda: y poszedł z nim do Ieżycia Prymasa do podpisania; a Jmć P. Klinka Pisarz y Podkomorzy Lwowski domagał się

domagał się

domagał się głosu, prosząc y Marszałka Sejmowego, y Xięcia Prymasa, ale tego nieuważano, bo xiąże Prymas y Marszałek Sejmowy z drugiemi, którzy do xięcia Prymasa przystąpili konferowali. Jm.P. Glinka jednak po swojemu nalegał prosząc o głos że się chce przymówić de Pactis Conventis, ale Jm.P. Staniszewski Sędzia Ziemski Warszawski y Poseł interlocu: tor nie prosząc o głos odpowiedział. Spieszmy teraz o podpisanie porządku Sejmu Electionis, a jak przeczytane będą Pacta Conventa wolno się będzie każdemu przymówić. Jm.P. Glinka niemogąc tego wytrzymać, iuż nie prosząc o głos powiedział swoje w myśli, y lubo go niebardzo słuchano jednak mówił. Podoba mi się ta dysputacyja, ani nieprzeciwiadzam podpisaniu tego porządku, ale mowię de Pactis Conventis y proszę aby według konstytucyi Sejmu ostatniego Convocationis nihil w nich minuat aut augeatur, aby Dyssydenci niebyli przypuszczani ad Panem bene merentium, tę sobie czynią prekustodyciją, na co nikt nic nie powiedział. Jm.P. Marszałek Sejmowy uwaiwszy się na swoje miejsce intulit ponieważ w porządku do pism przeczytanym niebyło nadmieniono o Posłach od Woyska Koronnego y dlit. a Jm.P. Poniatowski Podkomorzy Koronny powiedział o tym reflexyą, aby mieli audyencyą przeto upraszam Jm.W.P. jeżeli zgoda aby y ten punkt był przydany do porządku. Odpowiedziano zgodą: Zaczym przeczytano gdy po audyencyi xięstwa Kurlandzkiego Posłowie od Woyska Koronnego y dlit. będą mieli audyencyą, którym xiąże Prymas odpowie.

Tandem xiąże Prymas ponieważ ten Ceremoniał poydzie do Metryki względem Elekcyi, więc potrzeba go jako naydokładniey

ubezpieczyć, co

uddzyć, co jeszcze czas niejaki zabierze, przed dzisieyszą Za-
kończoną Sessyą Casual Conventa iuż po części uddzone, na do-
kończenie ich będziemy mieli partykularną, ieszcze Sessyą
oddzielną; ale do Porządku Elekcyi prosi przydać y obligować, aby
karano sciśle violatores securitatis, ponieważ dzisieyszey nocy
strzelano po ulicach, y obdwach attakowano: ana godzina
iutrzeyszą Dziewiąta, solwuie Sessyą.

Die 31. Aug. Sędziowie Kayserlingk Zaczęta Sessya, bo aż
dwoie Drugiey.

Jmć P. Marszałek Koronny, oprzez porządki y Ceremoniały
ieszcze niektore są potrzebne Artykuły, czyli Reguły z Kra-
wa wyięte, które aby do wiadomości wszystkich podczas Sa-
mey Elekcyi przyszły, teraz ie Jmć Sekretarz Koronny ie-
dli Zgoda Jeden Jmć PP. przeczyta: odpowiedziano Zgoda: Czy-
tał tedy Sekretarz we dwóch mieyscach, przy Zięciu Krymo
się, y przy Marszałku Koronnym, niby to dla wygody
słuchaiących, ale dla niskiego głosu Jmć P. Sekretarza y dla
wrzawy tak wielkiey mnogości, ledwo co można słyszeć było:
Takowe tedy nastąpiły Artykuły. 1. o Dzień Elekcyi aby nikt
niebył przy Orężu nie zwyczaynym. 2. Aby się nikt nie wa-
żył strzelać między Wartownami ani na placu Elekcyi, ani
około Obozu. 3. Patrownicy mieć będą na to pilne oko. 4.
Marszałek Sądow Kapturowych z Deputatami tak ex Sena-
tu jako y Equestri Ordine Sędzie mieć będą, których na nomi
nował przeszły Sessyi naznaczonych. 5. Kara na delin-
quentow przywiązana 200. na nieprzytomnych Banicyą etc.
Xiąże Krymas ponieważ iuż iest przeczytany Porządek E-
lekcyi, y niektóre Artykuły bezpieczeństwa podczas Niey,
zostaie przystąpić do wzpomnienia dni, których co ma bydź,
y na który dzień przypadnie sama Elekcya. W Senacie Au-
dyencya Nuncyusza. W Wozie Jmć P. Kayserlingka Posła Ros-

syiskiego

ryiskiego, jeżeli będzie zdrow, jeżeli nie, to przyszłe zdanie
swoie na Piśmie. W Srzedę Prusski Poseł, może jestBe y
Kurlandzki, także y od Woyska Koronnego y Litewskiego.
We Czwartek Woiewodztwa się ziadą. Suffragia dadzą tym
sposobem, jak była Elekcya Marszałka Sejmowego, Jeden
będzie wstawał od Woiewodztwa, a Religiowym poda na
Piśmie Suffragia. W Piątek sama Elekcya, y Nominacya.
W Sobotę Reszta według należnego porządku y Ceremonialu.
Jeżeli Zgoda JMMć P. na to: odpowiedziano Zgoda, Dziś
Zaś by ju tu zabawiemy się czytaniem Pactorum Conventorum.
Wszyscy krzyknęli; prosimy o czytanie Paktów.
Ciągle Prymas Znowu: jeszcześmy nieskończyli głosu: Po-
wiedziałem że w Piątek Elekcya. Teraz Zaś jak Pacta
Conventa będą czytane, prosę abyście się WMPanowie
cicho zachowali aby każdy mogł słyszeć. Tym czasem
JmP. Kuchmistrz Koronny Poniński prosił o głos, y dany mu
iest: Wniesiona Pro illustrycya w Okopach przez JmPana
Poznań. y Sandomirskiego jako arcy potrzebna, tak prosę
aby do skutku była przyprowadzona, to iest: aby Ci wszyt-
scy którzy się manifestowali na Symie y przed Sejmem
Convocationis, a Recessu nie uczynili, aby niemieli teraz
Activitatem, a Ci, którzy uczynili Recessa, te Recessa aby
tu były czytane. Odpowiedziano Zgoda. Prosił ogłos
Jakubs Poseł Przemyski, y dany mu iest, który tak mowił
Że wszystkie Oyczyzny korzyści przyznać należy Jego
Mci Prymasowi y dziękować, wychwalaiąc go dalej, nare-
szcie prosił, aby Pacta Conventa były czytane, po tym aby
przystąpić do Nominacyi Króla.
JmP. Piaskowski prosił, ażeby był Regestr Tych, którzy Re-

cessa uczynili

cessa poczynili, tak Senatorowie, Ministrowie, jako y Posłowie
odpowiedziano Zgoda. Notandum Że Ci, którzy Recessa poczy-
nili byli dzisiaj na Sessyi, oprzez Im P. Wardy Kijowskiego.
Tandem czytano. 1mo Recess Xięcia Sanguszka Marszałka
Nad Litt. 2do Im P. Potockiego Wardy Kijow. 3tio Im Pa:
na Mączyńskiego Wardy Czernichowskiego. Po przeczytaniu
których Im P. Piaskowski słysząc te Projekta przyznać
nam się potrzeba, że są bardzo Oyczyźnie szkodliwe, niżeli
pomocne, oj Zhonorem, niechay Senat Zważy; my sobie po-
radzimy. naybardziey go uraził Recess Im P. Wardy Ki-
jowskiego, w którym był: unikaiąc Krwi bratersiey wzla
nia, y fortun Znieszczenia, oj referuiąc się ad plenos res
Ordines etc. Daley P. Piaskowski rezonował: Że na Oy-
mie Convocationis nikt nie pragnął cudzey Fortuny,
nikt niechciał Krwi rozlewać: Cym Convocationis był
sub nexu Konfederacyi, reprezentował Powagę, Całey Rze-
czypltey, oj Władzę.
Jeden Poseł interlocutorie powiedział prosimy nieste-
pulizować nad temi rzeczami, ale ad seria przystąpmy
do czytania Pactorum Conventorum. Notandum. tu
Kartki drukowane od Marszałka Litt. rozdawano mię-
dzy Posłów y Panow o Karety na Paradę, jak będzie miał
mieć Audyencyą Nuncyusz, z razu ie sobie wybierali, po-
tym cięcie że jakie ciekawy był, ale jak jeden y drugi
przeczytał, przestali się dobijać o nie
Im P. Zagurski Poseł Kijowski P. Owruckie. Wolność na-
sza Prawami y Krwią ugruntowana, powinna wobec
mieć względ na siebie, wiele dowodził o Prawach y Wolności
ale go niemo Zna był słyszeć, że dalecko siedział, y wrzawa
ustawiczna, mowił jednak Za Wardą Kijowskim, Że po Braterskiu

potrzebie

potrzeba postąpić.

Jm.P. Tyzenhaus Leset Grodzieński. Gdy Jm.P. Kijowskiego iest mi powodem do mowienia; nie jest tu kwestya de Libertate, bo tu wszyscy znamy, wszyscy Ią ubroniemy, ale tu potrzeba wkrótce rzetelnie powiedzieć, czy Konwokacya prawdziwa Konwokacya to jest potrzeba uznać Konwokacyą za Konwokacyą, Elekcyą za Elekcyą, godzi nam się bydź ostrożnemi, jeżeli Jchmć Manifestanci chcą z nami się znaydować, potrzeba aby według Projektu in forma napisanego Recess uczynili. etc.

Jm.P. Piaskowski. Istotna to iest prawda że sublato fundamento tollit superficies, kiedy Jchmć z taluiemi Klauzulami Recess czynią o Sejmie Convocationis nie uznaią go, per consequens nie będą uznawali y Sejmu Electionis. Nie chcemy tu tollere Libertatem, ale chcemy Jchmć przyiąć ad Libertatem.

Jeden Leset Rawski. Prosimy o widoczne Recessa, y aby były dane przeczytane, dopiero obaczemy, ktory Zwiąsek Werus Izraelita etc. Drugi Znowu Leset W Wolnym nawodzie Wolności fundamentem są Prawa, ktore na Sejmach stanowią jako y ostatni Convocationis Sejm iest Sejmem, a że Recessa od Manifestu są in ambiguitate napisane o tym Sejmie, potrzeba więc aby unanimiter były napisane.

Recess Jm.P. Łagurski Starosty Ouruckiego był czytany

Jm.P. Piaskowski na ten Recess odpowiedział że non valet, ani subsistere nie może.

Jm.P. Marszałek Sejmowy. Objaśniony reflexyami Jmć Pp. będą się starał, aby Jchmć recedentes a Manifestatione unanimiter zgodzili się na jeden Projekt in forma napisany Recessu

Jm.P. Łagurskiego Starosty Ouruckiego delatorowi przystać

Jm.P. Marszałek Sej.

Jm.P. Marszałek Seymowy prosił aby przystąpić do czytania Punctorum Conventorum. Jm.P. Piaskowski wniósł, aby Formularz był teraz zaraz podany do Recessow
Jm.P. Gurowski prosił o podpisanie porządku Elekcyi
Poseł jeden Mazowiecki Relacyą uczynił aby się dowiedzieć, iżeli in Originali Punta Conventa są podpisane a Delegatis od przeszłego Seymu Conwiacznis, dopiero podany Wiarę.
Jm.P. Tyzenhaus Poseł Grodzieński: Kwestya o Recessach mamy nadzieję będzie uspokojona, ludzie albowiem wielcy uczynią to dla miłości Oyczyzny; ale iżże Biskup Krakowski był tu niedawno przytomny, który także Manifest uczynił jak podczas agitującego się Seymu, nieuczynił od niego Recessu dis: parauit że Jego Kwlci. Vehementer potrzeba mieć w Recessyi, potrzeba aby Jm.P. Instygator Koronny uczynił przeciwko Niemu Manifest, niech będzie w Manifescie, jak przyjechał, tak wyjechał etc.
Jm.P. Mostowski Wda Pomorski rzekł gadasz. Dobrze jest potrzeba Manifest uczynić, tak był za Króla Jana
Jm.P. Opacki Poseł Ciechanowski: Po powitaniu Xięcia Prymasa y kompletach wiele mowił o Recessach: a jako Jm.P. Koniński Kuchmistrz Koronny sam Laicką tę materyą tak prosto nie chce słuchać przeczyta, jakie jest, obaczemy. Upraszam zaś Jm.Pana Krajewskiego Instygatora Koronnego adcat Xięcia Potockiego Biskupa Krakowskiego, exquirat dla czego wyjechał, y nam nieco uczyni Relacyą: ale się bardzo dziwuję, bo bawił tutaj nie wiedzy.
Jm.P. Piaskowski intulit że Jchmć P. Bratiańscy przez Recessa swoje, których niewiemy iakie jeszcze są, jeżeli się podpisali Posłami, te subsistere nie mogą, bo nie byli legitimi Posłowie.

Jm.P. Marszałek Sey

Jmć P. Marszałek Sejmowy. Od godzin. tyle razy iuż powtorzo-
nych przybywa mi nauki, według ktorey starać się będę,
ażeby desideria JMMPanow uspokojone były. Jako Zaś
Porządek jest Duszą każdey rzeczy, przeto nam przystąpić
należy, aby Projekt przeczytany, approbowany do Elekcyi
był podpisany.
Ale intercessit JP. Jm P. Koninskiego Kuchmistrza Koronn
ktory ledwie mu wyrobił JX. Miedzieiowskie chodząc do Jm P.
Marszałka bo była vrzawa: ktorey się iuż stryczował. Prze
zornie Jm P. Opackiego Posła o moy Recess od Manifestu
daiąc mi okazyą mowienia, Ieżeliem tak odpowiadał. Ja-
kom to uczynił, tak się tego niebędę wstydził, wolno przeczy-
tać moy Recess. etc.
Jeden na to powiedział Niewiem czy Poseł, czy Arbiter. Jeżc.
li źle napisał to go poprawiąc, ale niewiem jakeby był
niebyłe Posłem, a remanifestowałeś się Posłem.
Potym był czytany Recess Jm P. Twardowskiego Warty Ka
liskiego. z drugich razem z nim czyniących.
Jm P. Łużyna Poseł Upitski. Niespodziewany odjazd Xięcia
Biskupa Krakowskiego nieznacznie w nas czyni podziwie
nie a jeżeli jedna Osoba czyniąca jednej drugiey Osobie
krzywdę, godna animadwersyi; daleko bardziey kiedy cała
Osoba wszystkich pokrzywdzi, w tym referuię się do
zdania wszystkich Przeswiętnych Stanow, rozumiałbym
iednak aby naypierwey Jm P. Krajewski Instygator Koronny
Manifest uczynił, a potym ustąpić przystąpić ad Sedicium.
Jm P. Ostrowski Poseł, ale niewiem jakie o JP. Bogatku, y o
drugim Jego Kollidze quasi Posłach Wrocławskich, że sa
skassowani, niemogą się pisać Posłami
Jm P. Potocki Poseł Halicki Proponował, aby Ci Jebm. ktorzy nie
przyjęli Recessow vtaliter carcand Activitate.

Jm P. Łużyna

Im P. Puzyna Komicznie deprasabat się o Rezolucyą na proiect
dzieia Sołtyka Biskupa Krakowskiego.
Poset jeden Mazowiecki długą miał mowę, chwalący dzieła Prymasa
Senat, Wardę Rzpltiey, tandem de Pactis Conventis aby były
czytane, aby były per Provincias kommunikowane do uwagi.
Im P. Czekowicz iakiś Litwin o Recessach mowił, że nie są in
forma napisane, względem zaś dzieła Biskupa Krakowskiego
niepotrzebne inwektywy, kiedy go niemasz
Im P Hordyński Poset Lenowski Dwie są materye, które nam
tamecz czytanej Pactorum Conventorum. 1. Recessa non in
forma napisane 2. Odjazd dzieła Biskupa Krakowskiego.
Ad Primum Deklarował Im P Marszałek Sejmowy w to
potrafić, że będzie in plena forma Recessa. Ad Idem Nie
sprawiedliwie Jego, aby Im P. Instygator Koron. manifest
uczynił przeciwko dzieiu Biskupowi Krakowey, Pacta
Zaś Conventa lepiey aby były przeczytane, nie kommuni
kowane.
Im P. Marszałek Sejmowy. Mogę assekurować JMMPanow
iakie będę się starał aby Recessa jakie nayprędzey absolwen
towały JMMPanow, teraz Zaś upraszam abyśmy przy
stąpili do czytania Pactow, których przy exemplarzu będą
kommunikowane Prowincyom, przez JMMJchmć XX. Orzy
bisłupa Lwowskiego, Biskupa Kujawskiego, y Wileńskiego;
także aby po przeczytaniu onych zaraz nie były podpisane.
Zaczęła się potym turzawa podczas której Dwoch PPSw
mowili, jeden w jednym Prowincie, drugi w drugim, Żaden
Żadnego nie słuchał, ani my potym mogli, co mowili. Tan-
dem P. Lenowski Poset Zydaczowski prosił Prymasa
Senatu y PosSw, aby nie przystępowali do czytania Pactow,

poki pierwsze kategoryze niebędą uspokojone, osobliwie aby Instygator Koronny uczynił Manifest przeciwko Xięciu Biskupiu Krakowskiemu y dokładowat się Że do niego nie przystąpił y tamuie Actorittem Sejmu, poki nie odbiorą o Xięciu Biskupie Rezolucyi.

Im.P. Krajewski Instygator Koronny: Nie inaczey myślałem tylko milczeć y słuchać decyzyi Przeswietnych Panow, ale Kiedy moy Urząd już kilka razy powtorzony, y widzę jedna kwestya druga urodziła, Recessa powiązuiący Xięcia Biskupa Manifestu y Jego Odiazd. Względem Recessów nie wiem Kogo winować, czy Kancellaryą, czy Personas czyniące Recessa, Ex Cancellaria dobre, ex Persona wątpliwe. Im.P. Marszałek Sejmowy dokładowat to powodzić, uspokoić. Co należy do odjazdu Xięcia Biskupa Krakowskiego, nie wiem jak odjechał, czy ex Corpore Recepta, czy ex gremio nostri, nie wiem co na to mowić, bo wolno każdemu złym, y iak chcieć trzymać, wolno kiedy chcieć, y dokąd odjechać; Jeżeli Xiądz Biskup w Zgromadzeniu cum Venia Jchmciow innych Xięży Biskupow mowić musi, że już jest Judicatus Konstytucyą Konwokacyiney Sejmu, et condemnatus sekwestracyą Bonorum Spiritualium, to jest sprawa gotowa, czyli teraz czyli potym, ponieważ quia non est nobiscum, est contra Nos, przeciwko Którym jest napisane Prawo, Swiadectwo Dobr Konfiskacyą, ad Spiritualium sequestratio, przeto nie potrzeba się turbować, Znayde ia Jegomosci Forum y dokąd go powiesz, tera Zniczyć Zas nie jest competens, te raz prosze o przod o czytanie Salutow, a potym niech ich nastąpi Kommunikacya.

Im.P. Działowski: O Recessach Zgoda, ale względem Xięcia Biskupa Krakowskiego iakby jest in reatu Crimine de

prehensus, tak

prehensus. tak Zaraz niech będzie recentior. Manifest uczyniony, á potym go sądzić.

Im P. Jelejowski Poseł Halicki: Nie jest rzeczą godną, aby Całá Rzeczpta miałá się manifestować przeciwko jednej osobie, raczey go judicare powinna.

Im P. Tuszowski Poseł Zydaczowski Odjazd dzieci Biskupa Krakowskiego zatamował publiczny interes czytanie Pakt. a o tym kontrowersye, jedni mowią aby Manifest uczynić, drudzy aby go sądzić, nie trzeba czynić Manifesta boby vacillare Authoritas Reipliæ, ale go sądzić, można go przesłać do Kapturow etc.

Im P. Hordyński Lubaczowski Potrzeba ad judicium Manifestu. Zaczym może go uczynić nomine sui, non nomine Reipliæ Im P. Instygator Koro. potym Rzeczpltá uczyni swoim Imieniem, y tak tatuy sąd nastąpi.

Im P. Instygator Koro. Znam ja się na moim urzędzie, dla tego ile razy czynię Manifest, zawsze czynię Nomine Reipliæ, y chociaż tego nie wyraził termin to w officij mi zawsze się zamyka implicite w instrumencie iakowe[go] wiem. ale proszę pamiętać com powiedział, że nie potrzeba nie czynić, tylko judicatum z Konstytucyi do exekucyi przyprowadzić.

Im P. Horain Poseł Wileński Nieistotna Materya odjazdu dzieci Biskupa subtelna y delikatna, nie tak nagle postępować w niey potrzeba, ne quid detrimenti Libertati. Wiele ma postąpić ma Im P. Instygator Koro w tey sprawie: Niewiem czy tu był ieszcze Biskup Krakowski, niewidzieliśmy go in Corpore Reipliæ, privatus Jego odjazd niewinny dobrze.

upierać się za

upierać się zaś przy Manifescie denegaret Libertati, a ta Materya niepewnna Zatrudniać nayprzedniey Boy rzeczy teraźniey Pogo Oyma Patrot Conventor Odnowych prosi czytanie. Jeden Poseł niemożna widzieć jakie, y jak się zowie mówi t. Recessa już będą uspokojone przez Im P. Marszałka Naszego O Exicia Biskupie już uczyniona odprawę przez Im P. Tyzenhausa Grodzieńskiego, zdawało by mi się nie nawo: dzić długa, gorliwości, a przystąpić razem do czytania Laudorum. Im P. Łużyna Wyjazd Exicia Biskupa Krakowskiego, jeżeli teraz swoiey nieodbierze Rezolucyi to Zawsze będzie trudnie w Boyskie Interessa, wchodzić się do teraźniey Pogo Oyma Electionis.
Im P. Rajkowski. Odjazd Exicia Biskupa Krakowskiego iest to wielka Exorbitancya. Kiedy był przytomny, kiedy były do niego delegowane z Konferencyi Panow z Exicia Prymasem dokładawał się że nie będzie z Nami na Symie przeto potrzeba poprawić Lane exorbitantiam w przod Zaraz Manifest uczynić Boy.
Im P. Horain W tym interessie Exicia Biskupa Krakowskiego traktował Exię Prymas, nie Rzeczpta Zatym nie może się teraz w to też samo wdawać tak Jako Rzeczpta.
Im P. Horodyński Litewski Do niczego nie przystąpić ponieważ Kollega nasz Zatrudnił Archivitem do czytania Pactorum Conventorum, et aliorum Actorum potki odjazd Exicia Biskupa Krakowskiego nie będzie decydowany
Im P. Instygator Koron. Nie jest to rzecz konieczna, abym

się manifestował

abym się manifestował, chyba żeby na stępita Wola całey Rzeczypltey, ale już jest jakom powiedział Xiędz Biskup eventu alterius judicatus Sejmem Convocationis. Jeżeli zaś jeszcze niechcieli się tym kontentować, to jako w jest Exorbitancya znaydzie się sposob judicandi; ponieważ z niemamy rezolucyi od delegowanych do xięcia Biskupa o Jego odjeździe, zda: to by mi się hunc casum uczynić: Manifestu nie można czynić bez Delatora: otoż jeżeli Wola Jakowe Panow napiszę do xięcia, jako mi odpisze List Jego będzie za Delatora, y tak dopiero Manifest uczynię. Ale gdy tu wszyscy otrzymali nie dali więcey mowić y przestał.

Imć P. Bukowski Sejmu Convocationis krwiem przystępuiemy do Sejmu Electionis. Tu wszystkich witał ale Wzgledem xięcia Biskupa to dodaie tym xiędzu że Jmć non provenit nagamy że odjechał, to wolny każdemu odjazd, ale że uczynił Manifest sub agitatione Sejmu Convocationis, przyiechał tu, a decessu nie uczynił. Żeby zaś miała Rzeczpltą do Niego referre czynić to niepodobna, aby wszyscy zasiadaiący wsenacie mieli się klaniać jednemu. Przysięgał aby swoiey zasiadał krzesła, nie czyni tego, na sądy Exorbitantiarum pozwie go nanie odbędzie się bez Manifestu.

Imć P. Drucki Sytki: Nie zabieram dla tego głosu, abym poprzedzaiące miał poprawić, albo krytykować, cały rzecz tylko wyłuszczam questyi: Czyli można czynić Manifest? że xiędz Biskup Krakowski odjechał: niemasz racyi czy: nienia Manifestu, bagatelna jest rzecz że go niemasz

obydźiemy się

obyć dziemy się bez niego, a gdyby był Prawnato, mogł by być
y Proces, ale każdemu Wolność jest odjechania. Bygor Comu
Convocationis nie może także być in executione, po Konstanacyi
dopiero ten Legis habebit, zdaje mi się aby te materye porzucić,
miał wamy czasu zaczym prosić przystąpić do czytania Pactow.

Wiele potym prosili o to samo.

Im P Hordyński Nie dla tego czynić potrzeba Manifest że
odjechał, ale że Manifest uczynił, ani Recessu nikt chciał uczy-
nić od niego, zaczym prosi aby Manifest przeciwko temu był
Zaniesiony, a chociaż Posłowie Wielkopolscy posłali ad Turnum
y wszyscy zgadzali się na to, teraz prosi o Rezolucyą
Im P. Szembeck. Wnoszone myśli moje o przyjeździe y od-
jeździe tego Biskupa Krakowsk, rozumiem że nie mogą być
naganne bo sprawiedliwe. Jeżeli będzie Całey Rzeczypo-
spolitey zgoda aby podymie nastąpił judicatum, jak Im P. Pro-
gator in tabit, y ja się na to zgadzam. Tylko w dodatek
prosi tela, że kiedy nie na to mowić nie będziemy, ani nie
uczyniemy. że jeden uczynił impune, to może drugi y
więcej uczynić, zgadzam się jednak Ne praeamb, Całey
Rzeczypolitey Wolno

Im P. Działyński intulit Za Batorego Zygmunta tak uczyniła
Rzeczpolita naprzód Manifesta były, potym gdy, y Dekre-
ta, to zdy potrzeba y teraz uczynić.

Im P. Zurowski Znowu wrzeszczał aby powracać do Kapturo ge-
neralnego dzięcia Biskupa, do niczego nie przystąpiemy póki
Rezolucyi nieodbierzemy.

Instygator Koronny. Prosimy teraz superredowac prysterio-
num publicum, a potym się w Pysmie stanie.

Przestali potym mowić, tylko że Czartoryski Kanclerz Litt.
przyszedł do dzięcia Prymasa, naradził się z Nim w tey

Materyi, także

Materyi; także Xiąże Czartoryski Woiewoda Ruski, z temi kontradycentami dysiderwał.

Im P. Gniński Poseł Krakowski miał długą mowę, tylko że dalekiem siedział, y cicho mowił, yż słowa jednego nie słyszałem, iednak powiedziano mi, że mowił in partem Xięcia Biskupa Krakowskiego.

Xiąże Prymas deklarował wziąć na siebie, że te wniesione materye uspokoi, byle tylko porządek się zachował iakie iest napisany do traktowania materyi.

Im P. Sosnowski Marszałek Sejmowy z podziwieniem mowił.

A czy może jeden ramować tak potrzebne.

Będzie Im Panowie pewni, że te materye będą uspokojone, byle tylko do Zakonu przystąpić, których gdy iuż dla spóźnionego czasu czytać niemożna, daią przy Exemplarze Jchmć XX. Biskupom, aby Ich per Provincias kommunikowali, a jutro da Bóg będziemy Ich pilno słuchać.

Xiąże Prymas że interessa zabrały nam wiele czasu, przeto na jutrzeyszy Dzień Zakonta odkładamy, których iest 40. Punktów, oddane są Jchmć XX. Biskupom.

Im P. Horain Egoda na to, co Xiąże Prymas mownie.

Im P. Wilczewski Dziś, niech będą per Provincias kommunikowane, jutro in Publico czytane, a potym Zydzemy sobie abyśmy nad niemi mieli naszę Konferencyę, y Sessyę.

Im P. Zurawski: że niepozwalam. Tandem Xiąże Prymas y Marszałek odmowali Sessyę, a P. Zurawski wrzeszczał na nie niepozwalam, pisz rezolucyi niedbiorę.

Die 1. 7bris. w Sobotę, Lubo deklarowali Sessyą na Jedenastą, ledwo się przyjechali na Drugą y nie zdali Zagaić Sessyi Jm P. Marszałek Sejmowy. Im P. Lucharzewski Poseł Kaliski Zabrał głos nie pytaiąc o niego, czyniąc sobie prelu

stodyczyę przed

prelustrycyą przed Zagaieniem Sessyi, że na żadne głosy
nie pozwolę, pki Pacta Conventa nie będą przeczytane.
Ale X. Zurowski odpowiedział, nie tego nie będzie, WMPan.
sam mowisz, a nie pozwalasz na głosy. Za zaś wczorayszego
się trzymam, pytę nie pozwolę na czytanie Pactow, pki
nie będę miał Relacyi o Xięciu Biskupie Krakow.
Em.P. Marszałek Sejmowy JWWMPanowie. Umysłne dzie
ło Sejmowania naszego gdyby radami nie było papie
rami tak wiele by było pobłędu nie nie. Już Xiąże Imć
Prymas przezorny swoią dyspozycyą zapobiegł temu
iżby zapowiedział, a żebyśmy w porządku tego budynku
szczęść Rzpltey zawiedli mogli, potrzeba wiec ażeby
Pacta Conventa ante Omnia czytane były. A że na
dniu wczorayszym zatamowana była Activitas, wzglę
dem Rzeczy niektorych tamtego non in plena forma
uczynionych, jakoście sami WMPanowie dopuścili, że coś
w nich niewyraźnego być miało, będąc tłumaczem woli
WMPanow, uczyniłem z Jchmciami dekretalną umowę, dekla
rowali reformować swoje Acta, y iż niektorzy skut
kiem pokazali, jako to Em.P. Zagurski Sta Obrucki, y
Em.P. Lubowski Sta Oświęcimski, że czym nie masz o
czym kontrowertować tylko przystąpić do Pacta Conventa.
Em.P. Zurowski Mć Panie Marszałku, to na jeden punkt da
iesz WMPan Relacyą a o Xięciu Biskupie Krakow nic nie słyszę
Ale Em.P. Marszałek Sejmowy jakoby tego nie słyszał, nie
niemowiąc na illacyą Em.P. Zurowskiego. Mć Panowie przy
przystąpić do słuchania przysięgi Xięcia Imci Kanclerza
Mar Koronnego Kaie Litt. względem Kapturow, y tak się wiele
ruszyło za Xięciem Marszałkiem do Xięcia Prymasa, przed

Którym Juramen

którym Juramenta wykonał, który dyktował Xiąże Czartoryski Kanclerz Lit. Tym czasem Jm.P. Marszałek Sejmowy nieco konferował z Jm.P. Zuwalskim przyjechawszy do niego do Sawki; Po skończonym zaś Juramencie Jm.P. Zembrzuski Pocet Marszki prosił o nie podpisanie ieszcze porządku Elekcyi, ponieważ miał się przymówić ieszcze względem dni wyznaczonych na audyencye przed Elekcyą. — Jm.P. Marszałek odpowiedział, iużem dawniey namienił że na inszych Sejmach bywaiemy y o tym mowili.

Jm.P. Pułka prosił o podpisanie porządku Elekcyi, y na żadne głosy nie pozwalał, pki Pacta Conventa nie będą czytane.

Jm.P. Zuwalski: Ja od sukcesyi przedsięwzięcia nie odstępuię, pki nie odbiorę Rezolucyi o xięciu Biskupie Krakowskim; y Jm.P. Marszałka prosił na miejsce, który z Jm.P. Zuwalskim Posłem Poznańskim konferował, który się mocno do prasał głosu przed czytaniem Pakt, powstał się jednak na miejsce, tenże Jm.P. Marszałek Sejmowy odezwał się: Mci Panowie, ani Ja sam mowić nie mogę ani nikomu dawać głosu nie odważam się, ponieważ Jm.P. Poznańskie albo domagaią się głosu, et quidem ad Pacta Conventa zuiązaiącego się, drudzy żeby per omnia na żadne nie pozwalaiąc głosy, y proszą o czytanie Paktów. Samych WMPanow proszę o Rezolucyą. Potym nastąpiły głosy: Ieden powiedział ieżeli jednemu wolno mowić, to y wszystkim, Drugi mowił nie pozwalam na głosy.

Jm.P. Zuwalski

Jm Pan Zurowski Mci Panowie, tylko się niepotrzebnemi
Dyskursami, racyami bawiemy, prosiemy przystąpić
ad seria, á mnie naypierwey uspokoić: Jeżeli Jm Pan
Zurowski wstaie na Marszałka: Mci Panie Marsza-
łku, Mci Panie Marszałku, który mu nic nie odpowie
dział, bo na niego nie patrzał ponieważ z kim innym
konferował, ale mu inszy respondit, Mci Panie Zydaczowski,
Jm P. Marszałki nie może na obydwie strony mowić. Jm Pan
Zurowski na to. Ja Poseł z mnie Jm P. Marszałek powinien
odpowiedzieć, nie WMPan. Sandem znowu prosił ogłos, aby o
dwac Dwa, ale mu nie nato nie odpowiedziano.
Jm P. Marszałek Szymony: Widzę legalitta Jm P. Poznańskiego że
się ma przymowić ad Pacta Conventa, daię głos mu. Ale wszyscy
krzyknęli nie pozwalam na głosy: Interea podczas tey rezawy
Jm X. Biskup Płocki Szeptyski, przyszedł do Jm P. Zurowskiego, y
coś mu mowił do ucha, który kilkadziesiąt minut stał sawy od-
mienił; mowiąc: Mci Panowie jestem zupełnie upoważniony
prosić przystąpić do czytania Pakt ow, á więcey na żadne głosy
się nie pozwalam.
Jm P. Pogalinski Starosta Nakielski, jednak coś mowił, ale
go nie można było słyszeć.
Jm P. Skinka Mci Panowie już ten czas, niech czytaią Pacta.
Conventa. Jeden Poseł z Litwy wrzesł. Jeszcze jest
wiele Ichmciów, którzy Recessu nie poczęstili; á znayduią się
między nami, zacnym Obligacyi swoiey Instrukcyi przypo-
minam y domawiam się ut carearis Cubiculo.
Ale potym wiele razem prosili o czytanie Pakt ow.
Jm P. Marszałek Szymony Wyraźnie woli słyszy WMPanow, a:
byśmy czytali Pacta Conventa, których mam gotowy Exem-
plarz, ale z drugiey

plare, ale z drugiey strony Ichmc P. Poznanscy ieszcze in part o głosy; więc prosze o ostatnią Rezolucyą albo Mcpanowie poznaczenie na Pacta, albo na głosy

Im P. Bucharzewski Zwracamy o czytanie Paktow.

Im P. Zembrzuski Nouella Lex Sejmu Conuocationis, nayprzod: wy in Ordine Electionis kazała czytać Pacta Conventa

Im P. Wilczewski Podkomorzy Wiślki Nie przystąpić do niczego aż Pacta Conventa przeczytaią, długo znowu między sobą chodząc kontrowertowali

Im P. Karwowski ponieważ nam Im P. Zyndacewski przywrocił Actiuitatem szczególnie dla Paktow, więc prosimy o czytanie Ich. I tu znowu długo kontrowertowali

Im P. Marszałek Sejmowy. Zachodzą przeciwności w Expressyach lubo trudna się zdaie do uspokoienia, ale że moc Dzielnych Duchow w Sercach Wmpanow tyle dokazać może, że strona stronie ustąpić potrafi, przeto kiedy Im P. Poznańskie in Ordine Paktorum Zyczy ludzka Rzecz powinnością. więc daią głos Jegomości na co nikt się nie sprzeciwił.

Im P. Poznańskie Lubo to iest rzecz Dziwna, aby kto miał tamować głos swoy, jednak niechcą o tym nic mowić, tylko sobie rezerwuią kontynuacyą głosu w przeczytaniu Paktow. Ta ież był wyszedł na środek Im P. Radomski Sekretarz Sejmowy do czytania Paktow, ale znowu inni prosili o głosy: osobliwie Im P. Swidzinski Stol Radomski nalegał, chcąc także mowić in Ordine do Pacta Conventa; ale pogodził to. Im P. Marszałek Sejmowy Zyczymy jednemu Duchem, który się powinien wydawać ay w jednoczynności, przeto jakw Im P. Poznanscy ma zamowiony głos po przeczytaniu Paktow, tak też samo tutaysze ay Im P. Sendomirskiemu, po przeczytaniu Paktow dekarowali. Tandem Im P. Sekretarz Sejmowy wyszedłszy na

środek Sceny

swdek Stopy, czytać Pacta Conventa, których jest Artykułów 40.

1. Rex Catholicus esto. Pragniemy y obiecujemy Zyć po Chrześcian sku.
2. Warunek Elekcyi jako za Życia naszego nikogo Rząpcy naszego mianować nie będziemy, ani sadzać a to dla tego, aby po Zyściu naszym wolne było obieranie przyszłego Pana etc.
3. Obrani liberis Suffragijs inter Jura Cardinalia Wolność y wolność utrzymować będziemy bez żadnych Nomenklatur, in Ogua: bitate Szlachtę conscribimus, żeby nowiny stanu jego nie: opprymował, a ktoby chciał wynosić się supra equalitatem tego etc.
4. Neminem captivabimus nisi jure victum, Dobr Konfiskować nie pozwolemy, tylko post Convictionem.
5. Dobr Dziedzicznych nabywać nie będziemy, a choćbyśmy nabyli, tedy Donatio irrita etc.
6. Dissidentes in Religione: że wiele się znajduje w Państwie Obcych narodów, więc pacem cum Dissidentibus servabimus, salvis Juribus S.R. Ecclesiæ & Patris salvis Terrar Dominij etc.
7. Rozdawanie Wakansow, trzeci, Starostw Sądowych, zachowamy się według Prawa.
8. Pacta Conventa na początku każdego Sejmu głośno czytane być powinny, y każdemu się wolno o nie przymawiać.
9. O Obietnicach Żeby justitia Distributiva krzywdy nieniała, na Beneficia Ecclesiastica submissiones wymagać nie będziemy.
10. Personalitas gratia Distributive za Dygnitarstwa w Szeście Pieniężnej oferendy brać nie będziemy, a gdy by kto chciał co dawać pro incapaci ad omnia Officia deklarować go będziemy etc. Które Urzędy solis Catholicis Possessiona: ti: Catholici konferować będziemy.
11. Incompatibilia w jeden dom Buław, Pieczęci, Opactw, Dygnitarstw, Starostw dawać nie będziemy.
12. Jura Patronatus na Biskupstwa, Opactwa, Proboszcza etc. nominować będziemy, jako też jus nominandi do Kardynalstwa utrzymować będziemy etc. Prezenty jednak przez

życia Prymasa

Xięcia Prymasa za przykładem dawnych podawane podczas bez
Królewicia przyimuiący etc.

13. Czas rozdawania Wakansów podczas Sejmu akceptuiemy według Praw.

14. Pacta z Postronnemi Zawarte utrzymować, Plantacye
differencye uspokaiać będziemy.

15. Handel do Państw omni meliori modo spokoynie z Poplitą windykować
będziemy.

16. Legacye do Postronnych Rezydentów, Posłów za przytomną Radą
Katolików Szlachty przyimować będziemy. Expedycye w Pełnie będą się
expedywane Wielkiemi Pieczęciami, nie Połowiczemi etc.

17. Indygenaty nobilitacye attenta Pluralitate nad Sejmie przy
mować będziemy.

18. Cudzoziemcy excludant od Wszelkich Starostw y Dzierżaw etc.

19. Dwor Królewski samą Szlachtą na Usługi przysposobiony będzie.

20. O Pomnożenie konnicy y Cześci Królew starać się będziemy, lubo obec-
tych Dochodów iako przedtym z Dziedzicznych Państw Królewi mieli
niewidzimy. Regimenta 4. Pieszych 2. y Konnych 2 Ordynaryi
independenter od Woyskowey Władzy konserwować będziemy, gdzie
Kommendy będą dawane samey Szlachcie etc.

21. Dekreta Reskryptami Naszemi Dekretów Kassować nie będziemy etc.

22. Pieczęci Połowiczney ani Signetu, do spraw Rzeczypltey Zabierać
nie będziemy, ani do Przywileiów Uniwersałów ani ex Senatus
Consilio etc.

23. O Woyskach. Cudzoziemskich Woysk wprowadzać nie będziemy,
ani Polskiego za Granicę wyprowadzać, a gdyby kto ludzi za-
ciągał, tego po dobre Patrica deklarować będziemy.

24. Sądy Ziemskie. na Sądach Ziemskich według Regestrów
zachowane się będziemy ad pluralitatem Votorum, a Dekret Ey
mowy do Ziemstwa wpisać każemy, Referendarze podpisowali
będą Dekreta.

25. Sądow Assessorskich ad mentem Constitutionis Nowella prze-
strzegać będziemy.

26. Nowe Sellicia

26. We Wszelkich sprawach Instancyi dawać nie będziemy.

27. Bona Mensa Regia. Dobr przyczyniać nie będziemy innych, ale Starostwa z Poczty na przyszłych Roku Króla obracamy administracyą, ich mieć będzie Polak.

28. De abusis Mensae Regiae nie będziemy obciążać Przywilejami ani tym oderwane odbierać będziemy, Administratorowie Szlachta będą, ci sami.

29. Warujemy także, że kto by miał jakie pretensye do tych Dobr, Administratorowie sprawiedliwość będą, czynić powinni.

30. Starostwa, Woiewodstwa penes Jura konserwować będziemy a Szlachcic bene meritis rozdawać także będziemy.

31. Sąd Sądowniowa według Praw aby wyprawiana była starać się będziemy, po które, bliższe Woiewodstwa jeździć będą, a dla odległych naszym kosztem sprowadzana będzie bywała, ale od Kiny elevando pretium płacić będą, czego Commissyał Skarbowa przestrzegać będzie, a gdyby nie wyprawiano Sądu, winno pozwać do Trybunału.

32. Niemcy dom dostawić.

33. Także niemowlęta by się dostawić, bo jedni gadali, drudzy karkali.

34. Xięstwo Kurlandzkie: Jana Ernesta Birona nabywcie Contractionis uznanego za Xięcia przy Possessyi utrzymywamy, jako Szlachtę penes Jura, juxta Pacta Subjectionis et Formulam Reginini.

35. Jura Terrarum Prussiae manutenebimus.

36. O Tatarach względem Osiadłości ich na Ustawy Przeszłych Panów zachować będziemy.

37. Per Illustrissimum Starania mieć będziemy, o Prawo Mennicy, którego Pan Zygmunt ustąpił, do siebie wracamy.

38. Szlachtę Rycerską przestrzegać myślemy, jako sposobność obaczemy.

39. Privilegia

39. Privilegia wszelkich Osób, wszystkich Panow Duchownych Uni-
versitatem Akademij Krakowskiey, Zamoyskiey, y Ostrożskiey
utrzymywać y Konserwować obiecujemy, cum omnibus Clausulis.
40. Jeszcześmy co wyżey wzięli na się bydź do Prawa, de nova
przestanda Obedientia.

Czytano jeszcze drugi raz te Pacta, ale ich jeszcze gorzey nie stychać
było: bo już Strych co na jednym koniu stysnęli; kazdy sobie
swobodno gadał. Tandem po przeczytaniu odezwał się jeden że
niemasz Punktu o Stroju Krolewskim. Ale Jm P. Marszałek
Koronny gdy zabrał: słyszeliśmy już czytane Pacta Conven-
ta, są to przymierza święte Krola Przyszłego, jako obłubien
ca Wiernego, nie tylko ie się potrzeba przyjąć do Serca, ale
y do Serca, dla tego na jutrzeyszy Dzień dla satisfakcyi
Woyewodztw było Kommunikowane per Provincias, a teraz
daley gdy Jm P. Poznańskiemu, który w swoim gdzie wyraził
po insze Materyach o głosie Wolnym, o szczęśliwym sta-
nie y honorze Naszey że będzie miał Krola Polaka, o stara
niu o tym dzieła Prymasa, wpadł w Materyą o dzieła Bisku-
pie, o którym mowił że chciał się Znami złączyć, że za-
odjechał może go determinowała jaka przyczyna nam nie
wiadoma, będzie ten czas kiedy się odkryje, spodziewamy się
niedługo oglądać Przyszłego Monarchę, jeżeli przystąpi
cum Recognitione wszystko pomiędzy się może, jeżeli
nie, ani go Król nie obroni, ani Matka Rzeczypospolita, ani
amnestya nieobroni etc.

Jm P. Swidzinski Pisarz Sendomirski w swoy mowie wyraził
oprocz uszanowania, poselstwa Dzieła Prymasa, Senatu y
Stanu Rycerskiego, że te trzy materye są nam pro Ob-
jecto teraźniey Rzeczy Sejmu, Pacta Conventa, które już
są czytane, potrzeba się do nich przymowić, Exorbitancye

jeszcze niektore

ieszcze nieletore, które także potrzeba poprawić, y Elekcya Króla
wolnemi głosami, która, potrzeba przyspieszyć, więcey niemoźna
być pewne dla Wrzawy.
Poseł jeden Lit: przymawiał się aby w Radzie do Dnia o mieszkaniu
Króla w Wilnie co trzeci Rok, dla poratowania Miasta, y dla za
szczytu, który dla Wilna miała y Polska z Krwi Jagiellońskiey.
Imć P. Karwowski wnosił aby wszyscy Zostaiący sub nexu Juris nie
znaydowali się in Campo Electionis, także Milicya czyli Rzeźwie
Radworni z nadzwyczaynym nie byli przytomni Rzeźem.
Imć P. Lembrzuski Poseł Nurski mocno mowił o stroyu Krolewskim
dodaiąc że dnia Imć Prymas po Dzwonach Ryku na Scenach de
klarował Prymasowskim Dwem na Soymie Convocationis
Polskim, że to będzie w Dzwon inter Sacra Conventa, a teraz
żadney o tym niemasz wzmianki: Mć Panowie jeżeli tego
nie dokażemy y niedomowicie się o to: to nam tu zaraz potrze
ba zdiąć Kontrybucye a odziać Kurduby: no tandum Etyd Dw
bardzo się wszyscy poczęli smiać, ale jak przestali kontynuo
wał swoią mowę Mć Panowie wybaczcie mi; lecz mowię nie do
rzeczy to nie um Facit. Ja zaś prawdę mowię; lecz nie będzie
miał Kalsztuba, to musi być Exul: Będziesz pewni do
niczego nie przystąpię, y na nic nie pozwolę, póki ostrojudo
stwa nie będzie Artykuł powtorzony, mowię to Zaś na Fundamen
cie Instrukcyi, którey czytał, y ten był punkt naypierwszy Jego
Instrukcyi, na co wszyscy krzyknęli Ejda, Ejda. NB. Ponieważ nie
chcieli mowić o stroyu Krolewskim wprzod Reflexyą uczynił
nad 4. Regimentami Żeby Cyrzyna nie była stała od Obla
bienia przestępcy, musiemy o tym pomowić.
Xiąże Prymas. Przecież stało się zadosyć Żądaniom Na Sym
Mszanow przez przeczytanie Punktow Konwentow, które dla Za
pełnienia tego mieszkańcom Jest będą wydane na Drukarnyę Jm
Biskupowi Kujaw

Biskupowi Kijowskiemu na Prowincyą Wielkopolską która będzie miała:
Na jutro Sessya w Senatorskiey Izbie, Jm. X. Arcybiskupowi Lwowskiemu na Prowincyą Ruską która będzie miała swoią Sessyą w Poselskiey Izbie także jutro Kijowi Jmci Kanclerzowi Litewskiemu na Prowincyą Litewską u XX. Jezuitow, w przyszłe Sessyę maią się Zaczynać o Osmey godzinie z rana. W Poniedziałek zas będzie Audyencya Jm. X. Nuncyusza jeżeli będzie pogoda Zasiedzieymy się o Jedenastey, jeżeli nie pogoda to o Dwunastey a teraz Sobie Sessya Notandum Pacta Comenta maią kazać drukowac, które mogą być reformowane, wydane albo umnieyszone, to z 22. 23. Artykułu znayduie się.

Die 3tia 7bris w Poniedziałek. Naznaczona była Sessya o Dwunastey, ale się Jedwie Zjechali w pół do Trzeciey, y tak Xiąże Prymas z Senatorami, jako y Posłowie ulokowali się w Chorągwiach Senatorowie w Krzesłach, które przyniesione z Izby do Otworu, a Posłowie na Ławcach: wkrótce godziny dopiero nadjechał Nuncyusz Koronie Prymasowskiey, wkrótce iechał z Nim dwóch Biskupów Zatuski Kijowski, y Bajer Chełmiński, assystowali trzy Paradzie Mani z Jabłczanami Xięcia Mar. Mathia Nadz. Litt. Karet 40. z Karpusami Dobajami już z 7 z których jechał Nuncyusz, Dworzanow wiele, y Trzeciey dziesięć Dragonij za Karetą Nuncyuszowską, z swoią Chorągwią stały Chorągwie Marszałkowskie Koronna y Litt. z swoią Swoią Artyllerya ta, która z Krakowa przyszła, wprowadzili do Chorągwi Nuncyusza, Posłow Ruskich, Senatorowie Ruscy, Marszałkowie Litt. y Biskupi którzy z Nim przyiechali, Prymas siadł z Biskupami między Wrzjanowskim Krakowskim y Poznańskim, Prymas z Biskupami trzy kroki

uczynili

uczynili z miysc swoich przyimuiąc Nuncyusza, Krzeg prza:
dził między sobą z Arcybiskupem Lwowskim w srzedku. Mar:
Pathowie usiedli na przeciwko Nich, tak jak w Senacie siadaią.
Oddał jeden dzist Papieżki Prymasowi do Senatu, drugi do Koła
Rycerskiego. Do Senatu czytał Im P. Kierski Sekretarz Koron
do Koła Rycerskiego Sekretarz Cesarowy, w który d. 21 Stycz
Zachęca do Zgody, życzy aby obrali Króla, prawego, mądrego,
katolika, z wszystkiemi Cnotami Królewskiemi przyzdobio:
nego, rekommenduie Wiarę S. Katolicką, a przykładem Antece:
sorow aby miał względ na Dyssydentow iak się z niemi
Zachować; zadem daie Im Pasterskie błogosławieństwo. Potym
miał Nuncyusz mowę, ale iey nie słychać było, któremu Xiąże
Prymas odpowiedział, a do koła Rycerskiego Im P.
Marszałek Cesarowy. Że mowy w Bystrzu były Duńskie
ale w takim tłumie, naciśku, y w względzie miysca mało
co słychać było, wżamiem jednak że będą drukowane; co
ich tatuś będzie dostał: potym w Bystrzu rozpoczęli się Zmiey:
Prymas z Biskupami kilka Kroków uczynił odprowadza
iąc Nuncyusza, ci zaś, którzy go przyprowadzili, odprowadzi
li, y ta sama była parada na odwrot. Zadem ieszcze
się Xiąże Prymas z Senatem y z Posłami zatrzymał w Sto
pach z pół godziny, gdzie iuż nie zasiadali Kreset, ale
w srzodku Konferowali, na rezpuć sobie Szepty.

Die 4ta 7bris w Wtorek. Dnia dzisieyszego miała być
Audyencya Im. Pa Keyserlinga Posła Pełnomocnego Rossyiskiego
w Stolicach, ale że do tych czas chory tak, że wyiść zdrowi
nie może, za konsensem Krzeczyńskiego odprawił tę Ceremo:
nią przez Swego Sekretarza we Rzpie: który po przybyciu
Xięcia Prymasa, Panow, y Posłow, w pół do trzeciey z południa

przyiechał

przyiechał w Karecie swoiey z Swity, assystencyą, w iest kare-
ta pyszna konie przednie, Stangret y Forys w Liberyi Pon-
sowey srebrnemi pewnemi galonami szamerowaney, Lokaj
jeden Ormin, y Pazow dwoch w takiey że Liberyi, Dwora-
now także Ormin Polskich, w podobnych Kaftanach, Pa-
chołkow tyleż w czerwonych Kontuszach nowych. Tandem
jak przyszedł do Izby, przyięli go Marszałkowie, między te-
remi Stangret wmienionym Sekretarz naszym JWść Prymas
Panowie y Posłowie siedzieli. Za daniem znaku JM. Marszałek
Litt. przez środek Izby szedł prosto do Krzesła Prymasa
niosąc w ręku List Panowy, y Nowe JM. Kayserlinga druko-
wane które oddawszy w ręce JWść Prymasa stanął na swoie
miysce między Marszałkow, gdzie zawsze stał. Ale Nota bene
Jak tylko przyszedł wtym imieniu mianowany Sekretarz do Izby miał
zaraz mowę JM. Marszałek Sejmowey W ten sens, na Dniu
wczorayszym odebraliśmy od JM. Xięcia Kurlandzkiego Exposytorem Be-
redikt Konem od Cyrkułu Naywyższego Exposytora in Gdine do
uszczęśliwienia naszey Oyczyzny przez obranie przyszłego
Monarchy naszego, na Dniu dzisieyszym odbieramy oświad-
czenie Szwedzkiey Potencyi Nayiaśnieyszemu Monarsze Ros-
syskiey do Zupełnieyszego nas ugruntowania w tey że szczę-
śliwości etc. Potkierych słowie oddał dopiero List Panowy y
Nowe JM. Kayserlinga Sekretarz tegoż Xięcia Prymasowi, który
ich odebrał Xięże Prymas, a Sekretarz idąc ze prawem na
naczwyższe miysce, Xięże Prymas dopiero mowił: Ponieważ
JM. Xięzyerling Poseł Potencyey Nayiaśnieyszey Panowey
mi do Xięstwa, nie może tu być Osobą swoią z Expedycyą
od Panuszewicz dla Sobosci, który jest Xięstwu. Przez Se-

Kretarza

kretarza swego przysłał ten List Pani swoiey do Rzeczypltey na
ley. y. Mowę, ktory miał mieć przysłał także druk[owan]y przeto
Jm.P. Sekretarz Koronny przeczyta tę Expedycyą, jako z Zara z
wziął ten List Jm.P. Sekretarz y czytał
Catharina etc etc. tu na przeszłym wszystkie Jey Tytuły, Do
mina et Dominatrix Totius Russiæ, Primatli Supremo. Prin
cipi Salutem Amicam et vicinam. Nihilter Senia Jey Ds[tw]o
Amicitiæ demonstrandæ negotium Electionis et Coronationis
futuri Regis Vestri suppeditat nobis occasionem, ad desi:
deria igitur Vestra et concordia Vota necessarium exis
mavimus felices Vos reddere propter vicinam No strum,
quemadmodum instruximus D. Kieyserling Oratorem No strum
qui Vobis est cognitus quig omnem Operam dabit, ut
liberis suffragijs Piastus eligatur in Regem: qui sit instruc
tus Pietate, sapientia, aequum Patrum scientia, de omni
bus praedictis Regij virtutibus, quæ omnia cum occur:
rant in Stanislao Poniatowski, cum nobis hoc totum
Conspectum sit, tum ex Publica Fama, tum e propria
scientia cum Officio fungerej Legati ad gloriosa memo
riæ Imperatricem, Eundem propterea Vobis commendamus
propter Utilitatem Vestram, rogantes ut fidem nostro
Orateri in omnibus habeatis; Omnia prospera in omni
bus et in Electione hac precamur, optamus, et Tutela Dei
commendamus. ij. Kl. Julij. Petresburgi. Catharina etc
Jm.P. Marszałek Cymowy jest jidzcie Expedycya do Kola Jey
cerskiego od Jm.P. Kieyserlinga Posła Rossyiskiego, przeciwko
sam dla Chwoby będzie niemoże przystała przeczSekreta:
rza Jego potrzeba była przeczytana: Odprawiwszy Po:
słowie Zgoda. Czytał tedy Jm.P. Sekretarz Cymowy List dru
kowany, czyli mowę po Łacinie y po Polsku Jm.P. Kieyserlinga
do Stanow, po którego

do stanowu, polecenego przeczytaniu Jm P. Marszałek W. Litt. obcho-
dził w pęcherzach Senatorow y exquirował ich sensum, czy zezwalaią
na tę Rekommendacyą y uczynił Relacyą do Ucha Xięcia Pry-
masowi: Tandem przystąpił Sekretarz Legationis do Xięcia
Prymasa, któremu nieghdino po Bijłował do Fatygi y prosił
aby oznaymił Jm P. Kiyzerlingowi, że Rzeczpta akceptuie
Rekommendacyą Nayiaśnieyszey Monarchini, uwiił się potym znow
wu przez Indeki Szpary Jm P. Sekretarz Legationis na swoie
mieysce, ktorego zaraz Marszałkowie po Zegnali, y odiechał
do Kwatery swoiey, ktora przyiechał.
Tandem nastąpiła Audyencyą od Woyska Koronnego y Lit.
Od Woyska Koronnego mowił do Ich Mciow Panow Pierwszy
Jm P. Wiśniewski, Drugi Jm P. Krasowski. Na Drugiey Au-
dyencyi od Woyska Litt. mowił Pierwszy Jm P. Krasowicz
Drugi Jm P. Białłozor: mowili przy Marszałku Seymowym:
stali oboie z jednej strony po Kilkunastu Towarzyszow
z drugiey strony Officyerowie: w Mowach swoich wyrazili
Chwałę Xięcia Prymasa, Xięcia Wardy Ruskiego, jako Regi-
mentarza y Marszałka Konfederacyi; chwalili Ich Mciow Senatu
y Rycerskiego Stanu, prosili o iak nayprędszą ablegacyą
Elekcyi, akceptowali rekommendacyą Rossyiską, w Instruk-
cyi swoiey przeczytali, w ktorey sama Woyska rekommen-
dacyi do Korony Jm P. Stolnika Lit. Poniatowskiego, w kto-
rych także wiele Officyerow Utriusq Authoramenti rekomi-
mendowali: na Obydwie tedy Audyencyach tak Xięże Pry-
mas od Senatu, jako y Marszałek Seymowy odprawiali Bieli
y tym sposobem Zakończyła się Audyencya Woyskowa
N.B. Miano na znaczne Largicyi Woysku Zaraz 20. Tysięcy.

Tandem Wilna

Tandem wielu przeciw prosi o głosy, ale Imć Marszałek Sejmu-
ry sam JMć Zabrał. Zamiętam że na Dniu onegday Sypn. nadwatien
sobie, komum deklarował głosy. Nayprzewyższy iest Imć Poznański
więc aby się przeciwdziałał, dacz nayprzewyższemu JMć Poznańskiemu
mu to iest Imć Pierwszeństwa, ale mu drudzy nie pozwalali
idni sobie Zamdawali, przewyższył jednak wszystkich Imć Ziem
brzeskie Łoct Nurskie, ktory był Zatamował Retirtatem nie
przystąpienia do niczego, pokiey nie odbierze Rezolucyi względem
dem Stroju Królewskiego. Przeto dany mu iest JMć przed
wszystkiemi: mowił tedy w ten sens. Nowościom a wypielegno-
wanym Wolności, kiedy doczekałem się tego czasu, w którym
nayuprzedzaiącey głos Wolny wydać się powinien o obieraniu
Króla: na Dniu Zawczorayszym mowiłem o Wolnym głosie
y o Stroju Polskim dla Króla, niemaiąc Rezolucyi poprzed-
in medio quo me vestam nescio, kiedy jedni chcą Polskiego
stroju, drudzy nie pozwalaią, z racyi że tak z młodu wyda-
lowany tak przy zwyczaiony trudno go przymuszać, chociaż
chciał odstąpić mniey zdania, boią się abym przeciwko niemu
nie nieużywał, albo jakiey Krytyki o jakiey Korrupcyi, ale
Bogiem się zaklinaią, Ja daleki od tego, chociaż chciał in-
mich przepisać nie przyzwyczaiony alienos investigare Errores, á
suorich nie widzieć, więc ia za radą Pewnego Statystyki, nieznaiąc
jakiego Pana mieć będziesz, czy Kontrastu, czy wchodzić
coś ci to pomoże, że Kontrast będzie in Pacto, a ty go na
Królu nie obaczysz, a ty go potym będziesz życzył, kiedy więc
masz go potym prosić, lepiey mu teraz pozwolić, zostawia
iego Libertati. Na tym tedy fundamencie uraczam Retirattem.

JMć Pierwszeństwo

Xiąże Gurowski. Niegodzien Chwały, Ktory niechwalit Prymasa, Ktory etc. to y to czyni dla Ojczyzny. Zdaytes Mci Xiąże Prymasie Sym Exorbitantiarum, y dobra Zates na nim wszystkie, co jest dla Ojczyzny chwalebnego y Zbawiennego ulzyć nam jeszcze Dzien Chwały y Spokoiny, chcieć determinować dzien po Zydany Elekcyi, o co Imcią ia mego upraszam Za bardzo Wiele mowiłi, o tąż determinacyą Elekcyi.

Poet Xięstwa Lit. Jakosmy szczęśliwie obrali zgodnem głosami Koła Rycerskiego Marszałka, Za ktorego przykładem złączyliśmy się z Senatem, co fine, abysmy jak nayprędzey przystąpili do Elekcyi: Więc ktorego sercem życzymy Monarchę, tego Ustami pragniemy declarować, upraszam aby czasu nie tracić, a we Swartek kwia obrać.

Imć Gurowski Odebraliśmy onegdayszego dnia Declaracyą Xięcia Prymasa, że pro N Prasentis jest determinowana Nominacya przyszłego naszego Monarchy, więc upraszam Imć Pana Woiewodztwa Ruskiego, aby się niewdzięcznie stała.

Poet Kaliskie o tąż samą mowił na dzień Piątkowy Imcią Pana Woiewodztwa.

Xiąże Strażnicki Czynię dzięki oznaymiaią pochwały Xięcia Prymasa Senatu y Rycerskiego Koła, serca nie Ust moich iest sprawa, Szanuię Sentymenta tyle Woiewodztw, przychylam się do nich, z dzisieyszey Sessyi dochodzę, jakoż wszyscy pragną z Krwi naszey widzieć Monarchę, chcieć Mci Xiąże Prymasie Zupełnie determinować dzień Elekcyi y Nominacyi, Pacta Conventa na Prowincyonalnych Sessyach już się ułożone, jeżeli zaś jakie jeszcze zachodzą

wznosić

roznosc między Prowincyami, tatarz bydź może Zalowebona.

P. Zawiszki wrzepat o Elekcyą we Szwarteh.

Xmć P. Kossowski ex Podskarbi. Kiedy Senat, kiedy Rycerstwo, kiedy Woysko Boga nawdzie, kiedy Xmć Biskupi Potencye pragną widzieć przyszłego Pana naszego jak nayprędzey, niemasz się czego bawić y zatrudniać, tylko Mć Xże Prymasie determinacyą dnia Elekcyi chcieć wszystkie te wszystkie pragnienia.

Xmć Lwowski Kondycyi. Na przegrzm chwalił Prymasa. Po złączeniu się naszym wypadły wynikli że po Audyencyach determinowałeś Mć Xże Prymasie Elekcyą, praesentunt Vota Wielu przeto gwałtownie się domagamy, abyś nam Dzień Elekcyi indilate deklarował.

Xmć P. Poznański. Nie sprzeciwiam się jakonayprędzey Elekcyi ale jako Electorer Legum sumus, musiemy się domawiać, w między nami, a przy tym Kiem zachodzi Pacta Conventa na Prowincyonalnych Sessyach jeszcze nie są dotarte, przeto przed Elekcyą niechay jakonayprędzey będą dokończone.

Horain Młodzyński Dell. Deklarowane Regimenta Królowi Mci aby z pod Władzy Woyskowey nie wychodziły domagam się także Poczta Pruska, która kosztem Naszym jest trzymana, aby była zaprowadzona.

Poseł Bełzki wyjeżdża. Resultatae Synu przeszłey Convocatio nis, osobliwie względem Tytułu Całey Rusi, dawnego nayiaśnie Pawwy Koronnieyszey. Iż Diplomata Regia przysłane aby były inserowane in Volumen Legum ostrzegam. O Pakutach. Które są wentylowane na Prowincyonalnych Sessyach domawiam się y domagam, aby w jest adjunctum, albo expunctum było uchwalone, a tym czasem dzień Elekcyi już niech będzie determinowany.

Xmć P. Rogaliński

Im.P. Rogalinski Za to jest jednomyślność, iżeby z jednej krwi Polskiey przy tego upatrzony Króla, to ogulne pragnienie nie pochlebny pokazuie Wizerunek, z dobrego Syna nayleppey bywa Oyciec, swoiego Słońca światło wystawiemy na lichtarz. O za chwała, y pociecha nasza, przeto do tego końca proszę niech będzie naznaczony Dzień.

Im.P. Natachowski Stan Senatorski Obiecuiąc Oyczyzna wzbudziła pragnienia swoie iak nayprędzey tego oglądania przyszłego Oyca y Pana: upewniona była y pocieszona nadzwyczaynie Convocatorskiemi w surrim utyskowaniu, że iey niechybnie nadzieie Polska Króla, teraz ślepa, chyba by był odziany ciemnością, ktoby niewidział, y niesłyszał jakie powszechnie Sentymenta, które się nietylko w Sercach ale y w Ustach wydaią, więc niepotrzeba nic więcey, tylko determinacyi Xcia Prymasa, tak dnia Elekcyi, jako naznaczenia ieszcze tak ex Senatu, jako y ex Equestri Ordine, do uskutecznienia tego co się na Supremonalnych Sessyach względem Pactow co przyszło, wzięto, albo odmieniło, ażeby Wolny Narod pod nieuwolnicze nie przyszedł Jarzmo.

Xiąże Prymas Dzieło teraźnieysze iest Dzieło Powszechne Dzieło samego Boga, Dzieło Zgody z jednością, a za tym iakośmy ie zaczęli robić porządnie, tak postępuymy w nim porządnie: O Pactach Conventach mam honor powiedzieć Że były uskutecznione przez Deputowanych

gowanych Z Sejmu Convocationis, były tu czytane, za kommunikowane per Provincias, a wszystkie przez Prowincyonalne Sessye. Teraz aby iuż Zupełnie były uskutecznione według Zdania Prowincyi Nayprzod tych samych delegatów, którzy przytym byli naznaczeni, y przydaią jeszcze Kilkunastu Senatorow, Woiewodów, y Kasztelanow, których prędko nominowad: względem Zaś Elekcyi, te dni; którem w przydatku Elekcyi naznaczył determinuią, Czwartek aby się z Jechały Województwa y oddały Suffragia, a Szóstek odbiór nominacyi. Em. S. Mar. Patek Sejmowy przytym przeczytał exx Egzestr Ordine Kilkunastu Posłów, do dokończenia Pakt. y rozpoczynaiących Sessye na dzień przyszły na 12. godzinę na Audyencyą Posła Prusskiego 13. Tak maią iść Suffragia na Elekcyę Króla, jak były na Elekcyą Marszałka Sejmowego, to iest iden będzie mówił od Woiewództwa, y odda in scriptis wszystkich kollegow, albo wszystkiey Szlachty, którzy byli winien suffragia, które iuż Zbierały od Dnia wczorayszego po Województwach. Em. S. Primatowski Stolnik Lit. sam był także dawniey u wszystkich Woiewództw rekommendując siebie.

Die 5ta. 7bris. we Srodę. Po Przyiściu Xięcia Prymasa y wszystkich do Senatu o trzeciey, nadeszedł Secretarius Legationis Posła Prusskiego o

trzeci quadrans

trzech quadransach na Czwarty: Karetą, nieparadną, Dwo-
rzanow Polskich miał 4. y Lokajow 4. Polskich, przyjechał
w tenczas do Szopy, kiedy jeszcze nie siedzieli, oznaymił
się Marszałkowi Litt: który go prezentował Xięciu Ry-
marowi; potym stał we środku po między dygnitarzami
idących, y przechodzących; jak dał Znak Imć P. Marsza-
łek W Litt. do siedzenia, y Jego Zaprosił naswoie miejsce
który stał między Marszałkami: Tandem Imć Pan Nuncyusz
Zagaił Sessyą. Dobrze y porządnie rozporządzone dzieł
przychodzi do swoiey perfekcyi, Żeglarz nieprzestałby
się na morzu, gdyby niemiał nadziei dopłynienia do
portu, tak y Rady nasze Za Bożą pomocą przyjdą do
pożądanego końca, kiedy przegdka nieuchybiemy, przeto
po wczorayszey Legacyi Moskiewskiey, przystąpmy dzi-
siay do Prussiey.
Sekretarz potym Legationis przewiszłem Monty po-
szedł do Xięcia Prymasa środkiem Szopy, niżeli oddał
Credentiales y List Pana do Stanow Rzeczypltey Xiędza
Sdw powiedział do Xięcia Prymasa, y do wszystkich Zgro-
madzonych Propter inseperatam mutationem Regis, ac
certam infirmitem Principalis mei Domini non
comparet in sua Persona, Literas duntaxat Cre-
dentiales, cum Copia suor Literar per me Secretarium
Legationis transmittit, nolens decesse Vestris Delibe-
rationibus et Consiliis etc. Oddawszy Credentia-
les uwrócił się na swoie miejsce
Xiądz Prymas Wczorayszego Dnia zołwowana była
Sessya

Sessya z determinacyą na danie Audyencyi Posłowi Pru-
skiemu, ktory że Zachowywał naczystość bydź sam niemoże
ale nam przystał przez Swego Sekretarza Listy Kredencyo-
alne, y swoią mowę, ktorą miał mieć, więc Jmć Sekretarz
Koronny niedawno Stanom przeczyta. Zaczym Jmć Kiersli
Sekretarz Koronny czytał List Krola Pruskiego w ten
sens. In primis Regni Nostri studijs hoc semper in Ani-
mo Nostro fuit, ut vicinam Amicitiam coleremus, con-
servaremus cum Serenissima Republicą, hocą vel maxime
Interregni Vestri tempore, quo omnem navabimus ope-
ram ut Electio futuri Vestri Regis sit prospera, et
contrarij aliorum Conatus amoveantur, optimusą ex
Vobis unus eligatur. Videlicet Stanislaus Poniatowski
Magni Ducatus Lithuanie Polnik, qui cum sit or-
natus veris ijsą multis virtutibus, omnium suffragia
merebit & in hunc finem ordinavimus Nostrum Frato
rem ante Omnia Convocationis, ac etiam ad more
na Electionis novis Literis credentialibus nostris in-
vestimus, cui ut fides in omnibus habeatur rogamus.
Vobisą omnia prospera precamur. D. Aug. Benevolg Amicus
Jmć P. Marszałek Sejmowy. Toż samo iest oświadczenie Krola
Pruskiego, y do Koła Rycerskiego, upraszam jeżeli iest
Wola Wmciow aby Inowa była czytana, bo iest Slow
we Slow. Odpowiedziano nie trzeba. Teraz zaś następuie
Inowa Jmci Pana Posła Pruskiego, ktorą miał mieć sam, jeżeli
Zyroda aby ią czytał Jmć Sekretarz Sejmowy. Odpowiedziano
Zyroda: Y tak czytał

Zgoda: y tak czytał ią Sekretarz, ale nie gładko, y nieuyra-
żnie, co nie co tylko można było poiąć. Że oświadcza przy-
iaźń Cymiudzką Krolewską. swoie partykularne szko-
ście znaydowania się w Polszcze w tych okolicznościach
które mogą uszczęśliwić Polskę, nie tylko nowym wstąpie-
niem Państwo Zdrowiem Jego, ale y nowym krwia obra-
niem takiego, ktorego zdobią Cnoty Krolewskie, et quæ
constituunt bonum Regem: w którym ożyć kreu Jagiel-
lońska, y obiesiłić, a ten eminet inter alios Xiąża towa-
ktorego rekommenduie Pan moy Waszymieciem, na Boy
Zgodzie, ktora więcey waży, niżeli emulacya etc. y to
co miałem in commissis powiedziawszy, siebie samego
Waszey przyiaźni rekommenduię.

Po przeczytaniu tey mowy pozwał Sekretarz Legatow
do Xięcia Prymasa, ktorego pożegnawszy y wszystkim
się ukłoniwszy, wyszedł zkąd, y odiechał.

Nastąpiła potym Audyencya Posła Xięcia Kurlandzkiego
przez imieniem Medem ktory przystąpiwszy do Xięcia Pry-
masa odebrał mu List od Xięcia Kurlandzkiego, ktory czy-
tał Imć Sekretarz Koronny w którym wyraża: Za Pamięć
o nim na Symi Convocationis, y na teraźnieyszym, chce
być iedney myśli w Elekcyi przyszłego Krola, prosi aby
dana była Wiara Jego Posłowi we wszystkim co będzie
powtarzał: oświadcza się Że będzie wiernym Rzeczypltey
aż do zgonu Życia. d. 10. Augusti w Kitawie.

Drugi List do Koła Rycerskiego wprzod brzmiensie iako
pierwszy, ktory czytał Sekretarz Cesarski.

Potym sam Poet

Potym sam Poseł Kurlandzkii miał mowę, ale Jey ucałe niemożna było słyszeć, bo y dalekoż siedział, y cichym głosem mowił. Jandem tak xiążę Prymas od Senatu, jako Imć P. Marszałek Seymowy od Rycerskiego Koła odpowiedzieli po Xięsku y po łacinie Posłowi, z oświadczeniem wdzięczności za wierność xięcia Kurlandzkiego, y jedność względem obrania Imć. Poniatowskiego za Króla.

Potym Poseł pożegnał xięcia Prymasa będąc u Jego krzesła, y odiechał.

Xiążę Prymas. Na Dniu wczorayszym doszło mię zdanie od Jchmciów Braci Szlachty, jeżeli obiecane Dyplomata nayiaśnieyszey Carowny Imci względem Tytułu Całey Rusi danego, że żadnych Granic naszey Rusi pretendować nie będzie, iest przystane, mam honor prezentować go in Originali, jeżeli wola jest WMciów. będzie czytane, a naostatek Coronacyi in Volumen Legi będzie inserwane. Jakom rad z tego był, y za dla mnie zabawy służyć Oyczyźnie, pracować dla Jey uspokoienia, y słuchać woli WMciów, tak utaić niemogę ucałenia Braci naszych mieszkaiących w Polach pod namiotami, którzy nieygody, zimna, y złey pogody, tak dalece że dwóch w ten tydzień umarło, nad czym zastanawiaiąc uwagę ubolewać muszę, a zatym wiele upraszam WMciów, ażeby przy Zgodzie WMciów, po jetrzeyszey Elekcyi, xiążęcia Elekcya nastąpiła wczesnie, mam także gotowy Projekt do Konstytucyi, do Seymików antekonacyinych, do Seymu Koronacyi, y do Ceremonij samey Koronacyi, który Projekt Imć P. Marszałek Seymowy każe przeczytać, a teraż pytam się, czy Zgoda, aby czytane było

Dyplomata Carowey Imci

Diploma Carowey Imci? Odpowiedziano Zgoda. Czytał
go Imć Sekretarz Koronny, które Diploma iuż było
na Seymie Convocationis, o którym w Dyaryuszu prze-
szłym namieniłem.
Imć P. Marszałek Seymowy. Nie iest to Ceremonia, ale
istotna Pożytków naszych natura, kiedy Carowa Kies:
yska, ktol Imć Pruski, xiążę Kurlandzkie czyniąc
Zgubienia, abyśmy obrali Polaka tego, którego nam re-
kommendują, my sami czuiemy w sobie pragnienia y
słowy oświadczamy, Pacta Conventa tyle razy iuż
przetrząsane, ieszcze przez delegowanych z Senatu, y
Koła Rycerskiego dociekaią się, przeto nie zostaie nic,
tylko abyśmy po Elekcyi nayskuteczniey szey, y nomi
nacyi iak nayprędszey, dalsze Dysponycye poczynili
nam Pwiolet względem Seymików przedkoronacyynych,
Seymu Convocationis, y samey Koronacyi; ieżeli Zgoda
WMciPanow: będzie czytany: Odpowiedziano Zgoda. Czy:
tał tedy ten Pwiolet Imć P. Sekretarz Seymowy: Maiąc
wzgląd na Braci naszych, którzy pod Niebem stoią, a
niewygody im dolużaią, za Zgodą Stanów oświad-
czamy y oznaymuiemy, że na Seymiki przedkorona:
cyine naznaczamy tak w Koronie, Litwie, iako y Prus:
sach dzień 29. 8bris. na Seym Koronacyi Dzień 25. No:
vembris, Dzień Ceremonii samey Koronacyi 2. Decembris
ażeby to wiedząc po Nominacyi ex Campo Electorali gdy
się podobać będzie do Domów odjechali, a materye Ekor:
bitantiarum, które się nie dokończyły, y któreby znosić
się zdawało, te do Seymu Convocationis odkładamy, a

Pacta Conventa

Pacta Conventa czytane, cum Delegatis od Krola zaraz
po Nominacyi pomyślone mieć chcemy.
Potym zaraz wiele się odezwało prosząc o głosy
Imć P. Pudzidłi Vice Instygator, Poseł Kraiński. Kiedy
niektore materye do Sejmu Electionis niby iuż za
wpisowane, y przyszłe ten czas, wtenczas witać będzie
my przyszłego Pana, wyznać to należy staranie y po-
dziękowanie Xięciu Prymasowi, y ab authore vitæ za af-
fekt Ojcowski życzyć jako naydłuższego życia, że
zaś mamy determinacyą dnia Elekcyi y nomina-
cyi przyszłego Pana, tęschliwie czekamy tegoż głosze-
nia. Stan zaś nasz Rycerski że się domaga spra-
wiedliwego względu u przyszłego Monarchy, iest ra-
cya, bo communis ratio, communem meret respectum
do niego należy wiedzieć, iako ten Stan nasz oświad-
cza Zarliwość ku Wierze, miłość ku Ojczyznie, przy-
wiązanie ku Wolności, co wszystko Waszą Xięcą Mość
conciliare może u przyszłego Monarchy.
Imć P. Poniński Poseł Poznański. Niemaiąc sposobności
przymowienia się z Instrukcyi mego Woiewodztwa o przy-
mnożenia Intrat Krolewskich, teraz aperio sensum meum
we dwoch Punktach, Primo Aby Starostwa 4. przy-
łączone były do Stołu Krolewskiego. Secundo aby Pa-
pier stemplowany postanowić, na którymby wszystkie
Instrumenta z Kancellaryi wychodziły, y żeby cztery
były Osoby wyznaczone do odbierania tego Intrat,
co tatuż być może, bez naymnieyszego uderzywienia.
Imć P. Suchodolski Poseł Kaliski. Upraszam o toż samo

potrzeba się

potrzeba się zgodzić z Jm. P. Poninskim, ne Rex egeat.
Jm. P. Bagnicewski Poseł Ziem Pruskich. Prosił Xięcia Prymasa, aby go rekommendował przyszłemu Królowi do dalszego Starostwa.
Jm. P. Chrzanowski Znowu się odezwał: Dla tego Mi Panowie niechcemy obierać Królami Polaków, bo Królowie nasi mało mają Intrat.
Drugi Poseł Kaliski Jest za co dziękować Bogu, że JO. Mość Xiądz Prymasie tak naszego Sejmowania wyklinował dzieło, że w kwicie możemy widzieć przyszłego Króla, który aby super Pacta Conventa przysiągł to prosiemy, a w godzinach do Nominacyi nie traćmy czasu, o powiększeniu Intrat Stołu Królewskiego, y żeby potym na Sejm Coronationis Województwa nieszły Visitim. z Instrukcyi moiey domawiam się y dopraszam.
Jm. P. Cracki Podczas Koronny miał długą y pilną Mowę, ale go niesłychać było. Niektóre Sensa: Oddawać cześć Xięciu Prymasowi powinne wdzięczności dzieło, życzyć ma życia, to iest Serc naszych pragnienie etc. Mowił potym o Exorbitancyach, które nieś będą oddalone do Sejmu Coronationis, Mowił o Pakcyach, które powinny bydź nam przeczytane, y podpisane od nas Mowił: Żeby niepotrzebnych niepisowac Pakt, Mowił: że y Cesarzom piszą Electores Pacta. Mowił aby ostatni Delegati ad Pacta przysięgli etc. Tandem do dał do przeczytanego Projektu Koronacyi, czynią przedsiewzięcia aby Sejm Coronationis był in plena Libertate et cum Jure vetandi obchodzony.

Jm. P. Szczyt Poseł Nowogrodzki

Imć Pczyt Pod Nasiłowski. Może wielu nieuchwalentuie
mowa moią, ale jednak mowić muszę bom powinien, o Pacta
Conventa aby były przeczytane, y od nas podpisane
prosze. O cztery Regimenta, które maią bydź przysłe-
mu Królwi bez dependencyi Woyskowey manifestuią się,
Także o Dwicht Imć. Poznańskiego względem oddania
czterech Starostw do Stołu Królewskiego manifestuią się
Xiąże Sułkowski. Pomnożenie Intraty Stołu Królewskiego
nikomu nieszkodzi, zaczym prosze y Ja oten Dwicht
są niektorzy, którzy myślą aby przyszłemu Królwi da-
wnać, czyli ofiarowáć summy Neapolitańskie, ale mi
się to zdaie powtna, że czego mieć niemożemy, to Kw:
Królwi damy.
Imć. Chryniewiecki mowił iakby z Tego Conwocationis Za-
pomnieliśmy Punktu o Trybunałach, któreby się w tych cza-
sach Zaczynać powinny, zdałoby mi się, aby teraz nasey-
mikach przed Koronacyinych byli obrani Deputaci, a me-
dio Januarij aby była Reassumpcyja Trybunałow.
Imć Sudarzewski insza wszelaką materyą dopominaiąc
się, aby z Woiewodztwa Kaliskiego, y Poznańskiego, do Kom-
missyi Skarbowey byli przyprzeczeni Kommissarze,
deklaruiąc darmo bydź Kommissarzami, szczegulnie aby
dopilnowali swoich Woiewodztw, które naywięcey im po-
trzeba do Skarbu nad inne Woiewodztwa.
Odpowiedział Imć. Chryniewiecki iuż iest szczescie Kom-
missarzow z Wielkiey Polski, gdybyśmy dodawali ieszcze
więcey Kommissarzow z tych dwoch Woiewodztw, drugichby
pretendowały tegoż samego Woiewodztwa Małey Polski, byłaby
eversio ustanowienia Tego Conwocationis, ale potrzeba
czekać Tego Ordynaryncgo, na którym, albo iż sami
Kommissarze będą potwierdzeni, albo będą odmienieni, albo
y z Woiewodztw

y z WMci Państwa Woiewodztw będą postanowieni, przeto
tu teraz ta Materya mieć nie powinna miejsca.
Jm P. Leszczyński Poset Bełzki Mowił iakb niepotrzeba,
aby delegowani ad Pacta Conventa teraz ostatni, zebrz=
hatu y Kola Rycerskiego przysięgali. Przypatrzmy się
dawnym przestym Aktom, iako ie tylko podpisował Prymas,
y Marszałek Seymowy, a o Iuramentach nigdzie wzmian
ki. Per Secundo Niepotrzeba nam tego wprowadzać Zwyczaiu,
aby iakby libero Veto miał się Seym Coronationis odpra=
wiać, bo Seym Coronationis iest opisany. Per tertio Można
będzie dodać, aby Elekcya Deputatow na Trybunat była
pluralitte Votorum odprawiona, to iest żeby zupełnie
było zachowane Prawo Seymu Convocationis przestego.
Jm P. Ledochowski Stolnik Włodzimierski. Teraźnieysze Seymo=
wanie nasze można przyrownać do Aktu gospodarskich
Pacta zaś Conventa są obiectem tey pracy, przeto ieżeli
niebędą podpisane Rękami naszemi, niedokonane będzie
Dzieło. etc.
Jm P. Tyzenhaus Niemasz o co Kruplizować Zgodzilismy
się WMci Panowie na delegacyą ad Pacta Conventa, tak go=
dnym ludziom potrzeba aby była dana Wiara, niemowią
nic o sobie, który iestem tak że delegowany, tylko gau=
deo quod Respublica meliores me habeat Cives. nie
potrzebny Iurament gdzie zachodzi Wierność y poczci=
wość akkredytowanych ludzi. nieoszczędzałbym ia Jura=
menta na ten czas, gdyby Rzeczpolita niebyła w takiey
konfidencyi jak teraz, ieżeli się jednak zda tak Rze
czypolity nie iestem przeciwny, jednak to dodaię, że
teraz mamy cum Ente, non existente, z którym Pacta

dopiero za Facienda

dopiero za Facienda, non facta przez do Rzeczy nie nieprzeszkadzaią
Jmć P. Marszałek Sejmowy Słyszałem wielkie zdania Wm
Panów tanquam oracula Delphica ale proszę mię in for:
mować gdzie mam ie zapisać, iżeli nie nadeymu y pamię
ci, które że wszystkie zmierzaią ad Pacta Conventa, ufay:
cie Wm Panowie braterskiey społeczności, miejcie wiarę
że dołożę pracy, dopilnuię się szczerze y rzetelnie, a
tym czasem przystąpmy do podpisania Sejmikow
przedkonnacyynych y Sejmu Coronationis.
A tu jedni prosili ubiednie o podpisanie, drudzy ne
gabant, osobliwie Jmć P. Szczyt Poset Mościański
Sandem tegoż Prymas. Przychodzi godzina y czas zwyczaw
ny, bo już było niewidno: który mi mowić nie pozwala
Zazym dnia jutrzeyszego da Bog ruszą się z mieysc
swoich Przeswietne Władzwa, zbliżą się kuSzopie, y
odkuią według zwyczaiu przez Prusineye, ażebym
mogł tatuw odebrać Suffragia na przyszłego Pana,
które sam będę odbierał, obieżdżaiąc Władzwa Ziem
mie, y Powiaty, obliguię Zaś wszystkich Jchmciow Panow
Wodow, Kasztelanow, Rotmistrzow, Pułkownikow,
aby wszelkiego zakazali strzelania, podczas mego od:
bierania Głosow, a teraz solwuię Sessyą na godzinę 9tą
Stało się to stało: że się zmieysc ruszyli. Jmć P. Szczyt po:
mieniony jeszcze zastał na swoiku Szopy dzięcia Prymasa, y przecinąwszy się do niego: Nie dzięcie jakom
się dwa razy manifestował u mowie mojey, tak y teraz
manifestuię po trzeci raz, że przywalam na nie, jeżeli
nam niebędą czytane Pacta Conventa, y jeżeli ich nie
podpiszemy. ale dzięcie Prymas iakby tego nie słyszał
ruszył się y wyszedł

ruszył się, y wyszedł. Ale przestały Jm.P. Szczyt do wszystkich około siebie stoiących mowił, Mci Panowie czy nie widzicie co się z nami dzieje, Szlachta, y drudzy Polowie potrotnie wzdychaią, narzekaią, się kaią, boią się mowić otzywiście; Ja się azardnię mam wielu po sobie, y lubo jestem młody, przenikam że się z nami to stanie, co z Danią, y Szwecyą: ale mu nikt nic na to nieodpowiedział, poodchodzili od niego, sam się zostawszy, zabrał się do Domu, bo się coraz bardziey zmierzchało.

Die 6ta Mbris weszwartek Woiewództwa od Osmey godziny zaczęły się zieżdżać pod Szopę, y na miejscach lokować: co się ciągnęło aż do Dwunastey godziny, po ktorey nadiechał Xiąże Prymas, gdzie już znalazł wiele Panów y Posłów, ktorzy jak się prawie wszyscy zgromadzili, Xiąże Prymas simpliciter Ich Zaprosił do Oltarzów, gdzie stanąwszy zaczął Veni Creator Spiritus, pod Krzyżem, ktory Krzyżer nosi, którego spiewanie jak skończyli bez kollekty zaraz się ruszyli, y wszczęła się kontrowersya od którego Woiewództwa zaczęć objeżdżanie, Xiąże Prymas decydował pojadą do Wielkopolskich iak stoią porządnie, Ja Wielkopolski Arcybiskup, y po zagonach karyolką zdrowiu memu staremu niemożna tak niewygodnie naprzykrzać: Wsiadł tedy Xiąże Prymas do karyolki, za nim wiele pojechało na koniach tak Duchownych, iako y Świeckich, Jm.X. Oswiecki Biskup Kujawski wpoł quadransa przebrawszy się w kontuszu Polskie, pojechał za nim, na swoim koniu bardzo pięknym, za którego miał dać X. 500. miał także jechać Jmć Xiądz

Matsalski

Kapalski Biskup Wileński na koniu szpakowatym pięknie przybranym, ale bez Kapy, jako y Im.X Biskup Kujawski ale że nie przyniesiono mu sukien krotkich, został się we Stopie. Objeżdżał tedy Xiąże Prymas Woiewodztwa per Turnum. Zaczęwszy od Poznańskiego, y hac formalitate pytał się Kożdego Woiewodztwa, Ziemi, y Powiatu, gdzie kolwiek tylko Chorągiew stała: Jeżeli jest Wola WMPanow obrać Krola, y kogo: Wszędy mu odpowiedano Stanisława Poniatowskiego Stolnika Litew. Dopiero się po trzy razy pytał czyli jest Zgoda wszystkich WMPanow? odpowiedziano Zgoda. Vivat. zdraz krzyczeli y w trąby trąbili. Jam wszędy za tym chodził, ale dla tłumu, nacisku koni, y uniknienia niebezpieczeństwa zratowania, nie mogłem bydź zawsze przy Kanclerzu, stąd batem jednak na każdym mieyscu, y widziałem przy każdey Chorągwi iako wstali Vivat. Nayblizey jednak byłem przy Woiewodztwie Kijowskim y Ruskim, gdzie iak sam Im.P. Wojda Kijowski stał na koniu, tak y Ruski. kiedy się pytał Xiąże Prymas Im.P. Wojdy kijowskiego, jeżeli jest Wola WMPanow obrać Krola, y kogo? odpowiedział Im.P. Wojda Kijowski na Francie swoiey: Zgadzamy się z drugiemi Woiewodztwami. znowu Xiąże Prymas, jeżeli jest Wola WMPanow? etc. Odpowiedział Im.P. Wojda, Zgadzamy się etc. Xiąże Prymas cum fervore, ale kogo WMPanowie życzycie y chcecie obrać Krola? Dopiero Im.P. Wojda Kijowski dobył z Zakontusza Papieru, o to się Suffragia Woiewodztwa naszego, te opowiedzą W.X.Mć. natychmiast Im.P. Starosta Żytomirski Gliński, stroiący niedaleko

Im.P. Powiedzieg

Jm P. Petrockiego Wdy Kijowskiego. Vivat Jm P. Poniatowski Stolnik Litt. vivat. Toż samo powtorzyło Woiewodztwo. Jak zaś przyiechał Xiąże Prymas do Woiewodztwa Ruskiego, y tam byłem blisko słyszałem, y widziałem to. Xiąże Prymas, czy iest Wola W. Panow obrać Krola? y kogo? pytał się: Xiąże Czartoryski Wda Ruski przymawszy się do Xięcia Prymasa: Mci Xiąże nie kogo innego tylko Jm P. Stanisława Poniatowskiego Stolnika Litt, którego jako Siostrzeńca mego łaskę W. X. Mci. rekom: menduię, oddał zaraz Suffragia, y Całe Woiewodztwo vivat wołało, wkoło, y Trzeby uderzono, daley potym po wszystkich Ziemiach Ruskich assystowało na koronacyi Xcia Wda Ruski, Xiąia Prymasowi.

W Woiewodztwie Lubelskim Jm P. Czacki Podczaszy Koronny powiedział, zgadzamy się na Jm P. Stolnika, ale to pod tą conditią, żebyś go nie wprzod nominował; aż będą Pacta Conventa przeczytane, y aż je podpiszemy, także abyśmy mieli jus retandi na Krymie Coronationis.

W Woiewodztwie Krakowskim Jm P. Dzikowski Burgrabia Krakowski o ubliżenie Precedencyi swoiego Woiewodztwa mowił. My iednak z przywiązania do Jm P. Stolnika Litt. damy na niego Suffragia: exkuzował się Prymas że kanonika, iadąc niemoże tego uczynić, y dodał, że pierwey Jch będą Suffragia napisane.

Tym czasem Marszałek Litt. czekał z biskupami w Szopie aż do końca Electiey, y posłał do Xięcia Prymasa, jeżeli pewnie do Szopy? odebrał Respons że nie pewnie, y tak się wszyscy wzięli z Szopy prosto do Domow

do Domow za Xięciem Prymasem.

Die 7ma 7bris w Xięstwie. Po zachowaniu się do Szopy Xięcia Prymasa, Panow, Posłow, y Woiewodztw nie daleko Słupiw w pot do trzeciey przesiadali mieysca Panowie, y Posłowie JmP Marszałek Seymowy zdiął Sessyą. Ogromność Narodu, liczność w Słupach Szlacheckiego Ludu, a w tych kwitnącey, y iaśniejącey Wolności Klejnot. wzbudziły na Polach rzewności, y odwagi zaszczyt. na dniu wczorayszym dał się widzieć z Zadrzeia Obcych Narodów, które chcąc niechcąc muszą przyszłego Monarchy dzielną całować Szyią. My to wolno chcącym patrzącym Duchem, z Szopy nawet y Słupiw, aby nas nieściasniały, y ograniczać niechciały ustąpiwszy, w wzdzyszym Polu, Boga za Świadka obieramy. Darem Duchaw oświeceni, iednego ze wszystkich upatrzyliśmy na Syn Pana Stanisława Poniatowskiego Stolnika Lit. do którego niemogąc radości Serc zatrzymać wołamy: Salve Trajane noster, Depopulator Cordium, a niemaiąc iuż co więcey uczynić, idziemy z tąd, spieszmy, od ostatnich Świata części zbiegamy się dla słuchania Głosu Jego, o co iako nayusilniey upraszam.

Xiąże Prymas. Przedwieczney mądrości Boskiey wyrokiem się dziś stanie, wszędzie widzieć, kiedy przyszłego Pana wolnemi głosy wszystkie Woiewodztwa, Ziemie, y Powiaty wykrzykną, a mnie dziś przychodzi nominować Xiążę, iako wczoray determinowałem, do którey nominacyi niżeli przystąpię zaczynam od przemawienia całey Ojczyzny, że przez ten czas Interregni służyć Jey nieumiałem,

Bóg Świadkiem

Bog świadkiem iest Woli, chęci, y serca mego, jako pragną tem wszystkim dogodzić, ale ieżeli w czym zgrzeszyłem słabości natury ludzkiey, y słabym siłom moim przypisać potrzeba, y abyście mi jako swemu Rymarzowi y wiernemu Ziemianinowi darować raczyli łaskawości serca waszego upraszam.

Dziękować Ich. pmoc, y radę Prezesu, Senatorowi, a nadoś w Domu Ich nic ich będzie zapłaty. — Dziękować Marszałkowi za porządek ustanowiony, za mądre Rady, y zabiegi o Dobru Publicznym, y za ułatwienie skutecżne przeciwności w obronie Pana: Niech Bog zlewa Życzył na Ciebie, y na Twoią Całą Familiią błogosławieństwo swoie.

Jako zaś Bog iest Autorem y Opiekunem naszym tak to wyznaiemy że Oyczyzna nasza bierze incrementa Wiary, Wolności, Swobod, Skarbu, mocy, Obrony Miasta wzrządzone etc. y inne obrządki ustanowione, a zatym czymy Nasze, iż czymy Opatrzności Boskiey za co Bogu dziękować należy, per quem Reges regnant, et Legum Conditores iusta decernunt. Że zaś taż Opatrzność Boska wzdzielonych zjednoczyła, że inne Duchy przeciwne umknęła, y od nas wypędziła, że Sąsiadami z towarzyszyła od zamachow zasłoniła, a na ostatek że nas z klimatem bezkrolewia uprowadziła, że nas pod Rządy z kroi naszey Pana oddała. Tu eris Rex super nos, et pasces Populum Tuum. Pałac ten Rządu Oyczystkiey z jednoczył nas, y mądrego nam dał Pana, bo gdy Bog władać Jego Berłem będzie, Królestwo Nasze uszczęśliwione zostanie. Zważcie

Mili Panowie

Mościwi Panowie jakich Cnot Monarchę mieć będziemy widzieć w nim sami sprawiedliwość, taiemność, wspaniałość, szczodrobliwość, miłość Oyczyzny, gorliwość o Prawa, wiadomość ich, wielkie serce, odwaga, wymowa, Religia, przykładność, Obyczaie Chrześciańskie, a te Cnoty własne Jego, z Cnoty Bodzicow pochodzące, edukacyą y własnym usiłowaniem nabyte, nadzieja w Bogu więcey Koronie dodadzą lustru, Krolestwu szacunku, niżeli nayszczodrzey Bo zagranicznej Cnoty. Nie potrzebuiemy od niego Millionow dla Polski ale niczyi przez mieczkiego imaginowanych więcey nam przyniesie honoru, kiedy nas postronne nawzay przy Jego Mądrości, Powadze, y Odwadze barzey szanowac, kochać, y obawiać się będą. Nie przypuszczaymy Imaginacyi względem Palatow, więcey uczyni dla Oyczyzny serca, niżeli z takich obowiązkow niewandzimy tych ustawicznych Przysięg, które nie dotrzymane Bog często y ięzyk karze, ktory nieda nam teraz Bogu stawić.

Po mocy nominacyi zaś delegacyi do denuncyacyi Jmci Xiędza Biskupa Kijowskiego, Jmci Xiędza Biskupa Płockiego, Jmci P. Wielopolskiego Cendomirskiego, Potockiego Kijowskiego Woiewodow, y innych Kilkunastu Kasztelanow. A ex Equestri Ordine Jmci P. Sosnowski Marszałek Seymowy delegowani będą, jakoż ich na końcu przeczytał z Prawiney strony nayprzewyższey; z Litwy Jmci P. Horazma Podkomorzego Wileńskiego, Jmci P. Brzozowskiego Starostę Dorpackiego z Małey Polski, Jmci P. Gurowskiego Starostę Kolskiego z Wielkiey Polski, y innych Kilkunastu. Daley ieszcze Xiądz

Prymas mowił

Prymas mowił: Aże Pacta Conventa z Kommissarzami nieszczęśliwie dokończone, dla tego niebędą teraz poprzysiężone. Instrumentum zaś Diplomatis Electionis w Koniedziałek będzie napisane, Pieczęcią Senatu, y Rycerskiego Koła podpisane y pieczęciami własnemi przyciśnione, więcey nam nic o tem, aby nas zatrudniać, y zatrzymować mogło w Stopie, przeto upraszam wszystkich WMciów Panow do Kościoła, gdzie za Uniwersalną Zgodą, Króla Jmci Pana Naszego Miłościwego mianowac będą. — I tak się cała Ciepa wysypała do Kościoła, gdzie zaraz Prymas w srzodku Senatorym otoczony Panami, Posłami, Arbitrami, y Wojewodztwami zbliżonemi pod same Ołtarz, wyszedszy nad wszystek Lud, którego do pułtora Tysiąca było, bo na krzesłe stanął: na trzy części, czyli stronny nominował Stanisława Koniatowskiego Stolnika Litt. Stanisława Augusta in hac formalia. Już są dyfferencye wszelkie uspokojone, żadna nie zachodzi Kontradykcya ieżeli by zaś jakaś wynaleść się mogła, rezerwujemy ią do Seymu Ordynaryneg, a teraz pytam się Przeswietnych Stanow Obojga Narodow jeżeli Zgoda zachodzi na Nominacyą Króla Stanisława Augusta Koniatowskiego Stolnika Litt. Prawskiego, przez czas pytania Vivat wołano trąbiono, z Armat dawano pod Lesznem, y z gnojowey góry. Po skończonej nominacyi Te Deum laudamus zaraz w Kościele śpiewano, które zaczął ciż że Prymas; Marszałek W. Litt: we trzech Bramach Kościoła denuncyacyą uczynił nominacyi, a delegowani do Króla, zaraz pojechali do Jego Pałacu z Denuncyacyą. potym

Ciż Prymas mszą

Xiąże Prymas ruszył do Warszawy y wszystek lud ex Campo Electorali. Tandem w Pałacu Koniatowskiey wielki był zjazd gdzie Król cechał deklaracyi, naypierwey Bracia przybiegli Podkomorzy y Generał, y Jm.P. Branicki Pisarz Koronny. Tandem Jm.P. Potocki Woiewoda Kijowski parę słow krótkich winszował, y rekommendował Interessa, którema Król odpowiedział: teraz nie z amore, nie z odio uwadzić się powinienem, tylko iustitia et bonitate rządzić mi się należy, którey wszystkim dotrzymać etc. Był przytomny Pisarz Koronny, do którego obracaiąc się Król, y potrzebuiąc ręki na nim rzekł: Ten Człek, którego ja jako Polak, jako Przyiaciel, y jako Król szacować powinien, który wszystkie zamachy odwrócił etc. Tandem Xiąże Kanclerz Litt. nadieszedł, winszował Królowi, chciał go całować w rękę, ale mu niedopuścił, tylko się wzaiemnie pocałowali, do którego Król mowił, ile kroć Oyczyzna uszczęśliwienia mieć będzie, to wszystko iest dzieło W.K.Mci. Tandem Delegati Jm.P. Ossowski Kuiawski, Szeptycki Płocki Biskupi, Jm.P. Wielopolski Woiewoda Sendomirski, Horain, y Brzegski, y Gunowski z innemi tak ex Senatu, jak ex Equestri Ordine przyiechali: mieli mowy obadwa Biskupi, którym odpowiedział, mieli także mowy Woiewoda Sendomirski, y od Prowincyi przed Posłowie którym odpowiedział: Doznacie y doświadczycie po mnie że: non bonum est Civem me Deum se Regem.

W Religion Xiąże Prymas przyiechał z Jm.P. Marszałkiem Koronnym, obadwa winszowali, obiema Król odpowiedział: Xiąże Prymas miał bardzo dobrą mowę, w której upraszał Króla, aby wszystkim dawał, jeżeliby miał do kogokolwiek żalu z Obywatelow Oyczyzny wrazę. Podziękował Xięciu Prymasowi Król za naywiększe starania

y prace, w dziękczynie

y prace, wdzięczność oświadczył y dodał: że teraźnieysze z nim Dzieło, jest jako Sakrament Chrztu Świętego, który iak gładzi wszystkie delicta, tak y we mnie wszystkie urazy nienawiści, y urazy, y wszystkich, którzy z Oyczyzną y ze mną trzymać będą będę w Oyczystim konserwować sercu, którzy zaś nie, do sprawiedliwości będę się należał. Ja Pan Sosnowskiemu Marszałkowi Sejmowemu podziękował, y jako był tłumaczem do całey Oyczyzny o mocy teraźnieyszey Sytuacyi, tak y teraz tymże samym będąc o mocie Sentymentach do wszystkich Stanow; wyraził.

Po tych Ceremoniach odprawionych ruszyła się cała Parada do Kollegiaty S. Jana, dokąd po wszystkich, karety Prymasowskie szły, w ostatniey iechał tenże Prymas z tymże Wodą Ruskim, y z Jm. P. Sosnowskim, a całe Królewskie Przedmieście napełnione było Wojewodztwami stoiącemi z obydwóch stron ulicy, aż do Kościoła, kamienice, y Pałace napełnione były spektatorami. nawet Posset Ruski był w kamienicy u Kina przy Bramie Królewskiey. Tandem w kilka Kwadransy po tymże Prymasie Król iechał na koniu brudno Szpalerowatym w Ponsowych Suknicach, wszystkim się kłaniał na wszystkie Strony, którego poprzedzała Kawalkata długa, przed nim immediate jechało wielu Wojewodow, Kasztelanow, Hetman W. Litt. Massalski, a przy nim Bracia Podkomorzy Koronny, y Generał, także tenże Adam Czartoryski: ustawicznie wołano jak jechał Vivat, Papkami, y Kapeluszami rzucali, gony ci co

przed nim jechali

przed Nim iechali.
Tandem jak do Kościoła przyiechał, zaraz przy Drzwiach Kościelnych witał Go Im.X. Officyał Warszawski Jur: ki, któremu kwitku podziękował. Prasidium w Kościele y Drzwi Kościelnych trzymała Gwardya Konna Koronna, Marszałkowie z spuszczone na dół nieśli Laski. Idąc przez Cały Kościoł wszystkim się, klaniał na obydwie Strony, pod Wielkim Ołtarzem uklękną! na Scabellum przygotowanym. Idąc że Czartoryski Biskup Poznański wyszedł Pontifica: liter. intonował Te DEUM Laudamus, przez które bito z Armat, sto razy dawszy Ognia, y po wszystkich Kościołach Dzwoniono. Po skończonym Te DEUM: usiadł Idąc że Biskup Poznański, do którego Król przystąpił y swinęli się wpoł kiłkaset Słów mowiąc wzaiemnie. A Marszałek W.Lit. po trzy razy znowu annuncyował Vivat Stanisław Augustus Król nasz Polski. Tandem ruszył się do Zamku y powiedł Gankami, które były illuminowane lampami, z wielkim tłumem jak przyszedł do Pokoiu pierwszego Królewskiego Stanisła Warszawskiego trzymaiąc Klucze Zamku Warszawskiego na Tacy wyzłacanej związane Sznurem złotym szmuklerskim, robotą, miał Mowę do Króla, po: tym ie oddał, któremu także Król odpowiedział, y po: szedł do trzeciego Pokoiu, który Zamkowego, y dano znać że już Król we Swoim Pokoiu, y tak się wszystko Za: kończyło przez rozieżdżanie się wszystkich z Zamku
W Kiiow Im.P. Brzyski miał Mowę od Prowincyi Małopolskiey
rozpoczęcy się, zaszczycał że mamy Króla naszego, naszey
Ekonymiczney Ziemi, ale go obwód swoiey obtyrzyłej, że jest y nas
iak przestali Vrlać kontynuował swoią Mowę, explikuiąc się
dla czego nasz Król zwiedział, ponieważ jest Stanisła
Drzemyskim, y tak mu dalej nieprzekładali.

Opisanie Ceremoniału Inwestytury JO. Xięcia de Biron Dziedzicznego Xięstwa Kurlandzkiego y Semigalskiego, które JO. Ernesta Jana de Biron Ojca Swego panuiącego w tych Xięstwach Xięcia, y Swym Imieniem ad Manutenendum Dyspozycyi Aktu tey Inwestytury Actami Convocationis Anno 1764. w Konstytucyach Sess. Xięstwa Kurlandzkie uczynionej, odbierać będzie.

W Dzień naznaczony do Inwestytury Xże Imć Kurlandzki ze Swoim Dworem y Ekwipażem do jazdania na Inwestytury przygotowanym o godzinie dziesiątey wyiechał od siebie do Pałacu Imć PP. Brühlow y tam do Imć Pana Grafa Keyserlinga wyiechał. Jeden Imć PP. Kasztelanowie mniejsi dwóch od Tegoż Pana preventive naznaczeni na tę godzinę do Zamku pojazdami swemi do Stancyi Imć Pana Marszałka Dworu Królewskiego przyiadą y z tamtąd w karecie Królewskiey Liberyą Dworską, od Boney ruszą, żeby o pół do jedenastey tey godzinie zajechali do pomienionego Pałacu, gdzie przywitaią się z Xięciem Imćią y Jego na Akt Inwestytury do Króla Imći zaprowadzą.

Jeden Marszałek W.K. wcześnie u Panow przytomnych w Warszawie zamowiwszy karety y Dworzan iakie y u Xięcia Regimentarza Generała kilkadziesiąt Żołnierzy konnych do assystencyi Xięciu Imći Kurlandzkiemu tudzież obwieściwszy Magistrat Starey Warszawy żeby kompanie, które na Dzień Koronacyi Parady czynić Królowi, na ten że czas znaydowały się na mieyscu Imć naznaczonym. Dwoch Koniuszych przyida do tey Kawalkaty

na godzinę Dziesiątą znaydować się w Dziedzińcu Pałacu Sąsiego maiąc[y]ey, żeby jeden przyiechał Karet, a drugi Jazdy pilnował z Dyspozycyą aby o godzinie Jedenastey z Dziedzińca taż Kawalkata wyiechała Naypierw Officyer z kilkadziesiąt Koni Żołnierzy, za niemi Karety Panstwa bez Jurysdykcyi, Starostow Grodowych Podlaskich Wojewodzkich y Ziemskich Urzędników Obcych na dworze Senatorow Świeckich, jako y Duchownych, y Ministrow, przy każdey Karecie Liberya Pana, którego jest Kareta.

Gdy Karety jedna za drugą wyiadą się będą do Królewskiey Karety wsiadać będzie z Jmć P. P. Kasztelanami po niego przystanemi y Cina przodzie z lewey Jmć strony siedzieć będą. W tym Jazda na Koniu wsiadać będzie y przepuściwszy wprzod Masztalerzow obydwanasie Królow Jmć Kawaleryia przed Karetą porządnie pojadą na ostatek za dostrzymi jechać ma Kawaler Kurlandzki do odbierania w Senacie od Jego Jmci Chorążego Grodzkiego wyznaczony, za nim zaraz rusza w Karecie Królewskiey Jego Jmć a za nią Szwadron Kawaleryi, za którem własne Jego Jmci Karety z Jemu Kurlandczykami poydą na końcu zaś Drugonia Jego nadworna.

Pojedzie Jego Jmć z Pałacu Jmci P. Brühlow przez Dziedziniec Pałacu Sąsiego na Krakowskie Przedmieście mimo Pałacu Xcia Lubomirskiego pod Blankę do pierwszey Bramy Zamkowey, y w tey stanie Kareta Królewska z Jego Jmcią pojedzie do Zamku. Jego Jmć wysiadać będzie.

Co wspomieniamy

Gdy w pomienionym Bramy Zamkowey ktoś Imć. wyiśdzie
Kwadrya w Dziedzińcu Zamkowym Warty trzymaiąca Cho:
rągiew Brzo, przy biciu w Bębny prezentować będzie
Krol Imć Za daniem sobie Znać o zbliżaniu się tegoż Imci
do Zamku ubrany w Baldamencie, Cyrulik jak był w Dzień
Koronacyi z appartamentu Swego przeniesie się do Se
natorskiey Izby, przed nim Jmć: Marszałkowie z pod
niesionemi Laskami pojdą, przed Marszałkami na Wez
głowiu Koronę, Berło y Jabłko poniesą razem idąc w Szy
ney przed Koronę w Środku, Berło po prawey, a Jabłko
po lewey stronie. Przed temi Senatorami Insignia nie
sącemi idąc urzędnikom poniesie Chorąży Jmć: Chora
gwy Nad na miejscu Kor, a przed nim po prawey Ręce Mie
cze niesie Lubomirski Kasz, po lewey Jmć: Ogiński Litt:
Mieczniey poniosą, przed niosącemi Miecze pojdą Jmć
Senatorowie Ministrowie Pałatyn, a za Krolem Jmcią pojdą
Jmć P. Urzędnicy Koron y Litt y Podkanclerzy Cudzoziemscy iesli
znaydować się będą — Gdy Krol Imć. do Senatu przyidzie
y zasiędzie w Krzesle swym pod Baldachymem po pra
wey Ręce przy Krześle Jego stać będzie Minister Kor
maiący mowić od Krolu, a obok Jnnich stanie Senator Ko
ron niosący Koronę, za niemi zaś Jmć P. Chorąży z Chorągwią
po lewey Ręce Krolewskiego Krzesła stoią Jmć Marszał:
kowie y naybliżey pierwszy Jako maiący głos dawać, przy
nich zaraz stać będą Jmć: Senatorowie niosący
Berło y Jabłko, za Marszałkami y Senatorami stać będą
inni Ministrowie y Urzędnicy. Na Gradusie naywyż:
szym gdzie Krzesło Krolewskie pod Baldachimem będzie

z Obydwoch Stron Krzesła maią bydź, po nizey Jmcy. Mci: ni: pow Stolicie przystoyne do garnitury z Baldachimem y Tronem, na ktorych Jchmć PP: Senatorowie Insignia trzymaiący oprzeć mogli.
Po lewey Stronie Krzesła Xcia Jmci, w tyle na kroku daleko ma bydź przygotowany Taboret przystoyny do garnitury cum praemissis apparatu obok Baldachimu y Tronu, na ktorym w czasie swoim Xżę Jmć Kurlandz siedzieć będzie. — Jmć PP: Senatorowie Ministrowie Cudzoziemscy mieysce mieć będą ex opposito Tronu na Ławach w Planach z Damami.
Kawalkata Cała z Dziedzińca Zamkowego Bramą Gdańską wychodzić będzie ku Krakowskiemu Przedmieściu y wyciągać się in ordine do Odprowadzenia nazad do Pałacu Jmć Panow Senatorow. W tey Zaś Bramie gdzie wysiadać będzie Xiążę Jmć przyimuiący od Siebie Dworzan Jo K. Mci, na gorze Zaś przy schodach Zastanie Xżę Jmć. czekaiących na Siebie Chamberlanow, przed ktoremi Dworzanie przydą a na samym ostatku Senatorowie ci, co z Nim przyjechali. Na początku Galeryi ku Jzbie Senatorskiey przyimować będą Xiążę Jmć Jow. Kasztelanowie mnieysi, czyli nad to na progu Galeryi Jow. Kasztelanow krzesłowych dwoch, ktorym przy tym przed Xięciem Jmcią Jchmć Kasztelanowie mnieysi daleko.
Blisko drzwi Senatu occurret Xiążę Jmci Xżę Marszałek Nadw. Lit. ex quo kroku nie będzie a za drzwiami temi przed samym Senatem Jow. Marszałkowie Kor. y Lit. Wielcy z Laskami Xiążę Jmci przyimą y naybliżey niego idąc szczodrze przez Senat poprowadzą, ktoremu Xżę Jmć na obydwie Strony ukłony czynić będzie.

Przybliżaiąc się zaś

Przybliżaiąc się zaś do Tronu po trzy razy nisko ukłony
Majestatowi Królewsk. uczyni, a Król Jmć. za każdym razem
kapelusza uchyli. Co mu assystowali na swoje mieysca
powrócą, a Xże Jmć przyszedłszy do nayniższego grádusa
Tronu na Wezgłowiu przygotowanym za daniem znaku od
JW. Marszałka klęknie, y za danym przez tegoż gdsem
klęczącemu Komplement do Króla Jmci. powtóry o Jnwe-
sytur, wdzięczność y wierność tak dla Króla, jako y Rze
czypltey wyrazi, uczyni.
Po tym Komplemencie JW. Marszałek da gdsu JW. Kanclerzo
wi znać, y ten w krótkich słowach od Tronu na rzeczony
Komplement odpowie zawieraiąc w nim: si videbit occur:
rentia względem przysięgi per se Ipsum po uczynionej
1738. per Plenipotent. — Po tey odpowiedzi JW. Marsza
łek da znać Xciu Jmci, aby na nayniższy stopień Tronu
postąpił, y zbliżył się do krzesła Królewsk, gdzie gdy sta
nie Król Jmć. weźmie Chorągiew Jmci Pana Chorą
żego Nadw. y odda ią w ręce Xcia Jmci. a w tym Jm Pan
Marszałek da gdsu Jmci Kanclerzowi jeżeliby sam Jaśnie
Wielmożny nie miał, którym gdsem JW. Kanclerz Nomine
Regio Jnwestytury danie proferet a Xże Jmć. Cały ten
czas z Chorągwią w ręku stać będzie na tymże mieyscu
samym.
Po Jnwestyturze za daniem znaku przez Jm S. Marszałka
będzie na przedniu Liber Evangeliorum a Xże Jmć przy-
stąpi y klęknie z Chorągwią w lewey ręce, a prawą
na Ewangelij podłożywszy przysięgę Wierności Królowi
y Rzpltey za dyktowaniem przez Jm Pana Kanclerza wy-
lewa w te słowa:

Ego Petrus de Biron etc etc etc

Podczas przysięgi

Podczas Przysięgi wszyscy Senatorowie wstaną y Zo-
łnymi Głowami stać będą po Przysiędze że Imć za
Znakiem od Jm Pa Marszałka wstanie, y na drugi
stopień do Tronu znidzie a odławszy Chorągiew Kawa
lerii Kurlandz do nieszenia Jey wyznaczonemu, obwie
sić znowu do Krwi Imć, y za Znakiem Jmcpana Mar-
szałka za Jnwestyturą dziękować będzie, na to prze-
kuwanie za danym głosem od Tronu Jm Ks Kanclerz
odpowie, po tey odprowadzi Jm Ks. Marszałek Zaprzy-
sięgnia Imć do siedzenia na Taborecie przygotowa-
nym. Ciż że Imć Zatym przydzie do Taboretu usiądzie
y Głowę nakryje, co wraz z Jchmć Senatorowie, którzy
Insignia przynieśą jako też Ministrowie przy Tronie
swoiey czynią. Posiedziawszy że Imć na Taborecie
z Głową nakrytą od reverentiam Majestatis Zdeiny-
tu tyleż czasu siedzieć będzie Senatorowie y Mi-
nistrowie także z głowy odkryią. Potym że Imć wsta
nie y skłoniwszy głowę nisko przed Krwią Jmcią
Zniedzie zgrudzone dla Respektu odchodząc tyłem
tak po krzyżu nisko pokłoni, jako się klaniał wcho
dząc — Po tym zaraz nie Senatu wychodzić bę
dzie, ustawiając się na obydwie Strony Senatorom y
Ministrom, a Ci Jchmć, którzy mu assystowali przy
chodzącemu, wyprowadzającego jako gdy przychodził odpro-
wadzać do Karety będą. Że Imć pożegnawszy się
z Jchmć odprowadzającemi wsiędzie do Karety Kró
lewskiey. Warta wszystkie honory jako przedtym czy-
nić ma, przed nim Jchmć Kasztellanowie, którzy z Nim

przyiechali

przyiechali siedzieć będą a karety immediate praecedet
Kawaler Kurlandz z Chorągwią Jeźdźi tak wziśniona
jak była z Ryk Króla Xięcia dana, Jego zaś praece-
det Kawalkata tak wprzód Jona jako przedtym
do Zamku, y Zapuwadzi przez Dziedzińce Pałac
do Pałacu Jmć P. Bracławo, z bąd każdy w swoie
strony pojedzie, a Jchmć Senatorowie odprowadzi
szy Xięcia Jmci na Polowje, y pożegnawszy się z Nim
w Karecie Krolewskiey obok Jeni Xiążęcia Krolew
skiey do Zamku na to miysce, z którego naszykowa
ni y z tamtąd swemi Karetami do Stancyi swych
odjadą. Za powrotem Jowo. Marszałkowie, y wiado
mością że Xżę Jmć Kurlandzki wyiechał już z Zam
ku Krol Jmć wstanie z krzesła, y przy dwiem z bąd
Assystencyach jako przyszedł wrzci na Polowje wyiąwszy
iż już Chorąży jego przed Nim nie będzie. Przyszedł
szy na Polowje tam w Polowju Audyencionalnym na
przygotowanym Stolcu Insignia Regis deponentz
ce Jacta Krolowi Jmci reverencia przez Jchmgo. Kto
rzy to deponent. Ciż z Polowju Audyencionalnego
wyjdą do Izbi za znakiem Jmć. Marszałka Polo
Zamkowy. Jego Dnia xiąże Jmć Kurlandzki obiad
będzie jadł u Xięcia Jmci Prymasa, a na wieczor Jo
Marszałek Honor mu czynić raczy.

DIARIUSZ Seymu Coronationis Jego Panowania Stanisława Augusta Ex 3. Xbris Zaczęcego. 1764.

Sessya pierwsza Ex 3. Xbris. Po Mszy swiey w Kollegiacie S. Jana, ktorą spiewał JW JmX Załuski Biskup Kijowski, y po Kazaniu, ktore miał JmX Siemieński Kanonik Warszawski udał się Król JMć z Senatorami y Posłami do Senatorskiey Izby, gdzie zasiadłszy na Tronie, przypuścił do pocałowania ręki JmPa Sosnowskiego Pisarza Ziem. Marszałka Seymu Elekcyi, ktory po odprawionej tey Ceremonij przyszedł z Kollegami swemi do Izby Poselskiey, gdzie niżeli przyszło co do czego, długo między sobą konferowali Jchmć Panowie Posłowie, czemu się wielki nawet PP Arbitrow przypatrował. Tandem JmP. Krajewski Instygator Koronny Poseł z Belzu motu proprio głos zabrał w te słowa: Ażeby Konstytucyą Seymu Coronationis, po ktorey ieszcze niedospiały Pisarz do skutku przyszła, mieć upraszał Jchmć Panów Arbitrow, aby na skutek Elekcyi Marszałka Seymowego, ktory ma bydź dnia pierwszego semotis Arbitris z Poselskiey Izby ustąpili. Niemoże to bydź ani z urazą, ani z uymą Honoru WMciPanow, ponieważ y Prawo tak każe, y sami WMciPanowie będąc w podobney okoliczności Fundacyi Poselskiey, tego się sami domagać będą: dziwić, przeto upraszam WMciPanow niezatrudniać nam czasu. I tak ustąpili Arbitrowie, na dole drzwi zamknięto, a na gorze do Panow Warty przystawiono do Poselskiey Izby, gdzie niedługo bawiąc, iak swoie miejsca pozasiadali PP. stowie. JmP. Sosnowski Marszałek Partyi Laski zagaił Sym in ordine do obrania Marszałka nowey Laski dał głos ex Parte Woiewodztwa Krakowskiemu.

JmP. Małachowski Starosta Sandecki Poseł Ziemi Krakowskiey zabrał głos, y dał Votum swoie na JmP. Mała-

Sosnowskiego

Swoiskiego Stanu Piotrkowskiego Brata swego, podobnym sposobem y w Bysey Jchm^ci PP Posłowie ex Turino sub 2da: iuxta dzie, Ziemi y powiatow głosami swemi pomienionego Jm^ci P. Cześ Piotrkowskiego zagrasali y tak nemine contradicente zostat Marszałkiem, Przysięgę Prawem opisaną wypełnił w Izbie Poselskiey, y za dany sobie Laskę od Jm^ci P. Sanowskiego Całemu Stanowi Rycerskiemu podziękował, a Jchmć delegowani od nowo obranego Marszałka poszli do Senatorskiey Izby, gdzie za danym sobie głosem od Xięcia Sanguszka Marszałka nadwornego Litew. złożyli powinszowanie nayiaśnieyszey Krolowi, y oznaymili o obraniu zgodnie Marszałka Jwrim. Xiąże Czarnorzyski Kanclerz Litt. odpowiedział od Tronu, wyrażaiąc ukontentowanie J.K.Mci z obranego Marszałka Stanu Rycerskiego, y zgodnie złączenia się tegoż Stanu ze Senatem. Delegowani przystąpili do powitania Krolewskiey, potym poszli na powrot do Izby Poselskiey, gdzie Jm^ci P. Laczyński odebrawszy od Tronu Berolinskiego opowiedział, a Jm^ci P. Marszałek zachęcaiąc Izby do złączenia się Izby Swoiey z Senatorską na dniu pierwszym sobowat Sessyą.

W Izbie zaś Senatorskiey Xiąże Kanclerz Litt. do zaproszenia Stanu Rycerskiego do złączenia się z Senatem delegował Xięcia Jabłonowskiego Woiewodę Poznańskiego, Jm^ci P. Ossolinskiego Woiewodę Wołyńskiego, y Jm^ci P. Ginskiego Podskarbiego Trockiego, a Xiąże Sanguszko Marszałek Nadworny Litewski sobowat Sessyą.

Sessya Druga 2^ga T. Xbris. Do zgromadzonych Posłow w Poselskiey Izbie, delegowani z Senatu wzwyż pomienieni Senatorowie poszli, gdzie Imieniem Całego Senatu

winszowali

winszowali pomyślnego obrania Marszałka Rycerskiego Koła
y zagrzewali, aby indulate mogli iż złączyć się z Senatem. Mar:
szałek Rymowy podziękował delegowanym Senatorom, y debla:
rował wkrótce powitać Pana Ka. Inthie, y złączyć się z Sena
tem. Tandem Senatorowie delegowani powrócili do Senatu:
Tym czasem Jm P. Marszałek Rymowy zabrał głos, upraszając
Rycerskiego Koła, aby zdania swoje oświadczyli w rekommen
dowaniu osób do Ministeryow, y innych Dygnitarstw. Nastą
pił zatym ex Turno wotowanie na Kanclerza W. Kor. Pod
kanclerzego W. Kor. y dali do których iuno prawie kabie wszyscy
wotowali do Pięciu Kor. y rekommendowali Jm Pana Za:
moyskiego Wdy Inowrocławskiego, Jm Pana Łodzieiow
skiego, y Jm P. Przezdzieckiego, y wielu innych, między któ:
remi położyli Jm P. Bielińskiego Marszałka W. Kor. Jm Pa
Brzostowskiego Hetmana Polnego Kor. y wielu Regestr
Innych uczynili, których potym czytał Marszałek Ry:
mowy w Izbie Rzeckiey. Tandem cum his praparato:
riis przyszli już przy Świecach Zapalonych do Senator:
skiey Izby, w pośrodku których gdy stanęli Imo. miał
Mowę do Króla Jmci P. Marszałek Rymowy winszuiąc
szczęścia Rzeczypltey że z Rycerskiego Koła ma Króla,
wyliczaiąc Jego dowcipu, y Cnoty, z czego dla Ojczyzny
ominował w szelkie szczęśliwości, potym upraszał aby mógł
przystąpić do pocałowania Ręki Królewskiey z Całym
Kołem Rycerskim, jakoż w Rzędzie po 6. 6. Osobie per
Turnum przystępuiąc całowali Rękę Królewską, potym
zasiedli w Ławkach. Dalo Ręce Rymas miał długą
Mowę Imieniem Senatu y Koła Rycerskiego, wychwa:
laiąc Króla, y rekommenduiąc do Pięciu trzech Wdy
Inowrocławskiego Zamoyskiego, Przezdzieckiego Referen:
darza Litey, y Jm P. Łodzieiowskiego. Exo. Jm Pan

Marszałek Rymowy

Marszałek Cymowy rekommendowanych tych że samych do Pieczęci Imieniem Stanu Rycerskiego także rekommendował, y wielu innych z Regestru czytał, oddaiąc ieś taśmalowości Pańskiey. 4to. Król Jmć sam potym miał mowę wyborem słow ułożoną, przy ktorey konkluzyi zawitał do Pieczęci pomienionych rekommendowanych sam ich pochwał dotykaiąc, Powstaniu Nyżowie, przystąpić Nyżowie: Rozumiem że ta mowa będzie drukowana, bo iż z karty czytał. jakoż iest drukowana. 5to. Pomienieni Zawołani do Trunu wykonali Przysięgę ktorą im czytał tegoż Kanclerz Lett. 6to. Po Przysiędze odebrali z Rąk Królewskich Pieczęcie w Kiesach Adamitnych Saffianowanych Złotem ze Sznurami Złotemi, y powrócili na miejsca, gdzie każdy z osobna dziękowali Królowi za konferowane Ministeria. 7mo. Nowy Kanclerz przystąpił do Trunu, y dowiadczył że nie będą czytane Pacta Conventa dla krotkości czasu, y że są wiadome swieże Królowi, ktore bardziey dependuią od wykonania siebie, iak słowami ich ogłoszenia, przydał niektore Propozycye quasi ad deliberandum. 1mo. O pomnożeniu Zapłaty Woyskowey. 2do. O sposobie wynalezienia tey Zapłaty. 3tio. O Edukacyi młodzi w tym, co należy do Polowania, y do Woyny. Zaraz dem nominował Deputatow do Konstytucyi z Senatu. z Wielkiey Polski Jmć X. Ostrowskiego Biskupa Kuiawskiego, Gwardyanskiego Woiewody Kaliskiego, Cenera Woiewody Belzkiego, Platera Woiewody Mścistawskiego. Potym Marszałek Cymowy z kola Rycerskiego nominował z Wielkiey Polski. Jmć P. Kossowskiego Jenerała,

Jmć P. Krayewskiego

Imć P. Krajewskiego Instygatora Koron. z Małey Polski. Xięcia Lubomirskiego Strażnika Kor. Imć P. Dzieduszyckiego Podkomorzego Halickiego. z Prowincyi Litewskiey Imć P. Konopackiego Pisarza Lit. y Imć P. Tyszkiewicza. Tandem Kanclerz W.K. delatował Przysięgę pomienionym Deputatom na dzień jutrzeyszy, y na tym odprawowana Sessya.

Sessya Trzecia D. 5. Xbris Wtorku. Za przybyciem Króla Imci do Senatu, y po ulokowanych Stanach na miyscach swoich P. w wiele czasu Zabrał: Imć P. Mata Sowski Marszałek Sejmowy Zagaił Sessyą wspomina: iąc wczoraysze Dystrybuty ranne y wieczorne jako Wo: iewodztwa Wileńskiego, y Pieczętarzow. Za co dziękował Królowi y ominował wszelkiey pomyślności Oyczyznę. Dystrybuta zaś Ziemiańskich Urzędow, aby odłożona była do Sejmikow, dopraszał się. Jurydykuya Mar: szałkowi W.K. aby przywrocona była przypomniał. Po skończonym głosie Marszałka Zamawiali sobie głosy, jako P. Imć P. Kamieński Poset Kozański, y Imć Pan Skarbek Poset Halicki. Tym czasem przystąpili do Przysięgi pomienieni Deputaci do Konstytucyi. Tandem Imć P. Wessel Podskarbi W.K. głos Zabrał, w któ: rym wychwalał Opatrzność, y Mądrość Boską, któ: ra nam tak wielkiego sprzęgła Króla, pod którego Pano: waniem Oyczyzna do dawnego wraca się lustru, sił, y przątku, któremu życzęc pomyślności, y jak nayduższego Jego życia, dodał: jako się już wypełniły wyroki Sejmu Convocationis względem Kommissyi Skarbowey, czego niech będą dowodem Regestra Percepty, y Expensy, y uformowane Projekta do nowey Skarbu Ordynacyi.

Ktory Imć P. Podskarbi

Kiedy Imć P. Podskarbi zabrał Bystr mowę, Jeden się z Posłow odezwał, á o Monecie nie niesłychamy, a jak to będzie dalej z tą Złą Monetą, z Czerwonemi Złotemi, które jak lato chce, tak zmienia. Imć P. Podskarbi odpowiedział krótko. Będzie y o Monecie Wyjęte.
Tandem zaczęto czytać w prawdzie Izby Senatorskiey Porządku, y Expens, Długi, y niektóre Ordynacye o Cle Generalnym, o miarach, Garncach, kwartach, Korcach, Beczkach, Łokciach, o quartach quadruplach, o Ordynacyi Sądow, w które dni się maią agitować, o Mieszczanach o dependentach, o Moście, aby na nim płacić in Triplo: o Komplecie Kommissarzow, których pięć dosyć do Kompletu extra cadentiam. Mistrze aby Warszawskim Korcem były wybierane. O mieyscu dla expedyowania Cłsyi Dom jakiś Kupić, albo de novo wymurować, dla Marszałkowskich Sądow, Assessorskich, y Kommissyi z Skarbowey, o Cle generalnym: niepotrzeba przysięgać na Komorach, ale Zapłacić, choć y na własną potrzebę, aby się uchronić przysięg zagęszczonych, a często fałszywych: Po przeczytaniu tego w Bystrzycy Przemawiali się niektórzy Posłowie Imć P. Podskarbiemu blisko niego siedzący, cum Pejus consensu te prawa postanowione, á o Monecie nie niesłychać. Odpowiedziano, że nie są Prawa, ale tylko Projekta y deside-rata Skarbowey Kommissyi; Jak skończono czytanie Marszałek Sejmowy. Zaczęty Sejm teraźniejszy pod dozorem J.K.Mci Pana naszego Miłego według Prawa y zwyczaju, aby była Denuncyacya Regis convocati, przeto potrzeba ią uczynić. Wyszedł na środek

Sekretarz y przeczy

Sekretarz u przeczytał według Artykułu in Volumine Legum. Potym Jm.P. Karniewski Poseł Rozańskie do: prosił się o Głos, y zaraz mu był dany, ale Jm.X Biskup Kijowskie wtedy mowił o głos Senatu Marszałka, y niejaka była dyskurzycya. Jm.X Biskup powiedział że pierwszy głos Senatorski, Odpowiedziano że już dany Posłowi, ale kiedy nalegał Biskup, odpowiedziano: ustępuie Jm.P. Rozańskie, y tak zaczął Jm.X Biskup Kijowskie Winszuiąc Królowi, przypominaiąc Obligacye Króla względem utrzymania Wiary, Praw y Wolności, rekommendu: iąc Sobie, swoią Biblioteką etc. co bardzo długi czas zabrało aż do Zmroku etc.

Jm.P. Karniewski Zabrał głos niedługo mowiąc do Króla y to cichym głosem, rekommendował aby Jurysdykcya była uwcona Marszałkowi W.K. y Projekt do tego podał, który przeczytano, aby według Prawa Zażywał Jurysdykcyi przy Królu, y podczas Interregnum. Który Projekt był potym podpisany. O czym zaraz Marszałek Sejmowy mowił: Ponieważ ten Projekt już iest przeczytany, więc pytam się WMPanow czyli iest na niego Zgoda, pytał się po trzy razy, odpowiedziano po trzy razy Zgoda. y podpisano go.

Jm.P. Chodkiewicz Poseł Wileński o Obligacyi każdego Posła mowił, dziękczynienie wyraził Ojcu Ojczyzny y Królowi, że to bezkrwawie uspokojone przez ustąpienie na Tron: y za wspaniałe starania o Oyczyznie.

Jm.P. Poznański pierwszy. na Regressie do Posłów Jeżeli będziemy mowili o Cle generalnym, a teraz tu na nie dla Prowincyi Pruskiey nie pozwalam.

Jm.P. Zagurski

Imć Zagurskie Poset Wołyńskie Po wychwaleniu Króla rekommendował Imć Rzewuskiego Hetmana Polnego Koron. przywodząc, jako nie nieuprzywczył przeciwko Oyczyźnie, ani przeciwko Przysiędze swoiey

Imć Raczyńskie Poset Poznańskie po powinszowaniu y życzenia Królowi, przymowił się o Alternacie Woiewodztwa Poznańskiego z Krakowskiem.

Imć Jabłonowskie Kasztelan Wiślicki po wyliczonych pochwałach Króla: mowił o prerogatywie wolnego głosu: o nieszczęśliwościach w których była pogrążona Polska: o pierwszym Zerwaniu Seymu przez Cycinskiego, że do tego czasu Oyczyzna była jako Babilońska Wieża. Że teraźnieysza dependencya nas od pogranicznych Potencyi nazwać się może prawdziwą Kuratelą etc.

Imć Czapskie Poset Pomorskie Oświadczył z radością z podwyższonego na Tron Króla, dziękował że za Jego kooperacyą przyszli do porządku swego Generalu, chwalił go że prawiedliwości y wnioski, że Prowincyi Pruskiey dochowa Prawa o Jch Indygenacie, o Cle, od którego przez Antecessorów są uwolnieni swoim y Sukcessorów Imieniem etc.

Imć Lęgowskie Poset Krakowskie Po wyrażeniu Królowi przyzwoitych podwał, y uszanowania odpowiedział Prowincyi Wielko Polskiey. Jeżeli co uczyni dla nas Wielkopolska, to y nasza będzie się starała uczynić.

Imć Korsak Poset Wileńskie po ceremonialney do Króla Expressyi, rekommendował Imć Kossalskiego Hetmana Wielkiego W. X. Lit. y o alternatę z Prowincyami do prassał się

Imć Pomorskie Drugie

Imć Pomorski Drugi Powiat o Rezolucyą czyli się wrocić my do Izby Poselskiey, gdzie nam się należy domowić o Prawa nasze, które czytował.

Ktoś Lubomirski Strażnikowicz Poseł Sandomierski. Nie jako Kommissarz Skarbu Koronnego, ale jako Poseł z obo: więzku mego dopomnieć się muszę o Prawo, nie dawno na Sejmie Convocationis za Zgodą Stanów napisane, o Cle generalnym, przeto jako lex jubet non disputat: albo własnym ią zdaniem mowiąc, to po Polsku wytłumaczyć tak jeżeliby jaka zachodziła trudność, Prawo o Skarbowe przy Tronie rezoluowane było

Imć Garnczarski Poseł Lwowski: Dla krotkości czasu y okoliczności materyi nie wzpieram się z Kondwatami W. K. Mć. do wniesioney tu tey materyi o Cle Generalnym mowić muszę, że na decyzyą Sejmu Regres być niemoże, ponieważ y teraz Stany zkonfederowane

Król Imć sam tu mowił Słyszałem dopiero ze Posłowie Sendomierscy na fundamencie Prawa wnieśli do zgromadzonych Stanow, aby Projekta Skarbu Koronnego tu decydowane były. iestem na Tronie abym za niemi mowił, aby były decydowane y podpisane, o czym niemasz żadney dyskuzyey.

Marszałek Sejmowy podał sposób aby to podpisano było na co wszystkich zgoda: to jest o miarach Korcach garncach, kwartach, kwaterkach wkiach, zgodzili się na to wszyscy y Ruscy Posłowie, dla tego znowu w tey materyi czytano drugi raz ten Projekt: de poenalitate contra Vollatores, były długie koncertacye między Posłami ale niepublicznie: które jak ustały, Marszałek y ten punkt poprawy przeczytał, a potym delegati do konstytucyi podpisali pomienioney Projekt.

Imć P. Malborski znowu sobie interkcenturie cawit o Cle generalnym.

Tandem Kanclerz W. K.

Tandem Kanclerz W.K. maiąc względ na czas przedłużony, y
Laty[ą]c. Sławnie Sessyą na Piątek, na 9. godzinę
Sessya 4ta. D. 7. Aprilis w Piątek. Zagaił Sessyą Marszałek Sejmowy. Ma Oyczyzna nasza za co nieśmiertelne czynić Bogu dzięki, który nam takiego dał Pana, w którego Osobie czytamy, że jako niedawne przykładem swoim zaszczycał Wolności sprawa, tak y teraz będąc na Tronie, nie tylko myśli do skutku przyprowadzić chęci swoje, ale też na ięgo Oblicze patrzy, doznaie, że od siebie nieminem bliżem abire simit. Niemiały Wielu takich Krajowładców, jakiego Polska ma Pana, przeto nascent posteri quantum nostrum petebant saecula Augustum. Który nie przeszła Oyczyźnie Jego myśli jako pragnie y życzy do dobrego wszystko przyprowadzić porządku, widząc że porządek jest Duszą Rzeczy, przeto na czymesmy stanęli na Dniu onegdayszym od tego Zaczynać mamy, usilnie. Już widzimy jako rządnicę łaskę ma wszacunku skłaniaiącą się do Dobra powszechnego, jest y będzie pomocą do zbierania pomyślnych Owoców, należy więc mieć na czymesmy tak pracuiącemu starania nasze składali u Tronu Imieniu się więc przez WMciów, czyli jest zgoda aby Projekta Kommissyi Skarbowey były czytane.
Odpowiedziano zgoda
Tandem Imć Sołtyk Wojda Czyrchli oderwać się. Po przeczytanych Projektach zamawiam sobie głos Mć Panie Marszałku do mowienia.
Marszałek Sejmowy Jeszcze należy Projekt do Sejmu Konwentionis, aby Acta Interregni, Sejm Convocationis, Electionis, Decreta Konfederacyi, y Zgodów Kapturowych
były przeczytane

były przeczytane y czytany był Projekt zwyczajem dawnym Actu Interregni, o Sejmie Convocationis Electionis etc. approbujemy, y nie naruszone mieć chcemy etc. niżey będzie cały Projekt.

Xiądz Feliks Biskup Krakowski. Jakom sobie dawniey głos zamowił, tak Mci Panie Nabożnemu przy Bg te. raz o niego. Pierwszy głos zabieraiąc na uszanowanie W.K.Mci. etc. iest ta Mowa druhowana, którey wszyscy attentissime słuchali.

P. Xiądz Biskup Krakowy Imć Feliks Wiodz Lęczyckie Brat Jego mowy Zabrał głos w te słowa. Widzi y uznaie Polska jak wielka ułaskawienie się Zopospolność miłości Pana do Ludu, y Ludu do Pana, kiedy W.K.M. P.M. prawowitym przytomnościowy przeciągiem bez względu na potrzebne zdrowiu Bożskiemu wygody ożywiasz, owiewasz, y wzmacniasz O. brady nasze, kiedy Obywatel Obywatela, Brat Brata ściąga zgorzałym pospiechem do wyznania W.K.Mci. P.M. winney czci, y głębokiego uszanowania, które z miejsca mogło pragnąć gdyby można nad Ludzkie sposobności wyższe y wyraźnie wyznaiąc że Władzę nayuyższą, która na dalie Królow nawodem nieskończenie wystawiać nam należy, iż destynuiąc W.K.M. P.M. do panowania nad tym Wolnym narodem, urodzenie, y wypielęgnowanie Jego wewnętrznościami tegoż narodu wyznaczyła, obdarzaiąc szczodrze W.K.M. P.M. zbiorem naywybornieyszych, y nie powszednych Cnot, y Talentow, które w Osobie Jego jako Króla y Pana Naszego z jak nayżywszą Ratyfikacyą czci wielbić y Szanować nam przychodzi, a przytym y uznawać w nim gruntowną y doskonałą Zna-

jomość tegoż

jomość tegoż Narodu, którego jest Duszą Wolność, Skarbem y Prawem nayfundamentalniey Swym: y Ztąd to wielkiey przymiotow y Duszy WKMci. P.M. nie ontytne wynikaią nadzieje Że ta Rzeczpltа maiąc Króla takiego, jakiego by w nayprzygodnieyszych zdarzeniach Swoich życzenie stawiać sobie y figurować mogła, stanie pod Rządem Iego w porze prawdziwego uszczęśliwienia swego. W tak mądrym nastroyu, y doskonałym Krolu będzie miała Wiarę: Obronę swego, Będą miały Prawa, Wolność, y Prerogatywy konserwatora. Ten węzeł, którym Prawo ścisle spaia y łączy Majestatem cum Libertate zwolnionym nigdy niebędzie. Sprawowanie Swiętey Sprawiedliwości, mieć będzie cudzego Dozoru, aby w Będzie w Decyzyach Sądowych sama tylko Sprawiedliwość przezdawała, y była twierdzą bezpieczeństwa, życia, y Fortuny Obywatelskich, y spokoyności wewnętrznoy. Będzie miała Polska obszernych granic swoich y bezpieczeństwa Zewnętrznego waleczne Proza, jakich miała w Krolach Piasta Potomkach, jakich miała w Jagiellonach, y po nich następuiących naylepszych y naywaleczniejszych Krolach swoich. Nayiaśniey Kiłky Panie zostaiąc w mnimości dawać poznać, czego byś był Od Majestatu dla Oyczyzny życzył. Któżby miał powątpiewać że Ulubieniem od narodu Osoby swoiey wyznaniem w niey nayprzyiętszego Stopnia doskonałości osiadaiący ten Majestat niemiałby życzyć tego o co przedtym przykładny obarzywał gorliwość. Wiem dobrze że te w Pystrzu, y tak wiele innych przytłoczu publicznych masz wspaniałych myśłach twoich N.M.P. Wiem że chcesz dobra jako nayzupełniey Boga tey Oyczyzny, która Cię za Oyca swego obrała. A chcąc przez nayznakomitszey doskonałości Swoiey pewnie się tego będziesz, urat

będziesz wraz z Ludem rządom Twoim powierzonym prz: myślnym Zamysłom służyć skutkiem; a Nayuyższa y Opatrzna Władza niechay nam dziłu Rąk tuteyszych w Osobie W.K.M.P.M. na uszczęśliwienie Nasze, w którym wiem że y swoję pokładasz w Jak nayprzyszłe zmacnienia y konserwacyi Wielki. Te są szczere Życzenia, y Życzenia moie. Rzecz niewątpliwa że z dziwnych Osob z dowyrażeniem Życzenia złączona zdobi to miejsce. Oświadczam więc Zmiennego mego Życzenia dziękczynienia W.K.M.P.M. y Panom Rzeczypltey za przyięcie Projektu przynależącego do tey Prawodawczości y z dziwnego Amor et meritor senia Znakomitego Ministra Imć P. Karpatha W.K. A zgod biorę przedsię przypomnieć drugiego podobnego Męża ze Woiennych Rzeczypltey Rządce Rady wiecznej W.K.Mć. P.M. pierwszego Ewicelicznego Senatora, y aby do dawnej władzy był prawo powrocił do W.K.Mć y Panow Rzeczypltey dopraszać się Godności Osoby y Zaszczyt Związkow niechay za nim stawią y rekommendują go W.K.Mć. y Panom Rzeczypospolitey

Imć P. Malachowski Starosandecki Poseł Krakowski w Mowie swoiey nie przeszkadał do inszych materyi przystąpuiąc do Projektu Kommissyi Skarbowey nie będzie przeczytane

Imć P. Bukowski Poseł Sanocki Ivey Płodliwości wyprowadzał, wdzięczność, Sprawiedliwość y Wolność. Wdzięczność Jagiellońskiey Familij za tego Króla, Sprawiedliwość przypisował Królowi, który ubezpieczał nad uciemiężonem prz Chorie, Wolność którą mieć będziemy pod Twoim Króla Panowaniem, wyrzekliśmy się Cudzoziemca, a Ciebie mamy Obrońcieła Wolności, y uprzedzane są nasze Vdy, dlatego

vorumd ad Deum

verunt ad Deum ut constitueret eis Salvatorem. Tandem przy
szedł, aby Projekt Autorum Interregni był czytany, podpi-
sany, y approbowany.

Pan Podkomorzy Koronny Inflantski. Stawamy tu nie wiedzeni
w jakiey wątpliwości, ale jako dzietnie obraliśmy Ciebie N. K.
za Pana, tak teraz niesiemy Kurki nasze na usprzątanie two-
go Dworu, y przysięgnienie Oyczyzny. Skutki pierwiastkowe
twego Panowania te uskorzesiły u nas Wiarę etc. obwarowały
Kościoły, wszystek lud rozpływa się w radości, tu jest grunt
miłości Oyczyzny. Poznał to Rycerstwo Litewskie ześ z Ko-
lem y Panem naszym. Dalej Życzy Pan Król jako nayd-
łużey będź etc. by y głowy stać na Pogrzebie do uskrzętnie-
nia Pana, Zaciągania Praw, y Woli, prosił o wyłuszcza-
nie Prawa Sejmu Convocationis, aby materye Skarbowey
Kommissyi aute omnia były uprzątnione.

Pan Podkomorzy Koronny Podziński. Obowiązek Posła przy
pastwie, własność Obywatela umieszczonego w tym
prawdzie pokazuie mi Twoia Jmć Panie, przeto tego
składam uspokojenie. Są nayprzednie moje Obowiązki
jako zaś uczucie nie od Ciebie dependuje, tak ja w pod-
ległości jak Pana poważać pokażę. Ja Króla chwalę
y Życzę mu tak jak Życzą pogranicze Panowania
y Obywatelskie Serca. Przymówił się z losu dalszego umysłu
względem Alternaty. Albo to jest Prerogatywa jakaś, albo
nie, jeżeli nie jest niemasz co Zdawać, jeżeli jest przy-
szła każdemu, jako y mnie domawiać się za Prerogatywą
Litewską względem mowy, już ułatwione do tego
Projektu, względem Ciał Królewskich nieprzyjaciół y temu
było Panowania Expens obwarowało.

Marszałek Sejmowy

Marszałek Sejmowy. Wyznać to Oyczyzna, że nie tylko
Prawa dawne, ale y świeże Prawideł nie będą y stygnąc
wzdarzone Serca wzumieniu że nie przydą błędliwym Kroko-
liedy tam Laski moiey skłonney, gdzie większe głosów znay-
dzie. Wszakże in Ore duorum vel trium stat omne Ver-
bum przed prawą jeżeli na ten Projekt jest zgoda, aby
go podpisać, potym inne będą czytane, albo do Turnu przystąpić
Woźny Halbarski Czapski Chwalił Króla o Prawach Krakowskich
domawiał wyliczaiąc ie de Anno in Annum, wspomniał o Ju-
dycyenacie, Zakończył Życzeniem.
Kasztelan Gnieznieński Starzyński przemawiał aby uspoko-
ione były Interessa Duchowne.
Instygator Koronny Krajowski. Na dziś inne nie proszą, ale
aby Projekta Skarbowey Komissyi, y Acta Interregni były
podpisane.
Nadworski Marszałek Sejmowy Wyznać muszę zelassa mi
powierzona od Wolnych głosów, nie tylko do nich się ucieczać
powinienem, ale y do zrzodeł z których wypłynęła, a w tych
wypadach anceps & dubius horror, jednak tę przysięgę brać
powinienem Bezołucznie że według Prawa swoiego przepisa-
nego mam się do prapać Wnie Panow jeżeli Zgoda, aby
pomienione Projekt był czytany.
Za jedni prosili o dzień. Drudzy o czytanie Projektu.
Tym czasem Świece na lustrach Zapalano, a wszyscy
długo między sobą dyskurowali.
Marszałek Sejmowy Teraz to wyznać należy powiadze N:K:
że lubstruiące zdania Rycerskiego Pana względem Actow
Interregni mogły się pojednać. Wolni w Wolnym narodzie
naszym Kollidzy nasi zdaią się niby powaniować wza-
wach swoich że im skrupuł wdzi Generalność Konwoku

oyina. Za jednak

cyina. Za jednak materya może być ułatwiona przez dni
następuiące, przed zdaią się commissarze, upraszam jednak iżbym
jeszcze iest zgoda na czytanie Projektu? Prusacy prosili
aby ten interes zawiesić, a więc insza Projekt
względem Ces.
Kasztelan Chełmiński Czapski Pierwszym Sessyi otwarciem
wychwalał opatrzność Boską że przywiodła poznać Wolą
swoią, palcem Ciebie N: K: wytrzebnigszego napełniwszy Całego
ludu Serca radością. Życzył szczęśliwego panowania, nin:
powiadł Oyczyznie, że bez Woyny ma Oyca. Wyraził
że Prusacy nie znaydowali się in Articulis nascymi Conv:
cationis, dowiadczywszy Ciebie N: K: na Drodze Wolności
wypielęgnowanego przez Ciebie N: P: przez nas aby Pra-
wa stanowione na nas nienadwątlały y nieosłabiały
Praw Interprawy, które są Zadatki przymierza Z Bo-
spodzewać się może że Prawowego nasza że w przeszłych
panowania Twego będzie miała Sprawiedliwość, po tym
dziękował za Pacyfikatorów. Tu prosili Wielu do przeczy-
pienia aby czytany był Projekt Actorum Interregni
Tu przystąpił Kanclerz do Koła y ieżeli Sympas na Radę
Marszałek Seymowy Widzimy to co sentiendi et dicendi
Wolność prawda, Widzimy to co prawimo kończyć dzieła, a Zatym
ta Laska tam się przebyć powinna gdzie większe głosow
Zachodzi, Zaczym będzie czytany Projekt, po którym przy-
stąpimy ad Turnum. Marszałek W.K. rzekł gdy Sena
towi, a ja Rycerstwu nie stanowi. y tak czytano Projekt.
Potym Projekt czytano do ostatniey Actorum Interregni.
Acta Interregni nascymi Convocationis et Electionis
ponieważ tak ma moc, iakie y dawne, przeto je w Izbie

Zatwierdzamy, y mieć

zadowayemy y mieć dcemy. Sauta po przysiężone dotrzymać de-
klaracyemy. Delereta Konfederacyi generalney y Ządow Kapitu-
nowych Prawom nie przeciwne stwierdzamy z prawy które są
zatwierdzone, a nie przyszły do Exekucyi aby swoią wzięły Exe-
kucyą do Prodów odsyłamy, które są wspomnione ante dwoń-
czone maią się zatwierdzeyi w Trybunale.
Jeden Punct Ruskie Do Projektu przeczytanego prosimy aby-
my się mogli przymowić, a dopiero do Turnum przystąpiemy.
Kiedy potym Konferowali dig Starzyński powiedział. Powinien
bydź Respekt Królowi y Senatorowi Zaczym Wolno mowić per
Turnum z miejsca a nie zdzem.
Po znowu czytano Projekt Reterum Interregni, po którego przeczytaniu
Marszałek Koronny. Kiedy in diversitate sensuum zdaie się
zostawać Cała Rzeczpa, przeto abym tą kassą upewnił w przykład
WMPanów Że ta generalna ustawa Reterum Interregni jest
to wiele każdego zdania, to wiele instrukcyi Woiewodzkich, Ziem-
skich, y powiatowych, mam się przed spytać WMPanow, czy iest ge-
neralna Zgoda na podpisanie tego Projektu? więc prosi
Imć Marszałka W. K. aby dał głos ad Turnum Senatorski.
Potym na to wiele nie prozdało y tu długo dysputowali, przy-
stąpiw Jey wiele Panow do Króla, iakto Xiąże Prymas Lubienski,
Arcyb. Lwowski Sierakowski, Kanclerz, y inni Panowie
Marszałek Koronny Swoim się jeszcze po trzeci, czwarte, y siąte
pytaie, czyli jest Zgoda WMPanow na podpisanie pomienionego
Projektu? Potym każdego przymowienia się
Imć Ciacki. Proszemy albo Zasus pendować, albo przymowić się jeszcze
przed podpisaniem. Imć Marszałek Wolno się przymowić per
Turnum a powiedział, y dalej znowu się pytam czyli jest Zgoda
WMPanow na podpisanie tego Projektu po drugi, y po trzeci.
Odpowiedzieli Zgoda. Ale Prusy Posłowie ostrzegali sobie, ażeby

im było wolno

im było Wolno potym przymowić się do tego Projektu, którym Ludzie wyperswadowali Xiąże Kanclerz dla Czartoryskich.

Tandem podpisano ten Projekt Ratyfikacyi Autorum przerzucić

Znowu potym czytano inny Projekt o Exakcyi Mostowey, że Według ustawy Koronacyney mały Prowent z Mostu, więc naznaczamy Suplikacyą Exakcyi, a że most bydź niemoże na tym miyscu Nowy, tylko na innym, więc nikt niepowinien bronić Brzegu, ani przeszkadzać, a jeżeliby jakie Domostwa do przyiazdu były przeszkodą demolicyą. Ich naznaczamy, a Kommissya otazowawszy Domostwa zapłaci, a Patronowie z Dzierżawcy według Praw Anni 1674. nie maią bronić Lasu na budowlą Mostu pod Winą 1000. grzywien.

Zgodzili się na podpisanie tego Projektu.

Jm P. Karczyński Pocz. y Podkomorzy Ciechanowski dodał tylko Jeżeliby się most posował potym, aby więcey nie brali na Mostie y nie depalitowali, także aby nie tamowali nieścią, gałęzią, ta Suplika. Tandem podpisano Projekt. Znowu inny Projekt o Domostwie naczelny Ekonomiczne, Marszałkowskie, Assessorskie, Woyskowe które maią bydź ultimo instantia na Archiva etc. y Expedycyi Celney, albo kupić gotowe, albo a Fundamenti wymurowane.

Marszałek Coronny pytał się czyli iest Zgoda na podpisanie tego Projektu? Odpowiedziano Zgoda. y podpisano.

Znowu nowy Projekt czytano o Dyspozycyach Kommissyi Skarbowey. O Kadencyach, które maią bydź expedyowane, to iest na Kadencyach, o Pensyi, albo expa Kadencyam będzie należał, Zarząd ma będą płacić etc. Jm Skarbek Pocz. Kaliski. Kiedy Rzeczpta w rzeczach Cywilnych zgromadzona Rady Zaczyna, i podpisać się potrzeba

dobrego końca

dobrego końca. Nie wspominam powinszowania, bo ete Interes Oekonomiczny potrzebuie Objaśnienia, mata wdzięczności, a Expensa Wielka, lato chce bydź Kommissarzem niecz swoiey Expensa, będzie, nie potrzeba Domu nowego wystawiać, maią Marszałkowie Kanclerze swoi Domy, mogą w nich jak przedtym Sądy odprawiać, lepiey by Oekonomia uczynić. Woiewodztwa Ruskie aby Bycealtowe podatki dawali Ultimo Consumentia aby Podatek nadzwyczayny NB. tu go Zagadali tandem dwoyi na Kommissarow po Sześć Tynfow

Jm P Kuczynski Podlaskie Posel: Lubo W.K.Mć. więcey Dzieł nieśmiertelnych czynieniem cieszyć się Zwykłeś, niżeli powchwałami Zatrudniać, jakoś to oświadczył przez Usta Kanclerskie przemywam ja jednak nakazane milczenie zradzieckiego Serca: Tu dziękowat Bogu Za talucizę ete Króla W. powtarzał Otrzymie że się godna stała tego Daru. Wyrazi to Ziemia Nasza przez delegowanych Posłow do Majestatu, Ja zaś abym nie tykał Funkcyi Historyka na Życzeniu Zastanawiam się jedynym ete. Co należy do Instrukcyi mocy krotko wyrażam. Podatek Ultimo Consumentia, który in Fronte zdaie się brać Imię Akcyzy niecz Zostanie czasowi, póki nie będzie ustanowiona Kwarta, Od generalne. Pogłowne Żydowskie. Także to sobie ostrzegam aby Kommissya Skarbowa nie miała Władzy na Zatrzymanie Zebranych Pieniędzy z pomienionych sprzedaży, tylko na Znieśienie Nasze Pogłownego.

P. Dos Posel Żydaczowski: Na Początku chwalił Króla winszował mu y Życzył Imieniem Powiatu swego. Daley mowił o wystawieniu Domu dla Jurydyki Ultimo Instantia. o Podatku Ultimo Consumentia wtym się będzie przemowił po

Powiatach

Woiewodztwa Skarbowey Kommissyi.

P. Kiiow Poset Pomorski. Tak zaczął: Panie ad Wilno przybyły, daley chwalił Krola, dziękował Bogu za niego, życzył mu tak, jak y drudzy. Przymowił się, aby do Kommissyi Skarbowey były przyprzeczeni Indigene Ziem Ruskich.

P. Radnicki Poset Podolski. Nicht to będzie wiadomo Całemu Swiatu, że od Wschodu do Słońca przyszedłszy, y wierne Pod: dańskow przynosząc, rzucam w szystkie Atomy do promieni Twoich na podziękowanie za panowanie Twoje N: P: w Szczęsnych twoich na wschodzie mieszkaiąc w odległości niemożemy się często prezentować W: K: Mci. y partycypować Justitiam dystributivam, zaczym prosimy na odległe woyny Woiewodztw nasze. O Podatku Ultimo Consumenckim oświadczam się, że na nie nie pozwalam.

Imć Skarbek Halicki Poset. Przyprasam: Seymy są na to na ktorych uchwalą, albo prawy stanowią, albo go poprawią Projekt na Ten Seymik Relacyonalny podpisano.

Projekt czytano: Obwarowanie Prawa o quadruplu według Prawa Anno 1638. Aukcya Inwentarzy Rzeczpltey, aby nowi Donatarij, Cessionarij, albo Jus in Solidum maiący, sub amissione Termini, y bez Podawczego Listu aby Possessye nie weszli Inwentarze spisać powinni, jeden do Kommissyi Skarbowey, drugi przy sobie mieć powinni, albowiem się ważą bez wypłacenia quadruplu y bez Podawczego Listu Possessyą brać, czyli Jure in Solidum, sive Jure Communicatur, jakiego kolwiek Krolewszczyzny, stanie na nim Condemnata, y Krolowi Possessya będzie podana po Vacanti, a Król na instancyą Przywileyu wydać może, to sie dziać będzie ine patrio Dwunasta niedziel, gdyby quadruplu odebrać nie chciano, albo Listu Podawczego wydać tak że reluzowano, tedy Donatarius ma List prezentować

w Kancellaryi Koro

w Kancellaryi Kor, albo officiose wziąć Interwissyą do Królewskiey
Mci, lubo Stanowstwa To się na rozumieć Praw de novis Donazariis
Su Kanclerze y Marszałkowie pojść do Izby, od Koronnego nomino-
wano Deputatow do Sprzątania Bandurkow Podskarbiego Kor.
Wesela, z Senatu et ex Equestri Ordine, ale niewiem którzyż bo
niestysać było nic na czym Zalimitował Kanclerz Sessyą
na Poniedziałek, precise na 10. godzinę z rana, bo y po obiedzie
drie druga debatowana Sessya prowadzenia
Sessya Piąta D: 10. Xbris w Poniedziałek o godzinie 11. przyszedł
Król do Senatu. Marszałek Seymowy. Nicmogę inaczey żądać
tylko aby każdy głos umysłem swoim starania się do Izby Ju:
panowaniem. Pełne są y będą Wielo prawnych pamięci czyny
W.K.Mci, które do opowiedania czasu zostawuię, do zwłok
W.K.Mci. abym rozwodził Zdania moje do nadzwyczaynych chęci,
spuszczam się bezdennej pamięci, która będzie miała te
korzyści że bardziey ubiegł chwalebnym niż chwalonym
ponieważ Wielki Wiekom przynosić będą, jakie maiąc chęci
do zachowania Praw y nas przy Prawach y Wolności. Teraz
zaś należy mi przystąpić do Injekcyow, które mi podała
Kommissya Skarbowa.
Arcybiskup Lwowski Seraskierski Bog, którego są niedomyślne
rozrządzenia qui attingit a fine usq ad finem fortiter, et dispo-
nit omnia suaviter, którego skutek jest dzieło W.K.Mci
obrania, na Tron wezwanego, nayszczęśliwiey nad wszystkie
czasy wypełnionego. a Deo factum est istud, et est mira-
bile in Oculis meis. Za co mu dziękować należy, że roz-
winione Serca w jedność obwiązał, mamy Pana z przodku
nas, z niezwiędłą Zgodą. z zasłużonych Potomnych, z radosną
Wojennych przygodach, który Cnotami przyozdobiony, tu

wyliczać Cnoty

wyliczał Cnoty Krolewskie za w wielbią chwałę y błogosławią
Opatrzność Boską nad naszym narodem za to przedziwne
Dzieło, że oglądamy Ciebie W. P. Pana mędrego, taftawego cte:
którego bo insze Oyczyznie, y życzą pomyślnego Panowa-
nia, panuy nad nieprzyiaciołmi cte: Pone inimicos tuos
Scabellum pedum tuorum. o Obronę Kościoła S. Katolickie
go nieodciałbym prosić, bo się spodziewam że jedyna myśl
twoja na ś. bronić Wiary, Praw, y Wolności prosić jednak
musza, a żebyś Pan Ki tego osobliwie Zepsowanego czasu
był Jey Obrońcą, a tak Bog pobłogosławi Koronie Twoiey.
Jedno tu obrawa, y ustawy nasze, tak ji potrzeba mode
rować, aby Nas następuy Nasi nie ganili, według dawnego opisania, czasy te, które przyszły Cymon Ko-
ronacyi, wyciągaią tego, aby Pojdata wprzod były formowane, nam
komunikowane do dalszego o nich nadbenia. A że jest Deus fir-
mat Solium tuum W. P. jest się wszyscy nakłonili do twe
go Panowania uspokojone nieszczęścia, et facta est pax, et tranquil-
litas magna prosić, aby były wystudzane narodowe pragnie
nia, to jest aby Cudzoziemskie Woyska ustąpiły, aby Krzywdy
były nadgrodzone. Konfederacya przy Wolności y Katolickiey
W. K. Mci jest miła, do którey przystąpiłem chętnie, y podpisałem
ią, ale kiedy po szczęśliwey Koronacyi W. K. Mci in plena de
berabe sententiendi agitować się powinny Rady, kiedy wiernemi
poddanemi Majestat W. K. Mci otoczony, więc supplikuię aby
temu Cymowi plena consulendi forma przywrócona była.
Sejmik Convocationis Statuta nie ganię, są dobre, ale nie
wszystkie, są iedne, które potrzebuią objaśnienia, drugie
odmienienia, inne przyczynienia. Czas teraźniejszy jest
czas sposobny aby wszystko obiasnić deberent sententiendi,
do mowić się Dwianow, albo poprawy, dlaczego o poprawę

Pojdata do poprawiam się

Proiektu dopraszam się, y niektore moie pudacie desideria. O Fryburgu natacz Explikacyi potrzeba Xp. oo prosię. O Inbrotow aby dla Prezydentow były interpretowane jak w Piotrkowie. O Opatrzeniu takim aby Prezybiskupom Lwowskim dla szczupłych Prowentow przydane były. O Neofitach aby mogli gaudere Privilegio Statutu Litewskiego. o Alternacie między Duchownym y Świeckim względem Pieczęci. Dziękował za Wodz Wileńskiego Oginskiego za Marszałka W. Xięstwa Bielińskiego. Hetmana W. Xięstwa Branickiego aby do władzy Hetmańskiey był przywrocony rekommendował, Także Rzewuskiego Chorążego, y Pułka Podolskiego Xiąt. aby byli wolni od Rygoru Dekretu Konfederacyi. o Deputatach Duchownych Wolności coś mowił. Aby młodź miała Edukacyą należytą, na ten koniec między innemi sprzodami zwłaszcza ten, aby Akademie były uregulowane, bez zadłużenia ufundowane, do Akademij Lwowskiey, Wileńskiey dobre Szkoły prywatnie przestrzegaiące, aby generalne Studium wprowadzone były. Jako sprawiedliwie zelżże Biskup Krakowski za Akademią Krakowską, tak y ja zelowałem prawiencem zadłużenia ale niemowię teraz nic, bo to iest dekretem Relationis WKMci odesłane; co WKM. wzsądzisz, y osądzisz, Któremu Bog osobliwego udzielił Swiatłości Ducha. Tandem daley ieszcze dodał o Koronacyi Krolow w Krakowie. o Rządach Starościńskich we Lwowie.

Wwoda Rawski Franowski. Znieważaią Xięztwu Prawom, znieszczeniem Miastom, zrugowaniem subiektow naszym gwałtownym Interregnum niedawne, bez dziedzictwa Boskie przez przeznaczenie WKMci do Tronu zachowało nas od tego wszystkiego. Niewidział ani wiedział z Dziejopisow takiey ieden mysłności, iakia w obronie Ciebie, y wyniesieniu na Tron N.P. nastąpiła.

Niemasz rozterkow

Niemasz wzterbów, niemasz zpustoszenia, niemasz krwi
wzlania, stadkie rządy czynią nadzieię powszechnego u-
szczęśliwienia. Ludu radość generalna przez wydobytą te-
nże z Cudzoziemskiego nierządu, zkąd naybardziey wydaie
się gdy widzi mędrego, chcącego, y przytomnego Pana,
pod którego rządem, kwitnie Sprawiedliwość, z kąd spo-
dziewać się potrzeba nieuchybnego Oyczyzny uszczęśli-
wienia; a teraz kiedy krótkość czasu nie dozwala abyśmy
zdania nasze według Instrukcyi przez Jm.P. Kanclerza
deklarowane otworzyli. O Inwencyi Ultimae consum-
mentiae, o Demolicie nadgody ultima instantia zostawie cza-
sowi. Inne wynikaiące Podatki na podwyższenie płacy
Woyska, o Cła sprawiedliwego udzieniu, o Papier Stęplowy, o
przydzenia się Duchowieństwa do Podatków, umowioney Sum-
my, na podźwignienie Oyczyzny. o Opatach, aby na Edukacyą
młodzi dali także iakie umowioną Summę, o Poddanych
tym aby Zniesione były, bo w nas naybardziey boli. o Re-
zydentach do Boku Królewskiego, aby nadgody Woy-
skowych, Skarbowych, Officerskich Zasiadali, aby tak miał
każdy okazyą służenia. Rozpatrując się w przysiędze
Marszałków Sejmowych, Deputatów do Konstytucyi, Se-
kretarza do Konstytucyi przysiągłego nie widzę, a kiedy
pomienieni nie są wolni od Przysięgi, toć y Sekretarz
powinien być przysięgły, aby do Projektów nic niebyło
przydane, ani umniejszone. z obligacyi moiey domagam
się o Alternacie między Urzędami, nie wchodzę w Ko-
respondencyą, gdzie poczytek Paryzya y Rzymu, nie wie-
my aby wdzierały między sobą pierścienia, ale się tylko doma-

gaią Alternaty

gaią Alternaty, aby za Alternaty Laski Alternata gdzieśmy na: 7.
stąpiła. Za Woyt Wileńskiego, Kanclerza y Podkanclerzow dzię
kowat, za Marszałka W.K. Ialże, a Hetmana W.K. Branickiego
przypomniał, y prozby wnosił, aby mu była Władza przywrocona etc.
Tu wiele prozono o głosy, ale Panu Chrapowickiemu dany. Na
wyrażenie podwał Króla, y ukontentowania z Jego Panowania
mowił do siebie Numerat Pellas si pytes. Trzy jednak przy:
czyny wyraził. 1. Utrzymanie Wolności. 2. Uszczęśliwienie
Państwa przez podźwignienie upadłych Praw. 3. Zaprowadzenie Spra:
wiedliwości, która już teraz obiąła Panowanie. Są Sumy edyktowe
dla pragnących sprawiedliwości, są szafunki dla zasłużonych,
co wszystko Tobie po Bogu nasz Panie, jako pierwszemu Au:
torowi przyznać należy, bo co na Sejmie Convocationis prote
rowano, to teraz do skutku przywodzisz, za co Cały Naród
winien Ci nieśmiertelną wdzięczność, przed Życzy Ci należy
abyś panował nad samemi Sercami.
Do Projektu Skarbowego zaś mowić muszą jako prywatny
ex Consule Civis, nie jako Senat. Już są Projekta Skarbowe
niektóre podane, y podpisane, dwa jeszcze następują, któ
re aby były czytane y zatwierdzone pominąwszy inne, które są
wniesione, o co prozę y jako Senat, na inne gdyby nie zważam.
P. Tyzenhauz. Prawi bardzo prosi o głos, Tu następuje uprzedza
Tandem zaczęto czytać Projekt o Ordynacyi Ekonomicznej.
Mocą teraźniejszego Sejmu niektóre punkta approbujemy, aby
drukowana była taż Ordynacya Kommissyi Skarbowej zlecamy.
Pragnąc Król Jmć, aby do wiadomości w Pytkim przyszło etc:
o Regularności - o Sprawiedliwości W.S. jako przyszło o appel:
lacyach z inszych Subsellijów do Kommissyi Skarbowej, wielka
była kłótnia przeciwdzące się y gdzieśmy gadające Panowie.
Ruszył się Adam Czartoryski odezwał się. Mó Panie Marszał:
ku prosiemy na miejsca ob respectum Majestatu, a zmieszania
wolno się każdemu

wolno się każdemu przymowić. I tak poszli na miejsca, y
kontynuował Sekretarz czytanie Projektu.
W Ziemiach Powt Podlaskiej Dziękował Bogu, Chwała Bogu
na wysokości, że nam na Ziemi dał pokoy w przygodach
twego Panowania Nayiaśnieyszy Panie, obawialiśmy się tych
nieszczęśliwości, których dawnych czasów doznawaliśmy.
Prosiliśmy mocno Boga, aby nas do jedności przywiódł, odbieramy teraz tę taflę z Polski w Osobie Twoiey nay Panie, niech sobie winszuie Oyczyzna, że po bo-
lat w wesołych odzrzyhadł zdrowie, że ma tego Pana, któ-
rego Oyczystym wita ięzykiem; niech sobie winszuie
Prawda, niech winszuie sprawiedliwość, która przedtym
szwankowała, kiedy teraz odbiera satysfakcyą niech
sobie winszuią wszystkie Jurysdykcye, które przedtym
zaczynały się z bojaźnią, niech sobie winszuie Stan nasz
Rycerski, z którego wstąpiłeś na Tron, że go rownie
iak przedtym szanować będziesz, a przytym powin-
szowaniu oddaiąc Pysanu Relognicyą. Boga iako Regi
Saeculorum immortali niech dziękuie, a Tobie niech Stani-
nie Życzy Vivat Rex potentissimus. Tandem mowił
o Patronach na Kommissyi Skarbowey aby byli Szlachta,
ponieważ Stan Szlachecki ma krzywdy od nierownych,
przeto potrzeba aby stan Szlachecki był we wszystkich
Sądach, aby się pomnażał y exercytował y iako na
Kommissyi Radomskiey Patronantes zawsze bywali
Szlachta, tak y na teraźnieyszey Kommissyi Skar-
bowey aby inszey kondycyi nie znaydowali się ludzie,
co ma bydź dołożone w Ordynacyi, a teraźnieyszego
Sejmu stwierdzone konstytucyey. Jeżeli bowiem Sejm
Convocationis Metrykantów nierowney kondycyi, takie
tylko moderni Possessores exkludował, że sami y
Rzplta teraz in plenis Ordinibus Patronami uczynić powinna.

P. Zagiski Poseł

P. Łęcki Poseł Brzeski Kujawski Chwalił Króla z mądrości sprawiedliwości etc. a naybardziey że utrzymuie Równość. O Pyiciach się przymawiał, aby były kontynuowane. To zaś po primo dodaiąc aby Sekretarz Sejmowy Iuramenta wykonał, naprzykład Deputatów do konstytucyi. 2. Aby Kommissarze niebyli perpetui na Kommissyi Skarbowey, ale od Sejmu do Sejmu byli nadawani. 3. Aby Woiewodztwa obierały sobie Kommissarzow na kommissyą Skarbową. 4. Aby za trzecią kondemnatą dopiero nastąpiła Exekucya. 5. Aby illacye niebyły wniesione, żeby Sentencye poprawić. 6. Wypadłe Decreta ex minori subsellio może Kommissya Skarbowa interpretować, non item z Trybunału ponieważ by summa nastąpiła Confusio. Nikt by się dla tego samego nie podiął bydź Deputatem. 7. Aby Sprawy przepisane były, gdzie się y jakie są dzieie maią. 8. Kiedy będzie kto ukrzywdzony aby mu wolno rewidować się raz ex vi legis, a drugi raz ex novitet reperitis. 9. Na żadne Pyicia prozwolić niemogą, prócz Instrukcyi nie będzie przeczytany.

P. Piaskowski Chwalił Króla, y dodał, aby za iedną kondemnatą była Exekucya, według Prawa napisanego Convocationis.

P. Kanczewski Poseł Lwowski. Niemogąc przyzwoicie Boga nigdy uchwalować Oyczyzny naszey, jako kiedy na Sądzie twoiey nayłaskawszy Panie zdarzyć kazesz, kazesz iak Fortuna mareni. Postępuy szczęśliwie, nie wiedzmy ieno, y panuy, nad Sercami. Materya kontrowersyi z tąd się wdaie, że się prozumieć nie możemy nicz będzie kommunikacya Pyicia, a dopiero będziemy decydować. Zabyła dla tey kontrowersyi. Od JKM. solwowanie Sessyi na wprzód

Czwartey

Czwarty, szczegulnie dla ułatwienia pomienionego Projektu.
Sessya Szosta o godzinie 5. po Obiedzie.
Jm.P. Kanclerz Koronny do Prawa. J.K.Mc. P.N. Miły zna dobrze, że ta jest Panuiących własność przy Prawie, y Wolności: chętnie odbierać radzących zdania, a że w Utwierdzaniu obszerne dla siebie szyrzey podwały, które do Rady wiele zabierają czasu. Woiewodztwa zaś wyznaczyły Posłów tym końcem, aby Majestatowi dodawali Rady, y niemi chcieli bydź Dobru Publicznemu przyczynę, natura zaś rady przyrządnie ułożony, przez co do drugiey nie przystąpować Materyi, prawiey pierwsza nie będzie wprzkończona, po wprzkończonych przez Interessa Skarbowey Kommissyi przystąpiemy do innych Projektów.
Jm.P. Marszałek Koronny. Nayiaśnieyszy Krolu Panie Nasz Miły. Doznaiemy iako Oszczędność czasu, umiłowanie Prawa, y Narodowych Obrad nasz w Szacunku, przeto y Ja od rządniczey Laski prawdziwie nietelne nieśę podziękowanie W.K.Mci, że wprzedzaiąc Woli swoiey oświadczeniem, y nasze chęci Tobie powinney wdzięczności, y oczekiwanie Skutków teraźnieyszego Sejmowania. Dozwolisz iuż nam Panie, y Ja się śmiem pytać, jeżeli iest zgoda, aby Projekt był czytany? Odpowiedziano Zgoda. Powtórzony o przeczytanie Projektu. Czytano Projekt Regulacyi Kommissyi Skarbowey. Jak wyżey namienione in Commuri, teraz in particulari specyfikowano. W które 6 Dni maią bydź Sądy według Kadencyi kwartałowych y każdego Dnia kiedy przyidzie Obliczenie, iakie y kiedy maią bydź brane Regestra, na przykład Decreti Mandati sine, beneficio Aresti, Penalium ex Delatione Thesauri, Injunatorum, Depaktacye, Wexle, Respektem lesce Commissionis. Także sprawy per non sunt bydź niepowinny Kontradyk. Protestat ma przy.

maią Kommissarz.

mać kommissarz sine collano. Każdy kommissarz podpisać ma Decreta, Protokuły przy kommissarzu zostawać maiąc in casum nieprzytomności kommissarza przy Agencie, do którego pieczęć y korrelata będą należały, w przytomności Transakcyey protokułu będą pisane, od Arkusza 20. Wierszy na stronnicy maiącego złoty 1. a choćby więcey tego dawał Agent brać niemoże pod odsądzeniem. Instrumenta z kommissyi Skarbowey pod tym tytułem wychodzić będą. My kommissarze etc. Palestra Cała powinna bydź z Placzey. Recenzow tylko 15. NB. Ta czytano przysięgę dla Patronów kommissyi Skarbowey. Merita Spraw powinny bydź na piśmie podane z konkluzyą do sprawy trzeba Patronow należeć może, nie więcey. Artykuł o wpisach Sąd kommissyi Skarbowey jest ultima instantia. Illacya bydź może ad omissa, non ad decisa, noviter Reperta przywołaią się. Kommissarz żaden od Sprawy odchodzić niemoże. Od ustępu żadna Osoba naydystyngwowana niejest exemptowana Jurisdykcyey przed Ziemskimi albo Prywatnemi Officialistami powinny bydź wprowadzane, Decretorales Protokuły znoszony do każdy do generalne płacić powinien, przeto żadne Paszporty wydawane bydź od nikogo niepowinny. Żeby była Centitudo wiele od kogo brać będą kommissarze dowiedz. Tu zaraz po przeczytaniu wielu prosili o głosy.

Marszałek Sejmowy. Ani mam mocy dawania głosow, ani sam mowienia, wtakim wielu domaganiu się głosow, jak się usłyszeli, dał głos P. Kaliskiemu, który tak się przy mówił do Projektu. W. K. P. M. Zacnowięcie Wynalezli W. K. Mć, przez Usta Kanclerskie nam deklarowane, w kontentowali Sie wyrażam moje chęci N.P. Zyi długo, panowy

bezpiecznie y

bespieczne, y rządz zastawić. - - Prawo zatrw stanowić,
iáb exekwować. Wniesiona illacya Jm.P. Wurdy Bawskiego
aby Jm.P. Sekretarz Sejmowy Juramend wyswnał, z którego
mego dopraszam się bo to jedna litera podsunięta może
robere ꝺ dwere. O Patronach tylko jest napisano Anno:
nime bez specyfikacyi. Za pierwszą Kondemnatą, aby
niepszystąpił do Exekucyi, tylko po mocą, to sobie pra-
cował. Regestra Banalium niebywały na Kommissyach
Radomskich, a za Kommissya Skarbowa ma się rozumieć
nowe Radomskiey, przeto niemoże ten ten Regestr subsistere
P. Skarbek Sekret. Kaliski niby był zabrał głos. ale Jm.P. Lubie
Sekret Brzeski Kujawski zaczął mowić in similiratione
chwalił Króla, życzył mu zdrowia y lat długich: Pozwa:
lasz się nam przy Boskiey nasyłać szczęśliwości kiedy
z wrocznej Stanu Zostałeś Królem, monarchą, Naszym etc:
spodziewamy się że Wiara, y sprawiedliwość Kurmyc będą
Prawa podźwignienie wezmą etc: dodał że to iest
inwompatibile, aby kto był razem Sołtysem y Komisarzem etc:
Ktoś że Lubomirski Strażnik Kor, odezwał go zaraz, prze:
szą mi dać motivum y skonwinkwować mię, dla czego
być niemoże, a kiedy Ktoś że Strażnik drugim głosem
dopominał się o motivum Inwompatibilitatis tych
Funkcyi. Odpowiedział Jm.P. Podkomorzy niemam nic prze:
ciwko W.X.Mci, głośno, a w kilka minut powiedział
po rosem. Nemo potest esse et vindex, et Judex.
Jm.P. Skarbek Sekret Kaliski. Kiedy mamy upawnienie
przez Usta Kanclerskie, abyśmy komplementow nie
powtarzali, y niepomnażali, adorację tylko w głębokiem
milczeniu Majestat W.K.Mci. a do materyi rzeczy
tey przymawiam się, Już jest Projekt Ordynacyi
Kommissyi Skarbowey

Kommissyi Skarbowey przeczytany, y poprawiony, może być podpisany, tylko jeszcze upraszam o jedną Animadwersyą 1. Aby Pozwy wyekspedziły sub nomine Regio, nie Kommissarzow. 2. de Penalitate. 3. Aby Kommissarze bywali obierani z Woiewodztw. 4. O Podatkach aby Ziemia Warszawska maiąc znaczną Importancyą z Czopowego zastąpiła na potrzeby Publiczne, ale tu zaraz nieprzypuszczam o głos I. K. M. bolewszej Porte Warszawskiej okrzyknąć go nowiąc, jako Woiewodztwa Małopolska pozwolona na Podatki, tak y Ziemia Warszawska zaraz się przytoży, daley Imć Skarbek mowił de Patrocinantibus aby byli Szlachta.

Imć Małachowski Marszałek Sejmowy. Ani sam niezabieram głosu, ani go nikomu niepozwalam, ale smiem się dopraszać raz, drugi y trzeci aby Projekt ten przeczytany był podpisany. Jest że zgoda W.M. Panow?

Xiąże Adam Czartoryski. Talenta zawsze y wszędy maią swoie szanowanie, lubo Szlachta mieć powinna pierszeństwo, a że w Kommissyi Skarbowey takowe znayduią się Osoby, które się swemi dystynkcyami przymiotami inter Patrocinantes a innych na ich miesce dostawać niemożna y iuż niektorzy przysięgli, przeto proszę o podpisanie tego Projektu.

Xiąże Czartoryski Kanclerz Lit. Kiedy Rzeczpta upatrzyła sobie W.K.M. między Synami Za Oyca, my jako Poddani winnismy słuchać go powinniśmy, kiedy zaś Miły Panie uczyniłeś oświadczenie że woliss bydź chwalebnym, niżeli chwalonym, przytłumiam powinności milczeniem, nie wątpiąc że dokonałość Robot Wielkomyślnych W.K.M. w tym będzie poczuwaniem, jako niegdyś Wespazyana Amici Diem perdidimus kiedy jakie moment czasu upłynął bez uczynienia Nandu. Juz ta dzien

minął na Koncertacyi

minął na konceracyi nad tym Projektem a nieodbiera skutku. Przepraszam że lubo jestem Xięstwa Litewskiego Minister wdaię się w Interess Koronny, bo jeszcze wiele innych cisnie się Projektow tak Koronnych, jako Litewskich, które nie są y namienione. Projekt ten względem chłopiow Patrocinantium nie jest prawo, nie jest prawodawca, ale tylko Kommissyi rozporządzenie, która tego będzie wiedziała jako zażywać, przeto życzyłbym przystąpić, y zgodzić się na podpisanie.

Jmć. Sosnowski. Przestrogi uczynione od Jmnu W.K.Mć sam mi tamą do podwat W.Mci. P.M. Miłyp, y samby się ociągnął gdybym zażywał czasu do Obrad Konstytuowanego, na moie partykularne wyrażenia, przed ani gdzie za życiem za pisarstwo Polne Litt, ale będę się starał, bydź żywą ofiarą na Stole, którą u Majestatu W.Mci składam. Co należy do przymowienia się do Okoliczności niepotrzeba mieszać materyi, ten Projekt o Patrocynantach nie jest prawodawstwo, wszakże będzie Instrukturze nowy napisany proszemy więc o podpisanie tego Projektu.

Jm P. Krajewski Instygator Koronny Poseł Pobiedzi potwierdził toż samo, co xięże Kanclerz Litewski.

Jeden Poseł Pruski powiedział: na co to Kaśić w Instrukturze teraz nieco to będzie napisane

Jmć. Kanclerz Litewski Pisarz Lewski powiedział o głos do uspokojenia tey materyi, y tak zaczął: Kroby nieuczuał zacnego Szlachcica mowię, musiałby się nieznać na Klejnocie Szlacheckiego; Kroby nieuczuał bydź cnoty przyiacielem, musiałby prawdy odstąpić, amicus Plato, amicus Aristoteles, sed magis amica Veritas, są patrocinantes godni, y zasłużeni ludzie lubo nieszlachetta, powinna mieć względ ete: ale go tu zaraz przeczeli że niedokończył swego dyskursu, powiedział bardziey wydrażnie, niżeli uspokoił

Jm P. Brzeski Poseł

P. Brzeski Poseł Ludowski. Niemożna o to obwiniać Monarchy ieo
się między nami dzieie, ktory bene omnia facit, mądrościa, taska:
wnością, Wielkomyślnością, Jasnie ie cte: Nayszczęśliwsze takie Kró:
lestwo, którego Monarcha w te Cnoty obfituie, przeto dzięk:
wat Bogu za niego, życzyć mu jak nayDłużey tego życia, y te
go Woyewztwa Naszego panowienia. Kazałbym sobie nayPanie
prawdę mowić, ale nota est tua Pobitar. Uważałem tysiąc
że głos wolny był zatłumiony, co iest przeciwko powadze
Majestatu Senatorskiego, y Rycerskiego Stanu, z wzgardą
samego głosu zrzecia szacunku, Cnoty, y Talentow, co nie
nie iest przeciwnego Prawu y Zwyczaiom cte: więc mniey ten
Projekt aby był podpisany niewyrażaiąc iakiey kondycyi Patro:
cinantes.

P. Kuczyński Poseł Podlaski. nieśmię extenuare czasu Posłowała:
mi W.K.Mci, ale Punkt moiey Instrukcyi czytam według Kon:
stytucyi Seymu Convocationis, ażeby Patrocinantes y Protes
stationi y Zkładu były, y teraźnieyszy Seym jeżeli iest
sub Leben Vot, to rigore moiey moiey Instrukcyi, na pod:
pisanie tego Projektu nie pozwalam, jeżeli sub Con fe:
deratione per Pluralitatem decydować mamy, to po
zwalam.

P. Dobiecki Poseł Inflantski Mieliśmy iuż objaśnienie
uwagą JO. Xięcia Jmci Kanclerza W. W.X.Lit. poprzedzicy in:
sze Centymenta certuiące, y takowa wydaie się pora, że
każda mowa ciągnie na wiele razy, a niemaiąc Instruk:
cyi, przeto niemowemy pozwalam, albo nie pozwalam, ale
przystąpmy do podpisania Projektu: więc proszę o podpi:
sanie.

P. Zagorski Poseł Wołyński. Rozumieć
się we dwoie, iest przystoynie uczyniwszy Ustawę W.K.Mci. Pa
M. Miłżo. na odgłos Jmci P. Kuczyńskiego: nieśmiemy od rzeczy
samey zaczęć godzi. Co arbiter to Poseł, a Poseł to Arbiter.
Od 40. Roku nie zwykło się Seymowania sposobu, dotąd prze:
rzec niemogę jakim Kształtem teraz idzie, bo czyli ma:

Jam Konstytucyę

zam Konstytucye, te przepisuią po obraniu Marszałka, po powitaniu Pana, nastąpuie czytanie Laterum Convocat, słuchanie Relacyi Dunkowo, odeyscie do Izby Poselskiey Izby, jeżeli idą do Seymu Convocationis, czytam o Marszałku, obrać go jednego dnia, chociby y przyświecaeł, Starb wspomnić, o inszę materye nieuchodzące, podaię do uwagi jak teraz przystępuiemy. Odesłanie Braci uczyć się należy, odesłanie Wy Patres Conscripti będziecie Przewodnikami, abyśmy dobrze służyli Oyczyznie, Was mnie napomnienie jeżeli w czym zdrożę, jeżeli zaś kto złe stawić się może mojemu obeyściu, zawczasu poprzedzam, że po Elekcyach Seymy Convocationis następuią które czyli libere, czyli pod Konfederacyą się agituią, ale y teraźniejszy jeżeli jest pod Konfederacyą, zacoż nam Konfederacki Marszałek nie przyduie, na co nowego obraliśmy Marszałka jeżeli sub libero Veto, sprawiedliwie obraliśmy Marszałka, to go mamy, mamy Sekretarza, mamy Deputatów do Konstytucyi, tu potrzeba odesłać do Poselskiey Izby WM. niedali mowić mu dalcy, przerzli hałasowanie, ale jak się skończyła wrzawa. Konczysł mowę Wotowaniem do Króla, nasz Panie, przystoi to do Powszechnego dodać, ażeby ieden żadna niepryiemna Malignitas, co o Auguście napisano Vox diversa sonat Populorum, vox tamen una, quod Verus Patricius dicendis esse Solet.

Xiąże Adam Czartoryiski Wdzie Ruskie. nie wzruszę się zdrowiem wyboru Cnot Twoich Nasz Panie, które WKMć. na Tronie ozdobiły, wiem że Całe dni na to spendujesz abyś uszczęśliwiał Oyczyznę Wiem że każdego Obywatela iest powinnością kochać Oyczyznę, a kochać Oyczyznę, iest to służyć WKMci. Prawo w żadne Prawo wdawać się nie kazało, prawi Prawo nie nastręcza Decyzya. Milczałbym na to wszystko, gdyby JMć. Wołyńskie nie zadał kwestyi. Pyta się Jmć pod jakiem Zaszłem ten się Seym agituie,

nie wzumiem jakby

niewzumiem jakby ta kwestya uspokoiona bydź mogła tyllu jakie Sejm Convocationis, był sub Confederatione, tak y teraźnieyszy sub Confederatione. Bywały inne Obrady sub Confederatione toć y ten Sejm bydź może sub Confederatione, nie potrzebuiemy teraz Pacyfikacyi bo żadna hostilitas non praecipit, a jako immediate przeszłe Sejmy sub Confederatione, takiey y ten jest natury. Konfederacya nie jest Sejmem, ani Sejm Konfederacyą ale Sejm bydź może pod Konfederacyą, jako się ma wzumieć y o teraźnieyszym, który iest pod Zasłem Konfederacyi, pod Zasłem Pluralitatis.

P. Tyszenhaus Poseł Smoleński: Do tey że Materyi względem Patrocinantium przymowić się muszę słyszałem jednych przykładaiących się do Stanu Szlacheckiego, drugich do rozsądnego Prawdziwa: niechay wchodzić włościanie, która Stanu ma mieć wagę. Rzecz pewna, że opisowanie Patrocinantow jest rzecz: dzielać Patrocinantow, a opisowanie Ich w szczególności mnie się zdaie, że to jest multiplicare entia sine necessitate: Względem uczynioney Kwestyi przez Jmć Pana Wołyńskiego zgadzam się z wielkim zdaniem Xięcia Jmci Sanockiego, miałbym sam wiele o tym mowić, ale nie chcę zabierać czasu Interessom Skarbu Koronnego.

P. Piaskowski Poseł Wołyński Exkuzował Jmć P. Zagurskiego, że Jmć nie jest przeciwny Publicznym Obradom, tylko miał ciekawość co jest za Natura teraźnieyszego Sejmu.

Jmć P. Miszewski Poseł Wyszogrodzki Ja bardziey uważam Racyą niżeli eraccyą o mutacyi żadnych niemiałem myśli ani chcę wchodzić in cognitionem Sejmu, zgadzam się z zdaniem Xięcia Jmci Sanockiego, o porządku Sejmowania mamy prawa, według których złączyliśmy się ze Senatem, alcśmy się do naszey nieprowincii Izby, to śmy znowu złamali Praw.

de Patrocinantibus

De Patrocinantibus iuż iest napisana Ordynacya, która zachować potrzeba, upraszam aby inne Materye niebyły prze: prowadzane, pókt Projekt przeprowadzany niebędzie podpisany.
JW. S. Kasztelan Przemyski Morski. Mowił o Radości powszech ney z Panowania Króla: Projekt teraźniejszy zatrudniałby dalsze Materye powinienby się 30c motiw uspokoić. Jeżeli Jurysdykcya Kommissyi teraźniejszey Skarbowey przeprowadzona iest z Kommissyą Radomską dla której de Patrocinantibus Konstytucya 1726. jest przepisana, aby Patrocinantes byli Szlachta: toż samo prawo y dla teraźniejszey Kommissyi służyć powinno jakw tenże sam gatunek będzie powinien Patrocinantium.
Jeden Poseł Mazowiecki. Proszę o podpisanie Projektu, tylko tyle szczegulnie dodać, aby Palestra była ze Szlachty. Potym dał Marszałek Sejmowy Projekt Sekretarzowi, y kazał go czytać de tenore sequenti: Przysyłaiąc się do tego Convocationis aby Patrocinantes byli Szlachta nietylkoiąc tych, którzy przed niniejszą Konstytucyą Juramenta uprawnali. na co wiele poczęło mowić pro et Contra, ale niezabieraiąc głosu.
Inni domawiali się aby którzy przysięgli, byli specyfikowani albo jak w Konstytucyi Convocationis o Metrykantach napisano salvis modernis Possessoribus. Tandem po długich konferencyach Projekt podpisano.
Po tym Projekt czytano o zniesieniu Targowego wszelkiego czyli Foralicrum umarzaiąc wszelkie na nie przywileje 20vo. Przywien naznaczaiąc in contravenientes ad Pujusvis postantiam, mianowicie w Krakowie w Lublinie etc. y innych Miastach osobliwie podczas zjazdów Publicznych: y ten Projekt podpisano za Zgodą wszystkich.
Przystąpili potym Ministrowie do Innu, y Kanclerz Koronny oduwał Sessya na Dzień jutrzeyszy na godzinę 10.

Sessya Siódma Q. 11. Xbris we Wtorek.

Marszałek Sejmowy. Nietyl

Marszałek Seymowy. Nietylko z względu wyroku od Trybunału przeszłego, ale y ustawicznego Bawiącego się, koraz czasu sądzić mi należy y wbijać myśl moią, w tę prawdę jako Stanu naszego Rycerski bez powtarzania Cnot Swoich N. ma wspaniałej sławienie Dzieł Swoich, przeda Skarbem Słowa a przystępuię do układania Ekonomij Skarbowey, do Której należy liquidacya Sukcessorow przeszłych Podskarbich Koronnych o czym nas informować będzie Imć Biskup Chełmiński jako Deputat do liquidacyi Rachunków naznaczony.

Imć X. Biskup Chełmiński Bajer zabrał głos, ale go nie słychać było; Oddał potym liquidacya Rachunkow z pozostałemi Sukcessorami Podskarbich W.K. Prebendowskich Ossolińskich, Morszczeńskich, Czapskich, Rabutowskich Siedlnickich. Ossolińscy naddali swoich 60. Tysięcy y coś, które dawnali Zdezyplicy. Morszczeńscy dobent Przezyplicy Dwadzieścia y Sześć Tysięcy. Czapscy zdamiesią także dobent 92 Prowizyą maią Zapłacić per 4. a Cento: od Seymu Convocationis Siedlnickiego niemieli Rachunków, którzy kazano przyprzeważać do Kommissyi Skarbowey, y kwitować ich niekazano. po przeczytaniu tego wszystkiego wiele zaczęli prosić o głosy ale Imć Biskup Chełmiński kontynuował swoy głos respective tychże Rachunkow, ale także nie go nie było słychać. Imć P. Ossoliński Woiwoda Wołyński. Zaczynaiąc mowę moią zaczynam ią od uszanowania W.K. Mci P. M. Miłego y powinowanią Oyczyźnie, tak mądrego Pana, confirmet Deus quod operatus est. Życzyć potym zdrowia y Życia naydłuższego. Daley mowił że jak już są poliquidowane Regestra, tak upraszał o Kwit, na który podał Projekt: Daley mowił. Dnia wczorayszego głosu do prosić się niemogłem, więc aby dziś desiderya moie wyrażam. Nay-

prze daby Projekta

przod aby Swiadka byly wprzod podawane do Relacyi, a potym czytane. Projekt o Cle Generalnym aby byl jeszcze czytany. Porządki niektore w Woiewodztwie moim aby byly ustanowione. Ziemstwa aby się sądziły sine appellatione. Sądy Ziemskie aby po Powiatach byly, aby w Uniwersałach przed Sądy mowy były kładzione byly materye, ktorych traktować mamy. Exhibicya Mosciwy aby iak nayprędzey nastąpić mogła Actorum przerzrzenie. Projekt powinien bydź akceptowany, ale że wiele zamyka w sobie, aby potrzeba albo poprawić, albo ująć albo przydać, przeto jeszcze by się potrzeba zatrzymać z podpisaniem. Za Marszałka WK. dziękował że mu uroczona Jury Dyaryusza, y za konferowane Starostwo Hetmana WK Branickiego Polnego Kor. Rzeczpospolitey, Pana Podskiego Litt. y Swidnicza Prusk. rekommendował Królowi etc.

P. Siedkowski po skończonej mowie Woiewody Wołyńskiego. Jesteśmy tu przytomni Posłowie, wiemy jakie są desideria Woiewodztwa, ktore nam ich powierzyło, przeto co kolwiek mowić o nich będziemy

Jmć. Woiewoda Wołyński odpowiedział. Wmłan jestes Posłem na czas, ja zaś Gospodarz w Woiewodztwie zawsze, jakom wiem o Pryuatnie interesa, tak mu[sz]ę o nich myśleć, y domowić się etc.

P. Kl. Bynskie Poseł Lubelskie. Ja akcesyu chwalił Kola, względem Raiduntow Podskarbińskich, jako Sukcesor Mo Bynskich upraszał o kwit. Ktorego Projekt przał do przeczytania, ktory iako przeczytano Marszałek Seymowy pytał się jeżeli zgoda na podpisanie kwitu P. Mo Bynskich? Odpowiedziano Zgodzie. Potym nastąpiło z mieysc Kanclerz cum Religua Ministerio przystąpiwszy do Tronu solenizował Sessyą na godzinę 3. po południu.

Sessya Osma 24. Xbris we Wtorek po Obiedzie.

Marszałek Seymowy W. K. J. Pan Nitky. Sta nasz chluc bydź wzorem Woli Twoiey przedsiewzietey, y przykładem

winnego Tobie

winnego Tobie M.P. w milczeniu respektu, wmawia we mnie abym tylko wzpomnął Materyę, przeto in Ordine do likwidacyi Regestrow ex re Siedlnickich Sukcessyow przystąpiwszy, co fine do emundacyi daley gł. Jmć. Panu Wasowskiemu Jmć. Borzęckiemu Pod Lwowskiemu. Po uczynionym kompletowaniu krotkim do Zoła, do interesse tak się domowił, niebyło sposobności do wygotowania Kalkulacyi po Jmć. Siedlnickim Podskarbim W.K. dla wielości Sukcessorow, między ktoremi ja się liczyć niemogę, ponieważ po Babie moiey jestem tylko Kredytorem, więc do mnie Kalkulacya należeć niepowinna, ale do Sukcessorów posiadaiących Substancyą Siedlnickiego Xięże Adam Czartoryskie. Ponieważ Jmć. Panu Wasowskiemu, jako się oświadcza nie jest Sukcessorem Siedlnickiego Substancyi ale tylko Kredytorem, sprawiedliwa rzecz, aby niebył przymuszony do czynienia Kalkulacyi.

P. Kiszewski Pod Wyszogrodzki. Ktokolwiek aby nas upewnił o tym Interesie, potrzeba ut ejusdem Successionem, co jeżeli uczyni P. Wasowski dopiero libere renunciabit ad likwidacyi.

P. Matuszewski Stolnik Sandecki. Należało mi się, abym za to zaraz do Bił Juramentu, co jest liquidum, a że Jmć. Pan Wasowski nie jest Sukcessor, tylko Kredytor, przeto sprawiedliwość bydź niemoże przymuszony do Kalkulacyi, czyni tylko przekonstytucyą, aby mogł agere w Trybunale oswoią własną, Substancyą Jmć. Borzęckiego. Nie niemam do Substancyi Siedlnickiey, nie chcę bydź, ani jestem Sukcessorem, jako Actor Vogueurtor, musiałbym się przeto domowić z uprzeiać, abym nienależał do dowodzi, ani niebyć przymuszony do likwidacyi.

P. Kalinowski Pod Sendomirski. Lubo jest Wola wyraźna W.K. Mci, aby Podwatami Panowania Jego nieobciążać, inaczey jednak Obu moich niemogę zaczynać, tylko do Ordynacyi Majestatu W.K. Mci serce moie konserwuiąc na wieczne Poddaństwo, a same Wielkie nieba Cię chwalą.

Panu za Conwicaniem

Prawo zaś Convocationis Sejmu względem Kommissyi Skarbowey niczem do Exclusyi przychodzi, a tak nam Ferrea in Aurea obwarować się Senatu przy godnych Kommissarzach. Dobrowolney mt. Lwowskiego to dodaię; jako wolno się każdemu domowić o krzywdy, tak y to mieć mowić można, że kto non succedit in bona, non succedit in Onera, a że Jmć. Lwowski non succedit in Bona, zuczym etc:

P. Dobiecki. Stawam tu jako Syn dobrze życzący Oyczyznie, y jako Poseł dobrą ioy utrzymuiący: wiele zależy Decyzyą tey na ocalenie Narodowey Substancyi, y ubezpieczenie sprawiedliwości: Sukcessorowie Sądownicząni nie tylko że succedunt in Bona, ale że taż sama Substancya wystarcza ad satisfaciendum przeto nienależy nadaiąc dni Warszyckich et per consequens Jmć. Lwowskiego, którego Titulus tylko jest Creditoris et non Successoris.

Marszałek Sejmowy dał czytać Projekt Kwitu dla Czapskich y Grabowskich: po uczynioney Kalkulacyi przez Jmć. Biskupa Chełmińskiego ponieważ PP. Czapscy y Grabowscy satisfecerunt względem Konstytucyi Sejmu Convocationis, y PP. Czapscy Sgr. pro Remanentii uznali y podpisali, kwitujemy, y aby Instygator koronny tey Summy inkwirował PP. Niebrzyckich, złożony dekret Kwitowe może, wszystkie zaś Racyunki aby Kommissya Skarbowa odebrała naznaczamy. Względem zaś PP. Rebendowskich y Sądownickich że Kalkulacyi nieuczynili Instygator koron. aby zapozwał ich w Kommissyi Skarbowey, do którey stawić się będą powinni przed omnibus Relationibus, gdzie Kalkulacya uczynić maią, a w się zostanie Remanentem, Kommissya Skarbowa aby odebrała etc

Tu długo dysputowano pro et contra o tym Projekcie

Marszałek Sejmowy: kiedy

Marszałek Seymowy kiedy słyszy dwuiste zadodaiące zdania, pytam się WMPanow, czyliby niemożna zdać to na Kommissyą Skarbową y czyli niezabieraiąc czasu, można podpisać ten Pozwolenie? Odpowiedziano zgoda. Jmć P. Brzeski tylko się jeszcze domowił zgadzam się y Ja na ten Pozwolenie, tylko proszę, aby to jeszcze dodano praevia adcitatione generum interesit.

Inny Pozwolenie czytano kwitu dla PP. Obolińskich, którzy wydane własne Pieniądze za miesz Kor. Rzeczypospolitey ustąpili y darowali.

Marszałek Seymowy domowił się, aby Rachunki Oryginalne Sukcessorowie wszystkich Podskarbich oddali ad Archivum. Odpowiedziano zgoda. I tak Pozwolenie dla Obolińskich podpisano, podczas którego podpisywania Jmć P. Oboliński Woiewoda Wołyński długo konwersował ze Stolika Marszałka Seymowego.

Marszałek Seymowy Resztat jeszcze liquidacyą teraźnieyszego Podskarbiego W.K. Wejścia z kwartału, potrzeba aby była podtrzymowana.

Jmć X. Sieprzycki Biskup Płocki. Na przegłosie mowy wyderwał Króla, y życzenie wyraził, potym Percepty a Expense kwartałowe wyliczkowane przeczytał, y podał Pozwolenie kwitu dla Podskarbiego W.K. do przeczytania, który jak przeczytał Sekretarz Seymowy, takiego zaraz podpisano.

NB. w tym kwicie dodano że zdowodów Podwyższ Krzyżowych samemu się ma rachować Królowi, y Rachunki oddać ad Archivum Kommissyi Skarbowey praevia tayże Kommissyi quietatione. Tandem rozpuścili się wszyscy a Kandor Kon. odprawował Sessyą na jutro na godzinę 10.

Sessya Dziewiąta d. 12. Abris wesołe. Król przyszedł w porze do Dwunastey notandum że Król Jmć nie każdego Dnia wydawał z Reguł Pawich na Izbie siedzących Rożnym Przywileje.

Marszałek Seymowy

Marszałek Sejmowy Wielbić należy nieprzestannie Boga, y dzię-
kować mu, że przy nieustannym zasiadaniu Sejmowym
zdrowie WMci nieopadowane konserwuie, które nieustannie
pomnaża jako w Boyskich sprzątaniach, tak ja nieżmyślne
zabierać czasu przystępuię do Projektu o zniesienie Po-
godnego, który podaię do przeczytania.
Xiąże Sołtyk Biskup Krakowski wniósł interlocuto-
rie względem Dóbr Ekonomicznych, aby Jchmć jako
Syn deputowani z Sejmu Convocationis do liquidacyi
Dóbr Stołowych, tak aby na tym Sejmie Commissarze
teraz uczynili Relacyą.
Potym Sekretarz Sejmowy czytał Projekt o zniesieniu
Pogodnego: w którym wyrażono, że Pogodne trwać
tylko ma do przyszłego Sejmu, y lubo by jeszcze na
ten czas nieuzyskała Kommissya Skarbowa, dekla-
racyą, iżby nalazła sposób do uspokojenia Woysk
P. Soniński Poseł Kaliski Lubo mamy składnego Sanowa-
nia dowody, które y mowienia przeszłych Sejmów możność
w tym jednak niedostatku zbliżamy się do Swego Pana
Sanią Swoią słyszeć y wielbić między Swoiey Dzie-
co należy do przeczytanego Projektu jest rzecz praw-
dziwa że nie insze myślą na Sejmie Convocationis
przesłane Od generalne y Pogodne Żydowskie, tylko
dla zniesienia Pogodnego, które jako jest nieiemiżże
niem Narodowym, tak gdyby jak nayprędzey mogło
bydź zniesione na przykład na przyszłey Kadencyi
Kommissyi Skarbowey tym by było lepiey, ale że
jeszcze Skarb nie jest in Statu spłacenia Woyska
nieda bydź aż do przyszłego Sejmu. tylko się jeszcze

tego obawiamy

tego obawiamy przeto y precavemus, o jest w Dzono
w Rzeczi że Kommissya Skarbowa jeżeliby niebyła
in Statu płacenia Woysku wynaydzie inne sposoby y
do płacenia Woysku, y do zniesienia Pogłownego, byśmy
iakie innymi znowu niebyli inwentowany Podatek.
J. Dopuski Szet Podlaski. Nieuprzedzam się z Twoiemi
Elogiami W. bo oprocz tego że sam iest uniknąć, ma
my nadzieję że kiedy mamy Ciebie Monarchą, no
wa się era dzieie prawdziwa Twoich wdzięczna, przy
czenie długich lat: dodat przytym niech będzie jeszcze
zatrzymane Pogłowne do przyszłego Seymu; ale quan:
tum z Cła generalnego, Kwarty, y Pogłownego Żydow:
skiego, niech na nie Kommissya Skarbowa nie expendu:
ie, tylko na zniesienie Pogłownego Naszego.
Imć P. Sufferyński Kasztelan Czerski Chwalił króla wy:
rażaiąc że Nay. Pan przyiaciel dawno przydanego lustru
Majestatowi y Oyczyźnie, kiedy z Obywatela obrany
iesteś Monarchą krew Twoią z Oyca y Matki wy
soka upewnia nas, że Wiarae. Katolicka nie prze:
stannie kwitnąć będzie, Wolność y prawa narodo
we będą miały powiększenie, a iednym słowem
przy Twoich mądrych, y sprawiedliwych Rządach
znayda, Opiekę y Obronę. Wieleby mowić należało
ale dla krótkości czasu więcey opuszczam, jednak
to zawsze chwały Twoiey będzie z ust moich Gloria
laus, salus, honor sedenti in throno, Oczy zaś y
Serce zawsze będą podniesione do Nieba za szczę
śliwe W K Mci. panowanie. Co do Instrukcyi

które maią być

które maią być tu decydowane aby były na piśmie podawane
do których się niemogą tey prawdy zataić na Fundamencie
wzaiemney miłości Monarchy do ludu, y Ludu do Monarchy
bespieczność na dnie Oyczyzny y Synow Jey spodziewać możesz
N.P. przeto wszyscy cię uprzeiaią o głos Wolny, o Ewakuacyą
Woysk Zagranicznych, y o względ na prośby przyniesione JP. Zaleskiemu.
Między wszystkiemi Mazymami nayprzedsza być powinna
na oświecie naszey Katolickiey, aby swiątobliwie od Przodkow
naszych wzięta, w całości była zachowana, która nayprzedszym Naszym Monarchom jest Fundamentem, y
Stopniem do Tronu, tego Sentymentu są wszyscy Obywatele nasi, a ja dla ocalenia ychrony tey naszey starożytney jedynej y prawdziwey Wiary Naszey Rzymskiey
Katolickiey Krwi y Życia nieżałuią, Łatwią tu JP. Dyssydentow Projekta domagaiące się czegoś więcey nad Prawa,
jakich my między akatolikami nie zażywamy, na które
przez summienie Libertatem sentiendi et fare vetandi nie pozwalam. — Co do Sprawiedliwości Za konfederowane dzięczęi dziękował, tak Za przywrocona Jurysdykcyą Marszałkowi W.K. Bielińskiemu Za Hetmanami Koronnemi
prosił o Instancyą Stanow, aby equaliter z Litewskiemi
uszczęśliwieni byli. JMść Rzewuskiego Chorążego Wiel.
Lit. y Pana Podstolego Litewskich, tak że Pogrzeb Ciał
Królewskich przypomniał. Do Cła generalnego aby Instrukcyą Zawczasu był kommunikowany JP. Kommissarzow obligował. Względem Kwarty, uważać maią JP.
Deputowani że to jest Sanis bene morentium Stanowienie y inne Królewskie Dobry, żeby Intraty niebyły wysoko podniesione. Moneta jak będzie bita, aby miała intrinsecum Valorem proportionatum Pieniądzowi. Sekretarz

Sejmowy ma być przy 147

Seymowy ma bydź przysięgły. Akademię aby się ocalały
przy Prawach swoich, tylko by do nich potrzeba naznaczyć
Kommissye dla Reformy. Do Konstytucyi aby byli po-
mnożeni Deputaci. Kommissye wszystkie aby były dosiężne.
P. Kuczyński po przemowie do Króla Xcia Kommen-
dował P. Króla interess. Starostów approbacya Obiera-
nie Deputatow w każdym Powiecie według zdania Woj.
ruskiego Wołyńskiego, Prawa żeby były dawne zachowane.
Tu potym wielu mowili o głosy. P. Podkomorzy Koronny Po-
niatowski przwalam na głosy ale byle były conformes
do tego Projektu.
P. Sta. kowski. Żebyśmy Xięciu Biskupowi Krakowskiemu od
powiedzieli na głos uniesiony Według Konstytucyi Seymu
Convocationis etc. ale dalej niemożna go było zrozumieć
co Xcia mowił y jak odpowiedział.
Marszałek Seymowy. Upewniał że Kommissya Skarbo-
wa będzie się starała o taki sposob, którym ma cedere na
Zniesienie pogłownego, o którym przeczytano Projekt.
P. Kwilecki Poseł Poznański. Ponieważ się już nie po-
wracamy ad officinam Legum do naszey Poselskiey
Izby, a żebym zadawnionemu Prawu Poselskiemu zado-
syć uczynił, do Projektu przeczytanego dowiaduję się
Napisał Seym Convocationis; Kommissya Skarbowa
iak będzie miała Prowenienceya in toto vel in parte
na uspokojenie Zapłaty Wojskowey, tak zaraz powin-
no być zniesione pogłowne, o które od 40. lat jest
usilne żądanie Woiewodztw naszych ante omnia,
więc z Cła Generalnego zkwarty sprawiedliwey, y
pogłownego Żydowskiego nieco będzie pomarkowana

y pod wyższona

y podwyż Bona płaca Woyskowa, a potym depien pomyślić o mowie jak naygruntowniey szym, y o Płacu na Jurysdykcye, konwne.

P. Krajewski Instygator Koronet. Płocki. nie pozwalam ani na głosy, ani do niczego nieprzystąpować pki Projekt nie będzie podpisany.

P. Niemojewski Poseł Wyszogrodzki. Projekt teraźniejszy imie nie istotę w sobie zamykaiący mowie mi każe kiedy iest potrzeba Ojczyzny, dać musimy, na to są postanowione podatki; kiedy zaś iest uchwalone Cła generalne, kwarta sprawiedliwa, pogłowne Żydowskie szczególnie dla zniesienia Pogłownego niemasz o czym dysputować tylko będzie powinno zniesione. Gdyby to nowa iakaś materya albo okoliczność, naprzykład Całego Woyska tu na nas potrzeby wkładała niemarzylibyśmy żeby ieszcze przedłużone było Pogłowne ale tego tu nikt nieczuie, przeto prolongacyi na dalszy czas Pogłownego przyiąć niemogę. Z obmyślonego sposobu kwarty, Cła generalnego, y Pogłownego Żydowskiego nie tylko Pogłowne y inne podatki mogą się zastąpić, ale się ieszcze może y co zostanie, przeto dać nam tu potrzeba Rezolucyą.

Biskup Kujawski Ostrowski powiedział, niemasz się o co kłocić, iest dobrze w Projekcie, że tylko ma trwać do przyszłego Seymu Pogłowne.

Marszałek Seymowy potym czytał niektóre punkta poprawne Projektu.

NB. Tu długa była kontrowersya bez danych głosów P. Sadomski Podkomorzy y Poseł Sochaczewski. Pogłowne

we samey Istocie

w samey istocie y nomen Klaturze jest nieznośne, które znieść dopiero bezpiecznie możemy, jak będzie inny sposob wynaleziony, to jest nowey po Wndztwach ulżyć się Taryffy: ale go obaczy Kngli o ten sposob inni Posłowie.

X: Szydłowski Poseł Brzeski Kujawski. Chwalił Krla, za którego Panowania mamy takie czasy, nad które nie sperare melióra, nec optare licet. Do materyi Projektu o Pogdwnym. Ezsum nomen Pogdwnego, o którym kwestya adaequatis medijs czy naleźycie, czy na Kommissyi Skarbowey ma bydź decydowana, przymawiam się Naleźycie jest Przez niebezpieczna do traktowania, który może niedojść, na Kommissyi Skarbowey, ta się nie powinna wdawać in Materias Statusatius gdzie są omijsa Bona Zeby Taryffa nowa była uformowana, a Wndztwa aby dały swych Kommissarzow. Marszałek Seymowy. Wndztwo Brzeskie Kujawskie nicz pod dla siebie Projekt jeżeli mu się podoba. X: Jasłowski. Reflektował na Jm: Pana Podkomorzego: Jm: Sędziego: czemu się domaga się nowego sposobu, to jest nowey Taryffy, a w jakie że już jest Konstytucya Seymu Convocationis, która się teraz potwierdza, y iaśniey explikuie. Podkomorzy Sędziwoiski. Przepadam Wm: Panu stydzę się mię Wm: Pan, jakobym nie widział wm moich. Ja to nie przeczytałem, chcę przeczytać.

Xięże Czartoryskie Kanclerz Wlkie. Do komplementu Krlewskim do Krla: Co należy do Projektu o Pogdwnym, to czynię przekładzenie. Przez czasy Wielkowe czuła Rzeczpta że Woysko bywało niepłatne, Dzieie tego: stworzenie świadczą, kiedy były Rokoszeye, Konfederacye, jako to 1716. a naybardziey jedna która się

skończyła.

skończyła 1717. chcąc na ten czas Rzeczpta ubespieczyć Placu Regularna Woysku, a niemogąc wystarczyć z Ordynaryinych Podatkow, zniosyła się Sogdwnego, y uformowała na nie Taryffę w tey Taryffie znaydowały się iedne Dobra obciążone, drugie nie, bo były spowinowane, ten sposob był długo zadowany, na który się skarżyły Woiewodztwa. Teraz Rzeczpta uznała ni: więksenie Inwentow, aby Sogdwne nie były uciążliwe, na: znaczyła Cło generalne, Kwarty sprawiedliwa, y Zydowskie Sogdwne. Dopominały się Woiewodztwa zniesienia tego Sogdw: nego, osobliwie Wielkopolskie, pragnęła Rzeczpta dogo: dzić tym Żądzom, przez wzwyż mierzony sposob, ale że jeszcze nieznany jakiey quantum wynikanie, ani ten ykutek był: niemożebne dopatrzony przez Kommissyą Skarbo: wą, która tylko ministerialiter się ma do Interessow Rze: czypltey, przeto musi będzie odłożone Sogdwne do przyszłego Seymu Ordynaryinego w Roku 1766. nastąpuiącego, przez który czas dowydzie Rzeczpta jeżeli wystarczy na Zapłaty Woyska, a nadsymnie rezolwować musi, y wcale znicsie Sogdwne.

P. Mińscwski Inwentarz jeszcze drugi raz o przeczytanie tego Projektu. który czytano A po przeczytaniu drugim: mowiono o podpisanie, y tak dopiero Projekt podpisano od Dygnitarzy. Przystąpili do Tronu Marszałkowie, y Kanclerze y nie zabawiwszy u Tronu, znowu się uwalili na miejsca. Marszałek Seymowy Deklarowała, że Instrukcye będą nowe od Tronu.

Kanclerz od Tronu. J.K.M. P.M. miłe. przez Pacta Conventa maią sobie oddane 4. Regimenta, nad któremi obiąć, y miał Generalney y Supremą Władzę, teraz jednak

przez Regularności

prætió Regularności y miłości Oyczyzny oddali ie na zad do Kommissyi Woyskowey, y zmierzczonej Władzy wyzuwa się, na co podaie się Projekt do przeczytania. który przeczytano in sex terminis. Uważaiąc iak nayzupełniey zachowanie Sprawiedliwości względem Disciplinæ Militaris, oddaiemy 4. Regimenta, nam przez Pacta Conventa oddane, do Kommissyi Woyskowey, która Codicem Disciplinæ Militaris przez ten czas wygotuie ad futura Comitia Ordinaria Generalia, a teraz antiquo Iure rządzić się będzie.

JMć. Morski Kasztelan Przemyski. Wybor Cnot Twoich Nay Panie Ciebie Królem naszym przestępnych dowiodł Obywatelskiemi prze wyższość, wzorzec nam każe, że nas rownie kochasz, y w rownym Prawie zachować raczysz. Oddane sobie per Pacta Conventa 4. Regimenta przedziwną moderacyą wracaiąc się pod Władzą Kommissyi Skarbowey. Sejm Convocationis definitivam Sententiam Assessorskiey Iurysdykcyi zamienił in Pluralitatem, Kommissyą Woyskową rownie podobnież ugruntował. Litewskich tylko zawstawił Hetmanow przy dawney Władzy, których rownie iako y Prawo szanuiemy. Której nieśmielibyśmy odmieniać, gdybyśmy mogli bydź asekurowani, że życie nasze według których żyiemy, mogą przeciągnąć lata, ale że Cives sunt mortales, Respublica immortalis, y Prawa dawne przepisuią, aby in simili forma była kontynuacya w Obyczaiu nawzaiem, w Systhacie Dygnitarstw, przeto smiem się doprasać przy Twoim Nay P. o 4. Regimentach Projekcie, aby y W. X. Lit. Kommissya Woyskowa za Zgodą Braci Stanow nową Konstytucyą była po-

stanowiona

stanowiona y obwarowana. — Tu zaczęli wielu prosić o Gd: y ale im nie są dane. To Im P. Massalski Hetman W.Litt. słysząc odpowiedział temi słowy, mamy y nowe y dawne na to prawa, przeto żadna miarą nie mogę. Tandem zięć ze Lubomirski Starosta Kor. y Seet Sendomir. zabrał głos, któremu zaraz jest dany. N.K.P.M.M. Nie: pewna jest nadzieja Rzeczypltey, która WKM. siedząc: cego na Tronie Xięcia, wielbi, czci iako Oyca, jako Króla, iako Pana, kiedy Rzeczthand Panowania Swego obaczysz Nam niezawodna pomoc szczęścia tak Samą Rzeczplta niesmiertelne N.K. zasłudzi Za łaskawe y potrzebne Skarbowey Kommissyi Rezolucye. Oprocz tego NK. Krol nie przestaie jakie dalesz dowody ku Dobru Pospolitemu uchy: laiąc względy, partykularne, dla powszechnych, kiedy Regly y Ordy 4. Regimentow przez Pacta Conventa So: bie zupełnie oddanych, Kommissyi Woyskowey powra: casz y zupełnie oddalasz. Dajesz poznać nasz P. naprzod że łaskawszą nie sarowszą chcesz panować, powtóre tłumisz opaczne powieści, jakoby ustawicznie Hetmanow Władzy y Ich independencyi, która zawsze Kommissya Woyskowa będzie miała, wedle ustaw, które wydorob: nalone na przyszłym Sejmie prezentowane będzie. nieżyc: bo w przeszłych złączenia się Polski W.X.Litt. było po: wtane we wszystkim Koronę za Jagiellonow, ale y daley trwało bez wzięcia w skład in Volumine Legum ig kotwa cye Unius Gentis Legum. Xię Kanclerz Litt: niedawno wstąpił w Assessoryi definitivam pluralitt Assessorow, tu samo przyięty chętnie y Swincye Polskie, wiary pewny y Emulacyą mieć będzie W.X.Litt. do akceptowania Kommissyi Woyskowey jako iest ułożona w Koronie. Nie zawodzi się Ze wami nad po:

wami nad potrzebę ustanowioney Kommissyi Woyskowey, ktorey
bespieczeństwo Praw y Wolności z jakich powodow, y iakim
końcem wyciąga. bo to pić y napisano iest, y skutki pu-
mysłne będą iey świadkami, z Instrukcyi tylko moiey dopra-
szam się, aby iak w Koronnie, tak y w Xięstwie Lit: na mo-
cnie ugruntowanie Praw co do wszelkich Dygnitarstw y Urzę-
dow żadney niebyło wzniey, pod tą krwią, ktora Sprawiedliwim
płynie strumieniem, y ta to iest, ktorey zmieyscą mego czynię
reprezentacyę. — Tu Wielu mu Pono ogłosy. Tym czasem iaden
Poseł Sendomirskie zdamisię Komercyalney mowie. Potrzebaby
wiele czasu, y wiele głosow mieć do zupełney Chwały Twoiey
May Panie, ale maią zamknięte usta moie zem rzeczy, mil-
czeniem tylko adorują wielkie Twoie Cnoty, a we Sercu Życzenia
zaduowuią. Wnosił potym Instancyą za Hetmanami Koronnemi
Jmść. to powsłie Generał Poseł Brzeskie Kujawskie. Pierwszy
głos zabieraiąc wołam do Boga aperi Dnē os meum a zebym
mogł mowić po Fide, Lege et Lege, wszakże każdego Oby-
watela powinność ote nayprzyrzeczpalniey sze Rzeczy zale-
wai. Co mam daley mowić supplikuię WKM Jmm. y
Was Preswiętne Stany o cierpliwe wysłuchanie. Zapatruię
się na Ciebie Milly Panie otoczonego wyborem ludu, nieczy-
ni mi to podziwienia, ponieważ takiemu bydź powinno Mo-
narchy y panowanie. Niemasz sposobu, iż tylko yeszcze,
abyśmy mogli ogłosić nieprzeyętą radość z Twego na Tron
wybrania, y ubiegłemi przedniemi dzielnościami Twoiemi
Oddaiąc to potomnym Wiekom, ktore pisać będą przyzwoi-
te wielkości Dzieł Twoich Panegyrykii. Teraz z wielkiey Instrukcyi
moiey, y ile słyszę w tey materyi głosow, y westchnienia
ludu, mowię do zaczętego Interregnu względem Hetmanskiey
Władzy nieinowtaiaiąc nic Jey powadze, ktora, iako było
pomoczy Ojczyźnie, ale było tak że niedawno straconem
y boią żeby

y boią żeby

y boiaźniey a jako Hetman W.X.Litt: jest iedno Corpus z
nami, tak kiedy się rzecz Rzeczypltey wkrótce ustanowić
kommissya Woyskowa niemoże y W.X.Litt tey unitati kwe-
lwacyi: Gdybyśmy wiedzieli że Hetma Litt długie precz
gnaw życie, tatrubyśmy supenedowali tak godnym mężom
tey zażywać Władzy, ale że wszyscy iesteśmy podległi Fata
litti, a zaw sze obawiać się potrzeba tak absolutney Władzy
Rzeczpltа zaś powinna prudere presentibus et futuris
zaczym Jchmć PP. Hetmani W.X.Litt. będą przekonani Amo-
re Patrie et Boni Communis, że przystaną na kwelwacyą
kommissyi Woyskowey, o którą według Instrukcyi moiey
upraszam Snowu Starania.

Jmć P. Wojewoda Hetman W. W.X.Litt. Że korona Polska iuż
ma swoią głowę na Rodowitego Polaka oddaliwszy po-
mowne Zamachy, zkądnaszczęśliwe zgody, zkąd
iest nieśmiertelna nadzieia sławy, a nieuprzewidziana lu-
dowi radość. nie inaczey więc wszyscy formuiemy Augurya
że WKM. nietylko przez wdzięczność, ale z przymiotow Sław:
ieg, z oświadczenia Twoiego Vivat vocis oraculo za panowania
Twoiego Nr. Pltа kwitnąć będzie gloria ampla virtute Bo-
nesta, że WKM. Cnotą nadzieia przywrócisz, sprawiedliwość
wesprzesz, prawa ocalisz y zaczęsz, y Catechizm do
dawney ozdoby przywiedziesz, wewnętrzne serca przy-
iaźni, sprawiedliwość nacheylisz, dobre Rady nadsyłać
wprowadziesz, a zatym będzie Rex Civium będziesz Cordium,
które będziesz miał zawsze prawe, długo stąnąć będzie
gloria Eternas. Na oniesioną Propozycyą względem Hetmań-
skiey Władzy tak odpowiadam, jakoś się ten Sejm agitacie
jeżeli in Libertate sentiendi et pure votandi, to unicus va-
let oppositio, iżeli sub Confederatione nad Turnum przy-
stąpić musiemy. Jmć Kapitan Hetman Pol. Litt. Czego

przez Kilkadziesiąt

przez kilkadziesiąt lat niemogliśmy się doczekać, to teraz doznać
my y widzieć my, kiedy WKM. mamy Króla y Pana, który ete: samemi
własnemi Krolom przyrzuitemi jaśnieyszą na Swiecie Cnotami:
maią wszystkie Stany nieiednobrą nadzieią zebrawa wdowite
swobody y Wolność Polska będzie powiększone ete. ale co się dzieie?
Ze smutkiem y ostatnim serca ścisnieniem daie mi się słyszeć
że Stany przed iedenastą Niedziel, Które Braw nam dały iedno-
stayną Zgodą, utwierdzily; teraz te same Inwazy Lyszew Na-
Pe Lill: prosto rekommendowali Nas, a Pany Koronne dziwną
wymyślnością przyięły, dziś wszystko przewracaią, gdy:
wgdy byliśmy podczas bezkrolewia za tem zebranemi iedno-
myślą y zgodą w Obronie te Boga mowią, żadna nas do
tego nie przywiodła prywata, tylko miłość Dobra powszech-
nego, miłość Oyczyzny, od Którey teraz tak będą mamy
pohańbieni. przeto WKMci PMM. przed Tobą y
przed Całą Rzeczpltą wynurzyć Serca naszego żale,
które jak są sprawiedliwe, tak nam czynią wątpliwość, że
Wasza nasza bez uszczerbku zostanie w Całości, a
Hetmanowi WK. będzie przywrocona, Któremu ieszcze
Zawinił WKMci PMM. daruiesz łaskawie.
P. Tyzenhaus Poseł Gniezneński. NKPMM. Wniesiona kwe-
stya ociemnie teraźnieyszym, wzmiałem że ieżeli umarła
na Została, ale kiedy słyszę znowu wniesioną y odnowio-
ną, jakom się nadnim oncydayszym Zakłady 8 tu P. Wo:
tyńskiemu tak teraz odpowiadam. ——. 1. Stan te:
raźniejszy w samey istocie Zostaie pod Konfederacyą.
2. Pod Konfederacyą Cywilną, która nowie stanowić
może jak Konfederacya.
3. Pozytywnie ale skutecznie Konfederacyi: Teraz
iest Czym Cywilny, jest pod Konfederacyą te musi
być Konfederacyą kiedy pod Konfederacyą.
Albo z niebytu Konfederacye za Henryka Walezyusza
Za Augusta II.

za Augusta II. same Konfederacye były Prawem, która może przepisywać y opisywać Prawa: jako przeszłe Konfederacye miały powagę, y władzą stanowienia Prawa, tak też same y Sejm te naprzyszły gnl. Konfederacyą ma Władzą stanowienia, poprawienia, y odmienienia Prawa. Każda Konfederacya miała swoie Racye y dla iakiego końca stanowiła Prawa, teraźnieysza a se ipsa dependens, a se ipsa derivans Jura niemoże się powiązać, kiedy chce być złączona. Niemowię tu o moralney istocie Konfederacyi bo te przez stany ieszcze sey czasu, ale o Cywilney. Wpadł się zwięzłey Xięstwa w Koronie y Litwie przy Sejmach, wpadł się Litewska Konfederacya złączyć z Koron, a zatym iest w pełnie władzy. Każda Konfederacya nie odappobaty ma swoią Istotę, ale od siebie samey, która iest rzadkim w pełnieyszey używany. Tu naprzykład Konfederacye. 1. Karczyńska przed Władysławem Jagiellonem. 2. Warszawska po śmierci Zygmunta Augusta. 3. Po Henrykowi zjazd Szczyrzyckie konwokacya zjazd Andrzejowskie. 4. po śmierci Stefana konfederacya Warszawska, zjazd Wileńskie dla Zygmunta III. 5. po śmierci Zygmunta III. Konwokacya 6. po śmierci Władysława. 7. po abdykacyi Jana Kazimirza aż do Koronacyi Michała. 8. po śmierci Michała. 9. po śmierci Augusta II. każda podług Formy były, a przecie od stanowienia, nie od stworzenia maią swoią Istność, z tąd dowodzić można, że Konfederacya nietylko co do Legalności ale y co do Istności rządzić y stanowić może. Bo raźnieysza zaś iest zawsze pożyteczniysza y możniysza, bo iest agens Rzeczpltey w Rzeczy Stanach, może ustanowić y stwierdzić co ley się podoba, przy niey Posłowy mamy, wolni od Instrukcyi Nadzwyczaynych, potrzebna dla dowodzenia

Sejmów. Racyi Sejm

Seymow. Rad bym wiedział co nasi Rzeczpta przez konfederacyi, polki przy Wiąkszości gdzie zostaiemy potrzy nie Bezpieczniesi nieznamy w Bystku przykładem idzie. Czemu zaś nie Marszałek Konfederacyi przeczytać? to to nie jest sama Konfederacya ale Seym przy Konfederacyi, a jako nadzymie Electionis był Marszałek osobny, chociaż niewzwiązana Konfederacya, tak y o teraźniejszym wzumieć się należy, gdzie y Deputacyi do Konstytucyi się przysięgli —. Potym w Bystkim Nayk Panie przypominam z powinnym uszanowaniem Majestatu, obiecałci nam utrzymować nasze Cleta tak teraz y potym utrzymuiy, polki się nieuyślanie Stan Ciuilny.

Xiąże Prymas. Rozumieią wiele, że jest w brew Prawa, kiedy Rzeczpta daie Władzą Hetmańską radzić do Komissyi Woyskowey, ale nieda sobie przypomna kiedy Rzpita stanowiła Prawo dla Hetmanow, nieda przypomna jak dawno niemiała żadney formy dobrego Rządu, przez kilkadziesiąt lat bysty tylko Ceremoniały Seymow. Teraz Rzpita wstanaiąc zgromadzona, może co się podoba stanowić, może y co widzi po utrakcie zmieniać y kassować. Berlinkowie miało co do czynienia, niemogło wszystkiego objaśnić y poprawić, oprocz tego byliśmy zdawsze jak bez rządu, przyuczyliśmy się do sprzeciwiania się sobie przez lat tyle. Jako tedy od Seymu Conuocationis Ducha Bożki rządzić nas, błogosławić nam, w jednomyślność związąć Króla nam pragnącego Stawę stanowiska, przywrocić, na Tronie osadzić, tak y teraz niech Nami rządzi. Mianowicie przypominamy dawne Prawa, a nieuważamy nowych, chcemy się wzbogacić a czasu niewystarcza do Rady, chcemy się wzwiązać, a sił nie mamy osobnych, Upraszam Vaszą M. Pan. M, aby nas w jedności

utrzymował

utrzymował, a tak Duch Boży, y Wolność będzie z Nami, ubi Spiritus, ibi Libertas.

Imć P. Massalski Hetman WL. Do przerzeczonej Materyi krotko się przymawiam. Konfederacyi Prawa Zawsze były konfirmowane od Seymu, ntecz to będzie Seym czy sub Confœderatione czyli Civiliter się agitujący, tak y teraz być powinno. Winszował potym Landerzom y za nich Krolowi dziękował. Hetmanow konnych recommendował, ażeby byli przyuweczeni do przywileyow Prerogatyw do: praszał się Krolowi Jeymci. Żyi jak Augustowi etc. Do Kilku posłów o gody ale imć Seniatorskiemu Podkomorzemu koronnemu dany. Będąc zawsze bliski boku twego Nay Panie mam tyle wiadomości że w Pelnicach uni: kaps Podwad, przeto chęci moje do nich przyłączam milczeniem. Do Materyi o Regimentach, które oddał do Kommissyi Woyskowey mam nadzieję że przykładem Twoim jemu P. Hetmani Litt: amore Ojczyzny że: Bog zdanie swoje łączyć z powszechny zgromadzonych Stanow Sentymentem.

Ksiądz Adam Czartoryski Wdzie Ruski potym posłał do Turcz: P. Mniszech Starost Przemyski. Nie będąc przekładać czasu na powitanie Jmci Pana według Instrukcyi mojey za: czynam ab hoc publico Solatio widzieć y adorować W. K. Mć MM. Kroremu jako Stanisław Augusto a Deo co: ronato militanti pax, honor, & gloria. Względem Woyskowey kommissyi to tylko dodaię, nieć będzie in Turcicum salvis melioribus scriptoribus.

P. Zagurski Starost Wołyński. Podzyłym palce na Usta moje, gdybym nie wiedział, że wolny w Wolnym Narodzie urodzony, także jakem tu niedawno od Kollegow słyszał, że Zlachcic

słyszał że Władcie nadsymilu, a Sobet nadsymie wsne mo:
wić może, przeto y teraz tey Wolności zażyć muszę. Sytałem
się w przeszłey Nowie moiey quæ forma et methodo Sejm
teraźnieyszy odprawuć się? wzne wzniey słyszałem zda:
nia, niewiem ieszcze do którego się mam przychylić. Słamy
Marszałka Sejmowego, którego Przysięga, prawda nie w
do Sbw, ale w do Senatu jedna, jak nadsymad Ordynary:
nych: Przysięga Deputatów w do Woiewodztw nemine contradi:
cente pod pisowania, niewiem jak się ma zgodzić z Konfederacyą
Powtóre obiasniała mię Zeczym Exwatiami pod Kon federa:
cyą, to y koronacya pod Konfederacyą. Przysięga iest rzecz
tak wzumieć że musiała Hetmani zgrzeszyć, bieży tako
ieś Władzy odmiana albo przez pod Oczu podpada wy:
raźnie w Konstytucyi 1696. leżąca: Bulawy aequaliter
manutenebimus. następuia, Zatoż zgrzeszyć ieś Mść Hetman
WK. maiąc obligacyą według Prawa, aby podczas Inter:
regnum pilnował granic, nie dopuszczał Cudzoziemskiego
Woyska, stanął Moskwa w Granicach naszych, nie zabro:
nił wnicia, nie ięgnął się pod Warszawę, nie dał repre:
salia, manifestował się tylko y wyiechał, y w tym za:
winił, y szkodzie, a zatym nie iest ieszcze Libertas, azaż
nie gwałci się przed Altarem Bożemu ubezpieczenie stało się
potym prawie in instanti, odebrane iednemu Władzy
ale czemuż niedrugiemu. 200. lat minęło, przez które
władali Bulawą Hetmani, nigdy nie zakusili Oy:
czyzny, owszem zastępcami Jey byli, z między których
wielu mogę wspomnieć, Zamoyskiego, Lubomirskie
go etc. którzy przy Prawach y Wolności obstawali
y nieśmiertelnemi Życia, w pamięci Naszey y Syc będą

w Potomności

a Potomności. Obracam się w tym punkcie do Ciebie Nayjasny Krolu, który jedną Reflexą szczęśliwych wzweselasz dawnemi, drugą honor z Kervizmem wracasz, y do Klemencyi przypuszczasz odważam się supplikować WK. Mci. P.M. Miłyd, Hetmani Koronni niedawno będą powołani do Władzy, a tak y do Rzeczy będą powołani.

Król Mci Panie Brat Bellica mowić będzie mu Bez Mieiscem do siebie. Jak Ministerium stanęło w Prawie, sam król Jeszcze mowić. Jako wybranie ulubionego Ludu upraszdzi w postanowieniu mnie na Tronie sortem zdam, tak ja dziękuiąc winien jestem życzliwym Cerem, ten Zawsze nadzwyczay Obywatelow wsobie upatrzę szacunek, ta jest pamięć moja, że byłem rownym, pamiętam że wraz z WMPanami służyłem Oyczyznie, pamiętam że razem z niemi stanowiłem Radom, pamiętam z jakiey okazyi stanął opis Hetmańskiey Władzy, wzumieniu to wszystko tak że jest WMPanom pamiętne, nie potrzeba tego explikować, wolałbym nieiako pominąć nieszczęśliwych czasow, lecz kiedy słyszę JmP. Wołyńskie o odebraniu tego wyłączenia Hetmana, lubo jako król, jako Oyciec miedzy Rzeczą zniesć bym powinien, przeciwiaią się jednak że do mnie obwarowanie mowę muszę choć powierzchownie wyexplikować, y otworzyć myśl moią. Wolałbym szczerze mowić pokryć to wszystko milczeniem, ale konieczność przymusza do mowienia. Powiada JmP. Wołyńskie że JmP. Hetman nie wnidzie granic. kiedy Woysko Cudzoziemskie wezwał w Granice a wszakże już komputowe Woysko było zaciągane przez JmP. Hetmana niżeli Cudzoziemskie wkroczyło, a wszakże to Woysko

Koronne

koronne, które miało być obwarowane y opprzesprzątane nieczystości
żadno to mi iest wspomnieć, ale Bwa mowić dopiero wygrażone
są mi przyczyny tego przedłżenia. Tym czasem materyą no:
porządku o Budowach zawiesiam do proxime Dnieiey Sessyi, a to:
raz tą limituię do godziny Czwartey.

Sessya Dziesiąta po Obiedzie Die 12. Xbris. Jakoż
we Krulestanął na Izbie, zaraz idąc Adam Czartoryski, K:
Małachowski Sędzia Lomzyński, y inni zamawiali sobie mowy
y prosili o głos. Tym czasem sam Marszałek Sejmowy
Zagaił Sessyą: N.K. P.P. Miły. Dozwoliż mi te usta otworzyć
które zamknąłeś nabożnemi uwie, powagą twoią, abym nie
prawiąc dwugiego czasu mogł uprasać Przeswietnych Pa:
nów, czyli Projekt o Kolebaiey Hetmanskiey Władzy Litewskiey
z Koronną, między refleksyiącemi się myślami znalazł albo mo:
że znaleść approbacyą.

NB. Że Imć. Massalski Hetman W.Xtt. wstał, poszedł do Mar:
szałka Sejmowego, y z nim cicho dyszkursował.

Marszałek Sejmowy znowu zaczął mowić. Ponieważ
ieszcze są myśli Wmciąnow w Kontrowersyi o Kolebaiey Wła:
dzy Hetmańskiey W.X.Litt: z Koronną, więc daię głos Ur:
wodztwu Poznańskiemu ex Turno.

Tym czasem Imć. Małachowski Sędzia Lomzyński. Lubo latia
mowić nie pozwalaią mi, abym wydostrowalny mey dał Senty:
ment, Koleiska jednak Funkcya przedmuie wspaniałe my:
śli moie, które Patryotyczne we mnie wzbudziły zdanie.
Mowił tedy o Konfederacyach, że, które były przeciwne
Dobru Pospolitemu, y przeciwko Królowi kończyły się, bo się
były prawnny kończyć. Że które były przy Królu y są
nieprawnny się kończyć, y ustawać. Samo złączenie się
Konfederacyi Litewskiey z Koronną znać daie, w którey do

wszystkiego y

wszystkiego y zupełnego uspokoienia trwać będziemy. Względem posłuszeństwa Woyska et Disciplinae Militaris. Interessa wszystkie Forma judiciaria konkludowane będzie, same nawet płace Woyskowe ad instar kommissyi Skarbowey uregulowane bydź powinny. Względem zaś kochowacyi Władzy Hetmańskiey Rzeczkolcey z Koronq o Turnie dopraszam się. Iżże Adam Czartoryski Sonet Sanocki. Wyesłowany z Woiewodztwa lat moich na usługach Rzeczypltey, nieodiałbym dla prawienia darmo czasu otwierać usta moich, gdyby mnie nie zadziewała Kwestya, czyli in Libertè, czyli in Pluralitè ten się Sejm agituie. Powiedział Imć Pan Hetman Litt: że nie znayduią się Sanctia in Volumine Legum Konfederacyi, którąsby Sejm nieaprobował: na to odpowiadam; prześłe sanctia są inne, a teraźnieysze są inne, tamte bywały in divisa Rzpltą, a teraźnieysze w tych okolicznościach są in Unita, ponieważ y Litewska Konfederacya złączyła się z Koronną. Pisałem wiele przyczyn WKMć, aby Hetmani byli przywrócenie do swoiey Władzy, przypisuiąc to dzieciństwu moiey W. K. Mći, Którey W.K. Mć sam nie masz, także inni imaginuią jakobyś W.K. Mć sięgał zemsty na Jchmć Pć Hetmanach, ale Bóg da W.K. Mći nie zemścić ani ranić, ani gnić. Rzeczpltą sama co prędzey szczęśliwego w jednym Obywatelu, sama temu radzi, iakby zabieżeć niebezpieczeństwu. Na jednej szali zostać powinnaya Litt: z Koronną względem honorow, Dygnitarstw, y Urzędow, Praw, y Wolności, przeds y Hetmańska Władza nieodpisować się powinna od kochowacyi z Kommissyą Woyskową Koronną: niebyliby smy od tego, żebysmy się nie napirali tey chęci Jchmć Pć Hetmanow Litewskich, gdyby nam ubezpieczone na zawsze było Jch długie Życie, ale ta iest nie-

szczęśliwość Kon:

szczęśliwość Kondycyi naszey, że Wielcy ludzie dani Oyczyźnie, bywaią albo jakiego smutku po sobie okazyą, albo iakiey fatalitati podlegać muszą. Widział Rzym że Sylli Władza Zacmiała będąc groźna, tyle dokazał swemi sprzobami, że się Sylla wyzuł z niey dobrowolnie. Rozumiem y ia widzę Życzenia w zgromadzonych Stanach względem teraźnieyszey kwestyi, y rozumiem że cechaią z gotowemi w Ustach notami więc nic nie zostanie, tylko przystąpić ad Turnum, o który zmieysca mego proszę.

P. Bulowski Poseł Sanocki Kopiat przeciwnego zdania to nicd ma gdz, bo to czas niewystarcza, który tantum valet, quantum DEUS.

Imć X. Nassalski Biskup Wileński. W. K. S. M. M. Bilewmu w życiu z Obywatelow takowa do stłoszenia, y zniesienia niezdarzyła się materya, jaka potyka Dom nasz w osobie Oyca mocjego, lubo o żadnym występku ani nie jest oskarżony, ani przysądzony będź niemoże, z którey obelgą będzie poniewina aż w potomne Wieki. A co nayżałośniejsza: że wtenczas, kiedy W. K. M. na wszystkich wylewasz się z Dobroci swoiey, widacie honory, Urzędy, spodziewaliśmy się, że dobre zasługi nasze, y publiczne krzywdy, będą nadgrodzone, azoż długo oczekiwany Wiek Piasta odwodzą przeciwności na Cnotliwych y niewinnych od kary, wywiera mogą potrzeby. Ale niech się Rzeczpta zastanowi y namysli o Władzy Hetmańskiey, iżeli przez tyle Wieków niebyła zdatna, y pożyteczna powszechnemu Dobru y uszczęśliwieniu Oyczyzny. Tak jest Nay Sanie, czego

długie mowy

długość mieszały Wielki, ale ja y mam, y bezpiecznie mowię
że ten zamach na Hetmańską Władzę dla Rzeczypltey
ani jest przystoyny, ani pożyteczny.
Ten tylko widzi potrzebę poniżenia Powagi Hetmańskiey, któ:
ry nieuie przykładów, jak wiele zależało przedtym, y teraz
na Hetmanach Rzeczypltey, która coraz, to lepiey ostrze:
żona będzie o wielkich Wojownikach, y Hetmanach przy:
kładami; mieć Ich chciała swoiemi Sprzętami, aby była
waleczniejsza przeciw Nieprzyiacioł, jako przez wie
le Wieków Ich Władzę uwydatniała, y nieograniczoną
zrobiła, przez co została sławną u całego świata, poważną u
Sąsiadów, ogromną u nieprzyiaciół, a spokoyną sięgu
siebie znalazła. Ci to wielcy ludzie widzieli jak za:
żyć Żołnierza przy Swoiey Sprawie w Boiu, a w Sobo ju
sposobili do Woyny. Tak to dobra tak to zdatna była
dla Rzeczypltey Władza Hetmańska. Czemuż przeciwie:
nasz to dobro we złe się obracać? Chciejcie wspomnieć
o dawnych Hetmanach, a teraźniejszym dayycie Pokoy
którym ta tylko Wina, że im Bóg nieda Nieprzyia
ciela. Przypomnijmy mowę Hetmanów Zółkiewskiego
Chodkiewiczów, Zamoyskiego Austryałów Maxymiliánów
Sieniawskiego Mołdawy, Czarnieckiego, Krzysztofa
Radziwiłła Inflanty w małey Liczbie zwycięzaiących
ych, Karola Chodkiewicza, y innych, którym podzi
dzięn pamięć nieśmiertelna słynie, y inne nawet
wspominaią o nich Kanty. Za to teraz tak są poni:
żeni, że ich następcy tak krzywdę ponosić maią.
Kto mury podbił nawroty? Hetmani, Kto wszerzył
Granice? Hetmani. Takie zwycięstwa odbierała Władza
Sławnych Hetmanów, a teraz ma być wywrócona.
Tak to dzisieysi Hetmani zawinili, że Ich Władza

ufundowana na

ufundowana na Prawach, która była obroną Oyczyzny upadać y walić się musi, gdyż się uprzykrzyli Hetmani? że ich Władzy ucierpieć niemożna? nicość sądzi Rzeczpta, na której Jey bezpieczeństwo, y Sława, y Wolność zawisła. Jeżeli zgrzeszyły Osoby karać Osoby, a Władzy niepohańbiać. Byli nieco niektórzy, którzy przewinili Oyczyznie, ale sobie, nie Rzeczypltey szkodę przynieśli. Alboż teraźniejsi nie są pod prawem? alboż Hetman jako Żołnierz niewie, że jest Oyczyzny? alboż Króla niemasz? Czytamy Historye, niemasz żadnego z Hetmanow, któryby zdradził Oyczyznę, ale zawsze walczyli za Oyczyznę. Był nieprzyjaciel na karku, zaraz mieli Woysku na pogotowiu. Dobrayby ta nowa Rada Woyskowa tak szczęśliwa była. Lecz jakoż to odmieniona? Władza Hetmańska, która zawsze y wszędy iest przyzwoita iednej Osobie, aby posłuszeństwo w Ordynansach, Wierność w Exekucyach, miłość y przywiązanie we sercach zaszczepione y praktykowane było, teraz się dzielić ma na kilkunastu, którzy obrotami Dworu, intrygami swoich interessów, albo też Fortuny losem obierani będą. Czyliż nie lepiey? żeby iednego z Woysk obierali, niżeli kilkunastu? Czyliż Wojenne przymioty nie są rzadkie, jakich potrzeba w Hetmanie, czy można z takowych wszystkim obierać, które: dy Wielu ledwie jednego uwadzy, Jeden rządzi, słuchaią wszyscy, Wielu rozkazuie, miał posłuszeństwa. Widzieliśmy ostatnie Woyny, iak się udały, iedne za Ordynansem jednego, drugie za Radą Wielu. To pewnie Władza Hetmańska ma być okrzyczona? że Hetmani kędyniec naczelnymach y szymikach czynią? ale poznać się trzeba, coby czynił ieden, co wielu czynić będą; ale Hetmani czynią nie spokojność w Kraiu, lecz mocna Ich maginacya, nicość tylko zdolne będą do swego Urzędu Hetmani, nic złego dla Oyczyzny nie przynieśą, ani

Jey nieprzyiaciołom

Sęp niczacie Srzą. Ah! jaka tego postępku niepewność! dawne Prawa łamać, zasłużyć znieważać, przyznam się wrale, że nieprzystoi; gdzie bezpieczeństwo? jeżeli nie na Prawach, gdzie prywatnych szczęśliwość? jeżeli nie nadosławaniu Praw wiernym? Cóż to za fatalizm? dziś szczęśliwy, jutro nieszczęśliwym stanie, dziś mam przyjaciół, jutro tychże samych nieprzyjaciół. O. co to za człowiek wątpliwy.

Napisała Rzeczpta Praw o dożywotniey Władzy Hetmanów et pro lege perpetua mieć chcemy. Jeżeli to na żywamy trwałe? co stanowi Rzeczpta, mowięc: Rebus, et Dimitatem przydaigmy, in perpetuum mieć chcemy, a cóż może być trwalszego nad to Prawo? pro lege perpetua mieć chcemy. Ale mowią, można Hetmanów opisać, a czegoż już więcey niemożna uczynić! Daley woią, wiele zależy Rzeczypltey na opisaniu Hetmanów, a ia mowię, bardo wiele; gdyby się to z prywatnym Czcią wielkiem stało, y kroiby nad nim nieiaką kompassyą? ale nikt nikt niema westhnienia, uzalenia y kompassyi, a cóż się to dzieie z Narodem naszym, kiedy się Cesty walą? cóż się z Chrystami y Fricią dziać będzie? kiedy my szwankuiemy, cóż się z innemi Obywatelami stanie? lecz daley mowią, Hetmańska Władza niejest ani przystoyna, ani pożyteczna Oyczyznie: Słabość kraiu tego wyciąga, potrzeba Koniecznа Oyczyzny wymaga, aby ią podzielić na Wiele, ale ah! sama tylko y iedyna iest Imaginacya! z jakiego to prawdu ta miła Oyczyzna, tak niespodziewane iakieś upatrzyła nieszczęśliwości w Hetmańskiey Władzy dla siebie, y tak że Precuiotne Stany zaraz

macie na to przystawać, macie jednego momentu obalić, 2.
co przez kilka Wiekow budowała mądrze Oyczyzna? Jeżeli
w zawinili Hetmani, niech poniosą, ale niech czas będzie
pozwolony do wystąpienia y Sekutey. Niech Woiewodztwa Koronne
wyrzumieią, y wystrzegaią, którym Hetmani dotąd utrzy-
mowali Wolności, jeżeli tyle iest przyczyn, zasłon, y prze-
runkow do zniesienia Hetmanskiey Władzy. Coż dopiero
mowić o Litewskich Woiewodztwach, Ziemiach, y Powiatach,
które nacłymikaią, y na swieżym Seymie Konwocatzinim
za Hetmany tak mocno obstawały, y prawa dla naszey
Prowincyi wkładały względem Hetmanow. I tak że wie-
czyste prawa tak przeciw odmieniaią O. co to za przy-
stępność. lepiey Ieś był przedtym niepomowac, niżeli
teraz z Obelgą zasłużonych, y wypracowanych Oso-
bnoścy. Jakie to cnotliwy, cicha y skryta Rządu, ogro-
mie zgromadzone stany. Ja tego nie przymuię, iak się to
stać może, Rzeczpltą taż sama, co y przedtym na Radę
zebrana, z tychże samych Obywatelow zdżona, iedno
rzecz za złą y dobrą za pożyteczną y niepożyteczną
przystoyną y nieprzystoyną osądza, bydź to niemoże
tylko z Zelżywością Osob narodu, z powątpiewaniem
o prawach, jeżeli są dobre, sprawiedliwe, y owszem że
wątpliwie bydź muszą podeyrzane. Lecz nay krótszą, y
wy Przeswietne zgromadzone stany zastanowmy się
nad tym, co też pomyślił przysłd potomność o Dzie-
iach naszych, podobno tego nie zwzumie, y nie przymie
że wieczyste prawo bez żadnych przyczyn obalone,
cSyba w jednym umyśle powie: że coś było w nim skry-
tego, á teraz niedoścignionego. Wiele traca Hetmani, kiedy
im nadgrodę Ieś zaraz odeymuią, alboż to mała szkoda
utrata dobrego Imienia w potomności, która nieda Wiary,

że za to jakieś

że za te jakieś bagatele tak wielką krzywdę pono Ci Cię
królu zac świadcza biorą, który Cnotą, ze sprawiedliwością nie-
śmiertelnym będziesz, a do Ciebie się Oyce obracam.
Miły Oyce powiedz że mi, wżeś takiego tak złego uczynił?
kochany Oyce przyznay że mi się, wżeś takiego zgrzeszył?
że Ci niedowierza Oyczyzna. Dopiedżeś do sędziwego
Wieku pracując na honor Imienia, y Sławę Oyczyzny, u
wszystkich miałeś zaletę cnotliwego Obywatela. Cięży-
ło się: że którego przed Elekcyą życzył, mowował,
y utrzymował przy swoiey Fortunie, pracował, y Ozar-
dał, kiedy Tobie zostały uspokojone żądze, widząc
na Tronie upragnionego y ulubionego od Ciebie Króla
teraz tę ponosisz klęskę, w którey zostaiącego krwiąbym
Cię mogł rad odkupić. Lecz zewsząd Oyce miey ieszcze
nadzieję; Król jest ten na Tronie, który był Krzyżacie-
lem Twoim, współ Obywatelem Twoim, pamiętaiący ia-
ki jest honor Rycerskiego y Wojskowego Stanu. A co jedno
napisałem słow, to Ja do Was zgromadzone Stany. śmiele
mowić mogę, y upraszam. Vestris Soneribus Clari
Viri, memendte; saltem servetur Senectus.

Wojda Podlaski Godzki Mało czasu maiąc, niechcę
mutam agere Scenam, przeto pozwolisz otworzyć usta
Najiasnę Panie, ale że presentuiesz Rady niż Podwały
o których nikt wątpić niemoże, przeto do materyi zaczę-
tey przymawiam się; a gdy słyszę gwestyą, czyli na te-
raźnieyszym Sejmie Liberum Veto, czyli Pluralitas ma
decydować; jużem był na podobnych Sejmach, pamiętam
jak były agitowane, niechcę nikogo kybrować, iednakże
iezeliby czasu gwo niemiały dechodzić Sejmy, niechby
wnieś Pluralitas miała mieysce. Nay Panie bijłeś sam
niedawno in evdem Statu, wiesz y widziałeś, co się z
naszemi działo Sejmami, teraz zostawszy Oycem Oy-
czyzny niezałuiesz starania do uszczęśliwienia Jey, którey

jeżeli się

jezeli się podoba per unanimitatem konkludować niech
tak będzie, jezeli per Pluralitatem, a iż tym trema Sta:
nom zabroni, kiedy czwartego niewidzę. Co obserwuję
objasnili Xięże Generał, y mł. Sędziński. Co postanowią
trzy Stany, nikt ganić nie może. Tandem dziękował Kro:
lowi za Wódz Mlińskiego, za Kanclerza Koronn, y Sędzian:
dlerzęd, którzęd wyekwalał. Niemogę tego zamilczeć, co
Serce mowić każe, kto nagania Prawo, krzywdę czyni Oy:
czyznie; Znam zasługi Hetmana WK. że niebyt na Seymie
Convocationis, Electionis, miał swoje przyczyny, niegrzeszy
nikt, kto go rekommenduie, y Ja niegrzeszę kiedy go Łasce
WK Mci przypominam y rekommenduię. W.X. Litt: zdawien
zdawna złączone z nami, podobnemi znami zaszczyca się
Przywilejami y Prawami, to niebędzie krzywdy kiedy y
Hetmańska Władza będzie miała Koekwacyą z Koronną.
Xięże Kanclerz Litt: ustąpił Władzy, y nieprzestał bydź
Kanclerzem, toż y Hetmani choć ustąpią Władzy nieprze:
staną bydź Hetmanami, w Palacu Polak na Dworze zna się
na wszystkich Prawach, nieczyni nikomu krzywdy, kiedy
nieodbiera honoru.

Marszałek Seymowy. W.K.P.N. Milty. Słyszeliśmy już słyszałeś
Nawet Olszyńki przez oddanie Regimentów nie wstrzec,
tylko aby ten Projekt był czytany, a potym drugi o
Koekwacyi Władzy Hetmańskiey. Projekt tu czytano
„Co do posłania Poselstwa Kommissyi Woyskowey
Imć. Hetman W. Litt. Odezwał się y powiedział, iż przez
niedecydowana rzecz o Władzy Hetmanow Litewskich
Zaczym prosi nieczytać tego Projektu.
Tu wiele prosili o Turnum – ale Marszałek Seymowy
Dozwolisz rzekł Panie abym w tey Sytuacyi słysząc
nalegaiących głosy o przystąpienie ad Turnum względem
Koekwacyi Kommissyi Woyskowey Litt: z Koronną przy:
stąpił wprzód do przeczytania Projektu, a dopiero ex Turno

Zaczęło się

zaczęło się wotowanie. Sytam się tedy jeżeli zgoda na czytanie Projektu tego? Odpowiedziano Zgoda pomiemy.
Projekt Kommissyi Woyskowey Litt: Że indefolubili Nexu są powinnye złożone W.X. Litt: zhowannemi, y że się do pominaią kochowacyi kommissyi Woyskowych, za stałą Rzecz uznawamy, y postanawiamy, y za kommissarzow ex Senatu nn: ex Equestri Ordine nn: naznaczamy, Religium jak w kommissyi Woyskowey koronney. — Proszono o podpisanie tego Projektu, ádnego zdawali: kto przeciwny niechay mowi.
P: Bulowski: Powiemy przystąpić ad Turnum.
P. Dobrzecki. kto przeciwny niech da swoie zdanie, a my milczeć będziemy.
P. Marszałek Sejmowy. Lubo Wielu ust chcieli zdaniami się wshazowac wraz z Deputatami do konstytucyi — smiem jeszcze jednak spytać, czyli jest generalna na podpisanie tych Projektow zgoda? Krzyknęli wszyscy Zgoda.
Imć P. Hetman W.Litt: niechciałbym onerare duces W.K.Mć. ale kiedy te Projekta zdaią się znosić prawa dawne, ja milczeć niemogę jako Senator. Prawa zaś o Hetmanskiey Władzy są te które czytam 1590. 1626. 1699. y ostatnim Conwocationis 1764. Niewiem za w Karanie będę mamy, niechcemy contractatum niewykroczyli, jeżeli iesmy niewinni, zkąd nas karać? y znosić nam prawa? przeto na podpisanie Projektu przystąpić niemogę.
P. Wilczewski Poseł Wileński Prawa są nam znaiome, Rzeczpltа jest absolutna Pani, wolno ią w chwili, w czwili, ani ią tego nikt ganić niemoże, osobliwie, że dobro powszechne czyni, a nikogo nieskarze. Jedno iest Państwo złożone z obcyzna prawdziwie, pod iednym panem będąc powinno.
P. Czernowski Poseł Brzeski Litt: Do Projektow nic niechcę mowić, bo są sprawiedliwe, ale muszę ieszcze mowić, kiedy mi Dobrodzieystwa Twoie Nayiasnie otwierają usta. Ofiaruie
W.K.Mć. oddane sługa

WKMć. oddane sobie przez Pacta Conventa Regimenta, wra-
casz Rzeczypltéy, oddaiesz pod Władzą Kommissyi Woysko-
wey, wracasz Rzeczypltéy. Odgłos sam od Tronu czyliż
niewchodzi do Serc naszych, y będzie się rozsodził po
Krainach, miłość większa jak Oyczewska: to mowią nie-
nagotowany, ale mi się sam głos tak wprawa w Usta:
Vivat Król, Vivat Król Kochany. Ja jestem, z między tylu
memi z młodych lat zgadywaliśmy, że będziesz na-
szym Panem. Ale kiedy teraz konstytuiemy stałycz twe-
go Panowania, co z mamy mowić, co mamy więcey
życzyć, tylko nay Panie, Królu kochany żyi że nam długo.
a iakoś jesteś dzielny w mowieniu y czynieniu przypo-
wiadz do jednaci iestrze ociągaiące się, y opieraiące
myśli. Czyli zaś sub Libero Veto, czyli sub Pluralitate
ten się Sejm agituie, skłaniam się ad Votum Jmć Pana
Sanockiego, rozpoczętą zaś wnoty o Kommissyi Woysko-
wey W. X. Litt. życzyłbym odłożyć do jutra, a deside-
ria Woyska Litt. tym czasem wysłuchać.
Jmć Hetman W. Litt. nigdym się partykularnością
żadną nieuwodził, zawsze o tym mowił y na tom
zezwalał, co było z pożytecznym Dobrem, bez żadnego
uymu honoru, z tym się y teraz oświadczam
Marszałek Sejmowy podał Projekt Kommissyi Woy-
skowey W. X. Litt. Sekretarzowi Sejmowemu, który czy-
tał ut sequitur, Projekt o Kommissyi Woyskowey Litt.
Subtelnych niezażywaiąc Słów, ani nie dla żadnego
czyiego umartwienia Kommissyą Woyskową W. X. Litt.
uchwalamy y naznaczamy. Która się zacząć ma w War-
szawie Ao 1765. pod Prezydencyą Hetmana Wo W. Litt.
lub Pierwszey Osoby in absentia Jego na Kommissyi.
Do kompletu tyle Osob będzie należało, ile w Kommissyi

Konn. Woyskowey

koronney Woyskowey. Płacenie Żołdu Woysku determinacya będzie od Kommissyi. Pisarzowi y Rentzowi Woyskowym Pensya z largicyi taż Kommissya wyznaczy, może bydź limitowana, kiedy Jey widebitur. Ordynacye wszelkie y Expedycye będą pod Pieczęcią Kommissyi, Inskrypcya na Pieczęci będzie ta: Pieczęć Kommissyi Woyskowey W.X.Litt. Listy pod tą Pieczęcią będą wysłane podczas Seymu do Seymu. extra Seymu do Kommissyi. Interessa Woyskowe będą expedyowane ad mentem Kommissyi Skarbowey. Inne punkta będą zaś sowane według konsyliacyi Seymu Generalnie.

Marszałek Seymowy. Mamy iuż gotowe Projekta, które są przeczytane, pytam się W.M.Panow czy mogą bydź podpisane.

Imci. Hetman W.Litt. Kommissyi koronney nie bronię, ale na nasze Pieczęci nie pozwalam.

Xiąże Czartoryski Kanclerz W.Litt. Wielmi.ść Cnotliwich Vay Panie Dostatecznie Dobrzi, y Sprawiedliwnie podany dziś nam jest Projekt, w którym daiąc sobie przykład że maiąc sobie Władzą powierzoną od Rzeczypltey per Pacta Conventa nad 4. Regimentami oddaiąc ią Kommissyi Woyskowey. z Kąd questya o Kommissyi Woyskowey. Litt: aby także dwa Regimenta Litt iuż były do Kommissyi Woyskowey za prawem koronney. Przytomnych tu wszystkich in actualitate będących, nawet y tu Sąsiadów mam za świadkow jakim iestem y byłem czcicielem Imci. Hetmana W.Litt. jako y Hetmana Polnego, więc niemogę podpadać żadnym opacznym opiniom, ponieważ nie ią tu nikomu przeciwnego Honorowi Jchmgw, tylko Rzeczpltą chcę dobry porządek wprowadzić y postanowić. Od tego czasu, kiedy Władza Hetmanow zaczęła bydź absolutną od Zygmunta Pierwszego ybardziey się oraz wzmocniła, ah, jakie

Jey abuses

Jey abusus bywały: jakie związki Woyskowe: jakie dziwne Rezolucye: o czym Historye świadczą Dawno żądała Rzeczpta aby przyszło do tego porządku, który teraz stanowi według przykładu w Całym Swiecie praktykowanym, że nigdy y nigdzie w Całym Swiecie podobne Rządy niebyły w jednowładztwie, chyba w Orientalnych Państwach absolutnych. Co się Stanom na Konwikcyi Seymie podobało, za co ma teraz deplicere Prowincye Koronne z przyczyn naglących aby odebrana była Władza Hetmanowi W.K. zezwolili, a Litwa Rieś przy teraźnieyszych Osobach zostawiły, ale gdy nadchodzących pozostali Bracia widząc preiudicium Koronce, aby wzwrócone były niemogły Prawa koronne od Litewskich, Custom swoim zalecili, aby na Seymie teraźnieyszym dopraszali się o podobnąż Konstytucyą, Woyskowa Litt: jaka iest uchwalona w Koronie. Co kiedy dokutku przychodzi, niech będą wyperswadowani Jchmć PP. Hetmani W.K. Litt: że się tu nic nieobliża Jchmć honorowi. Osoby są wielkiego czcienia, owszem większą iescze swoie zasługi, przeto nietylko nie trzeba tamować tak zbawiennego dzieła, owszem communem razem z nami spraiwować będą felicitatem. Wielebyło przedtym Jmć Xiędzu Biskupowi Wileńskiemu, ale czas niepozwala; do Ciebie tylko nasz Panie głos moy obracam, jesteś Oycem, Zna każdy że niemasz miłości prywatney, kochasz Osoby dla przymiotów, kochasz wielkie Osoby dla miłości Oyczyzny: Oto są ci Hetmani, oto są ci Wielcy ludzie, chcicy Ich uchwalić do Trunu, obawiaiąc się, przez na miłość Oyczyzny, niech uczynią czego żąda po nich Oyczyzna. Ja mam dwie drogi,

idę do Senatu

idę do Senatu do Kollegóu moich, idą do Rycerskiego Stanu idźmy wp:scy do tych Hetmanów, prośmy wp:ych, azaż będzie tak pożyteczna Oyczyzna razem ze Synacb zgromadzona, że to skutecznie wypromi, czego tak gor: liwie, y zbawiennie pretendujemy.

Hetman W. Litt: Nigdy nas nieuwodziła Prywata, tak y teraz gdyby ta była pro utilitate Publica ustąpilibyśmy. Są te w Mowach które wnoszą pro Ratione, że Fatalitati podlegli jesteśmy; ta pro nobis militat, ponieważ te urzą: dy są w Ręku JKMci. który po Śmierci naszey może że dać Subjektom wypranym, przeto oświadczamy się, że żadną miarą zezwolić niemożemy jakoż się y nie spo: dziewamy, ażeby evulsis Regum, et Legum Cardinibus miał z Nami postąpić Rzeczpltą. Nay Królu wolno pro: bować, y wypróbować naszey wierności, a na ten czas je: żeliby śmy znaleźli się obrazy, wolno z nami w Ścisłe to czynić Notandum że Król zaprosił do Troku, Ministrów, Senatorów, y Hetmanów, niejaki czas bawili się u Troku Król z Hetmanem W. Litt: wiele rozmawiał, ale wrócił się Hetman na swoje miejsce, y z Drugiemi Panami rozma: wiał, a Minister ium y niektórzy Panowie jeszcze się zatrzy: mali u Troku, y naradzali się. Tandem jak poczęli się powracać na miejsca –

Iż że Adam Czartoryski Poseł Sanockie prosił o Głos, który mu jest dany: Więcey nie przydał niepotrzebuję głó: sem moim o Władzy Hetmańskiey nad to, co Pan: Wyżej lubo krótko, ale rzetelnie wyraził. Byłoby to z nagana Stanu Rycerskiego, aby w widzi pożytecznego y sta: nowi dla Oyczyzny, miał dla jakiey przywaty odstępo: wać. Szanujemy godne Osoby, bo im należyty będzie po winien Respekt, ale gdzie idzie o Dobro Publiczne zdania

J.S. y Chęci ale cepto

Sch y chęci akceptować niemoże, bo Rzeczpltа niemoże u-
patrować partykularnych względów, tylko powszechnych.
Miło nam było przyymować od Konfederacyow naszych
uczynione ustawy, miło będzie y następom naszym co
teraz postanowiemy, y co nam się podobało. Słysza-
łem prawda wyliczone zwycięztwa przez Hetmanow, ale
te skutki były Dzieła Bożego. Widzimy też widzieli się
bardzo dystyngwowanych ludzi pod ciężarem Hetmań-
skiey Władzy, osobliwie Imć Sosnowski Pisarz Litewski,
który ledwie życie saluwował. Że tedy Rzeczpltа prze-
nosi Władzę Hetmańską do Woyskowey Kommissyi, to
niejest żadna kara godnych Takich Osob, ale ostro-
żność, więc proszę aby ten Punkt był sine quæstione przypisany.
Marszałek Sejmowy. N. K. M. Panie Miły. Życzę sobie mieć
życzenia Twoje, które w praktykowanych Przykładach Wol-
ność głosow zjednoczyła, widzi Stan nasz Rycerski, ja-
ko Powaga Twoja Xżę Jmć zkonwinkowała Senat do jednego
zdania, przeto zadzęca się ten że Stan nasz Rycerski, y
śmie jeszcze kołatać do tego który się przeciwnego
y należnie przyzwoli dla Dobra Publicznego.
Sosnowski. Rozdwojona w sobie Powszechna jedna
drugiey nie przebacza względem Imć Hetmana Wkłd.
y gdyby przyszło ad Pernum, dosyćby było przeczytać
Instrukcyą, aby go przy Władzy utrzymać, który iest ten mąż,
który zsądź przez wszystkie gradusy Cnot y zasług, nikt się
na niego nieskarzy, ani skarzy, mowić mogą, Virtutis
Imago. Co wspominał Xżę Imć Sanocki to prawda
że byłem tey Hetmańskiey Władzy Obrazem, prześla-
dował mię Xże Radziwiłł Hetman W. Kłd. a prześla-
dował niewinnego, czego więcey nieinpominam, bo
wszystkim wiadome, względem zaś teraźniejszego Po-

jdzieu in

ichtu in ambiguo będąc, do większości głosów przypisać
się musze.
Kwitnie do Imć Pa Marszałka. Sam mowić będę, na który
głos ciężko się uczynić. Jeżeli za Materyą naylepiey bywa
determinowana, która jest naylepiey poznana, wnoszę mo:
żna jak decydować o Władzy Hetmańskiey. Oświeciły
mię dostatecznie wszystkich Sentymenta po kilkakrotnie
powtorzone, według których przyzbytaiąc się, chcę wyia:
szczyć myśli moie, za które wstydzić się nigdy nieśmo:
dziewam przed tą miłą Oyczyzną. Gdyby mnię własny
Interess uwodził, czegnieżbym na tę przypadł zdanie żeby
Władza Hetmanów według Praw dawnych była oia
krona. Wszak y teraz na te spoyrzawszy osoby, mogł:
bym sobie obiecować powolną, ież pomoc, nietylko ja
ko przyiaźnią, ale y samą krwią złączony. Wszak ten
iest Hetman Wielki: którego bytem Przyiacielem, tuż:
rego doznałem pomocy do Korony. Po długim Jego
przyciu, do mnie będzie należało oddać Buławę,
wszak niebędzie zbywało na Wielkich Mężach, wszak:
żem Człowiek błędzić mogę, odmienie mogę we:
dług natury ludzkiey tatwa, a wtedy, ci przyszli
Hetmani czy niebyliżby życzliwi dla mnie, czy
niemogłżebym z nimi jednego, wzumieć, czy nie:
mogłżebym tey Władzy Zażyć na jakie uszczerbek
Wolności, na zdradę Oyczyzny, dla tego tamę sobie
zakładam, kiedy na kilkanaście ludzi Hetmańskich
podzielam Władza, ktory potym niemożna będzie
tak tatwo użyć. Że lata moie, życie moie, ten
moment, którego mowię, nieś będzie przyięty w
liczbie dni moich od Pana Panow, jeżeli go nieża:

Żyć na dobr

życię na dobro Oyczyzny. Zważam to mocno że niemogę dostatecznie mojey wypłacić się Oyczyznie, lubo pragnę aby wszystkie Urzędy obrócone były na Obronę y Sławę Oyczyzny. Jeżeli tedy iest to przeświadczenie, że lepiey dla Oyczyzny aby Hetmańska Władza podzielona była, nieżaię się złym przed zgromadzoneni stany, że się przesyłam do większego zgromadzenia głosow, wyznaię y to że mi ciężko, kiedy kogo martwić muszę, ale y tego potrafić niemogę, bo niemogę martwić Hetmana, ani nawet przewinić na sobie niemogę, żeby to prawo miał sobie za uciemienie, że Ie Oyczyzna, y Ia Król z Tronu wzywam do nayważnieyszego uszczęśliwienia Oyczyzny. Do podobnych praw ubiegali się Rzymianie, to się u nas zaczęło praktykować, wzgl. Xięże Kanclerz Litt: wstąpił swoiey Sędziowskiey władzy, widzieliśmy y dziś podobny przykład w tey samey Izbie mnie samego na siebie podaiącego prawo. Pamiętna ta potomstwu pomnieiona będzie. Niemogę pięknie poznałi uciemiężenia od tych naśladowców, ale mam nadzieię że WW. Hetmani powiedą za wezwaniem Oyczyzny, za wezwaniem Króla, ut sua bona vellint, ut suum nomen reddant immortale. Że wszyscy prawie Panowie przystąpili do Hetmana powiedli, obligowali, y do Tronu go znowu przyprowadzili. Sic notandum Kiedy szedł Hetman do Tronu, ci, którzy nie widzieli jak Oppuiadał Hetman Panom, ale widzieli kiedy szedł do Tronu, rozumieiąc że iuż odstąpił od swego zdania, klaskali Rękoma z radości, Hetman długo dyszkurował z Królem między Panami, którego Król ucałował, całował, przytulał do siebie, ale nic nie

wskorał

wskoval bo Hetman mocny w swoim przedsięwzięciu
niepozwalaiąc na Kommissyą Litt: odszapił od Tronu,
poszedł na swoie miesce, gdzie jeszcze czas niejaki dyszkur-
rował z Panami tym czasem Imć Kanclerz Wkoz od Tronu.
Kiedy ta nieszczęśliwa Oyczyzna niemogła dochazać, ani
Król, ani Senat, ani cżan Rycerski, ani Krolá, ani Xięcia
Kanclerza nic niepomogły Przykłady, aby Jśmć PP. Hetma-
ni byli znami jakiego zdania, coby się zdawało bydź
z Krzywdą innych Ministrow, więc JK. Mć P. M. Milcz wy
wa wszystkich Stanow, aby dokończyły tych Projektow.
Imć Hetman Litt: odpowiedział: Fides Wmć w tym będzie.
Marszałek Czynowy. Kiedy nietylko naypierwsza na
Tronie Osoba, ani Cała Rzeczpta, jak niejey Matka ko-
rzystana, która zmiękczyła Serce Syna, tego niemogła doka-
zać, aby zdanie Imć Hetmana przyswoiła dźwiękiem my-
śli: więc koc przeciwny niech maglos w tey Materyi.
Imć Hetman Litt. Już odzywałem się, kilka razy,
więc tak trzymam, że mnie WMć Pan zrozumiałeś.
P. Klinka Sekretarz Koronny. Stan Rycerski dawno tego
czeka y wyglada, tylko Miłanie Marszałku nasz, racz
się spytać czyli jest generalna zgoda, a Imć Marsza-
łek Litt: niech się podobnie spyta Senatu, a wkrotce
rzecz będzie uspokojona.
Imć Hetman Litt: Czyli to Stan Rycerski, czyli
Stan Senatorski niepozwoli, to marszałek nie może
przystawać na co przysięgł.
Idzie Marszałek Nadworny Litt: Panowie Bracia. Pytał się Senatu
czyli zgoda na Kommissyą Woyskową Litt: odpowiedziano Zgo
Hetman odpowiedział Niemasz Zgody.

Kasztelan Szczerski

Kasztelan Przemyski. Norski. powiedział. Nemo potest esse in sua causa Judex.

Marszałek Sejmowy. Killkakrotnie już wyraziłem jako ta Laska dzierżenia moja tak zawsze mi powierzona niema większego pola y granic, tylko jako iest dysponowana wolnemi Woiewodów głosami przeto jako długo Marszałek od Senatu już odebrał Rezolucyą, tak y za pierwszym, drugim, y trzecim, czyli iest generalna zgoda pytam.

Ich M. Hetman powiedział. Niemasz zgody

P. Hrehorowicz Poseł nowogrodzki. Odezwał się żałosnym niby y nisłim głosem, ani Senatowi, ani Panowie Rycerstwu nieczyniemy ani tamy, ani krzywdy, ale tylko co mi instrukcya każe, tym się oświadczam.

Marszałek Sejmowy. Gdy Imć nowogrodzkiego daie mi skazuią do mowienia, przeto dopytuiwam się Woiewodzińa o Jego samego zdanie.

Imć. nowogrodzki odpowiedział. Moie zdanie odnosi się: iżby Władzy Hetmańskiey według punktu instrukcyi aby Władza niby była odebrana Hetmanom W.K.M. czyli od instrukcyi " sub Fidei honore et Conscientia Jch. mć. P.P. posłów obligujemy.

Ktoż dowiedzy prosiemy zaświadczenie tego Jch. M.

Drugi poseł nowogrodzki P. Kiersnowski. Całkowicie mowił podobnie iak według instrukcyi.

Marszałek Sejmowy. Kiedy daie się głos tylko instrukcyi iedney stey rzeczy Jchmciom P. nowogrodzkim, aby utrzymowali Władzy Hetmańskiey a iak samych własnych y innych przeciwnych nayistrzey więc pytam się już

ostatni raz

ostatni raz czyli zgoda na podpisanie Projektu? Odpowiedziano zgoda. Nikt się przeciwnie nieodezwał, y co do się stało. Xiąże Sraźnik Koń Lubomirski. Nikt nic niemowił, przy ostatnim się pytaniu, proszę podpisać.
Im: P. Hetman W. Litewski Marszałek. Pytam się, czyli Wolny iest głos Senatora.
Xiąże Sraźnik nieczynił przeciwko żadney kontradykcyi. Poczęli więc gadać Posłowie y Senatorowie, atym czasem zaczęli podpisywać Projekt y podpisali; po podpisaniu.
Im: P. Kanclerz W.K. od Tronu. Jest czego powinszować Całey Oyczyźnie, kiedy y wszystkich jednakowe zyskała Sentymenta, y samego JK. Mci widoczne odebrała Dowody, który iuż solennie Sessya na Dzień iutrzeyszy, na godzinę Dziesiątą.
Sessya Jedenasta. D. 13. 8bris. we Sztwartek przed Obiadem. Marszałek Sejmowy. Wiele mgnieniu czasu Ustawiczne, Serca się tyllu Salary P. Bogu na uspokojenie twego Majestatu nasz: w którey to mierze, y z tym respektem zaczynaiąc mowić przypominam, że po uczynionej liquidacyi Kommissyi Skarbowey, nastąpuią Radzieckie Artyllerii Koronney, do którey deputowanie będą ze Senatu y Stanu Rycerskiego.
P. Dzieduszycki odezwał się. O Podskarbim Koronnym mam ieszcze nic-co mowić. Ale Kanclerz Koronny będąc przy Tronie deklarował Deputatow do stanowienia Radzieckich Artyllerii Koron: ex Senatu. Ciołek Wojewoda Łęczycki, Ossolinski Woiewoda Wołyński, Hilzen Kasztelan Sandomierski. ex Equestri Ordine. Marszałek Sejmowy z Wielkiey Polski, Kurlecki, Radoszewski, Nowarzewski,

Chędzyński

Chądzyński, Gorski, Srebrnowski, z Małey Polski Wilczur, Cieszewski, Kuczyński Sawicz z Litwy. Wazor, Bidziński, Dyszkiewicz, Poniatowski, Zabiello, Zyberg.

Jm.X Wołłowicz Biskup Łucki. Trudno nie przyznać skutkow miłosierdzia Boskiego, kiedy miasto kary za grzechy nasze, nieszczęścia do Rzeczy do Rzeczy, ale raczey zelżeyszey Opatrzności uprzątnąwszy wszystkie zawady postanowił nam na Twoie WKMć. Pana Polskiego y to iest dzieło Boskie, które się stało w Czasie naszym á Deo factum est istud, et est mirabile in Oculis nostris. y w tym zadumieniu śmiele mowić mogę, że większa iest mądrość Twoia NP. iako odgłos o niey słyszany. Tu Swoiey Królu. - Bog kiedy kogo wybiera na jakie Dostoieństwa, talenta mu takie dodaie, jakie są przyzwoite Jego urzędowi za co mamy dziękować Bogu, że nam prawdziwemi dał opatrzonego talentami Pana, osobliwie za, kiedy z moich Dzieciństw oglądam monarchę, sprawiedliwe mam obowiązki do proszenia Boga, za Jego długie życie, y Panowanie, ut Dies super Dies adijciat Dnus. Exkuzował się że na przestępie niebywałe Ceremonia, słabością. Podał Projekt o zniesieniu Jarmarkow y Targow w niedziele y święta. Rekommendował pogrzeb Ciał Królewskich, jako Kanclerz nieboszczki Królowey. mowił daley o Ewakuacyi Woyska Rossyiskiego. O matutencyi Akademij Krakowskiey y Zamoyskiey. Beneficyi przy Maryanow Fundacyę zalecał. za wzdanie Wakansow Senatorskich y Ministrowskich dziękował. Marszałka Sejmowego, Jm. Prawnickiego, Pana, Hetmana WK, Kasztelana Oświecimskiego, y Czernego Kasztelana

Krowneg

Kommnego, Obywatelow Spiskich, Miasta Krakowa, y
Swrkow rekommendowad. Xięciu Czartoryskiemu Woiwodzie
Ruskiemu Za prace, y Expensa wdzięczność będzie powinna
Oiczyzna Woysko wniepamięć pisło, teraz do skutku przyść
może. Była Kommissya do tego, Za Augusta II. gdzie był
Projekt reformowany, który się znaydował u Xięcia Prymasa Potockiego, teraz może będzie u Imć Pana Sekretarza Prymasowskiego, który na ten czas był Sekretarzem Prymasa, Kaszt elana Lubelskiego, y Całe Przeswietne Woysko Lubelskie Panskiey edukacyi Potockiey y Dystrybutach Xięcia Prymaskich. Wiary naszey prawdziwey zbawienia naszego zwolnościami y swobodami Oyczystemi względem WKmci edukacyi a lubo o niey in Capite Libri nie napisałem, dla tego uczyniłem że do ostatniego tchu życia mego zdawać o niey będę, oyczyzna iest moia moicy Konkluzya.

P. Dubski Poseł Torunski. Do ligwidowanych Regestrow

Imć Woyska Podskarbiego WK. przybywaiąc jeszcze
40r Xięciu Czartoryskiemu Generalowi Ziem Podolskich
Sejmu Convocationis Marszałkowi, Imć Alexandrowiczowi do Stambuła, Xięciu Woiewodzie Ruskiemu jako
Regimentarzowi Za Rady prace y starania Zasługi, którymi się cieszymy sprawiedliwe należą
nadgrody, które tylko przypomnam, bo sama sprawiedliwość prosi.

P. Szumlanski Poseł Podolski. Nieuyrazam jakie
Polska odbiera ukontentowanie z Pisma, którego oglądu

na Tronie, bo nim

na Prawie, bo nim się wszystkich napełniwnieczora, należy nam tylko cześć Pana za Pana, szanować y adorować, p. pw: dał Projekt do przeczytania. Przywrócenie Wydatków Xięztwu Wudzie Ruskiemu. Lubo Xięztwa Jmci umysł niepre: tenduje nadgrody za swoje prace, tylko wdzięczności, wy: dane jednak Expensa powinny bydź powrócone, które wydat z Swego Skarbu. Jako Jm P. Alexandrowiczowi K. Tysiąc. Jm P. Sługoszkiemu Kasztelanowi Lubelskiemu Procent 700. ℔. Jmć. Sawie 327. K. Zawtali wszyscy pozwalamy o podpisanie tego Projektu. Przymowili się inni, aby się do tego Skarb Lit. przyłożył. potym ten Pro: jekt podpisano: Notandum że Xięztwo Wuda Ruskie na żadnym niebyło Sessyi tego Seymu.

Gdzie Wuda Podlaskie! Na podany Projekt przez Jmć X: Biskupa Łuckiego, aby w niedziele y Święta niebywały Targi y Jarmarki pozwalam, ale prawą, żeby Święta przeniesione były na Niedziele, nie dla umnieyszenia Nabożeństwa, ale dla Robot. Jakoż aby Jśmy Xięża Biskupi starali się o to, aby Karczmy były pozrzucane przed Kościołami, co iest z obelgą Wiary, y nieuszanowaniem Kościołow. Że zaczęli wzaś między sobą gadać, że tłumili głos Jego. Mu Panowie odezwawszy się do nich rzekł. Od tylu lat nauczyłem się jako przy obecności Pana mowić. Jest to uczucie Respektu Pańskiego, kiedy do niego jest mowa szemrać, potym do swoiey materyi się uwrócił. Będzie to staranie Jśmych Xięży Biskupiey, którzy o przeniesie: nie Świąt wyperswadują Respektowi.

Jm X. Załuski Biskup Kijowski. O przeniesienie Świąt na niedziele y Ja pozwalam, ale o tym trzeba agere apud

S. Sedem

S. Sedem, za dowodzące jednak naszym mieyscu według dawnego zwyczaiu N. Panny Maryi Swięta y Apostolskie. Kasztelan Gnieznieński Starzynski. Chwalił Krola, y winszował Oyczyznie pożądanego Monarchy. Dziękował za Krestą y Ministeria konferowane. Rekommendował Krolowi Wiarę obronę, utrzymanie Stanu Rzpltey. potym swoie żądania partykularne oświadczył. 1. aby po zeyściu Familij teraźnieyszego Xięcia Kurlandzkiego mógł być następcą Polak Katolik. 2. o Kommissyą y Kommissarzow granicznych. 3. Hetmanowskiej, Prawieyszego, y Pana rekommendował. 4. Interpellacyą ultima instantia pytał się jeżeli są porownane z Rebellantami. 5. Jeżeli może być razem Sołtem y Kommissarzem. 6. Kommissyą między Stanem Duchownym y Swieckim przypomniał, y rekommendował, aby wzięła swoy skutek. Impositi wielu oglądy P. Piaskowski. Materyą o Jarmarkach y Targach w niedziele y w Swięta, y o przeniesieniu Swiąt na niedziele z przyległymi odesłał na Kommissyą między Stanami Duchownym y Swieckim. P. Stadnicki Sokol Podolski. Mam Senatorskie w Obecności Swiey N.P. na powinszowaniu Mcyiestatowi powinne, y nieskończenie dziękuię zato, że mi zabronił tego, czego bym był niemógł wypełnić. Rekommendował interes P. Zawadzkiego, aby mu Recepta nadgrodzona za Kommissyą jakby wyprawiona, y Inkolat na to podał.
P. Kunicki Sokol Poznański. Proszę nieczytać tego Inkolatu, bo się do podobnych Ofiarowuią ofiarowuią Woiewodowie.
Marszałek Seymowy. Czytaią Inkolata, na które niema zgody, czytam Mcdanow decyzyi.
Woiewoda Malborski Czapski. Chwalił Krola, potym mowił

Wypuszczać nas raczy

Wystawić nas raczysz Nayłanie względem domowienia się o Projekt Ota generalnego, a Woiewodzkiey Kruszney przyładza explikacyą.

Marszałek Sejmowy oświadczował y deklarował czas mowienia y przymowienia się do Ota generalnego.

Projekt o Alternacie Kruszney Wielkopolskiey, Małopolskiey y Litewskiey - Postanawiamy jako Alternata Laski gest nuncyatá ordynaryiná, extra ordynaryiná, tak pierwszeństwo głosu na przyszłym Sejmie będzie Kruszney Wielkopolskiey, na drugiey Koronney Małopolskiey, a na trzeciey Litewskiey.

Krakowianie odpowiedzieli razem niemaią zgody.

P. Czarnowski Woiewodzki Krakowski Na początku chwalił Króla z życzeniem, Rekommendował Hetmana Polnego Koronn, Krewnskiego y Pana. O Alternacie to dodał, że Sejmów doszło na pierwszeństwie głosu Kruszney Małopolskiey. Kruszney Wielkopolska ani zbrawa, ani z zwyczaiu, niemoże ewinkować żebysmy się aby przy tym blasku pierszeństwa utrzymać niemogli.

P. Kiwilski Zgadzaliśmy się na pomnożenie Oyczyzny Emulacyi o pierszeństwo być niepowinno, jednego Matki Dzieci jesteśmy. Że Woiewodzki Krakowski przywłaszcza sobie pierszeństwo, toż samo czynić powinna nasza Kruszney. Wiadze Orzeł Polski przyiął pod skrzydła swoie Mało Polskie. Jeżeli my nieprzyznaiemy prawa, tego z samego y Mało Polska niema prawa. Za dzięcioł y za Krolow nasza Kruszney miała imię Woiewodztw, a wmałey Polszcze Krakowska tylko się Ziemia nazywała.

Ksiądz Tymas Dubieński. Przykładem Xięstwa Litt. rekommendował, aby nietylko Laski między Kruszneyami była Alternata, ale y Głosów, nawet żeby y Biskupi mieli Alternatę.

Xiąże Jabłonowski

Xiąże Jabłonowskie Woiewoda Poznański. Chwalił Króla per extenuationem niecheć się zbliżać do Tronu z pochwałami wodzącego prawdę. Alternaty Wielkopolskiey z Mazowieckim niewymysłem ale szczerą chęcią domagam się wzywaiąc W.X.Litt. według Unij 1576. nacświadczeniu. Rekommendował Prawa Prowincyi Prusskiey z Miastami, aby zachowana była od Cła Generalnego.

Xiąże Sanguszko Marszałek nasz Litt. Długo oczekiwała Oyczyzna takiego Króla &c. chwalił Króla, który Stara Polski Sławę odnowił, Wiarę S. utrzymać może, z jednej strony mądrością, z drugiey starannością. Rekommendował Prawa Litt. &c. podane są nam jako mianowicie z Memorjały od Dyspozycyi Sąsiadow w których się wiele domagaią, ale jako ich dawne ostrzegły Prawa, y Sejm Convocationis naszey obwarowuią Wiarą, którey dobrze y Swoią obliczność zachować mowi, a Dyspozycye uspokoić się powinni.

P. Krebendorfski Poseł Oświecimskie. Króla chwalił, Alternaty bronił, o Sejmy w Koronie się dopraszał. O oddaniu 4. Regimentow do Kommissyi Króla wychwalał, Za wydane Walanse dziękował.

P. Horain Poseł Wileński. Alternaty rekommendował w Prowincyach Polskich za przykładem swoiego Xięstwa Litt. z Unii wieczney unij rekommendował, y Alternaty Sąsiedzkie, aby wprowadzić w kray mogło zupełne uspokoienie.

P. Raczyński Poseł Poznański. Do pochwał Króla, mowił o Alternacie, y czytował Prawa ku tamu się służące o Alternacie, jako to 1626. 1639. 1631. 1633. 1638. 1647. 1649. 1653. 1674. 1683. 1690. które sobie proszę przeczytać,

gdzie się pokazuie

gdzie się pokazuie pierwsze Prowincyi Wielkopolskiey, ale my tylko dwie Alternaty dla zaprowadzenia uspokoienia. P. Siakowski pozwala Woiewodztwo Krakowskie na Alternatę, ale naczym raz po raz Warszawie nie pozwala.

Mieli zwrocić potym przystąpili do Prawa, y Ord. Mazowieckiey Podkanclerzy Kor. solitował Sessyą na po Obiedzie.

Sessya 12ta. Dn. 13. Abris we Czwartek po Obiedzie

Marszałek Sejmowy. W Zbiorze Kwoli Pan zagaiaiąc dzi: sieyszey Sessyi bierę wzpreżętą materyą o Alternacie. Iuż śmy słyszeli wzne głosy, w których się wyiawiały iakieyś Skrupuły, drugieś Zazdrości, przeto do uspokoienia dostatecznego zdaie się Projekt Woiewodztwa Poznań. iest gotowy do przeczytania Woiewodztwo Krakowskie odpowiedziało. niemaią Zgody.

P. Leszczyński Poseł Krakowski. Życzył Królowi tego, czego się iuż nastu Sad, y cokolwiek w przywiązane wnieść może Pokoy. Co do Interesu Woiewodztwa to wyraził: Znamy nasze obowiązki, że śmy Prawa bronić y przestrzegać powinni, tak tedyśmy przystali na Alternatę, gdyby Sądy y Trybunały, miały także w Krakowie Alternatę, ale że Woiewodztwo nasze wyięte z tego honoru niemaiąc ani Sądów, ani Trybunałów u siebie, więc pozwolić żadną miarą niemożemy, abyśmy Braci pozostałym nie byli w Odpowiedzi.

Kasztelan Santocki Malczewski. Szczęśliwą zawsze tak pora ciedzy W. K. Mć. S. Pn. Miłyd. a donoszemy na Pronie. Dawno sobie tego życzyła Oyczyzna, czym teraz dopełniła dzieci swoie, wybrawszy W. K. Mć. nie tylko w Państwie Polskie, ale y Europie znacznego uwzględnieniem y Cnotą. Wielki to zaszczyt Oyczyźnie, że ma z łona swego Monarchę, Rozumiemy to dowodnie, że sam Bóg W. K. Mć. przeznaczył y wybrał, którego

przedziwne Dzieł.

przedziwne wielbiemy Skutki. Jako zaś jestes WKMć. wypiekgnowany y uprzesowany w Religiy Waszey, tak Iey mamy nicz mylna nadziei bronić będziesz, y pomnażać nie przestaniesz. Pokazałeś nie iedne sprawiedliwości dowody w dysputacie taste swoiey, za które u Pwne WKMći składam dzięki. Alternata aby nowym Prawem opisana była dopraszam się. Tak że Zabiegaiąc interwencyom Pogranicznym, które sas z uciążeniem naszym, o wyznaczenie Kommissyi smiem supplikować W. K. Mć. P. M. Miłyg. Więcey nie wspominam potrzeb Publicznych, bo ich lepiey y dokładniey WKMć poymuiesz y przenikasz.

Kasztelan Dźwiecimski Jabłonowski. Ile krwelka Wodyda zrzodła przyczynić, ile atom do oka zadzieć Olimpu przydać może, mniey niewinnie dobitadność Słów moich w podziękowaniu Bogu wyrazić może za tarazniczyże Bezbożstwie uspokoiyone przez okazowanie na Pwnie WKMć P. M. Miłyg. z czego pokazuie się sądow Jego głębokość, kiedy przeciwym wyrzekli, czyniąc siasta wszelkie ziemskie poszliśmy byli Brzegy, teraz odrzuciwszy Los slepey Fortuny w Twoiey nay Łasce poszliśmy Sanowanie, które przywrocić Polsce, uszczęśliwienie przyniesie, ustabiluie y sprawiedliwość w Krolestwie. W konsyderacyi uczyni. Te to są dzieła nay Łasce, o których albo potrzeba w Bystrym mowić, albo w Bystrym milczeć, że dostatecznie bydź niemoże wyrażone. Wynosi Twoiey nay Łasce tylko szanować należy, y dla tego nieśmiałem się zabierać głosu, przim niebyło przyganiony. Odważam się więc, y nie szukam Racyocynacyi, ale tylko do

Alternaty, [illegible]

Alternaty rzetelnie mowią że w Gnieznie Orzet Poznański
zawżdy, niemasz racyi mowienia o precedencyas Wiem że
Gniezno nie Poznańskim Woiewodztwie, przeto y to non cur-
rit do pierszeństwa. Po Lesku y Potemskiem Jego nastąpili
na Rządy 12. Woiewodow, którzy w małey Polszcze Rządy
sprawowali, na ten czas iuż były Woiewodztwa Krakowskie
nie Ziemia. Po Woiewodach Cracus w Krakowie Metropolia
założył, zawsze była pierwsza Krakowa. A lubo na
miejsce Woiewody Krakowskiego nastąpił Kasztelan nie nie
ummieyszono Powagi y Pierszeństwa Pierwszego Senato-
ra, o czym nieiedna w dalszą Explikacyas Że zaś cytowa-
ne tu były pod nisy pierwsze Woiewodztwa Poznańskiego,
to sprawiła łaska, która na ten czas była w Kasach Wiel-
kiey Polskiey, ale na konwikcyas dostatecznieyszą o Pierszeń-
stwie Woiewodztwa Krakowskiego spyrzemy w Cały Senat
Kasztelan y Woiewoda Krakowscy zawsze pierwsi, którzy nigdy
żadney niemieli impetycyi, przeto y teraz Woiewodz-
two Krakowskie tak niemoże bydź poskrzywdzone, aby miało
bydź poniżone. Wnieszono jeszcze aby y między Jchmc
Biskupami była Alternata, jużem się też tu aż zadziw-
ił, którym miejsca od Wieków w żadney niebyły questyi:
Ale nay Łanie Prerogatywy Kasztelana Krakowskiego
tuwim oddaią względem, aby niebyły poniżone. Za ni-
kim innym niewnoszę Interpozycyi, bocsam jeszcze
niejestem zasłużony.

P. Kwiecki Poseł Poznański nie go niesłyszał, cała
iednak ratyfikacyia była o Alternacie, ponieważ Jestześmy
in aequalitate, za iż sobie ma uzurpować Pierszeństwo
Woiewodztwa Krakowskiego.

Kasztelan Senat

Kasztelan Sendomirski Sołtyk. Wiarę usta moje y szczerość
się z wymową nie pozwala Twoy wzhlad N.P. w tym tylko aby
wyrazam, że jako szczęśliwy czas wraca się Oyczyźnie
w pierwiastkach twego panowania, którego chętne bydź
bronione poddaństwo wyznaię, tak Wiarą: Wolności y
Stawa nawet powięszone będą, za które pozwolisz N.P.
nieustraszonego Żadna przeciwności, emysłu etworzyć
zdanie, że Krwi y życie gotowe tobie jestem. Jako zaś
zdrowie twoie N.P. iest twierdzą y uszczęśliwieniem Oy-
czyzny, tak nam panuy długo y łaskawie. Za Woiewodztwo
Wileńskie y pieczęć dziękuie. Względem alternaty, ja-
ko Senator Generała koronnego aby Woiewodztwa
Krakowskie nie były ukrzywdzone.

Marszałek Poselski. Chwali w kilku słowach Króla, po-
tym prosił Wielkopolanow, jeżeli chcą bydź uspokoieni
o wszystkich desiderycach, aby przystąpili do Turnus.

P. Sczanowski Poseł Brzeski Litt. Nie wszczerzam się z mowy
moiey ale tylko wyrażam, że ziemstwo Litt. tylko zaszczyca się
Ministrami, ile Woiewodztwa Koronne, a przeto sobie zaw-
arcie Alternaty, jakoż podczas Sejmu Convocationis
czyniło prolongacyą o Alternatę, tak y teraz muszą przy-
stąpić do Turnus.

P. Małachowski Starosta Sandecki Poseł Krakowski Woiewodztwo
Krakowskie lubo ile bydź zawsze w Koronnosci nieprzeto
iednak powinno bydź wyposażone w szczególności;
wzaiżne y wnay grubszych nawet tak bywa porzą-
dek że lubo pod jednym zostaią Monarchą w Koronie

Poddaństwa, jednak

Poddaństwa, jednak iedna nad drugą Prowincyą ma Pier-
szeństwo. Czytamy we wszystkich prawi Konfederacyach
że zawsze pierwszy podpisywał się Woiewoda Krakowskie,
zawsze do Sobowor naznaczała Rzeczpta Kommissa-
rze do Woiewodztwa Krakowskiego, jako iest in Volumine
Legum 1569. Tegoż samego Roku w Lublinie Porządek
napisany jak maią siedzieć Senatorowie, Woiewody
Krakowskiego y Poznańskiego Alternaty naznaczyła.
Przeto niesie prozby Woiewodztwo Krakowskie do Wielko
Polskiey Prowincyi, aby odstąpiła Alternaty lub pier-
szeństwa, a maiąc insze materye do rokowania
więcey illacyi o Alternacie nieuczyniła.

Poseł jeden Lubelski w głębokim rozkazom Twoim N.P.
zostaiąc posłuszeństwie nic na przeszły niemowią, ale
tylko względem Alternaty przymawiam się Wypływaią
Zatargi między Prowincyami o Alternatę z fundamentu
Równości y gorliwości, y im więcey Prowincya Wielkopolska
Rokować będzie usiłowała, tym mocnieiey w Matey Polskiey
gruntuie Chęci do utrzymania swego Pierszeństwa:
Łatwa jednakowo y skłonna będzie do pozwolenia
na Alternaty kiedy Prowincya Lit: ustąpi Kolei w
Prawie z Kąd do Krakowa będą przeniesione Sejmy.
P. Raczyński Snadna tam jest obrona, gdzie Pesma:
wiedliwość ma pierwsze mieysce, a że Nay P. u twego
Prawu swoię znayduie Otarze, spodziewamy się że
poważnego Woiewodztwa Chęci wezmą swoy skutek,
osobliwie kiedy maią dowody. Dawno Bog Nastąpum

Poprzednikow

Poprzednikow Kazał słuchać, Synom Ojcow szanować, Prowincya Małopolska to przewraca Prawa, kiedy przodkować przed Wielkopolską usiłuje. Pierwszeństwo jest honorem, ale Równość jest zawsze Chwalebna przeto Rzeczy mieć powinna uwagę, albowiem gdzie Zgoła Równości, tam Pierwszeństwa niemasz. Miasta Prawa Wrocławskiego y Poznańskiego, które będą niepowinne w Senatorii Szlwie jedno od drugiego będą niepowinne oddzielone. Pierwszeństwo Kasztelana Krakowskiego, nie jest dowodem Pierwszeństwa Prowincyi Małopolskiej: ponieważ tylko Rzeczpolita takie porządek uczyniła, kiedy Synowie Wielkopolskiego Kasztelanem Krakowskim Małopolską zaszczyciła. Jmć Królowie dla siebie y na swoie Stany ex Volumine Legum przybierali przykłady, a coby naszey Prowincyi służyło powinien Liburnus między swoiemi, które napisał Prawami, niepostanowił Prawa na Ojcowbojcow, bo się ieden nigdy niesprzeciwiał, tak y Rzeczpolita niestanowiła Prawa o Pierwszeństwie, ani Wielkiey, ani Małopolskiey Prowincyi, bo się tych między Synami własnemi niesprzeciwiał Dyfferencyi. Jakie więc Prowincya Litewska z Koronnemi Unii otrzymała Alternatę, tak y między Koronnemi bezpiecznie może nastąpić. Potrzebna więc miłość własna ostudzić, a powszechną zagrzać, a tak wszystka ustąpi emulacya.

Marszałek Seymowy. Śmiele mowić mogę, żedwie Prowincye jako Siostry nadzone, jedna drugiey powinne o uczynność, z którey żadna drugiey ustąpić niechce

Pretensyi

Pretensyi, z czego się dalsza krzewi dyferencya między niemi a nam czas uchodzi do dalszych obrad, przeto albo tę materyą zostawić w Recess, albo per Turnum należy uspołowić.

P. Bukowski Poseł Sanocki. Możemy sobie przypomnieć że Adam był pierwszy człowiek, y pierwszy Oyciec nawdzie Ludzkiego, ale jak tylko zgrzeszył, zaraz był wygnany z Raju, tak Wielko Polska Prowincya, lubo się pierszeństwem zapszyczała w początkach, że musiała coś zgrzeszyć, przeto jey pierszeństwo przeniesione do Małopolskiey Prowincyi przez zaślubiny Metropolij w Krakowie, przez koronacyą Królów w Krakowie, y przez pierszeństwa Krzeseł; niema więc o co Wielkopolska Prowincya dysputować, ani się domagać, do czego już Prawa niema.

Jrź Lubomirski Strażnik Kor. Poseł Sendomir. Walczące są we mnie myśli. Wiążąc się prowincyonem z Małą Polską Prowincyą, jako Poseł Województwa Sandomirskiego, widząc zadawniony zwyczay pierszeństwa tey Prowincyi, z drugiey strony wstrzymać mi umysł należy od Decyzyi, maiąc praktykę nacechowaną, jakie bywaią inkonwenienceye o Alternatę głosów. Przeto kiedy iedna drugiey tak usilnie obstaie Prowincya, niech Rzeczpolita decyduie, y projekt niech będzie przeczytany.

P. Dobiecki Poseł Inflanckie. Jako Rzeczpolita uczyniła Kwalifikacyą Kommissyi Woyskowey Litt: z Koronną, y uspokoiła Prowincye, tak bezpiecznie sobie może postąpić z Alternatą Prowincyi Małopolskiey, y Wielkopolskiey

y więcey w tey

Wielkopolskiey z Małopolską.

Po Podpisaniu Projektu, Czytano Projekt o przeniesieniu Archivum z Krakowa do Warszawy.

Asseruacya Papierów Publicznych. Kommissyą Skarbową naznaczy Kommissarzow do przeniesienia Archivum z Krakowa do Warszawy. A że w niektórych Familiy osobliwie w Litwie znayduią się Papiery należące do Interessow Rzeczypltey y te komportowac wolnemi. Do otwarcia Archivum Jchmć PP. Senatorowie Klucze niebędą negowali.

P. Łętowski. Kiedy jestże Archivum wywiozą z Krakowa to tak Krakow we wszystkim zubożeje, przeto smiem się dopraszać, aby Archivum potym było powrocone y Clenodia oddane y aby Jmć. Kustosz Koronny między Urzędnikami Koronnemi był pomienionony.

Drugi Poseł Krakowski niepozwalał na przeniesienie Papierow z Krakowa, ale upraszał aby y w Krakowie Kommissya Skarbowa mogła się agitowac przez Kadencye.

Marszałek Seymowy Asseruował że Clenodia Rzeczypltey będą niedługo odwiezione do Krakowa.

P. Mirowski. Niemasz się o co upierać o Papiery: niech przywiozą do Warszawy niech ie przekopyią, a Oryginały dopiero odeszlą do Krakowa, y tak będzie Securitas Archivi na dwa miesiące od Ognia y Nieprzyiaciela.

P. Łętowski. Papiery, które mogą należeć do Kommissyi Oekonomicznej niech wezmą z Krakowa, ale te, które są in Materia Statûs, niemogą bydź wywiezione, y na to niepozwalam.

Jmć. Marszałek Seymowy

Jmć Marszałek Seymowy. Na uspokojenie tych kwestyi y ad affectationem Woiewodztwa Krakowskiego Jchmć PP. Kommissarze do przywiezienia Archiwi z Krakowa do Warszawy naznaczeni, Seryass, czyli Summaryusz Papierow Archiwi zrobią, w Krakowie zostawią y ad Acta Castrensia per oblatam podadzą na co nastąpiła Zgoda.

P. Niemieryez Poseł Kijowskiey. Dopraszał się o Sędziow Pogranicznych. Dodał że Senatorowie niektorzy w Naszym Kraiu niemaią Possessyi, miał na to Projekt, ale go nie przyięto.

Tandem Minister poszedł do Tronu, y Kanclerz Koronny odprawował Sessyą na dzień jutrzeyszy, na Godzinę 10. Sessyą 13ta. 14. Decembris w Piątek. Marszałek Seymowy. Nasz Krolu P. Nam Miły. Nigdy dość zgodne wynaleść się y pomyślić niemogą Fundamenta, ktoreby wystarczyły Twojemu staraniu N. M. a Dobru Oyczyzny, a jeszcze y że, jakieby były mogły w milczeniu zachowane kazesz, przeto do tey dzis przystępuię Materyi, na ktorey wczora odprawowana Sessya. Podaż Projekt względem Lustracyi Woiewodztwa Kijowskiego: Ponieważ naznaczeni Zeszłym Conventionis Lustratorowie do Woiewodztwa Kijowskiego Jchmć PP. Owruckiey, Daszkowskiey, y Barakowskiey niemaią tam Possessyi, przeto na ich miysce naznaczamy do Kwarty Jmć P. Czechowicza, do Pogłownego Żydowskiego P. Niemojowskiego, a Kommissarze sami sobie naznaczaią, co Przymas. N. M. P. M. N. Dowodne prace W. K. M. o dobro Dobra Oyczyzny wyciągaią od Nas wdzięczność. Fatygi

ustawiczne

uszanowizne, usta słodkie zbawienne Rady W.K.Mci.
za to dzieła mądrości Boskiey, która nam osadziła
W.K.Mć. na Tronie, y która nas z Klimatem Berlew:
lewia wyprowadziła, y wszczęśliwsze stanie ugrun:
tować nas pragnie, byśmy tylko sami przeciwno
ści zdań poprzestali a Bog, który nam zaczął błe:
gosławić podczas Interregnum, y teraz nieustaw
tasli suwiey, za co mu dziękować przynależy. Iniesmy
Jarmarki, y Targi wnieczziele, jako w Dni Jego Chwa:
le poświęcone, a tak miłą y wdzięczną ofiarą
Jego Majestatowi ofiarę. Zostawmy Swięta N.P.
Maryi Matki Jego, S. Michała y Apostołow na
swoim mieyscu, inne przenieśmy na niedziele, co
się ustawić potrzeba do stołice Apostolskiey, a
tak y do Chwały Boskiey będzie Lud sposobniey:
szy, y do pracy Rąk zdolniejszy. Chcieymy się
zagrzać do jedności, a Duch Boski będzie z nami.
Rekommendował Panow Brühlow do Indygenatu,
jako złączonych z Jmć. Potockim. P. Salmura
z Matki Jmienia mego, przypomniał. P. Rekura ze Sy:
nem, Innych do nobilitacyi, jako to: PP. Jerzow, PP. Sie:
mińskiego, Nowickiego, Brzozowskiego, Szaynezera -
PP: zaś Rzewuskiego y Paca, Chodzieżego y Podstolego Li:
tewskich Łasce Królewskiey insynuował, którzy się iuż
upokorzyli, a od Jmć. Prassa Brühla 12. Krmat dla
Rzeczypltey asekurował.
P. Ożarowski Poseł Krakowski, Czas uszczęśliwiony, y wy:

wk W.K.Mć.

rok W.K.Mći. mowić mi bruni, przyimicy ieanak naszę Poddaństwo y uszanowanie od Wdztwa naszego, kto: re się dopraszą, aby Projekta Jego były przyięte y wystawia: ne. Rekommendował potym nayprzewey Imć. Krzewskiego y Pana, P. Brühlow do Indygenatu, iako starania się o to y akkomodiacyą, y iako z Kolligowanymi z Polskiemi Domami, y innych przypomniał, którzy iuż za rekom: mendowani przez Xięcia Prymasa, także Imć. Tatarzyc: cza, który redyntegracyi Statu nobilitari; pretenduie. P. Skarbek Poseł z Kalisza. Dzień wczorayszy był tak szczęśli: wy, którego za dnyć trudne uspokoione Projekta, y kto z to sprawił? jeżeli nie Pan Łaskawy, wzumny? taż to ab: ternata, która zawsze brzydziła, tamowała Dobru pu: bliczne, wzięła swoię Rezolucyą, Rekommendował Ar: cybiskupa Lwowskiego Ormiańskiego, który dla Dobra Oyczyzny większe porzucił Interaty, a wziął mnieysze, me: retur, aby był wzgląd na niego w przydaniu jakiego Opactwa. Metropolitę Ritus Graeci, jako kolligata Imć. Biskupa Płockiego Sceptyckiego, aby do kollegium Senatu był przyięty: o Popowiczach wspomniał, aby wolni byli a Subditatu, wszak to nie są Tatarzy.

Imć. Czapski Wda Malborski. nie. mowić na ordynaty nic niemogę, bo zadaiąc. Przypomnieć tylko muszę o Lustracyi względem Kwarty: aby Starostwa Grodowe wolne były od Kwarty, którymby jeszcze potrzeba poprzydawać, nie wymawać, ponieważ Status Starostw sam tego wyciąga. Xiąże Adam Czartoryski. Prosi aby Materye były tra: ktowane ordinate, a że u nas są naznaczeni Lustratorowie

non possessionati,

nun possessionati, więc prosze, aby byli odmienieni, do czego Projekt podał.

P. Horain Poseł Wileński na objaśnienie ialiczyst Konstytucyi Convocationis podał Projekt.

P. Niemcewicz także podał Projekt rekompensy P. Dawuszkiemu.

Projekt o Indygenacie Prussom Brühlom. Że Dokumenta Szlachectwa zaszły, za Indygenow przyimuiemy. Przy dziedzictwach iest zasadowniejszy. — — —

P. Wilczewski Aby Dokumenta Precedencyi ad Archivum Rzeczypltey Jeszcze oddali etnunc, domowił się.

P. Piaskowski. Także aby Precedencya ad Archivum oddali y Przysięgę Fidelitatis aby wykonali P.P. Brühlowie.

Kasztelan Brasławski Czarnecki. Że Posłowie nasi niemogli się doczekać do widzenia Oblicza Pańskiego, y mieć Audyencyi u W.K.Mci. P.M.M. więc Ja Imieniem Wdzrwa naszego jako Posłaby, Słuszna, ay Anioła Woiewodzi Poszedłszy go uznaią y adorują, maiąc nadzieię, że w Pełni szczęśliwości pod Panowaniem Iego spłyną na Ojczyznę Naszę Wdzrwa Zaś nasze jako Matka Parentibus pod Protekcyą się W.K.Mci oddaie, y oświadcza się Ze niemoże żeby dź u nas pewny Podatek, bo pod danych tylko iest fluxus & Reflexus.

Woiewoda Podlaski Brzeski. Mowił o Klauzurze Szlachectwa Cudzoziemcow, do których ubiegały narody, y ialicmi iść do niego potrzeba drogami, a że znayduią się P.P. Brühlowie, którzy oprócz Szlachectwa Zagranicznego, maią iuż tu zasługi y przez siebie, y przez Kollegacyą, oprócz tego delikatnier Artykuł 12. czegoby niepotrzeba Klaść w Konstytucyi unikaiąc tey chluby, więc upraszam, aby ten Projekt Indygenatu był podpisany.

Jędrzej Braslaw

Jeden Poseł Bracławski po porównaniu Króla życzyć Rządz dobrze y żyć jeżeli nie aeternus, to diuturnus. Za Prassami Brühlami same zasługi mowią.

P. Borzęcki Poseł Lwowski Indygenatu mowił według Praw 1601. 1673. 1676. iakoby miał być zachowana Formalitas, oprócz tego ci, którzy życzą sobie Indygenatu powinni być rekommendowani od Woiewodztw należycie y per Plura: litatem akceptowani, które zequisita jeżeli JEJmć PP. Brühlowie mają, dopiero przychylę na Projekt.

P. Kurdwanowski Poseł Bełzki Chwalił Króla y winszował panowania, pod którym widzi Oyczyznę, co czyniesz dla niey, lecz y przy tak wspaniałych, względem Indygenatu mają PP. Grafowie Brühlowie wszelką gotowość, którą nasze Woiewodztwo podało w Instrukcyi, przeto prosi o umieszczenie Projektu.

Marszałek Sejmowy. Według Pluralitet Votorum czy zgoda aby podpisał Projekt Indygenatu.

P. Chmara Poseł Mińskiey. Nie Pluralitet Votorum, ale Pluralitet Instrukcyi potrzeba się podpisywać do Indygenatu.

P. Bogaliński Poseł Poznański. Posłowie mają dane sobie Akta: rytem od Woiewodztwa co widzą przy zwróceniu dla Oyczyzny mogą y za to się sprawią Woiewodztwu; przeto kiedy Pluralitas zachodzi o Indygenacie PP. Brühlów, proszę o podpisanie Projektu.

P. Pawłowski to samo potwierdził.

Xięże Adam Czartoryski Poseł Łanocki. Słyszałem dopiero iakoby jedni domagali się Pluralitet Votorum, drudzy Plu: ralitatem Instrukcyi. Oyciec moy będąc Kasztelanem zatrzymany, jako Regimentarz Generalny, według Prawa Hetmanom

służącego

służącego, którego miysce teraz trzyma, przezemnie rekommendowane do nobilitacyi zasłużonego w Woyskv P. Jerzow, Mansterstwo, Kwatermistrza Kordycellego etc: WKM y Stanom zgromadzonym. P. Kuzmiński Cześć Bonlaski. Czas wyciężony nie pozwala mi nic mowić, tylko co należy do Indygenatu y nobilitacyi. Antecessorowie WKMci: przypuszczali do Indygenatu y nobilitacyi ale za Instrukcyami Woiewodztw, y rekommendacyą Hetmanow, lecz kiedy przez upływność czasu, ani czynności Woiennych nikt nieprzekroczył, ani dlatku nikt nieofiarował, więc pretendowanego nikt nie powinien zyskować względu, Wola Braci naszych w Domach pozostałych w Instrukcyi nam danej czytam zgromadzonym Stanom, abyśmy więcey nieccierpieli nieżyczliwości ab ignobilibus, na żadne nie pozwalamy nobilitacye. Wiele iest Szlachty a niemoże dorosnąć się do panem bene morentium, dopiero ieszcze będzie ciasniey kiedy nowey Szlachty naprzybywa. Totaliter jednak non praeiudicamus Viam starającym się, ale servatis servandis, ieżeli niemogą przez Woyny tedy przez Znaczne jakie munera dla Oyczyzny, naprzykład most na Wiśle postawić murowany. Territorium Elblągskie, Starostw Drahimskie y Powiat Bytowskie ex Kupić. Informuie tu zie dnego głosu że Jedną P. Brühlowie offerunt Rzeczypltej 12. Armat, zdaie mi się ta usługa, albo cżęść do wyłowania że może bydź akceptowana, lubyby lepiey było, aby kroniczne uczynili oświadczenie, przeto nieprzeciwiam się zapisaniu Projektu tego, ale na innych nie pozwalam.
P. Pugalenskie Cześć Poznańskie rekommendował Podkomorzego Koronnego aby się pomieścił między urzędnikami Koronnymi

y o tym pisanie

y o podpisanie Przywileiu prosił na Indygenat P. Brühlem.

Xiąże Straznik Koronny Indemnitatis. Przyimować za Obywatelow do Kraiu Ludzi rekommendowanych Cnotą y zasługami iest pomnażać w Kraiu bogactwa, szukać nadgrody Cnocie. Xiąże Imć Woiewoda Ruski Generalny Regimentarz złożył tu u Imci prośby swoie przez Syna swego Xięcia Generała, nieco się tyczą zasług swoich nadgrodę, że rekommendowani od niego a zasłużeni Woysku będą przypuszczeni do nobilitacyi, y prosił aby był Przywilei przeczytany. Imć Rzewuskiego Chorąży Litewskiego, lubo nieco się, abym był pro Domo mea Orator, taskawey Protekcyi WKMci P. Imć. oddaie.

Kasztelan Lubelski Sługocki. Prosił za Brühlami, prosząc aby Xięcia Rekommendacya była przyięta za Woyskowemi do nobilitacyi, o nic prosił aby u nas w Koronie niemogli genidere Titulo nobilitatis nieposwolił.

Starosta Zakroczymski Mszczki. Woyskie rekommendowanych do Indygenatu y nobilitacyi także rekommendował.

P. Kuczyński pozwalał y na nobilitacye, ale się dopraszał, aby Jednego Woyskowego Xięcia Regimentarz oddał Regestrem z podpisaniem ręki swoiey. Ale Xiąże Adam Czartoryski nieco się uraził o to, y zaraz powiedział, bardzo się dziwuie że mnie WMość nie dasz Wiary, jako Synowi Regimentarza. Ale znowu P. Kuczyński się excusował, dla tego pretenduie Regestru z podpisem Xięcia Regimentarza, abyśmy wiedzieli, ci, którzy są podani do nobilitacyi, czyli są Katolicy, czyli Dyssydenci.

Marszałek Koronny. Jasne są prawa Koronne, według których, kiedy nastąpiły rekommendacye Jchmci P. Brühlów, mniemam się pytać czy można podpisać Przywilei o Jch Indy-

genacie sam

generalne salvo Juramento Fidelitatis, a Kiedy Imć P. Stá Warszawski Brühl raz przysięgł nad Państwo, drugi raz na Generalstwo czyli potrzeba Konieczna, aby iesze y teraz przysięgę uczynił. Także aby prowidencyą Stá: Sectwa oddał do Archivum, y aby miał nowy Patent na Generalstwo.

Potym Projekt czytane Nobilitacyi PP. Jenzow. z Potom: stwem obojey Płci z Bratem zmarłego brata, także Potomstwo utniusz sexus capaces bonorum et honorum.

Stanisł. Liwsli Karczewski, Poseł Litewski, dał te Reflexye. Przedtym nobilitowani niżeli do Dobr przyszli pierwey tę Ziemię Krwią oblali, niżeli ią posiadali, teraz zaś Recepta Kiedy pozwala Nobilitacyi, pozwala że mogą bydź y bogaci ale stanąć Legi de Cartabellis.

P. Lasza Poseł Kijowski. Zdała Także NM. mowię na prośby twoje, iestem posłuszny w milczeniu tylko adorować Majestat, a o podpisanie Projektu Indygenatu Panow Brühlow do prasam się.

Tu Ministerium poszło do Króla, y Kanclerz WK. dekląrował, mowiąc. JKMć PMM. zostawszy Królem zapomina tego wszystkiego pole byt Polnikiem, co się stało między PP. Brühlami, Którym Indygenat deklarując, y nadzieię ustrzeszy solwuie Sessyą

Sessya 14ta. Die 14ta. Decembris wszedł po Obiedzie P. Marszałek Sejmowy. między innemi dziełami Antecessorow twoich NP. Które Wiecznią Pracą y Cnotą zasłużyły do Klejnotu Szlachectwa Polskiego przymowali dziś się w Twoią dziedziczną Osobę, Którym PP. Brühlow Indy-

genatu przyo:

generatu przyozdobiłeś Przywilejem, y co się dzieie pod Twoią Powagą, co raz w większey przymnaża Ci Chwały. Słow: wanie Psya na innych Projektach, teraźnieysza powinna by była od nich Zaczynana, lecz że są Zamowione głosy niemożemy Projektów podpisować; pluiny Pan y swego niewczasu Skutku.

Kasztelan Sreczyski Norski. Jest to wynik samego Boga y Opatrzności nieskończona, że nam w Nim dał Za Pana y Króla, tego Króla, który etc etc. Że Swabit Króla że magnicps Prawa dopełniać, upomnieć do siebie zachęcić, każdego ukontentować, jakie już mamy przy: znany y uspokoiony P.P. Bruhlow Projekt Indygenatu, za którym dziękował Królowi dla zasługi P.P. y dla Kolli: gacyi z Potockiemi, o Generale mowił, aby został przy dawnym Przywileiu, aby drugi raz nie przysięgał. Drugi Projekt za Rekommendacyą Xięcia Imci Regimentarza Generalnego, za P.P. Jenami, y P. Manzetem, jeżeli Kw: fessionem Fidei uczyni, aby odebrał Skutek, insynuk: sta: rzącym się o Nobilitacyę z drugiemi materyami w Re: ces odłoży.

Kapelan Chełmiński Czapski że Punkta przypo: wał po Kwrtkim Komplemencie. 1. Aby Korrektura Try: bunału jaknaystąpiła. 2. aby Konsyliarz Schmidt był przypuszczony do Szlachectwa, a jakie jest Stanis: sławy będzie Substancya y Kredyt Oyczyznie. P. Rzewuskiego Chorążego, y Pana Podstolego Litewskich rekommendował Królowi.

Xięże Prymas

Xiąże Strażnik Lubomirskii. Podany Swjelt od Xcia Regimentarza
iuż jest poprawiony, prosi Bg żeby był czytany y podpisany od SS. Braci.
Zaczęto czytać Swjelt. S. Klinka się odezwał. Nie pozwalam
na czytanie tego Swjeltu. Ale mu Krol Dowiedział z Dru-
giey strony. Znasz WMPan Mość stat, uwłno czytać ten Swjelt.
S. Klinka. to chcę mowić przed Swjeltem: S. Dobiecki mowi
przed Swjeltem, iest to rzecz słyszeć przed nieszporem.
S. Klinka Nigdy niebywało Rzeczytey, aby czytywano Swjeltu
policzyby niebyła nad niemi w przod deliberacyą.
ze strony Xcia Posel się odezwał, bo niebyło takiego prawa
iak teraz. Insty znowu dodał było za Jana Bgo.
Tandem czytano Swjelt wyszły pozwany poprawny dla
SS. Serzow tylko im dodane o Herbie czy Jeza, czy Wieża
w czerwonym Polu, de stante Lege de Cartabellis.
S. Wilczewski Posel Wileń, Bg jeszcze nie podpisował
Swjeltu, prosi się nie przeymowiemy do niego.
S. Kazimierz Posel Upitski Chwalił Króla. Że wy-
branie na Xcia WB. ukontentowało Cały Naród. Ty iesteś
Amor popoli; quod debuisti facere fecisti. Choćbyś wy-
ięty Xciąc za granicę, Zostawał sięgalibyśmy Cię
byli per Saxa et ignes y dostali -- po wszyscy Expre-
syą dodał, nay Sancie spuszczą na Swiat Upitskie
Zaczęło się Cała Rzeczenatorska długo mowiła. nareszcie
dodał memento mei Dne, cum jam veniśi in Regnum.
Tandem wyraził, aby do żadney Materyi nie przystępo-
wać, prócz nobilitacyi SS. Braci Swjelt niebydzie
podpisany. Xżę Adam Czartoryski Woiewoda Ruski

Swjelt odany

Swiadek oddany, prosz aby był podpisany.
Urzęda Rawskie Prawskie między inszemi nayznaczniey etc:
rekommendował P. Szow, y P. Tolzdorfa
Marszałek Symowy Według obowiązku mowić y w Senacie
y między Posłami pragnąłbym bydź użytecznym, ale że
niemogę dogodzić wraz wszystkim Zdaniom, przeto
muszę bydź wyekskuzowanym, prosząc więc Wmciów czy
mam przystąpić do podpisania Swiadku.
P. Dobiecki Rekommendujęc Prawa zacnośći, które
zawsze skutkować powinno, więc prosząc o podpisa:
nie Swiadku. Prosili wielu o podpisanie tego Swiadku
ale inowu P. Podczaski Poseł Pentyński się sprzeciwiał.
Swiadek na Rekommendacya Xcia Imci Wirdy Ruskiego Regi:
mentarza Generalnego P. Ludwika Tolzdorfa y Zelynem Jego
do Klynotu Szlacheckiego przyimuiemy etc: Tu się zaczęła
lucta Zabrał głos Imć P. Zbijewski Kasztelan Kaliski, zabrał
także głos ayć P. Dzieduszycki Podkomorzy y Poseł Kaliski, chciał
mowić Kasztelan, chciał mowić y Podkomorzy, ale Senat
nie pozwalał Posłowi, a Posłowie nie pozwalali Senatowi, przeto
wytoczyła się Sprawa do Tronu, do którego przeszło Mini:
sterium y niektorzy Senatorowie, gdzie iest rzecz Zgo:
dzona, że się to stało przez niedosłyszenie wzdania głosów.
Kanclerz jednak do Tronu chciał do zwzumienia. JJ.M.P.P.M.
zna dobrze Sprawa, zna przyzdrożne Symowania, którego nikt
mu nieubliża, ale chce tego, nie niebyło z Krzywdą Maie:
statu, zwłaszcza Senatu w postronnych Narodów, więc Pre:
rogatywy Stanu Rycerskiego że wolno komu się podoba
mowić, byle z wzajemnym respektem, to zaś co się

stało teraz

stało teraz in casu, że poszło z niedokończenia wzdania głosów, musi być wybaczono, a Ja teraz idę od Imnu, y ginę Kanclerz z mego miejsca głos zabieram.

Notandum Kiedy Kanclerz mowił przy Imnie y wspomniał o Krzyżu Instygator Kor. Pol. Pol. Krzyżu z wielkim głosem: y nam się tu Miły Panie Krzyża dnicie, ale go zagłuszono mowiąc że się impertinenter odzywał, bo jeszcze iest głos od Imnu, y tak z Konfuzyą musiał zamilczeć.

Kanclerz Kor. z miejsca swego. Wiele iest obowiązkow, które mi każą mowić, to Laski wystawiać, to za Dobrodziejstwa dziękować, to wspaniałość umysłu Twego wielbić, jednym słowem siła można mowić, ale dosyć nigdy - Względem Indygenatu y Nobilitacyi zgadzam się z zdaniem Xięcia Prażmika, że to jest honor y interes Oyczyzny iak naywięcey napełniać Kand Obywatelami. Po Rekommendacyach a Ministris Belli, ia jako minister Pacis w Assessoryi godnych y wysłużonych ludzi mam honor WKMci y zgromadzonym Panom prezentować, y rekommendować, na co sam czytam Projekt. P. Sędzińskiego, Nowickiego, Przezwańskiego, Rozbuskiego. -

P. Piaskowski Prosimy aby głos Polski był Kontynuowany.

P. Wilczewski. Klejnot Szlachectwa na tego jakby był powinien szanowany y szanowany nie wspominam Konstytucyi, bo to już iest obiasnione dostatecznie od Xięcia Jmci Prażmika, y Xięcia Generała, iako waleczna Rękę, y rozumem przy przyzwitych rekommendacyach maią być przypuszczane do pomienionego Klejnotu, iest wiele inż wspomnionych godnych ludzi, jako to Metrykanci,

ieszcze przestrzegam

ieszcze przytaczam P. Opalewskiego wownie zasłużonego, y dalcy zasługiwać się staraiącego. Ale go zaraz odtrzymano, nie pozwalaiąc na Opalewskiego.

P. Sanowski Poseł Brzeski Lit: Sprawiedliwa y chwalebna droga, która prowadzi przez zasługi do nadgrody, wpadki nikt nie zbiera, kto nie zasiewa. J. Kr. Mść Stanisław Francuski dał dowody swoiey zasługi przez wydanie Xięgi Historyi Polskiey, przeto mereti aby był do Indygenatu przyięty. Ministerium przyszło do Tronu gdzie Jmść Zamoyski Kanclerz Koronny: J.K. Mć. odbraniaiąc y zdrowie swoie y Stanow zgromadzonych solwuie Sessya nadzień ią: trzyszy na godzinę 10.

Sessya 15. Q. 15. Decembris. w Sobotę Rano.

Marszałek Seymowy Matuszewski. Pozwolisz nam Panie ią: bym poczynaiąc mowę moią spytał się z Prawdziem, ubi est Populus, qui se honoret: Wiem iakie należy Majestatowi Respekt, ktory nigdy bydź niemoże ubliżony, y dlatego ieżeli na wczorayszey Sessyi niedołęstwo moia wykrzyczała, znam się do tego, że me facti penitet, a Chwała Twoia wesprze y obroni, czego nie dostawało mocy attencyi, y w tey nadzieii miałem przystąpić do traktowania porządkiem zaczętych materyi, ale lubdy nowe czyny W.Kmć daią przyczynę dzielności, które mnie poprzedzaią, twoie wydarłie znieważaią serce y usta do wyrażenia, iako w Wierności, uszanowaniu, y usługach Tobie należących, poprzedzić się nikomu nie pozwolę.

Kasztelan Kaliski Zbyeuski. N.K.S.M. Mity. Ogłoszony wyrok Twoy przez Kanclerskie usta, zamyka usta moie na podziały Twoie N.P. utrzymuie się ześć moia: Majestat tedy Twoy in silentio premus adoro. Dziękuwać jednak nie śmiem, gdzie

zaś Sapieha Cassa

zaszczytnych łask Swoich w Prowincyach Koronnych y Litt:
Pu Kanclerza Litt: Czartoryskiego chwalił. P. Brühlow. P. Sal-
mura, Becelura rekommendował. Ligęzt Jabłonowskich
desideria przypomniał. PP. Chrapskiego y Podstolego Litt:
rekommendował, potym rzekł, prosił Nayiaśnieyszy
Pana Koniczyć głos, nieskończonym życzeniom.
Woyda Czerniechowski Miązyński. Krola chwalił. O Dy-
gnitarzach wniósł, że Ich interess iuż naszymi Konwoca-
toriis złożony. PP. Leszczyńskiego y Paca Krolowi rekom-
mendował. Lednickowskich, Jabłonowskich Summy przypom-
Woyda Kaliski Iwanowski. Radbym wyraził radość nay-
obszerniyszym poczuwał zbiorem ale -- więc -- Do wnie-
sionych Materyi o Indygenacie, do Którego dwie są drogi Mistrza
y Cnoty. Za PP. Brühlow dziękował Krolowi yStanom, y
innych rekommendowanych przez Xięcia Prymasa przy-
pomniał, y prosił aby Marszałek nieprzystępował do ni-
czego, prócz rekommendowanych niekiedy podpisane Projekta.
Woyda Malborski Chapski. nicod wielmi Słow, ale do uspoka-
iosci Serca, y przywiązanych Chęci zawsze prawdziwe życzenie,
które skutkiem obiazować pragnę. Prosił o Pozwolenie, aby wyie-
chał za granice dotknął. Jabłonowskich interess, Przewuskiego
y Paca rekommendował. Folwarczna także do nobilitacyi, a
o Akt generalne zostawił Materyą Posłom Prusskim, aby się
o nie domowili.
Kasztelan Połocki Brzostowski. Kiedy nam Bog przewielit mieć
Ciebie nay Panie za Krola, Którego Cnota natym osadziła Tronie
odwaga Krwi Jego wrocił nam Sławę, nazwisko y bezpieczeństwo.
Za wzdane Wakansie dziękował, y za uwagą Jury Dyktyusza
Bielińskiemu Marszałkowi W.K. przy Którym tuto mamy
Wiarę y sprawiedliwości bezpieczeństwo, tu nasze przechowy-

Woyt. Zagranicznych.

Woysk zagranicznych aby ustąpiły upraszał, także aby na tym Seymie był sposob spokoyności obmyślony. Rekommendował Brata Łaśce Krolewskiey, dziękował za Brühlow y innych już rekommendowanych, jako to P.P. Krzewuskiego y Paca także rekommendował. – do Indygenatu y Nobilitacyi Kasztelan Płocki Zboiński. Zadowolenie Postępowania Lordwalaś Swoich W.K.M. wcale miłe, ale Wiarę, która iest Fundamentem panuiących rekommenduię, o którey wiele mowić za Wiarę Wileńskiego, Inowrocławskiego y za Pieczęci dziękował Kwilowi, Schmidta y Akademię Krakowską rekommendował. L. Czyżewskie czy L. Szembek Łowczy Płocki. Słowo Boże ludzie dopowiedziawszy się głosu chciałbym aby kilka słow powiedzieć iako y inni na Lordwalą Twoią Nayasnieyszy Panie. Lecz gdy mi Twoie wrodzili zamykaią usta, przynaymniey aby z powinną modestyą uczynić złożyć obligacyą Waszego mego. Cieszy się cały Swiat, ay nasze Wasze Krolewskie radnie, iakoż apostoł Boży Nauczyciel Sapienciey, takie skutki widzieniy z wyroków Twoich z czego się cieszyć, y winszować sobie powinni, to iest iako wtay mądrości zamyka się powolność, łaskawość, pilność, dobroć, sprawiedliwość etc. Więc Nayasnieyszy Panie iako nas przewyższaß temi Cnotami, tak nas przewyższay latami. Rekommendował potym Salmona Rzeczkura, Schmidta, Brata Rzeczkura Biskupa, iedni dołożą się do structury Fabryki, drugi zostaiący na usługach W.K.M. spodziewać się tydzień do usług Oyczyzny. Innych także, których Ligże Wasze Krolewskie rekommendował, przypomniał L. Tatarowicza także, który niepotrzebuie Nobilitacyi, ale tylko Indygenacyi Stanu Szlacheckiego; tych których Imć Kanclerz podał, mowiąc nieco że już będą Szlachta, Mieszczanie także, y Żydzi, ale tu iako przeszłi gadać Lordwie, powiał Jeden, aby mu nie przeszkadzali y daley kontynuował: upraszam aby te

Inwitata Cyklu

Projekta były czytane: Kanonicy Warmińscy aby byli Deputatami, PP. Mazowsze aby mogli być Szlachtą. Deciderya zaś Woiewodztwa mego po Projektach do pierw będą kommunikowat, aby iedne drugim nie przekładzały.

Xiąże Panuszko Marszałek tam. Lit. Rekommendował P. Lypnya de Indygenatu y Projekt na to oddał.

P. Soniński Poseł Kaliski P. Rekura y Smietę rekommendował, mowił o wdzieraniu się w granice nasze Prussaków, prosił o Kommissyą do uznania Krzywdy y Granic.

P. Chrzanowiecki Poseł Inflantski Żadnych tu głosów nie słychać tylko o Nobilitacyach iżeli będą dalej kontynuowane to nam naydłużey czas nieuystarczy, upraszam więc niedawać więcey głosu w tey materyi, ale tylko niech będą oddane Projekta, a tak na tego powołuią się pisać ie, na tego nie powołuią w Recessie, a do czego innego przestępować.

P. Pieniński Poseł Podlaski. Wierny poddany WKMci a Syn prawdziwy Oyczyzny z uszanowaniem WKMu otwieram usta moie, a względem Indygenatow y Nobilitacyi zdanie moie przedkładam, iżby da tych pretendentow Klynotu Szlachectwa, którzy go nieumieią szanować, a dawnieyszemi czasy Xięstwa Mazowieccy pisali się nobilitowi Duces Masovie do tey prerogatywy wiedzieć iak potrzeba postępować PP. Jezowi wszelkiemi swoią sattysfakcyą za w dzięczeniem WKMu WKM. którym się droga fundowała na rekommendacyi Regimentarza generalnego y nayspawiedliwszi, inni zaś niewiem iakim sposobem chcą się domieścić do tego Klynotu. Nasz Krolu, Oyce Oyczyzny, Stróżu Praw naszych Bracia nasi mowią, aby na żadne nie powzwalać nobilitacye, a Ja tak że na inne nie powzwalam.

Xiąże Czartoryski Łowczy Koronny Poseł Warszaw. Czytał coś długo, ale go

co długo, ale go niebyło słychać.

Woiewoda Pskowski Kołowski Wyświadczał w Kraiu magnie, tasmanye Re
dzieżowal zalwdow Wileńskiego Ogińskiego Inwentarzowego
Mężczyńskiego, PP. Krzewskiego y Sasa Rekommendował, także
inne pomienionych do Indygenatu y Nobilitacyi.

Xięże Lubomirski Starosta Kosz. Przyznawaią Bogudzięki
wynurzaią nandu Radość, że tak dobrego y cierpliwego mamy
Monarchę, Serca to iest, nie ust sprawa. Do rekommendacyi
wczorayszey nic nie przydaią; tylko tyle. Przyimowanie do Indy:
genatu iest pomnożenie Rodactwa, trzymać w Kraiu uboga:
conych Cnoty, umieiętności, iest Państw dobrze rządzących się
maxyma. Cierpliwość pokazuie Xięstwo Litt:, które przypa
truie się na sprzeczki nasze. Województwa Ziem Pruskich y
te czekaią correcturam suorum Iurium. Są y particu:
larne desideria nalegaiące Rezolucyi. Województwa mego inte
resa Seymikow y inne Punkta chcą mieć Salvy; faktya iedne
materye zaczęte drugich zatrudniaią niepotrzebny w Rekomi:
mendacyach albo się przyczyńić do Konfederacyi, albo per Iur:
num decydować.

P. Swiętkowski Poseł Bracławski. Niebezpotrzebnego usi:
działbym się bydź długim, gdybym od Braci moich niezdzyb
Relugnicyi WKMci. PPanom. ale liczby effata WKMci po:
przedziły przez Imć P. Kanclerza Chęci nasze, więc wmiłcze
niu to tylko wyrażam Votum, żyi jako naydłużey MP.
P. Cześnika do Indygenatu, a PP. Krzewskiego y Sasa do
tablic Koronskich rekommendował.

P. Zoraian Poseł Wileński Domawiał się o Interessa Xięstwa Litt:

P. Sethia Podkomorzica rekommendował do Nobilitacyi:

P. Bagnickiego Poseł Chełmińskie co mowił, alego niebyło słychać

Xięże Adam Czartoryski Wdzie Ruskie, Poseł Sanockie. Jest

jedna istność

iedna istność Ludu, wktorym się samo znayduie uprzedzenie
y lubo za wewnątrz przeswiadczeni, jednak w powierzchownym
sprawach powszechnemu zdaniu zwykli się sprzeciwiać. Ośmielam się otworzyć usta moie respektem Indygenatu. Nie
iest to ordynarya Kraiu, ktòrzy przyimuiemy za Obywatelow tych,
ktòrzy znaczne maią Substancye, przeto można P. Rewizora
istność mieszczanina przemienić w Obywatela, ktòry gdyby tey
nieodrzucił taxy, mogł by wywiezdzić z Kraiu naszego
za granicę, każdy osądzić może coby za szkoda narodu nastąpić
mogła, przeto prosz aby Projekt od P. Rewizora był przeczytany.
Mar. Izdebski Seymowy. Znam obowiązki moie, iakom będąc powinien
powolny wdawaniu głosow, znam przeważaiącą miłość Oyczyzny
w tych miarach rozumiem że niezbłądzę, kiedy się przytaczam do
czytania Projektow. Kilku Posłow znowu nie pozwalało na czy-
tanie. Więc P. Marszałek Seymowy dodał. Ponieważ słyszę że
ieszcze niektore głosy nie pozwalaią czytania Projektow do Indyge-
natu y Nobilitacyi, więc proszę przystąpić do Turnus
P. Padowski Poseł Oświęcimski. Dogadzaiąc czasowi, proszę
o Turnus na wszystkie Nobilitacye.
Ministerium przystąpiło do Izby, do ktòrego Jmć P. Kanclerz
J.K.Mć P.M. Litt. życząc aby publiczne interessa porządnie
były traktowane, y kto się kontentuie aby dał Pacya, więc o
Indygenatach y Nobilitacyi Materyą J.K.Mć odkładała na
Poniedziałek a po Obiedzie inne interessa traktowane będą
przeto zdrowie Sessya na godzinę 4.

Sessya 16. Die 15. Decembris w Sobotę po Obiedzie

Marszałek Seymowy Kiedy przez wyraźne od Izby wczoray
odłożona Sessya na dzień inszy o Nobilitacyach, przeto naypier-
wey wdzięczność należy Prześwietney Prowincyi Xięstwa Litt. że
tak długiey użyła cierpliwości, dla interessow Koronnych Prowincyi
a potym teraźnieysza Sessya zaczęta na słuchanie Jey Deputatorum.

P. Sosnowski Poseł Brzeski

Imć P. Sosnowski Poseł Brzeski Litt. N. Z. P. M. Milly. Uwodnitość zgromadzone Stany od sprzeciwiających się Sentymentow, kiedy inte: res Indygenatu y nobilitacyi na Sondziałach odkładzyć, samemi Dobrodziystwy ciągłe dni przepędzać. Słyszałem ja długi Regestr pretenduiących nadgrody, ale zasług niewidziałem. Mamy każdego stanu alternatę na Laskę y głosy, ale te dzieci oprócz insza, więc mysz aby nasze Projekta były słuchane y akceptowane. Naprzód niezbłądzę zdrogi, kiedy, iakoż Xżę Woiewoda Ruski Regimentarz generalny Woysk swoich rekommendował Stanom zgromadzonym, tak y ja przypomnę, że Hetmani nasi podobnież zalecaią P. Sekretarza y innych NN. aby się mogli pomieścić w Regestrze do nobilitacyi. Ale że to iest materya Sondziałowa, przeto się z nią nierozszerzam. Jednak pozwolisz mi ieszcze nieco mowić Milly Panie. Nauczaią mądrzy że Cnota chociay utaiona ma swoią nadgrodę, ale Cnota widoma y znaiomna nieskontentuie się sama sobą, ale zagrzewaiąc serca y niby skrzydeł dodaie do przykładu. Widzieliście zgromadzone Stany wielką dzielność Wielkiey Duszy Xięcia Kanclerza W. W. Litt. w całym życiu dowodzi, iakoż niewłasnego, ale Sowszechnego szuka Dobra. Rozdzielamy się Kuriami, ale daley obaczywszy światło, poznaiemy żeśmy częścią Swiata. Ten to Minister wielki w Sługach swoich zasług dzieli się z Narodem Chwałą, z przyiacielmi Assessorami do Sądow Kanclerskich Władzą, Jego wspaniałego Genium iakoż nienasładować, ba iakoż mu się niedziwować. Jakoż go będzie czytać Potomność, którego aby niepryięła za wątpliwą Tradycyą o tym sposob, którym Narody z Narodami, Wielcy z Wielkimi rozmawiaią; niedasz będzie Fastis Factorum wpisany. Na co Projekt podaię do przeczytania. W. Ju oddał Projekt y czytanego attente słuchaiąc. Po przeczytanym Projekcie dodał m. P. Sosnowski. Ja ieszcze daley mowię,

Juz lat 40.

Już lat 40. iako in Ministerio Reipliæ pracuie Xiąże Kan:
clerz zdrowiem, życiem, y Fortuną, o mu nieśmiertelną zie:
dnało Sławę. Naczęście zaś Convocationis iako, Oyczyzny
pokazał miłość, kiedy Serendam Sententiam podzielił
między Assessorów. Pomnożyła mu Rzeczpta Relegnicyas
kiedy Boz ofiarowała Pensyi, za którą wspaniałym po:
dziękował umysłem, przeto in Terennem memoriam y na
przykład potomnym celebremus nomen Ejus, do czego
W.K.M., y zgromadzone Stany przyłożyć się y zgodzić że:
chcą, aby Katedrze Wileńskiey kosztem Skarbu Xięstwa
wystawione było Mauzoleum, czyli Statua, jako się po:
tym poprawił za wniesieniem iednego Postaci Statuą, po:
tym oświadczył że w tym Domu zrost, przemieszkał
wiele, wiele lasu doznał, przeto to źrzodło, z którego
wiele Dobrodziejstwa wyczerpał wdzięcznością konnuicy
Potym o podpisanie tego Projektu prosił, który zaraz
za zgodą prawie wszystkich podpisano.

P. Dziedzyccki Poseł Halicki. z Zadnieią przyiaźni
nam służbą iako wdzięczność oświadcza Xięstwu Litt.
Xięciu Imci Kanclerzowi Litt: wwnie u nas mieszk Xiąże
mć Wisa Ruski, nietylko w sercach, ale y wsamey rze:
czy, aby mu Statua po śmierci była wystawiona, o
czego wzumieniu niebędą dalecy zgromadzone Stany.

P. Billewicz Poseł Zmudzki oświadczył się że nie zabrał
czasu na Sobie Swaty, kiedy tak ważki przedmiot wziął. Odłożenie
Projektów o Indygenatach y Rehabilitacyi iest osobliwa
łaska dla nas, kiedy W.K.M. dasz nam czas, do przed:
łenia Nasz tych Projektów o niektórych prządach y
Sprawiedliwości, aby u nas ożywiona y pomnożona była
Xięstwa nasze Zmudzkie na 28. Powiatów się dzielące,

między in:

między inszemi Prerogatywami, ma wolność obierać Stan. Stę Zmudzkiego. Od Imć. Tyszkiewicza Stanowty Zmudzkie go byliśmy bez Jurysdykcyi do tego czasu, Prawo obie rania Sędziow Ziemskich. Podał potym Kwestyą, która czy tano. — — P. Wiłczewski głos zabrał. ale Posłowie Ruscy nie pozwalali. Jednak znowu P. Wiłczewski głos zabrał Przymowić się muszę do Litewskiego interessu. Byłem naznaczony do stancyania Rachunkow Imć. Fleminga Podskarbiego Litt. o którym Sprawie Kontrakt się stała, tak dalece żeby musiał płacić dwa razy a 24. Julij do 1. 7bris 1764. y wdał do poprawienia Kwitu Podskarbiemu W.X.Litt.

P. Pisarskiej Poseł Chełmiński Posłuszeństwo wynikłe Maiestatu iest u mnie za nayprzewodnie Krolow uszanowanie zakazałeś N.P. dawać sobie przyzwityeś Podwat, abyś dał więcey czasu sprawom Rzeczypltey, wolisz bydź chwalebny, niż chwalony, niemogę lepiey wrazy y Instrukcyi moiey, y wzlazowi Twemu zadosyć uczynić, jako kiedy cześć, wierność, y życzliwość powinne Majestatowi Twemu w Sercu zachowam, a usty zamilczę.

Łączy się drugi raz Koronie Polskiey Prowincya Prusska raz przez dobrowolne przystąpienie pod panowanie Krolow Domu Jagiellońskiego, teraz przez przystąpienie pod panowanie sciągaiący się na Osobę W.K.Mci Krolewskiego Domu do Generalney Stanow Rzpltey Konfederacyi, tam aby zrzuciła niewolnicze Jarzmo despotycznego panowania, tu aby z Anarchicznego zle zażytey Wolności wyszła bezrządu, w Obydwoch tych razach czyni sobie potrzebne ostrzeżenia Praw, Swobod, y Wolności swoich.

Dwoiakie ztąd na nas Posłow Pruskich, tak według przystąpienia

stąpienia do konfederacyi, jako y według Instrukcyi od Generalu naszego wynikaią obowiązki. 1. Abyśmy o powszechnyey Oyczyzny całey radzili potrzebach. 2. Abyśmy szczegulnych Praw naszych bronili naruszonych ocalenia, nienaruszonych zachowania. Dwa.

Co do Pierwszego Punktu iest nam od Stanow Prawinnych nasrzy nietylko zupełna moc powierzona bez uszczerbku Praw naszych zezwolić na wszystko, cokolwiek do uspokoienia całey Rzeczypltey dążyć może, ale też y uważać zdrowey Rady na usparcie upadaiącey Oyczyzny, ta, która przyrodzona bydź ma powinność widzenia.

Trzymam za nietylko o miłości Oyczyzny, ale y o przezorzny Rey wypnosci Kollegow moich, że bezpiecznie zanieś zażyć mogę, iż tego węzła, który nas z Rzeczapltą łączy tak się trzymać będziemy, aż w nim zupełnie uszczęśliwioną Oyczyznę obaczymy.

Starać o to Miły Panie Bóg iest nasza, abyśmy za Przewodnictwem światła Twoiego przez zezwolenia y uwagi nasze nietylko przodkow błędow, a zniey iako z zdrowego zrzodła wypływaiące skutki Sławę narodu obfitość Kraiu, moc y zastonę od nieprzyiaciół bezpieczeństwo wewnętrzne fortun życia y honorow wprowadzili, ale też y od szkodliwych Rewolucyi, domowych Woien y brzydkiego spustoszenia Oyczyzny naszey raz na zawsze ubezpieczyli.

Co do Drugiego Punktu obrony szczegulnych Praw Prawinnych naszych, dosyć tu iuż od mowiących przedemną zawyciężone. Ja tylko abym się nie dawał brać rzeczy iedney za drugą bydź bardzo upartym nie Satrapta, ale

raczey każdemu Prawu przyzwitą znalazł Obronę. Prawa te na trzy dziełą gatunki z których pierwszy iest: Prawa Kardynalne, to iest: To przymierze Przodków naszych z Nay. Xw. lem Polskim Kazimierzem III. zawarte, przez które nasze Xw. lowi poszłe Państwa z iedney, a zachowanie Praw, Swobod y Wolności naszych z drugiey Strony, iako kondycye Przymierza są ostrzeżone; tego Prawa nabywszy Rzeczpltá przez zlewek na siebie od Xiążąt, nabyła wraz y obowiązek dotrzymania, co nam Xiążęta obiecali, a te Prawa zniesione y naruszone bydź niemoże, bez naruszenia y zniesienia tego związku, który nas z Rzeczpltą łączy. Drugi gatunek Praw Pruskich niemniey stałych są opisania Rządu wewnętrznego. Przywileie Wolności Miastom, handlom manufakturom, y ich bezpieczeństwu służące, a te bez naruszenia prawdziwey Społecznej Wolności niemogą bydź naruszone, ani też winy ciężkiey, iakaby mogła bydź Crimen Status, zniesione. Idą w trzecim rzędzie Prawa Pruskich ustawy z przyięcia wspólnych z drugiemi Xięstwy obrządków wynikaiące, a te wspólnie zarzuceniu, wskrzeszeniu, odmianie, trwałości, według wyciągania czasow, y okoliczności podlegaią.

Wiem ia o tym dobrze, że całość, y pożytek Rzeczypltey nayprzod z tych Praw iest. Ja te maxyma nay Panie iest prawdziwą dziś Twoią, ta iest kompasem, według którego rozumnie kierujesz Rzeczpltey Okręt do pożądanego brzegu, ta bydź powinna każdemu dobremu Obywatelowi ostrzegaią aby się poczuwał do Obywatelskiey powinności y przyspieszał na uparcie wielkich zamysłow Twoich.

Pozwolisz y mnie

Pozwolisz y mnie N: P: tą miarą zmierzyć słuszność dopo:
minania się naszego. Jeżeli się w znaydzie w sprawach na:
szych przeciwnego y szkodliwego Rządowi Rzeczypltey,
Starać się będziemy Obywatele Prusey przyzwitemi sro:
kami, aby się na potym niezstawały, ieżeli zaś się nie
z uszczerbkiem, ale owszem z pożytkiem Rzeczypltey dla
tych przynaymniey o łaskę prosiemy, pełni powzięty:
nadziei że natężona myśl W.K.Mć. na pomnożenie Do:
bra Publicznego, napełnione łaskawością Serce na uszczęśli:
wienie wiernych Poddanych niedopuści upadku Prawom
naszym. Ztey tylko przyczyny, że są osobliwe, ale zwłaszcz:
że Oyczyznie pożyteczne przykładem Przodków swoich Kró:
lów Polskich wesprzeć ich Swoią Łaskawością
Osobliwsze Praw y zwyczayów jedney Prowincyi względem
drugiey w jednym że Państwie byłeby do należytego pora:
szenia y Obywatelskich niewymawiała się prawinności
nie czyni przywaty w Rządach.
Osobliwość Praw y zwyczaiów ledwie nie w każdey z konfe:
derowanych Prowincyi in Belgio nie nieprzekładzaią bydź mo:
cną y bogatą Rzeczypltey Hollenderskiey. Różność Praw y
zwyczaiów Religii nawet Kantonów Szwaycarskich nie u:
mnieyszaią poszanowania do Sąsiadów tamtoyszey choć
ubogiey Rzeczypltey. In Flanty różnią się Prawami y Wolno:
ściami do Monarchij Rossyiskiey, Brytania i inne Prowin:
cye w Francyi maią swoie Rządy osobliwości, pod abso:
lutnym Panowaniem Monarchy Pruskiego Ostfryzia insze
Kliwia insze, Neufchatel insze ma Prawa, a przecie te Prowin:
cye do swoich Rządów, choć wznemi sprzężynami rządzone,
nie czynią Statum in statu w tych wielkich Monarchiach.
Że Prowincya Pruska osobliwe mieć powinna Prawa, tak

to iest prawda.

to iest prawda, że każda Praw stanownicza Władza przy ustawach swoich na położenie miejscowe Kraju Sąsiadów Jego ludności, dowcip, zabawę, Religią, nawet Obywatelow, sprzedność handlow, i manufaktur, iak na nieodzielne zamierzonego celu okoliczności, względ mieć powinna, aby szkodliwey Oyczyznie nieuczyniła Omyłki.

Stawiam teraz na widok Nay Krzeczpltey te Ziemie Pruskie, stawiam Prowincyą nadmorską Miasta Jey Portowe lassem Masztow i żaglow otoczone, od najazdow nieprzyiacielskich obronnie umocnione, budowne, snadne, rządem i porządkiem naylepszym w Europie rownaiące się. Stawiam Obywatelow Jey stami tysięcy liczonych, częścią handlami, częścią dowcipnemi i obiegżaiącemi Rzemiosłami zabawnych, wszystkich na przykład publiczny pracowitych. Obywatelow tych zwżnych Krajow, rożnych Języków, rożnych Religij zebranych. Miłe to są Nay Panie Oczom WKMci, upatruiącym zawsze Dobra Publicznego widowiska. Coż te Miasta pomnożą w tych Obywatelow zgromadzeniu? jeżeli nie dobre Prawa, iżeli nie ułożenie wewnętrznego Rządu.

Z tąd się pokazuie że Prawa fundamentalne Prypisie nayważnieysze są handlom y manufakturom directe albo indirecte służące. directe służą Prywilieie i warunki przez przymierza poczynione, indirecte Prawa formam Regiminis przepisuiące, i dlatego to ciało nasze wewnętrzny tak iest złożony, że zarowno delegowani od Miast ze stanem Szlacheckim do Rady należą aby iedni drugim w materyach Publicznych interessuiących potrzebne dawali oświecenia. Stan nasz Szlachecki do znakomitych dzieł przeznaczony, ale handel nie będąc celem zabaw

lem zabaw, a przez to zrawwna temi laty nauka Commercij powstaniem Jego, sam jeden rządzący mogłby szkodliwe Oyczyznie czynić omyłki.
Czy takiegoby były te sławne w Europie handlowney Rzeczypltey Angielskiey rządy, gdyby Miast delegaci, gdyby mówię Kupcy a Żeglarze Parlamentowe zasiadaiących tuwy do nayważnieyszych nie należeli Rady. Daią tey potrzeby dworzy wzni Europeyscy Monarchowie, choć sami przezorni, cSoć gwnem dochowanych Ministrów otoczeni, kiedy zakładaią Consilia Comercij, wktorych iaden tylko urodzeniem, wraz y talentami znakomity prezydnie Minister, cała zaś rada z Kupców, Bankierów, Żeglarzów, i Jurystów, nowym wymiarem każdego rodzaiu Osob ordzona złkada się.
W Cobyż się obwciły nasze porządne Miasta Pruskie? wco handle? w co manufaktury? w co nakoniec tak znaczny przyiście Rzeczypltey? gdyby Prawa Pruskie niebyły z Rodzaiu fundamentalnych y niewzruszonych, ale samowolnemu Rzeczypltey podlegały odmienianiu, gdyby mówię tak szlachetna Arystokracya nieobrychtwa prawem mieć miała naruszenia cnych y w tym nam potrzeba respicere finem.
Nie jestem ia tak przed rozsądkiem zaślepiony, abym nie miał poznawać, że y te nasze Prawa poprawy, i w niektórych punktach odmiany do teraźnieyszey Rzeczypltey Rządów stosuiące się, potrzebuią. Zwyczaynie stary Budynek powinien bydź reparowany, ale nie wdrie za tym, żeby, kiedy tylko przykrycia poprawić trzeba, chować stałe, chować mocne wzruszać iego fundamenta.
Niechcą od tego Obywatele Pruscy unikali, aby Prawa swoie do teraźnieyszego Rzeczypltey stanu przystosować niemieli, ale kiedy się to przyzwoitemi środkami z Ich władnym zezwoleniem stanie, dogodzi się Prawu Narodowemu, Pra-

we Konwencyonalnemu

Prawu konwencyonalnemu, y wolności, będzie znaczna ulga Pra:
com y Fatygom WK. Mci. a my tym uszczęśliwieni, im mniey
ustawicznemi suplikami WK Mci nagabrzeni, potym zaś tego czas
wystarczającey wykonać niepozwoli, supplikujemy WK Mci. aby pod
Protekcyą Majestatu Twego nasze dawne Prawa, nasze obowią
zki nienaruszone zostawały.
Z wrzaiu Praw tych iest wymawianie się od Cła generalnego
które na nas Korzec swoich Stany Ziem Pruskich przez In=
strukcyą włożyły, z obowiązkiem dopominania się, aby Kestytu:
cyi tey Konwencyi oprzestawnienie Cła tego do nas się
nierzeczegała. Nie iest to N:P: wymawianie się od Obywatelskich
powinności przykładania się do potrzeb wspólney Oyczyzny.
ale Instrukcya nam dana obowiązuie nas do utrzymania Praw.
Oznaymuiemy tey iako nayposłuszniey Majestatu WK Mci, y
Stanow Rzeczypltey abyśmy od Cła tego wolni zostawali,
bo inaczey przymuszeni bylibyśmy w tym punkcie wykonać
obowiązek Instrukcyi Naszey: zanieść Manifest, abyśmy się
przed Stanami i Obywatelami naszemi czym złego mieli,
żeśmy powinności naszey żadney czynili, i niepozwalali.
Do innych punktow Instrukcyi naszey zamawiamy sobie
głos domowienia się. Między innemi rzeczami niepozwole
nia na Cło generalne, ta nayfundamentalniysza podług:
nowię, Cło generalne iest Prawu przeciwne, ale u nas
w Prusach przez Pacta Welawskie obwarowane, aby Król
z Rzeczapltą niezakładał nowego, bez wiadomości Króla
Pruskiego, y e converso że Król Pruski niebędzie stanowił
Cła swego, bez wiadomości Króla Naszego, i Rzeczypltey.
w gdyby nastąpiło, żebyśmy przyięli na siebie Cło gene:
ralne, postanowiłby zaraz Cło swoie pod Kwitowym, y nowa
Komorę Celna, gdzieby się potrzeba opłacać tale, jakby sam

Scial, naśba by

chciał, Naßaby prawda mniey sza szlęda była, bo mald ce woda
spuszczamy, ale same Prowincye Polskie wiele by szkody poniosły.
Lepiey tedy i dla ocalenia Praw naßych, i dla uchylenia
szkody kilkukroć setnych Prowincyom Polskim kiedy nas Cło
generalne obowiązuie niebędzie, a my dla potrzeby Oyczyzny
na naßym Generale jakie quantum uszwalemy.

P. Linski Poseł Sonerskii z Powiatu Czarkowskiego. Władza i Powa
ga Wkmci. Krolewskiey Prawa Oyczyste utrzymuieß i pomnaża
tak że za pańskiey łaski Prowincyi iest obfita, materyą do dziękczyn
mileż ia jednak, maiąc tamę położoną przez Pana wylewi
ale razem y mowię non ore sed diserto amore. Co do Cła jenera
lnego y Praw naßych według Instrukcyi muszę przełożyć W.
K. Mci, y Stanom zgromadzonym A. 1233. za Krzyżakow wolna
była Prowincya Pruska od Cel. A. 1436. Toż samo za Władysława
Krola Polskiego, y Węgierskiego. Gdy Krzyżacy Prawa nam
niedozwalali, Przodkowie nasi do broni się udali, y do Polski przy
stąpili za Kazimierza IV. 1454. y pokoy zawarty nastąpił
z Krzyżakami przez Traktat z Krolem Kazimierzem. Drugi
Traktat zawarty z Xięciem Pruskim, z którym także ugo
da stanęła aby obydwie Strony nic nie stanowiły względem
Cła, bez doniesienia iedna drugiey. Pacta Wladislai Krol Jan
Kazimierz poprzysiągł sub et Successorum nomine Cło jenera
lne 1674. było proponowane sub Titulo Konfederacya Jene
ralna, ale nasi się Posłowie excypowali. Znowu tegoż samego
Roku podobnaż Konstytucya wypadła o Cle generalnym,
ale bez nas na nas była postanowiona, ale iey nie przyięły
Stany naße Pruskie. Krol August III. juxta mentem Pri
vilegij Incorporationis ubezpieczył Prawa naße. Mamy Kor
rektury Praw naßych, którą Rzeczpta approbowała aby na
sza Prowincya sama sobie podatki stanowiła. Praw przypo
mniał 1647. o Indygenacie, że Senatorowie nasi u nas przyię

gaią powinni

sięgać powinni. Vtrzymanie więc tych Praw, y vcalenie ich do
praszamy się WKMci i Przeświętnych Stanow, także Vniversi-
tatem Cracoviensem przy Prawach, y Panny Toruńskie Fran-
szkanki circa Privilegia były zachowane rekommendują.

P. Dąmbrowski Poseł Willomirski. Iuż drugiego raz będąc Posłem
wyuczyłem się tey skromności, iako sobie postępować w obecności
Króla, ani czasu próżno zabierać, wiedząc, że est hora gravis mora.
Drugi tydzień iuż idzie na Projektach Koronnych in genere et
in particulari Winszuię Swoiney Oyczyźnie, ma Projekta podpi-
sane, a my żadnego niemamy zaczętego, przeto aby na tym kon-
cu Seymu nicco było czytane dopraszam się. Rozumiem żeśmy
zabiorą czasu, kiedy przeciąż negotia mojego Powiatu, zleco-
ney nayprzemocnieysze iest głębokie na Prawie zakładam vfanowanie
y Relegacyą. 2. Im P. Brzestowskiego Marszałka naszey
Konfederacyi także WKMci oddaią. Desiderium Jm P. Króla
rekommendują. Wsi jakieś za Dobra Ziemskie uznane aby
zachowane były przy swoim Prawie. Kommissya z pogranicz-
nemi Powiatami prosił. Jednego P. Kowalskiego Chorążego
y Pana Podstolego Lidz. także Kalwaryi Kościelney oddał. Kon-
stytucya Seymu Convocationis uciążliwa o nowe staw aby była
modyfikowana mocno prosił, y Projekt o nich podał, ażeby śmy
ich tym bardziey do wiadomości zachęcili.

P. Białłozorski Poseł Wołyński. Powinne będą do wiadomości zachę-
cenie nieprzeczę, ale do Szlacheckiego nie tu będą niemoże przy-
puszczony, tylko według Praw przepisu, dla tego na ten Projekt
nieprzwalam, aby iakoś się ozdrzeć był zaraz Bratem Szlache-
cem, owszemby tak Metrykii fałszowali, y podrzywali się
pod Szlachectwo.

Jm X Bajer Biskup Chełmiński. Polubione Prawa, wniesione
prozby mowią mocno za swoiemi Prawami, za którymi y Ja moią
prozbę przytaczam.

P. Szczuczyński

P. Swiętowski Poseł Bracławski. Miłościem a dowcip wielkie Cnoty WKMć. P. MM. a cześć od Wdztwa naszego u Trony powolne chęci zkładam. Jn Rebrusionem wniesionych głosów o Neofitach odpowiedam, Konstytucyae tey Convocationis iuż approbowaney, przez uznanie Actorum Interregni y Koronacyi. Była też tu Lit. na tey Convocationis czemu nieco sprzeciwiał Instrukcyi czytanemu o neofitach. teraz jeżeli JeS mieć chcą Szlachectwa niech ich prezentuią specifice in Communi ia nie pozwalam, tak Swoiney WLitt. jako i naszych Koron osobliwie Wdztwa Bracławskiego.

P. Pomowski powiedział. Co Koronacyi prawa nasze z Koronnemi, żadnemu neofitu niemoże służyć Statut Litt. przeto niepozwalam aby się mieli przyimować pod nieg, boby to nastąpiło, żeby się do Functyi przemawiali.

P. Leo Poseł Żydaczewski. Wyrażam tylko myśl moią względem Neofitów, którey niemogą gaudere nobilitate, ponieważ iest rzecz zastrzeżona Konstytucyą tey Convocationis. Można zaś JeS przypuścić, ale swoim sposobem według praw o nobilitacyi y teraz nieuż będą podani Regestrem, Rzeczpltą na tenczas, jak się Jey zdawać będzie może uczynić.

P. Chmara Poseł Minski. A jakoże nobilitować Szlachcica kiedy iest Szlachcicem, jak neofitów podawać Regestrem do nobilitacyi, kiedy według Statutu naszego są Szlachta, zaczym proszę o przeczytanie Instytutu.

P. Bereźki Poseł Lwowski. Nie na stanowieniu praw, ale na wykonaniu JeS istność Rzeczypltey wzumieć się może, przeto gdyby nadrzędnemi znosiła, co na pierwszym postanowiła dałaby okazya smiechu z siebie. Nie żadnym prawem uchwaliła Konstytucyą o neofitach za zgodą Stanów

na tey Convocacyi

nadzymie Conwocativnis, wzrak byli Posłowie przytomni Xięstwa
Lit: mogli się na tenczas przymowić i opponować, więc i teraz
sprzeciwiać się niemogą. Za zaś zdania mego chętnie do stąpię ie:
żeli przyrzęczyeś o Nobilitacyą nowszych Regestr pokazą, wezmie
to na pamięć y uwagę. Xpleta a może znimi dobrotliwie postąpić.
P. Kyszewski Podskarbi nacz. Kor. Poset Cierad. Prawam te jako
Poset. Interessa Woiewodztwa odkładam do czasu, smiem tylko uczy:
nić Reprezentacyą, jaka iest potrzeba obmyślenia mieszka:
nia jakiego dla Iurysdykcyi Rzeczypltey, bydzie to nietylko
z zaszczytem Kraiu, ale y wygodą przyiezdzaiących na sessie
Kadencye, y miejscem bezpiecznym dla Archiwow, mam Projekt
nato gotowy, więc go proszę przeczytać.
P. Marszałek Coronowy. Jaka iest maxyma Seymuiących. że Mar:
szałek niemoże wziąć Pióra na podpisanie, poki się nie spyta
icżeli iest zgoda; są tu trzy Projekta o Nowe Cła. o Cle gene:
ralnym, y o przyczynienie placu do Zamku Warszawskiego, prze:
to uprzedam czyli iest zgoda na podpisanie tych Projektow.
Iedni pozwalali, drudzy nie, przystali iednak na Projekt
o Placu przyczynienie do Zamku, który zaraz czytano. Przy:
mienie Placow do Zamku Warszawskiego Pałac Wiczowskie
od Krakowskiey Bramy, y inne cztery do P. Podolskiego na:
leżące ciągnące się aż do Kanału zlecamy Podskarbiemu
Kor. y Kommissyi Skarbowey za słuszną Cenę kupić, co in
Ratyfikacyi Skarbu Kor. przyięte będzie. - - Który iest podpisany
P. Hrynkiewiczki Poset Inflantski. Ponieważ słyszę sprzeciwia:
iących się Jdmość PP. Posłow Ziem Pruskich, nieśmi się go:
dzi przymowić, którzy niechcą się przykładać do Cła gene:
ralnego, a powinni. Popisuią się z Prawami. które nazywaią

Przywileyu

Przywileyne Narodowe Sowpiedne, które nie są tey mocy aby
miały w Judicare Całey Rzeczypltey: Prawa 1454. z którym
się wypisuie, iest Kray zadłużony, które zgasło. W Pałacu Xiąż
dwile Król Polskie i Węgierskie 33. Prowincyi uwolnił Pra:
wami swemi od wszystkich Podatków, a przecie ie potym Rzeczpl
ialbo Pani znosiła i Sobory nakazowała, zastawiaiąc się
Prawami Narodowemi według Traktatu Welawskiego,
ale wiemy że Prussie Monarcha niepytaiąc się Nas, nietyl
Cła nowe postanowił, ale y akcyzy, toć y nam wolno Cła
generalne postanowić dla potrzeby Oyczyzny. powiadaią
Jdm. że jeżeli my postanowiemy Cła generalne, to y
Król Prussie na Wiśle pod Kwidzynem zaraz swoie po:
stanowi. Jeżeliby to miało nastąpić, to Rzeczpltą gotowa
ustąpić Cła Wiślanego Prussom, ale niemasz będzie Sądowe
osobliwie po Miastach; albo się słusznie excypuią Jdm.
albo nie, jeżeli słusznie niema racyi Rzeczpltą włądać
Cła, jeżeli niesłusznie, toć bezpiecznie może Rzeczpltą
obłożować. Powiadaią Jdm. antiqua telonia permanent
ant wswoiłd Prawa, ale Rzeczpltą nie nowego, ale sta:
rego Cła dopomina się według Konstytucyi Anno 1661.
1710. tych lat Konstytucyą uchwalone Cła generalne
przyięły Stany, przyięli Wdowie Prussy. Żaden kray
oprzecz tego być niemoże bez podatku, nie są wolne
Prowincye Polskie niczem iakiem ordynaryinem znaydą Ubo:
gie Xięstwa Ziemi Prusskiey. Są Jdm. znami ad omnes
Prærogativas woni, a zacoż do płacy niemasz być wo:
wnemi, na iakiż to koniec Cła generalne naznaczone
jeżeli nie na Żołd Woyskowy, jeżeli nie na znieśienie
Długu Wspólnego. Jak u nas znieśione będzie Cło, tegoż zbyt

Jdm. Dopominali

Jeśmy dopominali, jakażby była sprawiedliwość i Cła generalnego nieptacić, y pogłowne mieć zniesione. Tym czasem nayleprze mi się expedient zdaie, 150m bonae monetae mieć do Skarbu zaptacą, a u siebie jako chcą, nieć układaią, byle tylko to quantum, które Rzeczpta determinuie przyięli, y w tey materyi Projekt podał do czytania, ale na niego nie wzwolili Pruscy Posłowie

P. Lińſki Poſet Malborſki. Co innego była w Konfederacyi, a w innego wyięcie. Wolność y ſpokoyność ſą związkiem Kraiowe, temi ſię rzeczami nawdy zieduczyły, inny umyſł ie wzdiela Przywiley 1444. nie iest prywatny prawo go potomność targać niemoże. Ten Przywiley iest Traktatem między Prowincyą Pruſką y Rzpltą, Jeżeli co było kiedy formowano przeciwko nam to było zawsze bez nas, zgoda bydź powinna za zgodą wſzyſtkich Stanów. Przywiley z Krzyżakami ustał: ale znaszey strony, bo nam wiary niedotrzymali Krzyżacy. Nasz Przywiley Incorporationis z Krolem po Krzyżakach, który gdyby Rzeczpltą chciała nam go gwałcić, zdałą by ſię absolutną na co nam mieć potrzeba pilne obſ. Prawa nay Panie y zgromadzenie ſtany proſiemy, obiecuiąc nas przy Waſzych prawach zachować wiernie, a uczynić odsotą innym narodom do podobnego ſię znami przyłączenia.

P. Tyzenhaus Poſet Grodzieński. W Pollſce Pacta ſubiectionis zachowała do tych czas y zachowuie Rzpltą nienaruſzone ale Libertates do Pell Rzpltą wſtna jako Pani może odmie: nic dla potrzeby Publicznego Dobra. Gdyby ſmy to sami tego Cła nieptacili, a na Ukrainę tyllko ie wkładali mogli: byście mieć racyą dyſputowania, ale że ſię wſzyſcy w to jarzmo zapręgamy, y Ukraińcowie do niego bydź niemogą: obiecuiąc unum Corpus efficientes znami, gdybyſmy Libertates eſſentiales ot

essentiales et Prærogativas znieśli WMPanom, przyznaiemy
sami, żeby była Krzywda y oppressya, ale tego nieczyniemy
iako sami WMPanowie widzicie, z Traktatów nic nienależy cią
cie essentialiter chyba liberaliter na obronę swoię, powiadaią
WMPanowie, żeby się to zdało będzie mocnego exemplarza
będzie pewni, będzie on spat nato, iuż u nicgo alcuzia po
stanowiona dawne, a my nie niemowili. na rzecz iuż nie o
tym mieć z Ministrami Jego Konferencyą, ale ia mowia
na wszystkie zarzuty, Interiora ligant, iuż iest Konsty
tuuiącemu Convocationis, iest teraz Sym Konfedera
cyiny może to potwierdzić maią WMPanowie łatwy
sposób z miast handlownych, w nam ziemszlicią przyda
ex pinguedine Terræ, a przecie się Cła generalnego nie
wzdrygamy, chętnie na nie przystaiemy. Jak WMPanowie
chcecie, tak rozumiecie o tym Sejmie, będzie pewni, jeżeli
in libertate będzie go rozumiecie, to my na ich myśli y
zdania niepozwolemy, iżeli sub Confederatione, to ad Tur
rum przystąpiemy.

P. Małachowski Pisarz Koronski. Niechcę rekapitulować
Praw iuż tyle razy cytowanych o Cle generalnym, ale sami
naylepiey pamiętacie Konstytucyą 1710. o Cle generalnym
która akceptowały Władztwa Ziem Pruskich. Teraz podany
Projekt rozumiałem że Prowincyą Pruskich wpisuie, kiedy
w nim miasto Cła generalnego tylko certum quantum
150m bone monetæ podaią Rzeczpltą aby corocznie wy
płacane były. spodziewałem się że przez te tagodne Pro
pozycye dogodzi się y WMPanom y Rzeczpltey, ale kiedy
słyszałem że się Jchmć żala y usharzaią na Sym Convocan

Który iest nowicy

który iest rownej wagi, iak y teraźnieyszy Konnatinis, którego zdania tak że akceptować niechcą y niemysław, niechcą więcey nic dodawać do wielkiego zdania Imść Grodzińskiego, tylko się z tym rozwiadczam, że jeżeli in libertate teraz Sejmujemy, to sam nie pozwalam na to, aby sanctum Konnatinis było wzruszone, jeżeli sub Confederatione to przystąpię ad Sumum.
Tu wiele dyszkursowali, potym Ministerium przystąpiło do Sumu, y odsłużona Sessya nabożeństwa.

Sessya 17. Die 11. Decembris w Poniedziałek przed Obiadem Marszałek Sejmowy. Między wielą ustawami, są jedne, które umarzaią bezprawia, drugie, które wielkich ludzi czynów strzegą: cnoty uprzedzaią, a tu nie iest moia myśl bawić się ich pochwałami, bo to Cała Oyczyzna widzi, przyznać tylko należy, że przy Twoim Panowaniu Boże Panie, każda ustawa Rzeczypltey obfite nieście przyniosła, umiesz albowiem twoią mądrością, sprawiedliwością y wspaniałością Wielkich ludzi naszych sposobić y przymuszać, gdzieśmy ganić wystąpili, umysłowiacznych wzbudzać ochotę, a na ostatnim dniu widzieliśmy iako tamta ustawa wielkich dzielności twoich, których ustawami nie potrafię opowiedzieć, ale potomne Wieki wystawiać nie przestaną. Tu wiele mowili o gratis.

Kanclerz WK. Zamoyski Jako JKMć wie, że na tym Sejmach trzymaiących się nigdy się nie stało dosyć potrzebom, y pragnieniom Oyczyzny, tak teraz widząc mały czas, a upływaiący na samych sprzyczkach uwłaczaiących nieiako Majestatowi przy takim wyborze ludzi ubolewać musi tym bardziey, kiedy taka dzieie się opieszałość w Radach. Niezałuie JKMć pracy, starania y zdrowia, niewątpi o gorliwości Życzliwych Oyczyźnie Patryotów, z żalem jednak przymuie, że ten nam odzwy-

czaiwszy się

czawszy się od Oyczystych obrad wmowiał swoich szuka tylko ostentacyi. Była mowa o Cle generalnym, ieden wy- tłuszczył Prawa Drugi kontrował, trzeci replikował, resztą zwolna ludował. Przyiął o Neapolitańczykach wzbudza kompassyą Pana swoiey Krzeczypltey. Bygot stanowić na przyszłe czasy nagrodę Osoby niezdobi i Xiąta ystanów, osobliwie biedy Dobrze Majestatu chce Stanom inspirować Klemencyą na ostatnie dalszy Projekt Indygenatu y nobilitacyi. Ten dzieło napełni kray ludźmi Obywatelami, substancyami, na których zapały rekom- mendacye, rozumiem że sprawiedliwe znayda względy, jako P. Salmur od łaski Prymasa rekommendowany, za którego prace y starania, aby tym sposobem wdzięczna będzie Oyczyzna P. Reclaur 100tu Tynfów ofiaruie na potrzeby Krzeczypltey. San Schmidt pracuie na usługach J.K.Mci. P. Fontanna pokazuie usługi około Mostu i Zamku. Cay inni a Ministris Sacris także rekommendowani iakowi: P. Nowicki, P. Kamiński, Brzozowski Kozłowski, którzy zapatrzeni Prawa biegłością, czy niesprawie- dliwa rzecz aby byli do Klejnotu Stanu Szlacheckiego pomieszczeni osobliwie kiedy J.K.Mci myśli wszelkie nadgrodzać usługi, któ- rzy obligacye, aby do Akceleracyi przystąpić Projektu o Nobilitacyach Tu wiele mówili o Głosy.

P. Lipnicki Poseł Dwickiey. Ziemia Dwicka zlecila nam, y obowiązała nas, aby dla Sejmu były naznaczone mieysca, że zaś odroczona iest Elekcya Pluralitate, upraszamy, aby sami so- bie Urzędnicy obierali Officyalistów. Aby Dworek Mci Pe Kucrzyńskiego w Dwickiey Bynie był approbowany, salvis Iuribus Reipublicæ.

P. Liński. Albo przede o przeczytanie naszego Dwickiego o Cle generalnym, albo przede o głos.

P. Ozarowski Poseł Krakowski. Nie Scialbym mowić dla zabie-

rania czasu

rania czasu, ale że milczenie może bydź szkodliwe, muszę się
krótko przymowić, iuż tu są wźrzone Inwiekta przysłane
i uspokojone. Nasze Woysko ma swoie desideria, a niemoże
się dochodzić pożądanej pory, niewiem iakie będziemy mieli dla:
godzenie, więc aby prosić o przeczytanie kilku naszych Inwiektów.
P. Marszałek Cymowy Rozumiem Jeszcze WMć Panowie sty:
szeli deklaracyą od Frontu, y samiście te wnieśli aby przed:
nie szły Inwiekta, po których przeczytaniu dopiero pojdą
desiderya Woyskowe.
Inwiekt czytane o Cle generalnym dla Prus. Aby Cło generalne
nieprzeszło się na Prusy, naznaczamy quantum 150 zł Bona
Monetae, a sami sobie sposob wynaleść maią do zebrania tey
Summy et si gauderent beneficii zniesienia Cła Lądowego
y Wodnego.
P. Marszałek pytał się ieżeli iest zgoda na podpisanie prze:
czytanego Inwiektu? Odpowiedziano ze strony Rzpltey nie ma zgody
Tym czasem P. Dzierżyński Poseł Kaliski głos zabrał. Jako
nikomu nieustąpiłbym do uwielbienia Ciebie nay Panie pier:
wieństwa, tak kiedy mi się czas zdarza do mowienia radbym
cały dzień, y dyskurs trawił na wystawianiu Cnot Twoich, do
czego dacie mi porzepu wiele każdy dzień Cymowania, y usta:
wiczne szafowania Dobrodziejstw, osobliwie względem Woy:
skowym y Pieczy, nad co nie niemogło bydź pożądańszego —
A nadewszystko przywrócenie Rady, która przez tyle czasów
iuż prawie niebyła znana y praktykowana, ale że Panu
więcey y bardziey się podoba posłuszeństwo niżeli Ofiara,
milcze daley w Twoich powinnościach nay Panie, a do Cła ge:
neralnego przystąpię. Iuż tego nieprzetrząsam, co Imć
Pan Inszi natrząsnie wzwałył, y dowiodł, że na P. Fundamentach założonych Jestem cały maiąc nieopłacenia Cła

generalnego

generalnego na Przywileiach, na Konstytucyach, i na Traktac
Welawskim: tego mowić niepowtarzam, bo iuż dostatecznie od:
powiedziano, tylko moie Reflexye dodaię: Mamy wszyscy od
Ludwika Króla Polskiego y Węgierskiego wzne. Przywileie, ale
nam samym mimo tych Przywileiow na nas samych stanow
nowe Prawa. Mowili Ieśmy że sine nobis de nobis Sejm Con:
vocationis napisał Prawo, albo z niemoże bydź postanowiona,
albo zniesiona uchwała bez trzech Woiewodztw. Dorzecz, maią
podobne Przywileie Xięstwo Oswiecimskie y Zatorskie, stosuią
się do Praw Naszych, nie wyłamuią się z Kła generalnego, ma
i inne Woiewodztwa podobne niektore Przywileie, iednak widząc
communem necessitatem złączyły się do Kła generalnego,
Zaczym i Prusskie dadzą sobie wyperswadowac. Były gwoli
Kło w Nogatu na głowie i w Elblągu. tu Prawa cytowat wzn
ale w Prusiech y dalej w Fordonie w Toruniu 1609. y 1638
boni Publici Pawła, wspomnione tedy Prawa były względem
Kła, y nie niedogadzały Przywilejom. Mowią Ieśmy wspo:
minaiąc Traktat Welawski, aby Kło generalne niedało obłażyć
mocnemu sąsiadowi do wznowienia Kła takze iakiegoby mu się
podobało. Ale to niepewna, że Kło nasze uchwalone przez
Prawo cymu Convocationis nie iest na podanych Króla Pru:
skiego, przeto niemaią Ieśmy racyi nas zatrudniać w Spra
dach Naszych dalszych; pamiętaiąc że amor rationē valen:
tior omni, iakie y my mogliby śmy wynaleść iakowe Exextu
przecież dla miłości Dobra Publicznego na stronę ie odkładam
Marszałek Czymewy. Iuż ta Materya obszernie tracto:
wania, y teraz dosyć fuse obiaśniona, niepotrzebuie iuż
ut rationibus probetur, tylko zdania przeto bo się Ie
ex Pluralitate zniewiia; wolno się odezwać.

Krupcy Ieśdwie

Pruscy Posłowie odezwali się: Albo nas WMć Panowie za
znaiecie za Posłow, albo nie.
P. Dzieduszycki. Już niemasz czasu, y mieysca do dysputo-
wania, kiedy iest Prawo, Lex iubet non disputat.
P. Kallstein Poseł Malborski. Znaydujęc tę szczęśliwą Pożegnal-
nie teraźnieyszym, idziemy do Protestacyi WMć. P. N. Miłyy oucale:
nie Praw y swobod naszych, nieuperem żadnym, ani przeciwienia się
wynalezliem, lecz przy Prawie postępuiemy sobie, y postępować bę-
dziemy, etiam z Życia ażadem, znaleźlismy ten względ do Swa-
lebney pamięci Augusta III. prześłego Pana naszego na ubezpie-
czenie Ligi Naszey, whtorzymy wesłi za Kazmierza IV. gdzie nam
iest Eło wanwane dla handlu temporibus perpetuis jus valiturum
nullo tempore ex quacunq; Causa violandum. Dalej przyszedł Bił
Pakta Welawskie y Olieskie Roku zas 1717. lubo były Elo-
neralne naznaczone, niebyło jednak przyięte od Prus naszych
ani płacone, tylko subtilium według swoiey woli y ułożenia
dała Nasza Swawnicya. Jeżeli zas sanctanete należy zasadzać
partykularne kontrakty, co z mowie Publicznych, iakie zadzia
między naszą Swawnicyą a Rzeczpltą. Dotego czasu nie niezgre-
szyły Województwa nasze, przeto dotrzymać im należy tego, na
czym zawisła Jzota Jch incorporationis, a że tak przeciwnie
postąpiła sobie Rzeczpltą znamy, y teraz przeciwko Prawom
naszym postępuie, potrzeba pamiętać o trzeciey stronie; Jak się
uformowała Rzeczpltą od Henryka Walezyusza, od wszystkich
Królow y od Rzeczpltey, która na siebie przyięła obligi zacho-
wania Praw naszych, miliśmy iednostayny y niezmienny
Warunek tego się y teraz spodziewamy. Z tym się zaś niepo-
trzeba Słubić, ale ubolewać raczey należy, że Król Pruski
postanowił akuszę, że wszystkich miar mamy racyą żałe-
nia się przed Stanami. Powiedziano nam że albo Pluralitte
Eło zkontaludziemy

Cło zwonkludujemy iżeli iesteśmy sub Confederatione, albo iżeli in Libertate ieden nam przeciwić się będzie, y nie pozwalać na nasze desideria. Na to odpowiadam: że zawsze sprawiedliwość zasłużać potrzeba, nie wydzieramy się Cło: datków, które zewszystkich naywiększe płacimy, przeto iżeli będzie zniesione Cłowne y podymne, y my powinniśmy będź uwolnieni odnięgo.

Kasztelan Chełmiński Czapski. Już tu kilkakrotnie Posłowie nasi opowiedzieli y wyexplikowali desideria Prowincyi naszey. Tak rozumiem że Cło generalne niebędzie się rozciągało na nas, a my za Uniwersałem zieciaw[szy] się na Generał Ruski certum quantum ofiarujemy, a tak y sprawa nasze ocaleie, y dogodzi się Interessom Rzeczypltey. Kilkakrotnie Commendował P. Przewuskiego Chorążego, y Sława Podstolego Lit: Także do Indygenatu Gordona Angielczyka Kasztelanii Łęczyckiey Seym Convocationis y[tem]: mijsca Olenowicza naznaczyła Cło generalne, od którego żadną miarą niemogą się exkapować Województwa Ziem Ruskich. Były uniwersały wydane na seym Convocationis na który niestawili się Posłowie P.P. Ruscy, więc sami sobie winni, niepotrzeba szukać wybiegów, tylko się należy przystąpić do Prawa. Ani się zastawiać mogą konfederacyą Sendomirską która była bez Uniwersału. P. Barss Sewicz Łęczyckiey. Nieglibyśmy się y my wymawiać od Cła generalnego przywodząc nasze Przywileie Unij, ale maiąc przed Oczami miłość Oyczyzny y potrzeby pomnożenia Skarbu łatwiśmy na nie przystali, zaczym y Województwa Ziem Ruskich nieczekaią dalszey wymowy exkuz, ale raczey zgadzaią się z jednym zdaniem

Cały Rzpltey

Całey Rzeczypltey. Myśmy mieli dawno nasze interessa promowować, ale WMPanowie czas nam zabraliście swoiemi tergwersacyami, przeto proszę, aby nasze Projekta miały teraz czas, y mieysce.

Poseł znowu Litwy Chełmiński. Rozkazem WKMci P.M.M. zadosyć czynię non excurrendo na porządki Maiestatu, ale tylko do naszego interessu dodaię. Jeżeli będą prawa nasze podpadały wątpliwości y interpretacyi, to znak iest że małego szacunku musi się znaydować nasza Swawolnicya, która tyle dowodow dała dla Oyczyzny, kiedy potrzebie Jey służyła, y służy niektoremi Starostwami y Powiatami. Co się tyczy naturyzacyi, czy in Pluralitate, czy sub Libero veto agitować się, nie nas to nietrwoży, bo wszędy y zawsze sprawiedliwość mieć powinna swoie mieysce. Wmowiony na nas upor, nie iest uporem, ale prawdy ale sprawiedliwości obrona. Projekt przeczytany żadną miarą niemoże subsistere. Jesteśmy Miastami y Obywatelami otoczeni, które prawa swoie trzymaiąc, na to niepozwolą; niemamy tu mocy nic decydowania, ale mamy tractować relative do Generału: składam naszą Instrukcyą przed zgromadzeniem Stanami, wolno ią czytać, jeżeli się czego nad nią domagamy.

P. Tyzenhaus Poseł Brzeski Lit. Dziękuię uniżenie WMPanowie memu, głos stał się godnym odpowiedzi, przeto ieszcze w tey Materyi mowić muszę. Niepotrzeba wzumieć, a żeby Rzplta nieumiała szanować Obywatelow, Ziem Swoich, Województw, in omni aequalitate urodzenia, Dignitarstw zostaie. Niebronie nam WMPanowie Rzeczypltey czynić porządku, a iak będzie co postanowione możemy y zastawne Powiaty wykupić. Niepotrzeba się tu pytać, czy Seym sub Libero veto?

albo sub

albo sub Confederatione zostać? niepotrzeba Chrztu Cey-
mu wznawiać, ale interes Oeconomiczny Pluralitte konklu-
dować. - - - P. Marszałek Seymowy. komu się niepodo-
ba Projekt o Cle, niech się odezwie. Odezwał się zaraz
iden Poseł. Sprzeciwiamy się Turnum.
Posłowie Ruscy kilku mówili, nam się niepodoba.
P. Marszałek Seymowy prosił Jmci P. Marszałka W. Lit. aby
Senatorii dał głos ad Turnum o Cle.
Tu myśli Ministrowie y ktoż Prymas do Domu, y długo
konferowali, jak zasiedli miejsca
P. Hryniewiecki Poseł Inflantski. Już iest Projekt napi-
sany przeczytany, tylko go podpisać, a tu idzie de certa
quantitte i o miejsce. My á Prima Januarij zaczniemy Cło
płacić, a Jdmć tego unikaią, i niewiedzieć kiedy wdadzą
my zawiedzeni, i Rzeczpta cłusa zostanie, sama będzie
in onere płacenia Woyska: Prusakom prowincyi awantaż,
á Rzeczpltéy szkoda, Promissum to Jdmćy praejudicievum
á nasza Expensa realis, Jdmćy niepewna quantitas, po-
trzeba to koniecznie zakończyć certâ quantitate i Projekt
podpisać.
Tandem z Prus Pruskich Posłów odezwał się, Albo iest Prawo nasze
dobre, albo nie, iżeli niemasz, to przystaniemy na wszystko
iżeli iest, to albo go skassować, a dopiero będziemy wiedzie-
li co czynić, a iżeli nie iest skassowane, jak mamy prze-
ciwko Prawu na Cło pozwalać.
P. Tyzenhaus niechce Rzeczpta absolute znosić Prawa, ale
go chce na wpnie zażyć: z tego zaś niemożemy się wyla-
mać Prawa, które iuż iest nacechowane Konfirmacyi na-
pisane.
P. Lipski. Kiedy się

P. Liński. Kiedy się maią prawa łamać i znosić iedne, a drugie utrzymowaić, to prosiemy o to ad Turnum

P. Małachowski Poseł Krakowski gdzie prawa są, niemogą bydź zniesione ale utrzymane, ale o tle iest prawo Convocationis, więc powinne bydź utrzymowane.

P. Liński Wolno sobie iakie chcieć nowe prawa stanowić dla siebie, ale naprzod prosiemy nielamać.

Marszałek W. X. L. Oświński. Ponieważ ta materya niemoże przyść do końca, więc prosze Senatu jeżeli iest zgoda na Projekt.

P. Dzierzbicki Prosze aby ta materya nieszła ad Turnum, ale ią albo puścić w Recess, albo bez kontrowersyi przystać kiedy iest decydowana na Sejmie Convocationis.

Xiąże Biskup Krakowski Coadiut. Ta materya ieżeli ma pusć ad Turnum; niech idzie antiqua et veteri praxi. Xiąże był zaraz u Imu proszony od Króla. Xiąże Prymas także był u Imu. Potym znowu Marszałek Sejmowy był u Imu. Kanclerz W. K. perswadował Posłom Prusskim do tawelicji przystąpienia.

Marszałek Sejmowy Wzaiodzącyes in materia dawnemu kontrowersyaes, aby tu była summa Ryczałtowa determinowana dla Prowincyi Prusskiey, kiedy takie trudności zaiodzą zdaie mi się bardziey aby nieodstępował od Ekonomicznego niżeli o Summe Ryczałtowe. Więc prosze o Turnum bo Prawo napisane iuż mi wiąże usta parendum tedy Legi, y przeczytał krotkie Kontynuacya Sejmu Convocationis.

Posłowie Prusscy żadną miarą niechcieli pozwolić, ale prosili Marszałka Sejmowego sub Fide, aby Ich Projekt był przeczytany i podpisany.

Na to znowu Kanclerz

Tu znowu Kanclerz W. i Marszałkowie przystąpili do Tronu.
Tu interloquendo iuden Poseł Pruski mówił. Przy Prawach naszych iako wiecznych Konor nasz i poczciwość tak umierać gotowi smy.
Od Tronu Kanclerz W.K. J.K.Mć. widząc uszczęśliwienie Państwa od konkluzyi tego Projektu, zleca JmćP. Marszałkowi aby się spytał JeśMciów P.P. Posłow Pruskich, iezeli się zgadzaią albo na ale generalne, albo na ale Summę Ryczałtową, iezeli ieszcze niezgadzaią, niech się powziemieią, a tym czasem niech będzie wzięty Projekt o Nieszfirach.
Marszałek Sejmowy Iako każdy wynik powinien bydź w szacunku, tak y ten zgłębionym respektem przymuię, a WMPanow smiem się zpytać iezeli iest oddeterminowanie na Projekt albo o Cło, albo o Summie Ryczałtowey.
Odpowiedzieli Kilku razem Posłow Pruskich. Ani na Cło, ani na Summę Ryczałtową niepozwalamy, ale prosiemy o uwolnienie od tego Prawa, według naszey Instrukcyi.
Odpowiedzieli Koronni Posłowie Instrukcya trzech Woiew: wedle nie wiązie Rzeczypospolitey.
Marszałek Sejmowy Ponieważ mi się słyszeć daie że Rzeczpta chciała WMPanow ulagodzić Ryczałtową Summą a Cłem nieobciążać generalnym, a niechcecie na to przystać WP Tu się kilku Prusaków wzięiało na to ulagodzenie / y ponieważ ta rzecz nie iest dozwolona, przeto Prawy Obyczaiu mieć starać.
Odpowiedzieli Posłowie Prussey. Nie od WMPana to dependuie ale od Stanów.
Tu zaczęli czytać Projekt o Nieszfirach.
Niepozwolili czytania Posłowie Prussey, ani na przypisanie Projektu o Cło, mowiąc WMPan nam chcesz pisać Prawa Panie Marszałku, a gdzie iest Wiara WMPana, która powinna

dla nas słuszliwa

dla Nas stanowić, bo to Konstytucya, nie Decret. niesłychany Precedens, żebyśmy mieli dependować od umysłu Pana.
Ex Kanderi WK. poszedł do Domu.
Wwda Pomorski, Malborski, Kasztelan Chełmiński i Biskup Chełmiński poszli do Domu, gdzie ich obligowano aby przystali na Projekt.
Podczas tego wzruszenia Kiliku Posłów Poznańskich wyszło, Literyści ledwie Brackiemi zatrzymowali. – Biskup Kijowski także Sciał wyniść, bo się inż spodziewali, że nastąpi Turnus, ale go Marszałek Litt. zatrzymał.
Potym wszystkim Sekretarz Koronny czytał Propozycya. Że Jeśli Województwa Ziem Pruskich od Cła generalnego mogą być uwolnione, od Senatu decyzya.
Marszałek Litt. Przystępujemy do Turnus ex Senatu, tylko proszę dawać zdanie swoie bez Arengi, przeto Xiądz Prymas ma głos. Odpowiedział. Xiądz Prymas Stet Prawo Seymu Convocationis. Arcybiskup Lwowski Idem. Xiądz Biskup Krakowski dla uniknienia dalszych Kontrowersyi, jeżeli nie ma Processu wego dać quantum, stet Prawo Seymu Convocationis. Biskup Kujawski Chełmski Idem. Xiądz Czarnowski Biskup Poznański Jeżeli żadnego niemasz Państwa żeby nie płaciło Cła: to u nas być powinno. Stet. Biskup Płocki Sieprzycki stet. Wołowicz Biskup Inflancki stet. Łopaciński Żmudzki stet. Działyński Chełmiński Jakom przedtym powiedział, to samo powtarzam. Załuski Kijowski, Wodzyński Smoleński Biskupi similiter Stet.
Województwa nastąpiły Xiąże Jabłonowski Wwda Poznański, Ogiński Wileński, Ogiński Kasztelan Trocki, Potocki Wwda Lęczycki stanowczo Sapieha Wwda Smoleński Lex jubet Pettner Bełzki,

Podolski Płocki

Podolski Stolni, Sołtohub Witebski Wdowic Standum. Podzki Podlaski, Rawski Granowski standum. Malborski Wnda Czapski miał mowę N.K.P.M.M. Niemasz więcey cobym dodał nad istność Praw. Tak fatalny czas przyszedł na Naszą Prowincyą, że takiey utraty doznała się terminu, kłoby tego żaden dał, aby in Publica necessitate Oyczyzny niemiał Jey succurrere, cyba niemiałby tytułu Syna. Ale potrzeba pamiętać na Pakta Przysięgi pierwszych Królow y ostatnich, pamiętać na naszą Inkorporacyi stateczność, zaż żeto wiarołomcy nasz gwałt? żeżeto prawa przysięgenia nas do czynności, uchwalenia nam Prawa. Wzywam Litwicy Nay Panie, y Waszey zgromadzone Stany, bądźcie zastawą Naszą: jeżeli niebędziecie, to aby naśladujecie Przodkow Waszych, aby zamiast Ulgi, nie czyńcie obelgi. Wszakże y nieprzyiaznym wiary dotrzymowwać potrzeba. Com przedtym w mowie moiey nadmienił, nie zguby, lecz utrzymania Praw naszych szukałem, Bralismy się ad referendum, deklarowaliśmy Certum quantū z Jeneralu Naszego, chcemy iść środkami zwyczaynemi, prosiemy o sprawiedliwość.

Mozyrski Wnda Pomorski Słabo pierśmuch niepozwala mi długo mowić, ale iżeli można co uczynić na zgromadzenie Stanow, dopraszam się za Naszą Prowincyą. Sługocki Kasztelan Lubelski Standum Legi. Kasztelan Chełmiński Czapski niepozwalał. Czarnecki Bracławski, Wisliccki Sabbnowski, Przemyski Morski, Kunicki Chełmski, Nowosielski Piec Sanowski, Walicki Sokalczewski, Sołtyk Warszawski, Kostrzewski Latyczymski Kasztelanowie, wszyscy standum Legi odpowiedzieli. Kanclerz Koronny Zamoyski powiedział: niemam głosu, bom już powiedział. Podkanclerzowie, Ksiądz Włodzisławski Koronny Ks.

Przedzieccki

Przezdziecki Litewski standum. Marszałkowie Ogiński Wielki,
Xię Sanguszko Nadl. Litewscy standum. Po skończonym Sur:
niec Senatu, nastąpił Turnus Posłow przez Woiewództwa.
Marszałek Seymowy Mutacyonski. Na głos Województwa Poznańskie.
P. Rogalińskiego Imieniem wszystkich, ale niemożna było słyszeć
żadne Votum dane, bo się zaczęły klaski o Alternatę.
Województwo Krakowskie P. Mutacyonski. Mam szacunek Prawa
przeto standum Legi. Vota wszystkich № 10. Województwo Wileńs.
kie standum № 10. — Województwo Sendomirskie. Nie zgeszczał:
nik żadne Komma Bar nie daie, Kryski. Ale drudzy powiedzieli
standum. — Województwo Kaliskie zgodziło się. — Województwo
Brzeskie Idem sentit. — Województwo Sieradzkie y Ziemia Wie:
luńska Idem. — Województwo Łęczyckie standum legi. — Województwo
Brzeskie Kujawskie y Ziemia Dobrzyńska Idem. — Województwo
Kijowskie. Zgoda na Cło generalne, ale prosimy o Instrukcyą,
abyśmy wiedzieli co będziemy po czemu płacili, dodał P. Kiński
Starosta Żytomirskie — Województwo Ruskie całe standum — Wo:
iewództwo Wołyńskie standum. — Województwo Podolskie standum
Województwo Smoleńskie standum — Województwo Połockie standum
Województwo Bełzkie standum — Województwo Nowogrodzkie standum
Województwo Podlaskie standum — Województwo Mścisławskie standum
Województwo Mazowieckie standum — Województwo Podlaskie
standum. Województwo Rawskie standum — Województwo Brze:
skie Litt standum — Województwo Chełmińskie nie pozwoliło, tyl:
ko ad referendum Generalium. Jeden Poseł Chełmińskie powie:
dział: prosi aby mu było Sejm ten zostawić, zawsze
nie pozwalamy na Cło generalne. Województwo Mścisławskie stan:
dum. Województwo Malborskie nie pozwoliło. Województwo Bra:
ckie standum. Województwo Pomorskie nie pozwoliło. Województwo

Inflanckie Xięstwo

Inflanckie zkrzony. P. Dobiecki powiedział Standum. Jeden Woiewodztwo Inflanckie ze Samych Inflant P. Bored. Niemogę nic mowić contra Confratres nostros, ani nie dam Sententiey, bobym się sam swym Języczkiem zabił. Woiewodztwo Czernichowskie Standum. Jne Summa Vota affirmativa 218 Senat. 34. contra 4. Ex Equestri Ordine affirmativa 137. Negativa 26. Ad referendum 5. Jndifferentia 4. Nie dali Kresek 6.

Potym czytano Projekt o Exe generalnym etiam in deliberando Prussy, które się oszczędzały y po przeczytaniu, ale exceptyi niepoczyniono jakowych in Materia Oeconomica. Prussy Posłowie prosili, aby dodać w Projekcie per Pluralitatem Votorum, ale się Marszałek Seymowy opierał y drudzy Posłowie: ale Posłowie Prussey reponuerunt, jeżeli to iest prawda na co się taić. Znowu Marszałek Seymowy dodał: że to będzie in Forma Judiciaria. Tandem po długiey Konferencyach dodano w Projekcie Pluralitate Votorum. potym zaczęli podpisować Projekt y podpisali, a Prussy Posłowie do ostatku samego niegabant, y dodał P. Lińskie przestrzegamy iednak, że się musiemy tego użalić uwrim czasie y miey sce. Jo Kanclerz Kor. poszedł z Drugiemi Ministrami do Krolu, y odprawował Sessyą na Godzinę 5.

Sessja 18. Dz. 17. Decembris w Poniedziałek po Obiedzie

Marszałek Seymowy. Komuż wzor monarchy, Oyca przykładu w Synowskich Sercach nie wzbudzi przyzanowania y miłości, kiedy w tych Dniach Seymu teraźnieyszego same uskutecznienia odbiera Oyczyzna, przeto z kraiem Słowa, a w samym uczczeniu Ciebie, Wasze Panie zagajamy Sessyą.

P. Sesnewski Pocz.

P. Sanowski Poseł Brzes. Litt: Jest to prawda, że prawa czyli to dawne, czy teraźnieysze maią bydź zachowane; nawet na czas mamy Prawo naznaczyć, tak dalece, że, ktòrego dnia Sejm zaczynamy, tegoż mamy go powinni kończyć, co się ma rozumieć y o teraźnieyszym Sejmie Coronationis. Jednakowoż Rzeczpta jako Pani swoich Praw może je albo odmienić, albo poprawić, przeto widząc teraz że nam czas wyznaczony na Sejm teraźnieyszy wystarczyć niemoże dla uspokoienia Interessów Oyczyzny, potrzeba go daley prorogować, o co upraszam. Było tákie Prawo, że kiedy nieprzyiacielskie były bywać przy Koronacyach, musiemy się w tym dyspensować, że po zachodzie Słońca, y przy Koronacyi potrzeba Sessye kontynuować. Jako zaś już przez Podziękowanie rekommendacye na Wielu do Mobilizacyi, ja ieszcze smiem przyłączyć P. Deszkowa y Obera.

P. Dobiecki Jako mały czas do Obrad naszych wyznaczony, gdyby miał wiele uspokoić Interessów, zdawałby się bydź niestrwiony, ale że dostrzegamy, że niemoże bydź rzeczy Istoty, wymaszam abysmy przedłużony. Rekommendowanym przez Pana Brzesckiego Litt, smiem powtorzyć myśl moią.

P. Nałęcz Sowiński Cześnik Ziemi Kraków. Musiałby bydź gruba, oblicza pozbawiona, ktoby niewidział potrzeby przedłużenia czasu do zakończenia Obrad zaczętych; zachodzi wiele przyczyn aby wymierzony czas teraźnieyszemu Sejmowi do dokończenia dzieł rozpoczętych był przedłużony. Jako to o Korrekturze Trybunału jeszcześmy nie niemowili, Litwa ma swoie desideria, Partykularne Interessa niesą rezolwowane, zgadzam się więc z przeszłemi głosami, upraszam W.K.Mć P.M. Millo, y was Duchownych Stanu

radzić się

raczcie się w tym dignie y sprawiedliwie dyspensować, nad
Imć P. Marszałka Nasz. nieday Projekt wygotuię.
Mowili tu niektorzy Posłowie Nie Panowie mieycie nad nami
Kompassya, nieslicyście nas tak długo wstrzymowac mamy da-
lew do Domow, Swięta za pasem. Obiliwie Poseł Upitski.
Tu Projekt zaraz napisano o Prolongacya czasu teraźnieyszego
Seymu, y zaraz go czytano. Gdy Zadne Rzeczypltey w tak
szczupłym czasie niemogą effectuari, przeto ten Zieź Seymowy
czas do Czwartku inclusive przedłużamy, dodano potym pro
hac vice. Na który się wszyscy zgodzili.
Marszałek Seymowy Lubo iuż mamy przedłużone momenta
czasu do Seymowania jednak ieś nauć darmo niepotrzeba,
więc będą czytać dalsze inne Projekta.
Projekt Indygenatu dla Prassowy Salmurowey, Syna, ye Sy-
nowca. J. P. Salmurowa Lubińska z Bilińskiey urodzona Kaźie-
lanka Sendomirska: y którzy idą z Królestwa Saryndyskie-
go, maią Dobra w Xięstwie Cashim, zawdzięczaią Wielkie
zasługi Xięcia Imci Prymasa Lubińskiego, y Marszałkow.
Bilińskiego, z którymi Imiom pochodzą, że ieś do Indygenatu
wkorniè y w Wielkim Xięstwie Lit: przyimuiemy, y do wszyst-
kich Prerogatyw przypuszczamy, salvo Juramento Fidelitatis
y oddania ad Archivum Regni Documentorum Stanu Sectwa.
Odpowiedziano Zgoda, y ten Projekt podpisano.
Drugi Projekt Nobilitacyi na Recommendacya Xięcia Imci
Czartoryskiego Wdy Ruskiego Regimentarza Generalnego:
Stosuiąc się do Praw Hetmanow Obojga Narodow do Kle-
notnic Stanu Sectwa S. Ludwik Golzderfa ze Synem, salva Lege de
Cartabellis przyimuiemy.
Inpromowano Projekt dla P. Kerrysa, ale go niedopasali, y wiele wrzeszczeli
Inpromowano Projekt

Promowowano Projekt na Jana Lenczewo Majora, ale y tego
niedopuszczono mowiąc że nie karlica, osobliwie S. Zyberg re-
gował Ponet Inflantski, y zaraz się explikował, że jeżeli Stany
pozwolą na tych, którzy ieszcze będą promowowali do Nobilitacyi
tedy Ja na P. Lenczeyo pozwolę.
Projekt Indygenatu Wrzosowym Bieckurci, y Schmidowi, ale y tego
teraz nie dano czytać.
P. Glinka Posław Zyrskie. Krzyż niewidzi iakie WKMć wzlewasz
łaski na Koronę Polską, iakie nam wszystkim błogosławieństwo
iakie promowanie Miłościwy Panie Krolu y Dobrodzieiu.
Tu się wszyscy smiać zaczęli. Odpowiedział z czego się to
smiać, Panie Dobrodzieystwa, to iest Dobrodzieiu. Dziękowa-
wał za Krzesła y Ministeria. Przypuściles wiele do Indy-
genatu y Szlachectwa Miłby Panie y Dobrodzieiu, znowu
się tu smiano muszę mowić y Dobrodzieiu, kiedy dates
tak wielom Panom bene merentium: Wniosł o to aby
aby Ich nie przypuszczać do Nobilitacyi, bo gdyby tak
tatuw zostawali Szlachtą, tedy by nas wkrótce Szlachtę wy-
korzenili iakoby y inni Cudzoziemcy, toby nam nowa Religią
wprowadzili. Nawet S. P. Bieckurci ieżeli będą przy-
puszczeni to nas prawy kupuią z Fortun na Byst. Co na Jmć
Schmida to Jegmć pozwalam, który iest sterilis niemasz
się czego obawiać.
Indygenat P. Bertrandowi Za Polecenie Jegmć Ks.
Biskupa Ruskiego, ieżeli na przyszłym Sejmie wywiedzie
swoie Szlachectwo.
Indygenat P. Szymonowi Kordyecellemu, ale na niego
wrzeszczeli, zaczym inny wzięto.

Zadowanie przez

Lacsowanie przy prawach Szlacheckiego Indzenego Tatarowicza.
Inijelt nobilitacyi Peterisona, Laskarysa na Relommendacya
Hetmana W: X: Litt: zawołali zgoda
Xiąże Adam Czartoryski powiła za Kondyczellim y Tatarowiczem.
Odpowiedziano S. Kondycelli niech pokaże pias Szlacheckiego,
dopiero będzie przypuszczony.
Xiąże Adam znowu relommendował Pirrysa mowiąc: żeto
będzie kompuls y zachęcenie obcych Narodow, że się będą
do nas garnęli.
Czytano Inijelt dla Pirrysa. Po przeczytaniu którego. P. Mar.
Prawnik Zalubczymski. Ten Inijelt iest z krzywdą Narodu
naszego, że nam P. Pirry przepisuie prawa w Swoiey Xiąże,
która jest nie examinowana. Notandum żeteh P. Pirry
wydał Xięgi tajemne o rzeczach Polskich, którey wydanie
połączone iest po merito et motivo przypuszczenia go
do Indygenatu w Inijelcie
P. Starbek Poseł Halicki Jakie to teraz za szczęśliwe czasy
że za panowania Twego Nayjaśnie ciną się do nas mocno
Cudzoziemcy. Za Relommendacyą Hetmanow że iest
pomieszczonych wiele, iest rzecz sprawiedliwa, ale y inni
rzetelni ludzie, o których iest nieplonna nadzieja że będą
prócz tego Cyczyznie mogą bydź bespiecznie pomieszczeni
jako y P. Pirry, który nieinogąc się czym innym przysłużyć
tylko tey Xięgi, powinno mu bydź przyjęte po merito.
P. Sta Zalubczymski Co innego Woyskowi ludzie wypra-
cowani y zasłużeni za rzetelną Relommendacyą
Hetmanow sprawiedliwy mieć mogą względ na sie-
bie, ale tamta Xięgia nie nieważna.
P. Der Poseł Zydaczowski Relommendował Pirrysa, któ-
ry wystawił nam wielkie w Swoiey Xiąże pole, tak

dalece że znieyo

dalece że z niego znaczne można zebrać pożytki
P. Paduwski Poseł Sandecwskii między czinagemi się
do głosu supliknię o moment Cierpliwości. Widziemy jako
sam Bog prawie prowadzi nas do twego Nay Panie
Imnie. Co za szczęśliwy naród, który między Królem y
Oycem nie znayduie wznicy, kto z nie widzi jako znak
troskliwość o Dobro Publiczne, co momenty to nowa radość
kiedy opaczne tłumaczenia wyrzucaiąc, wzne
humory uśmierzaią, a same uszczęśliwienie pomna:
iaią; więcey nie wspominam, bo się czas kończy, to
tylko dodaię: O za szczęśliwa Oyczyzna, która iest
Matką uczonych, nie wstydzą się Królowie być Pro:
tektorami uczonych Ludzi; więc proszę o podpisanie
Projektu P. Pirnysa.
Xięże Kasper Lubomirski Poseł Wołyński. odezwał się
Taka rzecz więcey będzie nowey Szlachtę niż Panów.
P. Swiecy Kowalski Poseł Brzeżański. na wiele materyi
nie odzywałem się, raz dla czasu na ten tydzień będącego, dru:
gi raz tem na uczynione się zgadzał, W Salize nie prze:
ciwiałem się na Rekommendacye Xięcia Woiewodzkiego
iako Regimentarza Generalnego, lecz im się bardziey
wpatrzę y przysłuchuię, znayduię niezmierny nacisk
do Indygenatu y nobilitacyi, mogliby inni ieszcze
poczekać, y dostatniey lepiey, bo kiedy tego razem
wiele przybędzie podwyższą nam Dobra w Cenie, le:
piey niech po Miastach siedzą uczeni y po Miastach
potrzebni rzemieślnicy. Sprawiedliwie zaś do Szla
chectwa niech idą Katolicy, y to przez Rekommen:
dacye Instrukcyami od Sejmików Woiewodztw niech będą

przypuszczani

przypuszczani za zgodą generalną wszystkich Stanów,
nicht Tartabellatis Praw będzie zachowane.
Ligze stądam prosił o przeczytanie podanego Swyletu P.
Pirrysa. - P. Ogiński Mieczn. Litt. Poseł Sochaczew.
Nikt lepiey niedowiadcza szczupłości czasu nad mnie,
który ledwie wdwie niedzieli mam wzwiązane usta:
Dobro Pospolite, y Oyczyzny uszczęśliwić, są iedynym Celem
wkm PMM, Których pomnożenie ledwie w wszystkim
mieścić się mogą wzumie. wkażdy Rzeczypltey wzum
ni ludzie osobliwe znayduią względy. Wypotrzebowa
my nawet nietylko rzadkie wzumnych ale Jeby szuka
a z tąd zawsze przykład, aby P. Pirrysa Swyslet był pod:
pisany. - - Swyslet czytano dla P. Pekurat y Schmi
dla jako maiętnych y wzumnych do Indygenatu przy:
muszony, ay Capaces honorum mieć będzmy.
Wwda Podlaskie Podług Kiedy iuż stanęły Rekommenda:
cye PP. Hetmanów oPP. Pekurat y Schmidt mowią
nasze to Summy dostały się wP. Pekura Rzec, gdyby
się wypowiedział za granicę, wyszłyby znim y millio
ny, więc Jego interes więcey niechce niż P. Rzeczpa dyspu:
tacyi, aby ma wustępie nieczynił. Tu Wielu mowili
o Jego, między innemi odezwał się jeden, aby ay Bi:ku
pa Brata Jmć P. Pekura wdzyć wSwyslet.
P. Miszewski Poseł Wyszogrodzki. nienależy mi komu
uwłaczać honestum cum bitum, ale nicht to będzie
albo nadalszy czas odłożono, albo się zgadzamy, bo iest
wiele innych interessów do walczowania, lepiey by czytać

Instrulatarz

Instrukturarz, o którym wiedzieć powinniśmy. A ja więc
cy na Projekta nobilitacyi nieprzeważam.
P. Bogaliński Poseł Poznański. Niewątpiam chwały
twoiey Miłty Panie, bo ten nawiśc do twego Oyczyzna
połączeń niezmierną radość, co się działo za czasów
Jakoba, że on z Pololenia, y Pololenie z niego miało
radość y Sławę, toż się samo dzieie widzieć za twego
N. Panowania. Moc y Chwała Narodu nie zawisła na
wielgości mil, ale ludzi wielkości. nigdyby Król Pruski
niemiał tego zaszczytu, gdyby wygnanych ludzi nie
przyimował; my tyllko tak przedziwnego iesteśmy
humoru, że y zaszczyconych wrzutem ludzi ani
przyimować, ani cierpieć nie będziemy. Antecessorowie
nasi, to prawda że krwią się dokupowali Klynotu
Szlacheckiego, bo inszey roboty niebyło. Bog sam wzlą
zał Dawidowi aby zostawił budowanie Kościoła Sa
lomonowi mądremu, lubo Dawid był Wojownik, ob
szem nietylko Męczennikow, ale y wyznawcom przy
mnie do swoiey Chwały. - niema więc Racyi Rzecz
pospolita oddalenia od siebie iuż tyle razy rekom
mendowanych Osob, P. Rokura, Schmida, y Sirnya.
Kanclerz Koro. Jako niedawno obiasniłem Wolą moią
zgromadzonym Panom, tak ią y teraz przypom
nam rekommenduiąc P. Nowickiego, Słomińskiego,
Brzozowskiego Koczbuskiego, Fontane, cum Sexu
utroq; do Klynotu Szlacheckiego. Jedni prosili o

podpisanie Projektu, drudzy o głosy domagali się.
Wda Podlaski prosił za Rewkurem, aby był podpisany Projekt dla niego. P. Piaskowski przymówił się, że do Indygenatu potrzeba koniecznie według Prawa pokazać processa Szlachectwa. Kanclerz Kor. powiedział Dyplomatów nie ważna examinować, które produkowali bo byłe było prejudicium tych Krzyżackich konserwował.
P. Piaskowski Kto do nas przyszedł non cum Lege, sed ad Legem venit, odpowiedział. P. Litewski Senat Krakowski domówił się, aby włożyć w Projekt w ofiarność Rzeczypltey P. Rewkur. Na Projekt rekommendowanych przez Imć P. Kanclerza Kor. wnnego zawołali zgoda cum omnibus descendentibus utriusq sexus. Wda Pomorski. Mostowski. P. Klinka, a P. Swiejkowski komuś negowali ieszcze przy podpisaniu Projektu w Stolika.
Projekt do Indygenatu P. Pordena, którego rekommendował iakiś Pruski Poseł oświadczaiąc, że w Anglij ma na milion Substancyi. na P. Kordycellego inni przywkli oprzez Pruskich Posłow potym, potym vice versa nie przywkli na Pordena. Xiędza Brzezińskiego Kanonika Kamienieckiego, aby miał do innych Kapitułi przystęp przez nobilitakya, Woiewodztwo Bracławskie rekommendował.
Ale iż wiele Posłow opponowerunt, y Xiąże Biskup Krakowski. Ministerium tu poszło do Inbu. Tym czasem P. Tyzenhaus rekommendował P. Fourniera 25m Tysięcy Złotych, które było mu deklarowane naszymie Evocatiónis mowiąc: Rozumiał Jmć P. Prymasz że jak on był posłuszny roskazom Rzeczypltey, tak mu będzie posłuszna Kommissya, a że to nie przyszło do Skutku więc Projekt podaie, który przyięto y podpisano

y podpisano. A Kanclerz Koronny odprawował Sessyą na dzień iutrzeyszy na godzinę Dziesiątą.

Sessya Dziewiętnasta 2. 8bris wel Worek

Marszałek Seymowy Chwała Panu Bogu N.P. razem z Chwałą Narodu rosnie, kiedy zgodne Narodu poczęcia Seymowania tego będą opływały w skutki pomyślne, kiedy środki do Sprawiedliwości co raz to przyzwoitsze się otwierania, kiedy na ostatek y Interessom Xięstwa dość dogodziemy, które będą proponowane.

Pwiciat Woiewodztwa Podlaskiego o Rubach Ziemskich, o odmianie czasu y miejsca Kadencyi Sądow w Drohiczynie Feria 2. pō Michaelis, y Feria 2. pō 3. Regum.

Libertacya Dworzan P. Kuczyńskiego y K. Popowskiego.

Pozwolenie Sądow wyiątkowych.

Xiąże Adam Czartoryski prosił aby interessa Xięstwa dlib. były wzięte.

Woiewodztwo Sendomirskie post Iestem Supplicatorium Sądy Ziemskie mieć ma, które będą trzymali per Turnum w Trybunale Pisarze Ziemscy

W Nowym Mieście Xiąże P. Stanisław Nowomiejski wystawi Dom dla Sądow, y Aktow Konserwacyi, sub responsione temuż Sądowi, iżeliby Zadosyć nieuczynił.

Xiąże Biskup Kralowski Soltyk prowadził Kościoł Nacyonalny w Rzymie pod Tytułem S. Stanisława Sa. trona Króla Imci, aby był przyięty do niego w Protectoya y od Rzeczypltey ay aby był approbowany, który do tego czasu niemiał approbacyi, przy którym iest

Szpital

Szpital dla wytchnienia przyiezdzaiących Polaków y Sło-
wiązych, do którego iest teraz przysłużony Alumnat fund-
wany przez Im.X Prowidliego Kanonika Krakowskiego
na Edukacyą Polaka. Potym prosił za Imć Xięciem Kra-
sińskim Biskupem Kamienieckim teraz obrym, aby
wyiechał za Granicę do Wod; także Im.P. Branickiego
Kasztelana Krakowskiego Hetmana WK rekommend-
wał aby tey laski pozyskał. Także Im.P. Rzewuskiego
Chorążego, y Pana Podrzeckiego Litt: rekommendował, aby
mogli bydź wolni a rigore Delretu Konfederacyi Litt:
Potym podał Projekt do przeczytania, który zaraz wzięto.
potym poszedł do Domu. na rzęsie poszedł y doktalika
Marszałkowskiego sollicite staraiąc się aby Projekt był
podpisany, iakoż był podpisany.
Im.P. Woda Łęczycki Sołtyk, który był deputowany z Senatu
do likwidacyi Percepty y Expensy, także wszystkiego przy-
dku Artyllerii Koronney: Włożonemu obowiązkowi na mnie
y Kollegów moich zadosyć uczyniliśmy. Regestra od lat 16.
zlikwidowaliśmy, Arsenał tuteyszy we wszystkim przydku
widzieliśmy. na rzęsie podał Percepty, y Expensy y In-
wentarz Arsenału.
P. Łopaciński Poseł Mścisławski Chwalił Króla, y życzył
mu żyć tyle, ile poddanych kiezyć; prosił za nowo-
wemi Projektami. Ze niezwiele dopraszało o głosy
Projekt Woiewodztwa Chełmińskiego o obieranie Deputatów
Pluralitate Votorum.
Woiewodztw Mazowieckie o to samo prosiło.
Marszałek Seymowy rekommendował Interesa Litewskie
y dał głos P. Pułkowskiemu. Ale zaraz Adam Czartoryski
intercessit, y sam

interessit, y sam zawsiecy rekommendował tei Interessa.
P. Tylenbaus Sekret Pruski. Byłem na ulożeniu Prze-
kładu naszych, które iak nayzupełnieyszy y nay-
oczywistszy zkombinować do przeczytania y wyłuszczania
podaię, które czytano długo Traktat o Trybunałach Sey-
mikach, y o Korrekturze tego wszystkiego żeby Deputaci
Pluralitate Votorum bywali obierani y Ziemstwa. Ad
dandum votum między innemi Rekwizytami mieć po-
winien lat 18. aby był Kto obrany powinien mieć lat
24. powinien bydź obierany sub praesidentia Senatora
Swieckiego, y daley coś o Duchowieństwie było. Więc in
hoc tractu czytania dłużey Prymas y Kilku Biskupow po-
szło do Domu. Potym powróciwszy się Xże Prymas na mieysce
zaczął głos. Jakie na Seymie Convocationis napisano aby
Komissya była inter Status naznaczona, tak uprasza aby
ta Materya była zawieszona, jakie także o
Konsystorzach, o Sprawach etc. na co pozwolono.
Ministerium przystąpiło do Domu, od którego Jmć Kan-
clerz Koronny JKMć PMM. odbraniaiąc momentów czasu
dla Dobra powszechnego solwuie Sessya na godzinę 4.
Sessya Dwudziesta 2ga 10. Xbris po Obiedzie
Marszałek Seymowy. Jakie Sessya przedobiednia
solwowana była na Projekcie o Sprawiedliwości w W.X.
Litt. w którym przydane są iuż nieiakie Punkta, y iesze
będą pomnożone, zczego nam brać przykład trzeba
bo maxima Regna sine justitia sunt vera latrocinia,
tak daley będzie kontynuowany wciąż, tylko teraz nic
które insze kwestie przeczytaią Projekta.

Projekt Kilku

Projekt kilku Biskupów y Panow na wyiecsanie do Wod
za Granicę Xięcia Czartoryskiego Biskupa Poznanskiego, Kra:
sińskiego Biskupa Kamienieckiego, Branickiego Hetmana
W:X:L: Ogolińskiego Wdy Wołyńskiego, Rzewuskiego Wdy
Pomorskiego, Podlackiego Wdy Podlaskiego cum beneficio sus:
pensionis spraw ad normam konstytucyi 1736. Starosty
Sendomirskiego, Któremu kazano zostawić na swym mie
scu Surrogata.
Projekt Kuntu Artyllerii Koronney Generalney
Projekt o Czerwonohrodzkiey Forteczy aby Zakonnik Szlachcic
z Jasney Gory był Kommendantem do Żywotnim, aby dwa
Starostwa trzymał na utrzymanie Porządku Forteczy, aby
o trzykata dawał Rachunek Percepty y Expensy Kommi
syi Woyskowey.
Approbacya Kommissyi o Szkodach Pogranicznych Woiewodz:
twa Bracławskiego y Podolskiego.
Obiaśnienie dla Kapituły Lwowskiey, która ma obierać
Prezydenta y Vice Prezydenta na Trybunał Koron Małopolskiey.
P. Bukowski Pocet Sanocki miał mowę, w Której rekom:
mendował Arcybiskupa Lwowskiego, aby mogł mieć Intratę
większą, iakie y Kapituła Jego z Racyi Prezydenta y Vice
Prezydenta.
Projekt wtey Materyi nie mowiemy imponere Legem, ale prosi
my aby Intrata Arcybiskupa Lwowskiego była powiększona.
P. Kossowski Podskarbi Wiel Koron Pocet Sieradzki y Dobrań
skiego mowił iakie administrowane były przez Ludzi za
granicznych, wiele podatkow wprowadzili niesłusznych,

Krzywda iest

Krzywda iest znaczna Poddanstwa, potrzeba tedy iest, aby naznaczona była Kommissyja, y w tey Materyi Zwiastun podał do przeczytania w ten sens: Dobrac stolu Krolewskiego ab Anno 1717. Że się w nich wiele złego działo naznaczamy do nich Kommissyą, gdyby się inni nieprzyiaciele Sali mogą ią odprawić in quinq Personis Porządek uczyniąwszy obszanti bus quibusvis Privilegijs, Avulsa Obiora, Zamek Rogozińskii złustrowią praecisis appellationibus wszystko uspokoiwszy y żeby wolne były ab omnibus oneribus deklarowac będą.

P. Milczewskii Poct Wielki prosił o podpisanie tego Zwiastunu.

P. Swięcickiemu Poct Bracławskii Woiewodztwa Kijowskim y Bracławskim trudno lustracye czynić kiedy granic nie: maią. Były na to Kommissye ale niepodeszłe ab Anno 1570. sub Sigismundo Augusto: Item Anno 1574. ab 1736. Item 1752. Kommissya, była wyznaczona zieczały się Woiewodztwa, ale ią zalimitowały. Znowu 1755. kontynuowali ale iednac Strona odstąpiła, a Bracławscy Dukt swoy prowadzili, wytoczyła się była sprawa do Trybunału, ale y tam niewzięła skutku, zaczym upraszam teraz Stanów o Kommissarzow do uznania Dokumentow, którzy żeby zieczali na miejsce, y zupełnie z konkludowali.

Powiat Prussy prosili o Kommissyą do Ekonomij Malborskich y Rogozińskiey.

Zwiastun o konserwacyi Niepołomskiey Puszczy.

O Podlaskiemu Wsiborskim y Kalisiem.

Powiat Wsiborski do Kapituły Poznańskiey inkorporowany. Proszono aby w Ekonomiach avulsa salis medernis Possessoribus były deklarowane.

O Pułku Rycerskim

Szlachty Rycerskiej w Recess domowy Polski Sejmu puszczono.
P. Dzierdzanowski Poseł Halicki do tey materyi się przymowił: Ten interess musi iść w Recess ob indigentiam Skarbu Koronnego, który mi czyni trudność do mowienia, bo wiem, że co nam przyrzekł Miłey Pamięci to dotrzymasz. Ale August II. y August III. w delikatnowali, to niedotrzymali, potrzeba abyś się dopomniał naszego Domu y o querymonie wzniesł ludzi. Prowenta także z Dóbr Stołowych że się anticipative dostały do Saskiey Kassy pytamy y o te domowić się.
Inscribitur Pretensye do Domu Saskiego, y o trudności, które mają Obywatele nasi w odbieraniu Concrementium.
P. Piaskowski Poseł Wołyński Pełne iest Chwały Królestwo twoie N.S. sit gloria honor et Imperium perenne. Mowił o pretensye do Domu Saskiego, Xięcia Kaspra Lubomirskiego interess, który ma na ulicy Saskim 70m ft. recommendował, jeżeli niebędzie miał Salty, Salwy, aby miał Reputacyą na Salwie Saskim, y chciał na to pozwolić.
o Approbacyą Fundacyi Polskiey Scholarum Piarum, o Szkoły Rzemieślnicze, y Inkorporacyi Zakonu O. polskiego do tey Fundacyi, mediante beneplacito Apostolico. P. Lętowski Poseł Krakowski podał Inscribitur o Urzędzie Podkomorzego Krakowskiego y o zagajaniu Sejmików przez Urzędników Krakowskich secundum Jura et antiquam Consuetudinem.
P. Niemcewicz Poseł Kijowski mowił o Granicach Woiewodztwa Kijowskiego.

Xięże Strażnik

Xiąże Strażnik Poseł Serdomirskie. Ten Sejmu teraźnieyszego Oyczyzna WKMć napełniony iednością, tak Zwalczne spra: wia skutki, że zbawienne dla Oyczyzny stanie ustawy. Nie idę naprzeciw zdaniom Woiewodztwa Krakowskiego. Jest pod: ny Projekt o Podkomorzym, ale chciałbym wiedzieć iakie Re: skrypta są Kasacyi pretendencie, takoż aby per petua Lege był Podkomorzy y zagaiał Sejmiki. Alexan: dra Statut Sejmem Convocatiwnis iest niebylony, więc abym się mogł skłonnić do zdania Woiewodztwa Krakow skiego proszę o Explikacyą.

P. Małachowski Poseł Krakowskie Daie mi pozwo: wienia Xże Imć Serdomirski. Rzecz pewna, że questya Imć iest przezorna y sprawiedliwie się bydź informowany, zatym na nię pro mensu odpowiadam, na iden punkt o Statucie Ale: xandra niechcę zaszwai Prawa. Na drugi o Jurysdykcyi Podkow: morzego to infero: że y Woiewodztwo Poznańskie chce mieć Podkow: morzego Sądowiego. Na Trzeci Jurysdykcya Podkomorzego Krakowskiego iedna iest, że iest pomieszczony na Pierwszym mieyscu, Druga na Wieliczkich y Bohieńskich Kopalniach, przeto ten Projekt będzie uznany y podpisany, niemożemy w Pyskie: go wyrazić, ale się tylko proszemy, wolno Rzeczypltey będzie co przydać y ująć.

P. Dłuski Poseł Powiatu Poznańskiego. Nikt nie nieka: pnie czego nie widzi, ani nieapchamnie czego niepoznaie, taky o Re: skryptach wniesionych nie niemoże determinować Rzeczpltą ani ich Kassować, polki się niedowie oniech, polki ich niezobaczy.

P. Gorzeński Poseł Krakowski Urząd Podkomorski walował lat 30. Jak stanął Podkomorzy, wymożono na nim Re:

skrypt

Krypt aby się niewdawał w Interessa Wielkie y Bochyń-
skie, więc o Kassowanie tego prosiemy Bez Krypt. © Zaga-
ienie od Alexandra A° 1500. był zwyczay nieprzerwany.
Wwoła Podlaskie. Ta Illacya P. Krakowskiego byłaby z
krzywdą Senatorów, więc na nię niepozwalam.
P. Czarnoski Poset Krakowy. Żeby ten Interess niezatru-
dniał Rzeczypltey, prosiemy go w Recess puscić
P. Dobiecki Poset Inflantski Wszystkie Ustawy dążą do u-
szczęśliwienia Oyczyzny, przeto niepotrzeba ich zatrudnia
iakowemi partykularnościami.
Marszałek Seymowy Razem niemożna wszystkim podo-
bać się, należą Woiewodztwa ze swoiemi Interessami iakoż
iuż słyszeli in Parte niektóre Woiewodztwa Krakowskiego, ale
na czym zalimitowanie stoi, od tego nam zacząć potrzeba
to iest od sprawiedliwości Trybunałów naszego, na czym pen-
dent wszystkie Fortuny nasze.
Projekt Korrektury Trybunałów naszego. Iuż byłby Kor-
rektura Trybunału na tym Seymie wzięta skutek, ale Jchm
Deputowani lubo wiele prawowali et Rationes, tak, że
poiednać nam byli gotowi swoie Projekta, y iednak kiedy
wiele czasu potrzebuie ta Materya, więc ią do przyszłego
Seymu odkładamy, która po złączeniu się Posłów z Izbą
Senatorską na nowo podczas winsze materye in Figura
Iudiciaria będzie konkludowana. Terazniejsze zaś
Trybunały według dawnych Praw et novellam będą
się sądzić.
P. Czarnoski mowił o Alternacie Trybunałów w Krakowie
y Projekt dawał aby był czytany.

P. Teodor Sowiński

P. Lewkowski Poseł Wołyński o Pisarzach Ziemskich w Trybunale
Ligze Prymas tu przyszedł do Senatu.
Posłowie Pruscy prosili aby się Województwa Jch sądziły tylko w Bydgoszczy na w Pyjelit podali.
Marszałek Seymowy ponieważ Korrektura naszego Trybunału odesłana Nazad, dlatego gotowe Pyjelita Woiewodztw będą czytane. Pyjelit aby Alternata Trybunału były: Krakowskie czytano. nie pozwolono na niego. Pytał się P. Marszałek czyli zgoda na ten Pyjelit. Odpowiedziano niemasz Zgody Marszałek Seymowy Pod Powagą N.P. mieszczą się nasze Statuta o tych rzeczach rozsądzać postępować, przeto prosiemy Województwa Krakowskiego, aby pozwolili czytać inne Pyjelita.
Pyjelit o Pisarzach Ziemskich Pisarze Ziemscy będą pisali Decreta w Trybunałach in Causis Juris et Facti pod Pieczęcią swego Woiewodztwa będą wydawać Decreta, wpisy przez Regenta Woiewodzkiego przymowane będą. Także Akta z Lublina, będą przeniesione bywały do Lwowa.
P. Dzwolski o Pisarzach nic niemowią, ale o przeniesienie Aktów niezdaie mi się
P. Krajewski Instygator Kor. mowił o Alternacie Pisarzow Zawskrzyńskiego y Pelcego.
P. Niemierzyc Poseł Kijowski mowił o Konnexyach aby niebyły dopuszczane. Województwo nasze ma iedną Ziemię, a trzy Powiaty niemowił o Alternatach Pisarzów.
P. Sadowski Poseł Podlaski Powiatowi Bracławskiemu Wyrzekł wiele głosów. Które swoie odebrały ukontentowanie z Decyzyi

Powiaty Nasz P.

z Decyzyi Iuwicy Nay Panie y z Zezwoleniem Stanow pozwolę
Nayiasniey takiey smiałości y nadziei głosu moiemu, kto
ry chcę aby wierni poddani Iuwi na Dnie Iuwim Oyczystym
znaleźli uszczęśliwienie Mocno tedy mowił o Ewakuacyi
Woyska Moskiewskiego, o nadgrodzenie krzywd y szkod
przez Nayazd poczynionych. Prosił, ażebym pożądaną
poselszy nadzieię, mogł przywieść przestałym w Domach Bra
cii, a prosił o nieodwłoczną Deklaracyą.
P. Sosnowski Poseł Brzeski Litewski. Co iest nemini ad inju
riam, cunctis ad Emolumentum, powiemy abyśmy tego, Który
iest między Duchami Bohaterami szanowali na Ziemi, y
ustawili się ad Sedem Apostolicam o Beatyfikacyą Venera
bilis Stanisłai Kapczyńskiego Maryanowo Fundatora, na
co mam Swyiet iuden, a Drugi w Swieciach, Który ma
zażywać wopoźnionym czasie podczas Seymu.
Warszawski Seymowy Iako wszystkie strumyki wypływa
iące ze źrzodła wracaiącey się znowu do niego, tak za wypły
nionemi nieiakowemi questyami od Prześwietnych Stanow,
wracam się do nich y proszę, czyli iest Zgodna Swiet wzgle
dem Recessu Konstytucyi Trybunału Naszego.
P. Kamieński Poseł Rożański prosił aby Excepta Mazo:
wieckie iako Formam Iudiciariam nie powpadały.
P. Męciński Poseł Wileński Prosił aby Ziemia Wileńskie
mu Regestr miała w Trybunale, y na to podał Swiet.
Swiet czytano o Zażywaniu Swic podczas Seymu. tak
się zaczyna. Znosząc ten mszmy Skrupuł aby ad seram
noctem przy Swieciach niebywały Obrady, postanawiamy,
kiedy tego będzie wyciągała potrzeba Swic Zażywać etc.
P. Mirowski Poseł Wyl

P. Miszewski Poseł Wyszogrodzki się na to odezwał. Lubo Dobro Publiczne niezakłada dla siebie miary iednak Oyczyzna nie może mnie obligować, abym miał exponować zdrowie swoie na tak długie Pessye etc. etc.

Drugi Projekt czytano o Beatyfikacyi Maryanowy Sapczyńskiey

Trzeci Projekt o Urzędnikach Koronnych y Litewskich, którym poprzydawano nowych.

P. Bogaliński Poseł Poznański Do tego Projektu przydaię Sen: iuniorum Bonum Koronne, które zdawien dawna miało swoię Rangę, koniuszy koronny zwał się Abusa Podkoniuszy sub abusa, albo Praefectus Aquisonum Regni, albo Magister abusorum za dawnych Krolow to cytował ex Volumine Legum y Historyków.

P. Brzeski Poseł Lwowski Szacuię zawsze Senyorya WMci Pana zdałem się być złożonym Ale lubo o Podkoniuszostwie K. nieczytam żadney Konstytucyi namienionej, mogę sprawiedliwie a nieprzykrobnie wyrazić zdanie moie, że inna iest rzecz dopraszać się o co, a inna rzecz dopominać się według Prawa, ale że o Podkoniuszostwie Koronnym niemasz Prawa, więc niemasz y zgody.

P. Bogaliński odpowiedział. Podobnie y Ja szanuię zdania WMciPana, ani nieśmię się wdawać we wszczęcia Ich. Niebyłoby sprzeczki, gdyby niebyło Kwestyi o Prawo. Iamam Prawo Instrukcyi proszenia, a WMciPan niemasz Prawa tamowania.

Marszałek Seymowy uspokoił tę Kwestyą, mowiąc Kto ma Instrukcyą może według niey mowić, a kto niema w Instrukcyi temu wolno mowić titulo Activitatis, a teraz mowię czy można podpisać ten Projekt o Urzędach, albo Ich wdać do Decyzyi Jego Krolewskiey Mci.

Celtner Bedzki Elect.

Cellner Belzki Widza Prosił aby Kasztelan mogł być Kreowany Busku ad premiandam merita Obywatelow Wojewodz: ich. O czym Projekt podał

P. Kurdwanowski Pisarz Belzki Prosił Krola yStanow aby Familia Krolewska PP. Poniatowskiej przyięte były y podwyższeni do Tytułu Xięzęcego.

P. Poniatowski Podkomorzy Kowieński y Pisarz Belzki. Dobrodzieystwa wyciągaią wdzięczność. Jeżeżem żadnych Zasług niepodszył, musze się wypraszać z tey łaski Zgromadzonych Stanow, upraszam więc aby to teraz niepoczynało do Skutku. Jak sam dostatecznie czuie we sobie pomiarkuię zasługi, ay Cyeczyzna ie widocznie obaczy, na ten czas należnie się tey Vota Xięzęcych Stanow z prawdziwą wdzięcznością, a teraz dziękuię.

P. Mirowski Belzki Doprasza się także o Tytuł Xięzęcy dla Panow Poniatowskich.

Projekt podany w tey Materyi do przeczytania.

P. Karbek także mowił w tey Materyi Tytułu Xięzęcego dla Panow Poniatowskich.

P. Dłuski Dla bliskiego należącey Krwi Jagiellońskiey prosił o Tytuł Xięzęcy.

P. Borzęcki Poseł Kijowski rekommendował Powiat Przeworski y iakiś drugi, którzy niemaią ani Urzędnikow, ani Senatora, jeżeli Busku Powiat mogł to przysłać, czemuż niema mieć tego y drugi, wspak czego na wszystkich rzuca swoie Sumienie! Jo: P. Podkomorzemu nietylko Xięzęcy Tytuł należy, ale y nayważnieysze gadzieci.

P. Mniszech Poseł Kijowski Ad publica Vota wszystkich Widzę względem Tytułu Xięzęcego zdaniami się y prosiemy ut non differatur ten Projekt jako Braci W. Xięcia należący y Krwi Jagiellońskiey

y Krwi Jagiellonskiey.

P. Sanowski Poseł Brzeski Litewski. Stan. Nasz Rycerski nieupośledza się na tey Lawicy że ten względ ma sprawiedliwy na Dom Krolewski, co iest zwyczaiem y w Ludzyach Krajach, za co Ja z mieysca mego Imieniem Stanu Rycerskiego W.K.Mć. P.M.M. dziękuię, tu wszyscy powstali, dziękowali, y winszowali Krolowi.

Krol sam powstał, y mowił. Jest to naturze ludzkiey przyzwita cieszyć się, kiedy ią pozarunek zpotyka spodziewany. Niewiem z żalu, radości, mam wynurzyć myśli moie teraz, nie zgadałem tego, niespodziewałem się tego, czego Imie nasze dznać, ale chęć pomnażaią we mnie życzliwości chęć, którey dznawam na mnie y na Krwi moiey, nieumrze we mnie o tych Stanach, z pomiędzy których wzięłem życie. W tych nas Sentymentach wychowuiąc Oyciec abyśmy byli wierni Bogu, wdzięczni Oyczyznie, temi z mlekiem nas naporowo maxymami, y w nich niezmiernie trwać pragniemy.

Potym Projekt czytano o Państwie Lwowskim do którego inkorporowano dwie Wioski Colomby, y Zorawke dla szczupłych Inwentarzow Państwa.

P. Mińskiey Poseł Wyszogrodzki mowił o Państwach Grodzkich abyś nich niewyciągać Kwarty, owszem powiększyć Intraty przy których Państwie ani nam pomocy, ani sobie bezpieczeństwa uczynić niemogą.

P. Lub. Poseł Zydaczowski Dziękował Krolowi ze Państwa za konferowany Tytuł Xięzy P.P. Koniatowskim y względem Państw Grodzkich przychylił się do zdania P. Wyszogrodzkiego.

Projekt przypisano ad Acta do Państwa Lwowskiego.

Ministerium przystąpiło do Imienia Jm. P. Przedrzickiego Podkanclerzy Lit. y Prawa do Sessyi na dzień jutrzeyszy nagadzing 10.

Sessya 21.

Sessya 21. Die 19. Xbris. wcześnie przed Obiedem o godzinie Pierwszey. Jak Król przyszedł długo dyskurowano u Prymasa. Marszałek Koronny powiedział że to prawda, w Całey nawet naszey teraz widzi jak ie gotowania przykładasz, iak Ci są mile trudy dla Dobra Oyczyzny ale. też nowie widzisz pomna zaczęcia się applikacya Nasza do pełnienia Woli Swiętey N.P. z kąd wnosić potrzeba że jako przedtym Krew Jagiellońska była ulubiona Polakom, tak teraz w Tobie N.P. ożywiona, na Tronie naszym bezpieczeństwo sprzyjać może.
Xiądz Prymas Czynił Relacyą swoią Konferencyi. Zaczęła się w mieście Konferencya z Ministrami Cudzoziemskiemi. 1. O Szkody Zdo abyKommissya była wyznaczona. 2do. Odszkodowaniu Pogranicznych 4to. Ministrowie wzięli ad Referendum swoim Panom. Druga znowu konferencya z Dobrem Rossyiskim. Po zwyczaynych Komplementach konferowaliśmy o Granicach między Rossyą y Polską według Traktatu Grymułtowskiego, y uchwaliśmy Projekt do Kommissyi, który podaczy do przeczytania.
Projekt o Kommissyą między Rossiią y Polską.
Na początku każdego Panowania miał bywać Ratyfikowany Traktat Grymułtowskiey, ale do tego y razu niepryszło życzenia Prymasa Lubieńskiego naznaczamy za Kommissarza y innych. Traktat 1686. ma być za fundament do traktowania tym, którzy będą mieli Potencyą do czynienia Granic ze Zdów Pogranicznych. Archiva maią być przeniesione do Polski na zadowanie Polskie, na co Pułtorzyńskiemu na miejsce naznaczamy, który decydować będzie Ratyfikacya ieżeli nastąpi na czynie. Czerwa Mi Rossyiska

iest tey intencyi

iest tey intencyi aby do skutku zobopolną Przyiaźń y Sołwy przyprowadzić, o czym oznaymił Im.P. Krowuskiej, y to będzie daley traktował, dla którego potrzeba postać Plenipotencyą Kommissarze zaś dopilnować się będą powinni, aby Obw. więzłu naszey, niebyły z Krzywdą naszą.

P. Kuiletckie Pocet Poznańskie Pmił, aby Traktat Przymułtow: skiej mogł bydź przeczytany dla Informacyi. W.P. Przy: mułtowskiej Woyda Poznański był Kommissarzem na wygra: niczeniu Polskiey z Moskwą, od tego się nazywa Traktat Przy: mułtowskiey. - - P. Świętosławskie Pocet Bracławskie Mo: wił że Rzeczpta wiele utraciła przez ten Traktat. Jest w tym Traktacie, aby z naszey Strony, y Ich, były puste Pola na trzy mile, nasi Kommissarze niepozwolili byli tey Kondy: cyi, teraz potrzeba żeby były decydowane.

P. Skarbek dodał: że iest Relacya o tym in Actis.

Xiąże Prymas mowił: Już iest 100 lat Traktatowi, każdemu wiadomy niepotrzeba go czytać, boby wiele czasu zabrał.

P. Skinskie Pocet Kijowskie Wiem nayprzod że Traktat napisał trzy mile pustych Pol na granicy, my tych Pol nie zażywamy, ale Moskwa już na 10. mil na tych Polach zagarnęła. Dopraszamy się o granice nie na fundamencie Przymułtowskiego Traktatu, ale według nowey Kommissyi, która naznaczyć potrzeba.

P. Czarnockie Kasztelan Bracławskie. Tu jest Kommissya potrzebna z Ministrami, ale do granic zatrzymać się, pod: się nieprzemowiemy jakim prawem będziemy wzgraniczać.

Woyda Podlaskie: Każda Dobrey Oyczyzny powinien się sta: rać, aby żył w przyiaźni z Sąsiadami. Będąc naznaczony do Konferencyi z Cudzoziemskiemi Ministrami, słyszałem wiele oświadczenia od Xięcia Repnina Posła Rossyskiego, były rekwestye że ten Traktat może nam uczynić Krzywdy

y niedaleczy innego

y niedlaczego innego tę Kommissyą przymuszamy, aby uznała
co dobrego dla nas, a co szkodliwego, przeto odstrzeć Kom-
missyi niedaie mi się, niewiemy czy może żeby ieden Sejm
tak szczęśliwy, jak teraźniejszy, więc tu odbiega od tego
nieżyczliwy Oyczyznie niemasz Racyi dla tych pustych
Pod pozbywać się Przyiaźni, prawie o podpisanie Przymie-
Kommissyi, bo się mocno Carowa oświadcza z Przyiaźnią
Biskup Kijowski Załuski Mowił coś o Ligowcach Kurlandz-
kim, że miał być tak Artykuł wdzony w jakimś
Skrypcie, a Którymby nastąpił ieżeli Wiary Katolickiey
niema mieć Sukcessyi więc przez to Expunkcyą tego Arty-
kułu. Rekommendował potym Neofitów, że jakoby nie były
Prawo na Adama Moyżeszowego, tak y Nasze niemogą
być na Neofitów. Owszem Statutem Lit: Vnd: Xięstw
Kijowskich y Brackich się zaszczyca. Szlachcica Panna
przed tym za Neofitę, gdyby się dowiedziała że Neofita
niejest Zaszczytny, tytułem Szlachcica, wolałaby pod
stracić, niżeli Chłopem Chłopca wziąć. Więc Spolitam
cum Sonorecensynagogam: Mowił daley, o Biskupstwie
Kijowskim, o Gruncie jakimś się prawie tym. Rekommen-
dował Fortecę Bendyczowską, Która Zadowuie Sor tu-
my Szlachcie od Nayazdow Haydamackich, iest to
Tabernaculum Dei et Deipara. Custodiatur more Ca-
stworum.

P. Bilowski. Przyiaźń ze Xięciami iest Duszą ożywiaiącą
Państwa, im więcey Przyiaźni, tym więcey mocy. Traktat
Przymierzowski iest wszystkim wiadomy, Kommissya
iest tylko potrzebna, do którey Sejmik potrzy niech nie będzie
podpisany, potym Mustrowanie wyidzie. Expowiedziano Zgoda

Kanclerz Kor

Kanclerz Kiiowny Z Obowiązku Urzędu mego należy mi się do tego przymowić Pojektu. Panie przymowienie Pozenege tę Kommissyą, daią do zrozumienia, że chcą z nami żyć w Zgodzie y w Przyiaźni ułożądaią do tego punkta. Rossya upewnia nas o wielkiey spokoyności, czasem chce abyśmy w Kraiu Krzywdy nie mieli, Daymy to żeby się iakaś miała Krzywdy pokazać dowolność, a wszakże nasi Kommissarze będą w układaniu zbyt: reneya do Stanow Rzeczypltey; nie będą zaś traktować iest to y urazić Sąsiedzkie Kraie, y nie dbać o swoie: nie widzę w tey Kommissyi żadnego niebezpieczeństwa, kiedy to Traktat agitowany będzie, a my będziemy na nim, y damy Clemensa: kye. Traktatu niemożna czytać, bo czasu na to niemamy, przez tego to się nie przyda nanic, bo Ministrom Cudzoziemskim nie nie pomoże, więc przez o podpisanie Pojektu.

P. Horain Woiew Wileński Pojekt wniesiony dał mi okazyą do mowienia Posłe o Kommissyi, dwoiaka bywa wielkie z dwoiey Posłe o podpisanie Pojektu, ale razem y o Ewakuacyą Mo: skwy, żeby się nie zdawało, że podpisuiąc Kommissyą z prawuiemy

P. Dzieduszyckie potrzebna nam Przyiaźń z Moskwą, która nam w tych czasach dała swoie Życzliwe dowody, potrzebna przed y Kommissya do ugruntowania tey Przyiaźni, nieiest żadne niebezpieczeństwo Rzeczypltey bo się tu przy Traktacie sami dopytamy, przez o podpisanie Pojektu.

P. Bukowski Posłe y za aby Pojekt był podpisany ale aż potym iak termin będzie Kommissyi naznaczony, y aż Moskwa wyidzie, żebyśmy nieczynili non tam libenter, quam reverenter.

P. Karnicowski Jeżeli Traktat może w dobrego uczynić, toby niepotrzeba Kommissyi, a jeżeli nie, to nieco będzie Kom: missya, nieczynaczey iednak, tylkoż Moskwa wyidzie z naszych granic. — — P. Borzęcki Słabość sił naszych niepowinna bydź okazyą Ewakuacyi Moskwy. Moskwa ma pretensyą

do Inflant

do Inflant jezeli nie do odzyskania, to do odebrania tego co Grzymułtowskii Traktat aspektowało, y bez Ewakuacyi Moskwy może bydź Pokoiu podpisany.

P. Sosnowskii. Jedni chcą aby Traktat był czytany, drudzy aby nie był y wspomniany. Traktat bydź nie może odmieniony, tylko za zgodą Stron obydwóch y za pozwoleniem. Kommissya zaś jest potrzebna, y aby była expedyowana do uczynienia złud y krzywd.

P. Wileńskii. Czy Kommissya ma bydź expedyowana, czy zatrzymana, iuż to iest obiasnione od Xięcia Prymasa, y Kanclerza W.K. Prosili inni aby Moskwa wyszła, ale ta Kommissya nie wyprowadzi Ich. Jednak nie ma bydź Kommissya ale o krzywdy, które nie mogą bydź nadgrodzone. Niech będzie Pokoiu Kommissyi podpisany dobrze y w nim o krzywdy. - - P. Piaskowskii. Konferencya iuż była z Ministrami, ale nic nie przynioslá bo na gruncie nie była Kommissya ograniczona, ale może bydź y inna Kommissya obszerniejsza.

Kanclerz Koronny. Kiedy idzie o Ewakuacyi Woyska Moskiewskiego, inaczey aspektować nie mogę, tylko że ta Kommissya wszystko uczyni, przed podpisaniem Pokoiu.

P. Ogiński Poseł Lidzkii. Kommissya iest arcy potrzebna, ale questya zachodzi czy na fundamencie Grzymułtowskiego Traktatu? jeżeli tak iest, iakoż iest powtorzona w Pokoiu, to Traktat potrzeba przeczytać. Jeżeli nie na fundamencie Traktatu, to onim wzmiankę nie potrzeba czynić. Prosę żeby nie wprzod Konferencya się zaczynała pokiu nie nastąpi Ewakuacya Moskwy.

Ta znowu czytano Pokoiu Kommissyi na prozbę Posłów

P. Kossowskii

P. Kijowski Poseł Brzeski Kujawski Drugi raz dopiero mowę
podczas tego Sejmu, bo znam cnotę posłuszeństwa, y mam
honor szanować y szanować Wynki W:Mść P.M.N. bom się
nauczył od lat 40. jako rzpltéwać Monarchię, Należy do
wszystkiey materyi moię zdanie wyrażam. Projekt Kom:
misyi jakoże potrzeba aby był czytany. 2dly Traktat ko:
niecznie potrzeba czytać, bo lubo iest in Volumine legum,
mogł go nie każdy czytać, przeto nie wie, co się w nim za:
myka, owszem przez ten czas, iak konwertujemy, iażby
był przeczytany, Który iak przeczytaią, tak w 3dzie przy:
stąpić do podpisania Projektu Kommissyi. O Ewaluacyą
moią upraszam się, także o domowienie się o krzywdy
oddaię W:Mści staraniu.
Marszałek Sejmowy Intuitu Konferencyi zdaiem Xięcia
z wielu przyczyn zachodzi questya o Traktacie Przymod:
trzeźlim czyli go czytać, albo nie, mnieby się zdało czasu
darmo nie tracić nadługim czytaniu, aleby dosyć było
przeczytać potwierdzenie Jego do Krzyżpltéy. Odpowie:
dziano Xięcia Lgra. Czytano tedy potwierdzenie Traktatu Przy:
mutrzeźlickiego wiecznego y dożywotniego ex Volumine Le:
gum. Salva Integritate Fidei etc. Po przeczytaniu wie:
lu prosili o głosy. Drudzy o czytanie Traktatu, y ci
mogli aby czytano Traktat. Jakoż Sekretarz czytał
Traktat, y przeczytał Artykułów Sześć, ale się po znowu
uprzykrzyło Stanom, bo y te Sześć Artykułów wiele czasu
zabrały, a iżeście nic nie było do wnicia do materyi dotchnięto,
przeto P. Mińskiey Poseł Wyszogrodzki interces:sit aby
daley nie czytać Traktatu, boby nadolużenie czytania
dzień dzisieyszy, y jutrzeyszy niewystarczyło. Długo
potym questyonowali

potym gueriowali czyli doczytac Traktatu? albo nie?

P. Lopacinski Poseł Smoleński Kommissya iest potrzebna o Pretensye, Kwyod in ipso Regni Corde doznaiemy. Po Traktacie Grzymułtowskim nastąpił Drugi Działyńskiego, potrzeba aby obydwa Traktaty były położone w Projekcie na Kommissyą, jeżeli nie na odzyskanie dawnych Naszych Pretensyi, to aby in recognitionem Moskiewskich.

Xiąże Adam Czartoryski Wdzie Ruski Jeżeli ten Projekt będzie zwyczaiany, tak zaraz będzie inscribany. Gdyby się nowe negocya: cye zaczynały, to co innego, mogliby my gueriowować y difficultować: ale ta Kommissya nie iest Traktatem. Kommissarze nie będą nic decydowali proprio Authoritate, ale się referenter we wszystkim będą mieli do Stanów Rzeczypltey, co iest wszystko dobrze w Projekcie. nie widzę tedy, coby miało przeszkadzać do inscribania Projektu.

Marszałek Lymowy. Pytam się wmościów, jeżeli zgoda na na przyięcie tego Projektu? zawrzeszcie Zgoda.

P. Skrzetuski Poseł Kaliski. To iest Materyał do Traktatu, tak na: gle nie może to być traktowana, może ią odżyć, albo dodać w Projekcie Kommissya o Pretensye ete I tu znowu długo między sobą gadali dysekurowali

Xiąże Coltyk Biskup Krakowski. Widzenia W. Kmci Krz nie widzi iakie nam dacie dowody, kiedy dla uspokoienia Rzeczypltey nietylko staraniacie wego dokładasz, ale przeszkadzasz czytania Traktatu pomienionego. Krz nie widzi? jak życzysz dobrze Oyczyźnie, z naszey strony tego nie dostaie, abyśmy mogli tollere lapidem offensionis. Do tego tedy przyimiemy dłużyć wraz wszyscy za przykładem W. Kmci P. Gdy zaś zastarzałe Traktaty nie mogą przyść do Exekucyi, tedy przyczym naznaczona Kommissya, a iakoże może przyidziemy do końca, kiedy indziey brać nie będziemy? jako

Gdzieśmy mieli

będziemy mieli wzgranicznie, kiedy Kommissyi nie chcemy.
Według tego Traktatu może że się znayda ich zrzucenia
z ich strony, może być y z naszey, nie dlatiey przyczyny
czy może być Projekt podpisany, ale niech tylko na tym po-
prawienie, aby Kommissarze wszystko czynili referebiliter
do Stanow, nie mają więcey nad czym dubitować; także abyśmy
się nie zdawali Zenon tam libenter, quam reverenter uczy-
nijmy dodatek, żeby przy nie przystąpili do Kommissyi
Kommissarze, prócz zagranicznego Wysłka Ewaluacya nie
nastąpi.
Biskup Kijowski Zaluski Sobie mowiono aby Kommissarze in
materiam Religionis nie wdawali, ani się wdawali.
S. Małachowski Starostandecki Poseł Krakowski Nie przestra-
dałbym na podpisanie Projektu Kommissyi, gdybym nie czy-
tał Ratyfikacyi Traktatu A° 1710. Potrzeba by więc jeszcze
do tego Projekt ze nienaruszaiąc Traktatu Karlowickiego,
aby nie zrumiała Porta, że ciałem podstępem idziemy z nią,
ale tylko co live tractuemy Pretensye. Także y Traktat
Działyńskiego przydać.
Xiąże Adam Czartoryski Mowiłem iuż nieraz, żeby Kom-
missarze wszystko czynili referebiliter do Stanow, a iest
podane w Projekcie, więc tym samym są y będą powinny
wszystkie questye wyprowadzone.
S. Lipski Poseł Drohicki Przydał: nie tylko referenter do Sta-
now, ale y według Traktatu w in Communi.
Xiąże Adam To tylko iest pozwolono Jmć P. Rzewuskiemu
Pisarzowi Polnemu innemi uformowali Projekt y traktowali
z Carową, ale także referenter do nas.
Opoliński Wuiewodzki Kommissya iest potrzebna na fundamencie

Traktatow

Traktatow które będą pewnemy podpisane nie wprzód jednak przystąpią do Kommissyi, pułki nienależącej Ewaluacyą mo-
ney, a to ostrzegam aby do tych exercitio nie
się Panowie Kommissarze nieudawali.
X. Adam Czartoryski Kiedy się cieszymy Polonia Herbem
y Pieczęcią z Portą Przyiaźnią stanęliśmy, powinna u nas
exulare dyffidencya, przeto ani wspominać, ani kłaść nie po-
trzeba Karłowickich Traktatów.
S. Dzieduszycki. Zdałoby mi się wspomnieć o Karłowickich
Traktatach, upewniaiąc Porty, że w żadne nie wchodzimy ali-
anse zmowy, tylko obrotensye idziemy, aby iakiey dyf-
fidencyi sobie do nas nie wzięła.
S. Lupaciński Poseł Podlaski mowił do Referentia Kommi-
sarzow, y te Traktaty żeby były dowodzone do Instrukcyi ete-
Ministerium przystąpiło do Innu. Jm. Kanclerz Koronny.
Jeżeli K. Md. maiąc względ na czas spieszny Sessyą na
Poniedziałek 5.
Sessya 22. Dz: 19. xbris. we wtorek po Obiedzie
Król przyszedł przed Obiadem gdzie Xiądz Biskup Kaliskie
był przytomny, inny Biskupów proszono do Innu. Podko-
morzy Koronny Poniatowski obserwował Porządku.
Marszałek Lyncuy. Jeżeli na Kracaiący się Sessyą go-
dziną coraz przybywa nowych myśli, a te iakie o Celu iakim
obijaią się o Ciebie Nayiaśnieyszy, tak y questya ranonicy za
niegdzie indziey dążą, tylko do Twoiey decyzyi, śmiem się
jednak iedno spytać zgromadzonych Panow, czyli zgoda
y approbata na podpisanie Projektu Kommissyi. Jednomo-
cnie prosimy jeszcze przeczytać. Więcey było, którzy pro-
sili o podpisanie.
X. Sanowski. Nay

P. Sanguszki. Nie przeczę ja temu, że jest rzeczą nieboraczą Jchm PP. Kollegiy zapłacić czytania, bo ma każdy swoie myśli, y Reflexye, ale że już trzy razy czytany Projekt, więcey to ma iesbie powiedzieć, nicz powie, a czytać niepotrzeba.

P. Chodzicki odpowiedział: Dopiero powiemy iakąś przeczytaczy

Instygator Koron Krajewski, y P. Podlesi Woiewoda Podlaski Jnow interessirio byli u Króla.

Jm P. Woiewoda Łęczycki Solicyt w Krotkim głosie swoim powiał, aby Panowie Prałowie Brzeskowie wypełnili Juramentum Fidelitatis.

Jm Kanclerz Koron przystąpił do Jrzmu, y mowił, aby Prałowie przystąpili do Jrzmu, co uczynili, y Przysięgę, wykonali Jrzm. nym czytał Rotę Przysięgi Kanclerz Koronny.

P. Miedzki Poseł Kaliski Chwalił nayprzod Króla cum Voto długiego Życia, potym żalił się o gwałty, Krzyże mu Prałacy poczynili, to iest iakby mu trzy Wsi zaiechali y więcey odebrać się dolatarują. Prosił o pogranicznego Sędzy. Jrzmmendował P. Przewalskiego Chorążego, y Pisarza Podstolego Litewskich.

Projekt o pogranicznych Sędziach między Prałami y innemi Państwami Króla Prałskiego z jednej strony, a drugiey Woiewodztw Poznańskiego, Kaliskiego, Sieradzkiego, Nayrzych Prał, W. X. Lit. y Woiewodztwa Krakowskiego, także y o Mazowieckiey Ziemie.

Projekt Sędziom Pogranicznym Woiewodztwa Podlaskiego pensyi po dwa Tysiące, Sędziow czterech bydź ma.

P. Piaskowski powiedział aby Woiewodztwu Wielkopolskich Sędziowie pogranicznie nie brali pensyi.

P. Zagalinski

P. Rogalinskii reposuit: Zeto Recepta nazwana, nie W. My Pan.
P. Sobieuskii Senat Warszawskii intulit, aby Kommissya inter Status Spiritualem, et Secularem była nazwana, y Projekt na nią podał.
Senat iden Krupskii exkuzował się, że na nazwanie Rzeczywiste na płacenie Sędziom Pogranicznym, iak gdzie indziey.
Reposuit inny Polskich Senatorow będzie W. Panowie mieli z Cła generalnego, którego płacić niechcieć.
Przyjęto czytanie o Kommissyi inter Statum Spiritualem et Secularem. Na Kommissya ta w Warszawie agitować się będzie, będą Kommissarze ex Senatu, ex Equestri Ordine ze Senatu po dwuch, ex Equestri Ordine po sześciu, Panowie Duchowni tyle razy ze swoiey strony Kommissarzow, ile będzie za wiecznicy czas ma trwać - - - Pluralitate Votorum będą Konkludowac, wszystko wygotuią przed Seymem, aby na nim były wszystkie interessa ich Casu Fatorum, innego delegowac będziemy, gdzie też y ex Collegio Episcopum ta się stanie.
P. Siakowski przydał Kto będzie Prezydentem na tey Kommissyi potrzeba do Projektu dodać.
P. Bilinski Senat Mazowiecki Przymowił się aby Projekt tey mianey Kommissyi był Forma Sądzenia zakończony.
P. Wiszniewski Senat Kaliski Chwalił Krola y dodał: że Kommissya maiąca moc y Życie, ale nayprzod z Boga Życia. Rekomendował Arcybiskupa Lwowskiego y Ruskich Episkopow aby mogli być in gremio Senatu.
Ordynat Wilinski Ogiński dziękował za Krzesło. Sokomplementuie całował Rękę Krolewską, potym usiadł Przy nakryciu wystawionym Xięcia Kanclerza Litt. Dziękował za Kwatę.

nowane Liczeni

nuane Pieczęcie, potym rekommendował Xięstwo Litt: aby do
kontynuacyi Korrektury Trybunału Jego przystąpić,
ale go mądrze być słyszeć mowiącego.
Xiędza Inowrocławski Mszczuyński Duchowny Za krzesło
Wojewodzińskie, całował Rękę Królewską, y drudzy Za
nim, ale y tego niebyło słychać.
P. Rydzyński Poseł Poznański: był u Króla za Inne
P. Czarnuski Poseł Kraiowski prosił o przeczytanie Kw:
iektu swego Wojewodztwa.
Przyiekt czytany o Kupno Dobr Bogaucic wzamian z Dobra:
mi Królewskiemi. Za co Im.P. Szlaski Sstra Pockyńskiej
dziękował Królowi, y był u Inne.
Przyiekt znowu czytany o granicę P. Kuczyńskiego między
Dobrami Królewskiemi
Przyiekt Posłow Pruskich o Subsidium Miastu Elblągowi:
P. Tyzenhauz mowił ex mielkie przydane Reflexye ad
Processum Kommissyi o Karbowey aby przy tey rozmowie się Jego
Posełskiey ze Senatorską naypierwey były traktowane Inte:
resa o Karbu.
P. Czapski Duchowny za Wdę Wileńskiego, który będąc
naszym przeważnym do uprzeyemnienia Swoiney i naszey
y Polski bezpiecznego. Zaraz iakeśmy nieprzestawali Kw:
iektom Konnym, tak ieszcze zamawiamy abyśmy mieli
wolny czas, który iuż upływa. Konnmi go Posłowie odprzystąpi
ieszczemy naszey Nieprzytomności.
P. Horain Xięstwo nasze naypierwey się Statutem Wiśnym
iest ono ofiiarą, od 300. lat to Prawo trwa u nas, gdybyśmy
mieli nadawać indygenat do nobilitacyi naszych, byłby

Z ochyda

z chyżda gdzieś Osob, życzyłbym wielmi wiarolnie dać Przyjeżdż.
Wuda Podlaskie Krolewicza się u nas rzadzi, wiarę albo do
Wiary przyszedzi nayleprza y nayspiecznieyza ma droga
do nieba: Ta myśl, y ta intencya bydź powinna Neofitow,
ktorzy się dla zbawienia nawracaią nie dla szlachectwa.
nie iest to moy Interes, ale dwoch Stanow. Oten Klejnot
ubiegaly się przedtym nardy, ale Chrest prowadzi do nieba
nie do szlachectwa. Te dependuie od Xiędza, od prziego ciałuie
go Cziciela, albo od Baby, toby Baba ochrzciwszy Zyda,
wnetnym by mi go uczynila Bratem. Że u nas iest mi-
szenie, że Pan nasz Kłonny do niego, nie przeczę, może
bydź miłszenie pokazane, ale nie tym sposobem, aby,
byle tylko Zyd zostal ochrzczony, iuż szlachcic nie obil:
towal ich sub ignoto nomine, ale ich odesłać Królowi Bege:
strem, aby nielicznych tylko, ktorych się będzie zdawało
nobilitował, aby tak nie przez Chrest, ale przez nobilitacyą
zostali szlachtą, życzę im bardziey tym konwersem Ko:
ronny niżeliby, nie nobilitacyi:
Xięże Woiewodzi Ponet Czernichowskie mowił o sposobie
Elekcyi Urzędnikow ordynarnych Woiewodztwie, ale go nie mogł
bydź zrozumiał, iakiż to sposob.
P. Piaskowski mowił o Neofitach, że nietylko powinno bydź
u nas miłszenie, ale ychmawiedliwość. Ktorych Przyjęć
podano do czytania Aby w. Rosi się odezwali do Króla,
ktorym da Król Przywiley, ktory takiey Wagi będzie, iak
Konstytucya, także herb im przydany będzie pracuie dar:
tabellatu, y aby żadnego trzeba nobilitować.
Woiewodzi Podlaski: Że gdyby takim sposobem miał bydź nobili:

towani, to nie B.

towani, to nie trzeba, ale aby dwóch ich do Króla odesłać.
P. Kiełwski Poseł Mińsku mowił według Instrukcyi y Statutu aby zadowanie byli nieprzewłocznie jak pierwszym inetatie nobilitari.
P. Sosnowski nie przeczy ani mi Dziedzicu, ani Sprawiedliwości wolno jak chcieć nieprzewłocznie uczynić. P. Miklaszewicz Metrykanta Litt: rekommenduie do redintegracyi Starinczłachcickiego, który sufficienter iasne wywiódł precedencya swoią.
P. Kossowski Poseł Brzeski Kuiawski Że fugiunt tempora non remorante die, żebym iuż nie zabierał czasu, teraz z Instrukcyi mojey przytaczam Projekta. Województw Brzeskie Kuiawskie ad formam innych Województw życzy sobie odprawiać Comitia Pluralitet. Wiele się Szlachty znayduie ubogiey, żąda tego, aby im ubostwo nie przeszkadzało do prerogatyw, na Fundamencie że sama equalitas iest prerogatywa. Wszyscy, którzy się tu znayduią widzą że żadnego w Warszawie Magazynu na Zboża, P. Teperman o wymurowania Domostwa przewłocznie nad Wisłą na składy Zboża. Projekta sam czytał na to. W. Dzikowski Królowi y Stanom, za przyiędnienie Kalinskiey Familij Kilkoma Tytułem. Dziękował za Wuyą Wileńskiego, Inowrocław: Kiiowskiego, Kiiowskiego y Kasztelana Skarbka.
Inszy Projekt o Nowogrodzie na którym trwała kontrowersya długa, y przeczytano Ieden Kilka prawie Szartabellatu.
Marszałek czynowy czy zgoda podpisać Projekt Korrektury Trybunału Litt: Odpowiedziano zgoda. y podpisano.
Tandem Obwiesczanie Sessya na dzień Jutrzeyszy.

Sessya 23

Sessya 23. D. 20. Xbris we Cwartele przed Obiadem

Za przybyciem Krola do Senatu. Xiąże Prymas przystąpił raz do Tronu, Xiąże Kanclerz Litewski, y Marszałek Koronny. Xiąże Kanclerz dał Papier iakiś Krolowi do czytania.

Marszałek Koronny uważywszy się na uwiecmieysce zagaił Sessyą: zbliżaiący się do Kresu biegu Seymowania Naszego, y wybiiaiące na zegarze godziny skracaią myśli moie, zatrzymuią usta do wystawiania tuzin Nay Panie staranności, samey tylko każą sercu głowę, która owiecaiący nas w Pysthuś Tronu Twego Majestat przywykła adorować. Kanclerz W.K. przy Tronie J.K.Mci. P.M. Milly. nietylko przed Sobie Cywilnie maiąc pierwszeństwo od Swoim nawidzie, ale y przed Pełnomocnych Posłów czynił starania u Cawwey Imci Do Pysthicy. Odebrał pomyślną Nowiny która zgromadzonym Stanom oświadcza, że Moskwa z Kraiu naszego wymaszerowała. Jest to dowod Majestatu Krolewskiego który ten Kray uszczęśliwia.

Xiąże Czartoryski Kanclerz W.Litt: Kilkadziesiąt bezdzietnie moie było naybardziey chorującemu upragnione, że się tu znaydować niemogłem w tym zgromadzeniu, między dobrze życzący swoiey ojczyzny, dopiero w tych dniach czegom się nie spodziewał, kiedy mnie potkał honor nad zasługi moie, stawam w tym zgromadzeniu abym wyznał z podziękowaniem, że nie iest we mnie ta Pycha, żebym nie znał we Sobie, że niemam tyle Wagi zasługi, ile odbieram nadgrody. Ten Obraz Posągowy który W.K.Mć y Rzeczpltą ustanowiła nie tak będzie dla mnie Chwałą, iako dla Ciebie Kaźnią Panie

wskazuiącą Oto:

uskarzaiące Sotomnosci ze prace Cyczyenie Konsekrowane
maią nadgrodę w tym nandzie. Za zaś Residuum dni mo:
ich będą stateczenie Konsekrowat Cyczyenie. Boska
Opatrzność przewidziaw By W.K.M. dała temu nad:
dzori za Monarchę, Który go przyrzygnąć może Zdrowe
upadku etc: jakoż przez Kwtki czas ten Symowania
dałeś W.K.M. jawno dwurdę sprawiedliwości ye Stawy
Rzeczypltey przytecznemi w Prawach Warunkami, da:
iąc iszcze Zywsze tyże Rzeczypltey oświadczenia,
kiedy oznaymiłeś y informacyę nas, że Posyłkie
Woyska wydą za granicę. Dzięki tedy naprzod Bogu.
Dzięki ayż W.K.M. złożony od nas prośinne, moie
partykularne obowiązane będą zawsze stateczne.
P. Strawiński Poset Standubowski Chwalił Kroleum
Voto etc. Wniosł przym, aby Konfederacya Generalna
była przedłużona dla ubespieczenia Całego Kraiu. De:
kreta Konfederacyi aby były odesłane do Stanów, pro:
sił, aby Projekta Litt: czytane były, Imć. Brzestowskie
go Marszałka Konfederackiego rekommendował
aby za Expensa miał nadzwrdę Stanisty Standubow:
skiego Abramowicza także rekommendował, aby był
uwolny ab executione Dekretu Konfederacyi. NB. że
P. Chodkiewicz przystąpił do Innej. Dalej Dzięko:
wał Xięciu Kanclerzowi za utrzymanie Przyiaźni z są:
siadami, y ialuż Projekt podał.
P. Radomski Poset Sokalecowski prosił: aby Woyewo:
twa per turnum swoie desideria proponowały.

Projekt approbacyi

Przyjęcie Approbacyi Punktorum Konfederacyi generalney. Przy
Wolności y Wierze S. Katolickiey Dekreta y Sanctia aby
były nienaruszone warujemy. O Xiążąt Radziwiłłow Do-
bra względem Percepty y Expensy, y Wyrok na Karola
Radziwiłła ad resolutionem Zostawione ze nieinogąc
będą daydowane do przyszłego Sejmu decydujemy. Ar-
chiva Kuratorom zlecamy, Kredytorom za przyłożeniem
Papierow dopomoc deklarujemy, Którzy się mogą Rok
wyprawić etc. etc. Acta Konfederacyi Koronney ad Ar-
chivum Sekretarskie oddadzą, po wniesieniu Konfede-
racyi S. Strawińskiemu Sekretarzowi Konfederacyi
Litewskiey 20m naznaczamy.
P. Podlas Poset Lidzki Rozważaiąc czasu według Instru-
kcyi mowię Niemasz Urzędow żadnych Sędziami ani na Kapitu-
rnemi bywali naznaczonemi. 2do. Dekreta po Inkwizycyi
ze oddano Executami. 3tio. Inkwizycye żeby zostawały in Actis
y podał Przyjęcie nato. Takich Sędziow Kapturnych, Którzy
niebyli Urzędnikami Kapturnymi juxta mentem Konstytucyi
1736. et 1764. y prozno aby ten Przyjęcie był podpisany.
P. Łącki Poset Brzeski Kujawski Kiedy W.K.M. zamysłasz po-
godzić differencye między Sędziami, wzumiem że y nad
Nasz miecznikowski Krzywdy. et eo nomine Przyjęcie podaię do
przeczytania.
P. Sarnicki Poset Pomorski Za Jndygenatem naszym Xięztwem
Radziwiłłowskiem mowić muszę, Którego gratia et Clementia
W.K.M. oddaię. Szczęście tu nam nie urzęszcze
Ale do powiedział pomieniony Poset: Powinnismy czynić zado-
syć Instrukcyi naszey, nieprzeciwiemy się Przyjęciu, ale
prosimy o Klemencyą dla Xięcia Radziwiłła, ale o większa
nieumiemy iakie

niewiemy iakie Decreta na niego postawały.

P. Tyzenhaus Poseł Prodzińskie. Wnieśiony głos Jmć Pana Pomorskiego ex ratione Klemencyi, ale iż nieście nie może. Mam y Ja Chrześciańską Reflexyą że wolno szukać Klemencyi, ale niemożna nadwerężać Konfederacyi, która iest approbowana Sanctis Sejmu Convocationis. Oprzec tego Acta Interregni są approbowane y Acta Konfederacyi Litt. są mocno złączone z Koronnemi, przeto zatym o podpisanie Konfederacyi. Mowił o Alternacie że się łaskawszego Sejmu Electionis Jmć P. Sanowskiemu że mądrze trzymana że zpomyślnością Króla, z powżaniem Rzeczypltey dyrygowana, należy się aby że Kraiu bo[illegible] odebrał. a kiedy wspomniałem o Alternacie mowić mi należy o Kwalifikacyi podobnego quantum y dla teraźnieyszego Marszałka, jako y dla Sekretarzow, na co odebrali Przyiąć Jmć P. Sekretarzowie, którzy przy Domo etiam sua agunt Orateren.

Marszałek Sejmowy Wziął sam w Ręce Przyiąć y zniego siebie wygłuszował. Którzy znayduie w Kompucie Zasługi, mowże się spodziewać nadgrody, Ja zaś lubo tu iestem przemieszczony w tym Przyiściu, ale się nieznam do tyle Zasługi iakie inni ani się przyznawaią, ani obiecuwać nieprzinie nem, ani niemogę nadgrody w dalszym czasie, będę się kontentował iedno staynością tylko y pamięcią Zgromadzenyia Stanow.

P. Prodziński przeciw dział Mu Panu Marszałku przyięcie głuszować przyiściu, quod amor iuspit, non contemnere tuum.

P. Kurzyński Poseł Sokalskie. Przypomniał Jmć Panu Kanuw: słuszną aby za laską Jego do Stu Saty: faluya sukcessow iuż ta Resultatum Senatus Consilij.

P. Piaskowski

P. Piasłowskie Mowił względem PP. Marszałków Sanmo-
wyeh, y dodał do teraźnieyszego: Mci Panie Marszałku
wolno WMPanu allegować to quantum, albo nie, ale
przysięgy nieglu zwać Siebie w Injekcie.
P. Sanowskie Mowić się godzi gdzie potrzeba wyięga,
Ja albym mowił, ale w tey materyi nie chcem. jeżeli
względ iest relumpensy, ta przyimę, iezelim zasłu-
żył albo jaką nadgrodę, albo iakiey strogę leniwemu
iezelim niedobrze służył. Juz ku zaRodowi iestem,
tego pragnę, abym iezeli nieco walebnie, to aby uczy-
tecznie mogł umrzeć, Tu Swalił Króla y dziękował
mu za deklaracyą Ewakuacyi Moskwy. Może te-
raz Recepltą na twoim łonie bezpiecznie spoczy-
wać. Potym przypomniał P. Mikułaiewicza do rzą-
tegracyi Statûs Nobilitaris. P. Alexandrowicza
o B. Wołu. Potym podał Injekta o Grunta Nieiet-
ryd o Jarmarku. P. Karwowskiego wspomniał za
którym same mowią, Zasługi.
Injekt przeczytano o Marszałkowskiey Sensyi bez-
y Sekretarzem po 16r. Potym teraźnieyszy Marszałek
wcale podziękował za Sensyą.
Item Injekt dla Sukcessorow Pana Karwowskiego
za Funkcyą Marszałkowską
P. Mieielskie Poet Czernieiewskie Wielkość Krolewska,
miłość Oyczysta, Cnoty Twoie May Panie nieumieiętnych ust
mowią, Jednym wyświadczona łaska WKMć, dla drugich za-
nadzieią. Rekommendował potym Xięzia Karola Radziwiłła, mo-

wiąc za nim, jako

wię za nim, jako za Bratem, Jabłonowskich interes przyp: mniał, y podał na to Projekt. ale go nie przyięto.
P. Chodkiewicz rekommendował P. Abramowicza, y na to podał Projekt, prosił, żeby ex Turno desideria były przyp: nowane. Tu się zaczął Turnus Województw.
P. Raczyński Poseł Poznański Rekommendował P. Kunickich, interes Jabłonowskich, w yeSwoim Kraiu aby przepisy były poprawiane dla Kupców. Miał Projekt na to.
2 Województwa Krakowskiego iden Poseł. Wielu Projektami nie zatrudniamy, ale z Instrukcyi Naszey deprasamy się, aby Sołtystwa y Woytostwa samey Stolicy były oddawane Summę, Miastu Krakowowi przynależący, także rekommendacye ad S. Sedem o Kanonizacye Swiętych niektorych y inne Projekta które iuż były podane do Laski.
P. Przebendowski Poseł Owieciński co mowił, ale go nie niżby to słychać.
Woiewodztw Wileńskie rekommendował Projekta do przeczytania: iako to o uwolnienie od Wieży P. Kasyera Litewskiego etc. Drugi a rigore Dekretu 16. Aug. fenerandego in perpetuum. 3cie a Sessione Turni, et omni penalitate uwalniamy.
Projekt Konfirmacyi Xięcia Birona na Xięstwo Kurlandzkie Inne Diplomata za nieważne deklarujemy. Busprzewiynych in interessach Rzeczypltey pomienionego Xięcia inwestywać będziemy, Kommissarzów do Granic naznaczymy.
Biskup Kijowski prosił o głos Posłowie mu niedopuścili, Projekt podawał, niesłychanego przyięcia. Dopominał się głosu że do tey Materyi ma mowić, nieuważano na to, odszedł do Kanclerza, do Marszałka, ale nie nieuskorał.
P. Dobiecki powiedział Posłowie za tłumaczenia na to.

Biskup Kijowski

Biskup Kijowski powiedział: nie przeszkadza nacz[y]tanie tego Przywileiu.
Xiąże Lubomirski Strażnik Kor. odpowiedział: Imć X. Biskup Kijowski nie może tamować tego Przywileiu, który iuż zaczęty.
Biskup Kijowski oddał Przywilei Sekretarzowi, Sekretarz Xięcia Kanclerzowi Lit. który czytał.
Tym czasem kiedy przy Stoliku Marszałka wzruszili że się iuż uspokoił Biskup Kijowski, iak się uwarł na swoie miysce; Kanclerz Kor. Zamoyski rzekł smiejąc się: przeciwny go oSuchali y wyśmiewali ale inni Jmć X.X Biskupi, y sam X Biskup Kijowski przystąpili do Króla mo[ś]ci, aby ten Przywilei był przeczytany, który do tego Przywileiu Kurlandzkiego służy, o Religiy Katolickiey w Kurlandyi o którey nie nieuspomniano na ten Król przystał. Wtenczas się Jmć Biskup od Sromu chciał mowić, ale go znowu skrzykniono mowiąc: będziesz w Milczeniu mowił na toż ex Turno Woiewodztwa Kijowskiego.
Odpowiedział Jmć Biskup co ia mowię, to do tego Przywileiu należy, bo to idzie o Wiarę naszę Katolicką, o którey nie nieuspomniano w tym Przywileiu. I tak się uspokoiło, y wzięto Przywilei Jmć Biskupa Kijowskiego o Religiy Katolickiey w Xięstwie Kurlandzkim, y zaraz go przeczytano.
Przywilei Imć Pana Króla o Dwaleni Sto Tysięcy. na który Xiąże Kanclerz Lit. powiedział: niech się kontentuie Stem Tysięcy, y to na Cztery Raty.
P. Horain podał Przywilei na Jurysprudencyą w Korzeniowie.
Przywilei o Granicach Powiatu Bauskiego z Kurlandyą
Przywilei o Appellacach Lub Regenci Koronni maią Sententiam definitivam, iednak teraz będą mieli Votum Consultivum. Regenci będą za Przywilejem Kanclerzow. Podskarbiego nadwornego nie przypuszczamy.
Przywilei o Lit. Appellacyi w Mińsku Appellatorya dla Litwy

In causa Fatorum

In casu Factorum Assessora cum Consilio mieszkaiących przy Bokum naszym naznaczamy innego.
Przyjęte o zamianie Dobr Litwie dla PP. Kopciów.
Woiewodztwo Smolenskie. Xięcia Straznili. Juz mamy niektore zadze uspokoione, bo zadze naszego Woiewodztwa nie nasze tylko były, ale całey Rzeczypltey. teraz tylko iden przywileiu względem Elekcyi Ziemstwa, aby zabrali moderniis Assessoribus Urzędy Ziemskie były tylko ad Sexennium. na Elekcya Ziemstwa ma wydać Senator Uniwersał, a in casu negligentiae Woiewody, może inny wydać następuiący albo Senator, albo Urzędnik tenże Uniwersał, y Elekcya ma bydź Praesidialibus Wtorum.
Te Artykuły generalnie przy Krolu nieprzerwalaiąc na ten punkt de Sexennio. P. Karnicowski osobliwie dodał na Przyiaciół prawdamy, ale na sześć Lat nie przerwalamy.
Te przystąpiło Ministerium do Krola, gdzie P. Brestowski Juramentu wykonał na Podskarbstwo Wlkt: Przysięgę czytał Xiąże Kanclerz Litewski. Podczas Przysięgi szemrali, gadali przeciwko się tak Senatorowie iako y Posłowie. Po Przysiędze -
Kanclerz do Panu: JKMć P. Moy Miły: dziwuie się bardzo, że WMPanowie niemacie względu, ani na Mieysce tak przytomny, ani na Przysięgę, którana bydź powinna stysana od wszystkich, ani na Boga, którego Imie teraz było wezwane, y nie Siąc w Sądzie wdali Se uwagi, solwuie Sessyą na Podaną Sigitą.
Sessya 24. we Czwartek po Obiedzie. d. 20. Ibm:
Mar Bateli Seymowy. Wyznaią to rzetelnie, że zgromadzenie tany stanęliśmy się do przykładney pracy WKMci, a bardziey Woli Jego radyby iak naypilnieyey zostawuie na ustawie Oyczyzny, y stanie Wyroków WKMci, ale kiedy

się iuż czas

się inni czas wyznaczony krwi, y Ja skracam Słowa moie, a głos daią Woiewodztwu Kaliskiemu.

P. Parczyński Sekret Kaliski Drigłowiał Krolowi, y Stanom za Tytuł Xięstwa Woniatowskich, y uprasał aby Stanowi: stwo Spiskie było im oddane Lennym Prawem.

Sam Król powiedział by się trzeba rzecił głosno: niemasz zgody na to, Ia tego nie pozwalam.

Przyiełta potym czytano Woiewodztwa Kaliskiego. O obiera niu Posłow, Deputatow, aby Pluralitte Votorum Deputa ci bywali obierani, aby eligendi Posessyonati byli, aby Cymilii na Cmentarzu bywały, aby Kazdy z Stanu swoiey wotował. Taxa Stancyi aby dla Deputatow stanęła. Także o Kommissyą prosił do Starostwa Kolskiego.

Woiewodztw Trockie P. Ważyński o Restytucyą 40m od Reczypltey prosił. P. Rzewuskiego y Paca rekom: mendował. O Nowiciat Przyiełt podał, Którego long numer czytał. Woiewoda Podlaski Postulii nieprzy: zwalał na Nowicyat tyle.

Tu się laska złamała w Ręku Im Pana Oginskiego Mar: szałka Litt: od ustawiczney nią roboty.

Woiewodztw Sieradzkie z Ziemią Wieluńską podał Przyie: łta o Most pod Sieradzem, o wzgorze Drzewa w Lasach Wolnym, y o Kommissyą do tego P. Radoyew: skiemu Starscie Sieradzkiemu.

Woiewodztw Łęczyckie podał Przyiełta o Fundacyi Sio: cietatis JESU Łęczyckich approbacyą, o Groble y Moście pod Łęczycą. O Iezuitach Przyiełt nie przyięty

Stanowisko Podlaskiego teraźnieyszego Litt: rekommendował, y żeby miał Seniyi 120m prosił

alenadł jedni

ale na to iedni mowili zgoda, drudzy niepozwalali.
Woiewodztwo Brzeskie Kuiawskie. P. Kosporskie Powiat Kuiawski. Anim
myslał, anim się spodziewał dziś mowić, kiedy ostatniego
dnia tymu vpływaią godziny, iednalem kiedy Turnus przy-
szedł Woiewodztwa mego, przypominam sobie tem się podobno
naprzykrzył Wmciom Panom przymawiaiąc się o czytanie
Traktatu Przymuszonego, zacz przepraszam; a teraz
niech mi się godzi mowić, y spytać Xięcia Imci Prymasa,
ktory Prezydował na Konferencyi z Cudzoziemskiemi Mi-
nistrami, abyśtany były zupełnie informowane, jeżeli
niebyło więcey Punktow na konferencyi, iżeli są, albo były
przemy nam ie proponowali. Mowiłem przedtym o Prer-
gatywie Stanu Szlacheckiego, proponowałem Pa Woiewo-
stwu tuteyszego, aby miebyła Krolewszczyzna wcżona. O spo-
wynosci dwodzenia Scymitow Pluralitte Votorum, o
co laudaesobie napisały Nasze Woiewodztwa według
Konstytucyi 1685.
Xiąże Prymas Miałem Konferencyą z Cudzoziemskiemi
Ministrami jakie wszystkim Panom wiadomo, między
insemi Artykułami, były nam podane Memoryały
y zagranicznych y Rzeczpospolitey Potencyi, byli przy-
tomni tey konferencyi Deputowani y Senatorowie
y Posłowie, były na Ieś Racye, Nasze Racye. konferen-
iąc się do dawnych Konstytucyi y ostatnich. Maią
tu podobno P. Dyssydenci do Laski podany Przywilay.
Ale tylko Xięże Prymas wspomniał o przyiściu Dys-
sydentow, takaż się wrzawa stała, że przez czas
niejaki ani et Constanti labie wołali: niepozwalam
Panowie, Posłowie, y Arbitrowie, tak dalece, że się
ieden niby głos wszystkich zdawał Niepozwalam
Kilku Panow

Kilku Panow iakowe Woiewodztwa Podlaskiego Polockiego Kiiowskiego Wołyńskiego podawali Zelum Fidei dopominaiąc się spalenia tego Processu, jakow y Kilkunastu Posłow o toż samo się domagali. Tym tedy ustaniem zatumiliśmy cia Prymasa, że dalej nic niemowił, y niedokończył Mowy Swoiey. Iak tedy te uciechy, które się stały Wstanie dopiero zabrat głos

P. Marszałek Seymowy Matuszewski Ponieważ na wniesiona Materyą niemasz zgody, więc będzie odroczony ten Processu, dalej będą czytać Processa Woiewodztwa Brzeskiego Kiiowskiego. I tak czytano Proiekt o zamianie Dóbr Biskupa Kiiowskiego.

Woiewodzcy Kiiowscy mowili iakowemamy trzy Powiaty, tak potrzeba aby były y Trzy Ziemstwa. Ale na to nielitery nieprzyszli. Tandem mowiono o kommissyą między Woiewodztwem Kiiowskim y Bracławy Biskup Kiiowski rekommendował Oppinbacyan swoiey Bibliotheki, mowiąc Krola Mecenas atawis Edita Regibus aby mogła contribuere Processa, aby mogło uczynić z Dziesięć Tysięcy na utrzymanie Bibliotheki, in rem Processy obronney, Inaczey niebędzie Wirgiliuszow, Kiedy niebędzie Mecenasow. Nie zadawałem Ia za to rozłowu nacudzienia, więc mowię tylko o dopuszczenie na swiat Proiekt, ale go nieodbiano przyięc.

Drugi Proiekt dla Kapituły Kiiowskiey o rozgranicze nie jakieś. Trzeci Proiekt aby mógł wyiechać do Woiewodztwa Granice. Na ten powiedzieli Zgoda.

Proiekt dla Xięcia Jangusza Marszałka Nadworn. aby wyiechał za granicę do Woiewodztwa Zgoda tylko aby zostawił

Sumzatowa do

Surrogatora do Stanowa Krzemienieckiego P. Craplica.
Projekt appellacyi y kassowanie Delyretu Trybunalskiego
między Niebożczykiem Matiaszowskim Kanclerzem
W. K. y Mnichem Marpatkim Nadwornym Kuch.
krzyskim Convocationis Karat eliminowac ex Acta.
Pewieglowski Sekret Bractawski Mowił o Summyi, mię-
dzy Woiewodztwem Kijowskim y Bractawskim, która
tyle razy zaczynana nie przyszła do Końca.
Woiewodztw Inwentarskie Mowiło o zamianie iakiegoś
gruntu, y o Sołtach Ziemi Dobrzyńskiey
Woiewodztw Ruskie P. Borzęcki Sekret Lwowski. Nay Łaskawsze da-
tę deklaracyą Swoiey przychylności ku Całey Oyczyźnie, kiedy
pozwolitey, aby wszystkie Woiewodztwa swoie per Turnum
złożyły desideria, których cierpliwie raczysz słuchać, y
ia imieniem Woiewodztwa mego niektóre podaię Projekta. Pierwszy
Projekt Aby Arcybiskupowi Lwowskiemu mogło bydź iakie
inkorporowane Opactwo. Drugi o Kanonicie Tarnowskim
aby miał nadgrodę w Kapitule Sprzed. Trzeci Projekt o Pre-
zydencie y Vice Prezydencie Lwowskim, aby dla większey te-
raz Expensy do Beneficia były inkorporowane do Ka-
pituły Lwowskiey, Sanockiey y Przemyskiey. Ale na to
ostatnie nie przystano.
Ziemia Halicka P. Worcell Sekret Halicki Mowił o
Reparacyą Zamku Halickiego, o Kasztelanią Trembo-
wolskiey po Halickiey, o odwiezieniu Konwoiu do Krakowa.
Aby Sołtysstwa y Woytostwa samey Szlachcie dawa-
ne były.
P. Dzieduszycki Sekret Halicki Potrzebne Ziemi Nasze
Halickiey trzymać Summy Łaskawey naszey Expensy, pro-

sięmy o Approbacyą Ich.
Ziemia Chełmska Rekommendowała Kasztelana Chełmskiego y Starostę Chełmskiego, mowiła o Czopowym w Powiatach Ziemi Chełmskiey. Także o Approbacyą Mowdi Szlacheckiey w Kancellaryach.
Województwo Wołyńskie Mowił ieden Poseł względem długu Xięcia Kaspra Lubomirskiego do Domu Pańskiego y Przyiąć chciał prawa, ale P. Bóg nie przyiął. Że to nie iest Interes Rzeczypltey, ale Particularny, niemoże wchodzić w Konstytucyą.
Poznańskie powiedział Niech to P. Minister zapłaci.
Dalej P. Wołyńskie Rekommendował Jakiś Alumnat na Szlachtę przez Wdę Bełzkiego fundowany w Szlachcicu.
Województwo Podolskie P. Stadnicki Poseł Podolskie Mowił że forma Judiciaria nienależy się stanowić Prawa, ale sądzić według Prawa, nieprzywalał Subsistentiam tego Punktu. Panow Rzeczuskich Rekommendował Archybiskupa Lwowskiego, y Ruskich Biskupow także rekommendował.
Drugi Poseł także Podolskie przyymował Panow Stadnickich, którzy Laski trzymali.
Znowu P. Stadnicki mowił o Approbacyą swoiey Fundacyi którą uczynił u Karmelitów Bosych. Ale Jey niedopuszczono
Mowił o Jakichsiś Szlachcic Warszkich wszelkim woiewodztwie znaydujących się, ale Ich Pan Poseł bronił, dowodząc że są Szlachta.
Województwo Smoleńskie, Lubelskie, Podolskie, Bełzkie, Nowogrodzkie Miały swoie Przyiścia, ale nie mogły być ekstrahowane dla ustawicznego hałasu, gadania z Posłem Podolskim y Kiiowskim razem.
Woiewodztwo Podlaskie. P. Krayewski mowił Omyłka się stała w Konstytucyi Convocationis, aby Exceptа była w Starostwie Podlaskiego, a

Włocławskiego, w trzeba poprawić ale w Mławie. Kanonicznie re-
kommendował do Approbacyi, ale nato nie przezwolono.
Woiewodztw Witebskie Także proponował coś, ale znowu nie
można było słyszeć.
Woiewodztw Mazowieckie S. Wileczewski mowił o Sukcessyi Kawa-
lerskiey, który Kupił, ale nato nie przezwolono. Daley mowił o
Starostwie Kurskim, od którego odpadło wiele, aby było
przywrocone. o Rewizyi Xięgi Duchownych. o Approbacyą Bi-
skupa Miasta Marszałka W.K. przy Warszawie
Woiewodztw Podlaskie Pan Lopuszkiewicz Poseł Podlaskie Mowił
aby Towary Nasze za Granicę nie były wywożone, ale Zeby
po nie Zajeżdżali.
Woiewodztw Ruskie Mowił Poseł o przeniesienie Xięgi
z Miasta Rawy, do jakiegoś Miasteczka.
Brzeskie Litewskie Niemożna nic się dowiedzieć co mo-
mowało. Biskup Łucki nie przezwolił na Kommissyą
iakąś w Litwie. Mowiono potym o zniesieniu Podymnego,
także aby płacić Bukawie W. W.X.Lit. z Szopowego, ale
P. Horain Poseł Wileński bronił tego, y powiedział, aby
Kommissya Skarbowa miała staranie o tym.
Jenerał Pruskie Domawiał się aby Prawa y Przywi-
leie Jego Krol approbował. P. Gotardowskiemu, który
ieździł z Jm.P. Sadowskim teraźnieyszym Woiewodą Pskim
do Turek aby Expensy były wypłacone. PP. Benedyktynek y
Jezuitów w Malborku aby nastąpiła Approbacya; tego
nie przezwolono.
Woiewodztw Mazowieckie, y Tego Przywileiu

nie nieszły Ba-

nic nie tykaiąc było.

Woiewodztwo Bracławskie Mowił o Pretensyach Jabł. nowskich, o Zamianie Wsi Zdty. Pana Korzenieuskiego aby 40 były wrocone, o granicie między Dobrami Dziedzicznemi Krolewskiemi, y Państwem Czerwonogrodzkiem.

Woiewodztwo Mińskie. P. Chmara mowił o Zagranicznej Monecie, aby Jey w radzie Szlty Ruskie przez Schizmę otworzone, aby były zamknięte.

Woiewodztwo Inflantskie. P. Hryniewiecki mowił o Prawach do Zyprotnich Zamaiętnich na Państwach, a Pleskowskie Państw na Dynatowa.

P. Borch naprzod Mowił aby Elekcya Deputatów mogła być per Pluralitatem, a Szlty, jako w Woiewodztwach Ruskich.

Potym Miał mi się ieden z Was przez mnie na Dnie Twoim Najiaśnieyszey Panie za Chorążym y Podstolim Litewskim, na który Decreta postawały in Contumatiam, nie stawaiąc się ich schmę nieszed, ale na Bygor Prawa utyskuie. Każe się zapatrzyć Miłościwy Panie na Sprawdawcow Antecessorow Twoich, którzy same sobie Laski do usprawiedliwienia podanych zostawili, a Jurysdykcyą sprawiedliwie w Innych Ręce zdzyli, aby Krolowa Serca do Klemencyi przywyczaili, do którey kiedy się sami będziesz przykładem naszym Twoim; y tym końcem napisany Pozwał Wdłuż, ale go nie przyięli.

Woiewodztwo Czernieckie P. Cieszkowski Sonet Czernichowski Krolowi miał będzie honor, Stawa, y Chwałę bez końca, Rekommendował jakiego Pana Postyńskiego Rzeczyckiego, y Sacz. Prosił żeby to Woiewodztwo miało Posłow b.

naszym

nadSejm. Zależe abyeSymitki Relacyine w dniu swoie były nadSejmi: Do
Kuch Deputacich.
Marszałek Sejmowy odpowiedział Wszystkie Woiewodztwa kiedy
będą chciały mieć Symitki Relacyine niech przyda pod Laski,
pod którą się determinować czas będzie, który sobie obiorą.
Wszystkie zaś inne Materye, które się nie pomieściły w Decyz
puszczamy do Sejmu Ordynaryinego. Sejm Extraordynaryny
ieżeli tego będzie potrzeba za przyszłą Radą Sobie za-
stawuiemy.
Natenczas przyszła Kommissya ad Corpus Regium nastąpiła
Ex Senatu Xże Prymas Lubieńskie Ostrowskie Kuiawskie, Sie-
pytyckie Płockie, Łopacińskie Zmudzkie Biskupie Inflanckie
Biskupie. Twardowskie Kaliskie, Jabłonowskie Sokalskie
Xięże Czartoryskie Ruskie, Sodolskie Płockie Woiewodowie.
Ex Equestri Ordine Kossowskie, Ożdzkie, Krasickie, Sado-
wskie, Dzieduszyckie, Borch, Potockie, Szydłowskie, Lipscow-
skie, Chrzanowskie, Dłuskie, Sobolewskie, Xięże Czartoryskie
Łowczy, Szymanskie, Wiesiołowskie, Swiętkowskie.
Do Traktowania z Ministrami Mostowskiemi
Xięże Prymas. Twardowskie Kaliskie, Xże Czartoryskie Ruskie,
Sołtyk Witebskie Woiewodowie. Ex Equestri Ordine Zakrzew-
skie, Czartoryskie, Nakwaskie. Kanclerze są Zależe
nati Deputati do takich Interesow
Do Expedycyi Komunny ex Senatu Wielopolskie Woiewoda Sando-
mirskie. Mostowskie Pomorskie Woiewoda. Czapskie Chełmińskie,
Kochanowskie Łomżyńskie Kasztelanowie. Ex Equestri Ordine
Xięże Czartoryskie General Ziem Podolskich. Nakwaskie
Starosta Kamieńcki, Ossolińskie Sandomirskie Bilińskie
Starosta Czerskie Dunin Sita Latorskie, Czapskie Podla-
skie Chełmińskie, Szydłowskie Chorąży Warszawskie, Go-

stomskie

Stomskii Mieczmik Ziem Ruskich.

Do Assessoryi Litewskiey ex Senatu Sołtyk Ustrzycki, Slater Nowitarski Wdowic. Ex Equestri Ordine Ogiński Mieczmik Litt: Sołtyk Sekretarey Litt: Sund: Sekretarey Brzeziński, Stanisławski Stol: Słonimski, Slater Stol: Dunckarski, Zyberg Starosta Lawaryski, Orzechowski Sędzia Birski, Niesiołowski Starosta Cyrynski, Zaraski Cześnik Upitski, Wisperyski Cześnik Witebski.

Do Kommissyi Woyskowey Koronney Branicki Hetman Wk. Krzewuski Hetman Polny Koron. Xię Czartoryski Ruski Sędziowie Sądu Woiewodzie, Zbijewski Kaliski, Morski Przemyski Kasztelanowie. Ex Equestri Ordine Xię Lubomirski Sekretarz Koronny, Wielopolski Konsyliarz Koronny, Branicki Podkoli Koronny Sokolski Cześnik Koronny. Mycielski Starosta Wieluński, Lasocki Starosta Jezierski, Wegrzynski Chorąży Sieradzki, Dzierzbicki Chorąży Lęczycki, Cyprjanski Pułnik Kornacki, Bukowski Pułnik Sanocki, Podgorski Starosta Krzywinski.

Do Kommissyi Woyskowey Litewskiey Massalski Hetman W. Litt. Sapieha Hetman Polny Litt. Ogiński Woiewoda Wileński. Horain Kasztelan Brzeski Litt. Ex Equestri Ordine Sapowski Pisarz Polny Litt. Zabiello Lowczy Litt. Odlanowski Starosta Bobrski, Narbut Pułnik Pocieyowski, Pac Starosta Zmudzki, Bittoft Obrystel: Pułk. Horain Oberst Buta Pułk.

Rabrerydencya do Bokow Koronnego do przyszłego Sejmu Ordynaryinego.

1765. a Die 1. Januarij. Xięże Sapiehowie. Branicki Kasztelan Krakowski

Morski

Mirski Kasztelan Przemyski
d. 1. Aprilis Xie Prymas, Przerembski Wuda Kaliski Sołtyk
Sandomirski, Chłapowski Międzyrzecki Kasztelanowie.
d. 1. Julij Arcybiskup Lwowski Sierakowski Wuda Kaliski, Zbi:
ienski Kaliski, Jabłonowski Wiślicki Kasztelanowie.
d. 1. Xbris. Arcybiskup Lwowski Jabłonowski Wuda Poznański
Dembiński Wymiecki, Antkowicz Bielski Kasztelanowie
1766. d. 1. Jany. Sołtyk Xie Biskup Kaliski, Opaliński Wuda Lub:
czyński, Starzyński Gnieźn. Mielski Bogoriński Kasztelanowie
d. 1. Aprilis Xie Biskup Kaliski Wielopolski Wuda Sandomirski, Mszczuiski Cześnik Łęczycki Radomski Kasztelanowie.
d. 1. Julij Stowiański Biskup Kujawski Mirski Wiliński
Lipski Łęczycki Komor Zawichostski Kasztelanowie.
Mar: Zabiello Sym: Jeżeli Kaidey mierzy skutek dopiero
przeszłą przynosi korzyść, jeżeli dogodzona godzina
tęskliwe uśmierza momenta, jeżeli prawowite myśli
po uwiadomieniu uspokojone zostaią. Jeżeli Sama na
wet Opatrzność Boska we Skutku wydawać się zwykła,
to samo WMć P. W. Mość. w Sercu Swoim czuiesz,
tę niesiesz radości korzyść dziwnych dzieł Twoich,
dopiero natężone na ocalenie Dobra Publicznego czuia.
ulgę myśli Twoie, Kiedy Sym teraźniejszy do tylu
czasow przeszłemi, szczęśliwie, chwalebnie, y z przy-
ięciem Oyczyzny iuż się kończy za Twoim staraniem.
Jawnie widzę nawet Wszechmocney Ręki dzieło,
która na tym Cię ubłogosławiła Tronie, na Którym Przodkowie
Twoi zostaią, Panowanie Twoie między swoiemi liczyło

myśli

mogli o cudzoziemcach. Za Ich Królew Sejmy albo niedoszły, albo Ich dopiero wymuszał z Łaski, Twego zaś Panowania przeszłe, bogatszą korzyść, kiedy nietylko z dalekich Krain najmniejszej zaczepki, ale mocnej czynią nadziei, do przywrócenia Oyczyznie tey Stałości, zbawczej ich były fatalne czasy. Tu to jest za szczęśliwe tylko Panowania Twego Najiaśniejszy Panie, którego każdy może korzystać z Delicyi, byle chciał Ich być uczestnikiem. Kiedy zaś przychodzi nam się rozpisać z tych Stanów, które nas porwały destrukcyi stwem, gdy dalekowidz Domów naszych oddala nas do współczucia wzajemnego, a Dobro Twoie tego czy z Dobrej Ludu, tak dalece że przymy schylić Ku Sejmu na tyle czynności Twoich Najiaśniejszy Panie zapatrzeć wyrazy mi należy te życzenia Publica cura dent Tibi Vitam. Zgnat przytym Ministerium ysenat przeprasiat jeżeli w mim dawszy jakiey niedbałości. Zgnat Posłu, dziękował za powołanie Rządzącey Łaski, oświadczył się, że niechciał inaczey kochać, tylko jak Ich była Wola. Zgnat Ovidium Deum rogate et cięgnid est in nostris Panem Salutare, Laudate.

Kanclerz W. Zamoyski przy Tronie mowił: Jo K. Mć. P. my Miły. - Sny szczęśliwy Sejmu Conratium Kon Kluczyć zegna Was zgromadzone Stany, a zegna

naypierwey

nay pierwey Ciebie Przeswiętny Senacie, zgoła Was wy-
bor godnych Mężow ale i Kondycya, że: lubo Seym
ustaie, ale prace Wasze ustawać nie powinny. Co
widzi Senacie słusznego Oyczyznie, staray się po-
dałać; co widzi dobrego, do skonatego, do Assesor:
stwa Sądow, do Woyskowey Kommissyi, do Skarbowey,
y Ekonomicznej Kommissyi pożytecznego daway
Rady, dopomoż z mysłami, wszakże do tych przeszko-
szony iestes Rebellion, tutaw powinne tam moż-
ego y komu powinnyć możesz. Że są Wasze obowią-
zki, tego Pan, y Oyczyzna wygląda po Was.
Do was Rycerze, Stanow Oyczyzny, i Stanow nawet Je
K. Mć obraca mowę: dalisce dowody Waszey Miłości
ci ku Oyczyznie, Wiernosci ku Monarsze, mądrosci
w Sentymentach, statecznosci w pracy, zapałem za-
dosćuczynienia dobrego Seymu niesci z sobą, bespieczeństw
y Polowy do Domow Powrocą, zagrzewaiąc Braci Wa-
szych do podobnych czynow. Bierze Was J. K. Mć za
Świadkow iżeli mogł w więcey, a nieustrzymał dla
uszczęśliwienia Oyczyzny, bierze Was za Świadkow
iżeli ialmużny umknął ofiary, którey by nie czuł na
ocalenie Braci Waszych. Bierze nareszcie za Świad-
kow szczęśliwey Seymu tego Koronacyi Konklu-
zyi. A jutro o godzinie 11. Te Deum laudamus
na podziękowanie Bogu w Kościele spiewać będziemy.

Teraz

A teraz Marszałek Stanu Rycerskiego z całym kołem Rycerskim do powitania Ręki JKMci przystąpi. Marszałek Sejmowy naypierwey powitawszy Rękę Królewską y czytat Wiadrowa per Turnum, do powitania Ręki Królewskiey. Po którey skończonej ceremonij Król do siebie, y uczyniwszy pokłon wszedł z Izby Senatorskiey y gościńcem wprost do Trzeciey po Potrzey.